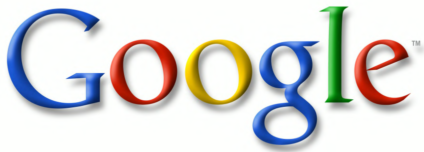

Juridisk Tidsskrift.

Udgivet

af

Kolderup-Rosenvinge, P. Bang, L. J. Holm,
Professor, R. af D. Professor, R. af D. Justitsraad.

Syv og tyvende Bind.

Kjøbenhavn 1836.
Trykt og forlagt af Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Rec. March 7, 1905

Indhold.

Side.

Nogle Bemærkninger om Retsphilosophien og det positiv Rette i deres Forhold til hinanden. (Af Cand. jur. C. Weis.)

(Oplæst i Selskabet "Astræa".)

Det er givet i Enhvers daglige Erfaring, at Praxis gaaer forud for Theorien. I Alt, hvad man lærer, begynder man med Sagen selv, og ikke med et Raisonnement over hvad den er og hvorledes det med den forholder sig. Saaledes f. Ex. i de techniske Konster, i hvilke man til en Tid alene maa arbeide og øve sig, for at erhverve en vis fornøden Færdighed, og først, naar dette er skeet, kan begynde at tænke over det Lærte, eller tage fat paa Theorien. Denne er nemlig i dette Ords sædvanlige Betydning intet Andet, end Indbegrebet af de Regler, man enten danner sig af egen Praxis, eller lærer af Andres, for ved dem bedre at kunne orientere sig i den givne Mangfoldighed, og den er saaledes i sit Forhold til Praxis at betragte som dennes Affødning, en Abstraction, der ikke har nogen selvstændig

Existents, men kun er til for at tjene Praxis. Herpaa maa nu Juristen sikkerlig holde fast; thi det lader sig vel gjøre, at lukke sit Øre for hvad Theorien kunde have at sige, naar kun Praxis utvetydig har givet sin Mening tilkjende, men man hører derimod op at være Jurist, naar man saaledes vilde sværge til Theoriens Fane, at man under den, langt fra at ville staae Praxis bi, tvertimod vilde optræde som en fremmed Magt og derfor snart som en Fiende. Naar der derfor i det enkelte Tilfælde er Spørgsmaal om, hvilken af to stridende Parter man skal give Ret, enten en udfunden Consequents eller en af det virkelige Liv indtalt Fordring, saa betænker man sig nuomstunder neppe længe paa uden videre at slaae en Streg over Consequentsen og give det virkelige Liv Ret. Et ganske andet Udseende faaer derimod Sagen, naar man i Almindelighed forelægger sig det Spørgsmaal, om da det, hvad Virkeligheden realiserer, altid er det Rette, det Fornuftmæssige, om Hegels bekjendte Sætning "was wirklich ist, das ist vernünftig" ogsaa i denne her tagne Betydning er rigtig; thi paa i saa Henseende at give et benegtende Svar betænker man sig uden Tvivl heller ikke længe. I det saaledes hverken Theorien eller Praxis, naar de tænkes som hinanden modsatte, yde nogen Tilfredsstillelse, viser dette hen til en høiere Sphære, hvori de maae være forenede, en Lov, som deres Strid maa underordnes. En saadan Lov har man nu paa forskjellig Maade søgt at udtrykke i Principet for Naturretten

eller Moralloven; men disse Bestræbelser have ikke jevnet Striden, idet Naturretten, langt fra at optræde som Dommer, meget mere tog Deel i Striden, da den overtog Theoriens Partes. Det virkelige Liv lader sig imidlertid ikke sin Gyldighed afdisputere, og den positive Ret vil aldrig erklære sig for en villieløs Slave af de Raisonnements, Naturrettens Lærere kunde falde paa at udspeculere. Paa den anden Side føler den dog stedse en Trang til en høiere Retfærdiggjørelse, en Trang, der, idet den aabenbarer sig hos dens Dyrkere, ligefrem anviser den Vei, der fører til Naturrettens Territorium. Naar det nemlig kunde tænkes, at man i Retsvidenskaben begyndte med udelukkende at lære den positive Rets Befalinger, saa vilde dette dog snart, ligesom af sig selv, udvikle sig og føre hen til Philosophien. Imellem de positive Bestemmelser søger man nemlig først en vis Sammenhæng og Consequents, idet man veier de forskjellige Forhold og agter paa, hvorledes det Ene griber ind i det Andet, og gjensidig betinger og betinges. Men der behøves kun en kort Medleven i de practiske Forhold til, at det tænkende Menneske skal begynde at gjøre dem til Gjenstand for sin Kritik, idet han nu ogsaa spørger om det Nyttige, Rigtige og Hensigtsmæssige i disse saaledes bestemte Forhold, hvis Mechanisme han har lært at fatte; han slaaer saaledes ind paa Lovgivningspolitik, Statsoekonomi, og overhovedet paa Statsvidenskabernes Gebeet.

Ved disse Videnskabers Erfaring og det Udbytte, de ville yde ham til hans Undersøgelse om det positiv Rettes Grundethed, vil han imidlertid endnu ingenlunde kunne blive staaende; thi ogsaa selve Statens Sammenhæng og Hensigtsmæssighed maa han undersøge, ja hans Undersøgen vil komme til at omfatte Alt, og derfor udstrække sig i det Uendelige, og der vil ikke gives saa ubetydelig en Ting, at han med Sikkerhed kan lade den upaaagtet; thi om der endog i Virkeligheden kunde gives Noget, som det slet ikke kunde nytte at kjende, saa maatte han dog alligevel kjende det, for med Vished at kunne vide, at han ikke behøvede at kjende det. Paa denne Vei kan man altsaa vandre saalænge man vil, og kommer dog ikke til nogen Ende. Men med Overbeviisningen herom følger ogsaa den Indsigt, at man ad denne Vei slet ikke vil komme til den altomfattende Begriben, der dog er det vigtigste Formaal; thi den hele Masse, som Mennesket ved Erfaring kan have samlet sammen, eller endnu gjør sig Haab om at erhverve sig, og som han i Tankerne omvelter for at besee fra alle Sider, er dog kun en forefunden Masse, som han maa tage som den er, uden at han for den hele Masses Realitet har nogensomhelst Godtgjørelse, eller for dens enkelte Dele nogen anden, end den Overeensstemmelse, han maatte troe at finde imellem dem. Men det er først idet han seer den samme Tanke, der lever og røres i ham, ogsaa paa sit Trin at leve og røres i Tingene, at han for disse har fundet den rette Godtgjørelse, og

det er derfor, hvad den positive Ret angaaer, saa langt fra, at han respecterer det deri Forefundne som noget i og for sig Rigtigt, hvis Fortræffelighed det kun er ham magtpaaliggende ret at lære at indsee, at han meget mere i Ideen om det Rette, der lever i hans eget Indre, søger at finde enhver Bestemmelses og ethvert Forholds rette Væsen og Betydning. Men hermed ere vi da komne over paa Philosophiens Gebeet, og den hele empiriske Theoretisering, — om hvilken det dog være bemærket, at den aldrig i Virkeligheden lader sig tilsyne aldeles abstract og fri for Paavirkning af Ideen, der strax fra Begyndelsen er tilstede og ubemærkt leder Tankebevægelsen — er saaledes ikke Andet, end Mellemledet imellem den tankeløse Virksomhed og den tilfredsstillende Tænkning, et vilkaarligen fixeret Hvilepunct paa den Reise til Philosophien, som Tanken fremskynder.

Idet nu Tænkningen begynder at benytte Ideen, støder den paa en dobbelt Vanskelighed; thi ved at følge Ideens Udvikling kommer den let til at bevise formeget og til at blive polemisk imod Virkeligheden, og den maa paa den anden Side dog føle, at den ikke alene er mægtig til at undfange og virkeliggjøre Alt, hvad Ideen kunde have at befrugte den med, og man vil saaledes snart finde sig omgiven af mangehaande Tvivl og udsat for de Forvildelser, hvortil disse kunne føre; thi det staaer dog fast, "at Philosophien ligesaavel kan føre fra Gud, som til Gud". Der kunde saaledes vel være Spørgsmaal om, hvorvidt det overhovedet maatte være

vaabeligt for den, der maatte tvivle om sin Kraft til at kæmpe Kampen tilende, at indlade sig paa dette hele Gebeet, idet dog den umiddelbare Tro paa det Virkelige og virksomme men tankeløse Deeltagelse deri i sig ligger det Sande nærmere end de mange Reflectioner, igjennem hvilke Philosophien maa føre sin Dyrker, fordi han ene ad den Vei vil kunne naae dette Sande. Men ligesom der nu for den, i hvem Spørgsmaal af philosophisk Art ere komne til Orde, intet Valg mere er, saa bør der heller ikke være noget for Juristen; han maa give sig ind paa disse Vanskeligheder, han maa betræde dette Territorium, thi først derfra vil han kunne hente sin Videnskab besjælet tilbage.

Nu er det rigtignok saa, at Naturretssystemerne i Almindelighed ikke føre tilbage til den positive Ret, skjøndt man dog kan fordre, at den Grundvold, de anvise som det Rette, ogsaa er en Grundvold for det virkelig Rette, eller overhovedet staaer i Forbindelse med Virkeligheden; thi det er dog, med Hensyn til vore Grandskninger i Rettens Sphære, egentlig det virkelige Liv, det gjelder om at opklare, den de bestaaende Forhold beherskende positive Ret, det gjelder om at forstaae, og, eftersom man dertil er kaldet, at gjøre saa god og rigtig som mulig, det er for selve Virkelighedens Skyld, at Tanken for en Tid vil forlade den; og det er derfor — saafremt man, og det maa man, vil holde fast ved den Paastand, at Naturretten er en Videnskab i dette Ords rette Betydning, at den er noget Andet,

end en tom Abstraction — en retfærdig Anke imod den, at den endnu ikke ret levende er udtraadt i Virkeligheden, men hos de Fleste maaskee kan siges at leve som et mystisk Taagebillede, som de vel anskue med Ærefrygt, fordi det i Gjerningen har Rod i deres Hjerte, men hvis Tale de dog ikke ret formaae at tolke, eller at bringe i Harmoni med hvad der træder det imøde. Spørge vi nemlig, hvad Magt de Kantiske Naturretter skulle tillægges med Hensyn til den positive Ret, saa bliver det enten Alt eller Intet. Da disse Naturretter, ligesom en positiv Lovgivning, ere udviklede til en heel og, om jeg saa maa sige, fuldstændig Retstilstand, da de ere gjorte til en formelig Lovgivning, ligesom hiin, saa er det og vist, at deres Bud kunne være forskjellige fra, ja endog modsatte af, hvad der i en positiv Lovgivning er befalet, og de gjøre da som Lovgivning Fordring paa Herredømme og som almindelig Lovgivning Fordring paa almindeligt Herredømme. Men at den bestaaende positive Ret derved skulde lade sig fortrænge, er ikke rimeligt. For det Første har den nemlig det forud, at dens Befalinger som saadanne ere utvetydige, det vil sige, at man kan være sikker paa, at det saaledes er befalet, som af dens givne Love ligefrem kan læses; hvorimod der mangfoldigen lader sig disputere om, hvad Naturretten i et givet Tilfælde befaler, i det mindste seer man hos de forskjellige Naturretslærere ikke alene forskjellige Deductioner af den samme Befaling, hvilket i sig allerede er foruroligende nok, men ogsaa et forskjelligt

Resultat i disse Befalinger. Dernæst have Naturretterne laant deres Distinctioner eller Stoffet for deres Dogmer fra de positive Retter, og naar det i disse er det virkelige Liv, der optræder og i en concret og virkelig Skikkelse ved den positive Rets Dom eller dens Befalings Anvendelse paa et virkeligt Factum finder sin Afgjørelse, saa taler og dømmer Naturetten kun om Abstractioner, eller om saa at sige selvgjorte Copier og Afbildninger af det virkelige Liv. Men endelig maa det bemærkes, at om nu Naturretten endog nok saa klart kunde bevise, at dens Bud skulde lydes mere end den positive Rets Bud, saa vilde den dog prædike for døve Øren, thi den positive Ret har Magten, den er Lovgivningen for det virkelige Liv, hvorefter man skal og maa rette sig og hvorefter ogsaa alle Mennesker føie sig, uden at speculere over hvad der i Naturretssystemerne for det givne Tilfælde maatte være bestemt.

Netop deri ligger Naturretternes Feil, at de ligesom den positive Lovgivning ville være en Lovgivning for Menneskene; thi det lader sig vel forene, at Mennesket i Ideen om det Rette eller Retfærdige kan have en Lovgiver i sit Indre og desuagtet hengive sig i den positive Rets Befalinger, idet nemlig selve Ideen tillige lærer ham at ære det Bestaaende som saadant, og han ogsaa let lærer af Erfaring, at det ikke lader sig gjøre, strax at realisere hvad Bevidstheden maatte tilsige ham at være det Rette; men modsigende bliver det, naar han af denne Idee vil udvikle et selvstændigt System,

der vil optræde snarere som en Fiende af Virkeligheden, end som en ledende Veiviser. (At jeg hermed ingenlunde benegter, at den virkelige Retstilstand hviler i en dybere Rod, end den blotte positive Villie, at jeg dermed ikke bekjender mig til den Lære, at al Ret er Menneskeværk, vil blive indlysende af det Følgende. Jeg har kun her villet paavise, at de Kantiske Naturretter ikke formaae at opløse Forholdet imellem sig og den positive Ret.) I denne Henseende er nu ogsaa Navnet Naturret charakteristisk, og omendskjøndt der tit er foreslaaet andre Navne paa denne Videnskab, saa har dog hiint Navn holdt sig som det gængse og mest overeensstemmende med Systemerne. Ligesom man nemlig har en Romer-Ret, en Danske-Ret, o. s. v., saaledes ogsaa en Natur-Ret, og hver af disse Retter har da sine Bestemmelser, der opstilles uafhængige af hinanden. Denne Selvstændighed og Uafhængighed er paa sin Plads i de forskjellige positive Lovgivninger, mellem hvilke man gjerne kan anstille Sammenligninger og derved udfinde Overeensstemmelser og Foreningspuncter, men som dog hver for sig i deres egen individuelle Organisme have deres Selvbestemmelse, hvori de, ligesom et Menneske, følge hver sin Villie. Det er derfor ingen væsentlig Nødvendighed for de forskjellige positive Lovgivningssystemer, at de skulle have med hinanden at bestille. Men for Naturretten derimod er det en Nødvendighed, at staae i Forbindelse med de positive Retter, da den uden dem var Intet, ligesom den ogsaa, som

sagt, til alle Tider fra dem har hentet Materialet for sine Bestemmelser. I denne Henseende ville nu Naturrettens Forsvarere nok indrømme, at det er de positive Lovgivninger, af hvem dens Bud skulle realiseres, og at den altsaa behøver dem til at udføre sine Befalinger, men man mener dog, at disse ere det Egentlige og ene Sande, hvoraf de positive Lovgivningers Bestemmelser kun ere svage og ufuldkomne Afpræg. Men dersom virkelig den fulde Erkjendelse af dette ene Sande, denne høiere Magt over det Bestaaende skulde være funden og tilstrækkelig udtalt i Naturretssystemerne, saa skulde det dog i Sandhed være høist forunderligt, at denne fuldkomne, retfærdige og idealske Tilstand, som i Naturretten findes udviklet, ikke er virkeliggjort, men at Menneskene i dens Sted, skjøndt de kjende den, maae nøies med en Virkelighed, der giver et saa utilfredsstillende Billede af hiint Ideal, med andre Ord, at Naturretten ikke er den gjeldende og virkelige Ret. Naar man herpaa svarer, at Grunden ligger i de menneskelige Tings Svaghed og Ufuldkommenhed, saa er hermed saa godt som Intet sagt, thi det Spørgsmaal frembyder sig strax, hvorfor de menneskelige Ting da ere saa svage og ufuldkomne. Sagen er, at den positive Lovgivning ligesaalidet som hele Virkeligheden er en blot Svagheds Form, et beklageligt Standpunkt, hvorpaa Mennesket er nødt til at staae og "med Afsky gjøre hvad Pligten byder", og hvorfra han kun kan begræde det fjerne lyksalige Land, der ligger for hans indre Øie. Det

Virkelige og Endelige spiller ligesaavel sin Rolle og har sin Betydning, som det Aandelige eller abstract Uendelige, og Naturretssystemerne have prætenderet en Magt, der ikke tilkommer dem, i det mindste ikke som Systemer, de have villet være umiddelbare Lovgivninger for den menneskelige Virksomhed, istedetfor at nøies med den indenfor de rette Grændser liggende middelbare Indflydelse. Man siger, at Mennesket ved Dyd og Fromhed kan blive "Gud behagelig", man indrømmer ham en Virksomhed til Alformaalet, og det i en Sphære, som kalder ham til den dybeste Hengivelse og Tilbedelse (i Religionens); hvor meget mere maa man da ikke indrømme ham denne Selvstændighed og Selvvirksomhed i den practiske Virkeligheds Sphære, der ei blot fordrer af ham en rask og levende Energi, men i hvis Tilblivelse han endog ligefrem har en skabende Deel. Det maatte da være, at man saaledes vil drage en Streg igjennem Mennesket, at hans hele udvortes Virksomhed ikke skulde være Andet, end et Spil med egennyttige, kun for det Endelige skabte, Kræfter, en overfladisk Bevægelse, der kun havde det Resultat, at han derved erhvervede sig sit Livs Ophold og Behagelighed, eller, høit regnet, tillige bidrog til at Andre kunde gjøre det Samme, at den kun, som en i sig intetværende Betingelse for hans Liv, skulde staae i Forbindelse med hans bedre aandelige Deel, uden i nogen Henseende at turde tage Deel i dennes Formaal. Det hverken vil eller kan man, og det kunde maaskee synes Nogle til Over-

stod, at jeg fremhæver denne Anskuelse. Den ligger imidlertid de Kantiske Naturretter nærmere, end man troer; idet nemlig Kant adskilte Retslæren fra Dydslæren, og skjelnede mellem en Lov for den udvortes Tilstand og en Lov for den indvortes Tilstand. Vel er hans Bestemmelse af Frihedens Væsen, og overhovedet de til Naturretten indledende Undersøgelser i det Væsentlige endnu urokkede (og af Retsphilosophien har Kant derfor maaskee endnu af Alle den største Fortjeneste), men det er den videre Udvikling, som mere hans Tilhængere end han selv have givet hans System, der ikke har staaet sin Prøve. Imellem den Lovgivning, der i Naturretten er opstillet for den udvortes Tilstand, og det virkelige Liv selv, var og blev der en Kløft, som ikke stod til at udfylde. Naturretten blev ikke Foreningsledet imellem Alformaalet og Virkeligheden, den ydede ikke den begjærede Forsoning mellem den høieste Lov som absolut Magt over Mennesket og disses i det virkelige Liv sig yttrende virkelige Frihed. (At dette forøvrigt stod i nøie Forbindelse med den fra de tidligere Systemer optagne Methode, i Spidsen for Naturretten at ville sætte en Sætning, hvoraf Alt det Øvrige ved blot Fortolkning skulde kunne udledes, en Sætning, som man blot behøvede at raadspørge for deri at have Svar paa alle sine Tvivl, være her bemærket.) Den slog sig altsaa paa det abstract Aandeliges Parti, der i den optraadte mod Virkeligheden, og, ligesom en fanatisk Proselytmager vil fremtvinge Menneskenes Tro paa den

Religion, hvortil han bekjender sig, vilde den med sit Princip og sine deraf afledede Regler tvinge og underkaste sig, hvad der ikke lader sig tvinge.

Det blev saaledes efter dette Naturrettens Standpunct en naturlig Følge, at Faa lade det være sig magtpaaliggende videre at dyrke en Videnskab, hvoraf de, efter det foreløbige Bekjendtskab, de selv have til den, og efter hvad de af Andre have erfaret, ikke kunne haabe at erholde det Udbytte, de deri søge, og den reelle Brug af Naturretten indskrænker sig derfor som oftest til Benyttelsen af Begrebet "Sagens Natur", idet man ikke gaaer dybere end til den enkelte omqvæstionerede Sag, saaledes, og i de Forbindelser, som den i det positive Retssystem og fornemmelig i det practiske Livs Virkelighed fremstiller sig. Naturrettens Magt, langt fra, som den havde fordret, at udstrække sig over Alt, blev saaledes i Virkeligheden ingen. Det er maaskee derfor ikke at undres over, at man nu og da møder dem, der, efter den Regel, at en god Jurist maa begynde med "at benegte", frakjende Naturretten Realitet; men der hører i Philosophiens Sphære en ganske anden Hjemmel for en Benegtelse af en Gjenstands Realitet, end den, at man ikke kan bringe den i Harmoni med de øvrige Erfaringer, man har, og vilde man her strax benegte, hvad man ikke kunde begribe, saa vilde man fra dette Øieblik af have ophørt at lære, idet man, hvis det var muligt consequent at gjennemføre dette System, overgav sig til en Polemik, der ikke alene

udelukkede Muligheden af Fred, men ogsaa af nogetsomhelst andet Resultat, end det, der allerede før Kampen var givet.

Langt bedre lader Hegels System, fraregnet at han undertiden med megen Dristighed vil afsløre Fremtiden, sig forene med den positive Rets Virkelighed, og dette System er vel ogsaa for Tiden at ansee som Repræsentant for Retsphilosophiens Tilstand. Hans System tør jeg imidlertid ikke forudsætte som almindelig bekjendt, og skal derfor adumbrere det her Nødvendige.

Efter Hegels Lære er det Villien (ɔ: ikke det enkelte Menneskes, men Aanden, den almindelige Aand som Villie), der i sin dialectiske Bevægelse, eller i sin Stræben efter at udvikle og realisere sig, opbygger og har opbygt den hele sædelige Virkelighed, som Erfaringen lader os forefinde, og hvis rette Væsen det hører Retsphilosophien til at belyse. Hans Retsphilosophi er derfor en Fremstilling (ikke historisk, men begrebsmæssig Udvikling) af de forskjellige Trin, Villien i denne sin Bevægelse har betraadt, af hvilke først det Sidste, nemlig Sædeligheden, eller den sædelige Totalitet, hører Virkeligheden til, hvorimod de foregaaende Standpuncter ligeover for den kunne betragtes som foreløbige Abstractioner, der først i Sædeligheden gjenfinde deres rette Sandhed. Hvorledes nu Virkeligheden opbygges af Villien, skal jeg her søge at udvikle lidt nærmere.

Det er egentlig Williens Form og dens Indhold, hvorom det gjelder. At Villien i sin Form er fri, eller at Villiens Form er Frihed, er noget, som Enhver veed. Man kan lade sin Villie svæve hen over Alt og udstrække og udvide den i det Uendelige. Frihed er Villiens allerinderste og væsentligste Qvalitet. Men med denne formelle Frihed lader Villien sig ikke nøie, og den er heller ikke andet end en Abstraction; thi Frihed uden Indhold, eller uden nærmere Bestemmelse af hvorover eller i Henseende til hvilket man er fri, er ingen virkelig Frihed. Hvorledes nu Villien gaaer frem for at realisere sin Frihed, eller skaffe sig et Indhold, hvori den kan være baade fri og virkelig, er det, Retsphilosophien gaaer ud paa at vise. Af denne Dialectik udvikler den sædelige Totalitet sig.

Indholdet af den frie Villie er ikke Noget, der a priori er givet, og som den kun behøver at tage, for at have. Villien kan udstrække sin Haand efter Alt, men derfor er Alt endnu ikke dens Indhold. Hvad den vil holde fast paa, hvilket Indhold den vil vælge for sig, det veed den fra Begyndelsen af ikke. Dette kan man let gjenfinde ved en Betragtning af sin egen Villie. At denne kan begive sig, hvorhen den vil, men ikke selv veed, hvad den vil, før den ligefrem har lært det, enten af sig selv eller af andre, er noget, man tit nok vil have erfaret. De udvortes i Livet mødende Forhold hengiver Villien sig ikke til, før den har prøvet dem eller paa anden Maade erholdt nogen Kundskab om

dem. Men selv, naar den nu saaledes har udfundet en Gjenstand, hvorpaa den vil gjøre sig gjeldende, saa bliver denne dog ikke derved til et Indhold for den; thi ligesom Villien ikke anderledes overgiver sig til den, end at den derunder dog vedligeholder sin Selvstændighed, saa at det er den, der drager Gjenstanden op i sig, og ikke Gjenstanden, der opfylder Villien, og binder Hænderne paa den, ved ikke at efterlade den mere at ville — saaledes gaaer dog heller ikke Gjenstanden, saaledes som den er, over i Villien, men man kunde sige, at der distilleres et aandigt Udbytte af samme, og dette bliver et erhvervet Indhold for Villien. Dette gjelder nu deels for Villiens udadgaaende Virksomhed, nemlig i dens Forhold til de udvortes i Livet mødende Ting og Begivenheder, at den under Conflicten med disse udarbeider sig sit Indhold, deels for dens Forhold til sig selv eller rettere sit Afkom, nemlig Drifter og Tilbøieligheder, der baade er det, hvorigjennem Villien udtaler sig, og tillige er den dialectiske Spore for dens Virksomhed. Af Drifterne og Tilbøielighederne kan den efter Behag overgive sig til hvilken den vil, men kan tillige, naar den, som snart skeer, mærker, at den deri kun kommer paa en ensidig i det Uendelige førende Retning, trække sig tilbage, med den Indsigt, at det ikke var det, den vilde. Under denne Bevægelse dannes og luttres Villien, og den giver sig deri, saavelsom i sin Seier over det Udvortes, det Indhold, der udgjør dens sande

Beskrivelse. Dette Indhold er da altsaa ikke et forefundet men et af Villien selv udviklet.

Naar vi nu abstrahere fra Villien som enkelt og virkelig, det vil sige, som Menneskets Villie, og tænker os den som almindelig, som en levende, men endnu slumrende uudviklet Spire, hvori den virkelige Frihed endnu ligger skjult, idet den er en blot Mulighed, men en Mulighed, der nødvendig maa blive til Virkelighed — nemlig i den menneskelige Villie — saa ere vi paa Retsphilosophiens Begyndelsestrin. I sin umiddelbareste Skikkelse, eller charakteriseret efter sit umiddelbare Begreb, er Friheden kun en formel Frihed, men i de forskjellige Udviklingstrin, den gjennemvandrer, søger den at give denne Form Indhold, og realisere sig. Ligesom altsaa ethvert Menneske, i sin Stræben efter at give sin Frihed det rette Indhold, et frit og et villet Indhold, ikke alene danner sin Sjæl, og gjør den moden for et høiere Liv, men ogsaa i sine Omgivelser og Forhold opbygger sig en lille sædelig Verden, hvori han lever, og som er Resultatet af hans Virksomhed; saaledes opbygger ogsaa den almindelige Villie eller rettere den frie Aand i sin dialectiske Bevægelse den hele sædelige Verden. Men Aanden er kun virkelig i de frie Mennesker; igjennem disse eller ved disse er det altsaa, at den har opbygt og opbygger Sædeligheden.

Ved "Sædeligheden" forstaaes altsaa her ikke en blot Qvalitet ved de menneskelige Handlinger, en fordret

Overeensstemmelse med en øverste Lov. Sædeligheden, i den Betydning, som Hegel bruger Ordet, er den uendelige Form, hvori Mennesket nedlægger sin practiske Virksomhed, og hvori denne Virksomhed netop kommer til sin rette Virkelighed, det er den absolute Magt over det enkelte Menneskes frie Villie, men en Magt, hvori han selv har Deel, det er den Lov, Friheden — den indvortes, som den udvortes — har givet sig selv, det er de Grændser, hvormed den har omgjerdet sig, det Baand, hvormed den er bunden, men i hvilken "Bundenhed" den netop finder sin Befrielse. Og ligesaavel som den nu er en Lov for Mennesket, saa er den paa den anden Side ogsaa et Resultat af hans Virksomhed og ikke et forudbestemt "Noget", saa at det her i Livet kun skulde gjelde om at udfinde denne endnu ubekjendte Størrelses vel skjulte, men dog i sig tilværende Qvaliteter — en Opgave, som man ikke blot ved Tænkning men ogsaa ved Gjetning kunde prøve paa at løse. Ethvert Menneske har en skabende Andeel i Sædeligheden, den udvikles af enhver Nutid, og deri er det, at Virkeligheden har sin Selvbestemmelse, sin Uafhængighed af hvilkensomhelst Prædestination, man kalde den Naturret, eller give den hvad andet Navn, man vil; deri, at dens Ret bestaaer ligeoverfor de Love, de Bestemmelser, som Friheden i Sædeligheden allerede har givet sig, og deri at den enkelte virkelige Stat har sin Ret til at bestemme sig selv og raade for sin egen Udvikling. Resultatet af

denne Selvbestemmelse er det, den i sin Lovgivning til enhver given Tid fixerer og opskriver, ligesom man paa den anden Side kan sige, at et retsphilosophisk System — sine Feil fraregnede — er en Opskrift af de Resultater, som den almindelige Frihed — Aanden — har udviklet.

Det, der charakteriserer Lovgivningen som positiv, er nærmest, at deri en Overherre gjør sin Villie gjeldende for Andre, og som Lovgiver udøver en Virksomhed, der har Indflydelse paa dem, og er dem en Regel. Man vil dermed da let indrømme, at Regjeringen netop formedelst denne sin udadgaaende og i Andres Forhold indgribende Virksomhed, er positiv mod dem, eller at det Positive hos den egentlig bestaaer i denne udadtrædende, og Andre bestemmende Virksomhed. Men denne Positivitet er ingenlunde noget særegent for Regjeringen, den er meget mere en Qualitet og en væsentlig Qualitet hos alle i Staten værende Individer, baade Undersaatter og Regjerende; og den kan da charakteriseres som et gjensidig Virksomheds Forhold, hvori de forskjellige Mennesker "ere Noget for hinanden", et Forhold, hvori de ikke "leve dem selv alene, men ogsaa deres Medmennesker". Af dette gjensidige Virksomheds Forhold mellem Menneskene er det, at den positive Ret er en Udtale, og jeg skal i denne Anledning — dog ikke som nogen egentlig Deduction, thi en saadan maatte hentes paa andre vidtløftigere Veie — søge at vise, hvorledes, hvad jeg her har

opstillet som det Positive, aabenbarer sig i Sædeligheden og da navnligen først i Familielivet, der af Hegel er nævnet som den første af de sædelige Forbindelser; og dernæst i selve Staten.

Hvad nu Familien angaaer, saa er der ingen af dens Medlemmer, hverken Forældre, eller Børn, eller samlevende Søskende o. s. v., der leve efter abstracte Principer, eller forme deres Vandel alene efter Regler, som de kunne forefinde i deres Indre, som Bevidsthedens Udsagn om den i dem boende Retsidees Befalinger. Dette kan ikke finde Sted, og, som Enhver veed, skal det heller ikke finde Sted. Familiemedlemmerne leve sammen som frie Væsener, men det er ikke mere den abstracte eller i sit Jeg fordybede Frihed, som de dyrke; denne er gaaet til Grunde, men dens sande Væsen, dens bedre Deel lever i den høiere Befrielsesform, et Sympathiens Rige, hvortil den er opløftet, nemlig den sædelige Forbindelse. I denne paastaaer den Ene sig ikke længer absolut uafhængig af den Anden, men ligesom han selv har en virksom Indflydelse baade paa dennes udvortes og aandelige Tilstand, lader han sig gjensidigen ogsaa paavirke og betinge af ham. Saaledes viser da det Positive sig for det første i Almindelighed mellem de samlevende Familielemmer, at det nemlig er deres forskjellige Villier og villede Virksomheder, der skabe og udvikle Forholdet imellem dem, og give det ligesom en virkelig Tilværen (et Forhold, der maa forstaaes som noget substantielt og ikke antages for at

bestaae i en blot Regel, som de gjensidigen komme overens om at ville rette sig efter). Men dernæst viser det aabenbart sit Slægtskab med den positive Ret i Forældrenes Forhold til Børnene. Disse Sidste ere under Opdragelsen ligefrem bundne ved Forældrenes Villie, der for dem er og maa være en Lov. Heri fremtræder Positiviteten paa samme Maade, som den i Staternes Barndom fremtraadte i den patriarchalske Regjeringsform.

Af sit Forhold i Staten har man ikke en saa umiddelbar Anskuelse, som af sit Forhold i Familielivet. Alt viser sig i dette i en ængere Kreds, de forskjellige Virksomheder kunne let overskues, og den Enkelte seer uden Vanskelighed Følgerne af ethvert af sine Skridt. Til at see det samme i Staten, forudsættes ikke alene en Mængde Kundskaber, da Statens Indretning først maa møisommeligen læres, forinden den kan vides, men ogsaa et omfattende Overblik over det Lærte. Det Positive er derfor ikke nær saa iøinefaldende i Statslemmernes Forhold til hinanden, men det er ikke alene ligesaa vist og ligesaa kraftigt tilstede, det er meget mere først deri tilstede i sin rette Fuldstændighed og Sandhed. Enhver veed f. Ex., at de forskjellige Borgere i en By gjensidigen indvirke paa og bestemme hinanden ved deres Virksomhed, og at fremdeles et lignende Forhold finder Sted mellem Borgerne og deres Øvrighed. Mindre iøinefaldende er det maaskee, at de forskjellige Administrationsgrene i Staten ikke alene afgive Værn imod hin-

andens Vilkaarlighed, men at de staae i det samme positive Gjensidighedsforhold, som Borgerne indbyrdes og Øvrigheden med Borgerne. En saadan Anskuelse ligger imidlertid allerede til Grund for den gamle Sætning: at Staten er at ligne med en Maskine, hvori det ene Hjul staaer i Forbindelse med det andet, og Alt indbyrdes saaledes er afpasset, at de gjensidigen ikke hindre hverandres Bevægelse og Virksomhed. Herved maa man dog tilføie, hvad der, for at Sammenligningen skal passe, nødvendig maa lægges til, at Hjulene selv maae have en Villie, for at det Ene ikke skal behøve at drives frem af det Andet, og det Hele altsaa af en udvortes Kraft; men at de hver skulle have en drivende Kraft i sig selv; at de derfor ikke alene ere saaledes tildannede og sammensatte, at det ene passer til det andet, men meget mere gribe hinanden, og gjensidigen drive hinanden fremad. Derfor gaaer Statsmaskinen heller ikke istaa, fordi der møder en eller anden urigtig eller upassende Virksomhed; thi imod en saadan vise de andre Hjul, om jeg saa maa sige, strax Tænder.

Forholdet mellem Lovgiveren som saadan og dem, der skulle efterleve Lovene, eller mellem Regjering og Undersaatter er, som bekjendt, meget forskjelligt efter de forskjellige Forfatninger, og navnligen har det i Tiden mangfoldigen varieret. I den patriarchalske Regjeringsform forholder Regenten sig, som sagt, til sine Undersaatter, ligesom en Fader til sine Børn. Ligesom disse trænger Folket til at optugtes eller opdrages, og dets

Positiviteten mod Herskeren bestaaer derfor egentlig i den Sympathi, hvormed de enkelte Individer lade deres Villie gaae op i hans, medens han derimod i Forhold til dem er proprie positiv ɔ: han befaler og de adlyde, eller, hvorpaa det her kommer an, han giver Love, som Undersaatterne efterleve. I den republikanske Regjeringsform derimod bringe samtlige Borgere deres Villie og Anskuelser til Torvs, det være sig nu ved at de blot ere Vælgere af deres Deputerede, eller de selv sidde som Udvalgte, eller gjøre det ad de andre tilladte Veie. Det Positive i deres Forhold til hinanden er da let at fatte, men netop i denne Regjeringsform kunde det synes, som om Lovgivningen dog ikke var egentlig positiv, da det er Borgerne, der enten middelbart eller umiddelbart selv give den, og da det, der den ene Dag er befalet, maaskee den næste kan blive afskaffet igjen, naar en ny Regjering bliver valgt. Men hermed forholder det sig i Virkeligheden, som vel bekjendt, ganske anderledes. Det var sin Sag, om enhver Borger selv skulde afgive sin Stemme i Regjeringssager, og han saa gjorde det alene efter sin private Anskuelse. I saa Fald kunde man, naar der kun var Spørgsmaal om at vælge et af to Alternativer, rigtignok sige, at den tagne Beslutning eller givne Lov for Majoritetens Vedkommende ikke egentlig var positiv, da den kun var valgt, fordi den stemmede med dens Villie, og saasnart dette ikke længere var Tilfældet, kunde forandres efter en forandret Anskuelse. Men for det Første vilde nu Virkeligheden

snart lære, at det er nødvendigt at fixere sig Bestemmelser, der skulle følges, uanseet og uomspurgt om de til enhver given Tid og ved ethvert enkelt Tilfælde, hvor der bliver Spørgsmaal om deres Anvendelse, stemme med den, med den lovgivende Magt udrustede, Mængdes Villie eller Anskuelse, og Mængdens Lovgivning vilde altsaa allerede deri være positiv, at den saae sig nødt til i denne at binde sig selv, at den saae sig nødt til at fixere sin Mening, og siden rette sig efter den. Men dernæst er det, som blandt andre den Romerske Stats Exempel viste, ingenlunde Mængdens egen Mening, der bliver gjort gjeldende, men derimod den Talentfuldes eller Dens, der veed at smigre for Folket, og dreie dets Bestemmelser efter sin Villie. Under en saadan Forfatning kan det da være meget tilfældigt, hvis Anskuelser der blive de herskende, men hvorledes det end gaaer, saa er det dog ikke menig Mands Villie, der kommer frem. Om deslige Republiker, der vel egentlig vare et Slags patriotiske Drivhuse, spørges naturligviis nu ikke mere. I en Republik er Borgeren nuomstunder ikke saa egensindig, at han ikke vil taale Nogen over sig, han vil kun holde sig den Vei aaben, hvorpaa han bedst kan fremme det almindelige Vel. Men, omendskjøndt det nu er Borgeren, der vælger Regjeringen, og denne af ham valgte Regjering, der giver Lovene, saa er dog ogsaa Lovgivningen, ihvorvel det kunde synes, at Borgeren kun følger de Love, han igjennem sine Committerede selv har

givet, ligesaa positiv, som under andre Regjeringsformer; thi han bestemmer ordentligviis ikke sit Valg efter det Ønske at faae sin Villie sat igjennem, men stræber at udvælge den Dueligste — han vælger sig i sin Regjering ikke nogen Tjener, men han vælger sig en Herre, og han adlyder Loven, ikke fordi den stemmer med hans Overbeviisning, men fordi den er befalet.

Saaledes ogsaa i de constitutionelle Monarchier eller overhovedet under de constitutionelle Former; og naar Nutiden stræber efter at vække Folkets sociale Selvbevidsthed og bevirke en Overeensstemmelse mellem Forfatningen og Folkets Anskuelser, en Enighed mellem det Befalede og Borgernes individuelle Overbeviisning, saa er dette Noget, der i Grunden slet ikke vedrører Lovgivningens Positivitet; thi hiin Stræben gaaer vel ud paa, at den positive Lovgivning skal kunne forandres, hvor saadant befindes rigtigt, og altsaa, at Loven skal kunne bevæge sig efter Folkets Overbeviisning, naar denne skjønnes at være rigtig og Loven urigtig, ligesom den paa den anden Side ogsaa gaaer ud paa, at Folkets Overbeviisning skal bevæge sig hen til Loven; — men den gaaer derimod ingenlunde ud paa, at Folkets Overbeviisning skal være Lovens umiddelbare causa essendi, at Overbeviisningen skal være Lov, med andre Ord, at der ikke skal være nogen befalet Lov.

Dette nu om den positive Rets Væsen og dens Slægtskab med det Positive overhovedet i Menneskenes Forhold til hinanden som samlevende sædelige Væsner,

og naar det nu ikke yderligere udvikles, at man vel maa vogte sig for at betragte den positive Ret som en Tyran, fra hvis Evaade det var ønskeligt, at man kunde befrie sig, saa er dette, fordi en slig Udvikling vel neppe frem- der maa være nødvendig; thi skjøndt man ikke sjelden er ubillig i sin Dom over Regjeringens Magt, saa høres dog aldrig nogen Yttring af Skinsyge over den positive Lovgivnings Magt; thi det er Noget, Alle vide og indsee, at den til enhver Tid tilværende Lov maa følges, naar ikke det Hele skal falde sammen. (En anden Sag er det, at man kan klage over en Lovs Indhold, at man gjerne vil have Adgang til at kunne faae den forandret, naar man anseer den for at være for streng, eller overhovedet urigtig.)

Jeg skal nu gaae over til at betragte det reelle Forhold mellem den positive Ret og Retsphilosophien, og søge at fremstille den Conflict, hvori de staae til hinanden.

Ligesom den positive Lovgivning paa den ene Side har Magten over de i Staten levende Individer, paa den anden Side derimod er et Resultat af deres Virksomhed, ligesom det paa den ene Side er Loven, der befaler over Statens Medlemmer, men atter disse, der ere Skabere af Loven, disse, der i deres samlede Virksomhed føde og forandre Loven: saaledes kan man og forestille sig Forholdet mellem Sædeligheden og de tilværende enkelte Stater; og paa dette Forhold er det da, at Forholdet mellem den positive Ret og Retsphiloso-

phien, eller den Videnskab, man under Navnet "Naturret" har ønsket etableret, beroer. Det er tidligere udviklet, hvad der maatte forstaaes ved Sædeligheden, at den er ligesom en Athmosphære, hvori Mennesket aander, og derfor den absolute Magt over ham, at den derhos ikke er et givet "Noget", og heller ikke en Stræben efter et bestemt, fjerntstaaende Maal, men derimod det Resultat, der af Menneskets sædelige Virksomhed stedse udvikler sig. Retsphilosophiens fornemste Indhold er da de Resultater, hvortil Sædeligheden i Tiden er udviklet, og forsaavidt den indeholder disse, har den ogsaa en absolut og uimodstaaelig Magt over den positive Ret. Hvad Andet den derimod kan indeholde, det anerkjender den positive Ret ikke. Naar vi nu ville kaste et Blik tilbage paa Sædelighedens Udvikling i Tiden, saa er det for det Første iøinefaldende, at Staten er og indtil Dato har været Alpha og Omega; og det er i denne Henseende, at Hegel siger, "at Staten er den sædelige Idees Virkelighed", eller, at først i Staten er Sædeligheden virkelig, en Sætning, som man vist, med al fornøden Reservation af den kommende Tids Ret til maaskee at udvikle noget Høiere, end Staten, uden Betænkning kan bekjende sig til. Hegel nævner, som tidligere anført, 2de Momenter i Sædeligheden, nemlig Familieforbindelsen og Staten *).

*) Naar man eftерseer i hans Retsphilosophi, da vil man finde 3de Momenter, nemlig a) Familien, b) det

Som henhørende derunder kan man da nævne mangfoldige absolute Resultater af Sædeligheden, f. Ex. Eiendom — Contract — Straf for Forbrydelser — positiv Ret o. s. v.

Derimod kan man f. Ex. neppe (med Hegel) paastaae nogen bestemt Statsforfatning som Sædelighedens nuhavende Resultat. Om den nogensinde kan blive det, er et andet Spørgsmaal; for Tiden er der vel ingen Udsigter dertil, og forsaavidt staaer denne Sag, som den altid har staaet. At man imidlertid tit har meent, nu at være kommen til det Rette, er naturligt nok; men det har ligesaa tit viist sig, at være urigtigt speculeret, og saaledes vil det maaskee ogsaa fremdeles vise sig. I deslige opstillede Statsidealer bør man derfor kun see en Mening, og som saadan bør naturligviis og andre Undersøgelser betragtes, der i en Retsphilosophi findes om Gjenstande, som endnu ere controverse, som endnu ere under den practiske Virkeligheds Debat. Stricte taget henhøre disse Gjenstande ikke under Retsphilosophien, forsaavidt man nemlig betragter den som en Hovedbog, hvori det af Virkeligheden Afgjorte bliver indført. Men paa den anden Side har Retsphilosophien, som enhver Videnskab, selv Deel i den skabende og afgjørende Virkelighed, og

borgerlige Selskab, og c) Staten; men det mellemste er intet andet end en foreløbig Abstraction af Statens Technik, og er først i Staten tilstede med Liv og Virkelighed.

forsaavidt afgiver den ikke sin Dom, men sin Mening. Det behøver neppe her yderligere at udvikles, at der i denne Henseende ikke kan drages nogen skarp Grændse mellem hvad der bør betragtes som uomtvistesligt Resultat, og hvad derimod som endnu værende under Debat. Man behøver imidlertid ikke at bryde sig om alle de forskjellige Meninger, som Folk herom kunne have, at de fast om Intet ville indrømme, at det er Resultat. Der gives jo saaledes mange Mennesker, som mene, at der ingen Ægteskaber burde være, at der ingen Eiendom burde være, o. s. v.; men Sligt er kun Mangel paa Indsigt. Sagen er, at Retsphilosophien, som enhver sand Videnskab, staaer under den Kyndige, men over den Ukyndige. Naar denne indtil videre maa læse og lære, og derved berigtige de feilagtige Anskuelser, som hans Mangel af Kundskab har ladet opstaae hos ham, saa har hiin derimod en selvstændig Ret; og dette for det Første ligeoverfor de skrevne Systemer, hvoraf han naturligviis kun giver Medhold, hvad han efter sin Tænkning kan give Medhold — men dernæst ligeoverfor selve Videnskaben. Denne fremtræder kun gjennem de enkelte Systemer og igjennem disse kan man da ogsaa indtil den dybeste Bund criticere hiin og sætte dens Dogmer under sin Tænknings Debat. Men er den en sand Videnskab, har den udviklet sig til Virkelighed, saa er dette skeet i faste og blivende Resultater, der i og for sig ere et gavnligt Udbytte, om der end paa dem som Grundvold senere

kan opbygges noget endnu Bedre. I disse Resultater har Videnskaben sin Substants, det er dens Territorium, om hvilket de forskjellige Systemer have leiret sig, og som de haandhæve for den, idet de afværge de Angreb, der gjøres mere mod dens Udenværker, end mod den selv.

Videnskabens Væsentlige er da, forsaavidt det er erkjendt, og forsaavidt den i denne Henseende har holdt Skridt med Tiden, det Sædelighedstrin, hvortil Friheden til den givne Tid er udviklet. Denne Sædelighed er den absolute Magt over baade Stater og Mennesker, den Magt, hvori de skulle hengive sig. Imod den have de ingen Ret. De kunne bygge videre paa den som Grundvold, men omstøde den og gjøre den til Intet, formaae de ikke. Sin Udvikling formaaer Friheden ikke at bortkaste; thi den har i Sædeligheden bundet sig selv, men med Baand, i hvilke den først ret føler sig fri. I disse Baand fødes Mennesket, de ere den høiere Frihed, som han indsuger med Modermelken.

I sit practiske Liv, i sin sociale Virksomhed er Mennesket altsaa i Sædelighedens, i den frie Aands Tjeneste, men, jeg gjentager det, Sædeligheden er ikke et prædestineret Noget, som Mennesket skal realisere, Friheden vil udvikle sig selv, og Friheden er kun i det frie Menneske; det er de frie Mennesker, der i Verden, i Staten opbygge Sædeligheden et Rige. Dens Tjener er derfor ikke en Slave, men fri, og dens Tjeneste

er ikke Traldom, men Frihed. Og naar man nu vil spørge, hvad der da afholder Menneskene fra i denne deres Frihed, i denne deres Selvstændighed, at handle tvertimod hvad der er Ret, hvad der afholder dem fra at realisere et usædeligt istedetfor et sædeligt Rige, at nedrive istedetfor at opbygge Friheden; saa er Svaret givet med den rette Indsigt i Frihedens Væsen og dens Undfangelse til Virkelighed igjennem Menneskene; men der kan derhos ogsaa refereres til et Begreb, som vel ikke indeholder noget andet, end hvad allerede herved er givet, men dog henviser til en Erfaring, som Enhver hos sig selv let kan gjøre, og vistnok ofte har gjort, at det nemlig er den hos ham nedlagte Idee om det Rette eller om det Retfærdige, der fornemmelig hindrer ham i at gjøre Uret. Med denne Idee binder Aanden Menneskene til sin Tjeneste, den er ligesom en Besætning, de af den modtage, forinden de emanciperes til Selvstændighed.

Hvad nu Statens Forhold til Sædeligheden angaaer, da har man vel sagt, eller rettere, det er en ikke ualmindelig Anskuelse, at hiin ikke er Andet, end en Abstraction af dens Borgeres Virksomhed, at den ikke er nogen levende Organisme. Saameget er imidlertid vist, at man maa betragte den som en saadan; dette gjør Borgeren, naar han med patriotisk Begeistring opoffrer sit Liv for den, eller han helliger den sin hele aandelige Tilværelse, og i dens Skjød med Tillid ned-

lægger sin Virksomhed som en Spire, som kun den formaaer at udvikle til sin rette Virkelighed, dette maa Enhver gjøre, der tænker sig ligeover for den, og overhovedet i Tankerne vil operere med dens Begreb. Saameget er fremdeles ogsaa vist, at Statens Borgere, skjøndt de paa den ene Side ere dens levendegjørende Sjæl, skjøndt det er dem, der bestemme dens Virken og meddele den sin Charakteer, dog paa den anden Side kun ere dens Lemmer, eller dens Dele ("dens speculative Momenter") — og hvorfra nu altsaa end den enkelte Stat henter sin Væren og Virkelighed, saa er denne dog saaledes tilstede, at vi kunne charakterisere Staten som en selvstændig Organisme — og kun derpaa kommer det her an, at vi nemlig betragte Staten ligeover for Sædeligheden som et frit og selvstændigt handlende Væsen, det vil sige, paa samme Maade frit og selvstændigt handlende, som vi nys betragtede det enkelte Individ at handle. En Stat kan da vel for en Tid gaae tilbage; ligesom et Menneske, kan den i sin Udvikling bølgeformig bevæge sig op og ned, men under det Sædelighedstrin, der klart er udtraadt i dens Bevidsthed, vil den vel af indvortes Grunde ikke synke; at det kan skee ved dens Conflict med andre Stater eller Nationer og overhovedet ved en større eller høiere Magt, som yttrer sin Indflydelse over den, er en Selvfølge; thi som enkelt er enhver Stat dog kun et Led i den større Kjæde, som udvikler sig og anskues i Verdenshistorien,

og naar den i sit præsens er en Repræsentant for denne Kjædes Virkelighed, saa maa den dog bøie Knæ for dens præteritum og futurum. Kunde man derimod af Verdenshistorien bevise, at Verden i det Hele taget gik tilbage i sædelig Henseende, da var det en anden Sag. Men at et saadant Beviis, der som Forkynder af en almindelig moralsk Svindsot vilde lamme og dræbe al menneskelig Kraft og Begeistring, ikke skal kunne lade sig føre, tør antages at være in confesso.

Vil man nu her spørge, i hvad Forhold Statens og Individets Virksomhed staae til hinanden, om de i deres Forhold til Sædelighed ere at betragte som sideordnede, saa er dette Spørgsmaal overflødigt, naar man gaaer ud fra den Betragtning, at Staten er en Abstraction og blottet for Virkelighed; thi i saa Fald er der jo egentlig kun Tale om Individerne eller Borgerne; men under den modsatte Forudsætning er Svaret ogsaa let at give, thi man maa da sige, at Statens Borgere som saadanne staae i samme Forhold til den, som denne staaer til Sædeligheden, hvilket ogsaa tidligere er debiteret. Borgeren anerkjender i sin sociale Virksomhed Staten som den, i hvis Tjeneste han arbeider, han anerkjender dens Udvikling som sit nærmere Formaal, som en Form, hvori han maa nedlægge sin Virksomhed. Hans fjernere og dybere Formaal er Sædeligheden, og dette har han tilfælleds med Staten.

(At imidlertid hverken Staten eller Sædeligheden er Menneskets Et og Alt, at han ud over disse som

Formaal for sin practiske Virksomhed; endnu har en høiere Sphære, hvortil han kan hæve sig (Religionen), maa jeg ikke undlade her at erindre.)

Efterat det da nu saaledes er viist, hvorledes den enkelte virkelige Stat i sin Virksomhed forholder sig til Sædeligheden, saa skal jeg nu kun tilføie et Par Ord om Statens Forhold til dens positive Lovgivning. Det er tidligere antydet, at Staten i sin positive Lovgivning opskriver og fixerer sig de Bestemmelser, den har gjort sig. Dette er ogsaa det Væsentlige i Forholdet, at Staten selv i sin Heelhed er det Levende, og det, der selv bevæger sig, og at den altsaa benytter sig af den lovgivende Magt som et af sine Momenter, til at fixere disse Forandringer, til at fastholde sin Udvikling i Lovgivningen. Men paa den anden Side er imidlertid, som let sees, den lovgivende Magt ingenlunde et blot Middel for hiin Statens Virksomhed; thi den er selv et integrerende Led af den; den har altsaa for det Første ligesaamegen Ret til at tage Deel i Statens Bevægelse, som de andre Statens Momenter, men den har desuden dertil en særlig Ret, idet det Udviklede altid skal gaae igjennem dens Hænder og først af den, og ved dens, ligesaa lidet selvløse, som paa den anden Side vilkaarlige, men, med et almindeligt Udtryk, levende Virksomhed, erholder sin rette Form og Fuldendelse. Og saaledes er det da ogsaa Tilfældet med den positive Ret i Staten, at man paa den ene Side ikke maa ansee den

som Statens primus motor, men paa den anden Side heller ikke frakjende den Selvstændighed som Lem af et organisk Hele; ikke i den see den blotte Opskrift af det, der er udviklet af andre Statens Virksomheder, fornemlig de in casu omqvæstionerede Forholds egen praktiske Bevægelse, men ogsaa tillægge den en Virksomhed til disse Forholds Udvikling.

Kan Hævd erhverves mod tinglæste Pantebreve, eller kunne disse blot som Pantebreve præscriberes?

(Af Justitsraad L. J. Holm.)

Det er ikke af liden Vigtighed saavel for Pantecreditorer i Almindelighed, som i Særdeleshed for offentlige Stiftelser, der have udlaant deres ofte betydelige Midler i en Mængde faste Eiendomme, som tildeels ligge adspredte rundt om i Landet, at komme til Vished om de kunde tabe deres Panteret derved, at Panteobligationens Udsteder, dem uafvidende, maatte overdrage den pantsatte Eiendom til en anden, og at Pantet, som Følge deraf, i Hævdstid bliver besiddet som Eiendom af en anden end Debitor, uden at denne har indfriet hans Panteobligation. Sagen er af saa meget større Vigtighed, som Creditor, hvis Spørgsmaalet maatte besvares bekræftende, ikke vilde være sikkret mod Fortabelsen af sin Panteret, om han end kunde godtgjøre, at Gjelden i Løbet af Hævdstiden fra Debitors Side var erkjendt enten ved Renters Erlæggelse eller paa anden Maade, da Pantebrevet vel herved var holdt i Kraft som Gjeldsbrev, men ikke som Pantebrev, og

slige forringende Handlinger, som efter Sagens Natur blot kunne tillægges Virkning for de Personer, mellem hvilke de ere foregaaede, maatte blive uden Præjudice for Pantets senere Eiere.

Imidlertid kan man vistnok antage det for at være ganske almindeligt, at Pantecreditor, naar han anseer sig betrygget ved sit Pant og Debitor ordentlig betaler sine Renter, ikke tænker paa at være udsat for noget Tab, eller overhovedet bekymrer sig om, i hvis Besiddelse Pantet maatte være. Den bekræftende Besvarelse af det her omhandlede Spørgsmaal vilde derfor ikke være lidet foruroligende, især for de offentlige Stiftelser, der enten have en saadan Mængde af udestaaende Fordringer i faste Eiendomme, eller hvis Panter saaledes ere adspredte paa forskjellige Steder, at et jævnligt Tilsyn ikke blot med hvem, der besad dem, men og med den Adkomst, paa hvilken Besiddelsen var grundet, ikke uden stor Besværlighed kunde føres, ligesom det og er den Stilling, hvori Forfatteren til nærværende Afhandling befinder sig som Medlem af Bestyrelsen for et Institut, der har flere tusende Obligationer med Pant i Huse og Gaarde her i Staden, der nærmest har foranlediget ham til at tage Sagen under Overveielse.

Spørgsmaalet er, saavidt mig bekjendt, ikke hidtil afgjort ved Domstolene, thi vel er der nylig paakjendt en Sag for Høiesteret mellem den kongelige Kasse som Panthaver i et Gods paa den ene, og en Deel Bønder, som havde tilforhandlet sig deres Gaarde af Godo

nieren, paa den anden Side, hvori disse, hvis Skjøder vare blevne tinglæste uden Paategning om den paa Godset hvilende Hæftelse, fremsatte exceptio præscribtionis mod Pantecreditor; men Dommen, der faldt ud til Fordeel for Bønderne, var dog nok tildeels grundet paa Omstændighederne in concreto, ligesom vedkommende Retsbetjents Forsømmelse med at give Bøndernes Skjøder Paategning om den paa Godset hvilende Panteret i alt Fald maatte afgive en særegen Grund til Fordeel for dem, der ikke vilde tale for den, der enten uden tinglæst Adkomst, eller efter en med behørig Paategning om Udstederens Mangel paa Hjemmel forsynet tinglæst Adkomst, havde besiddet Pantet som Eier i Hævdstid.

Derimod indeholder Collegial-Tidenden for Aaret 1830 fra Side 441 til 445 et i denne Materie særdeles mærkeligt Cancellie-Brev af 23de Marts s. A., der og paa sit Sted findes indført i Algreen-Ussings Rescriptsamling. I dette Cancellie-Brev, der er foranlediget ved en Forespørgsel, om ikke en Debitor for Umyndiges Midler, naar han ved tinglæst Adkomst, der er ældre end 20 Aar, har godtgjort at være i lovlig Besiddelse af den pantsatte Eiendom, maa ansees hertil at have tilstrækkelig Eiendoms-Adkomst, og altsaa videre Berigtigelse af ældre Adkomster ansees unøden, er det antaget, som en Følge saavel af Lovens Bud i 5—5—1, ”at den, der har havt en Eiendom i sin Besiddelse i 20 Aar uklaget og ukært til Tinge, fremdeles beholder samme

angerløst og uafvundet med mindre" o. s. v., som af Hjemedet med Hævd, at ældre Panterettigheder, som maatte være stiftede, inden man saaledes kom i Besiddelse af Eiendommen, ligesaavel udslettes ved hiin tyveaarige Besiddelse, som ældre Eiendoms-Prætensioner, hvilket og Lovens 5—7—13 formenes at bestyrke; og at følgelig den, som kan godtgjøre, at en Eiendom, efter Pante- og Skjøde-Protocollens Udvisende, igjennem et Tidsrum af 20 Aar eller længere har været i hans Værge, eller tildeels i hans tildeels i Andres, fra hvilke Eiendommen paa en retsgyldig Maade er overdragen til ham, ikke kan være ansvarlig for de Panterettigheder, der førend nogen af de Adkomster, hvorpaa han grunder sin Hævd, vare til, maatte være givne i Eiendommen, saalidet som for Mangler i den Adkomst, hvorved Eiendommen for mere end 20 Aar siden er kommen ind i den Række af Besiddelser, hvorfra hans Besiddelse deriverer sig. Fremdeles antages det, at dersom endog et saadant ældre Pantebrev paa nogen af de i Lovens 5—14—4 hjemlede Maader maatte være fornyet mellem Creditor og Debitor, saa kan den Kraft, det herved har faaet som Gjeldsbrev, ikke imod Lovens 5—5—1 og 5—7—13 præjudicere de senere Eiere, og at saaledes blot den Mulighed, at selve den nuværende Besidder eller nogen af de Formænd, der høre til Rækken af de Besiddere, hvis Besiddelse funderer Hævden, kunde have foretaget nogen af de fornyende Handlinger, vilde være det eneste, der

kunne opvække Tvivl om, hvorvidt Mulligheden af et af en ældre Eier udstedt Pantebrev kan være til Hinder for den frie Disposition over det Huus eller den Jord, der ved Hævd er bleven ufravendelig Eiendom for den nuværende Besidder, hvorved det dog bemærkes, at den senere Erhværver af en Eiendom ikke kan gjøre sig til Debitor for den Pantegjeld, Formanden havde stiftet, uden ved et nyt Gjeldsbrev, samt at i alt Fald et gammelt Pantebrev, der hverken var indført paa et Realregister eller ved Indretningen af Navneregistrene saaledes sat i Forhold til Eiendommen, at det deraf kunde sees, at det vedkom samme, maatte præscriberes qua Pantebrev derved, at det pantsatte Gods i mere end 20 Aar havde været i Andres Eie, paa hvis Navn hiint Pantebrev ei var indtegnet, og at den Panthaver, som havde taalt at hans Pant i mere end 20 Aar havde været i Andres end hans Debitors Eie, uden at have gjort noget for, at hans Panteret i Pantebogen kunde sættes i Rapport til Eiendommen eller de nuværende Eiere, og saaledes blive behørigen bekjendt for dem, maatte tilskrive sig selv, at hans Panteret var bleven fordunklet.

Det høieste Justitscollegium synes saaledes paa en bestemt Maade at have udtalt sig over Qvæstionen; imidlertid har man dog, skjøndt de almindelige Udtryk, hvori benævnte Responsum er affattet og den Paralel, hvori Eiendoms-Adkomster og Panterettigheder her ere satte med hinanden, kunde synes at tale for det mod-

satte, neppe havt andre Tilfælde for Øie, end saadanne, hvor de Skjøder, med hvilke Eiendommen i Hævdstid har været besiddet, ikke ere blevne forsynede med Paategning om ældre Hæftelser; ligesom det og maa bemærkes, at dette Cancellie-Brev ikke indeholder nogen egentlig Resolution for et givet Tilfælde, men at det overlades til vedkommende Retsskriver, hvorvidt han maatte troe sig sikkret ved de ovenanførte Retsgrunde, samt i manglende Fald at gjennemgaae sine Pantebøger, for at erfare, om der maatte gives ældre uudslettede Forskrivninger, som rapporterede sig til den omqvæstionerede Eiendom.

Iblandt lovkyndige Forfattere er det mig ikke bekjendt, at det Spørgsmaal, hvorom her handles, har været gjort til Gjenstand for en særegen Drøftelse. I Conferentsraad Ørsteds Haandbog over den danske og norske Lovkyndighed, 4de Bind Side 308—309, saavelsom i en Afhandling om Grundsætningerne for det dansk-norske Hypothekvæsen sammenholdt med fremmede Staters, der findes indført i nærværende Tidsskrifts 16de Binds 2det Hefte Pag. 92 til Enden, har denne høifortjente og høitagtede Lovkyndige vel yttret sig over den Indflydelse, Hævd efter vor Lovgivning kunde have paa tinglæste reelle Rettigheder i faste Eiendomme, men der er Sagen dog kun, med Undtagelse af Eiendoms-Adkomster, omhandlet med Hensyn til saadanne reelle Rettigheder, der først stiftes efterat Hævd alt er erhvervet, hvorimod det Spørgsmaal, om Hævd

ligesaavel maatte kunne erhverves mod alt stiftede Panterettigheder som mod ældre Eiendoms-Adkomster, ikke særligen er undersøgt.

Paa de omhandlede Steder har den berømte Forfatter paa den ene Side viist, at Indretningen af offentlige Bøger, hvori alle Eiendoms-Adkomster saavelsom Beheftelser skulle indføres, og hvoraf enhver, der vil erhverve reelle Rettigheder over en fast Eiendom, kan faae fornøden Oplysning i saa Henseende, ikke gjør Hævd overflødig til Betryggelse for dette Slags Erhvervelse, i det nemlig disse Bøger ikke blot i enhver Jurisdiction først gaae fra en given Tid, men det og er muligt, at der i den Række af Adkomster, hvorfra den nærværende Besidders Eiendomsret maa hidledes, er eet eller andet Led, som har en skjult Mangel, hvorom Pantebøgerne ei kunde give Oplysning f. Ex. at Overdrageren ikke har været fuldmyndig, der ogsaa maatte skade hiins Erhvervelse, saalænge den ældre Rettighed endnu var i Kraft, hvilket, naar Hævd ikke kom imellem, vilde vare i det Uendelige. Men paa den anden Side har han gjort opmærksom paa en Mangel, som med Hensyn til den fuldkomne Betryggelse, Indtegningen i de offentlige Bøger skulde give Erhvervelsen af reelle Rettigheder over faste Eiendomme, findes i vor Lovgivning, i det nemlig denne ikke blot knytter Hævds-erhvervelsen til tinglæste Adkomster o: saadanne, som efter den øvrige Lovgivning ellers vilde være skikkede til at begrunde Eiendomsret over en fast Eiendom, men

ogsaa hjemler den, der besidder uden tinglæst Adkomst Adgang til at kunne erhverve Hævd, hvorved det kan skee, at man paa en Eiendom erhverver tinglyst Skjøde eller Pantebrev, udstedt af en Mand, der, efter de tinglyste Adkomster at dømme, ufeilbarligen maatte ansees for rette Eier, og at dog denne Eiendom eller visse Dele deraf allerede ere frahævdede Sælgeren eller Pantsætteren, uden at Noget derom af de tinglyste Documenter kan erfares; og hvorved det især deelsheb er muligt, at Servituter, der i større eller mindre Grad kunde formindske en Eiendoms Værdie, ere paadragne denne til Skade for Den, som under Jagttagelse af alle Rets- og Forsigtighedsregler erhverver Skjøde paa en fast Eiendom eller Pant i samme, i hvilken Henseende det dog er bemærket, at denne Ulempe meget formindskes derved, at Hævd paa Servituter, efter en rigtig Theorie, uden Tvivl bør indskrænkes til de Servituter, som forkynde sig ved en vedvarende Indretning ved den tjenende Ting (servitutes apparentes) og at heller ikke en eengang erhvervet Servitus kan fortabes for den herskende Eiendom ved Præscribtion, med mindre de Indretninger, der antyde Servituten, i Præscribtionstidens Forløb have været nedlagte.

Mod den Parallel, der her, hvor Talen blot er om den Virkning, som den allerede erhvervede Hævd kan have paa senere stiftede reelle Rettigheder i den hævdede Eiendom, er trukken mellem Eiendomsret og Panteret kan der vist nok intet være at indvende, da det er klart,

at Creditor ligesaalidet kan erhverve Panteret i, hvad der førend Pantsættelsen alt er frahævdet Debitor, som Kjøberen kan erhverve Eiendomsret over, hvad det af samme Aarsag ikke længere tilhører Sælgeren. Men den Usikkerhed, der heraf kan flyde for Kjøber eller Panthaver, er dog heller ikke af nogen særdeles Betydenhed, da det ikke lettelig kan blive ubekjendt for den, der enten vil tilforhandle sig en fast Eiendom eller tage Pant i samme, at Eiendommen i Hævdstid har været ude af Sælgerens eller Pantsætterens Besiddelse. I alt Fald kan det ikke være vanskeligt at forskaffe sig Kundskab herom, saavelsom om den Adkomst, hvormed tredie Mand har besiddet Eiendommen.

Men Faren bliver langt større, naar den, der har havt en Eiendom i Besiddelse i 20 Aar eller derover, kan gjøre sin Hævdsret gjeldende ikke blot mod den forrige Eier, men ogsaa mod den, der alt forud havde erhvervet Panteret i Eiendommen, fordi dennes Panteobligation ikke er bleven indfriet ved en ny af den eller de, som i Hævdstid have havt Pantet i Besiddelse; thi den hypothecariske Creditor kan ofte befinde sig i en lang Afstand fra den pantsatte Eiendom, og naar han til rette Tid erholder sine Renter og har Kundskab om Pantets forsvarlige Vedligeholdelse, vil han i Almindelighed ansee sig betrygget uden at bekymre sig om Maaden, hvorpaa Debitor raader over sin Eiendom. Det kan maaskee endog være ham bekjendt, at Pantet befinder sig i en andens end Debitors Værge, men uden at han

kjender denne faktiske Raadigheds Qvalitet, der som oftest vil være en saadan, at den ikke kommer i mindste Strid med hans Panteret, og imod hvilken han i alt Fald maa ansee sig betrygget ved sit Pantebrevs Tinglysning.

Da man nu ikke kan negte, at Hævd kan gjøres gjeldende mod ældre tinglyste Eiendoms-Adkomster, saa bliver Spørgsmaalet, om det ikke maa ansees som en Følge af Sagens Natur, at det samme maa gjelde om ældre hypothecariske Fordringer, eller om man kan være beføiet til at gjøre en Undtagelse for disse sidste?

Jeg skjønner imidlertid ikke rettere, end at en saadan Undtagelse maa indrømmes.

For det første er det dog klart, at Eieren med Hensyn til den Hævd, der vindes efter Stiftelsen af hans Eiendomsret, befinder sig i et ganske andet Retsforhold til den Hævdende, end Panthaveren. Eieren behøver ikke at taale at nogen anden sætter sig i Besiddelse af hans Eiendom eller nogen Deel af samme uden hans Samtykke; dette kan ordentligviis ikke skee uden en høi Grad af Ligegyldighed fra Eierens Side, og tier han dertil eller forbliver saadant ham ubekjendt i 20 Aar, saa maa han dog tilskrive sin egen Forsømmelse, at han mister sin Eiendom. I de Tilfælde, hvor Grunden til Eierens Passivitet ikke ligger i nogen Forseelse hos ham f. Ex. fordi han har været uvidende om den forrige Eiers Dødsfald, efter hvem han var nærmeste Arving, fordrer i alt Fald Eiendomsrettens Sikkerhed, at hans

Ret maa vige for dens, som nu, da han fremkommer med sine Prætensioner, i god Tro over 20 Aar har besiddet Eiendommen som sin *). Det er heller ikke afgjort, at den Kjøber, der ved sit Skjødes Tinglæsning faaer Paategning om Sælgerens Mangel paa Adkomst, skal versere in mala fide, thi han kan desuagtet staae i den Formening, at Sælgeren dog virkelig er Eier og at han i paakommende Tilfælde vil være i Stand til at legitimere sin Eiendomsret, og i denne Formening maa han naturligviis finde sig bestyrket, naar han i 20 Aar forbliver i uforstyrret Besiddelse af Eiendommen. Sælgerens Adkomst kan maaskee endog være Kjøberen fuldkommen bekjendt, saasom, naar den grunder sig paa Slægtskab eller Ægteskab, uagtet den ikke er bleven legitimeret for Bestyreren af Pantebøgerne.

Panthaveren er derimod, som foran viist, i et ganske andet Tilfælde end Eieren; han kan end ikke have nogen Anledning til at undersøge i hvis Værge hans Pant maatte befinde sig, blot fordi hans Pantebrev nærmer sig til at blive 20 Aar gammelt, da det jo her ikke vilde komme an paa, hvor gammelt hans Pantebrev var, men hvor længe Pantet havde været ude af Pantsætterens Besiddelse; for ikke at mangle Kundskab herom maatte han altsaa holde Tilsyn med sin Debitor

*) Den udeblevne Arvings Ret ophører maaskee endog tidligere formedelst Præscribtion. See herom nærværende Tidsskrifts 23 Bd. S. 387 og Ørsteds Haandbog 6 Bd. S. 632—634.

og de Dispositioner, denne foretog sig over Pantet, men sligt vilde dog være besværligt saavel for den private Panthaver, som især for offentlige Stiftelser, hvis Midler kunde være udlaante i en Mængde faste Eiendomme, ligesom det og er klart at en Forsømmelse af Paatale i foranførte Henseende, der muligen endog kunde være undladt paa Grund af skuffende Efterretninger, vilde være tilgivelig i en ganske anden Grad, end om Stiftelsens Bestyrere havde taalt, at dens Eiendomme vare forblevne i Uberettigedes Besiddelse over Hævdstid. Paa den anden Side kan Kjøberen altid af Pantebøgerne erfare Panterettens Tilværelse, saa at denne aldrig kan henføres blandt saadanne skjulte Mangler ved Sælgerens Adkomst, hvorom han kunde være uvidende. Der kan heller ikke være nogen Anledning for ham til at antage, at et, maaskee af forrige Eier for ikke lang Tid siden udstedt Pantebrev, som endnu staaer uudslettet i Pantebogen, skulde være indfriet, og selv efter Forløbet af 20 Aar kan den Omstændighed, at Panthaveren ikke har gjort Kjøberen Besiddelsen af Eiendommen stridig, dog ikke godtgjøre videre, end at hiin ikke hidtil har havt nogen Anledning til at realisere sit Pant. Kjøberen kan maaskee endog være bekjendt med, at Panteobligationen ikke er indfriet, men hidtil af en eller anden Grund have været forhindret i at udstede ny Panteobligation f. Ex. fordi han ikkun har kjøbt en Deel af en Eiendom, uden at have forenet sig med de Vedkommende om Panterettens Fordeling. Enten

har Kjøberen ved Salget paataget sig at indfrie Pantegjelden, og i saa Fald lider han ingen Uret ved at Panteretten, i hvor længe det skal være, ansees gjeldende mod ham, uagtet han ingen Panteobligation har udstedt; eller han har udbetalt Kjøbesummen, førend han af Pantebøgerne erholdt Underretning om de paa Eiendommen hvilende Hæftelser eller mod at overlade til Sælgeren selv at besørge Pantebrevets Indfrielse, og da maa han tilskrive sig selv, hvad Tab han lider ved sin egen Uforsigtighed eller Sælgerens Uredelighed, uden at burde kunne vinde Hævd paa Panthaverens Bekostning. Kun hvor Pantebøgerne udviste, at der existerede et gammelt Pantebrev, som endnu ikke var udslettet, men som ingen af de nærmeste Besiddere havde udstedt, kunde der være nogen Grund til at antage bona fides hos Erhververen; men denne Grund maatte dog tabe sin Anvendelighed paa hans Formænd alt som disse nærmede sig i Besiddelsen til den, der havde udgivet Pantebrevet, saa at man i det høieste af den kunde udlede en Adgang for de fjernere Besiddere til selv at vinde Hævd ved 20 Aars Besiddelse. Imidlertid ere disse Grunde dog kun af nogen Vigtighed under den Forudsætning, at der efter vor Lovning i Hævdsmaterien maatte være lagt nogen særdeles Vægt paa den Kundskab, Besidderen har om en andens bedre Ret, hvorom siden nærmere vil blive at handle.

Fremdeles kan der og hentes et Argument til Fordeel for Panthaveren af Hævds Natur, som en paa en

langvarig Besiddelse af en vis Beskaffenhed grundet Erhvervelsesmaade; thi ligesom det heraf er en Følge, at den Hævdende ei kan erhverve Ret til andet eller mere, end han i Hævdstid har besiddet, saaledes synes han heller ikke at kunne gjøre sin Hævd gjeldende mod andre end dem, der enten selv eller ved Andre paa deres Vegne have været berettigede til at bestride ham Besiddelsen. Hvor derimod en saadan Ret overhovedet mangler, der kan Hævd neppe yttre sig virksom. Men den hypothecariske Creditor har ikke nogen Ret til at formene Pantsætteren at lade den pantsatte Eiendom komme i andres Besiddelse. Overdrager Debitor Pantet til en anden ved Leie eller Forpagtning for en usædvanlig lang Tid, saa bliver denne Contract dog ikke ugyldig paa Grund af Panthaverens Ret, hvorimod han alene er berettiget til at fordre, at Contracten skal blive uden Skade for ham. Kan Pantet altsaa sælges med Reservation af Leietagerens eller Forpagterens Ret til en saadan Sum, at Panthaveren kan fyldestgjøres, saa forbliver hiin Contract dog ligefuldt ved Magt. Men ligesaalidet kan Panthaveren formene sin Debitor at indgaae en Kjøbecontract om den pantsatte Eiendom, hvorved Kjøberen berettiges til, enten strax eller til en vis Tid at tage Eiendommen i Besiddelse. En saadan Handel vil i Almindelighed ikke svække Debitors Evne til at forrente Pantegjelden, da det ordentligviis betinges, at Kjøbe-

ren fra den Tid, han oppebærer Frugterne af Pantet, skal forrente Kjøbesummen; men om dette end var Tilfældet, saa vilde Følgen dog heraf alene blive, at Panthaveren, naar Debitor ikke betalte sine Renter eller Afdrag i rette Tid, kunde søge Betaling i sit Pant uden Hinder af den indgaaede Kjøbecontract, hvorimod denne ikke ligefrem kan blive at erklære ugyldig blot paa Grund af Panthaverens Ret. Da den hypothecariske Creditor ingen Ret har til at besidde sit Pant, saa kan han ikke udøve nogen Vindicationsret mod Kjøberen, og at han skulde kunne nødsage denne til at aftræde Pantet til Debitor, uagtet han, for det Tilfælde, at han maatte søge Betaling i sit Pant, ikke paa nogen Maade kunde hindres heri af Kjøberen, lader sig ligesaalidet antage. Men selv om Pantsætteren udsteder Skjøde paa den pantsatte Eiendom, kan Panthaveren dog ligesaalidet tvinge Kjøberen til at udstede nyt Pantebrev, thi om denne end havde paataget sig en saadan Forpligtelse ved Kjøbecontracten, saa var dog herved kun opstaaet et Retsforhold mellem Kjøber og Sælger, der ingen Ret kunde stifte for tredie Mand, som han kan formene Kjøberen Besiddelsen af Pantet, med mindre han erhverver Dom over sin Debitor til Panteobligationens Indfrielse og derefter gjør Udlæg i sit Pant.

Det synes saaledes klart, at Panthaveren, der saalænge han ei kommer i den Nødvendighed at maatte skride til sit Pants Realisation er ude af Stand til at bestride tredie Mand Besiddelsen af Pantet, ikke bør

lide under at denne erhverver Hævd, men at Hævd kun bør gjelde mod den forrige Eier.

Af Ordene "angerløst og uafvundet" i 5—5—1 skjønnes det dernæst ikke, at der kan udledes noget afgjørende Argument til Fordeel for Besidderen, thi vil man ikke blot forstaae disse Ord med Hensyn til ældre Eiendoms-Adkomster, men tage dem i deres hele Almindelighed, saa vilde man endog deraf kunne udlede, at den, der frahævdede Debitor Pantet, maatte kunne ansee Eiendommen befriet for de derpaa hvilende Hæftelser, om disse end ikke vare 20 Aar gamle. Men det er vel klart, at den Hævdende ikke formedelst Hævd kan erhverve Eiendommen paa anden Maade, end at han, ligesaavel som den forrige Eier, maa respectere de Byrder, der allerede lovligen vare lagte paa Eiendommen. Skal der være nogen Retsgrund, formedelst hvilken han tillige kan ansee Eiendommen befriet for disse, saa maa han, medens Hævdstiden løb, være kommet i et saadant Forhold til dem, til hvis Fordeel hine Byrder vare stiftede, at disses Rettigheder kunde ansees præscriberede.

Men, hvad nu dette Spørgsmaal angaaer, da er man allerede enig om, at en servitus, og som analog med en saadan maa dog Panteretten som Panteret betragtes, ikke kan fortabes ved den blotte Ikkebrug i Hævdstid. Dette maa vel og saa meget mere antages om Panteretten, som tredie Mand ikke kan være uvidende om denne, naar Pantebrevet er behørigen tinglæst, og denne Ret i sin Udøvelse ikke, saaledes

som en servitus apparens, er forbunden med en stadig udvortes Brug, der kunde siges at være efterladt, hvorimod den først da kan blive at gjøre gjeldende mod Besidderen, naar Creditor maa søge Betaling i sit Pant.

Dernæst synes det og at følge af Sagens Natur, at Panteretten som en blot accessorisk Ret ikke i og for sig kan være Gjenstand for Præscribtion. Dersom man maa antage Lovens Forskrift i 5—14—4 motiveret ved en Forsømmelse fra Creditors Side i at udøve sin Ret i Forbindelse med den Mulighed, at Debitor efter 20 Aars Forløb kan have tabt Beviserne for Indsigelser, han ellers lovligen kunde have gjort, saa kan hiin Artikel neppe heller være anvendelig paa accessoriske Gjeldsforpligtelser, naar Hovedforpligtelsen beviisligen endnu staaer ved Magt. Men selv om et Cautionsbrev, der ei i Løbet af 20 Aar er bleven fornyet, af denne Grund maa ansees for ugyldigt, saa følger dog ingenlunde heraf, at det samme og maa gjelde om Pantebreve, thi hiint stifter dog en personlig Gjeldsforpligtelse og kan som saadant henføres under Gjeldsbreve, men dette er ikke Tilfældet med Pantebrevet som Pantebrev, der meget mere stifter en Ret for Creditor til forlods at udtage saa meget af Pantets Værdie, som der behøves til hans Fyldestgjørelse, uden Hensyn til, i hvis Værge Pantet maatte være.

Det er altsaa ikke i Lovens 5—14—4 man maatte søge Oplysning om Pantebrevets Præscribtion, naar man abstraherer fra dets Egenskab som Gjeldsbrev, men

i Lovens 5—7; men her frembyder sig en Artikel, der, om jeg ikke feiler, afgiver en vigtig Grund imod den Sætning, at hypothecariske Fordringer kunde skilles ved deres Panteret, fordi Pantet i 20 Aar eller længere maatte have været i andres Eie end Debitors, uden at disse havde fornyet Pantebrevet. 5—7—13 fastsætter nemlig, at naar den, som tager sit Pant til virkelig Brug, lader Pantet komme ud af sin Hævd og forblive i anden Mands Besiddelse i 20 Aar uden Klage til Tinge og uden at denne beviisligen har besiddet Eiendommen som Leier eller i anden saadan Egenskab, der maatte medføre, at Hævd ei af ham kunde erhverves, da er Pantebrevet ude af Kraft. Men det er klart, at den Panthaver, der tager sit Pant til Brugelighed, befinder sig i et ganske andet Retsforhold til den Hævdende end den hypothecariske Creditor. De Grunde, der tale for Hævdserhvervelsen i Almindelighed, ere ganske anvendelige paa den, der, uagtet han har taget sit Pant til Brug, dog taaler at dette i Hævdstid forbliver i anden Mands Besiddelse. Her er en Forsømmelse i at gjøre sin Ret gjeldende, som ikke kan lægges den hypothecariske Creditor til Last, og har hiin end ladet sit Pantebrev tinglæse, saa maa Hævd dog ligesaa vel kunne erhverves mod dette som mod tinglæste Eiendoms-Adkomster. Da det imidlertid er muligt, at Pantebrevet dog kan være holdt i Kraft som Gjelds-brev, saa kan det vel ikke negtes, at 5—7—13 afgiver et Exempel paa, at Panteretten kan fortabes uagtet den

Ret, hvortil den knytter sig, muligen staaer ved Magt; men da Debitor dog maa være berettiget til at fordre Erstatning af Panthaveren, fordi denne har ladet sig Pantet frahævde, saa vil han ordentligviis ikke alene tabe sin hele Fordring, men endog have at godtgjøre Debitor, hvad Pantet maatte være mere værd end den laante Sum, og selv hvis Pantet beviisligen skulde være af ringere Værdie, og Creditor som Følge deraf kunde antages at have noget at fordre, saa bliver Gjeldsbrevet dog ugyldigt, forsaavidt Creditor ved Hjelp af sin Panteret kunde have erholdt Betaling. Forøvrigt vil Styrken af det Argument, 5—7—13 afgiver til Fordeel for den hypothecariske Creditor, beroe paa, hvorvidt Artiklen, ved at erklære Pantebrevet ude af Kraft, kan antages tillige at have frakjendt Creditor sin Fordring paa Debitor, eller blot at have annuleret hans Panteret, i hvilket sidste Fald den intet vilde indeholde om, hvad der skulde være Ret mellem Creditor og Debitor, hvilket da maatte afgjøres af andre Retsgrunde. Antages det første, saa vil Artiklen indeholde noget ganske særegent med Hensyn til den Panthaver, der havde taget sit Pant til Brugelighed, og man kunde da sige, at den kun forsaavidt burde betragtes som Undtagelse. Antages derimod det sidste og for hvilken Mening lader sig anføre, at Artiklen kun omtaler Panthaveren i Forhold til den, som har faaet Pantet i sin Besiddelse og mod hvilken Pantebrevet blot som saadant kunde gjøres gjeldende, saa er

det klart, at Artiklen ved blot at frakjende Panthaveren sin Panteret er motiveret ved særegne Grunde, der ingen Udvidelse til den hypothecariske Creditor taale, og da Lovgiveren i 5—7 netop har havt begge Slags Pantecreditorer for Øie, saa vilde der være megen Grund til at antage, at han ved at indskrænke sin Forskrivt om Virkningen af Pantets Erhvervelse af tredie Mand ved Hævd til hiin Panthaver, ikke har fundet at Reglen burde anvendes paa denne.

Efter alt, hvad foran er anført, skjønnes det ikke rettere, end at den hypothecariske Creditor ikke kan tabe sin lovligen stiftede Panteret ved at tredie Mand fravævder Debitor Pantet. Det kunde vel synes at denne Sætning maatte lide en Undtagelse, saafremt den, der har vundet Hævd paa den pantsatte Eiendom, saavel som hans Formænd gjennem Hævdstiden, have besiddet denne efter Adkomstbreve, som ved deres Tinglæsning ikke have erholdt nogen Paategning om den ældre Hæftelse, thi da Eiendommen i saa Fald gjennem hele Hævdstiden, uden nogensomhelst tilregnelig Forseelse fra Besiddernes Side, havde været besiddet som reen Eiendom, saa kunde den og synes at maatte erhverves som saadan ved Hævd, og Panthaveren tabte da her sin Ret som Følge af den skete Eiendomserhvervelse ved en præscribtio aquisitiva, med hvilken den ikke længere kunde bestaae.

Men denne Mening lader sig dog neppe antage. Man anseer nemlig her Besiddelsen for at være skikket

til at begründe Hævd i en videre Udstrækning, end den ellers vilde være i Stand til at begrunde, formedelst et Moment, der kommer til, nemlig en vis utilregnelig Uvidenhedstilstand, og en deraf flydende gjennem Hævdstid fortsat Forestilling om Pantets Besiddelse som reen Eiendom. Men man bygger da Hævden paa en ganske særegen Grund, der end ikke ellers udfordres til Hævd. Lovens 5—5—1 viser, at man meget vel kan vinde Hævd, uagtet man har bevislig Kundskab om, at Tingen er en andens, naar man kun ikke har faaet denne Underretning gjennem en Paatale af Vedkommendes Ret til Tinge, hvorved denne da tillige underkaster sig den Forpligtelse at bevise Lovligheden af sin Reclamation *). Det kan heller ikke være underkastet nogen Tvivl, at den, der besidder en Eiendom efter Skjøde, som ved dets Tinglæsning har faaet Paategning om Sælgerens Mangel paa Adkomst, jo kan vinde Hævd mod den, som maatte være rette Eier. Ligesom Loven derfor ingen Anledning giver til at ansee hiin Uvidenhedstilstand for en saadan Egenskab ved Besiddelsen, der skulde kunne qvalificere denne til at begrunde Hævd, saaledes maatte man og fra hiin Synspunct consequenter erkjende, at Hævden maatte

*) At man maa statuere en Undtagese for det Tilfælde, at Besiddelsen hidrører fra en absolut lovstridig Handling, er kun en Følge af den med saadan Handling forbundne Forpligtelse til Erstatning. See Ørsteds Haandbog 4 Bind Side 317—326.

kunne afbrydes, saafremt Besidderen paa en eller anden Maade f. Ex. ved Udstedelsen af en Panteobligation, som ved dens Tinglæsning havde erholdt den Paategning om den ældre Heftelse, der var bleven forsømt ved hans Skjødes Tinglæsning, beviislig havde erholdt Kundskab om Panthaverens Ret, skjøndt dette ei var skeet ved Paatale til Tinge. Men det er aabenbart, at man herved vilde komme ind i ganske andre Forestillinger om Hævdserhvervelse, end dem, hvorfra Lovgiveren er gaaet ud.

Naar man maa erkjende, at Hævd overhovedet ei kan erhverves mod lovgyldige hypothecariske Fordringer, saa kan der neppe heller være nogen Anledning til at antage en Undtagelse herfra, fordi vedkommende Retsskriver maatte have forsømt at give Besidderens Skjøde Paategning om Panteretten, da Panthaverens Uvidenhed om denne Forsømmelse vist nok ikke vilde være mindre utilregnelig end Besidderens om Panterettigheden, og han saaledes vilde komme til at tabe sin Ret uden al Grund, fordi han ikke netop i dette Tilfælde havde foretaget, hvad han ellers ingen Anledning havde til at foretage. Men selv om Panthaveren havde Kundskab om en saadan Forsømmelse, saa vilde han dog ligefuldt være ude af Stand til at bestride 3die Mand Besiddelsen af Pantet. Det høieste han kunde gjøre vilde være at erhverve en Dom for, at Skjødet burde være uden Følge for hans Panteret, men en saadan Dom har han, der paa ingen Maade ved Skjødet kan hindres

i at gjøre sin Panteret gjeldende, overhovedet ingen Anledning til at erhverve, ligesom det heller ikke er Erhvervelsen af en saadan Dom, hvortil 5—5—1 sigter, hvorimod denne forudsætter et Søgsmaal, der gaaer ud paa at bestride Besiddelsen.

Imidlertid følger dog ikke heraf, at der jo, medens Pantet er i Debitors Værge, kan stiftes reelle Rettigheder, in specie Servituter, i samme ved Hævd, som og maa kunne gjøres gjeldende mod Panthaveren. Vel er denne i slige Tilfælde ikke in pari culpa med Eieren, men Aarsagen, hvorfor Eiendomsret over Pantet ei kan erhverves ved Hævd til Skade for Panthaveren ligger dog fornemmelig deri, at den Hævdende maa respectere de Byrder, som alt lovligen ere lagte paa Eiendommen, saalænge disse ikke ere præscriberede; men dette lader sig ikke anvende paa den, der vinder Hævd paa en Servitus i den pantsatte Eiendom. Den Brug, han har hævdet mod Eiendommen, er umiddelbar Gjenstand for Erhvervelse ved Hævd, og naar den eengang paa denne Maade lovligen er erhvervet, maa den og være retsgyldig mod Panthaveren, hvis Panteret, formedelst den af Servituten muligen flydende Forringelse af Pantets Værdie, herved har lidt en Indskrænkning, som Hævdserhvervelsen i Følge Lovens 5—5—2 jevnført med 5—5—1 fører med sig. Panthaveren maa derfor kunne modsætte sig, at der uden hans Minde stiftes Servituter i den pantsatte Eiendom, hvorved dens Værdie forringes, og kunne

procedere til deres Ophævelse; undlader han dette inden Hævdstiden udløber, kan han ikke siden, ved at realisere sit Pant, unddrage sig fra den Virkning, som den hævdede Servitus kan udøve paa Eiendommens Værdie.

Det kunde forøvrigt, naar man maa erkjende, at Panthaveren hverken kan fravinde tredie Mand Besiddelsen af Pantet, med mindre han vil realisere sit Pant, eller tvinge denne til at udstede nyt Pantebrev, være et Spørgsmaal, om han dog ikke burde foranstalte Tinglæsningen af sit Pantebrev fornyet inden det blev 20 Aar gammelt.

Men for det første kunde en saadan Forholdsregel dog ikke altid være nødvendig for at forhindre Hævd, om den end dertil var skikket, da Hævd ikke regnes fra Pantebrevets Dato, men fra den Tid, Pantet er kommet ud af Debitors Besiddelse. Dernæst er en tyveaarig Fornyelse af Pantebreves Tinglæsning intetsteds paabuden. Den vilde heller ikke oplyse mere, end hvad der allerede af Pantebøgerne kunde erfares, hvorimod den vilde medføre den Ulempe, at de originale Documenter, hvorpaa Pantebøgerne ere grundede, oftere end nu er Tilfældet vilde komme til at beroe ved disse, og saaledes være udsatte for at forkomme tilligemed dem. Endelig vilde en fornyet Tinglæsning ikke indeholde nogen saadan Paatale til Tinge mod Besidderen, som efter Lovens 5—5—1 udfordres for at standse Hævd.

Udvalg af Domme, afsagte ved den Kongelige Lands-Over- samt Hof- og Stads-Ret i Kjøbenhavn.

No. 1.

Naar en Sagfører har gyldigt Forfald for at møde, kan det ei være Pligt for Parten selv, der møder, at fremme Sagen.

I Sagen:

Byeskriver Dams Enke, Rebekke Dam, med Lavværge, Lieutenant Marcus v. Dam,

contra:

Jomfru Marie Schou, med Værge.

(Afsagt den 29de November 1830.)

Da det paa Grund af de af Citanterne for Overretten tilveiebragte Oplysninger maa antages tilstrækkeligen godtgjort, at deres Sagfører ved Underretten, Procurator Fog, har ved Veirligets og Førets Beskaffenhed været hindret fra at give Møde i Retten den 5te Febr. sidstleden, paa hvilken Dag Sagen, fordi den ikke ifølge den Citanterne dertil forundte Anstand, da blev frem-

met, blev efter Modpartens Paastand optagen til Doms, og da fremdeles, naar der saaledes existerede en lovlig Anstandsgrund, Citanten, Lieutenant v. Dam, som bemeldte Dag mødte, og med Tilkjendegivende, at Sagførerens Udeblivelse rimeligen hidrørte fra at Føret var ufremkommeligt, begjerede 8 Dages Anstand eller til næste Ting, ikke kunde nægtes saadan Udsættelse, om der end var Føie til at antage, at Citanterne ikke tidligere vedbørligen havde fremmet Sagen; ligesom endeligen Modpartiet ikke heller med nogen Grund kunde fordre, at Lieutenant Dam, da Sagføreren udeblev, skulde fremme Sagen i dennes Sted, saa vil den af Citanterne for Overretten nedlagte Paastand være at tage til Følge derhen, at det paalægges Underdommeren, der under 5te Marts næstefter har paadømt Sagen, at forfriske samme og sætte den i den Stand, som den var bemeldte 5te Februar forinden den til Doms blev optagen, og derefter paa nærmere Begjering bevilge Citanterne en passende Anstand for at fremme Sagen i Henseende til Realiteten.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Thi kjendes for Ret: Underdommeren bør forfriske nærværende Sag og sætte den i den Stand, hvori samme var den 5 Februar sidstleden, forinden den til Doms blev optagen, samt derefter paa nærmere Begjering bevilge Citantinden, Byeskriver Dams Enke, Rebekke Dam, med Lavværge, Lieutenant Mar-

cus v. Dam, en passende Anstand for at fremme Sagen i Henseende til Realiteten.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

No. 2.

Straf af eet Aars Forbedringshuusarbeide efter 6—22—2 for at forlokke et Barn til Tyverie.

I Sagen:

Justitsraad og Procurator Weidemann, som Actor,

contra:

Tiltalte Andreas Pedersens Hustrue, Karen Nielsdatter af Horne.

(Afsagt den 21de December 1830.)

Det er under nærværende i første Instants inden Salling Herredsting paadømte Sag ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder beviist, at Tiltalte Anders Pedersens Hustrue, Karen Nielsdatter af Horne, har været deelagtig i flere af Pigen Maren Jørgensdatter mod dennes Moder, Gaardmand Jørgen Larsens Hustrue i Horne, til forskjellige Tider forøvede Pengetyverier, idet nemlig Tiltalte af og til har opfordret sin egen Datter, Marie Andersdatter, til hvem Maren Sørensdatter Tid efter anden afleverede de stjaalne Penge og af hvem

Tiltalte igjen tildeels modtog samme, til at formaae Maren Jørgensdatter til at forskaffe flere Penge.

Vel er det nu ikke mod Tiltaltes Benægtelse beviist, at hun ved sin Datter ligefrem har ladet Maren Jørgensdatter tilskynde til at stjæle, eller at hun har havt nogen Vished om Maaden, hvorpaa bemeldte Maren Jørgensdatter erholdt de Penge, hvilke Tiltalte, som Følge af de skete Opfordringer, modtog af sin Datter; men da Tiltalte dog har maattet vedgaae, at hun nok indsaae, at det ikke kunde hænge rigtig sammen hermed, saa maa hun ikke alene blive at ansee som Medvider og Hæler i de af Maren Jørgensdatter forøvede Pengetyverier, men desuden, naar hensees til at Sidstnævnte i det mindste for den største Deel af det Tidsrum, hvori hun tilvendte sig de ommeldte Penge, ikke endnu havde opnaaet den criminelle Lavalder, ifølge Lovens Grundsætninger i 6—22—2, som den der selv havde begaaet de Tyverier, hvortil hun ved sin Tilskyndelse har forlokket meerbemeldte Barn, i hvilken Henseende det yderligere maa falde Tiltalte til Last, at hun har søgt at indvirke paa Maren Jørgensdatter gjennem sit eget 12 Aars gamle Barn, og saaledes tillige bidraget til dette Barns moralske Fordærvelse.

Som Følge heraf vil Tiltalte, der ikke er befunden forhen at have været straffet, blive at ansee efter Frd. 20de Februar 1789 §. 1, hvorhos Straffen efter Omstændighederne og i Medfør af Pl. af 5te Juni 1822

skjønnes at kunne fastsættes saaledes som i Underrets-dommen er antaget til 1 Aars Forbedringshuusarbeide i Odense Tugt- og Forbedringshuus, ligesom det og maa billiges, at Tiltalte er tilpligtet at udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder det Salair, der er tillagt Procurator Madsen, som Tiltaltes Defensor, findes passende.

I Henseende til Erstatningen bliver intet at paakjende, da Paastand herom er frafalden.

Underretsdommen bliver følgelig at stadfæste, hvorhos Tiltalte endvidere vil have at betale Salair til Actor her for Retten, Justitsraad og Procurator Weidemann, hvilket skjønnes at kunne fastsættes til 5 Rbdlr. Sølv.

Under Sagens Behandling og den befalede Sagførelse i første Instants har intet ulovligt Ophold fundet Sted. Den befalede Sagførelse her for Retten har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande.

I Salair til Actor her for Retten, Justitsraad og Procurator Weidemann, betaler Tiltalte, Anders Pedersens Hustrue, Karen Nielsdatter af Horne, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

*   *   *

Høiesterets-Dom, afsagt den 4de Martz 1831.

Karen Nielsdatter bør hensættes til Forbedringshuusarbeide i Odense Tugt- og Forbedringshuus i eet Aar. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Salicath for Høiesteret, betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 3.

En Person tilpligtet at betale et Vareparti, som han førend sit 25de Aar havde tilforhandlet sig i Udlandet paa en Tid, da han var myndig efter Contractstedets Love, og som han havde forbundet sig til at betale, inden han forlod dette Sted.

I Sagen:

Procurator W. B. Dahl, som Mandatarius for Handelshuset John Falconer & Comp. i Hamborg,

contra:

L. G. Anrich.

(Afsagt den 3die Januar 1831.)

Citanten, Procurator W. B. Dahl, som Mandatarius for Handelshuset John Falconer & Comp. i Hamborg, søger under nærværende Sag Indstævnte, L. G. Anrich, til at betale Citanten i fornævte Egenskab 459 Mk. 13 ß. Hamb. Banco, med Renter fra

Dato af Klagen til Forligelsescommissionen den 18de Juni f. A. indtil Betaling skeer, hvilken Sum Indstævnte formeentligen er Citantens Mandantere skyldig som Rest paa Kjøbesummen for nogle til ham solgte og leverede Varer. Saa har Citanten og paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale Processens Omkostninger skadesløst.

Indstævnte har derimod paastaaet enten at nærværende Sag afvises, eller at han frifindes for Citantens Tiltale, samt at Citanten i første Tilfælde tilpligtes at betale ham Kost og Tæring og i sidste Processens skadesløse Omkostninger.

Denne Paastand grunder Indstævnte derpaa, at han, der efter fremlagt Døbeattest er født her i Staden den 2den November 1805 ikke endnu var fuldmyndig, da han i April Maaned f. A. afsluttede den ommeldte Handel.

Men da det af Citanten er godtgjort, at Myndighedsalderen efter de i Hamborg gjeldende Love indtræder med det tilbagelagte 22de Aar, og Indstævnte har vedgaaet, at han under sin Nærværelse i Hamborg har tilforhandlet sig de Varer af Citantens Mandantere, til hvis resterende Kjøbesum han under nærværende Sag søges, saa skjønnes det ikke, at han, der var myndig efter det Steds Love, hvor han ved Handelens Indgaaelse opholdt sig og af hvem det ikke imod Citantens Benægtelse er beviist, at de ommeldte Varer have været ham overladte paa andre Vilkaar, end at han skulde

berigtige den Deel af Kjøbesummen, der ikke blev betalt contant, inden han forlod Hamborg, kan, ved at have forladt Stedet uden at have opfyldt dette Løfte og saaledes nødsaget Citantens Mandantere til imod deres Villie at søge Betaling paa hans eget Hjemsted, henskyde sig under de her gjeldende Myndighedslove og paa Grund af disse fritages for at opfylde den paadragne Forpligtelse; thi vel har Indstævnte til Styrke for sin Paastand om at den omtvistede Deel af Kjøbesummen skulde være ham crediteret, paaberaabt sig at Saldo i den af Citanten fremlagte Contocourant først er crediteret Indstævnte under 4de Juni f. A., men da Contocouranten er udstedt den samme Dag og ved en Skrivelse fra Citanterne af samme Dato tilstillet deres Mandant, saa kan der ikke af Contocouranten udledes nogen Erkjendelse af at de skulde have anseet sig uberettigede til at kræve Betaling forinden, saa meget mindre, som det er oplyst, at de langt tidligere have truffet Foranstaltninger til at erholde Betaling af Indstævnte, hvis Foregivende om den Credit, der skulde være ham tilstaaet, desuden vilde have medført, at den omtvistede Sum ikke kunde være ham affordret paa den Tid, da Contocouranten er salderet.

Efter det Foranførte maa Indstævnte ansees pligtig til at betale de paastævnte 459 Mk. 13 ß. Hamb. Bc. tilligemed Renter deraf 4 pCt. fra Klagens Dato den 18de Juni f. A. indtil Betaling skeer.

Processens Omkostninger vil Indstævnte efter Omstændighederne have at betale Citanterne med 30 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, L. G. Anrich, bør til Citanten, Procurator B. W. Dahl, som Mandatarius for Handelshuset John Falconer & Comp. i Hamborg, betale de paastævnte 459 Mk. 13 ß. Hamb. Bc. tilligemed Renter deraf, 4 pCt., fra Klagens Dato den 18de Juni f. A. indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger med 30 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse, under Adfærd efter Loven.

No. 4.

Lovens 6—13—14 anvendt paa tvende Personer, der havde avlet et Barn sammen, uagtet de begge vidste, at den ene tilforn havde været besvangret udenfor Ægteskab af den andens Søn.

I Sagen:

Procurator Payngk, som befalet Actor,

contra:

Arrestanten Huusmand Lars Nielsen af Meelbye og Arrestantinden Dorthe Jørgensdatter af Hald.

(Afsagt den 4de Januar 1831.)

Arrestanten Huusmand Lars Nielsen af Meelbye og Arrestantinden Dorthe Jørgensdatter af Hald, der begge ere over criminel Lavalder og under nærværende i første Instants ved Halsnæs og Frederiksværks Birks Extraret behandlede og den 24de November sidstleden paakjendte Sag, foranlediget ved en fra Arrestantens Hustrue, Margrethe Olsdatter, til det Kongelige Danske Cancellie indkommen Klage, tiltales for forøvet Blodskam og førstnævnte Arrestant tillige for begaaet Hoer, ere ved egen Tilstaaelse og øvrige tilveiebragte Oplysninger overbeviste at have avlet et Barn sammen, uagtet de begge, førend Sammenleiet fandt Sted, havde fuldkommen Kundskab om, at Arrestantinden for adskillige Aar siden havde ladet sig besvangre af Arrestantens Søn, Jens Larsen.

Da nu den Omstændighed, at det var ulovligt Svogerskab, der fandt Sted imellem de Tiltalte, ikke ifølge Udtrykkene i 6—13—14 og Grundsætningerne i Lovens 3—16—9 §. 5 sammenholdt med Forordningen 23de Mai 1800 §. 1, kan komme i Betragtning, saa ere de for den begaaede Forbrydelse retteligen af Underdommeren ansete med Straf efter det førstnævnte Lovsteds første Membrum, hvorved den Straf Arrestanten for forøvet Hoer maatte have forskyldt bliver absorberet.

Birketingsdommen, hvis Bestemmelser i Henseende til Udredelsen af Actionens Omkostninger og det derunder Defensor tilkjendte Salarium ligeledes billiges,

bliver saaledes at stadfæste, hvorhos de Tiltalte ville være pligtige in solidum at betale Salarium til Actor for Overretten, Procurator Payngk, hvilket bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Under Sagens Behandling og den befalede Sagførelse for Underretten har intet ulovligt Ophold fundet Sted.

Den befalede Sagførelse for Overretten har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande. I Salarium til Actor for Overretten, Procurator Payngk, betale Arrestanten Huusmand Lars Nielsen af Meelbye og Arrestantinden Dorthe Jørgensdatter af Hald, een for begge og begge for een, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 17de Februar 1831.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Høegh-Guldberg for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 10 Rbdlr. Sølv.

No. 5.

En af en Creditor med sin Debitor under dennes Fallitbve afsluttet Accord om sit Tilgodehavendes Nedsættelse antages at omfatte alt Parternes Mellemværende, saa at den Gjeld, hvori Creditor stod til Fallenten, tillige derved er afgjort.

I Sagen:

Grosserer Andreas Frederik Beyer,

contra:

Grosserer J. H. Malling.

(Afsagt den 10de Januar 1831.)

Citanten, Grosserer Andreas Frederik Beyer, søger under nærværende Sag Indstævnte, Grosserer J. H. Malling, til at betale efter Regning formeentlig tilgodehavende 2,105 Rbdlr. 5 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn med Renter deraf, 4 pCt., fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen den 1ste Februar forrige Aar indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger skadesløst, hvorimod Indstævnte har paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og ham tilpligtet at betale Processens Omkostninger.

Ifølge den af Citanten fremlagte Regning over sit formeentlige Tilgodehavende og de dermed fulgte Bilage, skal samme have sin Oprindelse fra Fordringer, der deels ere stiftede førend Citanten overgav sit Boe til Skifterettens Behandling som fallit, deels ere erhvervede under Boets Behandling i Leie af nogle Boet tilhørende

og af Indstævnte afbenyttede Eiendomme, hvorhos det er in confesso imellem Parterne, at Citanten, efter Accord med sine Creditorer og deriblandt med Indstævnte om dennes i Boet anmeldte Fordring, har faaet sit Boe extraderet til fri Raadighed. Denne Accord vil Citanten nu have forstaaet saaledes, som om den blot angik Indstævntes Fordring paa ham, men ikke vedkom hans Fordringer paa Indstævnte, hvilke han formener ligefuldt at have beholdt og derfor nu anseer sig, efter at have faaet sit Boe extraderet, berettiget til at indtale.

Men denne Mening finder Retten at være aabenbar ugrundet.

Da nemlig Hensigten med den Accord, paa Grund af hvilken Citanten erholdt Indstævntes Samtykke til at faae sit Boe extraderet til fri Raadighed, gik ud paa at formaae denne til at nedsætte sin Fordring til et saadant Beløb, hvilket Citanten saae sig istand til at udrede, men det Spørgsmaal om og hvorvidt Indstævnte havde noget at fordre hos Citanten igjen maatte beroe paa, hvad og hvormeget Citanten havde at fordre hos ham, og det in casu saa meget mere, hvor Parterne som Kjøbmænd havde staaet i et Mellemværende med hinanden, der indeholdt en successiv Afgjørelse i Mellemregning, saa at det end ikke kunde vides hvem af dem der blev Creditor og hvem Debitor, uden at en Opgjørelse af deres Mellemværende maatte finde Sted, saa maa Citanten ved at indgaae Accord med Indstævnte

om at betale en Deel af hans i Boet anmeldte Fordring, ogsaa antages at have erkjendt ham som Creditor, og Indstævnte som Følge deraf være berettiget til at ansee alt, hvad der laae udenfor Accorden, for at være afgjort i Mellemregning.

At Indstævnte ikkun har anmeldt en Fordring efter Vexelobligation i Citantens Boe og derimod ladet sit øvrige Mellemværende være uanmeldt, kan heri ingen Forandring bevirke, thi ligesom han ingen Anledning dertil havde, saafremt han ansaae, eller, skjøndt han formener at en Opgjørelse af dette Mellemværende maatte falde ud til hans Fordeel, dog vilde ansee samme som afgjort ved Liqvidation, saaledes maatte det være Citantens egen Sag, om han end ikke i det Resultat, han opnaaede ved den med Indstævnte indgaaede Accord, har taget Hensyn til deres øvrige Mellemværende, at erkyndige sig om Beskaffenheden af dette, forinden han afsluttede Accord, saafremt han antog, at han muligen paa Grund deraf kunde opnaaet bedre Vilkaar, hvorfor ogsaa den af ham paaskudte Uvidenhed i saa Henseende ikke kan tages i Betragtning, og det saa meget mindre som Citantens egen Procedure viser, at han netop har fortiet endeel af de Fordringer, hvormed han nu er kommen frem, fordi han antog at de vilde lægge Hindringer i Veien for Opnaaelsen af den attraaede Accord.

Hvad endelig den af Citanten paaberaabte Sætning angaaer, at Regningskrav ei kan komme til Liqvidation mod Gjeld efter Haandskrift, da er det klart,

at denne er unavendelig, hvor en frivillig Overeenskomst angaaende Parternes Mellemværende finder Sted, under hvilken Indstævnte forøvrigt saa meget mindre kunde have nogen Grund til at modsætte sig saadan Afgjørelsesmaade, som han, hvis mindelig Forening ikke var opnaaet, men Boet var bleven deelt af Skifteretten, dog forsaavidt hans Skyld ei allerede inden Boets Overtagelse maatte kunne ansees afgjort ved Liquidation, maatte have indbetalt det Øvrige i Boet og derimod som chirographarisk Creditor fundet sig i at nyde Udlæg efter Boets Beskaffenhed og Fordringens Natur, ligesom det og, om end en saadan Adskillelse af Parternes Mellemværende kunde have fundet Sted, hvis det var kommet til Skifte, er aldeles uantageligt at Indstævnte, naar en mindelig Afgjørelse blev søgt, skulde have samtykket i at frafalde den største Deel af sit Tilgodehavende, og derimod indrømmet siden at betale Citanten sine Fordringer paa ham fuldt ud, uagtet Citanten netop i disse ældre Midler, hvorved Indstævnte forsaavidt kunde fyldestgjøres. Da Indstævnte efter det Foranførte vil blive at frifinde for Citantens Tiltale, bliver det unfornødent at undersøge de subsidiaire Indsigelser, hvilke han har fremført imod den af Citanten fremlagte Regning.

Processens Omkostninger vil Citanten være pligtig at betale Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv, ligesom han og efter Omstændighederne vil blive at ansee med Mulct til Justitskassen for unødig Trætte, der skjønnes at kunne fastsættes til 20 Rbdlr. Sølv.

I Overeensstemmelse med Forordningen af 3die December 1828 §. 44 Nr. 6 vil der være at forelægge Parterne en passende Frist, inden hvilken Citanten vil have at foranstalte den paastævnte Regning og Indstævnte den af ham under 5te Juli f. A. producerede Conto-Courant, afskrevne paa det behørige stemplede Papiir.

Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Grosserer J. H. Malling, bør for Citanten, Grosserer Andreas Frederik Beyers Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen i Mulct for unødig Trætte 20 Rbd. Sølv.

Citanten bør inden 8 Dage efter denne Doms Afsigelse foranstalte den paastævnte Regning, og Indstævnte inden samme Frist den af ham under 5te Juli f. A. producerede Conto-Courant, afskrevne paa det behørige stemplede Papiir.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 6.

Borttagelsen af nogle Huggespaaner og noget Tækkehalm ei anseet som Tyverie paa Grund af Gjenstandens høist ubetydelige Værdie og Sagens Omstændigheder.

I Sagen:

Procurator Knudsen, som befalet Actor,

contra:

De Tiltalte Skrædder Carl Gustav Bang og Hustrue Ane Sørensen.

(Afsagt den 15de Januar 1831.)

Af de Tiltalte, Skrædder Carl Gustav Bang og Hustrue Ane Sørensdatter, der under nærværende i første Instants ved Samsøe Birks Extraret behandlede og den 24de November f. A. paakjendte Sag actioneres for begaaet Tyverie, er Sidstnævnte, der ifølge Døbe-attest er 78 Aar gammel, men ei forhen befindes tiltalt eller straffet, ved egen Tilstaaelse og øvrige tilveiebragte Oplysninger overbeviist, at have paa Veien, der løber forbi Districtschirurg Mønsteds Huus i Thorup, hvor denne lod tilhugge Tømmer til sammes Bygning, borttaget til forskjellige Tider nogle Huggespaaner, som hun ved den paaankede Dom er tilpligtet at erstatte den Forurettede med sammes ansatte Værdie 3 Rbß. Tegn.

Hvad førstnævnte Tiltalte angaaer, der efter Opgivende og Rettens Skjøn er i en Alder af imellem 60 og 70 Aar og ei heller findes forhen tiltalt eller straffet, da kan han ikke imod sin Benægtelse ansees overbeviist at have bemægtiget sig Huggespaaner, hvorimod han har tilstaaet at have uden Districtschirurg Mønsteds Tilladelse taget nogle udenfor dennes nye Huus liggende Stumper af det tilskaarne Tækkehalm, i Alt en Pose

fuld, for hvilke Eieren ligeledes er tilkjendt Erstatning med 2 Sk. Tegn.

I Betragtning af de borttagne Gjenstandes ubetydelige Værdie samt at de ei havdes i stræng Forvaring af Eieren, hvortil kommer at Tiltalte Ane Sørensdatter ei findes at have lagt Dølgsmaal paa Borttagelsen af de nævnte Spaaner, maa det billiges, at Underdommeren ei har anseet de Tiltaltes Forhold for Tyverie, men derimod i Analogie af L. 6—17—30 og 31, hvortil kan føies Analogien af N. L. 3—12—9 og Frd. 26de Januar 1733 §. 1, idømt dem en arbitrair Mulct, der dog findes passende at kunne bestemmes til 2 Rbd. Sølv for hver af de Tiltalte.

Hvad Erstatningen for de borttagne Koster angaaer, da vil Intet i denne Henseende blive at paakjende, da Huggespaanerne ere forefundne ved Randsagningen og Værdien af Tækkehalmen, hvorvel den maa antages at have havt en saadan, ikke under Sagen er oplyst.

Med disse Modificationer vil Birketingsdommen, hvis Bestemmelser angaaende Udredelsen af Actionens Omkostninger og det derunder Defensor tilkjendte Salarium billiges, være at stadfæste, hvorhos de Tiltalte in solidum ville have at udrede Salarium til Actor for Overretten, Procurator Knudsen, hvilket bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Under Sagens Behandling ved Underretten har intet saadant Ophold fundet Sted, som efter Omstæn-

digheder ne findes at burde bevirke Ansvar. Den befa-
lede Sagførelse ved Overretten har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at den de Tiltalte, Skrædder Carl Gustav Bang og dennes Hustrue Ane Sørensdatter, tilfundne Mulct bestemmes til 2 Rbdlr. Sølv for hver og at den dem idømte Erstatning bortfalder.

I Salarium til Actor her for Retten, Procurator Knudsen, betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 5 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Mulct at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 7.

Spørgsmaal, hvorvidt Ubenrets Tilstaaelse, bestyrket ved Sagens Omstændigheder, kunde ansees tilstrækkelig til at fælde den Sigtede for Tyverie.

I Sagen:

Procurator Borup, som Actor,

contra:

Arrestantinden Johanne Lundqvist og Tiltalte Anne Marie Poulsen, Leietjener Dreschaus Enke.

(Afsagt den 18de Januar 1831.)

Det er beviist, at Arrestantinden, Johanne Lundqvist, ikke alene ved Politie-Rapportens Optagelse, men ved flere andre Leiligheder udenfor Retten, har tilstaaet at have bestjaalet sin Huusbond, Slagtermester Knob Stauning, hans Huusjomfrue, Frederikke Rasmussen, og hans Tjenestekarl, Jens Jørgensen, og disse hendes Tilstaaelser, som have været omstændelige og udførlige, ere tildeels endog afgivne under en Randsagning, hvorved der i hendes Gjemmer fandtes flere Ting, hvilke Stauning og Frederikke Rasmussen vedkjendte sig som dem frastjaalne og hvilke Arrestantinden da vedgik at have tilvendt sig ved Tyverie, ligesom fornævnte Frederikke Rasmussen og Johanne Pedersdatter, efter deres med Eed bekræftede Forklaringer, forhen havde seet Arrestantinden i Besiddelse af enkelte af disse Koster og bemeldte Tilstaaelser i det Hele ere ved de oplyste Omstændigheder i den Grad bestyrkede, at det, uagtet Arrestantinden intet har villet bekjende i Retten, dog maa antages tilstrækkeligen godtgjort, at hun har begaaet de Tyverier, for hvilke hun tiltales.

Da hun forhen er straffet efter §§. 1 og 2 i Frd. 20de Februar 1789 vil hun altsaa nu blive at ansee efter samme Forordnings §. 3, hvorhos det maa paalægges hende at betale til Jens Jørgensen 8 Rbd. 1 Mk. S. og T. og 1 Rbd. 4 Mk. 6 ß. rede Sølv i

Erstatning for den ham frastjaalne og ei tilstedekomne Tegnebog med deri værende Penge.

Hvad dernæst Tiltalte, Anne Marie Poulsen, Leietjener Dreschaus Enke, der sigtes for Hælerie, angaaer, da er det vel af hende vedgaaet, at hun, hos hvem Arrestantinden Lundqvist havde et Barn i Pleie, af Arrestantinden har modtaget nogle Fødevarer, imedens Arrestantinden tjente hos Slagter Stauning, men da det ikke er oplyst, at Tiltalte har havt nogen Kundskab om, at disse Fødevarer, hvilke Arrestantinden foregiver at have været Levninger af hendes egen Kost, skulde være Stauning fravendte og det forøvrigt ikke mod Tiltaltes Benægtelse er godtgjort, at de Koster, hvoraf hun beviislig har været i Besiddelse, have været ulovligen erhvervede, eller at hun i saa Henseende har næret nogen Mistanke, vil hun ikke kunne blive at ansee som strafskyldig, hvorimod hun for Actors videre Tiltale bliver at frifinde.

Imidlertid vil hun saavelsom Arrestantinden have at udrede sin Andeel af Actionens Omkostninger, hvorunder Actor, Procurater Borup, tillægges 8 Rbdlr. Sølv og den for Arrestantinden beskikkede subsidiaire Defensor, Procurator Bang i Holbek, 2 Rbdlr. Sølv i Salarier, hvoraf Arrestantinden alene bør tilsvare det sidste og ¾ af det første, hvorimod ¼ af dette udredes af Dreschaus Enke.

Sagens Behandling, forsaavidt den efter Rescript af 12te Juni 1807 hører under Rettens Paa-

kjendelse, saavelsom den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinden, Johanne Lundqvist, bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Tugthuus sin Livstid samt i Erstatning til Jens Jørgensen betale 8 Rbdlr. 1 Mk. S. og T. og 1 Rbdlr. 4 Mk. 6 ß. r. S. Tiltalte Ane Marie Poulsen, Leietjener Dreschaus Enke, bør for Actors videre Tiltale i denne Sag fri at være.

Derhos bør begge de Tiltalte enhver for sit Vedkommende tilsvare alle af Actionen lovligen flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Procurator Borup, 8 Rbdlr. Sølv, og til Procurator Bang i Holbek 2 Rbdlr. Sølv, hvoraf Johanne Lundqvist alene udreder det sidste og ¾ af det første og Dreschaus Enke den ene fjerde Deel af dette.

Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 15de Februar 1831.

Johanne Lundqist bør for Actors videre Tiltale i denne Sag fri at være. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 8.

Spørgsmaal om en Lavværge kunde ansees bemyndiget af Enken til en Beheftelse, han paa hendes Vegne havde foretaget af hendes Eiendele. Den, der fyldestgjør en Udlægshaver for den Fordring, hvorfor Udlægget er skeet, antages ikke derved ipso jure at indtræde i Udlægshaverens Rettigheder efter Udlægget. En i sig ugyldig Adkomst kan ei vinde Gyldighed ved at tinglæses. En Erklæring, om en Declaranten formeentlig paaliggende Forpligtelse, kan ei være forbindende for denne, naar den er afgiven til tredie Mand og uden den Hensigt, at erkjende Forpligtelsen.

I Sagen:

Skifteretten i Stervboet efter afdøde Enke Ane Magrethe Hansen paa Steenstrupgaard,

contra:

Politiebetjent Niels Hansen af Saxkjøbing.

(Afsagt den 24de Januar 1831.)

Nærværende Sag har sin Oprindelse fra en af Kjøbmand Hansens Enke i Saxkjøbing, Ane Magrethe Hansen, til Justitsraad Klein, som daværende Skifteforvalter i hendes Søns, Jacob Hansens Opbudsboe, under 24de Juni 1819 gjort skriftlig Begjering, om at ville til Fyldestgjørelse af en hende som Cautionist og Selvskyldner for hendes Søn, Hans Hansen, til Kjøbmand Kaufmann, efter Forlig af 5te Februar samme Aar paaliggende Forpligtelse til at betale 3,000 Rbdlr. Sedler i 11te Juni Termin

næstefter, foranstalte en saadan Sum udbetalt af Jacob Hansens Opbudsboes Beholdning til Afdrag paa en af hende i bemeldte Boe anmeldt Fordring efter Obligation af 23de Januar 1817 stor 8,000 Rbdlr. Sedler, hvorfor var givet 4de Prioritets Panteret i den Opbudsboet tilhørende Eiendom, Danstedgaarden kaldet, samt indgaaet Selvskyldnercaution af Kjøbmand Strange, imod at bemeldte Panteobligation skulde tjene Justitsraad Klein til Sikkerhed for den forlangte Udtælling, samt at han desuden skulde forsynes med hendes Svigersøns, Kjøbmand Kjølles Caution.

I denne Anledning blev der nemlig af Justitsraad Klein foranstaltet en Skiftesamling den 13de Juli 1819 i Jacob Hansens Boe, hvor han til Jacob Hansens og Hans Hansens Boes Fuldmægtig, Procurator Kruckovs Erklæring fremlagde den ommeldte Begjering fra Kjøbmand Hansens Enke, hos hvem der imidlertid efter Kjøbmand Kaufmanns Requisition den 28de Juni næstforhen var foretagen en Executionsforretning, hvorunder der for hans Fordring i Capital, Renter og Omkostninger 3,104 Rbdlr. 34 ß. S. og T., var givet ham Udlæg i et Debitor tilhørende og i Saxkjøbing Byes Vestergade under Matricul No. 34 beliggende Huus med Tilliggende, hendes Indboe samt i en af Kjøbmand Kronmann til hende under 11te December 1811 udstedt Panteobligation paa 3,000 Rigsdaler dansk Courant, omskreven til 900 Rbdlr. Sølv, dog stod det Udlagte til Løsning i 4 Uger, mod

at Sognepræsten Schmidt og Cancellieraad Hartmann havde paataget sig som Cautionister at indestaae Udlægshaveren for, hvad der ved det Udlagtes Realisation maatte befindes at mangle i fuld Betaling.

Under denne Skiftesamling mødte paa Kjøbmand Hansens Enkes Vegne Præsten Schmidt som hendes Lavværge, der nedlagde en Gjenpart af fornævnte Udlægsforretning, hvorhos han, næst at forestille Skifteforvalteren, hvor aldeles nødvendigt det var, at Enken blev hjulpen ud af hendes Forlegenhed, erklærede, at ei alene den ommeldte hende tilhørende og med Kjøbmand Stranges Selvskyldner Caution forsynede Panteobligation paa 8,000 Rbdlr. Sedler, men endog hendes Eiendomme, rørlige og urørlige efter forbemeldte Udlægsforretning skulde være Skifteforvalteren til Sikkerhed, samt at endvidere saavel han som Cancellieraad Hartmann vilde indestaae, saaledes som Forretningen ommeldte, een for begge og begge for een som Cautionister for Forpligtelsens Opfyldelse. Med Hensyn hertil og da Jacob Hansen saavelsom Boets tilstedeværende Fuldmægtig tillige fandt det billigt, at Kjøbmand Hansens Enkes Begjering blev opfyldt, besluttede Skifteforvalteren under alle forommeldte Betingelser og den anbudne Sikkerhed at anvise hende en Forstrækning af Opbudsboets Midler paa 3,104 Rbdlr. 34 ß. S. og T., hvilken han derhos erklærede, at ville anvise hende til Udbetaling efter Executionsforretningen hos Grosserer Kirketerp i Kjøbenhavn, hvem han havde committeret

at hæve i Banken 3,500 Rbdlr. af Jacob Hansens Boes Midler. I Overeensstemmelse hermed blev den paafølgende Dag af ham udstædt en Anviisning til Kjøbmand Kaufmann paa Grosserer Kirketerp, hvori denne anmodedes om af de i Banken paa Boets Vegne hævede Midler at udbetale for Kjøbmand Hansens Enke 3,104 Rbdlr. 34 ß. S. og T., hvilken Sum ogsaa blev betalt.

En Udskrift af denne Skiftebehandling blev derpaa efter Justitsraad Kleins Begjæring til Sikkerhed for, at de af Kjøbmand Hansens Enke for det erholdte Laan anbudne Eiendomme, Løsøre og Obligationer ikke kunde pantsættes eller behæftes, førend Laanet var afgjort, læst ved Saxkjøbing Byeting den 10de August 1819.

Siden har Kjøbmand Hansens Enke udstedt en Transport af 19de Januar 1827 til hendes Søn, Politiebetjent Niels Hansen, paa fornævnte, af Kjøbmand Kronmann til hende udstedte Panteobligation paa 900 Rbdlr. Sølv, ligesom hun og under 4de Febr. næstefter har meddeelt ham Skjøde paa det forommeldte hende tilhørende Huus i Saxkjøbing, hvilket Skjøde, der er læst den 6te samme Maaned, dog under 20de Juni næstefter er meddeelt en Paategning af Rettens Skriver, betræffende at der under 10de August 1819 var læst en Udskrift af en i Jacob Hansens Ophuudsboe afholdt Skiftesamling, indeholdende en af Sælgerinden indgaaet Forpligtelse, hvorved hun for en af

hende i Bort, hvori hun efter Panteobligation havde 8,000 Rbdlr. indestaaende, erholdt Udbetaling af 3,104 Rbdlr. 34 ß. S. og T., havde givet Sikkerhed saavel i bemeldte Obligation som i hendes Indboe og i det ved Skjødet solgte Huus med tilliggende Jordlod, samt i en til hende, af Kjøbmand Kronmann udstædt Obligation paa 900 Rbdlr. Sølv, alt saaledes som samme fandtes indført i en hos hende efter Requisition af Kjøbmand Kaufmann den 28de Juni 1819 afholdt Executionsforretning, og med den Rettighed, som Creditor under bemeldte Forretning var givet til at søge sin Betaling i Debitricis Eiendele.

Da det derefter blev befundet, at den Sum, hvormed Justitsraad Klein, der imidlertid var død, havde forstrakt Kjøbmand Hansens Enke som secundair Panthaver i Danstedgaarden, tilkom en bedre Panteberettiget, blev der i denne Anledning gjort Forespørgsel til det Kongelige Danske Cancellie, om ikke hans Enke kunde tilpligtes under en daglig Mulct at refundere Jacob Hansens Boe bemeldte Forskud, der dog nu ved Udtælling af Kjøbmand Stampes Boe var nedsat til 2,196 Rbdlr. 49 ß. S. og T.; og da Cancelliet herpaa resolverede, at Justitsraad Kleins Enke, saafremt hun ikke godvillig skulde ville præstere den omhandlede Betaling, da hertil maatte blive at sagsøge ved Domstolene, foranledigede dette hende til, i Sterboet efter da ligeledes afdøde Kjøbmand Hansens Enke, at nedlægge Paastand om at vorde forlods udlagt af

Boet 2,196 Rbdlr. 49 ß. S. og T., samt at der strax burde foranstaltes Realisation af det Boet tilhørende Huus i Saxkjøbing og for Boets Regning anlægges Søgsmaal mod Politiebetjent Niels Hansen for at tilbagelevere den til ham transporterede Obligation. Mod denne Paastand blev af Politiebetjent Hansen og øvrige Arvinger efter Kjøbmand Hansens Enke taget til Gjenmæle, hvorpaa Skifteretten i bemeldte Stervboe eragtede, at hun burde være berettiget til i Boet at nyde Udlæg for sin anmeldte Fordring 2,196 Rbdlr. 49 ß. S. og T., forsaavidt Boet til denne og andre Fordringers Betaling kunde tilstrække; derimod blev hendes Paastand om Inddragelse under Skiftet af det Politiebetjent Niels Hansen tilskjødede Huus afviist, dog at hendes og Boets Ret til paa anden lovlig Maade at gjøre denne Paastand gjeldende forbeholdtes; hvorhos Skifteforvalteren paa hendes Opfordring erklærede, at han i Henhold saavel til denne Decision, som til en Eragtning, han under Registreringsforretningen tidligere havde afgivet med Hensyn til den ommeldte Obligation, var villig til at foranstalte Sag anlagt mod Politiebetjent Hansen til at afgive til Boet saavel det ham tilskjødede Huus som den til ham transporterede Obligation.

I Anledning heraf opstod nu imellem fornævnte Skifteret paa den ene og Politiebetjent Niels Hansen paa den anden Side, Sag ved Saxkjøbing Byeting, hvori Sidstnævnte ved Dom af 17de August

forrige Aar er bleven frifunden for Skifterettens Tiltale og Processens Omkostninger ophævede.

Denne Dom have nu Citanterne, Skifteretten i Stervboet efter afdøde Enke Ane Magrethe Hansen paa Steenstrupgaard, indanket her for Retten og paastaaet samme underkjendt og derhen forandret, at Indstævnte, Politiebetjent Niels Hansen af Saxkjøbing, tilpligtes under en daglig Mulct at tilbagegive i bemeldte Stervboe det under Sagen omhandlede Huus No. 34 i Saxkjøbing Kjøbstad, samt den ham tiltransporterede Panteobligation, udstedt af Kjøbmand Kronmann for 900 Rbdlr. Sølv. Saa have Citanterne og paastaaet Indstævnte tilfunden i Boet at indbetale hvad han, siden dette blev taget under Behandling, har oppebaaret eller fremdeles oppebærer i Leie af det omhandlede Huus, og i Renter af den ommeldte Obligation, samt at erstatte Citanterne Processens Omkostninger for begge Retter med noget Tilstrækkeligt.

Derimod har Indstævnte paastaaet Underretsdommen stadfæstet, hvorhos han for det Tilfælde, at han maatte blive tilpligtet at tilbagelevere Huset og Obligationen, in subsidium har nedlagt Paastand om, at der forinden af Boet bør udbetales ham 500 Rbdlr. Sølv, som han har betalt for Huset, og 900 Rbdlr. Sølv, hvormed han har indfriet Krönmanns Obligation, alt med Renter fra Skjødets og Transportens Dato. Endelig har Indstævnte paastaaet Citanterne tilpligtede at betale Processens Omkostninger for begge Retter.

Citanterne grunde deres Paastand derpaa, at Kjøbmand Hansens Enke formeentlig har været uberettiget til Præjudice for den Fordring, Vedkommende som lovlig Ihændehaver af den effectuerede Udlægsforretning havde paa hende, og hvorfor de udlagte Eiendomme vare til Sikkerhed, at tilskjøde Indstævnte Huset og tiltransportere ham Obligationen, hvilket Indstævnte formeentligen ogsaa selv har erkjendt derved, at han under den i hans Moders Stervboe afholdte Registreringsforretning har bemærket, at hans Fædrenearv ifølge Samfrændeskifte var indestaaende hos hans Moder, uden at han derfor havde været tilstrækkelig betrygget, saasom den ham af hans afdøde Moder til saadan Berigtigelse overdragne Gaard No. 34 i Saxkjøbing og en Panteobligation stor 900 Rbd. Sølv, vare befundne at være behæftede med en Gjeld af 3,100 Rbdlr. 34 ß. S. og T., ifølge en ved Saxkjøbing Byetingsret den 10de August 1819 læst Udlægsforretning, der havde til Følge, at disse ham overdragne Dele ei kunde hjemles ham, og at Indstævnte paa saadan Grund har fundet sig beføiet til at protestere imod at Arv tages eller Gjeld udbetales, forinden han for sin Fædrene- og Mødrenearv var tilfredsstillet.

Derimod paaberaaber Indstævnte sig, at hans Moder i den skriftlige Begjæring af 24de Juni 1819, der foranledigede Skiftesamlingen i Jacob Hansens Boe af 13de Juli næstefter, alene har tilbudt Justitsraad Klein Sikkerhed for den forlangte Udtælling i

hendes i Boet anmeldte Panteobligation paa 8,000 Rbdlr. Sedler, samt at stille ham Kjøbmand Kjølles Caution; men at det var imod hendes Villie og uden nogen af hende dertil meddeelt Fuldmagt, at Præsten Schmidt, ved hvem det i den fremlagte Udskrift af Skiftesamlingen hedder, at hun lod møde som hendes Lavværge, indrømmede Skifteforvalteren Sikkerhed i hendes Huus, Indboe og Kronmanns Obligation efter den i disse Eiendele skete Udlægsforretning, hvorom han, næst at benægte, at Præsten Schmidt paa den ommeldte Tid var antagen af hans Moder som Lavværge, til Oplysning har fremlagt en, efter hans Reqvisition af 18de Januar 1827 under 19de samme Maaned passeret Notarialforretning, under hvilken hans Moder paa de til hende deri fremsatte Spørgsmaale blandt andet har erklæret, at hun hverken selv eller ved andre i sin Tid har givet eller tilstaaet Justitsraad Klein anden Sikkerhed for den i hendes Skrivelse af 24de Juni 1819 forlangte Udtælling af Jacob Hansens Boe, end den, der udtrykkelig er nævnt i bemeldte Skrivelse, da hun antog at hendes i Boet tilgodehavende 8,000 Rbdlr. maatte være Sikkerhed nok, samt at hun ingensinde har været kaldet til fornævnte Skiftesamling eller bemyndiget Præsten Schmidt til der at give Møde for hende. Paa Grund heraf formener Indstævnte at den imellem Præsten Schmidt og Justitsraad Klein indgaaede Forening, ifølge hvilken hans Moders Eiendele og det deri skete Udlæg

gre stillede Justitsraad Klein til Sikkerhed for den skete Udbetaling, maatte være uforbindende for hende, hvem han benægter at have været vidende om, at saadant var skeet, og at hun som Følge deraf har været berettiget til at tilskjøde ham sit Huus og overdrage ham Kronmanns Obligation, i Henseende til hvilken sidste han derhos har bemærket, at det mellem Præsten Schmidt og Justitsraad Klein Vedtagne i alt Fald maatte være uvedkommende for 3die Mand, der siden ved lovlig Transport er kommen i Obligationens Besiddelse.

Endelig har Indstævnte med Hensyn til den af ham ved Registreringsforretningen i hans Moders Stervboe nedlagte Protest, og den til Grund for samme gjorte Bemærkning, at de ham overdragne Eiendele vare behæftede og ei kunde hjemles ham, erindret, at denne blot var foranlediget ved en Vildfarelse, hvori han var bragt ved den formeentlig urigtige Paategning, der var meddeelt hans Skjøde, hvisaarsag der formeentlig saa meget mindre deraf kunde udledes nogen forpligtende Erkjendelse for ham, som denne Erklæring ikke var afgiven til Justitsraad Kleins Enke eller nogen paa hendes Vegne, men derimod fremført for i paakommende Tilfælde at reservere hans Ret til hans Fædrenearv.

Vel maa det nu, efter hvad der er foregaaet i den i Jacob Hansens Boe afholdte Skiftesamling, antages, at Justitsraad Klein ikke har villet bevilge den

af Kjøbmand Hansens Enke forlangte Forstrækning paa andre Vilkaar end dem, der indeholdes i Præsten Schmidts Tilbud om, at han, foruden den i hendes Begjæring ommeldte Obligation, tillige skulde have Sikkerhed i hendes øvrige Eiendele efter det deri skete Udlæg; men da hun ikke i den Skrivelse, der foranledigede Udbetalingen, havde erklæret sig villig til at indrømme saadan Sikkerhed, saa skjønnes det ikke, at Justitsraad Klein kunde erhverve denne med mindre han enten forinden havde erholdt en yderligere Erklæring fra hende eller nogen dertil af hende bemyndiget, om at hun var villig til at give saadan større Sikkerhed, eller ved Udbetalingen af den forlangte Sum til Kjøbmand Kaufmann, havde ladet sig dennes Rettigheder efter det med Kjøbmand Hansens Enke indgaaede Forlig og det derefter skete Udlæg overdrage.

Men at en saadan Indvilgelse i yderligere Sikkerhed end den, Kjøbmand Hansens Enke i hendes Begjæring havde tilbudt Justitsraad Klein for den attraaede Udbetaling, af hende er bleven meddeelt, kan mod Indstævntes Benægtelse ikke ansees beviist; thi Præsten Schmidt kunde i alt Fald ikke i Egenskab af hendes Lavværge afgive nogen for hende forpligtende Erklæring i saa Henseende, hvorimod der hertil maatte udfordres en særegen Bemyndigelse, med hvilken det ikke mod Indstævntes Benægtelse er beviist, at han har været forsynet; vel have Citanterne herved erindret, at Præsten Schmidt ikke ved det af ham Foretagne har

paadraget Kjøbmand Hansens Enke noget yderligere Ansvar eller nogen større Forpligtelse, end der allerede paalaae hende, men ikkun for at forskaffe hende en Sum, hvis Mangel efter hendes egen Skrivelse vilde medføre hendes totale Undergang, har overdraget Vedkommende Sikkerhed i de Eiendele, hvori Kjøbmand Kaufmann var givet Udlæg, og som denne Udlægshaver truede med, til hendes Tab, at ville realisere. Men disse Omstændigheder kunde dog alene godtgjøre, at Præsten Schmidt havde Grund til at formode, at de Foranstaltninger, hvorom han til hendes formeentlige Tarv var kommen overeens med Skifteforvalteren, vilde vinde hendes Bifald, skjøndt han derved paa hendes Vegne havde indrømmet andre Vilkaar og større Sikkerhed for den forlangte Udbetaling, end hun selv havde tilbudt; men deraf kunde dog ikke resultere nogen Forpligtelse for hende til at vedstaae, hvad der saaledes var lovet, saa at hendes Indvilligelse heri, forsaavidt saadant gik udenfor Grændserne af hendes eget Tilbud, maatte ansees overflødig. Ikke heller er der oplyst noget saadant Forhold fra hendes Side, hvoraf en Ratihabition af den mellem Præsten Schmidt og Justitsraad Klein afsluttede Forening kunde udledes; thi forsaavidt Citanterne i saa Henseende have bemærket, at hun dog har ført sig Skifteforvalterens under de vedtagne Betingelser givne Indvilgelse til Nytte, samt uagtet Skifteforhandlingen blev foranstaltet tinglæst ved Saxkjøbing Byeting, ikke har foretaget noget Skridt, hvoraf

nogen Misbilligelse af hvad derunder paa hendes Vegne var indgaaet kunde udledes, maa det herved erindres, at det ikke er beviist, at hun har havt nogen Kundskab om, at den af Skifteforvalteren foranstaltede Udbetaling til Udlægshaveren skete paa andre Vilkaar, end hun selv havde tilbudt, samt at Skifteforhandlingens Tinglæsning, da der efter L. 1—4—34 ikke behøves nogen foregaaende Indvarsling til slige Retshandlinger, ikke udelukker Muligheden af, at hun kan have været uvidende om sammes Indhold, ligesom det i alt Fald, om hun end af Pantebogen havde erholdt Kundskab herom, ikke var fornødent for at bevare hendes Indsigelser mod den trufne Overeenskomst, saafremt denne var indgaaet uden hendes Samtykke, at gjøre disse gjeldende, forinden man vilde anvende Foreningen mod hende.

Men ligesom det paa Grund heraf ikke kan ansees beviist, at Justitsraad Klein har havt Kjøbmand Hansens Enkes Samtykke i, at han skulde erhverve anden eller større Sikkerhed for den begjærte Udtælling end hendes Skrivelse af 24 Juni 1819 indeholdt, saaledes er det heller ikke godtgjort, at han ved Overdragelse fra Udlægshaveren er indtraadt i dennes Rettigheder efter det med Kjøbmand Hansens Enke indgaaede Forlig og det derefter skete Udlæg i hendes Eiendele; thi den af ham udstedte Anviisning paa Grosserer Kirketerp indeholder intet om, at Udbetalingen ikkun skete under Vilkaar af, at Udlægshaveren skulde afstaae

ham sine Rettigheder, saalidet som det er godtgjort, at nogen Transport i saa Henseende har fundet Sted. Vel er herved af Citanterne bemærket, at Præsten Schmidt var i Besiddelse af Udlægsforretningen og fremlagde den under Skiftesamlingen, samt at, da Justitsraad Klein beviislig har besørget Indfrielsen af Udlægshaverens Fordring, saa maatte han eller det Boe han bestyrede ogsaa være indtraadt i dennes Rettigheder, og han for den skete Udbetaling have vundet Sikkerhed i Executionsforretningen og de derunder udlagte Eiendele; men da det af Skifteforhandlingen alene sees, at Præsten Schmidt var i Besiddelse af en Gjenpart af Udlægsforretningen, saa kan der saa meget mindre af det af ham producerede Document udledes noget Beviis for, at han skulde have været berettiget til at gjøre Tilbud paa Udlægshaverens Vegne, som han aldeles ikke har tilkjendegivet, at han mødte under Skiftet i nogen saadan Egenskab, eller hans Erklæringer og Tilbud lade formode, at disse skulde være skete for Andre end Kjøbmand Hansens Enkes Vedkommende; og hvad angaaer, at Justitsraad Klein har besørget Indfrielsen af Udlægshaverens Fordring, da kan heraf i alt Fald alene udledes, at han maatte være berettiget til at søge Regres hos Kjøbmand Hansens Enke for hvad han saaledes havde udlagt, men ikke, at han uden speciel Overdragelse kunde gjøre Udlægshaverens Rettigheder, der meget mere ved Betalingen ophørte, gjeldende, saalidet som den, der har

besørget en Panteobligation indskrlet paa Debitors Anmodning, paa saadan Grund kan tilegne sig den Panteret, der tilkom Creditor, uden at have erhvervet nogen Overdragelse af samme.

Naar endelig Citanterne have paaberaabt sig, at Indstævnte af den Paategning, hvormed hans Skjøde blev forsynet af vedkommende Retsbetjent, kunde erfare, hvad der hæftede paa Eiendommen, samt at han ogsaa selv ved sin Erklæring under Registreringsforretningen udtrykkeligen har vedgaaet, at Huset og Obligationen vare behæftede med en Gjeld af 3,104 Rbdlr. 34 ß. Sedler og Tegn efter den tinglæste Udlægsforretning, og at disse Eiendele saaledes ikke kunde hjemles ham, maa det herved bemærkes, at da Tinglæsningen af den i den omhandlede Skiftesamling indgaaede Forening ikke kunde give denne en Gyldighed, som den manglede i sig selv, saa kunde Paategningen herom heller ikke svække Indstævntes Ret efter Skjødet, og skjøndt Indstævntes Foregivende om, at have afgivet den ommeldte Erklæring formedelst en Vildfarelse, hvori han var bragt ved den paa Skjødet gjorte Paategning, ikke kan antages at forholde sig rigtig, naar hensees til, at han allerede ved den tidligere passerede Notarialreqvisition var bleven underrettet om de Indsigelser, hvilke Sælgeren havde mod den i Jacob Hansens Boe vedtagne Pantsættelse, saa kan denne Erklæring, der ikke er afgivet i det Øiemed, at stifte Rettigheder for Justitsraad Kleins Enke, men i en anden Hensigt, dog

ikke i og for sig begrunde nogen Erhvervelse for hende af en Rettighed, der ellers ikke kunde antages at tilkomme hende.

Vel er denne Erklæring i en anden Henseende mærkelig, forsaavidt det nemlig deraf sees, hvad Indstævnte og i sit Indlæg for Underretten af 29de Decbr. 1829 har vedgaaet, at han ingen Kjøbesum har betalt for det ham tilskjødede Huus, eller for den til ham transporterede Obligation, men at disse Overdragelser alene ere skete i Godtgjørelse for og til Berigtigelse af hans Fædrenearv; men da det Spørgsmaal, hvorvidt samme paa Grund heraf med Hensyn til L. 5—4—8 og 9, jfr. med 5—14—46 samt 5—2—62 maatte ansees for ugyldige, ligger udenfor Parternes Procedure samt nærværende Sags Qvæstion, der ifølge Klagen til Forligelsescommissionen reducerer sig til, hvorvidt de ommeldte Eiendomme paa Grund af den formeentlig deri havende Panteret maatte være ulovligen afhændede, og som Følge deraf at tilbagegive Kjøbmand Hansens Enkes Boe, saa vil der ved nærværende Sags Paakjendelse intet i saa Henseende kunne blive at afgjøre.

Efter alt Foranførte og da den til Indstævnte skete Transport af Kjøbmand Kronmanns Panteobligation, om endog den af ham til Styrke for sammes Gyldighed paaberaabte særegne Grund ikke maatte kunne billiges med Hensyn til, at han efter den af ham foranstaltede Notarialreqvisition maatte antages ved Obliga-

tionens Overdragelse at have havt Kundskab om det deri givne Udlæg og hvad der med Hensyn dertil var vedtaget i Skiftesamlingen i Jacob Hansens Boe, i alt Fald ligesaalidet kunde tabe sin Gyldighed som det ham meddeelte Skjøde, naar Cedenten ikke kunde ansees forpligtet ved den i fornævnte Skiftesamling uden hendes Samtykke trufne Overeenskomst, vil Underretsdommen blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her ved Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Byetingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

No. 9.

Lovens 6—6—10 andet Membrum anvendt.

I Sagen:

Procurator Lange, som Actor,

contra:

Arrestantinden Cathrine Marie Liebegott Olsen.

(Afsagt den 29de Januar 1831.)

Det er under nærværende i første Instants inden Kjøbenhavns Amts nordre Districts Birketing af Justits-

raad og Birkedommer Rimestad med tiltagne Meddomsmænd paadømte Sag beviist, at Arrestantinden, Cathrine Marie Liebegott Olsen, der er i Ægteskab med Tjenestekarl Jens Nielsen, men i flere Aar har maattet forsørge sig selv ved at tage Tjeneste hos Andre, har henlagt og forladt sit halvandet Aar gamle Barn paa Fodstien ved Landeveien til Frederiksund i den Hensigt, at Barnet skulde vorde fundet og optaget af Andre, hvortil Anledningen efter Arrestantindens Forklaring, der bestyrkes ved Sagens øvrige Omstændigheder, maa antages at have været, at hun ikke kunde tage bemeldte Barn, til hvis Forsørgelse hendes Mand intet bidrog, med sig i den Tjeneste, hun skulde tiltræde den 1ste November f. A. og ei heller efter flere mislykkede Forsøg kunde faae det udsat hos Andre.

Da Arrestantinden efter det Foranførte maa ansees at være i det i Lovens 6—6—10 Artikels andet Membrum omhandlede Tilfælde, vil Underretsdommen, hvorved hun i Overeensstemmelse med fornævnte Artikel, jevnført med Frd. 19de November 1751, er tilfunden at stryges til Kagen, brændes paa Kinden og derefter hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Tugthuus paa Livstid, samt tilpligtet at udrede Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere billiges, blive at stadfæste.

Saa vil Arrestantinden og have at betale Salair til Actor her for Retten, Procurator Lange, der bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande. I Salarium til Actor her for Retten, Procurator Lange, betaler Arrestantinden, Cathrine Marie Liebegott Olsen, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 11te Marts 1831.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbd. Sølv.

No. 10.

Lovens 6—5—2 anvendt uagtet den Sigtede, da han forbrød sig mod Forældrene, var i beruset Tilstand.

I Sagen:

Procurator Payngk, som befalet Actor,

contra:

Arrestanten Muursvend Carl Poulsen.

(Afsagt den 1ste Februar 1831.)

Arrestanten, Muursvend Carl Poulsen, der er over criminel Lavalder og forhen ved Helsingørs Bye-

tingsdom af 4de Juli 1825 for usømmelig Opførsel mod sin Fader, har været anseet med 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, og senere ifølge samme Rets Dom af 24de Februar forrige Aar for Betlerie med 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, er under nærværende ved samme Jurisdiction behandlede og paakjendte Sag actioneret for ublueligen at have tiltalt sine Forældre, Handskemagersvend Paul Jansen og dennes kort før nærværende Sags Anlæg afdøde Hustrue Ingeborg Jensdatter. Det er i saa Henseende ved 2 eenstemmige Vidners Udsagn beviist, at Arrestanten nogle Dage før bemeldte hans Moder, der laae paa Sygeleiet, ved Døden afgik, har en Aften paa hendes Anmodning om at gaae sagte, tiltalt hende med de Ord: "Er du nu fuld igjen, du fordrukne Mær? Nu vil Fanden snart tage dig," at han den 31te October næstefter, samme Dag Moderen blev begravet, har yppet Klammerie med sin Fader i Anledning af at denne havde solgt en Kaffemølle, og ved denne Leilighed udskjeldt ham for "en Tyveknægt" o. desl., ligesom der og er tilveiebragt Formodning for at han har truet med at ville slaae Faderen.

Vel er det nu af Arrestanten, der har vedgaaet, at han flere Gange har tiltalt sine Forældre i en usømmelig Tone, samt at han ved forbemeldte Leilighed har udskjeldt sin Fader, uden at han dog har villet kunne erindre de Udtryk, hvoraf han har betjent sig, til Undskyldning for hans Forhold i denne Henseende anført,

at han, da samme fandt Sted, skal have befundet sig i en beruset Tilstand, men skjøndt det maa ansees oplyst, at Arrestanten er drikfældig, samt at han, naar han er drukken, er af et vredagtigt og brutalt Gemyt, ligesom og, at han i det mindste, da hans paatalte Forhold mod Faderen fandt Sted, har befundet sig i en beskjenket Tilstand, findes det dog ikke, at saadant kan fritage ham for at ansees med den ham ved Underretsdommen i Overeensstemmelse med L. 6—5—2 paalagte Straf, da Drukkenskab ikke i Almindelighed kan tillægges den Virkning at ophæve Tilregneligheden af strafbare Handlinger, der ere begaaede i saadan Tilstand, og gjøre de for disse opstillede Straffebud uanvendelige, naar Subjectet dog, saaledes som Arrestanten in casu, maa antages at have befundet sig i en Tilstand, som tilstædede Reflexion over disses lovstridige Natur, og dette saameget mindre findes at kunne antages med Hensyn til det i 6—5—2 omhandlede Forhold, som det dog i Analogie af hvad der gjelder med Hensyn til injurier ikke kan ansees som en nødvendig Betingelse for Anvendelsen af samme, at Handlingen har været foretaget med Overlæg, ligesom den ikke heller berøves sin forargelige Characteer derved, at Subjectets indre Tilstand paa den Tid har været mindre fri.

Paa Grund heraf og da den paaankede Doms Bestemmelser med Hensyn til Udredelsen af Actionens Omkostninger, hvorunder de, de befalede Sagførere tilkjendte, Salarier ligeledes billiges, saaledes i det Hele

maa gives Medhold, vil samme være at stadfæste, hvorhos Arrestanten bliver at tilpligte at udrede Salair til Actor her for Retten, der bestemmes til 5 Rbd. Sølv.

Behandlingen i første Instants og Sagførelsen for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande. I Salair til Actor her for Retten, Procurator Payngk, udreder Arrestanten, Muursvend Carl Poulsen, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 15de Marts 1831.

Carl Poulsen bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 2 Aar. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Blechingberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 11.

De i Forordningen af 4de August 1819 omhandlede Sager maa betragtes som Justitssager og kunne derfor ei behandles ved Politieretten.

I Sagen:

Procurator Abrahamson, som Actor,

contra:

De Tiltalte Kjøbmand Gjelff, Tolbetjent Nielsen, Kjøbmand Kornbeck, m. fl.

(Affagt den 15de Februar 1831.)

Da Forordningen af 4de August 1819 ikke indeholder Hjemmel for, at de deri omhandlede Sager kunne behandles ved Politieret, hvorimod de maae betragtes som egentlige Justitssager, saa vil den paaankede, inden Nestved Kjøbstads Politieret affagte Underretsdom være at kjende uefterrettelig.

Af de befalede Sagførere her for Retten er Sagen med vedbørlig Hurtighed fremmet. Behandlingen ved Underretten kommer ikke for Tiden under videre Paakjendelse. I Salarium vil Procurator Abrahamson være at tillægge 5 Rbdlr. Sølv af det Offentlige.

Thi kjendes for Ret: Politierets-Dommen bør uefterrettelig at være.

I Salarium tillægges Procurator Abrahamson 5 Rbdlr. Sølv af det Offentlige.

No. 12.

Paastand om en Underretsdoms Annulation forkastet, fordi den var stridende mod Appellantens egen Procedure i første Instants, og, uden at være sat i Forbindelse med Paastand om Sagens Hjemviisning, maatte ansees for hensigtsløs, hvorhos Appellantens Interesse i Qvæstionen ved senere af ham foretagne Handlinger var ophørt.

I Sagen:

Kammerherre, Hofjægermester, Baron v. Løvenskjold, til Baroniet Løvenborg,

contra:

Forpagter Jensen.

(Affagt den 21de Februar 1831.)

Ved Contrastævning af 14de August f. A. paaanker Kammerherre, Hofjægermester, Baron v. Løvenskjold til Baroniet Løvenborg, der i første Instants har saggivet Forpagter Jensen ved Baroniet Løvenborgs Birketing til, i resterende og til Betaling forfalden Forpagtningsafgift af Løvenborg og Severinsminde Hovedgaardes Avling og Hollænderie at betale 446 Rbd. 82 ß. S. og T., tilligemed Renter fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen, den 15de Februar f. A., samt Processens Omkostninger, til Stadfæstelse og yderligere Paakjendelse, en i bemeldte Sag af Underdommeren den 25de Mai næstefter affagt Kjendelse, hvorved et af Forpagter Jensen anlagt Contrasøgsmaal er bleven afviist, saavelsom den derefter i Sagen under 6te Juli samme Aar affagte Dom, ved hvilken Forpagter Jensen er tilpligtet at betale den paastævnte Sum med Renter, samt Processens Omkostninger skadesløst, og tilfundet at bøde 10 Rbdlr. Sølv til Justitskassen for unødig Trætte; hvorhos Contracitanten har paastaaet den affagte Kjendelse og Dom stadfæstede, samt Forpagter Jensen tilpligtet at betale Pro-

cessens Omkostninger her for Retten med noget Tilstrækkeligt.

Derimod har Sidstnævnte efter tidligere udtagen, men senere iretteløagte Hovedstævning principaliter paastaaet, at den paaankede under 25de Mai f. A. afsagte Kjendelse enten kjendes uefterrettelig at være eller frafaldes, og at i begge Tilfælde den ligeledes paaankede, under 6te Juni næstefter afsagte Dom kjendes uefterrettelig, og subsidialiter, at bemeldte Dom enten annulleres, eller ogsaa underkjendes og tilsidesættes saaledes, at det af Contracitanten imod Hovedcitanten for Underretten anlagte Søgsmaal afvises fra bemeldte Ret.

Saa har han og nedlagt Paastand om, at Contracitanten i ethvert Tilfælde tilpligtes at betale ham saavel Hoved- som Contrasøgsmaalets Omkostninger for begge Retter med noget Tilstrækkeligt, samt passende Kost og Tæring.

Den første af disse Paastande grunder Hovedcitanten derpaa, at hans principale Paastand for Underretten gik ud paa, at erholde Hovedsøgsmaalet afviist formedelst Mangel af lovlig Forligsprøve, at han kun for det Tilfælde, at denne Paastand ikke maatte billiges, fordrede sit Contrasøgsmaal paakjendt; men at Underdommeren ikke desto mindre forinden han paakjendte det første Spørgsmaal, ved en foreløbig Kjendelse tvertimod Hovedcitantens Protest har afgjort det sidste, og saaledes formeentligen indladt sig paa, hvad der for Tiden ikke var undergivet hans Paakjendelse; hvorhos Hovedci-

tanten har bemærket, at det Spørgsmaal hvorvidt Liqvidation af Parternes Mellemværende kunde finde Sted, formeentligen ikke henhørte under Formen, men var en Realitetsqvæstion, samt at det i alt Fald skal være realiter urigtigen afgjort.

Men om det nu endog kunde antages, at Hovedcitanten, uagtet han ikke har paaanket Kjendelsen af 25de Mai f. A., kunde blot paa Grund af Vederpartens Renunciation paa Stævning i saa Henseende, erholde samme tagen under Paakjendelse her ved Retten, hvilket dog ikke kan ansees ligefrem at følge af den 18de §. i Frd. af 16de Januar 1828, efterdi det dog altid kunde være Tvivl underkastet, hvorvidt man fra den deri indeholdte Bestemmelse om, at Contra- eller Continuations-Appel-Stævninger ikke behøve at forkyndes for den underordnede Dommer, naar han ved lovlig forkyndt Hovedstævning er bleven underrettet om at Sagen er indstævnet til høiere Ret, kan slutte til at saadant og var unfornødent, hvor Appellanten, saaledes som her er Tilfældet, ved den af ham udtagne Hovedstævning havde desereret Anke over den preliminaire Kjendelse, og saaledes givet Underdommeren positiv Anledning til at antage, at der om denne intet Spørgsmaal vilde blive, saa findes det dog ikke, at hans principale Paastand kan gives Medhold.

Hovedcitanten havde nemlig vel principaliter paastaaet det af Contracitanten ved Underretten anlagte Søgsmaal paa den foranførte Grund afviist, men han

havde ikke i saa Henseende forlangt nogen preliminair Kjendelse, hvorimod han havde indladt denne Qvæstion til Paakjendelse i Forbindelse med hans Paastand i Hoved- og Contrasøgsmaalets Realitet. Contracitanten, som derpaa fremkom med Indsigelse mod det af Hovedcitanten instituerede Contrasøgsmaals Indblanding i Sagen, begjerte derimod udtrykkelig sin Paastand om sammes Afviisning foreløbigen decideret, og da nu Hovedcitanten i sit paafølgende Indlæg gik denne Paastand imøde, uden at modsætte sig den forlangte Kjendelse af anden Aarsag, end at den fremførte Afviisningsgrund formeentligen henhørte under Sagens Realitet, hvilket dog først kunde afgjøres ved at tage den omventilerede Qvæstion under Paakjendelse; saa maatte Underdommeren med Føie antage at Parterne vare enige om, at lade Spørgsmaalet, om Contrasøgsmaalet burde afvises eller ikke, foreløbigen decidere, og at der saaledes for Tiden intet videre var indladt til hans Paakjendelse.

Hovedcitantens principale Procedure er desuden aldeles hensigtsløs; thi foruden at han siden Underdommeren er kommet til det Resultat, at den af ham mod Hovedsøgsmaalet nedlagte Afviisnings-Paastand ikke kunde tages til Følge, slet intet vilde have vundet ved at de forommeldte Qvæstioner vare blevne afgjorte i den Orden, hvori han formener, at saadant burde være skeet, og altsaa heller intet kunde opnaae ved at dette nu skete, saa er det og klart, at han paa den Grund,

at saadant ikke er skeet, ikke blot kunde procedere til den affagte Kjendelses og Doms Annullation, men at han dermed maatte have forbundet Paastand om Sagens Hjemviisning.

Men hertil kommer, at Hovedcitanten, efterat den Kjendelse, hvorved hans Contrasøgsmaal blev afviist, var affagt, har anlagt en særskilt Sag mod Contracitanten, angaaende den Fordring, der var Contrasøgsmaalets Gjenstand, og at han, siden een og den samme Fordring ikke paa engang kan indtales ved 2 Domstole, saaledes selv har frafaldet, at faae sit formeentlige Krav paakjendt i Forbindelse med det mod ham anlagte Hovedsøgsmaal.

Da nu Hovedcitanten ved dette Forhold selv har betaget sig al Interesse i den omhandlede Kjendelse og lagt for Dagen, at han aqviescerede ved samme, saa er det naturligt, at han ikke længere kan være berettiget til at føre Anke over den, ligesom det og er klart, at Spørgsmaalet, om den Orden, hvori Underdommeren burde have paakjendt de mod Hoved- og Contrasøgsmaalene nedlagte Afviisningspaastande, nu, da det sidste er frafalden, er bleven uden al Betydning.

Som Følge heraf vil det være overflødigt at indlade sig i en Undersøgelse af de Indsigelser, hvilke Hovedcitanten har fremført mod den omhandlede Kjendelses formeentlige reelle Urigtighed, og det staaer saaledes kun tilbage at tage hans subsidiaire Paastand under Paakjendelse. Denne stytter Hovedcitanten derpaa, at det

ved den 22de §. i den indgaaede Forpagtningscontract er fastsat, at Baroniet Løvenborgs Forligelsescommission og Birkeret skal være rette Værneting for Sager, der maatte opstaae i Anledning af Contracten, men at han ikke destomindre i nærværende Sag er bleven indkaldt for Holbeks Amts Forligelsescommission; men da den omhandlede Bestemmelse i Forpagtningscontracten, der er bleven oprettet mellem Hovedcitanten og det Kongelige Rentekammer, under hvis Administration Baroniet Løvenborg dengang stod, fra den Tid Contracitanten selv overtog Bestyrelsen af Baroniet var stridende mod de angaaende Forligelsesvæsenet givne Anordninger, i Følge hvilke Sager, der angaae Lehnsbesidderne selv, bør henhøre til Amtmandens Mægling, Reskriptet 11te Januar 1799, cfr. Canc. Skr. af 24de October og 21de November 1795, samt 16de April 1796, saa maatte den i Følge Lovens 5—1—2 bortfalde af sig selv i det Contracitanten tiltraadte Baroniet, og det kan derfor intet relevere, at der i den mellem Parterne siden oprettede Tillægscontract ingen Forandring heri udtrykkeligen er bleven vedtaget.

Efter alt Foranførte vil Contracitantens Paastand om den paaankede Kjendelses og Doms Stadfæstelse være at give Medhold.

Processens Omkostninger her for Retten vil Hovedcitanten have at betale Contracitanten med 30 Rbd. Sølv, ligesom han og, efter Omstændighederne vil være at ansee med Mulct til Justitskassen for unødig

Trætte, der skjønnes at kunne bestemmes til 20 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Kjendelse og Dom bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten betaler Hovedcitanten, Forpagter Jensen, til Contracitanten, Kammerherre, Hofjægermester, Baron Løvenskjold til Baroniet Løvenborg, med 30 Rbdlr. Sølv.

Saa betaler han og til Justitskassen i Mulct for unødig Trætte 20 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 13.

En Eedsstævning, skjøndt den er udtagen efter den i Dommen foreskrevne Tid og skjøndt den ei endnu er forkyndt, antages tilstrækkelig til at standse den af Modparten æskede Execution, uagtet denne er reqvireret førend Eedsstævningens Udtagelse. Naar en Skipper paa den Tid, hans udtagne Eedsstævning falder i Rette, er fraværende paa en Søereise, bør der ikke nægtes ham, paa Begjering, at erholde passende Anstand for at indfinde sig til Edens Aflæggelse.

I Sagen:

Skipper Johan Mouritzen af Svendborg og Arbeidsmand Hans Nielsen af Frørup,

contra:

Skipper Marcus Madsen i Svendborg.

(Afsagt den 21de Februar 1831.)

Nærværende Sag har sin Oprindelse af en ældre af Citanterne, Skipper Johan Mauritzen af Svendborg og Arbeidsmand Hans Nielsen af Frørup, som Arvinger efter Lars Hansen og Hustrue Birthe Mouritzen, mod Indstævnte, Skipper Marcus Madsen i Svendborg, ved Svendborg Byeting anlagt Sag, betræffende Indstævntes formeentlige Forpligtelse til i afdøde Birthe Mouritzens Boe at indbetale 200 Rbdlr., som han havde modtaget af Kjøbesummen for et bemeldte Afdøde tilhørende Sted, og for hvilke han formeentligen ikke havde aflagt Rigtighed til Sælgerinden, i hvilken Sag Indstævnte ved Dom af 7de Juni f. A. for det Tilfælde, at han inden 4 Uger efter Dommens lovlige Forkyndelse med Eed bekræftede, at have leveret Birthe Mouritzen de omtvistede 200 Rbdlr., blev frifunden for Citanternes Tiltale, men i modsat Fald tilpligtet at betale den paastævnte Sum m. v. Denne Dom blev under 15de samme Maaned foranstaltet forkyndt for Indstævntes Hustrue, som ved Forkyndelsen erklærede at hendes Mand for Tiden var i Bergen, og at hun ikke vidste naar han kom hjem, hvorpaa Citanterne ved Reqvisition til Fogden af 9de August næstefter æskede Dommen exeqveret. Under den i Anledning heraf den

13de samme Maaned begyndte Executionsforretning mødte Procurator la Cour for Indstævnte, og bemærkede: at ligesom Indstævnte ved Dommens Forkyndelse havde været fraværende paa en Søereise, saaledes havde han ei heller siden den Tid været i Svendborg eller havt nogen Kundskab om den afsagte Dom, førend han for nogle Dage siden havde opholdt sig der nogle faa Timer, hvorhos han foreviste en under 12te August udtagen Stævning, hvorefter Indstævnte agtede inden Svendborg Byeting den 30te samme Maaned at aflægge den ham ved Dommen paalagte Eed.

Paa Grund af disse Omstændigheder protesterede han mod det begjerte Udlæg, hvilken Protest og gaves Medhold af Fogden, der ved Kjendelse af 16de samme Maaned eragtede, at den reqvirerede Udlægsforretning med Hensyn til den foreviste Stævning nu for Tiden ikke kunde fremmes, hvorimod Citanternes Ret forbeholdtes at lade Forretningen fremme, naar Indstævnte ikke efter den foreviste Stævning aflagde den paastævnte Eed.

Ved Eedsstævningens Incamination den 30te August mødte Procurator la Cour igjen for Indstævnte og fremlagde en Attest fra Svendborg Byes Toldkammer om, at Indstævnte den 25de samme Maaned var afgaaet til Grenaae med sit førende Skib, og da han saaledes formeentligen ved lovligt Forfald var forhindret i at møde for at aflægge den tilstævnte Eed, begjerede Procurator la Cour 4 Ugers Anstand,

inden hvilken Tid det ansaaes rimeligt at Indstævnte vilde komme hjem. Herimod toges til Gjenmæle fra Citanternes Side, der protesterede mod Stævningens Antagelse og den begjerte Anstand, samt paastod Stævningen afviist og sig tilkjendt Kost og Tæring, hvorpaa Dommeren ved Kjendelse af 13de September næstefter eragtede, at den fremlagte Stævning vilde blive at antage, og Indstævnte derefter kunde aflægge den tilstævnte Eed, hvortil den forlangte Anstand blev ham bevilget.

Bemeldte 2de Kjendelser have Citanterne nu indanket her for Retten og paastaaet samme underkjendte, tilsidesatte og saaledes forandrede, at den af Citanterne reqvirerede Executionsforretning ubetinget tillægges Fremme; at den af Indstævnte anlagte Eedssag afvises og at Citanterne under samme tillægges Kost og Tæring, samt at Indstævnte tilpligtes at udrede Processens Omkostninger skadesløst. Derimod har Indstævnte paastaaet de paaankede Kjendelser stadfæstede og Citanterne tilpligtede, een for begge og begge for een, at betale ham denne Processes Omkostninger skadesløst.

Hvad nu først Kjendelsen af 16de August forrige Aar betræffer, da støtte Citanterne deres Paastand derpaa, at Eedsstævningen ikke er bleven udtagen inden den i Dommen til Edens Aflæggelse forelagte Frist af 4 Uger fra Dommens Forkyndelse; at Executionen desuden var reqvireret forinden Eedsstævningen blev udtagen, samt at denne ved dens Foreviisning under

Executionsforretningen ikkun var forkyndt for den ene af Citanterne, hvorhos de med Hensyn til Indstævntes paaberaabte Fraværelse ved Dommens Forkyndelse have bemærket, at han i alt Fald, saafremt han ei kunde blive tilstede indtil Sagens Uddrag, burde i Medfør af Lovens 1—4—17 have truffet Foranstaltning til, at Stævning, for det Tilfælde at Dommen maatte falde ud til Eed, betimeligen kunde vorde udtagen, samt, hvis han ei endnu paa den Tid, Eden skulde aflægges, var hjemkommen, ladet den fornødne Udsættelse begjære.

Men om denne sidste Erindring end maatte medføre, at Indstævntes Fraværelse paa den Tid, Dommen blev forkyndt, ei kunde komme ham tilgode, og at Eedsstævningen som Følge deraf maatte ansees udtagen efter den i Dommen forelagte Frist, saa skjønnes det dog ikke, at den af Citanterne reqvirerede Executionsforretning burde fremmes, naar Indstævnte dog paa den Tid, han hjemsøgtes med samme, allerede havde udtagen Eedsstævning, og lod denne forevise under Forretningen.

Ligesom det nemlig er utvivlsomt, at en Dom, der i Henseende til det Idømte ikke indeholder nogen betinget Clausul, ei kan æskes exeqveret forinden terminus executionis er udløben, samt at Executionen af sig selv maa bortfalde, naar den Domfældte da godvillig opfylder samme, saaledes maa det og antages at det, naar Dommen er alternativ, maa staae til Domfældte, af hvem Dommen efter Udløbet af den ved samme givne Frist, æskes opfyldt, at fyldestgjøre hvilket Alternativ

han vil, naar han kun, saafremt Dommen lyder paa Eed, ved Eedsstævnings Udtagelse førend Executionen skeer har banet sig Adgang til, derefter at aflægge den tilstævnte Eed og derved befrie sig for at efterkomme, hvad Dommen i Mangel af Edens Aflæggelse maatte paalægge ham. Den i saa Henseende forelagte Frist bliver ingenlunde hensigtsløs fordi Domfældte, uagtet han lader den hengaae ubenyttet, kan være berettiget til at aflægge Eden, efterdi Dommens Fuldbyrdelse dog maa fremskyndes naar den Domfældte, ved ei at udtage Eedsstævning inden den forelagte Tid, udsætter sig for, at han inden han faaer Eden tilstævnet hjemsøges med Execution. Lovens 1—24—54 giver ogsaa et Exempel paa, at et Retsmiddel ei taber den Virkning, hvormed det inden en vis Tid kan iværksættes, fordi det ei afbenyttes førend samme udløber, naar kun Modparten paa den Tid det bruges, endnu ikke har foretaget noget, der medfører at hiint Øiemed ikke længere kan opnaaes.

At Executionsforretningen var reqvireret førend Eedsstævningen blev udtaget skjønnes ikke at kunne komme i Betragtning; thi ligesom Citanterne ved at æske Dommen exeqveret dog kun kunne have erhvervet Ret til at erholde saadant, forsaavidt der ikke forinden maatte frembyde sig lovlige Hindringer derimod, saaledes maatte og Fogden efter Analogien af Lovens 1—24—54 og Frd. 6te December 1743 §. 6 ansee sig ubeføiet til at fremme Executionsforretningen, naar Stævning til Edens Aflæggelse blev fremlagt under samme, og hvad

angaaer, at Stævningen ikkun var forkyndt for den ene af Citanterne, da kunde saadant intet relevere, efterdi det ei er Stævningens Forkyndelse, men dens Udtagelse og Tilstedeværelse ved Dommens Execution, hvorpaa det kommer an.

Betræffende dernæst den paaankede Kjendelse af 13de September forrige Aar, da ere allerede de Grunde, hvorpaa Citanterne have støttet deres Paastand om Edsstævningens Afviisning, i det Foregaaende tilstrækkeligen besvarede, saa at det kun er Citanternes Protest mod den under Edssagen begjerte Anstand, hvis Lovlighed det staaer tilbage at undersøge. Men denne skjønnes det heller ikke, at Underdommeren burde have givet Medhold. Da der nemlig var Spørgsmaal om et aldeles personligt Anliggende, hvilket Indstævnte ei kunde lade udføre ved nogen Anden paa sine Vegne, og Opfyldelsen af de Pligter, der paalaae Indstævnte som Skipper, efter Sagens Natur og Søeretslovgivningens Grundsætninger maatte afgive en tilstrækkelig Undskyldning for hans Udeblivelse paa den til Edens Aflæggelse bestemte Dag, saa kunde der ikke nægtes Indstævnte en efter Omstændighederne læmpet Udsættelse til, naar de for Tiden værende Hindringer for hans personlige Tilstedeværelse vare ophørte, at fremstille sig i Retten for at aflægge den tilstævnte Eed.

Efter alt Foranførte ville de paaankede Kjendelser i Overeensstemmelse med den af Indstævnte nedlagte Paastand være at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten ville Citanterne efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 10 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt samme ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De paaankede Kjendelser bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten betale Citanterne, Skipper Johan Mouritzen af Svendborg og Arbeidsmand Hans Nielsen af Frørup, til Indstævnte, Skipper Marcus Madsen i Svendborg, med 10 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 14.

Den, der mod skadesløs Qvittering modtager Forudbetaling af en i et Boe anmeldt Forbring, er pligtig, naar det ved Boets Slutning findes, at det ei er tilstrækkeligt til at fyldestgjøre ham, at tilbagebetale hvad han har modtaget formeget.

I Sagen:

Procurator Hansteen, som befalet Sagfører for Vedkommende paa Fyens Stifts geistlige Enkekasses Vegne,

contra:

Justitsraad og Herredsfoged Marselius Knutzen.

(Afsagt den 21de Februar 1831.)

Som befalet Sagfører for Vedkommende paa Fyens Stifts geistlige Enkekasses Vegne paaanker Procurator Hansteen, efter allernaadigst forundt Opreisning og beneficium processus gratuiti, en inden Odense Byetingsret den 23de November 1829 afsagt Dom i en Sag, betræffende en Citanterne paa Skiftet efter afdøde Provst Praem udlagt Fordring, stor 100 Rbdlr. Sedler, i Indstævnte, Justitsraad og Herredsfoged Marselius Knutzens formeentlige Gjæld til bemeldte Boe, ved hvilken Dom Indstævnte er frifunden for Citanternes Tiltale, hvorimod Processens Omkostninger ere ophævede og Citanternes befalede Sagfører i i første Instants, Procurator Skeel, tilkjendt i Salair af det Offentlige 4 Rbdlr. Sølv. Denne Dom paastaaer Citanterne underkjendt og derhen forandret, at Indstævnte tilpligtes at betale de paastævnte 100 Rbd. Sedler med Renter fra Forligsklagens Dato, den 22de Juni 1829, indtil Betaling skeer, samt at udrede de Procesomkostninger for begge Retter, der vilde have medgaaet naar Sagen ei fra Citanternes Side havde været beneficeret, samt Salair til Citanternes befalede Sagfører for Overretten.

Indstævntes Paastand gaaer derimod ud paa Bytingsdommens Stadfæstelse med Tillæg af Processens Omkostninger for Overretten.

Det er under Sagen oplyst, at bemeldte 100 Rbd. udgjøre en Deel af en Fordring, stor 215 Rbd. 25 ß. Sedler og Tegn, som Indstævnte havde tilgode for Retsgebyhr og udlagte Auctions-Omkostninger ved den i Allesøe beliggende Hospitalsgaards i 1813 stedfundne Salg til Provst Praem, og hvilken Sum han af nu afdøde Etatsraad Bendz, som Skifteforvalter i bemeldte Praems Boe, under 13de Juni 1821 erholdt udbetalt forinden Boet blev sluttet, imod at forpligte sig til at holde Skifteretten skadesløs i alle mulige Tilfælde, og — hedder det — i Fald Fordringen skulde blive gjort ham stridig af Creditorerne og ved Kjendelse frakjendt ham enten i det Hele eller for en Deel, da at tilbagebetale det, som frakjendes ham, paa Skifterettens Anfordring.

Ifølge en under Sagen fremlagt Extract-Udskrift af den i afgangne Provst Praems Skifte den 19de Januar 1827 afsagte Skifteberegning og Kjendelse, forsaavidt Indstævnte, Justitsraad Knutzens Mellemværende med samme angaaer, er ved Repartitionen først under Boets Udgift anført fornævnte til Justitsraad Knutzen mod hans skadesløse Qvittering udbetalte 215 Rbd. 25 ß. Repræsentativer, og derefter opregnet de Summer, hvori Boets Creditorer kunde gives Udlæg, og til den Ende bestemt, hvad der af Enkelte,

som imod Skadesløsqvitteringer havde erholdt Fordringer udbetalte, vilde være at tilbagebetale, hvoriblandt med Hensyn til den Justitsraad Knutzen forstrakte Sum er decideret, at han efter Fradrag af, hvad der af denne Sum er tillagt ham selv, har at lægge samme fra sig, og derefter ved Massens Fordeling blandt andre givet Udlæg til den geistlige Enkekasse i Afdrag paa deris anmeldte Fordring 100 Rbdlr. Repræsentativer i, hvad Justitsraad Knutzen saaledes efter den gjorte Bestemmelse har at tilsvare Boet, hvilke 100 Rbdlr. ere Gjenstanden for nærværende af bemeldte Enkekasse anlagte Søgsmaal. Imod dette Søgsmaal er af Indstævnte erindret, at den ham af Boet udbetalte Sum 215 Rbdlr. 25 ß., som han ifølge de indgivne Regninger over Auctionsomkostninger og Retsgebyhrer i ethvert Tilfælde kom tilgode i Boet, blev ham i Aaret 1821 af den daværende Skifteforvalter, Etatsraad Bendz, udbetalt, efterat denne ved en af Boets Curator opgjort Status havde forvisset sig om, at Boet ikke alene var tilstrækkelig til at betale alle deri anmeldte Fordringer, men endog gav Overskud til Arvingerne, hvorom en Undersøgelse iøvrigt var saameget mindre nødvendig, som Knutzens Fordring formeentlig efter sin Natur egnede sig til Forlods-Betaling. Boet henstod derefter i flere Aar uden at nogen af sammes Creditorer fandt sig foranlediget til at gjøre Indsigelse mod den effectuerede Udbetaling og uden at Indstævnte blev kaldet til nogen af Boets Forhandlinger, hvorunder dets Bed-

kommende paa egen Haand indrømmede en Nedsættelse i Kjøbesummen for en af Boet bortsolgt Gaard, og saavel herved som muligen og ved andre under Administrationen stedfundne Tab, opstod en Forandring i den tidligere opgiorte Status, hvorefter Boet er blevet utilstrækkeligt til at betale samtlige dets Creditorer, og Indstævnte uadspurgt og endog uden Creditorernes Begjering af Skifteretten er bleven paalagt den omhandlede Tilbagebetaling. Men ligesom Indstævnte efter det Anførte, ingensinde anseer sig at have været Debitor til afgangne Provst Praems Boe, hvorimod han i dette Boe har havt en Fordring tilgode, som af den forhenværende Skifteforvalter frivillig er ham udbetalt, og hvilken Udbetaling formeentlig ikke senere kan ophæves, allermindst af en paafølgende Skifteforvalter, som ubeføiet til at tilintetgjøre de af Formanden foretagne upaaankede Embedshandlinger, saaledes formenes den af ham udstedte skadesløse Qvittering af 13de Juni 1821 ei heller at medføre nogen Hjemmel for den nuværende Skifteret til at paalægge ham en saadan Tilbagebetaling, som ved Skiftekjendelsen er skeet, efterdi han ved bemeldte Qvittering har gjort Tilbagebetalingen afhængig ikke blot af den Omstændighed, at samme ved Kjendelse blev ham paalagt, men tillige af det Vilkaar, at hans Fordring blev gjort ham stridig af Creditorerne i Boet, hvilket sidste Vilkaar ei har været forhaanden, da han, saafremt saadan Indsigelse var skeet, maatte have været kaldet for at fremsætte sine Modbemærk-

ninger, og for at Paastanden da paa lovlig Maade kunde have været afgjort, hvilket ei har været Tilfældet, hvorimod den omhandlede Tilbagebetaling, uden at ham er givet Leilighed til at forsvare sig, er ham paalagt ved den under Repartitionen afgivne Kjendelse, hvorved det, han er tilpligtet at lægge fra sig, tillige og umiddelbart derefter er udlodbet blandt de øvrige Creditorer, hvilken Fremgangsmaade formeentlig saameget mere maa ansees for ugyldig, som Indstævnte, der intet kunde vide om denne Decisions Afsigelse, først er kommen til Kundskab om den, da man flere Aar efter Udløbet af fatalia appellationis sagsøgte ham, og han i alt Fald maatte være berettiget til at erholde det Spørgsmaal afgjort ved Dom, om de Vilkaar, under hvilke han har lovet at præstere Tilbagebetaling, vare tilstede eller ei, til hvis Afgjørelse Skifteretten ikke kunde være rette forum, men han i Medhold af Lovens 5—2—17 og 18 maatte søges ved sit Værneting.

Men ligesom det af Indstævnte Anførte om at en senere Skifteforvalter skulde være incompetent til at ophæve Virkningen af en, af en forhenværende Skifteforvalter skeet Udbetaling, og saaledes at tilintetgjøre Formandens upaaankede Embedshandling, ingenlunde kan gives Medhold, saafremt Vedkommende, for at erholde Udbetalingen, har forbundet sig paa en saadan Maade, at det skal beroe paa Skifterettens nærmere Bestemmelse, om og hvorvidt en saadan Tilbagebetaling skal have Sted eller ei, saaledes findes Indstævnte og i

nærværende Sag uden Føie at have indladt sig paa en Undersøgelse af den af ham anmeldte Fordrings Beskaffenhed i afgangne Provst Praems Boe og de i sammes Status foregaaende Forandringer, og hvad deraf skal være blevet en Følge, at Boet, som tidligere havde været tilstrækkeligt til Creditorernes Fyldestgjørelse, ved Opgjørelsen ikke befandtes at være det, og at han af den Aarsag var bleven paalagt en Tilbagebetaling af hvad han som Creditor forud havde oppebaaret, hvilket Alt som henhørende til bemeldte Boes Behandling og den derunder affattede Repartition, der ikke er Gjenstand for Paaanke under nærværende Sag, saaledes ei heller her kan komme under Paakjendelse. Derimod vil den Ret, hvormed Citanterne under nærværende Sag søge Indstævnte til at betale den Sum, som han ved Repartitionen i afgangne Provst Praems Boe er paalagt at udrede som Tilbagebetaling af et ham af Boet givet Forskud, beroe paa, hvorvidt vedkommende Skifteforvalter ifølge den af Indstævnte udstedte skadesløse Qvittering har havt Hjemmel til at cedere Citanterne det Boet formeentlig tilkommende Krav paa Justitsraad Knutzen saaledes, at Citanterne uden videre Undersøgelse af Boets Beskaffenhed og blot ifølge det ved Repartitionen givne Udlæg nu kunde indtale Fordringen hos Indstævnte. Dette maa Retten antage at være en ligefrem Følge af den til ham skete forlods Udbetaling imod hans skadesløse Qvittering, efterdi han herved maa ansees at have frasagt sig enhver Paa-

stand, som kunde udledes af den skete Udbetaling som saadan, og at have vedtaget at ingen Opgjørelse af Boets og hans Mellemværende ved Udbetalingen skal have fundet Sted, hvorimod Skifteretten ved at lade sig en slig Qvittering meddele, har forbeholdt sig samme Ret til at decidere, naar rette Tid kommer, nemlig ved Repartitionen, om noget og hvormeget kan udlægges for Fordringen, som om aldeles ingen Udbetaling havde fundet Sted, og da Indstævntes Tilgodehavende i Praems Boe saaledes bliver at bedømme efter den usvækkede Repartition, uden noget Hensyn til den anticiperede Udbetaling, og om den som atter en Følge heraf har været for stor, maa han være pligtig at tilbagebetale hvad han har modtaget uden at være ham tilkjendt.

Forsaavidt Indstævnte yderligere har erindret, at den af ham udstedte skadesløse Qvittering skulde være af et saadant Indhold, at han derved havde erhvervet en særlig Ret til at beholde, hvad der var ham udbetalt, uden Hensyn til om det befandtes at tilkomme ham eller ikke, og i denne Henseende har paaberaabt sig, at det ved Qvitteringen var gjort til udtrykkelig Betingelse, at hans Fordring skulde blive gjort ham stridig af Boets Creditorer, hvilket ei skal have været Tilfældet, ligesom han ei skal have været kaldet til eller vidende om de hertil hørende Forhandlinger i Boet, maa det mærkes, at om end den i Skadesløsbrevet nævnte Betingelse, at Fordringen skulde være gjort ham stridig af

Boets Creditorer, ikke allerede ligger i den Omstændighed, at Boet har været concours, hvilket i Almindelighed involverer en indbyrdes Strid imellem et Boes Interessenter, men hvorom imidlertid intet nærmere kan skjønnes, da den formelige Skifteact ikke er fremlagt under Sagen, hvoraf det skulde erfares, hvorvidt en saadan Strid speciel har været udhævet under de stedfundne Forhandlinger, ligger det i alt Fald som bemærket uden for Overrettens Competence i nærværende Sag. at afgjøre om de specielle Betingelser have været forhaanden, under hvilke han retteligen af Skifteretten kunde tilpligtes at gjøre Tilbagebetaling, efterdi man ikke kan indlade sig paa en herhen hørende Undersøgelse, uden at prøve Gyldigheden af den under Repartitionen afsagte Skiftekjendelse, der ikke under Sagen er paaanket; og forsaavidt Indstævnte endeligen og specielt har bemærket, at han i alt Fald var berettiget til i Medhold af Lovens 5—2—17 og 18 at sagsøges til Tilbagebetalingen ved sit Værneting, for at det der kunde prøves, om hine Betingelser vare indtraadte, kan denne Mening ikke gives Medhold, da han ifølge Udtrykkene i den oftnævnte Qvittering, saafremt Fordringen ved Kjendelse skulde blive ham frakjendt, maa antages at have underkastet sig Skifterettens Kjendelse som Norm for den omhandlede Tilbagebetaling*).

*) Af de citerede Lovsteder kunde alene udledes, at der ei umiddelbar kunde skee Execution hos Indstævnte efter den af Skifteretten afsagte Decision og Repar-

Da Citanterne nu i Kraft af denne upaaankede Decision, som Repartitionen i Provst Praems Boe indeholder, ere givne Udlæg i den Fordring hos Indstævnte, som de under nærværende Sag indtale, imod hvilken Form Intet vides at erindre, vil Indstævnte følgeligen i Overeensstemmelse med Citanternes Paastand være pligtig til at betale Vedkommende paa Fyens Stifts geistlige Enkekasses Vegne de paastævnte 100 Rbd. Repræsentativer med Renter fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen den 22de Juni 1829 til Betaling skeer, samt at udrede de Procesomkostninger for begge Retter, der vilde have medgaaet, naar Sagen fra bemeldte Enkekasses Side ikke havde været beneficeret, saa og Salarier til de befalede Sagførere, Procurator

tition; derimod maatte den mod Indstævnte til Tilbagebetaling af det formeget Oppebaarne i Medhold af Skiftebehandlingen anlagte Sag, hvad enten den var bleven anlagt af Skifteforvalteren selv paa Boets Vegne, eller af dem, som paa Skiftet var givet Udlæg i Boets Fordring paa Indstævnte, betragtes som reen og klar, saalænge Skiftebehandlingen var upaaanket, eftersom Spørgsmaalet, om Indstævnte havde faaet for meget, maatte beroe paa Skiftets Udfald og saaledes alene kunde afgjøres af Skifteretten. Det synes derfor endog at have været unødvendt, at Indstævnte særligen havde underkastet sig Skifterettens Kjendelse, thi dette laae allerede implicite i Betingelserne for Udbetalingen. Angaaende de omhandlede Lovsteders Fortolkning kan iøvrigt eftersees nyt jur. Arkiv 23de Bd. S. 243 Noten.

Skeel 4 Rbdlr. Sølv og Procurator Hansteen 10 Rbdlr. Sølv. Den befalede Sagførelse har været forsvarlig, og det behørige stemplede Papiir har under Sagen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Justitsraad, Herredsfoged Marselius Knutzen, bør til Vedkommende paa Fyens Stifts geistlige Enkekasses Vegne at betale de paastævnte 100 Rbdlr. Repræsentativer med Renter, 4 pCt., deraf fra den 22de Juni 1829 indtil Betaling skeer. Saa bør han og at udrede Processens Omkostninger for begge Retter, der vilde have medgaaet, naar Sagen ikke fra bemeldte Enkekasses Side havde været beneficeret, samt i Salarier til Procurator Skeel 4 Rbdlr. Sølv og til Procurator Hansteen 10 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 15.

Arbitrair Straf anvendt paa Pleieforældre, der havde modtaget et Barn i Pleie af Fattigvæsenet, fordi de havde forsømt at søge Hjelp for deres syge Pleiebarn, hvis paafølgende Død muligen derved kunde have været afvendt.

I Sagen:

Prøveprocurator Schäffer, som Actor,

contra:

De Tiltalte Huusmand Anders Meinertsen og Hustrue Anne Jørgensdatter.

(Afsagt den 5te Marts 1831.)

Under nærværende i første Instants ved Antvorskov Birketing behandlede og paakjendte Sag ere de Tiltalte, Huusmand Anders Meinertsen og Hustrue Anne Jørgensdatter, beordrede actionerede for den af dem udviste Behandling af et af Fattigvæsenet hos dem til Opfostring hensat Pigebarn, idet de deels formeentligen ikke forsvarligen have fødet det, deels ikke selv sørget for dets Behandling under dets Sygdom, eller da det havde paadraget sig en Skade, der, i Forening med dets udtærede Tilstand sandsynligen har bevirket dets Død, ikke heller om Sygdommen gjort Anmældelse for Fattigcommissionen.

Betræffende den førstnævnte Sigtelse, er intet under Sagen fremkommet, som kan paadrage de Paagjeldende Ansvar. Derimod er det oplyst, at de, efterat Barnet var faldet i en Sygdom, i hvilken det blev meget svageligt, hverken dengang, eller da Barnet senere under Sygdommen ved et Fald paadrog sig adskillige Læsioner i Hovedet, have enten selv søgt Hjelp for det eller desangaaende henvendt sig til Fattigcommissionen, og have de vedkommende Læger, som Følge af den afholdte Obductionsforretning, antaget, at forbenævnte Læsioner have forvoldet eller i det mindste fremskyndet

Barnets Død, og at samme paa Grund af Barnets svækkede Legemstilstand og den Sygdom, hvoraf det allerede da leed, maatte betragtes for individuelt nødvendigen dødelige.

For det saaledes udviste Forhold, hvorved de Tiltalte have tilsidesat den Omhue, de, som Pleieforældre, skyldte Barnet, hvis Liv muligen kunde have været reddet, ifald de betimeligen havde søgt Lægehjelp under dets Sygdom, og i hvilken Henseende deres Efterladenhed saa meget mindre kan undskyldes, som de, da Barnet var givet dem i Pleie af Fattigvæsenet, maatte vente at dette vilde bekoste dets Helbredelse, maae de efter Grundsætningerne i L. 6—11—13 og Placaten 14de December 1810 §. 15 og Frd. 4de August 1819 ansees skyldige til en arbitrair Straf, hvilken efter Omstændighederne og med specielt Hensyn til deres Stilling, samt at de efter det af dem Omforklarede muligen kunde have staaet i den Formening, at den Skade som Barnet ved Faldet var bleven tilføiet ikke var af den Betydenhed, som den under Obductionsforretningen blev befunden, findes af Underdommeren retteligen at være bestemt til en Mulct af 10 Rbdlr. for hver af dem.

Bemeldte Dom, hvis Bestemmelser angaaende Actionens Omkostninger, derunder indbefattet de de befalede Sagførere tillagte Salarier, ligeledes billiges, vil derfor være at stadfæste; hvorhos de Tiltalte endvidere ville have at udrede i Salarium til Actor her for Retten 5 Rbdlr. Sølv.

Behandlingen i første Instants og Sagførelsen for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande. I Salarium til Prøveprocurator Schäffer udrede de Tiltalte, Huusmand Anders Meinertsen og Hustrue Anne Jørgensdatter, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 16.

Et Handelshuus, der havde anden Mands Vare in deposito og paa hans Ordre havde udleveret dem til en navngiven Skipper, uden at lade denne meddele Tilstaaelse eller Connossement for Varene, anseet uforpligtet til at erstatte Eieren Varenes Værdie, skjøndt Skipperen siden benægtede Varenes Modtagelse og efter sit Lands Love ei kunde dømmes til at udlevere eller erstatte dem, paa Grund af, at depositarius efter Indholdet af Ordren maatte antage, at der blot var Spørgsmaal om at udlevere Varene til en navngiven Person og iøvrigt havde ført et efter sit Lands Love gyldigt Beviis for, at denne Person havde modtaget Varene.

I Sagen:

Kjøbmand J. S. Nissen i Gothenborg,

contra:

Handelshuset A. Gradmanns Enke & Søn i Helsingøer.

(Affagt den 7de Marts 1831.)

Ved Stævning af 20de October forrige Aar paaanker Citanten, Kjøbmand J. S. Nissen i Gothenborg, en inden Helsingøers Byeting den 6te September samme Aar afsagt Dom i en Sag imellem Citanten paa den ene og de Indstævnte, Handelshuset A. Gradmanns Enke & Søn i Helsingøer, paa den anden Side betræffende Sidstnævntes formeentlige Forpligtelse til enten at udlevere Citanten en Colly Varer, mærket R. V. C., 456, hvilken Citanten i Skrivelse af 2den Juli 1829 havde anmodet de Indstævnte om at lade følge med Skipper O. B. Kullenberg, førende Jagten Hoppet, eller og at erstatte ham sammes Værdie med 710 Mk. 8 ß. Hamb. Bc., saavelsom Omkostningerne i Anledning af en om bemeldte Pakke med Skipper Kullenberg havt Retssag med 100 Rigsdaler svensk Banco, tilligemed Renter af disse Summer fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen, den 14de April forrige Aar, indtil Betaling skeer samt Processens Omkostninger.

Denne Dom, hvorved de Indstævnte ere frifundne for Citantens Tiltale og Processens Omkostninger ophævede, har Citanten paastaaet underkjendt og derhen forandret, at de Indstævnte tilpligtes at betale ham de paastævnte 710 Mk. 8 ß. Hamb. Bc. og 100 Rdlr. svensk Banco med lovlige Renter deraf som forommeldt, saavelsom Processens Omkostninger for begge Retter skadesløst.

De Indstævnte have derimod paastaaet Underrets-dommen stadfæstet, og sig tilkjendt hos Citanten Processens Omkostninger skadesløst, saavel ved Underretten som her ved Overretten.

Citanten, der erkjender, at det ved de af de Indstævnte fremlagte Attester fra Helsingøers Toldkammer og Kjøbenhavns Toldcontoir er godtgjort, at den omhandlede Pakke Varer er udført fra de Indstævntes Transitoplag, og desaarsag har frafaldet sin Paastand om denne Pakkes Udlevering, grunder sin Formening om, at de Indstævnte maae være pligtige at erstatte ham Varernes Værdie og de i Anledning af Sagen mod Skipper Kullenberg havte Omkostninger derpaa, at denne ved sin Ankomst til Gothenborg har negtet at have modtaget den omhandlede Pakke, hvilken Benegtelse formeentligen ikke fra de Indstævntes Side er afbeviist, samt at de Indstævnte i alt Fald, ved ikke at lade sig meddele Connossement eller anden Tilstaaelse for Varernes Udlevering, have sat Citanten ud af Stand til at drage Skipper Kullenberg til Ansvar, ligesom de Indstævnte formeentligen og have forsømt i Overeensstemmelse med Citantens derom gjorte Begjæring betimeligen at underrette ham om Varernes Modtagelse af Skipper Kullenberg.

Men hvad den første af disse Erindringer angaaer, da skjønnes det efter de Oplysninger, der af de Indstævnte i saa Henseende ere tilveiebragte, ikke at kunne drages i Tvivl, at den omhandlede Pakke er bleven

afhentet og modtagen af fornævnte Skipper. Denne har nemlig, efterat han først under det ved Helsingørs Politieret optagne Forhør aldeles havde negtet at have været i bemeldte Bye siden Mai Maaned 1829, siden under Confrontation med Bent Halberg og Masterlods Mons Olsen af Helsingborg maattet vedgaae, at han, som den 17de Juli 1829 var ankommen med Dæksbaaden Hoppet fra Gothenborg paa Helsingborgs Red, har Dagen efter med Mons Olsens Baad ladet sig roe over til Helsingøer af Bent Halberg og der afleveret nogle Breve paa forskjellige Steder, samt paa Toldbodens Pakhuus modtaget 2 Pakker. Vel har han nu foregivet ikke at kunne erindre, at han den ommeldte Dag har været hos de Indstævnte, men blot at have været paa et Sted i Byen og afleveret et Brev, hvor Bent Halberg med ham var tilstede, og hvorfra den ene af bemeldte Pakker blev ham udleveret, men seer man hen til at han tillige har forklaret at have modtaget den anden Pakke fra Consul Massonneau, samt at det ved de af de Indstævnte fremlagte Attester fra Toldvæsenet er godtgjort, at der paa den omhandlede Dag med den samme Baad, hvormed Consul Massonneau har angivet en Pakke til Udførsel, tillige er anmeldt fra de Indstævnte at skulde udføres en Pakke, mærket R. V. C., samt at intet videre af bemeldte Handelshuse er angivet at skulde udføres med bemeldte Baad, saa kan der, naar hermed sammenholdes de af Bent Halberg og Handelsbetjent Petersen aflagte

Vidneforklaringer, hvorefter den Første paa Skipper Kullenbergs Anmodning henfulgte ham bemeldte Dag til de Indstævnte for der at aflevere et Brev, og den Sidste har udleveret den omhandlede Pakke paa Toldboden til den Person, der var i Følge med Hals-berg, som derhos har gjenkjendt Handelsbetjent Petersen for at være den, af hvem Kullenberg modtog Pakken paa Toldboden, saa meget mindre være nogen Tvivl om Identiteten af den udleverede Pakke og Modtagerens Person, som Skipper Kullenberg end ikke bestemt har kunnet benegte at have erholdt Pakken qvæstionis udleveret af de Indstævnte, men blot henskudt sig under, at han ei kunde erindre, om det var hos de Indstævnte at han, foruden hos Consul Massonneau, modtog de Pakker, han førte over til Helsingborg.

Hvad dernæst angaaer, at de Indstævnte skulde have forspildt Citanten Beviset mod Kullenberg ved ei at lade ham udstede Connossement eller Qvittering for Pakkens Modtagelse, da maa herved bemærkes, at da Citanten i sin Skrivelse af 2den Juli 1829 blot har anmodet de Indstævnte om at lade den ommeldte Colly paa hans Regning følge med Skipper Kullenberg, Jagten Hoppet, uden at opgive hvorfra Skibet kom eller hvortil det var bestemt, ja endog uden at indicere, at Skibet skulde komme paa Helsingørs Red, samt blot mod at lade ham vide, naar Pakken var modtagen, maa han i alt Fald tilskrive sig selv, at de Indstævnte

efter Indholdet af hans Ordre have antaget, at der ei var Spørgsmaal om en sædvanlig Vareforsendelse, hvortil dog blandt andet maatte udfordres, at Commissionairen maatte have Kundskab om, hvorhen Varerne skulde sendes, men blot om at udlevere den benævnte Pakke til den i Citantens Skrivelse opgivne Person. At de Indstævnte heri skulde have forfeilet Citantens Mening kan desuden saa meget mindre antages, som Citanten med Hensyn til det i hans Skrivelse brugte Udtryk: "uden videre Advis" selv har paaberaabt sig, at hans Brev tillige var en Udleveringsseddel paa Varerne, og at hiint Udtryk derfor kun var hensat i Brevets Slutning for at antyde, at de Indstævnte ei erholdt særskilt Brev om Udleveringen til Skipper Kullenberg; og om de Indstævnte end ikke paa Grund heraf maatte antage, at de i Brevets Besiddelse havde Beviis nok for, at Citantens Ordre var opfyldt, men at hertil endnu maatte udfordres en Qvittering eller Tilstaaelse for Pakkens Modtagelse af Kullenberg, saa kan der dog ikke nu være Spørgsmaal om, at gjøre de Indstævnte ansvarlige for Varerne, fordi de have undladt at forsyne sig med en saadan, efterat det ved Kullenbergs egen Tilstaaelse om, paa den ommeldte Dag at have modtaget 2 Pakker til Udførsel fra Helsingøer, i Forbindelse med de fremlagte Attester fra Toldvæsenet og foranførte Vidneforklaringer maa ansees beviist, at han virkelig har modtaget den omtvistede Pakke. Overalt burde Citanten, hvis han selv havde

nogen Mistillid til Skipper Kullenberg, og derfor attraaede, at de Indstævnte skulde forsyne sig med saadanne Beviser, hvoraf Citanten i paakommende Tilfælde kunde gjøre Brug imod ham, derom have underrettet de Indstævnte, der i Mandel heraf ikke kunde antage, at de havde at iagttage andet end hvad de for deres egen Sikkerheds Skyld maatte ansee fornødent for dermed i sin Tid at kunne godtgjøre at have opfyldt Citantens Ordre, i hvilken Henseende det maa ansees tilstrækkeligt, at de have tilveiebragt saadant Beviis, som efter de her gjeldende Love maa tages for fulde, uden at de bør lide under at dette muligen ikke vilde blive Tilfældet, naar det skulde bedømmes efter et fremmed Lands Lovgivning og saaledes være utilstrækkeligt for Citanten, til derefter i Sverrig at erholde Dom over Kullenberg.

At de Indstævnte have ladet Varerne udlevere igjennem Toldvæsenet, og at disse efter de fremlagte Attester ere angivne til Udførsel med en svensk Baad til Østersøen, kan ikke, saaledes som Citanten har formeent, godtgjøre, at de selv skulde have staaet i den Formening, at de ikke blot havde at udlevere, men ogsaa at afskibe Varerne, thi da Pakken var henlagt paa de Indstævntes Transitoplag, saa kunde dens Udlevering ikke skee uden ved Toldvæsenets Medvirkning, og da Citanten forøvrigt ei alene havde ladet de Indstævnte i Uvidenhed om den nærmere Bestemmelse med disse Varer, men endog udtrykkelig tilkjendegivet, at der ingen videre

Underretning derom kunde ventes, saa maatte de Indstævnte, der alene havde at holde sig Citantens Ordre efterrettelig, men ikke kunde indlade sig paa Gisninger, hentede fra Citantens Opholdssted eller andre slige Data, med Føie antage, at den Person, til hvem Pakken skulde udleveres, var forsynet med de fornødne Instructioner angaaende til hvilket Sted, Varerne ved deres Modtagelse fra Transitoplaget skulde angives til Udførsel.

Hvad endelig angaaer, at de Indstævnte ei betimeligen skulde have meddeelt Citanten den forlangte Underretning om Pakkens Modtagelse, da er det vel in confesso, at de Indstævnte først under 21de August 1829 have notificeret Citanten den passerede Udlevering, men om det endog kunde antages, at de Indstævnte i saa Henseende havde begaaet nogen Forseelse, saa kunde der dog ikke heraf udledes nogen Forpligtelse til at erstatte Citanten Varernes Værdie, med mindre det var beviist, at Varerne vare gaaede tabte for Citanten af Mangel paa en tidligere Underretning, hvilket ikke er godtgjort.

Efter alt Foranførte vil Underretsdommen i Overeensstemmelse med de Indstævntes Paastand blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten vil Citanten efter Omstændighederne have at betale de Indstævnte med 16 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Byetingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten betaler Citanten, Kjøbmand J. S. Nissen i Gothenborg, til de Indstævnte, Handelshuset A. Gradmanns Enke & Søn i Helsingøer med 16 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 17.

Den, der har forpligtet sig til at indestaae for en andens personlige Nærværelse til en vis Tid og paa et vist Sted, kan i Almindelighed ikke antages at have paataget sig Ansvarlighed for det Tilfælde, at den Paagjeldende formedelst physiske eller andre ham utilregnelige Hindringer maatte udeblive over den bestemte Tid. Et Vidnesbyrd om Vidnets egen Forfatning anseet gyldigt, fordi Vidnets Forklaring snarere var i Strid med dets egen Interesse end overeensstemmende med samme.

I Sagen:

Major Niels Fogh,

contra:

Høker J. J. Wærum.

(Afsagt den 14de Marts 1831.)

Citanten, Major Niels v. Fogh, søger under nærværende Sag Indstævnte, Høker J. J. Wærum,

til at betale 201 Rbdlr. 5 Mk. 13 ß. Sedler og Tegn med Renter fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen, den 8de October forrige Aar, indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger skadesløst.

Dette Søgsmaal grunder Citanten paa en af Indstævnte under 15de April f. A. indgaaet skriftlig Forpligtelse, hvori Indstævnte for det Tilfælde, at forhenværende Urtekræmmer Hougaard, hvem Citanten holdt arresteret for en Gjeld efter et ved Kjøbenhavns Forligelsescommission den 14de Marts 1828 indgaaet Forlig, maatte udgaae af Gjeldsarresten den ommeldte Dag til om Aftenen Kl. 9 uden Opsyn eller Følge af nogen Betjent, har indestaaet for at Hougaard igjen skulde være i Arresten inden den benævnte Tid og blive afleveret til Arrestforvareren, eller Indstævnte være pligtig at betale Citanten uden Henstand sit Tilgodehavende hos Hougaard. Da nemlig Hougaard efter at have erholdt Citantens Tilladelse til at maatte udgaae af Arresten den ommeldte Dag ikke igjen indfandt sig til den foreskrevne Tid, men først den paafølgende Dags Morgen, formener Citanten, at Indstævnte nu paa Grund af sin udgivne Forpligtelse bør betale den paastævnte Sum, der udgjør Citantens formeentlige Tilgodehavende hos Hougaard.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og sig hos ham tilkjendt Processens Omkostninger.

Forsaavidt Indstævnte har grundet denne Paastand derpaa, at han ikke skulde have nogen Kyndighed i at læse Skrift, og derfor været uvidende om Indholdet af den af ham underskrevne Forpligtelse, med hvis Underskrift der ikke er forholdt i Overeensstemmelse med Lovens 5—1—7, vil denne Indsigelse ikke kunne gives Medhold, da Indstævnte selv indrømmer at han forstaaer sig paa at læse Skrift, naar den er tydelig, og han saaledes ikke er i det i bemeldte Artikkel omhandlede Tilfælde, ei at kunne læse eller skrive.

Men da det ved det af Indstævnte erhvervede Tingsvidne maa ansees beviist, at Hougaards Udeblivelse fra Gjeldsarresten den ommeldte Aften har havt sin Grund i en ham pludseligen, kort førend den Tid, da han skulde begive sig tilbage i Arresten, paakommen Sygdom, der forhindrede ham i at indfinde sig til den bestemte Tid, vil Indstævnte paa Grund heraf blive at frifinde for Citantens Tiltale, eftersom det ligger i en saadan Forpligtelses Natur, hvorved Nogen paatager sig at indestaae for en Andens personlige Tilstedeværelse til en vis Tid og paa et vist Sted, at den alene kan have den Paagjeldendes tilregnelige Handlinger til Gjenstand, men ikke physiske og uovervindelige Hindringer, der have gjort ham det umuligt at opfylde sit Løfte, og man følgelig ikke kan antage, at det har været Udstederens Villie, ogsaa at paatage sig Ansvar i sidstnævnte Henseender med mindre han udtrykkelig maatte have tilkjendegivet saadant. Indstævnte maa derfor antages

at have opfyldt alt hvad der under de indtrufne Omstændigheder kunde paaligge ham, ved saasnart han blev underrettet om den Hougaard paakomne Sygdom, at drage Omsorg for at han næste Morgen blev afleveret i Arresten.

Vel har Citanten formeent, at Hougaard formedelst sin Stilling til Sagen ikke kunde ansees som et troværdigt Vidne angaaende det for ham indtrufne Forfald, men da Hougaard med Hensyn til det Ansvar, der vilde falde paa Indstævnte for den Vidnet paahvilende Gjeld til Citanten for det Tilfælde at hans Udeblivelse maatte ansees for tilregnelig, netop havde Interesse i at oplyse det modsatte af det, hvorpaa hans Vidnesbyrd gaaer ud, og det saameget mere, som Indstævnte forinden hans Afhørelse havde erklæret, at han, saafremt han under Hovedsagen maatte blive tilpligtet at udrede det omtvistede Beløb enten i det Hele eller for nogen Deel, frafaldt i saadan Anledning al Regres til Vidnet, saa skjønnes det ikke, at der kan være nogen Grund til at drage Troværdigheden af Hougaards Vidnesbyrd i Tvivl, hvis Rigtighed desuden foruden den af Vidnet Jens Jensen afgivne dermed overeensstemmende Forklaring, bestyrkes ved den af Indstævnte fremlagte af M. Koth udstedte Attest; thi at denne ikke er bleven beediget skjønnes ikke at kunne opvække nogen Formodning imod Troværdigheden af dens Indhold, da Citanten ingen speciel Indsigelse

mod samme har fremsat, og Indstævnte saaledes ikke har havt nogen Opfordring til at lade den beedige.

Da Indstævnte paa Grund heraf vil blive at frifinde for Citantens Tiltale bliver det overflødigt at undersøge, hvorvidt Citanten i alt Fald maatte antages at have renonceret paa sin Rettighed mod Indstævnte ved at lade Hougaards Arrest continuere, efterat denne om Morgenen den 16de April igjen havde indstillet sig, uagtet Citanten var bleven underrettet om hans Udeblivelse den foregaaende Aften og Nat.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Kongens Kasses Ret bliver at forbeholde med Hensyn til den forommeldte af Indstævnte indgaaede skriftlige Forpligtelse af 15de April f. A., der ikke er udstedt paa stemplet Papiir.

Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Høker J. J. Wærum, bør for Citanten, Major Niels v. Foghs Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves. Kongens Kasses Ret forbeholdes med Hensyn til den under Sagen fremlagte, af Indstævnte under 15de April f. A. indgaaede skriftlige Forpligtelse, der ikke er udstedt paa stemplet Papiir.

No. 18.

Lovbestemmelserne om den Huusbond, der bortviser sine Tjenestefolk uden lovlig Grund, maa ogsaa antages anvendelige paa Forholdet mellem en Principal og Betjente, der ikke kunde henføres til den egentlige Tyendeklasse. Frd. 3die December 1755 §. 9 anvendt saaledes, at Principalen desuden tilpligtes i Analogie af Frd. 25de Marts 1791 §. 10 at give den bortviste Betjent 12 Ugers Kostpenge, hvis Størrelse dog overlades til uvillige Mænds Skjøn *).

I Sagen:

C. F. W. Salmonsen,

contra:

Grosserer M. P. Albeck.

(Afsagt den 28de Marts 1831.)

Citanten, C. F. W. Salmonsen, søger under denne Sag Indstævnte, Grosserer M. P. Albeck, til at betale sig i Løn for et halvt Aar til sidstafvigte 1ste November 100 Rbdlr. og i Kostpenge for samme Tid 100 Rbdlr. med Renter fra Klagens Indleveringsdato, paa Grund af at Indstævnte til sidstafvigte 1ste Mai skal uden foregaaende lovlig Opsigelse have bortviist ham af sin hos Indstævnte havende Condition som Handelscontorist.

*) See angaaende det Første den i nærværende Tidsskrifts 1ste Bind Side 255—272 indførte Afhandling, samt angaaende det Sidste Conferentsraad Ørsteds Haandbog 5te Bind Side 598—599.

For dette Søgsmaal har Indstævnte paastaaet sig frifunden idet han anfører, at Anordningerne om at en Huusbond, som bortviser sit Tyende i urette Tid og uden lovlig Grund, skal give dette Kost og Løn formeentligen ere uanvendelige paa det Forhold, der har fundet Sted imellem ham og Citanten, og at Citanten i alt Fald har viist sig saa uefterrettelig i sin Tjeneste, at han til enhversomhelst Tid maatte kunne bortvises. Men han har derhos paastaaet, at Citanten lovligen er bleven opsagt til at fratræde sin Condition hos ham fornævnte 1ste Mai. In subsidium har han gjort Indsigelse mod den fordrede Erstatning som overdreven, og især deleshed formeent, at Citanten ingen Fordring kan gjøre paa Kostpenge, og at disse i alt Fald ikkun kunde være at tillægge ham for 12 Uger, beregnede til 4 Mk. ugentligen.

Den første af disse Erindringer maa bortfalde, da det, om end Frd. 3die December 1755 ikke kan antages directe at angaae Forholde som nærværende, dog følger af Sagens Natur og denne Forordnings samt den øvrige Tyendelovgivnings Analogie, at en Principal ikke uden lovlig Grund kan bortvise den i hans Tjeneste antagne Betjent, uden at give denne Erstatning for det Tab, som ved det uberettigede Brud paa Contracten tilføies ham. Sin næste Erindring om, at Citanten skulde have gjort sig skyldig i saadan Uefterrettelighed i Tjenesten, at han til hvilkensomhelst Tid maatte kunne

bortviset, har Indstævnte ikke imod hans Benægtelse tilveiebragt Beviis for.

Betræffende Indstævntes tredie Indsigelse, da har det under det af ham erhvervede Tingsvidne afhørte Vidne bevundet, at Indstævnte har den 16de Januar f. A. opsagt Citanten til at fratræde sin Tjeneste næste 1ste Mai. Vel har Vidnet efter given Anledning af Citanten tilføiet, at Indstævnte efterat Opsigelsen til Citanten var passeret, tillagde, at denne til den opsagte Tid maatte see sig om en anden Tjeneste, da han (Indstævnte) ikke var tilfreds med hans Forhold, med mindre Citanten, som han vidste havde Duelighed, forbedrede sig. Men om endog Indstævnte, efterat Opsigelsen var passeret, maatte paa denne Maade have yttret sig, saa kan han dog derved kun antages at have villet give Citanten en mulig Udsigt til at forblive i Conditionen, betinget af at han forbedrede sig, og at han ikke i denne Henseende har fyldestgjort Indstævntes Fordringer er bevundet af bemeldte Vidne, hvis Udsagn tillige gaaer ud paa, at Citanten, efterat Opsigelsen var passeret, ikke heller efter Vidnets Skjøn har viist den Activitet i Forretningerne, som kunde fordres.

Som Følge heraf, samt da det ikke, som Indstævnte har formeent, kan af Indholdet af den af Citanten til Vidnet fremsatte 2den Contraqvæstion udledes, at Citanten, der paastaaer at der ved den af Vidnet omforklarede Leilighed ikke passerede videre, end at Indstævnte betydede ham sin Misfornøielse, og advarede

ham om for Fremtiden punctligen at opfylde sine Pligter, skulde have selv erkjendt da at være bleven opsagt, vil Spørgsmaalet om Citanten ved den omhandlede Leilighed er bleven opsagt, i Henseende til hvilket Spørgsmaal onus probandi maatte paahvile Indstævnte, være at afgjøre med Citantens Eed.

I Tilfælde af saadan Eeds Aflæggelse vil Citanten ifølge Sagens Natur, jevnført med de i Frd. 3die December 1755 §. 9 indeholdte Bestemmelser, være hos Indstævnte at tillægge den af ham fordrede et halvt Aars Løn til 1ste November f. A. med 100 Rbdlr. Sedler. Paa lige Maade findes det, at Citanten, skjøndt den anførte §. ikke udtrykkelig nævner Kostpenge, maa, efter Forholdets Beskaffenhed og Analogien af Frd. 25de Marts 1791 §. 10, tilkomme disse; dog at samme med Hensyn til sidstnævnte Bestemmelse blot bliver ham at tillægge for 12 Uger, hvorimod det, da deres Ansættelse saaledes som samme er skeet for Bondestanden til 4 Mk. ugentlig ikke her kan være Reglen, vil i Betragtning af de af Indstævnte fremsatte Indsigelser mod den brugte Beregningsmaade, være at overlade til uvillige Mænds edelige Afgjørelse hvormeget Citanten for de nævnte 12 Uger bør nyde i Kostpenge.

Skulde Citanten ikke trøste sig til at aflægge den ham forelæggende Eed, vil Indstævnte for hans Tiltale i denne Sag være at frifinde. I dette Tilfælde vil derhos Citanten have at erstatte Indstævnte Processens Omkostninger med 30 Rbdlr. Sølv, hvorimod Proces-

omkostningerne, hvis Eden aflægges, ville være at ophæve, hvorved bemærkes, at Indstævnte maa antages tilstrækkeligen at have godtgjort lovligt Forfald for personligt Møde i Forligelsescommissionen. Den af Citanten nedlagte Paastand om Mortification og Mulct i Anledning af Indstævntes Ytringer under Sagen om hans Forhold i Tjenesten, findes der efter Omstændighederne ikke Anledning til at tage til Følge.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har rigtigen her ved Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Naar Citanten, C. F. W. Salmonsen, efter foregaaende lovlig Stævning inden sit Værneting med sin corporlige Eed bekræfter, at Indstævnte, Grosserer M. P. Albeck, ikke ved den af det under Sagen afhørte Vidne omforklarede Leilighed har opsagt ham at fratræde sin Condition hos Indstævnte til den da næstpaafølgende 1ste Mai, bør Indstævnte til ham betale 100 Rbdlr. Sedler, samt saameget som uvillige af Retten udmeldte Mænd efter lovlig Omgang edeligen skjønne at han kan tilkomme i Kostpenge for 12 Uger, at regne fra bemeldte 1ste Mai; alt med Renter 4 pCt. fra den 1ste Juni 1830, da Citantens Klage til Forligelsescommissionen blev indleveret, indtil Betaling skeer, og bør i dette Tilfælde Processens Omkostninger at være ophævede.

Trøster derimod Citanten sig ikke til saadan Eed at aflægge, bør Indstævnte for hans Tiltale i denne Sag

fri at være, og Citanten til Indstævnte betale denne Processes Omkostninger med 30 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 19.

En Fordring tilhørende den Kongelige Kasse præscriberet ved Proclama. En Sag, som fra Underretten var afviist, alligevel af Overretten taget under Paakjendelse i Realiteten, fordi det af Underretsdommens Præmisser kunde sees, at Underdommeren blot havde feilet i Conclusionens Udtryk, men egentligen meent Frifindelse.

I Sagen:

Procurator Ring, som beskikket Sagfører paa den Kongelige Kasses Vegne,

contra:

Afgangne Cancellieraad og Byefoged Arboes og senere afdøde Enkes Boe og Arvinger.

(Afsagt den 11te April 1831.)

Som befalet Sagfører paa den Kongelige Kasses Vegne paaanker Procurator Ring under nærværende Sag en den 29de Januar forrige Aar ved Hasle Byeting afsagt Dom, hvorved et af Procurator Fog som beskikket Sagfører for det Offentlige mod afgangne Cancellieraad og Byefoged Arboes da efterlevende Enke

med Lavværge anlagt Søgsmaal til Betaling af en Hans Nielsen Holm i Allinge i Aaret 1772 tilfalden Arvecapital, stor 236 Rdlr. 4 Mk. Dansk Courant, med Renter, hvilket Beløb afgangne Cancellieraad Arboe, som Incassator og Skifteforvalter i afgangne Byefoged Gabs Boe, skal have modtaget, men undladt at indbetale til Fondet ad usus publicos, er blevet afviist og den befalede Sagfører tillagt i Salair af det Offentlige 15 Rbdlr. Sølv, men Processens Omkostninger forøvrigt ophævede, hvorhos nogle af bemeldte Sagfører mod afdøde Cancellieraad Arboe brugte fornærmelige Udladelser ere mortificerede; og har Procurator Ring her for Retten paastaaet ovennævnte Dom enten kjendt uefterrettelig og Sagen hjemviist til Paakjendelse i Realiteten, eller underkjendt og derhen forandret, at Indstævnte under Sagen afdøde Frue Arboes og forhen afgangne Mands fælleds Boe og Arvinger tilpligtes at betale forommeldte Arvecapital med Renter fra 6te Mai 1799 til 30te December 1809, i alt til Beløb 337 Rdlr. 1 Mk. Dansk Courant, med en lige Sum i Rigsbankpenge Sølv, og Renter og Renters Renter af disse 337 Rdlr. 1 Mk. fra 30te December 1809 til 11te December 1812, og Renter og Renters Renter af begge Summer, den første som anført overgangen til Rigsbankpenge Sølv, Daler for Daler, og Renterne overgangne til Rigsbankpenge Sølv efter Indløsningsforholdet, fra 11te December 1812 til Betaling skeer, tilligemed Sagens Omkostninger og der-

under et passende Salair, hvorhos han forventer, at den ved Underretsdommen givne Mortification maa bortfalde.

Derimod procederer Indstævnte enten til Byetingsdommens Stadfæstelse eller til Frisindelse for det Offentliges Tiltale med Tillæg af Processens Omkostninger her for Retten, og skjønnes ei heller rettere, end at den sidstnævnte Paastand maa være at tage til Følge.

Under Sagen er det nemlig godtgjort, at afgangne Frue Arboe har i Medhold af en hende under 4de Juni 1827 forundt Kongelig allernaadigst Bevilling ved Proclama af 21de samme Maaned, der er læst saavel inden vedkommende Værneting som her ved Retten og publiceret paa lovbefalet Maade, med Aars og Dags Varsel indkaldt alle dem, som maatte formene sig at have noget at fordre i hendes og forhen afgangne Mands Boe, til inden foreskrevne Tids Forløb at anmelde deres Krav for hendes Søn og Lavværge, Overauditeur og Byefoged Arboe i Nexøe. Det er imidlertid in confesso, at ingen saadan Anmeldelse er skeet af den omtvistede Fordring, om hvilken offentlige Authoriteter sees at have havt Kundskab, forinden Proclama blev udstedt, og da de almindelige Udtryk, hvori den ovennævnte Kongelige Bevilling er affattet, ikke tilstede nogen Undtagelse til Fordeel for det Offentliges Prætensioner, saa maa det paastævnte Krav følgelig betragtes som præcluderet.

At nu den Omstændighed, at Sagen som forommeldt i 1ste Instants er bleven afviist, skulde gjøre sammes Hjemviisning til ny Paakjendelse fornøden, kan heller ikke antages, efterdi det af den paaankede Doms Præmisser, hvori Virkningen af det nævnte Proclamas Udløb væsentligen er paaberaabt, maa ansees klart, at Underdommeren med de af ham i Conclusionen brugte Udtryk har villet tillægge Indstævnte Frifindelse, som derfor nu retteligen vil være at give, hvorimod Byetingsdommen, hvis Bestemmelser angaaende Størrelsen af det Procurator Fog tilkjendte Salair og den med Hensyn til bemeldte Sagførers fornærmelige Udladelser mod afgangne Cancellieraad Arboe givne Mortification billiges, forøvrigt vil være at stadfæste.

Processens Omkostninger for Overretten bliver efter Omstændighederne det Offentlige pligtigt at betale Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig, ligesom og det stemplede Papiir findes at være rigtig forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, afgangne Frue Arboes og forhen afdøde Mands, Cancellieraad og Byefoged Arboes fælleds Boe, bør for den Kongelige Kasses Tiltale i denne Sag fri at være. Iøvrigt bør Byetingsdommen ved Magt at stande.

Processens Omkostninger for Overretten betaler det Offentlige til Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 20.

Appel af et ved en Kjøbstadsjurisdiction optaget Politieforhør i en Toldsvigssag afviist fra Overretten paa Grund af Bestemmelserne i Frd. 1ste Februar 1797 §. 120.

I Sagen:

Bagermester Schou af Kallundborg,

contra:

Kammerraad, Told- og Consumtionsinspecteur Bonnevie og Overbetjent Herbst paa det Kongelige Toldvæsens Vegne.

(Afsagt den 11te April 1831.)

Efterat der, ifølge Anmeldelse af de Indstævnte, Kammerraad, Told- og Consumtionsinspecteur Bonnevie og Overbetjent Herbst, om at en Mand i Kallundborg skulde have gjort sig skyldig i Consumtionssvig, var under 27de November forrige Aar optaget et Politieforhør, hvorunder forskjellige Deponenter forklarede at have været Citanten, Bagermester Schou af Kallundborg, behjelpelige med at indsmugle et betydeligt Partie Hvedemeel, blev Citanten som formodet Part indstævnet at møde for en Politieret af 29de samme Maaned, men da han udeblev paa Grund af Sygdom og skriftlig protesterede imod den intenderede Sag samt

imod Fortsættelse af Vidneforhøret, eragtede Dommeren, at han vel ikke fandt sig beføiet at lade Citanten med Magt fremstille for Retten, men ligesaalidet ansaae sig beføiet til ikke at modtage de indstævnte Deponenters Forklaring, hvorefter Forhøret samme Dag continuerede og efter de Indstævntes Begjering foreløbig sluttedes, for beskrevet at indsendes til det Kongelige Generaltoldkammer og Commercecollegium.

Bemeldte Retshandling har nu Citanten, forinden der var anlagt Sag imod ham, paaanket her for Retten og paastaaet samme kjendt uefterrettelig og ugyldig, samt sig tillagt Processens Omkostninger, paa Grund af det formeentligen Ulovlige i at nærværende Sag, der efter dens Beskaffenhed ifølge Frd. 1ste Februar 1797 §. 119 skulde behandles gjesteretsviis, er paabegyndt ved et inden Politieretten anstillet inqvisitorisk Forhør, uden at han dertil ifølge D. L. 1—4—1 har været indvarslet, hvorimod Kammeradvocaten paa Embeds Vegne procederer principaliter til Sagens Afviisning deels paa Grund af, at den afsagte Eragtning som et merum interlocutorium ikke kan være Gjenstand for særlig Paaanke, deels fordi Sagen i alt Fald efter Bestemmelsen i den citerede Forordnings §. 120 formeentlig maa henhøre under Appel for Høiesteret, og subsidialiter til den paaankede Forretnings Stadfæstelse med Tillæg af Kost og Tæring, eller Processens Omkostninger skadesløst, hvorhos han i ethvert Tilfælde har paastaaet sig tilkjendt Salair.

Det Spørgsmaal hvorom nærværende Sag verserer er saaledes, om den foreløbige Undersøgelse af Toldsvigssager gyldigen kan anstilles under en reen inqvisitorisk Form ved et Politieforhør, saaledes som in casu har fundet Sted, eller om dette Slags Sager, som de i Almindelighed ifølge Toldanordningerne, in specie Frd. 1ste Februar 1797 §. 119 cfr. Frd. 17de Februar 1774, skulde behandles gjesteretsviis, ogsaa i enhver enkelt Deel og navnligen forsaavidt de specielle Undersøgelser angaae skulde henhøre under Gjesteretten. Men da Overretten ikke er overordnet Instants i denne Art af Sager, der ifølge den citerede Toldforordnings §. 120 henhøre under Paaanke for Høiesteret, kan Retten ikke indlade sig paa Afgjørelsen af dette Spørgsmaal, der efter dets Forbindelse med Hovedsagen maa, forsaavidt særlig Appel instituures, indankes for samme Domstoel, hvorunder Hovedsagen i det Hele henhører, uden at den Omstændighed at Sagen formeentligen uretteligen er begyndt med et inqvisitorisk Politieforhør kan bevirke, at den skulde kunne betragtes som en Politiesag og i denne Egenskab sortere under Appel for Overretten. Som Følge heraf maa den af Kammeradvocaten nedlagte Afviisningspaastand af denne Grund ansees at være tilstrækkelig hjemlet og det bliver saaledes overflødigt og Retten uvedkommende, at indlade sig paa videre Undersøgelse om og hvorvidt den anden af ham for Afviisningen anførte Grund kunde medføre samme.

I Salarium til Kammeradvocaten betaler Citanten 12 Rbdlr. Sølv, hvorimod den paastaaede Kost og Tæring maa bortfalde. Det til Sagen hørende stemplede Papiir har rigtigen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises. I Salarium til Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, betaler Citanten, Bagermester Schou af Kallundborg, 12 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 21.

En confirmeret Disposition, hvorved en Godseier har bestemt, at der af Godsets Fæstebønder ikke maa stipuleres høiere Afgifter end af en vis bestemt Størrelse, maa bevirke, at en senere af en efterfølgende Eier med en Fæstebonde oprettet Fæstecontract bliver ugyldig, forsaavidt deri er stipuleret høiere Afgifter, end Dispositionen bestemmer, dog frakjendes Fæstebonden, hvem Dispositionen havde været bekjendt, Ret til at fordre Erstatning for det, han alt havde erlagt for meget.

I Sagen:

Kammerherre, Major de Neergaard til Skjoldsnæsholm,

contra:

Gaardfæster Ole Eriksen af Haraldsted.

(Affagt den 11te April 1831.)

Vel har Contracitantens Sagfører ved Sagens sidste Foretagelse her i Retten ladet begjere 8 Dages Anstand, men samme vil ikke kunne bevilges ham, da der, efterat han ved Indlæg af 24de Januar sidstleden havde indladt Sagen, ikke fra Modpartens Side er fremkommet noget, som krævede Tilsvar, og denne bliver følgeligen nu endeligen at paakjende.

Det Hovedspørgsmaal som under Sagen bliver at afgjøre er hvorvidt Contracitanten, Gaardfæster Ole Erikſen af Haraldsted, der under 10de October 1816 af Citanten, Kammerherre, Major de Neergaard til Skjoldnæsholm, er meddeelt Fæste paa en Gaard i Haraldsted, hvorved ham er paalagt aarligen, foruden Landgilden og Hoveriеafgiften, at yde 4 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg uden Godtgjørelse, at betale Skatterne af Gaardens Skovskyld, hvis Areal er indtaget til Fredskov, samt imod en Betaling af 1 Rbdlr. 3 Mk. Sølv at transportere en Favn Brænde fra Skjoldnæsholms Skove til Roeskilde, Kjøge eller Bramsnæs, kan være at fritage for at opfylde Fæstebrevets Bestemmelser i disse Henseender paa Grund af, at de formeentlig stride imod Indholdet af en af Godsets tidligere Eierinde, Enkegrevinde Danneskjold Laurvig, under 26de August 1780 oprettet Disposition, hvorved hun som bindende Regel for sig og efterfølgende Eiere af Godset har bestemt Størrelsen af den Indfæstning, Landgilde og Hoverie, der for Eftertiden af Fæsterne skulde ydes.

Hvad nu den Omstændighed angaaer, at denne Disposition, skjøndt med urigtig Angivelse af Aarstallet, ifølge hvad Acten indeholder er nævnt i Contracitantens Fæstebrev, da skjønnes det ikke, at der heraf kan udledes at han skulde antages lovgyldigen at have renonceret paa de Fordele, samme ydede ham som Fæster, thi foruden at det imod hans Benægtelse ikke er oplyst, at han virkeligen har kjendt Dispositionens Indhold, saa vilde denne Omstændighed i alt Fald ikke kunne tillægges den omhandlede Virkning, da det Baand, som ved Dispositionen er lagt paa vedkommende Eiers Raadighed over Godset, maa ansees at være af saadan Natur, at det ikke ved en Overeenskomst imellem denne og Fæsteren igjen kan hæves.

Dette forudsat og da Hovedcitanten in casu har erkjendt Dispositionen som endnu forbindende, bliver det saaledes at undersøge om de af Contracitanten i forbemeldte Henseender overtagne Forpligtelser indeholde noget, som strider imod Dispositionens Indhold. Hvad nu først angaaer den af Hovedcitanten betingede aarlige Afgift af 4 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg, da har han vel bemærket, at samme ikke skulde være at betragte som en Forhøielse af den Landgilde, der ved Fæstebrevets 2den §. er paalagt Contracitanten med 1 Td. Rug, 6 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre (hvilket er det samme, hans Formand, der i Aaret 1781 havde fæstet Gaarden af Grevinde Danneskjold, har svaret, og saaledes maa ansees at være det, som er bestemt i den i Dispositionen

paaberaabte Jordebog, der ifølge samme skulde afgive en bestandig Regel for Landgildens Størrelse), men at samme derimod skulde være at ansee som Godtgjørelse for Udskiftningsomkostningerne, hvilke Hovedcitanten paa Grund af den senere Lovgivning formeentlig uhindret af Dispositionen maatte kunne beregne sig. Men om det endog maa indrømmes, at Hovedcitanten, uagtet den Indskrænkning, som i Henseende til Fæsteafgifternes Bestemmelse var ham paalagt, retmæssigen kunde beregne sig Vederlag for disse Omkostninger, hvori den Omstændighed, at han i Fæstebrevet udtrykkeligen har frafaldet hine Omkostninger, vel ikke kunde være hinderlig efter den Forbindelse, hvori Paalægget af den omhandlede Afgift er bragt med Yttringen om hiin Renonciation, saa er det dog med Hensyn til hvad der ovenfor er bemærket om Naturen af hiin Indskrænkning, som Eierne af Skjoldnæsholm paa Grund af den oftbemeldte Disposition ere undergivne med Hensyn til Bestemmelsen af de herskabelige Afgifter, der skulde svares af Godset, og da Bestemmelserne i Frd. 15de Juni 1792 §. 8 og 10 ikke kunde antages at angaae de Jordegodseiere, som ere en saadan Indskrænkning undergivne, formeentlig en Selvfølge, at det ikke stod i Hovedcitantens Magt at komme overeens med vedkommende Fæstere om en vilkaarlig Ansættelse af hiin Godtgjørelse, men at samme i Lighed med hvad der ved nysnævnte Anordnings 1ste §. er bestemt i Henseende til de Fæstere, i hvis Besiddelsestid Udskiftningen er

foretagen, i intet Tilfælde kunde bestemmes høiere end til hvad Renten af den paa Gaardens Udskiftning anvendte Capital virkeligen udgjorde. Da Contracitanten nu har benegtet, at denne har været af den Betydenhed, at den blotte Rente kunde komme til at æqvivalere den ommeldte i Fæstebrevet betingede Afgift, og Hovedcitanten ikke fra sin Side har godtgjort dette, uagtet Beviisbyrden i denne Henseende ifølge den nys citerede Lovbestemmelse maa ansees at paaligge ham, saa findes det at Contracitanten maa fritages for at udrede den omhandlede Kornafgift for Eftertiden.

Betræffende dernæst den Stipulation i Fæstebrevet, i hvis Følge Contracitanten skulde være pligtig til uden Godtgjørelse at udrede Skatterne af det Gaarden paahvilende Skovskylds Hartkorn, hvis Areal ifølge hvad Contracitanten uimodsagt har anført, er indtaget til Fredskov, da om det end antages, at en Fæstebonde i Almindelighed lovgyldigen kan vedtage en saadan Forpligtelse i de Tilfælde, hvor der ikke ved tidligere Bestemmelser er paalagt Godseieren Indskrænkning i Henseende til Størrelsen af de Afgifter, som han ved Bortfæstning af Godset kan betinge sig, saa følger det dog formeentlig af hvad der i det Foregaaende er bemærket om hvad der i denne Henseende gjelder med Hensyn til Eieren af Skjoldnæsholms Gods, ifølge den oftnævnte Disposition, at Hovedcitanten maa antages at have været uberettiget til at betinge sig af Contracitanten, at han uden Vederlag skulde svare Skatterne af et Jord-

stykke, som han ikke har i Brug, eftersom et saadant Paalæg dog ifølge sin Natur ikke kan betragtes anderledes end som en Forøgelse af de Fæsteafgifter, der engang ved Dispositionen ere bestemte og som ikke ved Fæsteaccorder i Fremtiden maatte overskrides.

Med Hensyn nu endeligen til den Contracitanten ved Fæstebrevet paalagte aarlige Brændetransport, da maa det bemærkes, at Hovedcitanten selv har anført, at den Vei, paa hvilken Brændet skulde føres, var frem og tilbage af 7 Miles Længde, samt at der til Transporten af det opgivne Qvantum Brænde maatte bruges flere Vogne eller dog et større Antal Heste, end det, der sædvanligen udfordres til Kjørsel, ihvorvel han har modsagt Contracitantens Bemærkning om, at den fastsatte Betaling skulde være utilstrækkelig. Retten finder imidlertid ikke, at den Omstændighed, at der for Kjørselen er betinget Fæsteren et Vederlag, om hvilket det ei er givet, at samme skulde være tilstrækkelig, kan bevirke, at hiin Præstation skulde undtages fra Begrebet om Hoverie, eftersom det dog paa den ene Side er klart af Fæstebrevets Indhold at denne Brændetransport er betragtet som en Rettighed for Hovedcitanten og en Pligt for Contracitanten og saaledes nærmest maa antages at være bestemt af Hensyn til Førstnævntes Fordeel, ligesom det paa den anden Side er uantageligt, at Bestemmelsen, saafremt den ei medførte en Byrde for Fæsteren, skulde være gjort til Gjenstand for Fæsteaccorden, efterdi det i saa Fald maatte have været det naturlige,

at overlade det til vedkommende Fæster i ethvert enkelt Tilfælde selv at afgjøre, hvorvidt det stemte med hans Interesse at udføre det omhandlede Arbeide eller ei. Da Bestemmelsen i Henseende til den omhandlede Brændetransport ligger udenfor Dispositionen af 26de August 1780 og Lovgivningen ikke heller tilsteder at Hoveriet forøges uden efter dertil af Rentekammeret givet Samtykke, saa finder Retten, at Hovedcitanten ligeledes maa ansees uberettiget til i denne Post at fordre Fæstebrevet efterkommet.

Skjøndt nu Contracitantens Paastand om Fritagelse for de omhandlede Præstationer for Eftertiden saaledes vinder Medhold, skjønnes det dog ikke, at ham kan tillægges nogen Erstatning for det han tidligere uretteligen har været affordret, forsaavidt han derom har nedlagt Paastand, da Contracitanten ikke har erlagt mere, end han ved en frivillig Overeenskomst havde paataget sig, og den Omstændighed, at denne Overeenskomst indeholder Poster, som ikke ere forbindende for ham, hidrører fra en urigtig Formening, hvori begge Parter have befundet sig i Henseende til det paagjeldende Retsforhold.

Processens Omkostninger for begge Retter ville være at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir er rigtig forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Contracitanten, Gaardfæster Ole Eriksen af Haraldskov, bør være

fritaget for til Hovedcitanten, Kammerherre, Major de Neergaard til Skjoldnæsholm, at yde den i hans Fæstebrev af 10de October 1816 udenfor Landgilden fastsatte aarlige Afgift af 4 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg, ligesom og for at svare Skatter af det hans Gaard paahvilende Skovskyldshartkorn 3 Skpr. 1 Fdkr. 2 Alb., samt endeligen for at præstere den ham ved Fæstebrevets 6te §. paalagte Brændekjørsel. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale frie at være, samt Processens Omkostninger for begge Retter være ophævede.

No. 22.

Lovens 6—21—4 anvendt paa en Person, der under et Vidneforhør begjerede den Qvæstion fremsat til et af Vidnerne: "Om ikke Modparten havde villet formaae Vidnet til at udstede en falsk Attest."

I Sagen:

Marschandiser Hans Hansen,

contra:

Gjestgiver Moyel.

(Afsagt den 11te April 1831.)

Under nærværende Sag paastaaer Citanten, Marschandiser Hans Hansen, Indstævnte, Gjestgiver Moyel, anseet med Mulct til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, fordi han under et den 20de October sidstleden ved Kjøbenhavns Gjeldscommissionen optaget

Tingsvidne formeentlig har fornærmet Citanten ved til et af Vidnerne at begjere fremsat den Qvæstion: "om ikke Citanten havde villet formaae Vidnet til at udstede en falsk Attest."

Saa har og Citanten paastaaet den ommeldte Udladelse mortificeret og sig tillagt Processens Omkostninger.

Da nu Indstævntes Formening, at det ommeldte Spørgsmaal ikke skulde kunne betragtes som nogen Injurie mod Citanten, fordi det er fremsat til et Vidne, ikke kan gives Medhold og Indstævnte ikke har beviist, at den Beskyldning, bemeldte Spørgsmaal involverer, var grundet, vil Indstævnte ifølge 6—21—4 være at dømme overeensstemmende med den af Citanten nedlagte Paastand, dog at Mulcten efter Omstændighederne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv og at Processens Omkostninger bestemmes til 4 Rbdlr. Sølv.

Det behørige stemplede Papiir har under Sagen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den ovennævnte af Indstævnte, Gjestgiver Mopel, om og imod Citanten, Marschandiser Hans Hansen, brugte fornærmelige Udladelse bør død og magtesløs at være. Saa bør og Indstævnte for sit udviste utilbørlige Forhold bøde til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse 10 Rbdlr. Sølv.

Processens Omkostninger betaler Indstævnte til Citanten med 4 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 23.

Spørgsmaal, hvorvidt en Fordring uden Haandskrift kunde indtales efter Creditors mundtlige Overdragelse.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Beyer, efter Ordre paa det Offentliges Vegne,

contra:

Cancellieraad Groth.

(Afsagt den 11te April 1831.)

Under nærværende Sag søger Citanten, Cancellieraad og Procurator Beyer, efter Ordre paa det Offentliges Vegne Indstævnte, Cancellieraad Groth, til at betale Citanten i fornævnte Egenskab 20 Rbdlr. Sølv og 88 Rbdlr. 12½ ß. Sedler og Tegn, der udgjøre Beløbet af, hvad forhenværende Brændeviinsbrænder Rasmus Nielsen Gjøderup er pligtig at udrede i Erstatning og Actionsomkostninger i Følge en ham under 2den September f. A. overgangen Høiesteretsdom, men hvorfor der under de hos bemeldte Gjøderup foretagne Executionsforretninger intet Udlæg har været at erholde, hvilket Søgsmaal Citanten grunder derpaa, at Indstævnte efter Gjøderups Erklæring under bemeldte Forretning skal være ham en Sum af 350 Rbdlr. skyldig.

Indstævnte har derimod paastaaet, enten at denne Sag afvises eller at han frifindes for det Offentliges Tiltale, samt at det Offentlige i første Tilfælde tilpligtes at betale ham en passende Kost og Tæring og i sidste Processens Omkostninger skadesløst.

Sin principale Paastand grunder Indstævnte derpaa, at det Offentlige, der formeentligen hverken ved Overdragelse eller ved Udlæg har erhvervet den Fordring, som Gjøderup formener at have paa ham, og ikke heller ved at lade Gjøderups Boe tage under Skifterettens Behandling, sat sig istand til at indtale hans Rettigheder igjennem Boets Bestyrere, maa ansees som actor incompetens i nærværende Sag; men ihvorvel det maa indrømmes, at Gjøderup ikke udtrykkelig har transporteret sin formeentlige Fordring paa Indstævnte til det Offentlige, samt at der ei heller i de hos Gjøderup afholdte Executionsforretninger er givet det Offentlige noget Udlæg i samme for dets Krav paa Gjøderup, saa maa der dog antages at have fundet en Villies-Yttring Sted fra Sidstnævntes Side om at afstaae sit formeentlige Tilgodehavende hos Indstævnte til det Offentlige, forsaavidt samme behøvedes til dets Fyldestgjørelse, naar hensees til, at han under bemeldte Executionsforretninger har angivet at have 350 Rbdlr. tilgode hos Indstævnte, samt senere ladet det Offentlige sætte sig i Besiddelse af et til Fordringens Legitimation af ham forhen erhvervet Vidneforhør og den i samme Sag til Forligelsescommissionen indgivne

og til Rettergang henviste Klage, efterdi Gjøderup saaledes selv har givet det Offentlige Anviisning paa og sat det i Besiddelse af Midlerne til at indtale, hvad han formeentligen havde at fordre hos Indstævnte, for hvilket der iøvrigt efter Gjøderups Udsagn intet skriftligt Beviis var udgivet, saa at en formelig Transports Udstedelse var ufornøden.

Naar Indstævnte herved har bemærket, at han i alt Fald ved en saadan partiel Afstaaelse af den omtviste Fordring vil være udsat for i sin Tid at vorde sagsøgt af Gjøderup for dens øvrige Beløb, da skjønnes saadant intet at kunne relevere, siden det ei kunde formenes Gjøderup at give 3die Mand Anviisning paa en Deel af, hvad han formeente at have tilgode hos Indstævnte, og denne forøvrigt, saafremt Fordringen ikke maatte findes grundet, maa ligesom i ethvert andet Søgsmaal være berettiget til efter Sagens Omstændigheder at nyde Erstatning for de ham paaførte Omkostninger.

Efter det Foranførte vil den af Indstævnte nedlagte Afviisnings-Paastand ikke kunne tages til Følge.

Hvad dernæst Sagens Realitet angaaer, da har Indstævnte aldeles benegtet Gjøderups Udsagn om af ham at have modtaget 350 Rbdlr. Vel ere der nu under det af Gjøderup erhvervede Tingsvidne afgivne Forklaringer af Skomagerfrimester Steenberg og Spisevært Holbek, der gaae ud paa, at Indstævnte, da han en Dag i December Maaned 1828 havde ind-

fundet sig paa Gjøderups Bopæl, skal under en i Vidnernes Overværelse forefalden Samtale med Gjøderup have brugt Udladelser, hvori indeholdtes en Erkjendelse af, at han af Gjøderup havde modtaget 350 Rbdlr. til derfor at indkjøbe en Kongelig Obligation, samt at han var villig til at aflægge Rigtighed for de modtagne Penge, ligesom Høker Kjøge og under det af Indstævnte fremlagte Vidneforhør har forklaret at have været tilstede ved bemeldte Samtale og ligeledes hørt Indstævnte udlade sig paa fornævnte Maade; men foruden at disse Forklaringer ikke ere ganske overeensstemmende i Henseende til de Yttringer, hvilke Indstævnte skal have brugt under den af Vidnerne omforklarede Samtale, saa er der og en væsentlig Strid mellem deres Forklaringer indbyrdes i Henseende til Tiden, paa hvilken Indstævnte skal have udladt sig paa den ommeldte Maade, i det Skomager Steenbergs Forklaring gaaer ud paa, at saadant skal være skeet efterat Indstævnte, der 2de Gange paa bemeldte Dag var tilstede paa Gjøderups Bopæl, anden Gang havde indfundet sig sammesteds, ledsaget af et ungt Menneske, hvorimod Høker Kjøge har forklaret, at der i sidstnævnte Persons Nærværelse intet blev talt om de 350 Rbdlr., men at Samtalen herom derimod foregik under Indstævntes første Møde paa Gjøderups Bopæl, da han indfandt sig alene, hvilke Forklaringer atter staae i Strid med Spisevært Holbeks Vidnesbyrd, forsaavidt dette gaaer ud paa, at der saavel

medens Indstævnte første som sidste Gang indfandt sig hos Gjøderup blev handlet om de 350 Rbdlr. og at Gjøderup affrævede Indstævnte denne Sum, samt at denne lovede at aflægge Rigtighed for samme ogsaa i det omhandlede unge Menneskes Overværelse. Tages nu i Forbindelse hermed Hensyn til at dette sidste Udsagn igjen har det af Tømmersvend Petersen, som var den, der ledsagede Indstævnte, da han paa den af Vidnerne omforklarede Dag anden Gang indfandt sig paa Gjøderups Bopæl, aflagte Vidnesbyrd imod sig, i det dette Vidne har forklaret at det er aldeles vis paa, at der, medens det var tilstede paa Gjøderups Bopæl, intet blev talt om 350 Rbdlr., som Indstævnte skulde have modtaget af Gjøderup, eller om noget Indkjøb af en Kongelig Obligation, uagtet saavel Steenbergs som Holbeks Forklaringer gaae ud paa, at den Person, der anden Gang indfandt sig med Indstævnte maa have hørt saadant, hvilket og naar hensees til at Værelset, hvori Samtalen forefaldt, ikkun var lidet, og at de Yttringer der brugtes bleve tydeligen sagte, maatte have været Tilfældet, saafremt saadanne Udladelser i Petersens Nærværelse vare blevne brugte, saa er det klart, at der intet Beviis er tilveiebragt for, at Indstævnte har erkjendt at være Gjøderup den omhandlede Sum skyldig, ligesom de ommeldte Vidneforklaringer med Hensyn til den mellem dem værende Strid og hvad der af Indstævnte uimodsagt er anført angaaende Vidnernes Habilitet end ikke skjønnes at

at overlade det til vedkommende Fæster i ethvert enkelt Tilfælde selv at afgjøre, hvorvidt det stemte med hans Interesse at udføre det omhandlede Arbeide eller ei. Da Bestemmelsen i Henseende til den omhandlede Brændetransport ligger udenfor Dispositionen af 26de August 1780 og Lovgivningen ikke heller tilsteder at Hoveriet forøges uden efter dertil af Rentekammeret givet Samtykke, saa finder Retten, at Hovedcitanten ligeledes maa ansees uberettiget til i denne Post at fordre Fæstebrevet efterkommet.

Skjøndt nu Contracitantens Paastand om Fritagelse for de omhandlede Præstationer for Eftertiden saaledes vinder Medhold, skjønnes det dog ikke, at han kan tillægges nogen Erstatning for det han tidligere uretteligen har været affordret, forsaavidt han derom har nedlagt Paastand, da Contracitanten ikke har erlagt mere, end han ved en frivillig Overeenskomst havde paataget sig, og den Omstændighed, at denne Overeenskomst indeholder Poster, som ikke ere forbindende for ham, hidrører fra en urigtig Formening, hvori begge Parter have befundet sig i Henseennde til det paagjeldende Retsforhold.

Processens Omkostninger for begge Retter ville være at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir er rigtig forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Contracitanten, Gaardfæster Ole Erikssen af Haraldsskov, bør være

fritaget for til Hovedcitanten, Kammerherre, Major de Neergaard til Skjoldnæsholm, at yde den i hans Fæstebrev af 10de October 1816 udenfor Landgilden fastsatte aarlige Afgift af 4 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg, ligesom og for at svare Skatter af det hans Gaard paahvilende Skovskyldshartkorn 3 Skpr. 1 Fdkr. 2 Alb., samt endeligen for at præstere den ham ved Fæstebrevets 6te §. paalagte Brændekjørsel. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale frie at være, samt Processens Omkostninger for begge Retter være ophævede.

No. 22.

Lovens 6—21—4 anvendt paa en Person, der under et Vidneforhør begjerede den Qvæstion fremsat til et af Vidnerne: "Om ikke Modparten havde villet formaae Vidnet til at udstede en falsk Attest."

I Sagen:

Marschandiser Hans Hansen,

contra:

Gjestgiver Moyel.

(Afsagt den 11te April 1831.)

Under nærværende Sag paastaaer Citanten, Marschandiser Hans Hansen, Indstævnte, Gjestgiver Moyel, anseet med Mulct til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, fordi han under et den 20de October sidstleden ved Kjøbenhavns Gjeldscommissjon optaget

Tingsvidne formeentlig har fornærmet Citanten ved til et af Vidnerne at begjere fremsat den Qvæstion: "om ikke Citanten havde villet formaae Vidnet til at udstede en falsk Attest."

Saa har og Citanten paastaaet den ommeldte Udladelse mortificeret og sig tillagt Processens Omkostninger.

Da nu Indstævntes Formening, at det ommeldte Spørgsmaal ikke skulde kunne betragtes som nogen Injurie mod Citanten, fordi det er fremsat til et Vidne, ikke kan gives Medhold og Indstævnte ikke har beviist, at den Beskyldning, bemeldte Spørgsmaal involverer, var grundet, vil Indstævnte ifølge 6—21—4 være at dømme overeensstemmende med den af Citanten nedlagte Paastand, dog at Mulcten efter Omstændighederne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv og at Processens Omkostninger bestemmes til 4 Rbdlr. Sølv.

Det behørige stemplede Papiir har under Sagen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den ovennævnte af Indstævnte, Gjestgiver Mopel, om og imod Citanten, Marschandiser Hans Hansen, brugte fornærmelige Udladelse bør død og magtesløs at være. Saa bør og Indstævnte for sit udviste utilbørlige Forhold bøde til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse 10 Rbdlr. Sølv.

Processens Omkostninger betaler Indstævnte til Citanten med 4 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 23.

Spørgsmaal, hvorvidt en Fordring uden Haandskrift kunde indtales efter Creditors mundtlige Overdragelse.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Beyer, efter Ordre paa det Offentliges Vegne,

contra:

Cancellieraad Groth.

(Afsagt den 11te April 1831.)

Under nærværende Sag søger Citanten, Cancellieraad og Procurator Beyer, efter Ordre paa det Offentliges Vegne Indstævnte, Cancellieraad Groth, til at betale Citanten i fornævnte Egenskab 20 Rbdlr. Sølv og 88 Rbdlr. 12½ ß. Sedler og Tegn, der udgjøre Beløbet af, hvad forhenværende Brændeviinsbrænder Rasmus Nielsen Gjøderup er pligtig at udrede i Erstatning og Actionsomkostninger i Følge en ham under 2den September f. A. overgangen Høiesteretsdom, men hvorfor der under de hos bemeldte Gjøderup foretagne Executionsforretninger intet Udlæg har været at erholde, hvilket Søgsmaal Citanten grunder derpaa, at Indstævnte efter Gjøderups Erklæring under bemeldte Forretning skal være ham en Sum af 350 Rbdlr. skyldig.

Indstævnte har derimod paastaaet, enten at denne Sag afvises eller at han frifindes for det Offentliges Tiltale, samt at det Offentlige i første Tilfælde tilpligtes at betale ham en passende Kost og Tæring og i sidste Processens Omkostninger skadesløst.

Sin principale Paastand grunder Indstævnte derpaa, at det Offentlige, der formeentligen hverken ved Overdragelse eller ved Udlæg har erhvervet den Fordring, som Gjøderup formener at have paa ham, og ikke heller ved at lade Gjøderups Boe tage under Skifterettens Behandling, sat sig istand til at indtale hans Rettigheder igjennem Boets Bestyrere, maa ansees som actor incompetens i nærværende Sag; men ihvorvel det maa indrømmes, at Gjøderup ikke udtrykkelig har transporteret sin formeentlige Fordring paa Indstævnte til det Offentlige, samt at der ei heller i de hos Gjøderup afholdte Executionsforretninger er givet det Offentlige noget Udlæg i samme for dets Krav paa Gjøderup, saa maa der dog antages at have fundet en Villies-Yttring Sted fra Sidstnævntes Side om at afstaae sit formeentlige Tilgodehavende hos Indstævnte til det Offentlige, forsaavidt samme behøvedes til dets Fyldestgjørelse, naar hensees til, at han under bemeldte Executionsforretninger har angivet at have 350 Rbdlr. tilgode hos Indstævnte, samt senere ladet det Offentlige sætte sig i Besiddelse af et til Fordringens Legitimation af ham forhen erhvervet Vidneforhør og den i samme Sag til Forligelsescommissionen indgivne

og til Rettergang henviiste Klage, efterdi Gjøderup saaledes selv har givet det Offentlige Anviisning paa og sat det i Besiddelse af Midlerne til at indtale, hvad han formeentligen havde at fordre hos Indstævnte, for hvilket der iøvrigt efter Gjøderups Udsagn intet skriftligt Beviis var udgivet, saa at en formelig Transports Udstedelse var ufornøden.

Naar Indstævnte herved har bemærket, at han i alt Fald ved en saadan partiel Afstaaelse af den omtvistede Fordring vil være udsat for i sin Tid at vorde sagsøgt af Gjøderup for dens øvrige Beløb, da skjønnes saadant intet at kunne relevere, siden det ei kunde formenes Gjøderup at give 3die Mand Anviisning paa en Deel af, hvad han formeente at have tilgode hos Indstævnte, og denne forøvrigt, saafremt Fordringen ikke maatte findes grundet, maa ligesom i ethvert andet Søgsmaal være berettiget til efter Sagens Omstændigheder at nyde Erstatning for de ham paaførte Omkostninger.

Efter det Foranførte vil den af Indstævnte nedlagte Afviisnings-Paastand ikke kunne tages til Følge.

Hvad dernæst Sagens Realitet angaaer, da har Indstævnte aldeles benegtet Gjøderups Udsagn om af ham at have modtaget 350 Rbdlr. Vel ere der nu under det af Gjøderup erhvervede Tingsvidne afgivne Forklaringer af Skomagerfrimester Steenberg og Spisevært Holbek, der gaae ud paa, at Indstævnte, da han en Dag i December Maaned 1828 havde ind-

fundet sig paa Gjøderups Bopæl, skal under en i Vidnernes Overværelse forefalden Samtale med Gjøderup have brugt Udladelser, hvori indeholdtes en Erkjendelse af, at han af Gjøderup havde modtaget 350 Rbdlr. til derfor at indkjøbe en Kongelig Obligation, samt at han var villig til at aflægge Rigtighed for de modtagne Penge, ligesom Høker Kjøge og under det af Indstævnte fremlagte Vidneforhør har forklaret at have været tilstede ved bemeldte Samtale og ligeledes hørt Indstævnte udlade sig paa fornævnte Maade; men foruden at disse Forklaringer ikke ere ganske overeensstemmende i Henseende til de Yttringer, hvilke Indstævnte skal have brugt under den af Vidnerne omforklarede Samtale, saa er der og en væsentlig Strid mellem deres Forklaringer indbyrdes i Henseende til Tiden, paa hvilken Indstævnte skal have udladt sig paa den ommeldte Maade, i det Skomager Steenbergs Forklaring gaaer ud paa, at saadant skal være skeet efterat Indstævnte, der 2de Gange paa bemeldte Dag var tilstede paa Gjøderups Bopæl, anden Gang havde indfundet sig sammesteds, ledsaget af et ungt Menneske, hvorimod Høker Kjøge har forklaret, at der i sidstnævnte Persons Nærværelse intet blev talt om de 350 Rbdlr., men at Samtalen herom derimod foregik under Indstævntes første Møde paa Gjøderups Bopæl, da han indfandt sig alene, hvilke Forklaringer atter staae i Strid med Spisevært Holbeks Vidnesbyrd, forsaavidt dette gaaer ud paa, at der saavel

medens Indstævnte første som sidste Gang indfandt sig hos Gjøderup blev handlet om de 350 Rbdlr. og at Gjøderup affrævede Indstævnte denne Sum, samt at denne lovede at aflægge Rigtighed for samme ogsaa i det omhandlede unge Menneskes Overværelse. Tages nu i Forbindelse hermed Hensyn til at dette sidste Udsagn igjen har det af Tømmersvend Petersen, som var den, der ledsagede Indstævnte, da han paa den af Vidnerne omforklarede Dag anden Gang indfandt sig paa Gjøderups Bopæl, aflagte Vidnesbyrd imod sig, i det dette Vidne har forklaret at det er aldeles vis paa, at der, medens det var tilstede paa Gjøderups Bopæl, intet blev talt om 350 Rbdlr., som Indstævnte skulde have modtaget af Gjøderup, eller om noget Indkjøb af en Kongelig Obligation, uagtet saavel Steenbergs som Holbeks Forklaringer gaae ud paa, at den Person, der anden Gang indfandt sig med Indstævnte maa have hørt saadant, hvilket og naar hensees til at Værelset, hvori Samtalen forefaldt, ikkun var lidet, og at de Yttringer der brugtes bleve tydeligen sagte, maatte have været Tilfældet, saafremt saadanne Udladelser i Petersens Nærværelse vare blevne brugte, saa er det klart, at der intet Beviis er tilveiebragt for, at Indstævnte har erkjendt at være Gjøderup den omhandlede Sum skyldig, ligesom de ommeldte Vidneforklaringer med Hensyn til den mellem dem værende Strid og hvad der af Indstævnte uimodsagt er anført angaaende Vidnernes Habilitet end ikke skjønnes at

kunne opmærke nogen saadan Formodning i forneevnte Henseende, at der kunde være tilstrækkelig Anledning til at paalægge Indstævnte Eed.

Indstævnte vil derfor blive at frifinde for Citantens Tiltale.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Cancelliraad Groth, bør for Citanten, Cancelliraad og Procurator Beyers, efter Ordre paa det Offentliges Vegne, Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

No. 24.

De under en Lehnsbesidders jorddrottelige Skiftejurisdiction forefaldne Skiftebehandlinger høre umiddelbar under Høiesteret.

I Sagen:

Klædefabrikør Koch & Hirschfeldt i Odense,

contra:

Huuseier og forhenværende Kjøbmand i Kallundborg Frederik Simon Salomon Harforths Enke.

(Afsagt den 25de April 1831.)

Da Paaanken af den under nærværende Sag omhandlede, inden Grevskabet Samsøes jorddrottelige Skiftejurisdiction affagte Decision maa antages uretteligen at være skeet her til Retten, men derimod ifølge L. 1—6—6 og 1—2—12 at burde have været iværksat umiddelbar for Høiesteret, saa vil Sagen, i hvilken det bemærkes, at hverken den indstævnte Skifteforvalter eller Hoved-Wederparten har givet Møde her for Retten, være at afvise.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir har rigtigen her ved Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

No. 25.

Borttagelsen af en paa Marken gaaende Hest, paa Grund af de særdeles Omstændigheder, ei anseet som Tyverie, men belagt med arbitrair Straf i Analogie af 5—9—2.

I Sagen:

Procurator Dahl, som Actor,

contra:

Arrestanten Knud Pedersen af Knudskov.

(Afsagt den 30te April 1831.)

Arrestanten, Knud Pedersen af Knudskov, er under nærværende i første Instants inden Wordingborg søndre Districts Birketing af Underdommeren med til-

tagne Meddomsmænd paadømte Sag ved egen Tilstaaelse, der bestyrkes ved Sagens øvrige Omstændigheder, overbeviist, at have om Morgenen den 14de December forrige Aar efterat have forladt sin Moders, Peder Knudsens Enkes Huus, for med en hende tilhørende Hest at begive sig til Præstøe Marked, hvor han efter hendes Anmodning skulde see at faae den ombyttet med en bedre, har sat sig i Besiddelse af en anden paa Marken gaaende Hest, hvilken han underveis, da det blev lysere, gjenkjendte for at tilhøre deres Naboe, Huusmand Ole Hansens Enke, samt at han ved sin Hjemkomst fra bemeldte Marked, hvor han solgte sin Moders Hest for 3 Rbdlr., har udgivet den anden, som han førte tilbage med sig, for af ham at være tilbyttet paa Markedet mod Moderens.

Iøvrigt har Arrestanten forklaret, at han endnu forinden han forlod sin Moders Bopæl, havde besluttet at sælge hendes Hest, og at det derfor kun var hans Hensigt, da han tog Ole Hansens Enkes Hest i Besiddelse, at ville benytte denne til at ride hjem paa fra Markedet, samt at han først, da han var kommen tilbage, tog den Beslutning, at beholde Hesten og overgive den til sin Moder under det af ham brugte Paaskud, til hvilken Ende han rev nogle Haar ud af Panden paa Hesten for at gjøre den ukjendelig, ligesom Arrestanten og angaaende Stedet, hvor han satte sig i Besiddelse af bemeldte Hest, har forklaret, at han antraf den gaaende paa sin Moders Lod med et Reeb om Halsen.

Hvad nu det Spørgsmaal angaaer, om Arrestantens Forhold med at sætte sig i Besiddelse af den Ole Hansens Enke tilhørende Hest, kan blive at henføre under Tyverie, da skjønnes saadant ikke at kunne antages. Efter hvad der under Sagen er oplyst, er der nemlig Grund til at antage, at bemeldte Hest, der om Aftenen forud var sat ind paa Stalden, har revet sig løs og mod Eierindens Villie er kommen ud paa Marken. Som Følge heraf og da nu Arrestantens Forklaring betræffende hvor han antraf Hesten, intet usandsynligt indeholder, og altsaa i Mangel af Beviis, der kunde svække samme, maa tages til Følge, maa Hesten, der paa den Tid, den af ham blev antruffen, drev om paa anden Mands Lod, formeentligen ansees for at have været ude af dens Eierindes Besiddelse, ligesom Arrestanten og med Hensyn til, at han antraf den paa sin egen Moders Lod, selv havde Anledning til at ansee den som saadan.

Vel har Underdommeren med Hensyn til at det ikke var usædvanligt, at Hesten om Natten gik løs paa det Overdrev, hvor saavel Ole Hansens som Knud Pedersens Enke havde deres uindhegnede Marklodder, uden at Eierinden ændsede saadant, fordi den ikke pleiede at gaae bort fra den anden Hest, som hun dengang havde, og hun saaledes ikke derved ansaae sig udsat for Hestens Tab, formeent, at Ole Hansens Enke maatte antages paa sædvanlig Maade at have været i Hestens Besiddelse; men det skjønnes ikke rettere, end

No. 26.

At ved Efterskrivning af anden Mands Navn dette ikke netop er bogstaveret paa den Maade, hvorpaa han selv skriver sit Navn, kan ikke gjøre 6—18—6 uanvendelig.

I Sagen:

Procurator Delbanco, som Actor,

contra:

Arrestantinden Louise Charlotte Gaunt, født Ackerblom.

(Afsagt den 30te April 1831.)

Arrestantinden, Louise Charlotte Gaunt, født Ackerblom, er under nærværende i første Instants inden Helsingøers Byeting paadømte Sag, ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder overbeviist, at have efterskrevet adskillige i Helsingøer boende Personers Navne under skriftlige Sedler, der indeholdt Anmodning til forskjellige handelsdrivende Borgere sammesteds, om at udlevere de Varer, hvorpaa Sedlerne løde, til Buddet, som bragte dem, samt at have gjort Brug af disse Sedler til dermed at bedrage de Personer, til hvilke Sedlerne vare stilede, hvilken Hensigt hun og i nogle Tilfælde har opnaaet. Ligeledes er Arrestantinden overbeviist at have gjort sig skyldig i Tyverie og bedrageligt Forhold.

Hvad nu Straffen angaaaer, hvormed Arrestantinden for ovennævnte Forbrydelser vil blive at ansee, da

maa hendes Forhold med at bruge de Sedler, hvorunder anden Mands Haand af hende var efterskreven, ligefrem henføres under L. 6—18—6, thi at de af Arrestantinden efterskrevne Navne ikke netop ere bogstaverede paa samme Maade, hvorpaa de Personer, hvis Haand hun har villet efterskrive, selv skrive deres Navne, kan ikke gjøre det foranciterede Lovsted uanvendeligt paa hendes Forhold, da Correcthed i Henseende til Navnets Bogstavering ligesaa lidet kan ansees som en nødvendig Betingelse for Lovstedets Anvendelse, som Lighed i Henseende til Haandskriften.

Arrestantinden vil følgelig i Overeensstemmelse med fornævnte Artikel jfr. med Frd. 24de September 1824 §. 1, blive at straffe paa Ære og Haand, hvorved den Straf, hun for sit øvrige Forhold havde forskyldt efter og i Analogie af Frd. 20de Februar 1789 §. 1, efter Omstændighederne maa ansees absorberet.

I Henseende til den idømte Erstatning og Actionsomkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere billiges, vil Underretsdommen være at stadfæste. Saa vil Arrestantinden og have at betale Actor her for Retten, Procurator Delbanco, Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 8 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig. Med Hensyn til den af Actor her for Retten erhvervede Declaration fra Sagførerne i første Instants bemærkes det, at den deri afgivne Renunciation paa Varsel her

til Overretten for deres Vedkommende var unfornøden ifølge Frd. 3die Juni 1796 §. 35, jfr. med Rescr. 28de Februar 1800 og Cancellie Circulaire 12te Februar dette Aar.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinden, Louise Charlotte Gaunt, født Ackerblom, bør have forbrudt Ære og Haand.

I Henseende til den idømte Erstatning og Actions-Omkostninger bør Byetingsdommen ved Magt at stande.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Delbanco, betaler Arrestantinden 8 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 27de Juni 1831.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbd. Sølv.

No. 27.

Den, der efter dertil meddeelt Bevilling, har adopteret nogen som sit Barn, kan ei senere vilkaarligen tilbagekalde denne Act, og derved betage den Adopterede den samme tilkommende Arveret.

I Sagen:

Hans Andreas Kjøller af Ipster Sogn paa Bornholm,

contra:

afgangne Kjøbmand Henning Rasch Kreidahls Enke med Lavværge, og Skolelærer og Kirkesanger Abrahamson paa egne og Hustrue Anthonette Marie Kreidahl, født Splidtz, hendes Vegne, alle af Svanike.

(Afsagt den 2den Mai 1831.)

Efterat nu afdøde Kjøbmand Henning Rasch Kreidahl i Svanike ved Kongelig allernaadigst Bevilling af 14de October 1812 havde erhvervet Tilladelse til, at en af hans Hustrue, Anthonettte Marie Splidtz, før hans Ægteskab med hende, avlet uægte Datter navnlig Anthonette Marie, som havde vundet hans særdeles Kjerlighed, maatte, da de ingen Børn havde i Ægteskabet, ansees som hans og Hustrues fælles Barn og saaledes efter hans Død nyde de samme Rettigheder, der vilde tilkomme hende, om hun var avlet i hans og Hustrues Ægteskab, hvilken Bevilling han under 10de November 1820 lod tinglæse inden Svanike Byeting, fremkom han den 20de Mai 1829 med Begjering om, at bemeldte allerhøieste Bevilling, som han havde besluttet ei at gjøre Brug af, maatte som ugjeldende vorde læst til Udslettelse, da, som det hedder i Begjeringen, hans Hustrues og fornævnte

hendes Datters Forhold i den senere Tid ingenlunde havde været skikket til at bevare de ømme Følelser, der havde bevæget ham til at ansøge om Bevillingen. Den begjerte Udslettelse blev ved Byefogdens Eragtning af 22de samme Maaned bevilget; men det Kongelige danske Cancellie, hvis Betænkning desangaaende i Anledning af en af Byeskriveren vedlagt Protest blev indhentet, resolverede under 5te September næstefter, at den afgivne Eragtning ei kunde berettige Skriveren til at udslette den tinglæste Adoptionsbevilling af Panteprotocollen, hvorimod hiin Forhandling blot kunde anmærkes ved Bevillingen, og Cancelliets i denne Sag afgivne Resolution tinglæses og bemærkes i Pantebogen; men at det iøvrigt henhørte under Domstolenes Afgjørelse, hvorvidt de Anthonette Marie Kreidahl ved Bevillingen tillagte Rettigheder ved Kjøbmand Kreidahls til Tinge gjorte Erklæring, indeholdende en Tilbagekaldelse deraf, kunde ansees ophævede.

Uagtet denne Resolution blev afgangne Kreidahl saavelsom alle øvrige Vedkommende communiceret, anlagde han dog ikke noget Søgsmaal i fornævnte Anledning, hvorimod han under paafølgende 16de December gjentagende erklærede den oftnævnte Bevilling i Henseende til de Rettigheder, han derved i sin Tid havde søgt at tilsikkre tidtmeldte Anthonette Marie, som hun uden samme ei besad, for ugyldig og magtesløs, saa at hun, hvad enten han fik oprettet Testament eller ikke, intet Krav skulde have paa ham eller hans Boe, hvor-

imod han, der havde opfyldt enhver Forpligtelse efter bemeldte Bevilling, ved at lade hende opføde og opdrage, hvilket hun ikke havde lønnet med Taknemmelighed, idet hun endog havde forladt hans Huus og giftet sig imod hans Villie, reserverede sig Ret til Erstatning hos hende og Arvinger for al ved hende lidt Skade, hvilken Declaration ligeledes den 18de Decbr. blev tinglæst. Efterat Kjøbmand Kreidahl den 8de April forrige Aar ved Døden var afgaaet, fremkom Citanten, Hans Andreas Kjøller, som hans Søstersøn og Arving efter Loven, paa egne og umyndige Søstres Vegne den 14de September samme Aar med Begjering om, at den Afdødes Boe maatte tages under Skiftebehandling. Men herimod nedlagde de Indstævnte, afgangne Kjøbmand Henning Rasch Kreidahls Enke med Lavværge, og Skolelærer og Kirkesanger Abrahamson paa egne og Hustrue Anthonette Marie Kreidahl, født Splidtz, hendes Vegne, Protest, der ogsaa ved en af Skifteretten i Svanike den 17de samme Maaned afsagt Eragtning blev tagen til Følge.

Denne Eragtning har nu Citanten her for Retten paastaaet underkjendt og Skifteretten paalagt under en daglig Mulct at tage afgangne Kjøbmand Kreidahls og efterlevende Enkes Boe under Behandling til Skifte og Deling mellem Sidstnævntes og Førstnævntes Arvinger efter Loven, hvorimod de Indstævnte procedere

til Eragtningens Stadfæstelse, hvorhos begge Parter have nedlagt Paastand om Processens Omkostninger.

Forsaavidt nærværende Sag verserer om det Spørgsmaal, hvorvidt afdøde Kjøbmand Kreidahl, efterat Indholdet af det Kongelige danske Cancellies Resolution af 5te September 1829 var ham bekjendtgjort, hvorefter han blev henviist til Domstolene for at erholde hans formeentlige Ret til at tilintetgjøre Virkningen af det stiftede Adoptionsforhold afgjort, kan antages, ved ikke at have anlagt Sag i den Anledning, stiltiende at have frafaldet sin Beslutning om at ophæve Virkningen af den Kongelige Bevilling, maa det ansees utvivlsomt, at den blotte Undladelse af at anlægge Sag fra den Afdødes Side ikke kan give tilkjende, at han agtede at lade Bevillingens Indhold staae ved Magt, efterdi han ikke blot ei tilbagekaldte Erklæringen af 20de Mai 1829, hvorved han tilsigtede at ophæve hiin Virkning, men ved den senere fornyede Declaration af 16de December samme Aar endmere erklærede bemeldte Bevilling for ugyldig og magtesløs, og det saaledes kan have været hans Mening, at overlade det til hans andre Arvinger efter de af ham givne Declarationer at impugnere Bevillingens Gyldighed saaledes som skeet er, naar der efter hans Død opstod Spørgsmaal om sammes Virkning, saa at der af denne Omstændighed Intet kan udledes til Fordeel for den af Indstævnte, Anthonette Marie Kreidahl prætenderede Arveret efter den Afdøde.

Hvad derimod angaaer det Hovedspørgsmaal, hvorpaa Udfaldet af nærværende Sag vil beroe, om nemlig afgangne Kjøbmand Kreidahl som adopterende Fader kunde være berettiget til ved sin Declaration at tilintetgjøre Virkningen af den paa Kongelig Bevilling grundede Adoption, maa det mærkes, at Adoptionsforholdene i Almindelighed og de deraf resulterende Rettigheder, hvorom vore Love mangle nærmere positive Bestemmelser, vel fornemmeligen maae være at bedømme efter de specielle Kongelige Bevillinger, hvorved samme ere grundede; og da det i den Bevilling, hvorved den her omhandlede Adoption er stiftet, hedder: "at det efter Kjøbmand Kreidahls Begjering er bevilliget og tilladt, at Anthonette Marie Splidtz maa ansees for hans og Hustrues fælles Barn og nyde de det som saadant tilkommende Rettigheder;" kunde det vel forekomme, at ligesom bemeldte Bevilling ikke medførte nogen Forbindtlighed for Kreidahl til at gjøre Brug deraf, saaledes maatte det ogsaa som en actio mere voluntaria beroe paa ham, hvorvidt han vilde afbenytte den, uden at han derved kunde antages at have villet paadrage sig nogen saadan positiv Forpligtelse mod Barnet, at det ei længere skulde staae i hans Magt paa samme Maade som denne Forbindtlighed var stiftet, ved eensidig Erklæring, i alt Fald at kalde den tilbage, efterdi det ved Bevillingen stiftede Forhold, om samme end ikke kunde bedømmes efter Reglerne for testamentariske Dispositioner, dog ikke ligefrem kunde være at

betragte som en Arvepagt og maatte heraf da resultere hvad af Citanten er anført, at den af Kreidahl ved Declarationen af 20de Mai og 16de December 1829 gjorte Tilbagekaldelse af den for Indstævnte Anthonette Marie Splidtz bestemte Arverettighed maatte tillægges Gyldighed og denne derved ansees ophævet.

Men da afdøde Kjøbmand Kreidahl ved efter den oftnævnte Bevilling, og som høitidelig tilkjendegivet ved sammes Tinglysning, at adoptere bemeldte Indstævnte som sin Datter, har erhvervet Fædremagten over hende, hvilken det ogsaa er in confesso at han i dens fulde Udstrækning har udøvet, idet han ikke blot har antaget sig hendes Underholdning og Opdragelse paa den mellem Forældre og Børn sædvanlige Maade, men ogsaa ladet hende antage sit Navn og i sin Tid formeret Indsigelse imod hendes Ægteskab, maa heraf flyde, at han ved saaledes at afbenytte Bevillingen, forsaavidt samme for ham stiftede Rettigheder, ogsaa maa antages ubetinget at have underkastet sig de med Forældreforholdet legale og i Bevillingen selv bestemte Forpligtelser, navnligen den væsentlige, at tilstaae den adopterede Datter den Børn efter Loven tilkommende Arveret, i hvilken Henseende den Kongelige Bevilling, som i saadanne Tilfælde erhverves, maa antages tillige at have Betydning, forsaavidt den supplerer det manglende Samtykke fra det umyndige Barns Side i det ved samme begrundede Retsforhold, uden at hiin Arveret, der nu for Barnet medfører et jus quesitum, i

Almindelighed kunde betages det under andre end de lovbestemte for Arverettens Forbrydelse in specie i D. L. 6—5 fastsatte Betingelser, som ikke i nærværende Tilfælde beviisligen have været tilstede, og hvorom i alt Fald ikke under Sagen har været Spørgsmaal.

Efter det saaledes Anførte kan den af Citanten gjorte Paastand om, at Indstævnte, Anthonette Marie Kreidahl, Skolelærer Abrahamsons Hustrue, skulde være uberettiget til at tage Arv efter afgangne Kjøbmand Kreidahl, og at Skifteretten i Svanike skulde tilpligtes at tage den Afdødes og efterlevende Enkes Boe under Behandling til Skifte og Deling mellem Sidstnævnte og Citanten og hans Søskende, som den Afdødes nærmeste Arvinger efter Loven, ikke gives Medhold, hvorimod den af bemeldte Skifteret under 17de September forrige Aar afgivne Eragtning, hvorefter den af Citanten reqvirerede Registrering og Skiftehandling af afgangne Kjøbmand Kreidahls og efterlevende Enkes fælles Boe ikke kan bevilges eller tillægges Fremme, vil være at stadfæste.

Processens Omkostninger ville efter Omstændighederne være at ophæve. Kongens Kasses Ret bliver at reservere i Anledning af, at der kun til det 1ste Ark af de fremlagte Underretsdomsacter er brugt stemplet Papiir. Iøvrigt har det behørige Stempelpapiir været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Skiftedecision bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger ophæves.

Kongens Kasses Ret reserveres med Hensyn til, at kun det 1ste Ark af de fremlagte Underretsdomsacter er udfærdiget paa behørigt stemplet Papiir.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Enke efter Henning Rasch Kreidahl, Antoinette Marie, fød Splidtz, og Skolelærer og Kirkesanger Abrahamsen, paa egne og Hustrue Antoinette Maries Vegne,

contra:

Hans Andreas Kjøller, paa egne og umyndige Søstres Vegne.

(Afsagt den 22de Mai 1832.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret betaler Contracitanten til Citanterne med 100 Rbdlr. Sølv; saa betaler han og til Justitskassen, som Tabende, 5 Rbdlr. Sølv.

No. 28.

En Kjøbstadslagter mulcteret efter Rescr. 13de April 1813 for at have overskredet den paa fersk Kjød satte Taxt.

I Sagen:

Secretair og Procurator Stahlfest, som Actor,

contra:

Tiltalte, Slagtermester Samuel Falckner af Middelfart.

(Afsagt den 10de Mai 1831.)

Da Tiltalte, Slagtermester Samuel Falckner af Middelfart, der under nærværende i første Instants inden Middelfart Kjøbstads Politieret paadømte Sag actioneres for, ved Salget af fersk Kjød at have overtraadt den anordnede Taxt, ved egen Tilstaaelse er overbeviist at have gjort sig skyldig i den paatalte Brøde og de af ham til sin Undskyldning paaberaabte Grunde, nemlig at Kreaturerne vare stegne i Prisen, samt at han var uvidende om, at han først skulde anholde om Taxtens Forhøielse, forinden han kunde være berettiget til at tage høiere end de derved fastsatte Priser, ikke ere af saadan Beskaffenhed, at de, om de end in facto forholdt sig rigtige, kunde hæve Virkningen af hans lovstridige Forhold, vil Underretsdommen, hvorved han i Overeensstemmelse med det ved Canc. Circ. af 20de April 1813 bekjendtgjorte Kongelige Rescript af 13de s. M. er tilfundet at bøde 20 Rbdlr. Sølv, Halvdelen til Middelfart Kjøbstads Politiekasse og den anden halve Deel til bemeldte Kjøbstads Fattigkasse, i hvis Faveur det i Underretsdommen er bemærket, at Angiveren har renonceret paa sin Anpart, samt tilpligtet at betale Actionens Omkostninger, blive at stadfæste.

Saa vil han og have at betale Actor her for Retten, Secretair og Procurator Stahlfest, Salair, der skjønnes at kunne sættes til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse her for Retten har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Politieretsdommen bør ved Magt at stande.

I Salair til Actor her for Retten, Secretair og Procurator Stahlfest, betaler Tiltalte, Slagtermester Samuel Falckner af Middelfart, 5 Rbd. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 29.

Borttagelsen af en nedblæst Green, forøvet i de Kongelige Skove paa en Søndag, efter Omstændighederne befunden hverken at kunne henføres under Frd. 18 April 1781 §. 9 eller §. 40, eller §. 25 sidste Membrum eller §. 34 — men anseet som en extraordinair Forbrydelse, der ei hører under den ved Pl. 6te Juni 1788 bestemte Procesform, men kan paatales af Justitien og belægges med Straf.

I Sagen:

Landvæsenscommissair og Procurator Knudsen, som Actor,

contra:

Tiltalte Huusmand Hans Mathiesen af Maarum Tinghuse.

(Afsagt den 17de Mai 1831.)

Tiltalte, Huusmand Hans Mathiesen af Maarum Tinghuse, der efter fremlagt Daabsattest er over den criminelle Lavalder, og om hvem det ikke er oplyst, at han forhen har været straffet eller tiltalt, er under nærværende i første Instants inden Kronborg Districts Extraret behandlede og paakjendte Sag, ved egen med Sagens øvrige Omstændigheder stemmende Tilstaaelse overbeviist at have, da han Søndagen den 10de October forrige Aar med egne Heste og Vogn befandt sig i Gribs Skov for derfra at hjemføre noget ved Auction kjøbt Høe, sat sig i Besiddelse af en nedblæst Bøgegreen af omtrent 8 Tommers Tykkelse og 4 Alens Længde, som er ansat til en Værdie af 3 Rigsbankmark Sølv, med hvilken Vurdering Tiltalte har erklæret sig tilfreds. Det er derhos oplyst, at denne Green var, skjøndt ikke aldeles grøn eller frisk, dog ei heller ganske tør paa den Tid, Tiltalte tilvendte sig samme, og den kunde følgelig ikke henregnes til det Slags Grene, som Frd. af 18de April 1781 §. 9 under visse Betingelser tillader fattige Folk at opsamle i de Kongelige Skove.

Paa den anden Side kan Tiltaltes Forhold ei heller henføres under Bestemmelsen i nysommeldte Frd. §. 40, der ikkun angaaer Borttagelse af skovet Veed,

ligesaa lidet som Forordningens §. 25 sidste Membrum, der efter Paragraphens Intimation alene handler om Hugst af Grene, kan være anvendelig saaledes, at Tiltalte med Hensyn til at han har bortført Grenen paa en Søndag skulde overeensstemmende med den citerede Forordnings §. 34 idømmes egentlig Tyvsstraf.

Uagtet nu en saadan Forseelse som den, hvori Tiltalte har gjort sig skyldig, der følgelig er ulovbestemt, i Almindelighed maatte ansees ringere end den i bemeldte Frd. som Skovtyverie omtalte, og derfor, saafremt samme havde været forøvet paa Søgnedag, alene kunde paatales paa den i Frd. 6te Juni 1788 foreskrevne Maade, saa findes dog Tiltaltes Forhold, efterdi det er begaaet paa en Helligdag, i Analogie af Bestemmelsen i Frd. 18de April 1781 §. 34 at maatte ansees som qvalificeret og som saadant retteligen at være paatalt af Justitien. Hvad angaaer Tiltaltes Straf, da vil denne blive at bestemme efter Analogie af 6—17—30 jevnført med Frd. 18de April 1781 §. 34, og findes den passende at kunne fastsættes til en Mulct af 5 Rbd. Sølv, hvoraf $\frac{1}{3}$ Deel vil tilfalde Angiveren, constitueret Skovfoged D. Bruhn, og $\frac{2}{3}$ Dele den Kongelige Forstkasse.

Forsaavidt vil altsaa den ergangne Underretsdom, hvorved Tiltalte er ikjendt ordinair Tyvsstraf efter Frd. 20de Februar 1789 §. 1 cfr. med Frd. 12te Juni 1816, være at forandre, hvorimod det maa bifaldes, at Tiltalte ved bemeldte Dom er tilpligtet at erstatte den

Kongelige Forstkasse den stjaalne Greens Værdie med 3 Rigsbankmark Sølv, at udrede Actionens Omkostninger, samt at betale Actor og Defensor for Underretten Salarier, hvis Størrelse billiges, dog vil der med Hensyn til at der i Underretsdommens Conclusion ikke er tilføiet det i Præmisserne ommeldte Salarium til Actor ved Underretten, i denne Henseende være at give bemeldte Dom det fornødne Tillæg.

Til Actor her for Retten vil Tiltalte derhos blive pligtig at betale Salarium, hvilket bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants har ikke været forbunden med noget Ophold, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne bevirke Mulct.

Den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Huusmand Hans Mathiesen af Maarum Tinghuse, bør bøde 5 Rbdlr. Sølv, hvoraf ⅓ Deel tilfalder Angiveren, constitueret Skovfoged D. Bruhn, og de ⅔ Dele den Kongelige Forstkasse.

I Henseende til den idømte Erstatning og Actionsomkostninger bør Birketingsdommen ved Magt at stande og bør Tiltalte betale i Salarium til Actor for Underretten, Procurator Kløcker, 3 Rbdlr., til Defensor for Underretten, Procurator Stephansen,

2 Rbdlr., samt til Actor her for Retten, Landvæsens-commissair, Procurator Knudsen, 5 Rbdlr., alt Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Udvalg af Domme, afsagte ved den Kongelige Lands-Over- samt Hof- og Stads-Ret i Kjøbenhavn.

No. 1.

Et Fruentimmer anseet efter Lovens 6—6—10 tredie Membrum, for at have henlagt sit Barn paa Trappen i et Huus, uanseet at hun forblev i Nærheden, men dog uden at kunne med Sikkerhed iagttage, om Barnet blev fundet.

I Sagen:

Procurator Baastrup, som Actor,

contra:

Arrestantinden Dorthea Kirstine Bencke.

(Afsagt den 21de Mai 1831.)

Det er under nærværende Sag tilstrækkeligen godtgjort, at Arrestantinden, Dorthea Kirstine Bencke, har den 5te Mai sidstleden om Aftenen imellem Klokken 8 og 9 begivet sig op i et Huus i Vimmelskaftet og henlagt sit 2 Maaneders gamle Barn paa en Maatte udenfor en Dør til 1ste Sal samt derefter forladt Huset,

hvor Barnet dog strax blev funden derved, at den paa Stedet tjenende Pige ved fra Kjøkkenet at have hørt nogen liste sig paa Trappen, kom ud med Lys og Barnet derefter gav sig til at skrige.

Som Motiv til denne Gjerning har Arrestantinden angivet sin kummerlige Forfatning, som Følge af, at Barnefaderen havde erklæret ikke at ville vide af hende eller Barnet at sige, og det Haab at Familien paa Stedet, som hun vidste ikke selv havde Børn, vilde sørge for Barnet.

Vel maa det nu ifølge Arrestantindens Forklaring, der finder nogen Bestyrkelse ved en Deponents Udsagn, antages, at hun efter at have lagt Barnet fra sig har forføiet sig i en ligeoverfor værende Port og opholdt sig der, indtil hun saae Folk i Huset gaae med Lys fra Salen ud paa Trappegangen, hvoraf hun, som hun paastaaer, kom i den sikkre Formening, at Barnet var bleven funden. Men da, endog uden Hensyn til den Mulighed, at Beboerne kunde have undladt at tage sig af Barnet, hiin Omstændighed ikke kunde give hende nogen Vished for, at Barnet virkeligen var bleven funden (hvorved bemærkes, at den paa Stedet tjenende Pige, efter sin Forklaring, først efter at hun var gaaet ned af Trappen, hvor hun hørte nogen slaae Mellemdøren i efter sig, blev Barnet vaer derved, at hun hørte det give sig til at skrige) og tillige det Tilfælde kunde have mødt, at Barnet efter at Arrestantinden havde forladt det kunde, inden det var bleven fundet, være tilstødt Ulykke paa

dets mørke Trappegang, saa kan hun ikke siges derved, at hun paa den ovenmeldte Maade opholdt sig i Nærheden, at have sikkret Barnet imod Livsfare, saa at de Grunde, hvorved Straffebestemmelserne i L. 6—6—10 ere fremkaldte, skulde antages ikke in casu at være tilstede.

Ikke heller kan, da Straffen er lovbestemt, den Omstændighed ved Sagens Paakjendelse blive at tage i Betragtning, at hun har angret Gjerningen og gjort Forsøg paa at faae Barnet tilbage, hvilket sidste desuden først er skeet efter flere Dages Forløb, og da der tillige var skeet Anmeldelse til Politiet om det Passerede.

Hun bliver derfor i Overeensstemmelse med Lovens 6—6—10 3die Membrum, jfr. med Frd. 19de Novbr. og 19de Marts 1751 samt Rescr. af 7de Decbr. 1742 og 7de August 1744, at tilfinde at stryges til Kagen og at hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Tugthuus sin Livstid, hvorhos det vil paaligge hende at udrede de af Actionen lovlig flydende Omkostninger, derunder indbefattet i Salarium til Actor, Procurator Baastrup, 5 Rbdlr. Sølv.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinden, Dorthea Kirstine Bencke, bør stryges til Kagen og hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Tugthuus sin Livstid; saa bør hun og udrede de af Actionen lovlig

skyldende Omkostninger, derunder indbefattet i Salarium til Procurator Baastrup 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 23de Juni 1831.

Dorthea Kirstine Bencke bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Høegh-Guldberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 2.

Den, der for sit Tilgodehavende har modtaget Kjøbmandsvare i Betaling, maa ansees berettiget til at lade disse ved Auction bortsælge, uanseet han ikke er handelsberettiget.

I Sagen:

Friderich Christmas her af Staden, og Kjøbmand Bøwing af Storeheddinge,

contra:

Cancellieraad, Bye- og Herredsfoged Hornemann og Kjøbmand S. Hofmeier i Storeheddinge.

(Afsagt den 30te Mai 1831.)

Citanterne, Friderich Christmas her af Staden og Kjøbmand Bøwing af Storeheddinge, paaanke

under nærværende Sag enten til at kjendes uefterrettelig at være, eller til Underkjendelse, Tilsidesættelse og Forandring en af Indstævnte, Cancellieraad, Bye- og Herredsfoged Hornemann, som Auctionsforvalter, den 15de September forrige Aar afsagt Kjendelse, hvorved en efter Reqvisition af Citanten, Friderich Christmas, over en Deel ham tilhørende og i Storeheddinge beliggende Kjøbmandsvarer paabegyndt Auction, hvorunder tillige attraaedes bortsolgt adskillige paa det fremlagte Catalog som Citanten, Kjøbmand Bøwing, tilhørende og under Benævnelse af Appendix anførte Varer, paa Indstævnte, Kjøbmand i bemeldte Bye S. Hofmeiers Protest imod at Auctionen nød Fremme, forsaavidt derved attraaedes bortsolgt Kjøbmandsvarer tilhørende en i Storeheddinge til Handel uberettiget Person, er bleven negtet Fremme, hvorimod Citanten, Kjøbmand Bøwings Ret til efter lovlig Omgang at faae de ham tilhørende Varer ved Auction solgte er forbeholdt ham, ligesom det Offentliges Ret og, med Hensyn til den af Indstævnte, Kjøbmand Hofmeier, nedlagte Paastand om Confiscation af de i Cataloget anførte Varer, er reserveret.

Citanterne have principaliter paastaaet, at den paaankede Eragtning enten frafaldes eller kjendes uefterrettelig at være, og at Indstævnte, Cancellieraad Hornemann, tilpligtes paa egen Bekostning at forfriske Auctionen; men in subsidium at Auctionen tillægges Fremme, forsaavidt angaaer de Varer, som tilhøre

Kjøbmand Bøwing. Saa have de og nedlagt Paastand om, at de Indstævnte een for begge og begge for een stande dem til Rette for alt dem paaført Tort, Tab og Creditspilde, samt tilsvare dem den forgjeves Auctions- og denne Sags Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Indstævnte, Kjøbmand Hofmeier, har derimod paastaaet den paaankede Kjendelse for F. Christmas's Vedkommende stadfæstet og sig tilkjendt Processens Omkostninger hos Citanterne in solidum med noget Tilstrækkeligt.

Saa har og Indstævnte, Cancellieraad Hornemann, der er bevilget benef. proc. grat., nedlagt Paastand om sin afsagte Kjendelses Stadfæstelse, samt at Citanterne in solidum tilpligtes at betale ham Processens Omkostninger.

Forsaavidt nu Citanterne have grundet deres principale Paastand derpaa, at Auctionsforvalteren formeentligen er gaaet udenfor sin Competence ved at paakjende, om Citanten Christmas kunde ansees for handelsberettiget, da kan denne Erindring ikke billiges, efterdi der om Auctionsforvalteren end havde været incompetent til at paakjende denne Qvæstion, forsaavidt Citantens Ret til at faae Auctionen fremmet deraf var afhængig, i alt Fald ingen Tvivl var imellem Parterne i fornævnte Henseende, hvorimod det var in confesso, at Citanten Christmas ikke var handelsberettiget, saa at Auctionsforvalteren ikkun havde at afgjøre, hvorvidt

ham, som uberettiget til Handel, kunde gives Adgang til at lade Kjøbmandsvarer bortsælge ved Auction.

Hvad dernæst dette Spørgsmaal angaaer, da er det allerede i den af Procurator Jørgensen paa bemeldte Citants Vegne udstedte og under Auctionsforretningen fremlagte Reqvisition opgivet, at han havde maattet modtage de Varer, som han attraaede bortsolgte, i Betaling for laante Penge, ligesom Procurator Jørgensen og under den i Anledning af den nedlagte Protest mod Auctionens Fremme opstaaede Tvist, har ladet Auctionsprotocollen tilføre, at Citanten ikke havde kjøbt de Varer, som han agtede for sin Regning at lade bortauctionere, for at drive Handel med dem, men ikkun erhvervet dem paa foranførte Maade, samt at han paa Grund heraf maatte ansee sig berettiget til at lade dem bortsælge ved Auction, da han ei paa anden Maade lettelig kunde gjøre sine Varer i Penge, uden at Rigtigheden af hvad Citanten saaledes in facto havde anført til Styrke for sin Paastands Lovlighed fra Kjøbmand Hofmeiers Side er bleven modsagt.

Under Proceduren her for Retten har Citanten derhos yderligere forklaret Anledningen til hvorledes bemeldte Varer vare komne i hans Besiddelse, ved at anføre, at hans Broder havde bestemt at etablere sig som Kjøbmand i Storeheddinge og til den Ende laant en Deel Penge af Citanten, men at denne, da der siden mødte uforudsete Hindringer for hans Broders Etablissement, og de laante Penge for den største Deel allerede

vare anvendte til at indkjøbe Varer, maatte for en Deel tage disse i Betaling, da hans Broder ikke paa anden Maade kunde udrede samme, ligesom Indstævnte, Kjøbmand Hofmeier, ei alene har indrømmet Rigtigheden af disse Facta (thi den af ham her for Retten fremførte Benegtelse af, at Citanten skulde have modtaget Varerne i Betaling, kan, som stridende mod hans Procedure i første Instants, ei komme i Betragtning), men endog yderligere bekræftet samme ved at angive de specielle Hindringer, der foranledigede at Citantens Broder ikke kom til at nedsætte sig som Kjøbmand i Storeheddinge.

Men naar Sagen forholder sig saaledes, skjønnes det ikke at kunne formenes Citanten at lade de omhandlede Varer bortsælge ved Auction; thi vel maa det efter Grundsætningerne i Lovgivningen om Handel og Næringsbrug, in specie Frd. 4de August 1742, Placaten 22de December 1808 og Frd. 23de April 1817 i Almindelighed antages, at ingen kan være berettiget til at lade Kjøbmandsvarer opbyde til Salg ved Auction, med mindre han er berettiget til at handle med de Varer, han lader bortsælge; men denne Regel, der er given til Næringsveienes Betryggelse, maa dog forstaaes i Overeensstemmelse med dens Grund og Øiemed; den maa følgelig være uanvendelig i saadanne Tilfælde, hvor det er aabenbart, at der ikke tilsigtes noget Indgreb i Handelsstandens Rettigheder, men den Paagjeldende beviislig er kommen i Varernes Besiddelse paa en eller anden

tilfældig Maade, saasom ved Arv, eller fordi Betaling ei paa anden Maade har været at erholde hos hans Debitor. Slige Indskrænkninger i den almindelige Grundsætning ere en nødvendig Følge deraf, at Lovgiveren ikke blot havde at tage Hensyn til Handelsstandens Betryggelse, men tillige havde at beskjerme de øvrige Borgeres Rettigheder, saa at det ene Øiemed ei kunde opoffres for det andet, men begge saavidt muligt maatte søges forenede. Derimod er det en anden Sag, at den, der blot paa Grund af sin Eiendomsret maa ansees berettiget til at lade Handelsvarer bortsælge ved Auction, ei kan gjøre Fordring paa at nyde de Begunstigelser, der ere tilstaaede Handelsberettigede, cfr. Canc. Brev 2den September og 18de October 1823.

Men naar Citanten, Friderich Christmas, saaledes maa ansees berettiget til at erholde Auctionen fremmet efter den af ham gjorte Reqvisition, forsaavidt de ham tilhørende Varer angaae, saa maa det samme og gjelde om de Citanten, Kjøbmand Bøwing, tilhørende Varer, der paa det fremlagte Catalog ere anførte som Appendix, uden at nogen særegen Reqvisition i saa Henseende behøves fra Kjøbmand Bøwings Side, da det i Almindelighed ikke kan ansees forbudt, at lade saadant Appendix eller Tilhæng af Varer eller Løsøre auctionere, cfr. Frd. 19de October 1693 §. 23, og en speciel Reqvisition af disses Eier altsaa i alt Fald alene kunde fordres for det Tilfælde, at Auctionen ei maatte

kunne fremmes efter den Reqvisition, der laae til Grund for Forretningen.

Efter alt Foranførte vil den af Indstævnte, Kjøbmand Hofmeier, nedlagte Protest og Paastand ikke kunne gives Medhold, hvorimod Auctionsforvalteren, Cancellieraad Hornemann, vil have at fremme Auctionen.

Derimod vil den af Citanterne nedlagte Paastand om at tilkjendes Erstatning hos de Indstævnte for Tort, Tab og Creditspilde ikke kunne tages til Følge, da det ikke mod de Indstævntes Benægtelse er beviist, at Citanterne have lidt nogen Skade i fornævnte Henseender.

Processens Omkostninger vil Indstævnte, Kjøbmand Hofmeier, have at betale Citanterne med 25 Rbdlr. Sølv; iøvrigt vil Processens Omkostninger efter Omstændighederne blive at ophæve.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Den af Indstævnte, Kjøbmand S. Hofmeier i Storeheddinge, under den paaankede Auctionsforretning nedlagte Protest og Paastand kan ikke gives Medhold, hvorimod Auctionsforvalteren, Indstævnte Cancellieraad Hornemann, bør fremme Auctionen.

Iøvrigt bør de Indstævnte for Citanterne, Friderich Christmas her af Staden og Kjøbmand

Bøwing af Storeheddinge, deres Tiltale i denne Sag frie at være.

Processens Omkostninger betaler Indstævnte, Kjøbmand Hofmeier, til Citanterne med 25 Rbdlr. Sølv, iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 3.

Frifindelse for Justitiens Tiltale for at have stjaalet afhuggede unge Riisbøg i Skoven, paa Grund af, at denne Overtrædelse alene antages at høre under privat Forfølgning efter Frd. 26de Januar 1733 §. 1 og 32.

I Sagen:

Procurator Benzon, som Actor,

contra:

De Tiltalte, Indsidderne Anders Hansen og Niels Jacobsen, begge af Karbek.

(Afsagt den 31te Mai 1831.)

Forsaavidt Tiltalte, Anders Hansen, der forhen ved Ringsted Kjøbstads Extrarets Dom af 5te November 1818 for første Gang begaaet simpelt Tyverie er anseet efter Frd. 20de Februar 1789 §. 1 og ifølge Thybjerg Herreds Extrarets Dom af 13de Mai 1822 for samme Forbrydelse efter bemeldte Forordnings §. 2, under nærværende Sag er tiltalt for at have bortstjaalet

2de Stilladsbukke og en Stige fra et Huus i Bornakke Skoven, er intet Beviis i saa Henseende tilveiebragt imod ham.

Derimod har han vedgaaet, uden Tilladelse at have borttaget i Saltøe Skov nogle Riis eller Grene, som vare afhuggede af Træerne tilligemed noget Sankebrænde og nogle gamle Grene, som han brød af Træerne og hvilket alt, der af ham er ansat til en Værdie af 16 ß. Repræsentativer, han har bragt til sit Hjem i 2de Byrder og har opbrændt, saa at en nærmere Undersøgelse om det Borttagnes Beskaffenhed ikke har kunnet anstilles; men efter at det ved flere under Sagen afhørte Vidner var oplyst, at der paa det Sted, hvor de ovennævnte Effecter ere borttagne, ikkun fandtes Udhugst af unge Riisbøge, som vare lagte i Bunker til Salg, har han indrømmet Muligheden af at det Borttagne kan have været saadanne tynde Riisbøge, hvilke han imidlertid paastaaer ikke at have været tykkere end at han kunde bryde dem over Knæet.

Den anden under nærværende Sag Tiltalte, Niels Jacobsen, har tilstaaet ligeledes uden Tilladelse i samme Skov at have borttaget 3 afhugne Riisbøge, ialt vurderede til 12 ß. Tegn, hvis Størrelse forøvrigt ikke under Sagen findes oplyst.

For dette Forhold er førstnævnte Tiltalte ved den paaankede Dom anseet efter den ovennævnte Forordnings §. 3 med Straf af Fæstningsarbeide paa Livstid, og Tiltalte Niels Jacobsen, der ei findes forhen

actioneret eller straffet, ifølge samme Forordnings §. 1 sammenholdt med Frd. 12te Juni 1816 tilfunden Straf af 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød; men da de borttagne Skoveffecter ikke skjønnes ifølge deres Natur at kunne henføres under det, som i Lovgivningen benævnes skovet Ved eller Tømmer, men derimod, forsaavidt Riisbøgen angaaer, nærmest at maatte betragtes som Gjerdsel eller Staver, og som saadan at henføre under Bestemmelserne i Frd. 26de Januar 1733 §. 1 og 32, findes de omhandlede Forseelser ikke at kunne være Gjenstand for Justitiens Paatale. De af Actionen flydende Omkostninger, hvorunder det Defensor for Underretten, Procurator Brüel, ved Underretsdommen tilkjendte Salarium, hvis Størrelse billiges, samt Salarium til Actor for Overretten, Procurator Benzon, hvilket bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv, blive at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Indsidderne Anders Hansen og Niels Jacobsen, begge af Karbek, bør for Actors Tiltale i denne Sag frie at være. De af Actionen flydende Omkostninger, derunder indbefattet Salarier til Defensor for Underretten, Procurator Brüel, 4 Rbdlr. Sølv, og til Actor for Overretten, Procurator Benzon, 5 Rbdlr. Sølv, udredes af det Offentlige.

No. 4.

Et Forbud, nedlagt mod Udbetalingen af den en suspenderet Embedsmand tilkommende Gage, til Sikkerhed for, hvad han formedelst begaaet Embedsmislighed maatte være skyldig, kan forfølges i Forbindelse med den mod ham i saadan Anledning anlagte Justitssag, saa at Klage til Forligelsescommissionen bliver unødvendig, og Paakjendelsen af Forbudets Lovlighed maa udsættes til Justitssagens Paakjendelse. Forbudet i Pl. 27de Juni 1781 mod at gjøre Execution i Embedsmænds Gager ansees ikke anvendelig, naar Embedsmanden formedelst mislig Embedsførelse søges til Straf og Erstatning.

I Sagen:

Procurator Knudsen, som Actor,

contra:

Den suspenderede constituerede Kasserer ved Stadens Hovedkasse, Secretair Ove Høeg Lybecker, og den suspenderede Bogholder ved samme Kasse, Cancellieassessor Christian Holst.

(Afsagt den 4de Juni 1831.)

Nærværende Sag har Actor, Procurator Knudsen, med Hensyn til at de af Tiltalte, Secretair Lybecker, for Stadens Hovedkasse aflagte Regnskaber ere indsendte til det Kongelige danske Cancellie til Decision, og at Spørgsmaalet om de Tiltaltes Strafskyld og øvrige Ansvar formeentligen ikke kan afgjøres, forinden bemeldte

Regnskaber, reviderede og deciderede, indkomme under Sagen, begjert udsat i 8 Dage.

Imod dette Forlangende er bleven nedlagt Protest af Tiltalte, Cancellieassessor Holst, som derimod har paastaaet, at Spørgsmaalet om Lovligheden af den hos ham foretagne og her under Sagen til Justification indstævnte Fogedforretning, hvorved til Betryggelse for det ham paaliggende Ansvar som formeentligen correus debendi med Tiltalte, Secretair Lybecker, er bleven nedlagt Forbud imod Udbetalingen af den ham som suspenderet Embedsmand tilkommende halve Gage indtil Sagens Uddrag, nu strax af Retten paakjendes efter den desangaaende stedfundne Procedure; og i hvilken Henseende hans Erindringer ere følgende:

1) at Actor formeentligen i sin Ordre ingen Hjemmel kan antages at have havt til at foranstalte det ommeldte Forbud og at samme derfor som iværksat efter Reqvisition af en incompetent Person formeentligen maa betragtes som uefterretteligt;

2) at Forbudet formeentligen paa lige Maade er uefterretteligt fordi dets Justification ikke er begyndt med Klage til Forligelsescommissionen;

3) at det maa ansees stridende imod Placaterne af 14de Septbr. forrige Aar og 27de Juni 1781; og

4) at der formeentligen intet er bleven oplyst hvorefter solidarisk Ansvar skulde kunne paahvile ham i Henseende til den hos Secretair Lybecker befundne Kassemangel;

hvorhos han in subsidium har paastaaet at Forbudet i alt Fald ikkun stadfæstes forsaavidt den Gage angaaer, som tilkom ham fra den Tid Forbudet blev nedlagt, og saaledes den Gage, han før den Tid havde tilgode, derfra undtages.

Hvad nu disse Indsigelser betræffe, da kan Procurator Knudsens Competence til at reqvirere Forbudet quæstionis saa meget mindre være nogen Tvivl underkastet, som han udtrykkeligen dertil har været authoriseret af Kjøbenhavns Magistrat, imod sammes Indestaaelse for Følgerne, paa Stadens Vegne.

Da fremdeles selve det bemeldte Tiltalte imputerede solidariske Pengeansvar, som formeentligen hidrørende fra mislig Embedsforvaltning, er Justitsactionens Gjenstand, saa skjønnes det ikke heller, at Forligsmægling, der ifølge heraf var uanvendelig hvad selve Erstatningskravet angik, kan ansees at have været fornøden i Henseende til det nedlagte Forbud, hvis Diemed blot var at tilveiebringe Betryggelse i Henseende til bemeldte Ansvar.

Ogsaa har det Kongelige danske Cancellie ved dets nu under Sagen fremlagte Skrivelse af 29de April 1830 tilkjendegivet Kjøbenhavns Magistrat, at saafremt samme maatte finde sig foranlediget til at lade det ommeldte Forbud iværksætte, kunde saadant reqvireres ved den befalede Actor og søges stadfæstet ved den Dom, der havde at bestemme den Tiltaltes Ansvar til Stadens Kasse, hvorved saaledes er forudsat, at Forbudet kunde forfølges af Actor, som Deel af Justitssagen, med

hvilken det derfor ogsaa, hvad Spørgsmaal om Forligsmægling angik, maatte være lige Vilkaar undergivet.

Forsaavidt han dernæst har anført, at den ham som suspenderet Embedsmand tilkommende halve Gage ikke i nærværende Tilfælde skulde kunne belægges med Beslag, og som Grund herfor paaberaabt Placaterne af 14de September f. A. og 27de Juni 1781, kan ham ikke heller heri gives Medhold. Den første af disse Placater angaaer nemlig blot Forholdet imellem den suspenderede og den fungerende Embedsmand indbyrdes, og den sidste, der ifølge sine Udtryk, jfr. med Frd. af 10de December 1790, egentlig har Beslag formedelst civil Sag til Gjenstand, skjønnes ikke at kunne gives nogen Udvidelse til et Tilfælde, som dette, hvor den Paagjeldende formedelst formeentligen begaaede Misligheder i sit Embede er bleven suspenderet fra samme og under en imod ham anlagt Justitsaction søges til Strafansvar og Erstatning i saa Henseende.

Da der fremdeles ikke kan være nogen Grund, hvorfor den Deel af hans Gage, som var forfalden, men ikke oppebaaret før Forbuddet blev nedlagt, meer skulde kunne paastaaes unddraget den effectuerede Forretning, end den efter den Tid forfaldne Gage, hvorimod det følger af en saadan Forretnings Natur, forsaavidt der ellers intet mod dens Lovlighed er at indvende, at den maa kunne omfatte alt, hvad der, paa den Tid den iværksættes, henstaaer som uoppebaaret af den Vedkommende, saa kan hans subsidiaire Paastand om at For-

budde i alt Fald for en Deel skulde kjendes ugyldigt, ikke heller tages i Betragtning.

Efter alt Foranførte kan Lovligheden af den omhandlede Forbudsforretning ene beroe paa, om bemeldte Tiltalte kan antages at være undergivet noget solidarisk Ansvar i Henseende til den hans Medtiltalte imputerede Kassemangel. Men Spørgsmaalet herom findes ikke at kunne afgjøres førend de af Tiltalte Lybecker aflagte Regnskaber tilligemed det Kongelige Danske Cancellies Decision, hvortil samme nu er indsendt, fremkomme under Sagen, hvorefter først en fuldstændig Kundskab om Kassemangelens Beskaffenhed og Størrelse og Tiltalte Holsts Forhold til samme kan erholdes. Med Hensyn til det imod ham instituerede Continuations-Søgsmaal, hvorunder han sigtes for at have attesteret at Tiltalte Lybeckers Regnskab for 1821, dateret 31te Marts 1822 og i August Maaned 1823 tilstillet Kjøbenhavns Magistrat, stemmede med den for Hovedkassen førte authoriserede Journal og Hovedbog, uagtet Bogholderiets Bøger udvise, at et Beløb af 5985 Rbd. 78½ ß., som ved bemeldte Regnskab er taget til Indtægt, først indkom den 10de Januar 1824, har han selv under det den 5te November 1828 optagne Criminal-Forhør udsagt, at hvad han til sin Undskyldning herfor havde anbragt, vilde ved Lybeckers endelige Regnskabs Aflæggelse befindes rigtigt; og i Indlæg af 22de Marts sidstleden har han hertil føiet, at det, for aldeles indlysende at documentere sin Uskyld under denne

Post, vilde være ham fornødent at have de aflagte Regnskaber, der, som meldt, nu beroe i Cancelliet til Decision.

Ligesom den Tiltalte saaledes i Henseende til en Deel af det, hvorfor han er saggivet, selv har erkjendt Regnskabernes Tilstedebringelse for at være nødvendig, saaledes følger det af sig selv, at, om endog Actor maatte være skyldig i Forsømmelse med Hensyn til bemeldte Continuations-Søgsmaals Fremme, dette ikke kan bevirke at Sagen skulde paakjendes uden at de Oplysninger, som i samme behøves, tilveiebringes.

Den af oftnævnte Tiltalte nedlagte Paastand om, at Spørgsmaalet om Gyldigheden af det iværksatte Forbud i Sagens nærværende Stilling endeligen skulde paakjendes, kan derfor ikke være at tage til Følge, hvorimod Actor, i Overeensstemmelse med hans ovennævnte Begjæring, vil være at bevilge 8 Dages Anstand.

Thi eragtes: Den fra Tiltalte, suspenderet Bogholder ved Stadens Hovedkasse, Cancellieassessor Christian Holst's Side nedlagte Paastand om, at det under Sagen omhandlede Forbud skulde kjendes uefterretteligt eller ophæves, kan for Tiden ikke blive at tage i Betragtning, hvorimod Actor, ifølge det ovenbenævnte af ham fremsatte Forlangende, bevilges 8 Dages Anstand.

No. 5.

Naar Forligelsescommissionens Henviisnings-Paategning indeholder, at en Mand har mødt paa egne og Andres Vegne, maa det antages paaseet, at han af disse har været behørigen befuldmægtiget. Undersøgelse af, hvorvidt Ægtheden af et tinglæst Gjeldsbrev, hvis foregivne Udsteders Død gjorde 5—1—6 uanvendelig, kunde ansees beviist.

I Sagen:

Agent og Fabrikør Holmblad, paa egne og myndige Medarvingers Vegne og som Værge for de umyndige Arvinger efter Agent og Farver Lauritz Holmblad,

contra:

Cathrine Margrethe Smidt, Enke efter Slagtermester Rasmus Smidt.

(Afsagt den 13de Juni 1831.)

Citanten, Agent og Fabrikør Holmblad, paa egne og myndige Medarvingers Vegne og som Værge for de umyndige Arvinger efter Agent og Farver Lauritz Holmblad, søger under nærværende Sag Indstævnte, Cathrine Margrethe Smidt, Enke efter Slagtermester Rasmus Smidt, til at indfrie 2 under fornævnte hendes Mands Navn udstedte Obligationer, den ene til Citantens Farfader, Jacob Holmblad, af 28de Januar 1785, tinglæst den 31te samme Maaned, stor efter Afdrag og Omskrivning 950 Rbd. Sølv,

og den anden til Citantens Fader, fornævnte Agent og Farver Lauritz Holmblad, af 26de Decbr. 1811, tinglæst den 29de Juni 1812, stor efter Omskrivning 500 Rbdlr. Sølv, ved hvilke Obligationer, som paa Skiftet efter Citantens Fader ere udlagte ham og hans Medarvinger, er givet Pant i Huset gammel Matricul No. 200, nyt No. 201 i Borgergaden, og til Citanten at betale sammes paalydende Summer med Renter fra Udlæggets Dato den 15de Juni 1829 samt Processens Omkostninger.

Indstævnte har derimod principaliter paastaaet nærværende Sag afviist og subsidialiter, at hun enten frifindes for Citantens Tiltale, eller dog at Omskrivningen af Obligationen af 26de December 1811, oprindelig lydende paa 500 Rdlr. Dansk Courant, bør skee efter dens Udstedelsesdato. Saa har hun og i ethvert Tilfælde paastaaet sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst.

Sin principale Paastand grunder Indstævnte derpaa, at nærværende Sag formeentlig er hende uvedkommende, da den ved de paastævnte Obligationer pantsatte Eiendom forlængst af hende er solgt, samt at Citanten, mod hvem og Medarvinger der har været anlagt Sag af bemeldte Eiendoms Kjøber til at faae de paastævnte Obligationer enten i det Hele eller for en Deel udslettede af Pantebogen, men hvilken Sag blev afviist fordi Citanten negtede af de øvrige i Sagen formeentlig interesserede Personer at have erholdt Fuldmagt til at

Ikke heller kan det antages, at de Svar, Indstevnte har meddeelt paa de 2 til hende skete Notarial-Adspørgsmaale, skulde staae i Strid med formeente af hende nedlagte Benægtelser, da disse Svar netop gaae ud paa, at det ikke var hende bekjendt, at hendes afdøde Mand havde udstedt de omspurgte Pantobligationer eller hvoraf samt Renter, samt at hun selv aldrig havde betalt nogensinde Renter eller Afdrag paa samme, saalidet som hun derfor var dennes [illegible].

Endelig kan Retten heller ikke billige den af Citanten anførte Paastand, at Berüchtigeden i nærværende Tilfælde maatte paalægge Indstævnte paa Grund af, at Skyldbrevene have været unægtede, og at hun, der ikke selv har udstedt samme, ikke er i Stand til at aflægge den i Lovens 5—1—6 foreskrevne Eed. Da nemlig et Skyldbrevs Tilstaaelse efter L. 1—4—34 kan ikke uden at det er fornødent dertil at bevise den Pantgiverskab, saa kan denne eller de, der søges i den afdøde Mands Sted, ikke antages formedelst Tinglysningen at have taget deres Indsigelse mod Gjeldsbrevets Ægthed; og at den, imod hvem et Gjeldsbrev fremlægges, som han ikke selv, men en Anden, i hvis Formynderskab han er, har udstedt, ikke er i Stand til under Eed at fragaae Haand og Segl, kan saa meget mindre medføre at Gjeldsbrevet uden videre Beviis skulde ansees for rigtigt, som den i Lovens 5—1—6 omhandlede Eed neppe kan antages at være indført til Fordeel for Producenten, hvem Berüchtigeden,

naar Documentets Ægthed modsiges, maa paaligge. Imidlertid kan det ikke negtes, at den Omstændighed, at bemeldte Pantebreve saavelsom de derpaa værende Omskrivningspaategninger have været læste til Tinge, uden at der enten medens Indstævntes Mand endnu levede eller efter hans Død er gjort noget Skridt til at faae dem udslettede af Pantebogen, maa gjøre det i høi Grad usandsynligt, at de modsagte Underskrifter ei skulde være meddeelte af den Afdøde, ligesom disses Rigtighed endvidere understøttes ved de Oplysninger, der ere tilveiebragte ved de af Citanten erhvervede Tingsvidner angaaende den Gjeld, hvori Indstævntes Mand har staaet til Citantens Familie, men det skjønnes dog ikke, at man af disse Tingsvidner, der ingen saadanne Forklaringer indeholde angaaende denne Gjelds Størrelse og nærmere Beskaffenhed, hvorved det kunde ansees tilstrækkeligen godtgjort, at der under bemeldte Gjeld har været indbefattet mere end den, der har havt sin Grund i Obligationen af 28de Januar 1785, eller at der af den omforklarede Gjeld har været erlagt Renter in specie i de sidste 20 Aar, efter Lovens Grundsætning i 5—14—47 kan udledes et tilstrækkeligt Beviis for de omtvistede Fordringers Rigtighed. Det maa og herved bemærkes, at Obligationen af 26de December 1811 er forsynet med Vitterlighedsvidners Underskrift uden at det er avanceret, at de skulde være døde eller paa anden Maade ude af Stand til at kunne give nogen Oplysning i Sagen, saa at der end ikke haves

nogen Vished for, at Citanten ei skulde være i Stand til ved sædvanlige Beviismidler at godtgjøre dette Gjeldsbrevs Ægthed, hvorved forøvrigt den med Obligationen af 28 Januar 1785 nedlagte exceptio præscriptionis maatte bortfalde, da denne Obligation er paaberaabt i hiin og der ikke siden sidstnævntes Udstedelse er forløbet det i Lovens 5—14—4 foreskrevne Tidsrum.

Paa Grund heraf vil det alene kunne paalægges Indstævnte, der, saafremt hun enten selv har udstedt eller tilladt Andre paa sine Vegne at udstede fornævnte Skrivelse af 20de Februar forrige Aar, maa antages at have erkjendt den omtvistede Gjeld, idet der nemlig i denne Skrivelse yttres det Ønske, at Citanten vilde tillade, at en Person, til hvem Indstævnte attraaede at overdrage sit Huus, maatte afgjøre hendes Gjeld paa 1450 Rbdlr. med 1000 Rbdlr. r. S., med Eed at bekræfte, at hun hverken selv har skrevet eller tilladt Andre paa sine Vegne at skrive det under bemeldte Brev værende Navn, samt at det ei heller med hendes Vidende og Villie er bleven udstedt. Skulde Indstævnte aflægge denne Eed, vil hun blive at frifinde for Citantens Tiltale, hvorimod hun, saafremt Eden ikke aflægges, vil være pligtig at indfrie de paastævnte Obligationer og til Citanten paa egne og Medarvingers Vegne at betale deres paalydende Sum 1450 Rbdlr. Sølv med Renter deraf 4 pCt. fra Udlæggets Dato den 15de Juni 1829 indtil Betaling skeer; thi den af hende subsidialiter gjorte Indsigelse imod Maaden, hvorpaa Obli-

gationen af 26de December 1811 er bleven omskreven fra Dansk Courant til Rigsbankpenge, kan ei tages til Følge, naar Omskrivningen eengang maa ansees vedtagen saavel af afdøde Slagtermester Smidt som af Indstævnte selv, i hvilken Henseende det og maa bemærkes, at Paategningen angaaende Obligationens Omskrivning indeholder Forklaring om, at Aarsagen til at Obligationen er bleven omskreven Daler for Daler har været den, at Gjelden havde sin Oprindelse fra Aaret 1790.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Naar Indstævnte, Cathrine Margrethe Smidt, Enke efter Slagtermester Rasmus Smidt, efter foregaaende lovlig Omgang, inden sit Værneting med sin corporlige Eed bekræfter, at hun hverken selv har skrevet eller tilladt andre paa sine Vegne at skrive det under den under Sagen fremlagte Skrivelse af 20de Februar forrige Aar værende Navn, samt at bemeldte Skrivelse ei heller med hendes Vidende og Villie er bleven udstedt, bør hun for Citanten, Agent og Farver Holmblad, paa egne og myndige Medarvingers Vegne og som Værge for de umyndige Arvinger efter Agent og Farver Lauritz Holmblad, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Trøster hun sig derimod ikke til saadan Eed at aflægge, bør hun indfrie de paastævnte Panteobligationer af 28de Januar 1785 og 26de December 1811, den første stor efter Omskrivning og Afdrag 950 Rbdlr. Sølv, og den sidste stor efter Omskrivning 500 Rbdlr. Sølv, og til Citanten i fornævnte Egenskab betale deres paalydende Beløb 1450 Rbdlr. Sølv med Renter deraf 4 pCt. fra Udlæggets Dato den 15de Juni 1829 indtil Betaling skeer.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets=Dom i Sagen:

Agent Jacob Holmblad, paa egne og Medarvingers Vegne efter Agent og Farver Lauritz Holmblad,

contra:

Cathrine Margrethe Schmidt, Enke efter Slagtermester Rasmus Schmidt.

(Afsagt den 3die Juni 1834.)

Indstævnte bør indfrie de paastævnte Panteobligationer af 28de Januar 1785 og 26de December 1811, den første stor efter Omskrivning og Afdrag 950 Rbdlr. Sølv, og den sidste stor efter Omskrivning 500 Rbdlr. Sølv, tilligemed Renter deraf, 4 pCt., fra den 15de

Juni 1829, samt derhos til Citanten betale Processens Omkostninger for begge Retter skadesløst. Til Justitskassen betaler Indstævnte 1 Rbdlr. Sølv.

No. 6.

Den Omstændighed, at en Person under Militair-Etaten er for Tyverie dømt til en Straf, der er ligesaa stor som den i Frd. 20de Februar 1789 §. 4 fastsatte, kan ikke bevirke, at han, naar han senere som Civil gjør sig skyldig i Tyverie, skal ansees efter Forordningens §. 5.

I Sagen:

Procurator Abrahamson, som Actor,

contra:

Arrestanten Julius Frantzen, eller som han og er kaldet Julius Frantz Jensen, samt de Tiltalte, Smedesvendene Christian Jensen og Frederik Wierth.

(Afsagt den 14de Juni 1831.)

Under nærværende Sag er Arrestanten, Julius Frantzen, eller som han og er kaldet Julius Frantz Jensen, ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder tilstrækkeligen overbeviist, at have den 28de Marts d. A. indfundet sig i Huset No. 141 i Borgergaden og der af et Kjøkken, hvorfra Døren til Trappegangen var ulaaset, bortstjaalet tvende Lieute-

samt Dreier tilhørende Par Støvler, hvilke senere ere komne tilstede og efterat være vurderede til 2 Rbdlr. 2 Mk. S. og T., tilbageleverede Bestjaalne, saa at der ei bliver Spørgsmaal om Erstatning.

Hvad Straffen for Arrestanten angaaer, da bliver det at mærke, at han tilforn ved Søeetatens combinerede Rets Dom af 21de Januar 1811 for Tyverie paa sin Post har været dømt efter Krigsartikels-Brevet for Landtjenesten ved Søeetaten §. 625 til at kagstryges og hensættes til Fæstningsarbeide sin Livstid, hvilken Straf dog ved Kongelig Resolution blev derhen formildet, at han fritoges for Kagstrygningen, ligesom han og senere ifølge Kongelig Resolution af 30te Juli 1819 er bleven løsladt af Forbedringshuset, til hvilken Straffeanstalt han var bleven overflyttet, hvorhos han efter sin Løsladelse har deels for Gadeuorden, deels for ulovlig Omgang med Hittegods ifølge Kjøbenhavns Politierets Domme af 8de Januar 1823 og 9de Juni 1827 været anseet med Straf af respective 8 Dages og 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Vel har Actor nu paastaaet Arrestanten dømt efter Frd. 20de Februar 1789 §. 5 paa Grund af, at han ved den forbemeldte combinerede Rets Dom er anseet med en ligesaa stor Straf, som den der fastsættes i denne Forordnings §. 4, men da bemeldte §. 5 udtrykkeligen fordrer til Anvendelsen af den i samme foreskrevne Straf, at den Paagjeldende tidligere er dømt efter §. 3 eller §. 4, hvilket ikke er Tilfældet med Arre-

stanten, og derhos det Forhold, for hvilket han ved den combinerede Ret er dømt, ikke efter Frd. af 20de Februar 1789, hvilken nu paa ham er anvendelig, vilde kunne have medført en saadan Straf som den, han i Overeensstemmelse med den Lovgivning, hvorunder han da sorterede, blev idømt, saa vil den af Actor nedlagte Paastand ikke kunne tages til Følge.

Arrestanten vil derimod alene blive at ansee med Straf for anden Gang begaaet simpelt Tyverie efter Frd. 20de Februar 1789 §. 2, og skjønnes hans Straf efter Omstændighederne at kunne fastsættes til 4 Aars Arbeide i Rasphuset.

Betræffende de Tiltalte, Smedesvendene Christian Jensen og Frederik Wierth, da ville disse, som overbeviste om at have afkjøbt Arrestanten de under Sagen omhandlede tvende Par Støvler og derved gjort sig skyldige i ulovlig Handel, i Overeensstemmelse med Frd. 27de Juli 1742 §. 2 og Rescr. 31te Juli 1744 §. 1 være at ansee med en Mulct til Politiekassen, hvilken Mulct bestemmes til 1 Rbdlr. Sølv for hver.

Saa vil og Arrestanten, saavelsom de Tiltalte blive pligtige hver for sit Vedkommende at betale Actionens Omkostninger, hvorhos Arrestanten vil have at udrede Salarium til Actor 5 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Julius Frantzen, eller som han og er kaldet Julius

Ikke heller kan det antages, at de Svar, Indstævnte har meddeelt paa de 2 til hende skete Notarial-Requisitioner, skulde staae i Strid med fornævnte af hende nedlagte Benegtelser, da disse Svar netop gaae ud paa, at det ikke var hende bekjendt, at hendes afdøde Mand havde udstedt de omspurgte Panteobligationer eller deraf betalt Renter, samt at hun selv aldrig havde betalt hverken Renter eller Afdrag paa samme, saalidet som hun derfor var bleven krævet.

Endelig kan Retten heller ikke billige den af Citanten yttrede Formening, at Beviisbyrden i nærværende Tilfælde maatte paaligge Indstævnte paa Grund af, at Gjeldsbrevene have været tinglæste, og at hun, der ikke selv har udstedt samme, ikke er i Stand til at aflægge den i Lovens 5—1—6 foreskrevne Eed. Da nemlig et Gjeldsbrevs Tinglæsning efter L. 1—4—34 kan skee uden at det er fornødent dertil at varsle den Paagjeldende, saa kan denne eller de, der søges i den foregivne Udsteders Sted, ikke antages formedelst Tinglæsningen at have tabt deres Indsigelse mod Gjeldsbrevets Ægthed; og at den, imod hvem et Gjeldsbrev fremlægges, som han ikke selv, men en Anden, i hvis Forpligtelse han er indtraadt, har udstedt, ikke er i Stand til under Eed at fragaae Haand og Segl, kan saa meget mindre medføre at Gjeldsbrevet uden videre Beviis skulde ansees for rigtigt, som den i Lovens 5—1—6 omhandlede Eed netop maa antages at være indført til Fordeel for Producenten, hvem Beviisbyrden,

naar Documentets Egthed modsiges, maa paaligge. Imidlertid kan det ikke negtes, at den Omstændighed, at bemeldte Pantebreve saavelsom de derpaa værende Omskrivningspaategninger have været læste til Tinge, uden at der enten medens Indstævntes Mand endnu levede eller efter hans Død er gjort noget Skridt til at faae dem udslettede af Pantebogen, maa gjøre det i høi Grad usandsynligt, at de modsagte Underskrifter ei skulde være meddeelte af den Afdøde, ligesom disses Rigtighed endvidere understøttes ved de Oplysninger, der ere tilveiebragte ved de af Citanten erhvervede Tingsvidner angaaende den Gjeld, hvori Indstævntes Mand har staaet til Citantens Familie, men det skjønnes dog ikke, at man af disse Tingsvidner, der ingen saadanne Forklaringer indeholde angaaende denne Gjelds Størrelse og nærmere Beskaffenhed, hvorved det kunde ansees tilstrækkeligen godtgjort, at der under bemeldte Gjeld har været indbefattet mere end den, der har havt sin Grund i Obligationen af 28de Januar 1785, eller at der af den omforklarede Gjeld har været erlagt Renter in specie i de sidste 20 Aar, efter Lovens Grundsætning i 5—14—47 kan udledes et tilstrækkeligt Beviis for de omtvistede Fordringers Rigtighed. Det maa og herved bemærkes, at Obligationen af 26de December 1811 er forsynet med Vitterlighedsvidners Underskrift uden at det er avanceret, at de skulde være døde eller paa anden Maade ude af Stand til at kunne give nogen Oplysning i Sagen, saa at der end ikke haves

nogen Vished for, at Citanten ei skulde være i Stand til ved sædvanlige Beviismidler at godtgjøre dette Gjeldsbrevs Ægthed, hvorved forøvrigt den mod Obligationen af 28 Januar 1785 nedlagte exceptio præscriptionis maatte bortfalde, da denne Obligation er paaberaabt i hiin og der ikke siden sidstnævntes Udstedelse er forløbet det i Lovens 5—14—4 foreskrevne Tidsrum.

Paa Grund heraf vil det alene kunne paalægges Indstævnte, der, saafremt hun enten selv har udstedt eller tilladt Andre paa sine Vegne at udstede fornævnte Skrivelse af 20de Februar forrige Aar, maa antages at have erkjendt den omtvistede Gjeld, idet der nemlig i denne Skrivelse yttres det Ønske, at Citanten vilde tillade, at en Person, til hvem Indstævnte attraaede at overdrage sit Huus, maatte afgjøre hendes Gjeld paa 1450 Rbdlr. med 1000 Rbdlr. r. S., med Eed at bekræfte, at hun hverken selv har skrevet eller tilladt Andre paa sine Vegne at skrive det under bemeldte Brev værende Navn, samt at det ei heller med hendes Vidende og Villie er bleven udstedt. Skulde Indstævnte aflægge denne Eed, vil hun blive at frifinde for Citantens Tiltale, hvorimod hun, saafremt Eden ikke aflægges, vil være pligtig at indfrie de paastævnte Obligationer og til Citanten paa egne og Medarvingers Vegne at betale deres paalydende Sum 1450 Rbdlr. Sølv med Renter deraf 4 pCt. fra Udlæggets Dato den 15de Juni 1829 indtil Betaling skeer; thi den af hende subsidialiter gjorte Indsigelse imod Maaden, hvorpaa Obli-

gationen af 26de December 1811 er bleven omskreven fra Dansk Courant til Rigsbankpenge, kan ei tages til Følge, naar Omskrivningen eengang maa ansees vedtagen saavel af afdøde Slagtermester Smidt som af Indstævnte selv, i hvilken Henseende det og maa bemærkes, at Paategningen angaaende Obligationens Omskrivning indeholder Forklaring om, at Aarsagen til at Obligationen er bleven omskreven Daler for Daler har været den, at Gjelden havde sin Oprindelse fra Aaret 1790.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Naar Indstævnte, Cathrine Margrethe Smidt, Enke efter Slagtermester Rasmus Smidt, efter foregaaende lovlig Omgang, inden sit Værneting med sin corporlige Eed bekræfter, at hun hverken selv har skrevet eller tilladt andre paa sine Vegne at skrive det under den under Sagen fremlagte Skrivelse af 20de Februar forrige Aar værende Navn, samt at bemeldte Skrivelse ei heller med hendes Vidende og Villie er bleven udstedt, bør hun for Citanten, Agent og Farver Holmblad, paa egne og myndige Medarvingers Vegne og som Værge for de umyndige Arvinger efter Agent og Farver Lauritz Holmblad, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Trøster hun sig derimod ikke til saadan Eed at aflægge, bør hun indfrie de paastævnte Panteobligationer af 28de Januar 1785 og 26de December 1811, den første stor efter Omskrivning og Afdrag 950 Rbdlr. Sølv, og den sidste stor efter Omskrivning 500 Rbdlr. Sølv, og til Citanten i fornævnte Egenskab betale deres paalydende Beløb 1450 Rbdlr. Sølv med Renter deraf 4 pCt. fra Udlæggets Dato den 15de Juni 1829 indtil Betaling skeer.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Agent Jacob Holmblad, paa egne og Medarvingers Vegne efter Agent og Farver Lauritz Holmblad,

contra:

Cathrine Margrethe Schmidt, Enke efter Slagtermester Rasmus Schmidt.

(Afsagt den 3die Juni 1834.)

Indstævnte bør indfrie de paastævnte Panteobligationer af 28de Januar 1785 og 26de December 1811, den første stor efter Omskrivning og Afdrag 950 Rbdlr. Sølv, og den sidste stor efter Omskrivning 500 Rbdlr. Sølv, tilligemed Renter deraf, 4 pCt., fra den 15de

Juni 1829, samt derhos til Citanten betale Processens Omkostninger for begge Retter skadesløst. Til Justitskassen betaler Indstævnte 1 Rbdlr. Sølv.

No. 6.

Den Omstændighed, at en Person under Militair-Etaten er for Tyverie dømt til en Straf, der er ligesaa stor som den i Frd. 20de Februar 1789 §. 4 fastsatte, kan ikke bevirke, at han, naar han senere som Civil gjør sig skyldig i Tyverie, skal ansees efter Forordningens §. 5.

I Sagen:

Procurator Abrahamson, som Actor,

contra:

Arrestanten Julius Frantzen, eller som han og er kaldet Julius Frantz Jensen, samt de Tiltalte, Smedesvendene Christian Jensen og Frederik Wierth.

(Afsagt den 14de Juni 1831.)

Under nærværende Sag er Arrestanten, Julius Frantzen, eller som han og er kaldet Julius Frantz Jensen, ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder tilstrækkeligen overbeviist, at have den 28de Marts d. A. indfundet sig i Huset No. 141 i Borgergaden og der af et Kjøkken, hvorfra Døren til Trappegangen var ulaaset, bortstjaalet tvende Lieute-

nant Dreier tilhørende Par Støvler, hvilke senere ere komne tilstede og efterat være vurderede til 2 Rbdlr. 2 Mk. S. og T., tilbageleverede Bestjaalne, saa at der ei bliver Spørgsmaal om Erstatning.

Hvad Straffen for Arrestanten angaaer, da bliver det at mærke, at han tilforn ved Søeetatens combinerede Rets Dom af 21de Januar 1811 for Tyverie paa sin Post har været dømt efter Krigsartikels-Brevet for Landtjenesten ved Søeetaten §. 625 til at kagstryges og hensættes til Fæstningsarbeide sin Livstid, hvilken Straf dog ved Kongelig Resolution blev derhen formildet, at han fritoges for Kagstrygningen, ligesom han og senere ifølge Kongelig Resolution af 30te Juli 1819 er bleven løsladt af Forbedringshuset, til hvilken Straffeanstalt han var bleven overflyttet, hvorhos han efter sin Løsladelse har deels for Gadeuorden, deels for ulovlig Omgang med Hittegods ifølge Kjøbenhavns Politierets Domme af 8de Januar 1823 og 9de Juni 1827 været anseet med Straf af respective 8 Dages og 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Vel har Actor nu paastaaet Arrestanten dømt efter Frd. 20de Februar 1789 §. 5 paa Grund af, at han ved den forbemeldte combinerede Rets Dom er anseet med en ligesaa stor Straf, som den der fastsættes i denne Forordnings §. 4, men da bemeldte §. 5 udtrykkeligen fordrer til Anvendelsen af den i samme foreskrevne Straf, at den Paagjeldende tidligere er dømt efter §. 3 eller §. 4, hvilket ikke er Tilfældet med Arre-

stanten, og derhos det Forhold, for hvilket han ved den combinerede Ret er dømt, ikke efter Frd. af 20de Februar 1789, hvilken nu paa ham er anvendelig, vilde kunne have medført en saadan Straf som den, han i Overeensstemmelse med den Lovgivning, hvorunder han da sorterede, blev idømt, saa vil den af Actor nedlagte Paastand ikke kunne tages til Følge.

Arrestanten vil derimod alene blive at ansee med Straf for anden Gang begaaet simpelt Tyverie efter Frd. 20de Februar 1789 §. 2, og skjønnes hans Straf efter Omstændighederne at kunne fastsættes til 4 Aars Arbeide i Rasphuset.

Betræffende de Tiltalte, Smedesvendene Christian Jensen og Frederik Wierth, da ville disse, som overbeviste om at have afkjøbt Arrestanten de under Sagen omhandlede tvende Par Støvler og derved gjort sig skyldige i ulovlig Handel, i Overeensstemmelse med Frd. 27de Juli 1742 §. 2 og Rescr. 31te Juli 1744 §. 1 være at ansee med en Mulct til Politiekassen, hvilken Mulct bestemmes til 1 Rbdlr. Sølv for hver.

Saa vil og Arrestanten, saavelsom de Tiltalte blive pligtige hver for sit Vedkommende at betale Actionens Omkostninger, hvorhos Arrestanten vil have at udrede Salarium til Actor 5 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Julius Frantzen, eller som han og er kaldet Julius

Frantz Jensen, bør hensættes til Arbeide i Rasphuset i fire Aar.

De Tiltalte, Smedesvendene Christian Jensen og Frederik Wierth, bør hver for sig bøde til Kjøbenhavns Politiekasse 1 Rbdlr. Sølv.

Saa betaler og Arrestanten saavelsom de Tiltalte, hver for sit Vedkommende, denne Actions Omkostninger, hvorhos Arrestanten betaler i Salarium til Actor, Procurator Abrahamson, 5 Rbdlr. Sølv.

De idømte Mulcter at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 7.

For Vaadesdrab kan den, der er mellem 10 og 15 Aar, ikke straffes.

I Sagen:

Procurator Lange, som Actor,

contra:

Tiltalte Guldsmedlærling Marcus Goldstein.

(Afsagt den 18de Juni 1831.)

Vel maa Tiltalte, Guldsmedlærling Marcus Goldstein, der under nærværende Sag actioneres for at have bibragt Underofficier Schmidts 8aarige Søn, Theodor Ferdinand, et Saar i Hovedet, som bevirkede dennes Død, ved egen Tilstaaelse, corpore

dilicti og øvrige tilveiebragte Oplysninger ansees over- beviist at have forøvet den ham paasigtede Handling, idet han den 30te Marts sidstleden om Eftermiddagen, da der udenfor de fra Husarkasernens Fægtesal, hvor han deeltog i Mandskabets Øvelser, til Gaden anbragte og med Jerngitter forsynede Luger havde samlet sig en Deel Tilskuere, hvoriblandt adskillige Drenge, som, ifølge hans Forklaring, under Øvelserne deels havde forsøgt gjennem Gitteret at nedrive nogle i Nærheden ophængte Huggerter og Fægtemasker, deels udskjeldt Tiltalte, der bekjender sig til den mosaiske Religion, for "en Jødesmaus", har, fordi, som han paastaaer, disse Skjeldsord gjentoges efterat Øvelserne vare tilende, grebet en Huggert og stødt den ud af en af Aabningerne, hvorved han tilføiede ovennævnte Schmidts Søn en Læsion i Hjertet, som nogle Dage derefter havde dennes Død til Følge og under den afholdte Obductionsforretning af Lægerne er erklæret for absolut dødelig; men da Tiltalte har forsikkret, at hans Hensigt alene havde været at forskrække Drengene, men ikke at skade nogen af dem, hvilket han heller ikke troede var muligt, efterdi Huggerten, saaledes som og Obductionsforretningen udviser, hverken var skarp eller spids, samt at han ikke saae at nogen blev saaret eller faldt, hvorhos han heller ikke har kunnet gjenkjende den Dræbte eller mindes at have seet ham blandt Drengene udenfor Vinduet, og da denne hans Paastand er bestyrket saavel ved forskjellige Deponenters Udsagn om Tiltaltes Adfærd

umiddelbar efterat Ulykken var skeet, som især ved den af Drengen Frederik Wilhelm Tim, som under Gjerningens Udøvelse stod udenfor Vinduet, afgivne Forklaring, der gaaer ud paa, at Huggerten blev udstødt paa skraaes fra Siden af Vinduet og at den Dræbte var saa lille og stod saaledes, at han hverken selv kunde see Tiltalte eller sees af denne, findes Tiltalte ikke at kunne ansees som forsætlig Drabsmand, hvorimod hans Handling alene kan betragtes som Vaadesdrab, for hvilket han, der efter eget Opgivende og Rettens Skjøn (han er nemlig fød i Udlandet) maa ansees at være over 10, men ikke over 13 Aar gammel, og har gode Vidnesbyrd om sit tidligere Forhold, ikke ifølge Lovens 1—24—9 vil være at belægge med Straf, men bliver for Actors Tiltale at frifinde, ligesom han heller ikke vil kunne tilpligtes at betale den af den Dræbtes Fader paastaaede Erstatning for Begravelsesudgifter, eller de af Actionen flydende Omkostninger, hvilke sidste, hvorunder Actors Salair, som bestemmes til 6 Rbdlr. Sølv, blive at udrede af det Offentlige.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Guldsmedlærling Marcus Goldstein, bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være.

Actor, Procurator Lange, tilkjendes i Salarium 6 Rbdlr. Sølv, der tilligemed samtlige øvrige af Actionen lovlig flydende Omkostninger udredes af det Offentlige.

No. 8.

Spørgsmaal, om Vare, som under Transporten forgik, kunde antages at være forgaaede for Kjøberens eller Afsenderens Regning.

I Sagen:

Kjøbmand H. H. Bøyesen i Frederikshald i Norge,

contra:

Kjøbmand P. C. Smith i Holbek.

(Afsagt den 20de Juni 1831.)

Spørgsmaalet i nærværende Sag er, om hvorvidt Indstævnte, Kjøbmand P. C. Smith i Holbek, der efter Modtagelsen af Connossement paa et Partie af Citanten, H. H. Bøyesen i Frederikshald i Norge, til ham afskibet Trælast og Spiger, har accepteret og senere indfriet Vexler for et Beløb af 220 Sølv Species, kan være berettiget til at erholde den saaledes erlagte Kjøbesum tilbagebetalt, fordi Skibet under Overreisen har lidt Havarie og han som Følge heraf ikke har kunnet bekomme Ladningen.

Dette Spørgsmaal findes ved den indankede, inden Holbeks Kjøbstads Gjesteret afsagte Underretsdom, rettelig at være paakjendt til Fordeel for Indstævnte.

Naar det nemlig i den mellem Parterne under 1ste Juni f. A. oprettede Slutseddel hedder angaaende Trælasten: "Jeg Bøyesen leverer, og jeg Smith modtager følgende Sorter Trælast, fragt- og toldfrit

P 2

leveret ved Holbeks Skibsbroe": da skjønnes de saaledes brugte Udtryk at maatte medføre, at Handelen fra Citantens Side først skulde ansees opfyldt ved Varernes ommeldte Levering ved Holbeks Skibsbroe, og at altsaa han, der ogsaa havde befragtet og skulde betale den Skipper, med hvem Oversendelsen skete, maatte indtil den Tid betragtes som Ladningens Eier, for hvis Regning den følgeligen efter almindelige Retsregler maatte forgaae i Tilfælde af tilstødt Havarie under Reisen. Den Slutsedlen givne Paategning, Spigerne betræffende, hvori siges: "Med samme Skipper affendes til Holbek samme Tid følgende Spiger til vedføiede Priser, fragtfrit til Holbeks Skibsbroe", kan ikke, som Citanten, støttende sig paa det brugte Udtryk "affendes", har yttret, begrunde nogen Fortolkning af hine anførte Udtryk i Slutsedlen, i hvis Følge Handelen skulde kunne betragtes som opfyldt fra Citantens Side ved Varernes Affendelse eller Afskibning, hvorimod meget mere Paategningen, der refererer sig til det forud i Slutsedlen Anførte, maatte være at fortolke ved Hjelp af dette, hvori Parternes Mening paa en bestemtere og tydeligere Maade er tilkjendegivet, ligesom det forøvrigt fra Citantens Side er in confesso, at Documentet i Henseende til Spigerne og Trælasten er at forstaae paa samme Maade, kun med den udtrykkelig angivne Forskjel, hvorefter Trælasten, men ikke Spigerne, af Citanten skulde fortoldes.

at Indstævnte ifølge Slutsedlen har forbundet sig til ved Modtagelsen af Connossementet over Ladningen at acceptere de derfor trukne Vexler, kan ligesaalidet som enhver anden vedtaget Forudbetaling i og for sig bevirke, at Afsenderen skulde kunne tilegne sig den erlagte Kjøbesum, uden at præstere hvad der var Gjenstand for Handelen, og skjøndt Citanten vel ved Connossementets Oversendelse havde skilt sig ved enhversomhelst Disposition over Varerne til Fordeel for Andre end Indstævnte, saa kunde dog derfor denne imod Slutsedlens ovenanførte Indhold ikke betragtes som egentlig Eier forinden Ladningen var ankommen til Bestemmelsesstedet og bleven ham overleveret.

Forsaavidt dernæst Citanten har yttret, at det ved det i den med Connossementet sendte factura brugte Udtryk: "for Regning af Kjøbmand Smith", skulde være tilkjendegivet, at Risicoen over Søen var Indstævntes og at denne, ved ikke at modsige dette i den Skrivelse, hvorved han besvarede det Brev, hvormed disse Documenter tilstilledes ham, skulde have erkjendt Rigtigheden heraf, da er det en Selvfølge, at Citantens eensidige Erklæring, der ikke havde Hjemmel i den oprettede Accord, ikke kunde medføre nogen Forpligtelse for Indstævnte, der saa meget mindre var opfordret til i sit Svar at modsige Anførselen, som den ikke tydelig udtrykte den Mening, Citanten har villet lægge i samme, idet Udtrykket "for Regning af" ogsaa, som Underdommeren har antaget, kunde forstaaes at

Hentyde paa den Betaling, der var accorderet og af Indstævnte skulde erlægges for Lasten.

Endelig har Citanten ikke mod Indstævntes Benægtelse præsteret Beviis for den af ham paaberaabte Coutume, i hvis Følge han paastaaer, at her kjøbte Trælastladninger, der afskibes fra Norge, afgaae for Kjøbernes Regning.

Den indankede Dom vil derfor være at stadfæste, hvorhos dog samme, som Følge af Proceduren for Overretten, bliver at give det Tillæg, at Indstævnte ved Dommens Opfyldelse bør extradere det i hans Besiddelse værende Exemplar af Connossementet til Citanten, hvorimod det ikke efter Citantens derhos gjorte Paastand findes fornødent tillige at paalægge Indstævnte at forsyne Documentet med Transport, da Citanten, naar samme overleveres ham tilligemed den qvitterede Dom, er tilstrækkeligen betrygget.

Processens Omkostninger her for Retten blive Indstævnte at tilkjende hos Citanten med 35 Rbd. Sølv.

I Anledning af at Indstævnte ikke har fremlagt Afskrift paa stemplet Papiir af det med hans Indlæg af 25de April sidstleden fulgte Connossement, vil der være at forelægge ham en passende Frist til at foranstalte en saadan Afskrivning og Afskriften vedhæftet Originalen. Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir, forsaavidt ikke i den Anledning ved Underretsdommen er taget Forbeholdenhed, vigtigen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Hjesteretsdommen bør ved Magt at staae og bør Indstævnte, Kjøbmand P. C. Smith i Holbek, ved bemeldte Doms Opfyldelse overlevere til Citanten, Kjøbmand H. H. Bryesen af Frederikshald i Norge, det Førstnævnte i sin Tid tilstillede og her i Retten den 25de April sidstleden af ham fremlagte Exemplar af det under Sagen omhandlede Connossement.

Processens Omkostninger her for Retten betaler Citanten til Indstævnte med 35 Rbdlr. Sølv.

I Anledning af at Indstævnte ikke tilligemed berørte Connossement har fremlagt Afskrift af samme paa stemplet Papir, forelægges ham en Frist af 8 Dage til at foranstalte saadan Afskrivning og Afskriften vedheftet Originalen.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 9.

En Godsforvalter antages som saadan at være bemyndiget til at paatale, naar Godsets Fæstere gjøre sig skyldige i Overtrædelse af deres Fæstepligter, uden at han i saa Henseende behøver speciel Fuldmagt fra Godseieren til at paaklage og forhandle Sagen ved Forligelsescommissionen.

I Sagen:

Godsforvalter Schov paa Nøragergaard paa Eieren af bemeldte Gaard og dertil hørende Gods, Kammerraad Bangs Vegne,

contra:

Fæstegaardmand Jens Christensen af Løytved Bye.

(Afsagt den 27de Juni 1831.)

Det Spørgsmaal, som under nærværende Sag, der i første Instants har været anlagt ved Løve Herredsret imod Indstævnte, Fæstegaardmand Jens Christensen af Løytved Bye, i Anledning af at han formeentligen ulovlig har skaaret og bortsolgt Tørv fra den hans i Fæste havende Gaards Jordlod tilliggende Tørvemose, af Overretten bliver at afgjøre, er, hvorvidt Citanten, Godsforvalter Schov paa Nøragergaard, har været beføiet til paa Godseierens, Kammerraad Bangs Vegne at paaklage dette Forhold for Forligelsescommissionen og sammesteds give Møde, uagtet han ikke dertil har været forsynet med nogen speciel Fuldmagt fra bemeldte sin Principal.

Ligesom nu den for Underretten fremlagte Erklæring fra Godseieren viser, at denne har været enig i hvad Citanten paa hans Vegne har foretaget, og at han har formeent at dennes Stilling som Godsforvalter dertil maatte indeholde tilstrækkelig Hjemmel, saaledes kan Overretten ikke skjønne rettere, end at det maa

betragtes som en umiddelbar Følge af den en Godsforvalter overdragne Administration, at han, forsaavidt Godsets Fæstere maatte gjøre sig skyldige i Overtrædelse af deres Fæstepligter, er beføiet til at paatale dette, uden at videre Legitimation kan affordres ham, end den, der indeholdes i saadan hans Ansættelse, og at derfor den vedkommende Fæster, for at kunne negte at indlade sig med ham, maa være pligtig at godtgjøre, at han, i at reise og forfølge en Sag, har handlet imod Godseierens Villie.

Den paaankede Kjendelse, hvorved Sagen er bleven afviist fra Underretten, fordi den formeentligen ikke paa lovlig Maade har været prøvet forligt, kan derfor ikke være at billige; og da der derhos angaaende den anden af Indstævnte for Underretten anbragte Afviisningspaastand, grundet paa, at der ikke var blevet ham beskikket noget Forsvar, skjøndt han søgtes til Fæstes Forbrydelse, saameget mindre kan længere blive noget Spørgsmaal, som Modparten, i Anledning af Indstævntes i saa Henseende fremsatte Indsigelse, har frafaldet denne Deel af Søgsmaalet, saa vil Underdommeren, som Følge af den instituerede Paaanke være at tilpligte at forfriske denne Sag og sætte den i den Stand, hvori den var ved dens Optagelse den 9de December sidstleden, samt derefter paa nærmere Begjering bevilge Indstævnte en passende Anstand til at fremkomme med Tilsvar i Sagens Realitet, hvortil han ved

at procedere Sagens Formalia har taget sin Ret forbeholden.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne for begge Retter at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har rigtigen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Underdommeren bør forfriske nærværende Sag og sætte den i den Stand, hvori den var ved dens Optagelse den 9de December sidstleden, samt derefter paa nærmere Begjering bevilge Indstævnte, Fæstegaardmand Jens Christensen af Løytved Bye, en passende Anstand til at fremkomme med Tilsvar i Sagens Realitet.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves.

No. 10.

En for en Lotterie-Collecteur indgaaet Cautionsforpligtelse, der alt var 20 Aar gammel paa den Tid, Debitors Gjeld først opstod, anseet prescriberet efter L. 5—14—4.

I Sagen:

Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, paa Embeds Vegne,

contra:

Hs. Excellence Geheimeconferentsraad, Staldmester v. Roepstorff.

(Afsagt den 4de Juli 1831.)

Under nærværende Sag søges Indstævnte, Hs. Excellences Geheimeconferentsraad, Staldmester v. Roepstorff, af Citanten, Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, paa Embeds Vegne, til Følge sin under 18de December 1798 indgangne og den 19de samme Maaned tinglæste Selvskyldner-Caution, ved hvilken han har forpligtet sig til at holde Classelotteriet eller det Kongelige Rentekammer i alle Maader sikker og skadesløs for hvad daværende Secretair, senere Etatsraad Splittorff, som Classelotterie-Collecteur maatte blive Lotteriet skyldig paa de med Collectionen forbundne Oppebørseler, at betale en i bemeldte Splittorffs Bo anmeldt Fordring, der har sin Oprindelse fra slige med Collectionen forbundne Oppebørseler, nemlig 42 Rbdlr. 43 ß. Sedler fra Fortsættelsen af det 66de Lotteries anden Afdeling i Aaret 1819 og 429 Rbdlr. 77 ß. Sedler og Tegn fra det 71de Lotterie, der blev trukket i Aaret 1824. Saa har Citanten og paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale Processens Omkostninger skadesløst og derunder Salarium til Citanten.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og som Grund herfor paaberaabt sig, deels at den Etatsraad Splittorff anbetroede Collection allerede inden Aaret 1819 er med det Kongelige Rentekammers Tilladelse bleven overdragen hans Søster, hvorved Indstævntes Cautionsforpligtelse formeentlig maatte bortfalde med Hensyn til alle senere Oppebørseler,

deels at Indstævntes Forpligtelse ifølge den indgangne Caution maa ansees at være præscriberet, da Contracten, hvorpaa den grunder sig, var mere end 20 Aar gammel i Aaret 1819, fra hvilket den ældste af de 2 paastævnte Fordringer har sin Oprindelse.

Til Styrke for den forstanførte Frifindelsesgrund har Indstævnte vel godtgjort, at Jomfru Splittorff og ikke hendes Broder findes indført i en i Adressecontoirets Efterretninger den 4de Januar 1819 forekommende Fortegnelse paa de til det 66de Kongelige Kjøbenhavnske Classelotterie auctoriserede Collecteurer, og at ligeledes hendes Navn findes anført i fornævnte Tidende saavel for Aarene 1822 og 1823 i de lignende Fortegnelser paa de auctoriserede Collecteurer, som for Aaret 1817 blandt de Collecteurer, hos hvem Gevinster i dette Aar ere faldne, hvorimod Justitsraad Splittorff findes anført i en Bekjendtgjørelse for Aaret 1816 over de i det 65de Lotteries 5te Classe, første Afdeling, faldne Gevinster. Men herved kan dog Indstævnte, da Citanten overeensstemmende med en under Sagen fremlagt Skrivelse af 5te Februar dette Aar fra Inspecteuren ved Classelotteriet har paastaaet, at Jomfru Splittorff ikkun for hendes Broder har bestyret den denne overdragne Collection, og at det maa være skeet ved en Skjødesløshed, at hun af denne Grund er bleven indført i ovenanførte Bekjendtgjørelse, ikke antages at have godtgjort, at den forrige, Etatsraad Splittorff anbetroede, Collection er inden Aaret 1819

bleven hans Søster overdragen, ligesom det heller ikke kan constateres, at en saadan Overdragelse kan være skeet ved den i Classelotterie-Inspecteurens fornævnte Skrivelse omtalte, af det Kongelige Rentekammer under 20de Februar 1819 afgivne Resolution; thi Citanten har ikke villet indrømme, at denne Resolution, der ikke under Sagen er fremkommet, er gaaet ud paa andet, end at Jomfru Splittorff maatte være Broderen behjelpelig med Collectionens Bestyrelse, hvorved dennes Ansvar for Collectionen ikke kunde bortfalde. Hertil kommer endnu, at ifølge Classelotterie-Inspecteurens titommeldte Skrivelse af 5te Februar d. A. findes Etatsraad Splittorff og ikke hans Søster anført blandt Collecteurerne i de ved Inspectionscontoiret førte Contobøger for det 66de, 67de og 71de Lotterie, hvorved imidlertid bemærkes, at denne Skrivelse dog ogsaa indeholder, at Bøgerne ved Contoiret ere førte saa ufuldstændige, at Sammenhængen af den omhandlede Sag af samme ikke kan oplyses, og at Jomfru Splittorff findes indført blandt Collecteurerne i Contobøgerne for det 68de, 69de og 70de Lotterie.

Derimod skjønnes ikke rettere, end at Indstævntes Paastand maa gives Medhold forsaavidt samme gaaer ud paa, at hans Forpligtelse ifølge hans indgangne Caution maa ansees at være præskriberet. Lovens 5—14—4 maa nemlig, efter sine Grunde, hentede fra Upaalideligheden af gamle Gjeldsbeviser og Hensyn til den Betryggelse mod afgjorte Fordringer, som det fandtes

gavnligt at forskaffe saavel Udstedere af Gjeldsbreve, som Arvinger, der indtræde i deres Formuesforpligtelser, antages ogsaa at omfatte Cautions-Forpligtelser, og da nu Indstævnte uimodsagt har avanceret at hans under 18de December 1798 indgangne Caution ikke senere er bleven fornyet, og samme var over 20 Aar gammel, ikke alene da nærværende Sag blev paastævnet, men endog allerede da de 66de og 71de Lotterier, fra hvilke forrige Etatsraad Splittorffs paastævnte Gjeld reiser sig, bleve trukne, vil bemeldte Cautions-Forpligtelse i Medfør af den anførte 5—14—4 være at ansee som død og magtesløs.

Vel har Citanten herimod erindret, at Indstævntes Cautions-Forpligtelse i alt Fald maatte staae i Klasse med Gjeld, der skyldes under en vis Betingelse, og at, ligesom Præscription af saadan Gjeld ikke kan begynde at løbe førend fra den Tid, Betingelsen indtræder, saaledes skulde Præscription af Indstævntes Forpligtelse ikke heller kunne begynde at løbe førend Etatsraad Splittorff blev noget skyldig til Lotteriet, hvilket formeentlig først skulde være i Aaret 1819, da det 66de Lotterie blev trukket. Men naar Gjeld skyldes under en vis Betingelse, skyldes i Grunden intet førend Betingelsen indtræder, hvorimod Etatsraad Splittorff blev Debitor til Lotteriet saasnart han begyndte at colligere, og for denne hans Debet var Indstævnte fra samme Tid Cautionist og Selvskyldner, og at der ikke forhen har været gjort noget Krav i saa Henseende gjel-

dende imod Indstævnte, maa antages at være grundet deri, at Etatsraad Splittorff har gjort Rede og Rigtighed for hvad han forend det 66de Lotterie er bleven Lotteriet skyldig.

Og vilde man end ansee virkelig indtraadt Kassemangel hos Etatsraad Splittorff som en Betingelse, ved hvis Indtrædelse Indstævnte først blev noget skyldig til Lotteriet, maatte hans Forpligtelse, da denne Kassemangel efter Citantens Procedure maa antages at være indtraadt først i Aaret 1819, altsaa mere end 20 Aar efterat Indstævnte indgik sin Cautions-Forpligtelse, ligefuldt ansees at være præscriberet; thi den Forpligtelse at skylde Gjeld, saafremt en vis Betingelse indtræder, maa, naar Betingelsen først indtræder mere end 20 Aar efterat Contracten er indgaaet og denne imidlertid ikke er bleven fornyet, ligesaavel antages at præscriberes, som dette finder Sted med Hensyn til den ved Betingelsens Indtræden virkelig opstaaede Gjeldsforpligtelse, naar fra den Tid af Gjeldsbrevet henligger ufornyet over 20 Aar.

Dernæst har Citanten formeent, at Præscription af Indstævntes Forpligtelse maa bortfalde af den Grund, at Cautionen er bleven tinglæst, hvorved den skulde have antaget Caracteren af en Panteforskrivning.

Men om det end maa antages, at 5—14—4 ikke angaaer Panteforskrivninger, kan dog ingen Slutning herfra drages til nærværende Tilfælde, da Lotteriet ikke

har stillende Panteret hos Collecteurerne eller hos deres Cautionister, jfr. Frd. af 7de Februar 1758.

Endeligen har Citanten beraabt sig paa, at Indstævnte maatte, overeensstemmende med Kammerrets-Ordningen af 18de Marts 1720 Cap. 3 §. 8, have opsagt sin Caution, naar han vilde befries for den med samme forbundne Forpligtelse. Men at Indstævnte kunde have frigjort sig for sin Forpligtelse med at opsige sin Caution, kan ikke være til Hinder for at antage at samme ogsaa kan bortfalde ved Præskription.

Paa Grund af alt Foranførte vil Indstævnte blive at frifinde for Citantens Tiltale i denne Sag.

Processens Omkostninger ville efter Omstændighederne være at ophæve, dog bliver Indstævnte ifølge Instruxen af 27de October 1785 §. 12 pligtig at betale Kammeradvocaten Salair, hvilket bestemmes til 20 Rbdlr. Sølv.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir er rigtigen bleven forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Hs. Excellence, Geheimeconferentsraad, Staldmester v. Roepstorff, bør for Citanten, Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, paa Embeds Vegne, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves, dog betaler Indstævnte i Salarium til Kammeradvocaten 20 Rbdlr. Sølv, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 11.

En Person, der havde udskjeldt og utilbørlig tiltalt sin Fader, anseet med læmpelig arbitrair Straf paa Grund af, at Faderens lastværdige Forhold havde givet Sønnen grundet Anledning til at besvære sig over ham.

I Sagen:

Procurator Jensen, som Actor,

contra:

Tiltalte Hans Andersen Berggreen.

(Afsagt den 12te Juli 1831.)

Under nærværende i første Instants ved Odense Herreds Ret behandlede og paakjendte Sag, er det ved Tiltalte Hans Andersen Berggreens egen Tilstaaelse og de øvrige tilveiebragte Oplysninger godtgjort, at han har skjældet sin Fader, Almisselem Anders Hansen Berggreen, for en gammel Skurk, Skjelm og Kjeltring og udladt sig, at han opførte sig saaledes, at han fortjente nogle Prygl.

Det er imidlertid herved at mærke, at bemeldte Anders Hansen Berggreens Forhold og Vandel, efter hvad der under Sagen er fremkommet, maa antages at have været af den Beskaffenhed, at han maatte være Gjenstand for fortjent Ringeagt af sine Børn. Ligesom han har forklaret nogle Gange at have været inddraget som mistænkt under de imod hans Sønner instituerede forskjellige Justitsactioner for Tyverie, saaledes er der ogsaa i afvigte Aar overgaaet ham Dom

for at have raadet og tilskyndet en af sine Døttre til at udlægge en falsk Barnefader.

Det maa fremdeles antages, at han ved flere Leiligheder har ilde omtalt sine Børn, og navnligen nærværende Tiltalte, omkring i Egnen, samt at han har taalt, at en af hans Døttre, som havde levet i utilladelig Forstaaelse med en anden Mandsperson, har fortsat samme Forbindelse i hans Huus efterat bemeldte Person var bleven gift.

Da det nu ved i Særdeleshed at hensee til Forbindelsen mellem Lovens 6—5—1 og 2, ikke skjønnes at kunne have været Lovgiverens Mening, at den i sidstnævnte Artikel foreskrevne strænge Straf skulde anvendes i et Tilfælde som nærværende, hvor Faderen selv ved sit Forhold har forspildt den Agtelse, han skulde nyde af sine Børn, og hvor netop de paaankede Ubeqvemsord ere blevne fremførte under Ordstrid, som var opstaaet i Anledning af saadant af Faderen udviist Forhold, hvorover den Tiltalte kunde have grundet Anledning til Besværing, saa findes det at maatte billiges, at den Tiltalte ved den indankede Dom blot er tilfunden en arbitrair Straf, hvilken Straf, som Underdommeren har bestemt til 1 Aars Forbedringshuusarbeide, dog efter Overrettens Skjøn kan være at nedsætte til 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

I Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattet de de befalede Sagførere tillagte Salarier, vil bemeldte Dom være at stadfæste, hvorhos Tiltalte

endvidere bliver at tilpligte at udrede i Salarium til Actor her for Retten 6 Rbdlr. Sølv.

Under Behandlingen i første Instants og Sagførelsen for begge Retter har intet ulovligt Ophold fundet Sted.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Hans Andersen Berggreen, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage.

I Henseende til Actionens Omkostninger bør Herredstingsdommen ved Magt at stande, hvorhos Tiltalte endvidere bør udrede i Salarium til Actor her for Retten, Procurator Jensen, 6 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 12.

En Person, der havde taget syge Creaturer under Cuur, uden at have dertil legitimeret sig paa den i Frd. 23de Juli 1777 §. 9 bestemte Maade, frifunden for Actors Tiltale, fordi saadant Forhold ikke i Lovgivningen er gjort til Gjenstand for justitiel Forfølgning.

I Sagen:

Procurator Klein, som Actor,

contra

Tiltalte Smed Anders Petersen af Hulbye.

(Afsagt den 16de Juli 1831.)

Forsaavidt Tiltalte, Smed Anders Petersen af Hjulbye, under nærværende i første Instants ved Sunds og Gudme Herreders Extraret paakjendte Sag, sigtes for at have udøvet uberettiget Cuur paa Creaturer, er det vel oplyst, at han paa Opfordring af Gaardmand Hans Rasmussen paa Gjerslev Mark har taget dennes syge Creaturer under Behandling, uden at han har legitimeret at have overeensstemmende med Forordningen 23de Juli 1777 §. 9 erhvervet Testimonium fra Veterinairskolen om sin Duelighed, men da et saadant Forhold ikke i Lovgivningen er gjort til Gjenstand for justitiel Forfølgning, maa det billiges at Tiltalte i saa Henseende er af Underdommeren frifunden for Actors Tiltale. Derimod er Tiltalte ved egen Tilstaaelse og øvrige tilveiebragte Oplysninger overbeviist at have gjort sig skyldig i Qvaksalverie, idet han under sit Ophold hos ovennævnte Gaardmand Claus Rasmussen har taget dennes syge og sengeliggende Svigersøn, Jens Hansen, som efter en af hans Læge, Candidatus chirurgiæ Holst, udstedt Attest leed af en nervøs Slimfeber, hvoraf han senere er død, under Cuur og foreskrevet ham Hovedbalsom til udvortes Brug, samt et Laxeermiddel, hvilke Medicamenter han derefter selv har indkjøbt og meddeelt Patienten.

Da nu Tiltalte tvende Gange forhen har været anseet for samme Forbrydelse, første Gang ifølge denne Rets Dom af 6te November 1820 med den i Forord-

ningen af 5te September 1794 §. 5 fastsatte Mulct, og anden Gang efter Sunds og Gudme Herredstingsdom af 7de Mai 1827 med den i ovennævnte Forordning sammenholdt med Forordningen 12te Juni 1816 foreskrevne Straf af 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, hvilken Straf han paa Grund af Sygdom har afsonet med simpelt Fængsel i tredobbelt saa lang Tid, saa findes den ham af Underdommeren i Overeensstemmelse med den førstnævnte Forordning tilkjendte Straf af 12 Maaneders Forbedringshuusarbeide at være velgrundet, og den paaankede Dom, hvis Bestemmelser i Henseende til Udredelsen af Actionens Omkostninger og de derunder tilkjendte Salarier ligeledes billiges, vil saaledes være at stadfæste, dog saaledes at den af Underdommeren brugte Terminologie, at Tiltalte hensættes til Forbedringshuusarbeide i Odense Tugthuus, overeensstemmende med Placaten 5te Juni 1822 forandres derhen, at Tiltalte dømmes til som Forbedringshuusfange at arbeide i Odense Tugt- og Forbedringshuus, hvorhos Tiltalte bliver pligtig at udrede Salarium til Actor for Overretten, Procurator Klein, hvilket bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Under Sagens Behandling i første Instants har intet ulovligt Ophold fundet Sted. Den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Smed Anders Petersen af Hjulbye, bør som Forbedringshuusfange hensættes til Arbeide i Odense Tugt- og For-

bedringshuus i 12 Maaneder. I Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattet de Actor og Defensor ved Underretten tillagte Salarier, bør Herredstingsdommen ved Magt at stande.

I Salarium til Actor for Overretten, Procurator Klein, betaler Tiltalte 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 6te Octbr. 1831.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Høegh-Guldberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 13.

Et mundtligt Testament kan ikke ansees gyldigt uden Kongelig Confirmation.

I Sagen:

Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, paa Embeds Vegne,

contra:

Vognmand Andreas Jensen og Fabrikør Bøttiger, begge i Roeskilde, som Værger for deres Døttre, Karen Jensen og Birgitte Lorentze Kirstine Bøttiger, samt Tjenestepi-

gen Christiane Christensdatter med tutor in litem Procurator Dahl.

(Afsagt den 18de Juli 1831.)

Citanten, Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, paa Embeds Vegne, paaanker under nærværende Sag til at kjendes uefterrettelig at være, samt til Underkjendelse, Tilsidesættelse og Forandring en den 15de December 1829, af Skifteretten i Roeskilde i afdøde Johanne Susanne Frederikke Jensen Kleistes og Anne Kirstine Kleistes Stervboe afsagt Skiftedecision og en samme Dag fremlagt Repartition, hvorved Skifteforvalteren, Cancelliraad og Byefoged Møller i Roeskilde, som Arv efter bemeldte Anne Kirstine Kleist formeentlig urigtigen har tillagt Vognmand Andreas Jensens Datter, Karen, 400 Rbdlr. Sedler, Fabrikør Bøttigers Datter, Birgitte Lorentze Kirstine, i Penge 400 Rbdlr. Sedler samt et Stueuhr, en Topseng med Omhæng og derværende Sengeklæder, vurderet til 46 Rbdlr. 64 ß. og Tjenestepigen Christiane Christensdatter en Sengs Klæder, vurderet til 13 Rbdlr. Sedler; hvorimod Boets øvrige Beholdning, bestaaende i en privat Panteobligation paa 800 Rbdlr. Sølv og 6 Rbdlr. 31 ß. Sedler og Tegn, som arveløs Capital er udlagt den Kongelige Kasse.

Denne Skiftedecision og Repartition har Citanten paastaaet uefterrettelige at være, samt underkjendte, til-

fidesatte og derhen foranstode, at hele Boets Beholdning bør som arveløs Capital hjemfalde til Fonden ad usus publicos. Saa har Citanten og paastaaet de Indstævnte, Bogmand Andreas Jensen og Fabrikør Bøttiger begge i Roeskilde, som Værger for deres Døttre, Karen Jensen og Birgitte Lorentze Kirstine Bøttiger, samt Tjenestepigen Christiane Christensdatter med tutor in litem, Procurator Dahl, tilpligtede at udrede denne Sags Omkostninger skadesløst, og derunder til ham et billigt Salarium.

De Indstævnte, der er forundt fri Proces her for Retten, have derimod paastaaet den paaankede Decision og Repartition stadfæstede, og sig hos Citanten tilkjendte Processens Omkostninger skadesløst.

Skifteforvalteren har grundet sin Decision derpaa, at der i tvende paa Skiftet fremlagte Tingsvidner formeentligen indeholdes et tilstrækkeligt Beviis for at Anne Kirstine Kleist, der efter et mellem hende og hendes forhen afdøde Halvsøster, fornævnte Johanne Susanne Frederikke Jensen Kleist, under 14de December 1817 oprettet og den 9de Januar 1818 allernaadigst confirmeret reciproque Testament, som Universalarving havde tiltraadt dennes Efterladenskaber uden Skifterettens Mellemkomst, i levende Live har tilkjendegivet som hendes sidste Villie, at de omhandlede Penge og Effecter skulde tilfalde de Indstævnte i Arv efter hendes Død, samt at Kongelig Confirmation

paa disse hendes Bestemmelser formeentlig var ufornøden, da hun ikke paa denne Maade har bortgivet en større Deel af hendes Formue, end hun efter Lovens 5—4—14 med Hensyn til Boets Beskaffenhed var berettiget til, og den 2den §. i Placaten af 8de Januar 1823 sammenholdt med §. 5 formeentligen viser, at et Tingsvidne om den Afdødes sidste Villie kan træde i Stedet for et i lovlig Form oprettet Testamente.

Men denne Fortolkning af bemeldte Placat kan Overretten ikke bifalde.

Efter Lovens 5—4—17 skulde Gaver af det her omhandlede Slags være bekræftede med Giverens Haand og Segl og Vitterlighedsvidners Underskrift, hvis Antal efter den 18de Artikel i det Tilfælde at Testator ei selv kan skrive endog bestemmes til 3. Ligeledes have de senere Anordninger, som give Adgang til Confirmation paa Testamenter, der ei have Hjemmel i selve Landsloven, foreskrevet, at Testamentet bør være forsynet med Underskrift af Vitterlighedsvidner. See Placaten af 20de Februar 1717 1ste Post Litr. B §. 20 og Canc. Instruction af 14de Juni 1800 §. 3 Litr. B. En Afdøds sidste Villie, der blot var mundtlig tilkjendegivet, kunde følgelig efter Lovens almindelige Regel ikke være gjeldende, hvad enten Testator derved havde gaaet udenfor de i Lovens 5—4—14 til 16 Artikel foreskrevne Grændser for hans Ret til at bestemme, hvorledes der skulde forholdes med hans Efterladenskaber efter hans

Bestemmelser kan udlede, at en sidste Villiesyttring, som var tilkjendegivet paa en saadan Maade, der efter Lovens Forskrift ikke var gjeldende og derfor behøvede Kongelig Stadfæstelse for overhovedet at erholde Gyldighed, for Fremtiden kunde tages til Følge, naar kun Testator ikke havde overskredet Grændserne for den ved Landsloven indrømmede Testationsfrihed.

Da nu den paaankede Decision og Repartition allerede paa Grund heraf vil blive at underkjende og Boets hele Beholdning at tillægge Fonden ad usus publicos, bliver det overflødigt at undersøge de øvrige af Citanten gjorte Indsigelser, saavel med Hensyn til, hvorvidt der i de omhandlede Tingsvidner maatte indeholdes Beviis for en saadan Erklæring af den Afdøde, der kunde betragtes som en Yttring af hendes sidste Villie, som hvorvidt den Afdøde i alt Fald maatte have bortgivet mere end Lovens 5—14—4 hjemlede hende.

Processens Omkostninger her for Retten vil de Indstævnte have at betale skadesløst, og derunder Kammeradvocatens Salair, der bestemmes til 15 Rbdlr. Sølv, hvilket bliver at udrede efter det Forhold, at de Indstævnte Karen Jensen og Birgitte Lorentze Kirstine Bøttiger deraf tilsvare hver $\frac{7}{15}$ Dele og Christiane Christensdatter $\frac{1}{15}$ Deel.

Den befalede Sagførelse har været lovlig. Under Sagen, der for begge Parters Vedkommende har været beneficeret, har stemplet Papiir her for Retten ikke været at forbruge.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Stifts-decision og Repartition underkjendes, hvorimod den hele Beholdning af Stervboet efter afdøde Johanne Susanne Frederikke Jensen Kleist, og Anne Kirstine Kleist, bør som arveløs Capital være hjemfalden til Fonden ad usus publicos.

Processens Omkostninger her for Retten betale de Indstævnte, Vognmand Andreas Jensen og Fabrikør Bøttiger, begge i Roeskilde, som Værger for deres Døttre, Karen Jensen og Birgitte Lorentze Kirstine Bøttiger, samt Tjenestepigen Christiane Christensdatter med tutor in litem, Procurator Dahl, skadesløst, og derunder til Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, i Salair 15 Rbd. Sølv, af hvilke de Indstævnte, Karen Jensen og Birgitte Lorentze Kirstine Bøttiger, tilsvare hver $\frac{7}{15}$ Dele og Cristiane Christendatter $\frac{1}{15}$ Deel.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 14.

Lovens 6—18—6 og 7 anvendt paa en Person, der havde ladet en Andens Navn skrive under en Seddel, og derved skaffet sig Varer udleverede, uanseet at den, hvis Navn var efterskrevet, var uskrivkyndig og derfor kun pleiede med paaholden Pen at anføre Begyndelsesbogstaverne til sit Navn.

I Sagen:

Procurator Bang, som Actor,

contra:

Arrestantinden Maren Kirstine Hansen.

(Afsagt den 19de Juli 1831.)

Arrestantinden, Maren Kirstine Hansen, der ifølge Høiesteretsdomme har været straffet for første og anden Gang begaaet Tyverie, er under nærværende Sag overbeviist at have ved Hjelp af en Seddel, som hun har ladet skrive i sin forrige Huusbonds, Tracteur Christen Pedersens Navn, og forsyne med dennes Navns Underskrift, C. Pedersen, forskaffet sig udleveret fra Urtekræmmer Lars Petersen forskjellige Varer, hvis Værdie af Eieren er ansat til 3 Rbdlr. 12 ß. Sedler og Tegn.

Da den Omstændighed, at Tracteur Pedersen, som Følge af at han er uskrivkyndig, ikkun pleier at underskrive Documenter og Sligt ved med paaholden Pen at anføre Begyndelsesbogstaverne C. P. S., ikke skjønnes at kunne udelukke Anvendelsen af den lovbestemte Straf, efterdi dog hans Navn, naar det fuldt udskrives, er saaledes som det paa Seddelen findes, og derved, samt da tillige Arrestantinden, hvem hiin Omstændighed var ubekjendt, yderligere har betegnet ham som den, fra hvem Seddelen kom, ved i samme at angive hans Næringsvei og Bopæl, maa betragtes som efterskrevet, saa bliver hun at ansee efter L. 6—18—6

og 7, jevnført med Frd. af 24de September 1824, hvorhos hun vil være at tilpligte at udrede Actionens Omkostninger, derunder indbefattet Actors Salarium med 5 Rbdlr. Sølv.

I Henseende til Erstatning bliver derimod Intet at paakjende, da de ommeldte Varer ere komne tilstede.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinden, Maren Kirstine Hansen, bør have forbrudt sin Haand og Ære, samt udrede de af Actionen lovlig flydende Omkostninger, derunder indbefattet i Salarium til Procurator Bang 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 3die Septbr. 1831.

Maren Kirstine Hansen bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i eet Aar. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbd. Sølv.

No. 15.

Naar Indstævningen i en Sag er skeet til en Sagfører i Egenskab af den Sagsøgtes Mandatarius, men Paastand uden Sagen nedlægges over Sagvolderen selv, maa Sagen afvises; uanseet at den indstævnte Sagfører

giver Møde og ingen Indsigelse mod Indstævningen fremsætter.

I Sagen:

Procurator Haagen, som Mandatarius for Stiftsoverrets-Advocat Morten Müller i Holmestrand,

contra:

Procurator Nyegaard, som Mandatarius og Lavværge for Grosserer P. N. Arboes Enke.

(Afsagt den 1ste August 1831.)

Efterat Citanten, Procurator Haagen, som Mandatarius for Stiftsoverrets-Advocat Morten Müller i Holmestrand, havde indkaldet Grosserer P. N. Arboes Enke selv tilligemed Lavværge for denne Stads Forligelsescommission i Anledning af en Fordring til Beløb 1350 Norske Species 4 Mk. 9 ß., og Sagen derfra til Rettergang var henviist, har han under 8de Januar næstefter indvarslet Indstævnte, Procurator Nyegaard, som Mandatarius og Lavværge for Grosserer P. N. Arboes Enke, til at høre hende tilpligtet at udrede bemeldte Beløb tilligemed Renter og Omkostninger, uden at han ved Stævningen har indstævnet hende til at lide Dom i denne Henseende.

Vel har nu Indstævnte paa hendes Vegne taget til Gjenmæle under Sagen, uden paa Grund af sidstnævnte Omstændighed at fremsætte nogen Erindring imod at Sagen tillægges Fremme, men Retten finder

dog ikke for det Tilfælde, at Citantens Paastand maatte egne sig til enten i det Hele eller for en Deel at tages til Følge, at det gaaer an at dømme Grosserer Arboes Enke som ustævnt til at udrede det skyldige Beløb, da der ikke under Sagen er fremkommen nogen Erklæring fra hende om at ville renuncere paa personlig Indvarsling, samt at ville ansee det Varsel, som er givet hendes i Stævningen opgivne Mandatarius, som tilstrækkeligt, og det derhos ikke kan antages, at den Præsumtion der i Almindelighed existerer for, at en Sagfører har Fuldmagt til at møde for en Part, naar denne selv er stævnet til at møde, kan udvides til det Tilfælde, hvor Parten ikke er indstævnet, og der saaledes mangler Beviis for, at han er underrettet om Sagens Foretagelse.

Da Citanten ikke, for det Tilfælde at Retten maatte finde ei at kunne dømme Grosserer Arboes Enke personlig, har nedlagt Paastand om at erholde Indstævnte, som Mandatarius, tilpligtet at udrede Beløbet, hvori den Omstændighed, at hun ikke selv er stævnet, forøvrigt ikke vilde kunne være hinderlig, og Retten ikke ved Dommens Afsigelse kan gaae udenfor Parternes Paastand, saa vil Sagen, som Følge heraf, fra Retten blive at afvise.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

No. 16.

Det kan ikke ansees fornødent, at samtlige Arvinger og Creditorer i en afdød Fæsters Boe varsles til den Syns- og Taxationsforretning, som med Hensyn til Fælden skal afholdes, men det er nok, at Underretning derom gives til dem, som paa den Tid, Mændene udmeldes, kunde vides at være de rette Paagjeldende. Naar et Fæste er tiltraadt førend Frd. 8de Juni 1787 er det ikke fornødent for at erholde Fælden erstattet, at Synsforretning er foretagen. Jorddrotten antages berettiget til som Eier at nyde forlods Udlæg i den med en Fæstegaard overleverede Besætning og Inventarium.

I Sagen:

Kammerherre og Major C. H. v. Grevenkop Castenskjold til Frederikslund, Hørbye og Hagested Gaarde og Godser,

contra:

afdøde Fæstegaardmand i Kindertofte, Knud Jørgensens myndige Sønner, Jørgen Knudsen i Wedbyenørre, Jens Knudsen og Niels Knudsen i Kindertofte, samt Svigersønnerne, Huusmand Peder Christensen af Rosted paa sin Hustrue Maries Vegne og Hans Jensen i Bjergbye paa hans Hustrue Anes Vegne, saa og de umyndige Arvingers Værge, Huusmand og Skrædder Hans Andersen af Kindertofte, deels paa bemeldte Arvingers og deels paa egne Vegne, som Creditor i fornævnte Knud Jørgensens

Boe, og endelig Forvalter Enkebølle i Tersløse, som Skifteforvalter i afdøde Gaardbestyrer i Tersløse Lars Jørgensens Boe.

(Affagt den 1ste August 1831.)

Citanten, Kammerherre og Major C. H. v. Grevenkop Castenskjold til Frederikslund, Hørbye og Hagested Gaarde og Godser, paaanker under nærværende Sag en af den ordinaire Dommer, Justitsraad og Birkedommer paa Antvorskov Birk Peter Lund Birch, som tiltraadt paa Skiftet efter afdøde Fæstegaardmand Knud Jørgensen af Kindertofte under Frederikslunds Gods for at paakjende en i fornævnte Boe mellem Citanten som Godseier, paa den ene, og de Indstævnte, bemeldte Knud Jørgensens myndige Sønner, Jørgen Knudsen i Wedbyenørre, Jens Knudsen og Niels Knudsen i Kindertofte samt Svigersønnerne, Huusmand Peder Christensen af Rosted paa sin Hustrue Maries Vegne og Hans Jensen i Bjergbye paa sin Hustrue Anes Vegne, saa og de umyndige Arvingers Værge, Huusmand og Skrædder Hans Andersen af Kindertofte, deels paa bemeldte Arvingers, deels paa egne Vegne som Creditor i fornævnte Knud Jørgensens Boe, og endelig Forvalter Enkebølle i Tersløse, som Skifteforvalter i afdøde Gaardbestyrer i Tersløse Lars Jørgensens Boe, paa den anden Side opstaaet Tvist, betræffende Citantens Fordringer til Beløb 194 Rbdlr. 5 Mk. 10 ß. Sedler og Tegn m. v.,

under 14de December forrige Aar afsagt Kjendelse, hvorved Citanten er kjendt berettiget til at nyde Udlæg for 104 Rbdlr. 2 Mk. 6 ß. Sedler og Tegn i tilgodehavende Skatter og andre Afgifter næstefter de lovlige Begravelses- og Skifteomkostninger, paahæftende Kongelige Skatter og et halvt Aars Tyendeløn, samt ligeledes for 10 Rbdlr. 56 ß. Sedler og Tegn, dog ikkun forsaavidt denne Fordring ei kommer i Collision eller Concurrence med den af Forvalter Enkebølle anmeldte eller nogen anden Creditors Fordring, hvorimod det er eragtet, at intet videre af de af Citanten paastaaede Fordringer kan udlægges, samt at de Besætnings- og Inventariidele, der ere specificerede i en efter Citantens Foranstaltning til Aflevering af den Afdødes ifæstehavende Gaard under 3die Februar f. A. afholdt Syns- og Taxationsforretning bør ansees og behandles som Sterboets Eiendomme.

Da den omhandlede Kjendelse er upaaanket af de Indstævnte, vil samme følgelig kun blive at tage under Paadømmelse, forsaavidt Citanten derover fører Anke, og vil Sagen, da de Indstævnte hverken have mødt eller ladet møde i saa Henseende i Overeensstemmelse med Lovens 1—4—30 blive at afgjøre efter den fremlagte Act og dertil hørende Breve og Beviisligheder.

Hvad nu først angaaer de 10 Rbdlr. 56 ß. Sedler og Tegn, hvilke Citanten formener at komme tilgode for den ved Gaardens Bygninger befundne Fæld, da har den paa Skiftet tiltraadte Dommer grundet sin

Eragtning i saa Henseende derpaa, at hverken Forvalter Enkebølle, som Skifteforvalter i afdøde Gaardbestyrer i Tersløse, Lars Jørgensens Boe, paa hvis Vegne han i Stervboet efter Knud Jørgensen havde anmeldt en Fordring paa 60 Rbdlr., eller nogen anden Creditor har været indkaldt til eller været underrettet om fornævnte Syns- og Taxationsforretning, og at Forretningen som Følge deraf ei kan gjelde mod dem, som ere interesserede ved samme, og hvis Tarv, forsaavidt noget var til Hinder for saadan Indkaldelse, ei heller paa anden lovlig Maade er besørget iagttaget.

Men disse Grunde kan Overretten ikke bifalde. Da nemlig en Fæstebondes Arvinger som saadanne ikke have nogen Ret til at vedblive Gaardens Besiddelse efter Fæsterens Død, men Godseieren derimod maa være berettiget til strax at fordre Gaarden med Besætning og Inventarium afleveret, hvilket ifølge Forordningen 8de Juni 1787 bør skee efter en lovlig afholdt Syns- og Taxationsforretning, saa ligger det i Sagens Natur, at denne Forretning ikke kan udsættes indtil Indkaldelse af Boets Creditorer er skeet og det Varsel, som deri bør gives, er udløbet, hvoraf da igjen følger, at det, hvad den Tilsigelse angaaer, der efter Lovens 1—14—1, sammenholdt med Frd. 8de Juni 1787 §. 7 Litr. a og c, i Anledning af en saadan Forretnings Afholdelse bør gives; maa være tilstrækkeligt, at Godseieren lader den eller dem indvarsle til at paahøre Synsmændenes Udmeldelse, som paa den Tid kunde vides at

være de rette Vedkommende, samt at Mændene siden med det foreskrevne Varsel lade dem underrette om, naar Forretningen skal begynde.

Men dette maa in casu antages at være iagttaget af Citanten.

Der var nemlig paa den Tid Synsmændenes Udmeldelse foregik, nemlig den 2den Februar 1830, og Forretningen blev afholdt, hvilket skete den paafølgende Dag, ikke endnu anmeldt nogen Fordring i Boet af Forvalter Enkebølle, der først fremkom med samme den 6te samme Maaned, hvorimod den eneste Creditor, der foruden ham har meldt sig i Boet, nemlig Indstævnte Huusmand Hans Andersen af Kindertofte, har som Værge for de umyndige Arvinger været tilstede ved Forretningens Afholdelse og vedtaget Udmeldelsen, uden at anføre noget om, at han var Creditor i Boet, og i saadan Egenskab fordrede sig indvarslet. Vel er Forretningens Afhjemling først skeet den 9de Februar forrige Aar, men da Synsmændene ifølge den foranciterede §. Litr. d skal til næste Rettens Dag efterat Forretningen er afholdt, uden videre Varsel for Parterne fremlægge og afhjemle deres Forretning for den Dommer, af hvem de ere blevne udmeldte, saa kunde Forvalter Enkebølle ikke gjøre nogen Fordring paa nogen sær Indvarsling i fornævnte Henseende, hvorimod det havde staaet i hans Magt ved Anmeldelsen af sin Fordring i Boet at erkyndige sig om hvad derunder hidtil var foregaaet og derefter at give Møde i Retten

paa den Dag Afhjemlingen skulde finde Sted, saafremt han fandt Anledning til i Overeensstemmelse med den 3die §. i Forordningen 8de Juni 1787 paa lovlig Maade at paaanke Forretningen.

Hvad dernæst det Spørgsmaal angaaer, om Citanten kan være berettiget til at kræve Erstatning for bemeldte Bygningsfæld, uagtet det ikke paa den i Frd. af 8de Juni 1787 foreskrevne Maade er beviist, at den Afdøde har modtaget Gaarden i forsvarlig Stand, da skjønnes det heller ikke at saadan Erstatning kan nægtes Citanten. Det er nemlig at mærke, at afdøde Gaardmand Knud Jørgensen har modtaget Gaarden efter Fæstebrev af 20de Juni 1786, altsaa paa en Tid, da det endnu ikke var anordnet, at Fæstegaardes Overlevering burde skee efter en lovlig Syns- og Taxationsforretning, følgelig kan den Bestemmelse i Frd. 8de Juni 1787 §. 2, hvorefter Jorddrotten skal være uberettiget til at kræve Godtgjørelse for Fæld af Bonden eller hans Sterboe, naar han ikke paa den i §. 1 foreskrevne Maade har overleveret Fæsteren Gaardens Bygninger og Besætning ved Synsforretning, ei komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde. Vel have Synsmændene i den af dem afholdte Forretning ikke i Overeensstemmelse med Canc. Skr. af 25de Februar 1797 og Canc. Circ. af 16de November 1799 §. 12 tilkjendegivet deres Tanker om, hvorvidt de ansaae Gaardens Bygninger tilligemed den forefundne Besætning og Inventarium for at være i saadan Stand, som Fæsteren, førend

Forordningen 8de Juni 1787 udkom, med Billighed og efter Egnens Skik kunde være pligtig at tilsvare, men ligesom det ikke er antageligt, at der nu, efter det lange Tidsrum, der er forløbet siden den Afdøde erholdt Fæste paa sin Gaard, vilde kunde erholdes nogen Oplysning i saa Henseende, saaledes leder og den Afdødes Fæstebrev, hvorved han har forpligtet sig til at holde Gaardens Bygninger forsvarlig vedlige at samme altid kunde findes i den Stand, hvori han havde modtaget dem, til at antage, at der ikke har været nogen Brøst ved Bygningerne paa den Tid, han tiltraadte Gaarden, hvortil kommer, at han, ved paa Skiftet efter sin afdøde Hustrue i Aaret 1801 at lade sig give Udlæg for de Mangler, der efter en af Godseieren foranstaltet Syns- og Taxationsforretning over Gaardens saavelsom Besætningens og Inventariets daværende Tilstand vare befundne og hvorfor denne af Stedets Dommer var kjendt berettiget til at nyde fortrinlig Udlæg i Boet, maa antages selv at have erkjendt at have modtaget Gaarden saavel i Henseende til Bygning som Besætning og Inventarium i forsvarlig Stand, efterdi han ikkun under denne Forudsætning kunde være pligtig til igjen at aflevere den i samme Stand, og som Følge heraf være berettiget til at nyde Udlæg for de befundne Mangler i hans og Kones fælleds Boe; cfr. Canc. Brev 22de December 1787, 21de Januar 1792, 17de Mai 1794 §. 1 og Canc. Circ. af 16de November 1799 §. 1 og 4.

Af samme Grunde maa Citanten og ansees berettiget til at erholde Godtgjørelse af Sterboet for den Mangel, der af Synsmændene er befunden i Henseende til Sæde- og Fødekorn og som af dem er anslaaet til 21 Rbdlr. 50 ß. Sedler og Tegn; thi paa Skiftet efter sin Hustrue har afdøde Knud Jørgensen ligeledes erholdt Udlæg for den daværende i samme Henseende befundne Mangel, og han maa følgelig antages selv at have erkjendt, at han i sin Tid burde aflevere Gaarden med det fornødne Sæde- og Fødekorn.

Derimod skjønnes det ikke, at Citanten kan tillægges de 58 Rbdlr. 42 ß. som af Synsmændene ere anførte i Erstatning for endeel Bohave, Creaturer m. v. foruden den egentlige til Gaarden hørende Besætning og Inventarium.

Citanten støtter nemlig sin Paastand i saa Henseende paa en Bestemmelse i den Afdødes Fæstebrev, ifølge hvilken det paalaae ham ved Gaardens Fratrædelse at tilbagelevere, hvad han af sin Formand i Gaarden havde modtaget og hvorover der i Fæstebrevet siges at være leveret ham en Fortegnelse, i Forbindelse med en i Sterboet forefunden Registrerings- og Vurderingsforretning af 13de Januar 1785, som ifølge dens Overskrift er afholdt af den daværende Forvalter paa Frederikslund over hvad Gaardmand Niels Knudsen, der førend Knud Jørgensen har havt denne Gaard i Fæste, godvillig havde overladt sit Herskab saavel af sit ude- som indehavende Boe, for derved at blive sin hidtil

havende Fæstegaard ganske entlediget og for hvilket be-meldte Niels Knudsen ved en Paategning af samme Dato har forpligtet sig at være ansvarlig, samt at ville udrede samme naar forlanges. Men da denne Registre-ringsforretning hverken har været vedhæftet afdøde Knud Jørgensens Fæstebrev, eller forsynet med nogen Tilstaaelse af ham om at have modtaget det deri specificerede Gods m. v., saa skjønnes det ikke, at den mod de Indstævntes Benægtelse kan ansees for at have været den i Fæstebrevet omhandlede Fortegnelse, især da Fæstebrevet først er udstedt halvandet Aar efter Regi-streringens Afholdelse. Om denne sidste har der heller intet Spørgsmaal været paa Skiftet efter Knud Jør-gensens forhen afdøde Hustrue, uagtet Fæstebrevet der har været fremlagt, hvorimod den af Herskabet ned-lagte Paastand blot da var bygget paa den over Gaar-den med Besætning og Inventarium afholdte Syns- og Taxationsforretning, hvorunder der ligesaalidet er taget noget Hensyn til hiin Registrering, men blot i Alminde-lighed er skjønnet over den forefundne Besætnings og Inventariets Forsvarlighed og Tilstrækkelighed.

Vel er bemeldte Registreringsforretning paa Skiftet efter Knud Jørgensen bleven benævnt som en For-tegnelse over en Deel Inventarium, som han havde modtaget af Herskabet og hvortil han efter Fæstebrevet ved Fratrædelsen skulde være ansvarlig, men da denne Maade at beskrive Forretningen paa alene kan antages at være brugt af den, der paa Citantens Vegne var

mødt som Skifteforvalter, uden at det kan sees, at der har været givet den Afdødes tilstedeværende Arvinger nogen Anledning til at erklære sig om de vare enige i at betragte den forefundne Registreringsforretning paa samme Maade, saa skjønnes det ikke, at der med særdeles Hensyn til Grundsætningerne i Frd. 8de Juni 1787 Litr. C i hiin Tilførsel kan søges nogen Erkjendelse fra Arvingernes Side af, at bemeldte Registrering skulde være den i Fæstebrevet nævnte Fortegnelse, hvilket Spørgsmaal de meget mere siden, efterat den ordinaire Dommer var tiltraadt Skiftet, have henstillet til hans Paakjendelse; hvortil kommer, at en saadan Erkjendelse i alt Fald maatte blive uden Følge for Forvalter Enkebølle, der endnu ikke var mødt i Stervboet som Creditor paa Godsbestyrer Lars Jørgensens Boes Vegne, ligesom det og er klart, at det omtvistede Tilgodehavende i intet Tilfælde kunde classeficeres med Huusbondens Fordring for manglende Besætning og Inventarium.

Hvad endelig de i Synsforretningen af 3die Februar forrige Aar specificerede og til 136 Rbdlr. 64 ß. Sedler og Tegn vurderede Besætnings og Inventarii-Stykker angaae, da skjønnes det ikke, at disse saaledes som i den paaankede Decision er antaget, kunde blive at behandle som Stervboets Eiendomme. Ligesom nemlig Formodningen ikke kan være for at afdøde Knud Jørgensen skulde have modtaget sin Fæstegaard uden Besætning og Inventarium, især da fornævnte Regi-

skreringsforretning dog viser, at disse vare tilstede i hans Formands Tid og af denne godvillig vare overladte til Herskabet, saaledes have og saavel Besætningen som Inventariet været Gjenstand for Syn under den Forretning, der i sin Tid efter Herskabets Foranstaltning blev foretagen paa Skiftet efter hans forhen afdøde Hustrue, med den udtrykkelige Bemærkning, at de fandtes i forsvarlig Stand og tilstrækkelige til Gaardens Drift, hvorfor heller intet Udlæg i saa Henseende er fordret eller givet. Som Følge heraf og da det forøvrigt end ikke er paaberaabt, at den Besætning og det Inventarium, der forefandtes ved Gaarden efter Knud Jørgensens Død, skulde have været mere eller bedre end hiint, maa Citanten ansees berettiget til at udtage samme som sin Eiendom; cfr. Canc. Brev af 1830 i Colleg. Tidende samme Aar Pag. 817.

Forsaavidt den af Citanten her for Retten nedlagte Paastand endnu gaaer ud paa at tilkjendes Renter af de Summer, hvortil han maatte ansees berettiget, fra den Dag, Forretningen af 3die Februar forrige Aar i Boet blev fremlagt, nemlig den 13de October næstefter, vil denne Paastand ikke af Overretten kunne tages til Følge, da den ikke er nedlagt i 1ste Instants.

Efter alt Foranførte vil den paaankede Decision, forsaavidt Citanten derved er kjendt berettiget til at nyde Udlæg for 104 Rbdlr. 2 Mk. 6 ß. Sedler og Tegn i tilgodehavende Skatter og andre Afgifter, i Overeensstemmelse med hans derom nedlagte Paastand være at

stadfæste, hvorhos han endvidere i Medfør af Forordningen 8de Juni 1787 §. 6 cfr. §. 2 vil være at kjende berettiget til forlods af afdøde Fæstegaardmand i Kindertofte Knud Jørgensens Boe og fremfor al anden Gjeld at nyde Udlæg for 32 Rbdlr. 10 ß. Sedler og Tegn, samt af Boet at erholde udleveret som sin Eiendom den i samme forefundne i Syns- og Taxationsforretningen af 3die Februar forrige Aar specificerede og til 136 Rbdlr. 64 ß. Sedler og Tegn vurderede Besætning og Inventarium, hvorimod de Indstævnte iøvrigt for Citantens Tiltale vil blive at frifinde.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Kongens Kasses Ret bliver at forbeholde med Hensyn til den fremlagte Kjendelseact, der ikke er skreven paa det behørige stemplede Papiir. Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Skiftedecision bør, forsaavidt Citanten, Kammerherre og Major C. H. v. Grevenkop Castenskjold til Frederikslund, Hørbye og Hagested Gaarde og Godser, derved er kjendt berettiget til at nyde Udlæg i afdøde Fæstegaardmand i Kindertofte Knud Jørgensens Boe for 104 Rbdlr. 2 Mk. 6 ß. Sedler og Tegn i tilgodehavende Skatter og andre Afgifter, ved Magt at stande.

Saa bør Citanten og være berettiget til forlods af bemeldte Boe og fremfor al anden Gjeld at nyde Udlæg for 32 Rbdlr. 10 ß. Sedler og Tegn, samt af Boet at erholde udleveret som sin Eiendom den i samme foreфундne i Syns- og Taxationsforretningen af 3die Febr. f. A. specificerede og til 136 Rbdlr. 64 ß. Sedler og Tegn vurderede Besætning og Inventarium.

Iøvrigt bør de Indstævnte, afdøde Fæstegaardsmand i Kindertofte Knud Jørgensens myndige Sønner, Jørgen Knudsen i Wedbyenørre, Jens Knudsen og Niels Knudsen i Kindertofte, samt Svigersønnerne Huusmand Peder Christensen af Rosted paa sin Hustrue Maries Vegne og Hans Jensen i Bjergbye paa sin Hustrue Anes Vegne, saa og de umyndige Arvingers Værge, Huusmand og Skrædder Hans Andersen af Kindertofte, deels paa bemeldte Arvingers og deels paa egne Vegne, som Creditor i fornævnte Knud Jørgensens Boe, og endelig Forvalter Enkebølle i Tersløse som Skifteforvalter i afdøde Gaardbestyrer i Tersløse, Lars Jørsens Boe, for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

Kongens Kasses Ret forbeholdes med Hensyn til den under Sagen fremlagte Kjendelseact, der ikke er skreven paa det behørige stemplede Papiir.

No. 17.

Den Jorddrotten, ved Lovens 5—14—37 og Pl. 23de Juli 1819, tillagte Fortrinsret for sin Fordring paa Skatter og Landgilde antages ikke at være indskrænket til det, Bonden skylder for det sidste Aar.

I Sagen:

Sorøe Academie,

contra:

Kammerherre og Oberst Gysberth v. Castenskjold til Borrebye, afgangne Muurmester og Gaardfæster Johan Frederik Peuleckes Enke, Dorthea født Mortensen med Lavværge, Borgercapitain og Muurmester A. Meyer i Skjelskjør, samt forbenævnte Afdødes Sønner Frederik Wilhelm Peulecke, Christian Zacharias Peulecke og Henrich Ludvig Peulecke, saavelsom Skolelærer Sørensen i Smidstrup som Curator for de mindreaarige og Værge for de umyndige Børn efter bemeldte J. F. Peulecke.

(Afsagt den 1ste August 1831).

Citanterne, Sorøe Academie, paaanke under nærværende Sag en i Dødsboet efter afgangne Muurmester og Gaardfæster Johan Frederik Peulecke den 19de August forrige Aar af Stedets Dommer afsagt Decision i en mellem Citanterne paa den ene og Indstævnte, Kammerherre og Oberst Gysberth v. Castenskjold til Borrebye, paa den anden Side, opstaaet

Decis., betræffende hvorvidt Indstævnte for sin i Boet anmeldte Fordring for Skatter og Landgilde, stor 218 Rbdr. 5 Mk. 6 ß. S. og L., er berettiget til at nyde Udlæg fremfor en af Citanterne anmeldt Fordring efter en af den Afdøde under 22de December 1824 til Doctor Møller i Skjelskjør udstedt og Citanterne nu tilhørende Obligation, stor 100 Rbdr. Sedler med resterende Renter fra 11te Juni 1829, ved hvilken Obligation, der er tinglæst den 20de Marts 1828, er givet Pant i Udstederens Indboe.

Denne Decision, hvorved er eragtet, at Citanternes Fordring ikke kan tillægges Fortrinsret fremfor den Afdødes skyldige Skat og Landgilde, men at Herskabets Fordring i det Hele taget bør nyde Udlæg som ved Lovens 5—14—37, cfr. Placaten 23de Juli 1819, ubetinget er bestemt, have Citanterne paastaaet saaledes forandret, at Herskabets Krav for Skatter og Landgilde kun for det sidste Aar bør nyde Fortrin i Gaardfæster og Muurmester Johan Fred. Peuleckes Boe fremfor Citanternes Fordring, og at Skifteforvalteren i Overeensstemmelse dermed bør behandle Skiftet. Saa have de og paastaaet sig tilkjendte Processens Omkostninger og deriblandt Bekostningerne ved Stævningens Forkyndelse.

Indstævnte, Kammerherre og Oberst Gysberth v. Castenskjold til Borrebye, har derimod for det Tilfælde at Retten ikke maatte finde sig foranlediget til ex officio at afvise Sagen, i hvilket Fald han har

paastaaet sig tilkjendt Kost og Tæring, paastaaet den paaankede Decision og den i Overeensstemmelse dermed foretagne Skiftebehandling stadfæstet, samt at Citanterne tilpligtes at betale ham Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Indstævnte grunder sin Formening om Sagens Afviisning derpaa, at sammes Gjenstand formeentligen ikke udgjør den ved Frd. 25de Januar 1805 §. 18 for Overretten foreskrevne summa appellabilis, idet han nemlig antager, at det, der efter Fradrag af det sidste Aars Skatter og Landgilde, hvorfor Citanterne erkjende ham fortrinsberettiget, samt af nogle i Boet anmeldte Fordringer for Lægeløn og Medicamenter, der formeentligen ligeledes bør nyde Fortrin fremfor Citanternes Krav, saavelsom af Skifteomkostningerne, vil blive tilbage af Boets Masse, ikke vil komme til at udgjøre 10 Rbdlr. Sølv; men da Overretten i nærværende Sag alene kan have at paakjende Fortrinsretten imellem Citanternes og Indstævntes i Boet anmeldte Fordringer, hvorimod det Forhold, hvori Citanterne bør nyde Udlæg med Hensyn til Boets øvrige Creditorer maa ansees at være nærværende Sag uvedkommende, saa vil Indstævntes Formening endog blot af denne Grund ikke kunne billiges.

Hvad nu Sagens Realitet angaaer, da støtte Citanterne deres Paastand paa den Formening, at den Fortrinsret Lovens 5—14—37 tillægger Skat og Landgilde fremfor simple chirographariske Fordringer og hvilken

[illegible]

[illegible]

[illegible] at give [illegible]

[illegible] 1—21—21, at det ei [illegible]

Skatter og den tilbørlige Landgilde, som han sin Huusbond pligtig er, ere aflagte; thi skjøndt det specielle Argument Indstævnte har søgt i Udtrykket: "al Forstrækning" maa bortfalde, naar hensees til at Restancer af Skatter og Landgilde ei kan indbefattes under den Forstrækning, der er gjort Bonden til hans Avls Fortsættelse, da saavel 1—24—24 som 5—14—37 skjelner imellem saadan Forstrækning og Bondens Skyld for Skatter og Landgilde, ligesom Frd. 15de Januar 1701 og alene bruger hiint Udtryk om Jorddrottens Fordring for Besætning og Inventarium samt for overleveret Sæde- og Fødekorn, saa indeholder dog Artiklen intet om, at det alene skulde være for det sidste Aars Skatter og Landgilde, at Affætning kunde fordres.

Ikke heller skjønnes det, at der af de af Citanterne til Fordeel for deres Paastand paaberaabte yngre Anordninger kan gjøres nogen analogisk Anvendelse paa Jorddrottens Krav for Skatter og Landgilde hos hans Fæstebonde.

Naar Citanterne saaledes have formeent, at den Fortrinsret Lovens 5—14—37 tillægger Huusleie paa Grund af Bestemmelserne i Placaten 7de October 1771 §. 3 maa ansees indskrænket til et Aar, saa maa det herved bemærkes, at den Contract, der indgaaes mellem Jorddrot og Fæstebonde, i alt Fald er væsentlig forskjellig fra andre Leiecontracter og at det netop ligger i denne Forskjels Natur, at Fæstebonden langt oftere kan komme til at trænge til Eftergivenhed fra Huusbondens

Side, samt at denne oftere kan finde det overeensstemmende med sit eget Tarv at vise Eftergivenhed end saadant vil være Tilfældet imellem Leietager og Udleier i Almindelighed eller Huusværten og hans Leier i Særdeleshed.

Ligesaalidet skjønnes det, at der kan udledes nogen Indskrænkning i Jorddrottens Ret til at nyde Betaling i sin Fæstebondes Boe af Bestemmelserne i Frd. 12te Marts 1790, thi foruden at denne Anordning, ved at indskrænke Panthaverens Ret til at nyde Betaling for forfaldne Renter i sit Pant fremfor de yngre Panthavere til eet Aar, ikkun har faste Eiendomme til Gjenstand, og alene bestemmer denne Indskrænkning til Fordeel for de secundaire Panthavere, samt at de Grunde, der have fremkaldt denne Bestemmelse, nemlig at forskaffe Eiere af faste Eiendomme Adgang til at gjøre Laan paa disse indtil deres fulde Værdie, ere uanvendelige paa Fæstebønder, saa er Jorddrotten og den, hos hvem det fornemmelig maa være Fæstebonden af Vigtighed at kunne erholde Credit, og det vilde derfor neppe være gavnligt for denne Classe af Landboere, om Jorddrotten ei, uden at udsætte sig selv for Tab, skulde kunne yde Bonden den fornødne Hjelp, i hvilken Henseende det i det Væsentlige er det samme, hvad enten denne ydes med contante Penge eller ved at give Bonden Henstand med Udredelsen af sin Skyld.

Som Følge heraf vil der heller intet kunne udledes deraf, at Nationalbankens Krav for Renter af Bank-

hæftelserne ikkun kan ansees prioriteret for et Aar, da dette kun er en Anvendelse af Frd. 12te Marts 1790 paa et under dens Bestemmelser henhørende Tilfælde.

Endelig findes det ikke, at der af den af Citanterne paaberaabte Bestemmelse i Frd. 30te Januar 1793 §. 12, hvorefter Godsforvalteren ikkun er berettiget til at gjøre Udpantning hos Fæstebonden for resterende Skatter og andre offentlige Afgifter, der ei ere ældre end eet Aar tilbage, cfr. Frd. 15de April 1818 §. 11, kan sluttes, at han heller ikke skulde være berettiget til at nyde fortrinligt Udlæg i Bondens Boe for tilgodehavende Skatter og Landgilde, saafremt disse stode tilbage for et længere Tidsrum; thi foruden at Frd. 30te Januar 1793 ikkun handler om Jorddrottens Krav for Skatter men ikke for Landgilde, hvilken sidste ei maa anføres paa den Restanceliste, hvorefter Udpantning kan fordres, og at det i sig selv vilde være betænkeligt at slutte fra det extraordinaire Retsmiddel til at erholde Fyldestgjørelse hos Fæstebonden, som Lovgiveren med en vis Indskrænkning har tilstaaet Godseieren, til, at den samme Indskrænkning og maatte gjelde for den Fortrinsret, der tilkommer ham, hvor han søger Betaling paa den ellers sædvanlige Maade, saa vilde en saadan Slutning og saa meget mindre kunde ansees for grundet, som Fæstebondens eget Tarv udfordrer, at Huusbondens Ret til at gjøre sig betalt ved Udpantning indskrænkes til en vis og fornemmelig den sidst forløbne Tid med Hensyn til hvilken Fæstebonden lettest maatte være i

Stand til at godtgjøre sine Indsigelser, hvortil kommer, at det er et almindeligt Princip i Lovgivningen, at Udpantningsret, saavel for private Fordringer som for Afgifter til det Offentlige, ikkun tilstaaes for saadant Krav, der ei er over et Aar gammelt, cfr. Placat 28de Octbr. 1805, Placat 25de Juni 1819, Frd. 20de October 1819, Placat 2den Mai 1820, Placat 21de November 1828, m. fl., hvoraf der i det omhandlede Tilfælde blot kan antages at være gjort Anvendelse.

Efter alt Foranførte vil den paaankede Decision være at stadfæste.

Processens Omkostninger ville Citanterne efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 16 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Under den befalede Sagførelse har intet ulovligt Ophold fundet Sted.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Decision bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger betale Citanterne, Sorøe Academie, til Indstævnte, Kammerherre og Oberst Gysberth v. Castenskjold til Borrebye, afgangne Muurmester og Gaardfæster Johan Frederik Peuleckes Enke Dorthea født Mortensen, med Lavverge, Borgercapitain og Muurmester A. Meyer i Skjelskjør, samt forbenævnte Afdødes Sønner Frederik Wilhelm Peulecke, Christian Zacharias

Peulecke og Henrik Ludvig Peulecke, saavel som Skolelærer Hemmingsen i Smidstrup, som Curator for de mindreaarige og Værge for de umyndige Børn efter bemeldte J. F. Peulecke, med 16 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 18.

Paatale af en Refusion, der formenes med reel Ret at hæfte paa en Greves faste Eiendom, maa kunne institueres ved Underretten efter 1—2—18.

I Sagen:

Grev Holck Winterfeldt til Fjellebröe,

contra:

Forvalter Warberg paa Arreskov, som Mandatarius for Grevskabet Muckadells Administrations-Commission.

(Afsagt den 1ste August 1831.)

Citanten, Grev Holck Winterfeldt til Fjellebroe, des paaanker en inden Salling Herredsting den 1ste November forrige Aar afsagt Kjendelse, saavelsom en derefter under 14de Februar d. A. afsagt Dom i en Sag, som Indstævnte, Forvalter Warberg paa Arreskov, som Mandatarius for Grevskabet Muckadells Administrations-Commission, havde anlagt mod Citanten,

Tvist, betræffende hvorvidt Indstævnte for sin i Boet anmeldte Fordring for Skatter og Landgilde, stor 218 Rbdlr. 5 Mk. 6 ß. S. og T., er berettiget til at nyde Udlæg fremfor en af Citanterne anmeldt Fordring efter en af den Afdøde under 22de December 1824 til Doctor Müller i Skjelskjør udstedt og Citanterne nu tilhørende Obligation, stor 100 Rbdlr. Sedler med resterende Renter fra 11te Juni 1829, ved hvilken Obligation, der er tinglæst den 20de Marts 1828, er givet Pant i Udstederens Indboe.

Denne Decision, hvorved er eragtet, at Citanternes Fordring ikke kan tillægges Fortrinsret fremfor den Afdødes skyldige Skat og Landgilde, men at Herskabets Fordring i det Hele taget bør nyde Udlæg som ved Lovens 5—14—37, cfr. Placaten 23de Juli 1819, ubetinget er bestemt, have Citanterne paastaaet saaledes forandret, at Herskabets Krav for Skatter og Landgilde kun for det sidste Aar bør nyde Fortrin i Gaardfæster og Muurmester Johan Fred. Peuleckes Boe fremfor Citanternes Fordring, og at Skifteforvalteren i Overeensstemmelse dermed bør behandle Skiftet. Saa have de og paastaaet sig tilkjendte Processens Omkostninger og deriblandt Bekostningerne ved Stævningens Forkyndelse.

Indstævnte, Kammerherre og Oberst Gysberth v. Castenskjold til Borrebye, har derimod for det Tilfælde at Retten ikke maatte finde sig foranlediget til ex officio at afvise Sagen, i hvilket Fald han har

paastaaet sig tilkjendt Kost og Tæring, paastaaet den paaankede Decision og den i Overeensstemmelse dermed foretagne Skiftebehandling stadfæstet, samt at Citanterne tilpligtes at betale ham Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Indstævnte grunder sin Formening om Sagens Afviisning derpaa, at sammes Gjenstand formeentligen ikke udgjør den ved Frd. 25de Januar 1805 §. 18 for Overretten foreskrevne summa appellabilis, idet han nemlig antager, at det; der efter Fradrag af det sidste Aars Skatter og Landgilde, hvorfor Citanterne erkjende ham fortrinsberettiget, samt af nogle i Boet anmeldte Fordringer for Lægeløn og Medicamenter, der formeentligen ligeledes bør nyde Fortrin fremfor Citanternes Krav, saavelsom af Skifteomkostningerne, vil blive tilbage af Boets Masse, ikke vil komme til at udgjøre 10 Rbdlr. Sølv; men da Overretten i nærværende Sag alene kan have at paakjende Fortrinsretten imellem Citanternes og Indstævntes i Boet anmeldte Fordringer, hvorimod det Forhold, hvori Citanterne bør nyde Udlæg med Hensyn til Boets øvrige Creditorer maa ansees at være nærværende Sag uvedkommende, saa vil Indstævntes Formening endog blot af denne Grund ikke kunne billiges.

Hvad nu Sagens Realitet angaaer, da støtte Citanterne deres Paastand paa den Formening, at den Fortrinsret Lovens 5—14—37 tillægger Skat og Landgilde fremfor simple chirographariske Fordringer og hvilken

nu efter Placaten 23de Juli 1819 ligeledes tilkommer dem for de Fordringer, der ere forbundne med Underpant i Løsøre, ikkun kan tillægges dem for det sidste Aar.

Men denne Mening skjønnes ikke at kunne gives Medhold. Lovens 5—14—37 nævner i Almindelighed Skat og Landgilde uden at indskrænke Jorddrottens Fortrinsret til nogen vis Tid, uagtet Artiklen udtrykkeligen har foreskrevet en saadan Indskrænkning med Hensyn til Tjenestefolks Løn. Vel bestemmer bemeldte Artikel i dens Slutning, at Oppebørselsbetjenten ikke kan have nogen Prioritet hos Bonden eller Proprietairen, naar han lader Kongens Skatter henstaae over et halvt Aar i det længste, men det er ogsaa klart, at her kun handles om Forholdet mellem Oppebørselsbetjenten og Skatteyderen, der er væsentlig forskjelligt fra Forholdet mellem Godseieren og Fæstebonden, hvoraf den Første indestaaer for Skatternes Erlæggelse til Kongens Kasse af sit Bøndergods; cfr. Frd. 30te Januar 1793 §. 12. Oppebørselsbetjenten paaligger det nemlig, som Embedspligt, betimeligen at sørge for Skatternes Inddrivelse, hvorimod Jorddrottens Fordring paa Fæstebonden for Skatter kun er en privat Gjeld, med hvis Betaling han stundom kan finde det overeensstemmende saavel med sit eget som med Bondens Tarv at give denne Henstand.

Ligeledes fastsætter Lovens 1—24—24, at der ei maa tages Nam i Bondens Boe førend al beviislig Forstrækning til hans Avls Fortsættelse samt Kongens

Skatter og den tilbørlige Landgilde, som han sin Huusbond pligtig er, ere aflagte; thi skjøndt det specielle Argument Indstævnte har søgt i Udtrykket: "al Forstrækning" maa bortfalde, naar hensees til at Restancer af Skatter og Landgilde ei kan indbefattes under den Forstrækning, der er gjort Bonden til hans Avls Fortsættelse, da saavel 1—24—24 som 5—14—37 skjelner imellem saadan Forstrækning og Bondens Skyld for Skatter og Landgilde, ligesom Frd. 15de Januar 1701 og alene bruger hiint Udtryk om Jorddrottens Fordring for Besætning og Inventarium samt for overleveret Sæde- og Fødekorn, saa indeholder dog Artiklen intet om, at det alene skulde være for det sidste Aars Skatter og Landgilde, at Afsætning kunde fordres.

Ikke heller skjønnes det, at der af de af Citanterne til Fordeel for deres Paastand paaberaabte yngre Anordninger kan gjøres nogen analogisk Anvendelse paa Jorddrottens Krav for Skatter og Landgilde hos hans Fæstebonde.

Naar Citanterne saaledes have formeent, at den Fortrinsret Lovens 5—14—37 tillægger Huusleie paa Grund af Bestemmelserne i Placaten 7de October 1771 §. 3 maa ansees indskrænket til et Aar, saa maa det herved bemærkes, at den Contract, der indgaaes mellem Jorddrot og Fæstebonde, i alt Fald er væsentlig forskjellig fra andre Leiecontracter og at det netop ligger i denne Forskjels Natur, at Fæstebonden langt oftere kan komme til at trænge til Eftergivenhed fra Huusbondens

Side, samt at denne oftere kan finde det overeensstemmende med sit eget Tarv at vise Eftergivenhed end saadant vil være Tilfældet imellem Leietager og Udleier i Almindelighed eller Huusværten og hans Leier i Særdeleshed.

Ligesaalidet skjønnes det, at der kan udledes nogen Indskrænkning i Jorddrottens Ret til at nyde Betaling i sin Fæstebondes Boe af Bestemmelserne i Frd. 12te Marts 1790, thi foruden at denne Anordning, ved at indskrænke Panthaverens Ret til at nyde Betaling for forfaldne Renter i sit Pant fremfor de yngre Panthavere til eet Aar, ikkun har faste Eiendomme til Gjenstand, og alene bestemmer denne Indskrænkning til Fordeel for de secundaire Panthavere, samt at de Grunde, der have fremkaldt denne Bestemmelse, nemlig at forskaffe Eiere af faste Eiendomme Adgang til at gjøre Laan paa disse indtil deres fulde Værdie, ere uanvendelige paa Fæstebønder, saa er Jorddrotten og den, hos hvem det fornemmelig maa være Fæstebonden af Vigtighed at kunne erholde Credit, og det vilde derfor neppe være gavnligt for denne Classe af Landboere, om Jorddrotten ei, uden at udsætte sig selv for Tab, skulde kunne yde Bonden den fornødne Hjelp, i hvilken Henseende det i det Væsentlige er det samme, hvad enten denne ydes med contante Penge eller ved at give Bonden Henstand med Udredelsen af sin Skyld.

Som Følge heraf vil der heller intet kunne udledes deraf, at Nationalbankens Krav for Renter af Bank-

hæftelserne ikkun kan ansees prioriteret for et Aar, da dette kun er en Anvendelse af Frd. 12te Marts 1790 paa et under dens Bestemmelser henhørende Tilfælde.

Endelig findes det ikke, at der af den af Citanterne paaberaabte Bestemmelse i Frd. 30te Januar 1793 §. 12, hvorefter Godsforvalteren ikkun er berettiget til at gjøre Udpantning hos Fæstebonden for resterende Skatter og andre offentlige Afgifter, der ei ere ældre end eet Aar tilbage, cfr. Frd. 15de April 1818 §. 11, kan sluttes, at han heller ikke skulde være berettiget til at nyde fortrinligt Udlæg i Bondens Boe for tilgodehavende Skatter og Landgilde, saafremt disse stode tilbage for et længere Tidsrum; thi foruden at Frd. 30te Januar 1793 ikkun handler om Jorddrottens Krav for Skatter men ikke for Landgilde, hvilken sidste ei maa anføres paa den Restanceliste, hvorefter Udpantning kan fordres, og at det i sig selv vilde være betænkeligt at slutte fra det extraordinaire Retsmiddel til at erholde Fyldestgjørelse hos Fæstebonden, som Lovgiveren med en vis Indskrænkning har tilstaaet Godseieren, til, at den samme Indskrænkning og maatte gjelde for den Fortrinsret, der tilkommer ham, hvor han søger Betaling paa den ellers sædvanlige Maade, saa vilde en saadan Slutning og saa meget mindre kunde ansees for grundet, som Fæstebondens eget Tarv udfordrer, at Huusbondens Ret til at gjøre sig betalt ved Udpantning indskrænkes til en vis og fornemmelig den sidst forløbne Tid med Hensyn til hvilken Fæstebonden lettest maatte være i

Stand til at godtgjøre sine Indsigelser, hvortil kommer, at det er et almindeligt Princip i Lovgivningen, at Udpantningsret, saavel for private Fordringer som for Afgifter til det Offentlige, ikkun tilstaaes for saadant Krav, der ei er over et Aar gammelt, cfr. Placat 28de Octbr. 1805, Placat 25de Juni 1819, Frd. 20de October 1819, Placat 2den Mai 1820, Placat 21de November 1828, m. fl., hvoraf der i det omhandlede Tilfælde blot kan antages at være gjort Anvendelse.

Efter alt Foranførte vil den paaankede Decision være at stadfæste.

Processens Omkostninger ville Citanterne efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 16 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Under den befalede Sagførelse har intet ulovligt Ophold fundet Sted.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Decision bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger betale Citanterne, Sorøe Academie, til Indstævnte, Kammerherre og Oberst Gysberth v. Castenskjold til Borrebye, afgangne Muurmester og Gaardfæster Johan Frederik Peuleckes Enke Dorthea født Mortensen, med Lavværge, Borgercapitain og Muurmester A. Meyer i Skjelskjør, samt forbenævnte Afdødes Sønner Frederik Wilhelm Peulecke, Christian Zacharias

Peulecke og Henrik Ludvig Peulecke, saavel som Skolelærer Hemmingsen i Smidstrup, som Curator for de mindreaarige og Værge for de umyndige Børn efter bemeldte J. F. Peulecke, med 16 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 18.

Paatale af en Refusion, der formenes med reel Ret at hæfte paa en Greves faste Eiendom, maa kunne instituteres ved Underretten efter 1—2—18.

I Sagen:

Grev Holck Winterfeldt til Fjellebröe,

contra:

Forvalter Warberg paa Arreskov, som Mandatarius for Grevskabet Muckadells Administrations-Commission.

(Afsagt den 1ste August 1831.)

Citanten, Grev Holck Winterfeldt til Fjellebroe, der paaanker en inden Salling Herredsting den 1ste November forrige Aar afsagt Kjendelse, saavelsom en derefter under 14de Februar d. A. afsagt Dom i en Sag, som Indstævnte, Forvaler Warberg paa Arreskov, som Mandatarius for Grevskabet Muckadells Administrations-Commission, havde anlagt mod Citanten,

beløbende 96 Rbdlr. 7 ß. Sedler og Tegn, hvilke denne formeentligen skulde skylde til Grevskabet Muckadell i Refusion for en Eng paa Nybølle Mark og for Jord, der i sin Tid er bleven udlagt til Hillerslev Skole, for Aarene 1822 til 1829 incl., har principaliter paastaaet bemeldte Kjendelse og Dom kjendte uefterrettelige at være, samt Indstævnte tilpligtet at betale Citanten Processens Omkostninger aldeles skadesløst, støttende denne Paastand paa den 23de §. i de grevelige Privilegier af 25de Mai 1671 samt Lovens 1—2—12, hvorefter Citanten formeentligen angaaende den omtvistede Fordring burde have været sagsøgt af Indstævnte ved Høiesteret og nærværende Sag som Følge deraf i Overeensstemmelse med den af Citanten i første Instants nedlagte Paastand fra Underretten have været afviist.

Men da Indstævnte formener, at de omhandlede Refusioner maa ansees som Hæftelser, der i sin Tid ved 2 tinglæste Documenter ere paalagte Fjellebroe Hovedgaard, som en paa samme hvilende reel Byrde og desaarsag har sagsøgt Citanten som Eier af bemeldte Hovedgaard til deres Betaling, saa skjønnes det ikke rettere end at Indstævnte har havt Hjemmel i 1—2—18 jfr. med 1—4—19 til at anlægge nærværende Sag ved den Ret, under hvilken den Eiendom, som Trætten reiser sig af, er beliggende, og da forøvrigt Lovens 1—2—18 udtrykkelig fastsætter, at den samme Ret skal holdes for Værneting, saa er det heraf en Følge, at den maa træde istedetfor ethvert andet forum, for hvilket Sag-

volderen ellers i Almindelighed kunde fordre, i Tilfælde af Rettergang, at vorde sagsøgt.

Efter det Foranførte vil den af Citanten nedlagte principale Paastand ikke kunne gives Medhold, men da han for dette Tilfælde har forbeholdt sig at fremkomme med subsidiaire Indsigelser, vil Sagens Realitet dog ei heller for Tiden kunne tages under Paakjendelse.

Thi eragtes: Den af Citanten, Grev Hölck Winterfeldt til Fjellebroe, nedlagte Paastand om, at den paaankede Kjendelse og Dom burde kjendes uefterrettelige at være, kan ikke gives Medhold.

No. 19.

Skiftebehandling kan ei undgaaes, naar der i et Boe ere umyndige Legatarier, som ei kunde erholde de dem tillagte Legater fuldt udbetalte. Et Fideicommis er paa Skifte at ansee som en umyndig Person.

I Sagen:

Krigscancelliesecretair og Procurator Stahlfest, paa det Offentliges Vegne,

contra:

Copiist i det Kongelige Rentekammer C. D. Bruun, som committeret Skifteforvalter paa det grevelige Bernstorffske Gods, Skiftecommissarierne i afgangne Kammerherre og Generalmajor Gyldenstjerne Sehestedts Boe, Regimentsqvarteer-

mester og Overauditeur Brockenhuus samt Ritmester Saresen, Justitsraad og Procurator Weidemann som Administrator for det af den afdøde Generalinde Sehestedt oprettede Fideicommis, Generalinde Gyldenstjerne Sehestedt med Lavværge, Justitsraad og Birkedommer Rimestad som Overformynder paa Kjøbenhavns Amts nordre Birk, afgangne Generalinde Sehestedts Datter, Frederikke Marie Sehestedts efterlevende Mand, Kjøbmand Blom, samt dennes Datter, Marie Emilie Blom, Enke efter Skolelærer Nielsen, med Lavværge.

(Afsagt den 8de August 1831.)

Citanten, Krigscancelliesecretair og Procurator Stahlfest, paa det Offentliges Vegne, som ifølge erhvervet Oprejsning under nærværende Sag paaanker den af den committerede Skifteforvalter paa det grevelige Bernstorffske Gods, Copiist i det Kongelige Rentekammer E. D. Bruun, paa Skiftet efter afdøde Generalinde Pauline Sehestedt brugte Behandling og under 31te December 1828 uden Berigtigelse af de den Kongelige Kasse og Justitsfonden tilkommende Indtægter m. v. foretagne Repartition, samt den derpaa fulgte Extradition af Boet, saavelsom den i Anledning heraf under 14de October forrige Aar afsagte Decision, har paastaaet bemeldte Repartition, Extradition og Decision kjendte uefterrettelige og Boet paa Skifteforvalterens og

alle øvrige Indstævntes, nemlig Skiftecommissarierne i afgangne Kammerherre og Generalmajor Gyldenstjerne Sehestedts Boe, Regimentsqvarteermester og Overauditeur Brockenhuus samt Ritmester Saxesen, Justitsraad og Procurator Weidemann som Administrator for det af den afdøde Generalinde Sehestedt oprettede Fideicommis, Generalinde Gyldenstjerne Sehestedt med Lavværge, Justitsraad og Birkedommer Rimestad som Overformynder paa Kjøbenhavs Amts nordre Birk, afgangne Generalinde Sehestedts Datter, Frederikke Marie Sehestedts efterlevende Mand, Kjøbmand Blom, samt dennes Datter Marie Emilie Blom, Enke efter Skolelærer Nielsen, med Lavværge, deres solidariske Ansvar og Bekostning hjemviist til nye og lovligere Behandling samt endelig Slutning, saaledes at derunder beregnes de til Skiftebrevets anordningsmæssige Beskrivelse fornødne Udgifter, som og de den Kongelige Kasse og Justitsfonden iøvrigt tilkommende Indtægter af Boet, betragtet som endeligen sluttet; samt at fornævnte Indstævnte ligeledes in solidum tilpligtes at betale alle af denne Sag, som om den ikke havde været offentlig eller befalet, flydende Omkostninger og deriblandt til Citanten et passende Salarium.

Af de Indstævnte have ikkun Skiftecommissarierne i afgangne Kammerherre Gyldenstjerne Sehestedts Boe og Generalinde Gyldenstjerne Sehestedt givet Møde og paastaaet den paaankede Decision

saavelsom den ligeledes paaankede Extradition saa og den saakaldte Repartition stadfæstet og sig tilkjendte Sagens Omkostninger.

De øvrige Indstævnte have, uagtet de befindes lovligen stævnede, hverken mødt eller ladet møde.

Af den fremlagte Udskrift af det grevelige Bernstorffske Godses Skifteprotocol erfares det, at der den 31te December 1828 er af den committerede Skifteforvalter, Copiist Bruun, afholdt en Session i afdøde Generalinde Sehestedts Boe, hvor Skifteforvalteren har forfattet en Repartition. Det hedder nemlig i den derom gjorte Tilførsel, at Skifteforvalteren, efterat Justitsraaderne Weidemann og Rimestad havde givet Møde og fremlagt den Første et Kongeligt Commissorium af 23de Februar 1827, hvorved han beordredes ad interim at tiltræde Administrationen af det af den Afdøde ved Testament af 22de Februar 1806, confirmeret den 1ste April samme Aar, oprettede Fideicommis, i Forbindelse med den ældste Fideicommisbesidder af Mandslinien, Kammerherre Gyldenstjerne Sehestedt, og den Sidste en Notarialfuldmagt fra nysnævnte Kammerherre Gyldenstjerne Sehestedt, dateret 26de Juni 1827, til paa dennes Vegne at fungere i afgangne Generalinde Sehestedts Boe, bekjendtgjorde for disse Mødende, at Boets Beholdning bestod i en navngiven Panteobligation, stor 75,000 Rbdlr. Sølv, hvorpaa dog hvilede en Gjeld af 29,000 Rbdlr. rede Sølv og 6,000 Rbdlr. Sølv. Dernæst

sees han at have opgjort hvor stor Andeel der istedetfor de 150,000 Rbdlr., som den Afdøde havde paatænkt at oprette til Fideicommis for sine Børn, kunde tilkomme Arvingerne, nemlig den Afdødes Datter, ligeledes afdøde Frederikke Marie Sehestedts efterladte Mand, Kjøbmand Blom, samt dennes Datter, Marie Emilie Blom, i Ægteskab med Skolelærer Nielsen, saavelsom Kammerherre og Generalmajor Gydenstjerne Sehestedt, for hvilke Anparter han gav disse Arvinger Udlæg i bemeldte Panteobligation og i Enerumgaard med Tilliggende, som Fideicommissernes Bestanddele. Endeligen erfares det, at Skifteforvalteren, da Kammerraad Zeiner og Justitsraad Weidemann, af hvilke den Første mødte som Befuldmægtiget for Kjøbmand Blom og dennes Datters Mand, Skolelærer Nielsen, og den Sidste gav Møde for Kammerherre og Generalmajor Gyldenstjerne Sehestedt, samme Dag begjerede sig paa fornævnte myndige Arvingers Vegne Boet extraderet, har foretaget en saadan Extradition, hvorfor han har beregnet i Gebyhr til sig som Skifteforvalter 120 Rbdlr., til Skifteskriveren 40 og til Justitsfonden 32 Rbdlr. alt Sølv.

Efterat det Kongelige Danske Cancellie var kommet til Kundskab om den saaledes skete Extradition af bemeldte Boe, paalagde Collegiet ved Skrivelse til Sjellands Stiftamtmandskab af 10de September 1829, Skifteforvalteren paa nye at foretage Boet og lovligen

at slutte det, samt derefter give Skiftebrevet in forma beskrevet og til Cancelliet indsende samme for at Collegiet kunde afgive Resolution om, hvorvidt der paa Fideicommissernes Vegne kunde acqviesceres ved den brugte Behandling. Til Efterlevelse af dette Paalæg reassumerede Skifteforvalteren Boet og blev da, efterat Justitsraad Weidemann, som Fuldmægtig for Kammerherre og Generalmajor Gyldenstjerne Sehestedt, og Kammerraad Zeiner, som Fuldmægtig for de øvrige Arvinger i Boet, Kjøbmand Blom og Skolelærer Nielsen, havde nedlagt Protest imod Boets videre Behandling, Krigscancelliesecretair Stahlfest af Stiftamtet tillagt Ordre til paa det Offentliges Vegne at give Møde under den videre Behandling.

Secretair Stahlfest fremsatte derpaa den Paastand, at Boet skulde af den committerede Skifteforvalter behandles og opgjøres, samt endeligen sluttes i samme Lovens Former som et Skifte, hvorunder der er umyndige Arvinger, men imod denne Paastand protesterede Justitsraad Weidemann og Kammerraad Zeiner paa deres Mandanteres Vegne, hvorhos de paastode Stadfæstelse af den passerede Extradition. Skifteforvalteren afsagde derefter den ligeledes her til Retten paaankede Decision af 14de October forrige Aar, hvorved den af Secretair Stahlfest nedlagte Paastand blev forkastet.

Hvad nu den til Arvingerne passerede Extradition af Boet angaaer, da kan den af Skifteforvalteren i

Sessionen den 31te December 1828 beugte Fremgangsmaade ikke billiges. Om han end ikke ved de i afgangne Generalinde Sehestedts under 22de Februar 1806 oprettede og den 28de Marts samme Aar confirmerede testamentariske Disposition forekommende Udtryk: "efteras Skiftet efter mig er tilendebragt" og "forend Skiftet efter mig var sluttet", havde fundet sig foranlediget til at nægte Arvingernes Forlangende om at erholde Boet extraderet, fordi han stod i den Formening, at bemeldte Udtryk ikke vare brugte for udtrykkeligen at tilkjendegive den Afdødes Villie om at hendes Boe ikkun ved en formelig Skifteslutning, men ei ved Boets Extradition til de myndige Arvinger maatte tilendebringes, saa kunde denne Extradition dog ikke efter Lovgivningens almindelige Grundsætninger antages at være lovmedholdelig.

Det var nemlig Skifteforvalteren, da han bemeldte 31te December 1828 havde saaledes forberedet og fremmet Skiftet til endelig Slutning, at han ved at opgjøre Boets Beholdning og give Arvingerne Udlæg, i Virkeligheden foretog en Deling, bekjendt, at den Afdødes under 22de Februar 1806 oprettede og den 1ste April samme Aar allernaadigst confirmerede Disposition, forsaavidt hun heri havde paatænkt at stifte tvende Fideicommisser, af hvilke det ene paa 100,000 Rbdlr. skulde tilfalde hendes Søn, oftnævnte Kammerherre Gyldenstjerne Sehestedt og hans Descendenter, og det andet paa 50,000 Rbdlr. hendes Datter, Frederikke Marie Sehestedt, og hendes Descendenter,

ikke kunde opfyldes i sammes hele Udstrækning, ligesaa lidt som en anden af den Afdøde ligeledes under 22de Februar 1826 oprettet og den 28de Marts samme Aar allernaadigst confirmeret Disposition, hvorved Testatrix af sine øvrige Eiendele vilde til adskillige Personers Understøttelse henskyde en Capital af 10,000 Rbdlr., som skulde indbetales i Kjøbenhavns Overformynderie for at anvendes overeensstemmende med Dispositionens nærmere Indhold, kunde efterkommes. I denne Omstændighed maatte Skifteforvalteren have fundet en nødvendig Opfordring for sig til at fremme og slutte Skiftet efter de Regler, som skulde iagttages, naar ikke samtlige Arvinger i et Boe ere myndige og nærværende, hvilket ikke in casu kan siges at være Tilfældet. Thi maa det end antages, at Skiftets endelige Slutning ved Skifteforvalteren og Skiftebrevets Beskrivelse ikke ere nødvendige, om der ogsaa i et Boe findes umyndige Legatarier, naar disse ikkun erholde alt det, som ved Testament er dem tillagt, udbetalt af Boet, og de egentlige Arvinger ere myndige og nærværende, da det i saa Fald bliver ufornødent for hines Skyld at controllere Skiftebehandlingen, saa maae ommeldte Former dog nødvendigen iagttages, naar Legater, som ere tillagte Umyndige, ikke heelt kunne udredes.

Eftersom nemlig Legater skulde udredes inden de egentlige Arvinger kunde erholde nogen Arv, bliver Legatarier, naar det dem Tillagte ikke kan udredes, at ansee som de eneste Arvinger, og findes der da imellem

dem Umyndige, kunne, i det mindste naar de egentlige myndige og nærværende Arvinger ikke ville overtage Boet med de paa samme hvilende Forpligtelser, hvoriblandt ogsaa den, at udbetale de fulde Legater, ikke de Betingelser siges at være tilstede, under hvilke Lovens 5—2—1 og 16 samt Sportelreglementet 22de Marts 1814 §. 94 tilstede at overgive et Boe til Arvingernes egen Behandling.

Men i Classe med Legater tillagte Umyndige, maae i alt Fald de ved Generalinde Sehestedts Testament oprettede Fideicommisser fuldkommen sættes; thi de ere oprettede for eventuelle Successorer, altsaa juridiske Personer, der ikke selv kunne iagttage deres Tarv, hvorfor de Grunde ogsaa her ere tilstede, som have bevæget Lovgiveren til at paabyde Skiftets endelige Slutning ved Skifteforvalteren og Skiftebrevs Beskrivelse i de Boer, hvor ikke alle Arvinger ere myndige og nærværende, hvilke Grunde findes udviklede i Canc. Prom. 8de Marts 1800.

Paa Grund af alt Foranførte vil Skifteforvalteren være at tilpligte igjen at foretage Boet og paa lovlig Maade slutte Skiftet efter den Afdøde, saaledes at derunder beregnes de til Skiftebrevets anordningsmæssige Beskrivelse fornødne Udgifter, samt de den Kongelige Kasse og Justitsfonden iøvrigt tilkommende Indtægter af Boet, betragtet som endeligen sluttet. Iværksættelsen heraf vil blive at bekoste af dem, ved hvis Begjering om Boets Extradition og senere Protest imod at

Boet paany toges under Behandling, Skiftets endelige Slutning ved Skifteforvalteren er bleven forhindret, altsaa afdøde Kammerherre og Generalmajor Gyldenstjerne Sehestedt eller nu dennes Boe og Kjøbmand Blom, samt dennes Datter Marie Emilie Blom, Enke efter Skolelærer Nielsen, hvilke tillige ville have at udrede Salarium til Citanten, hvilket bestemmes til 20 Rbdlr. Sølv, hvorimod Processens Omkostninger efter Omstændighederne forøvrigt ville være at ophæve.

Den befalede Sagførelse har for begge Retter været lovlig og det anordnede stemplede Papiir har, forsaavidt Sagen ikke har været beneficeret, været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den committerede Skifteforvalter paa det grevelige Bernstorffske Gods, Copiist i det Kongelige Rentekammer E. D. Bruun, bør igjen foretage Boet efter afdøde Generalinde Pauline Sehestedt, og paa afgangne Kammerherre og Generalmajor Gyldenstjerne Sehestedts Boes og Frederikke Marie Sehestedts efterlevende Mands, Kjøbmand Bloms, samt dennes Datter, Marie Emilie Blom, Enke efter Skolelærer Nielsen, hendes Bekostning, een for alle og alle for een, afholde og slutte Skiftet efter forbemeldte afgangne Generalinde P. Sehestedt paa den Maade, som er foreskrevet for Boer, hvor ikke alle Arvinger ere myndige og nærværende, saaledes at det beregnes de til Skiftebrevets anordningsmæssige Beskrivelse fornødne

Udgifter, samt de dem Kongelige Kasse og Justitsfons dert iøvrigt tilkommende Indtægter af Boet, betragtet som endeligen sluttet ved Skifteforvalteren.

Saa bør og nysnævnte Indstævnte in solidum betale i Salarium til Citanten, Krigscancelliesecretair Stahlfest, 20 Rbdlr. Sølv, hvorimod Processens Omkostninger for Overretten iøvrigt ophæves.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 20.

Modtagelse af en for Afdraget paa en Kjøbesum udstedt Qvittering, lydende paa, at Betalingen blev erlagt til en Afdøds Boe, ansees at indeholde en Erkjendelse fra Kjøberens Side af, at have handlet med Sælgeren paa Boets Vegne. Udtrykket, at en Gaard sælges med Tilliggende og Tilbehør som Fæstegaard betragtet, antages at involvere Besætning. Naar den, der ikke har mødt personlig ved Forligelsescommissionen, derfor anfører Grunde, som ikke findes fyldestgjørende, bliver han ansect, uagtet han ikke af Vederparten har været provoceret til at godtgjøre lovligt Forfald.

I Sagen:

Ungkarl Rasmus Rasmussen,

contra:

Proprietair C. H. Lange til Rødkilde.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Proprietair Lange denne [illegible] tilkjøbe, med af ham at erholde et [illegible] Skjøde paa Eiendommen med Besætning og Inventarium, samt uden nogen anden Forskjellighed end bemeldte Engelske Jord af 1 Tønde Hartkorn. Proprietair Lange erklærede da strax for Notarius publicus, at han ikke for egen Regning, men derimod paa egne og Medarvinger efter hans afdøde Fader, hvis Vegne havde underhandlet

med Rasmus Rasmussen angaaende Salget af Stempelbjerggaarden, idet han forøvrigt lovede at forskaffe Rasmus Rasmussen Skjøde paa denne Eiendom, dog uden at enten Jagtrettighed paa sammes Enemærker, eller den paa Gaarden værende Besætning, som formeentlig ikke havde været Gjenstand for Salget, kunde følge med i Kjøbet. Herved fandt Rasmus Rasmussen sig foranlediget til, efterat Forligsmægling forgjeves var forsøgt, ved Stævning til Underretten af 18de April forrige Aar at sagsøge Proprietair Lange til under en daglig Mulct at meddele sig Skjøde paa bemeldte Eiendom med alt Tilhørende og Tilliggende som Fæstegaard betragtet, uden anden Undtagelse, end det forommeldte Jordsmon, alt imod at udbetales Kjøbesummens Restbeløb 82 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn.

Proprietair Lange procederede herimod principaliter til Hovedsagens Afviisning eller til Frifindelse for Rasmus Rasmussens Tiltale paa Grund af, at dennes Søgsmaal formeentlig uretteligen var anlagt imod ham, istedetfor imod hans afdøde Faders Boe, paa hvis Vegne han paastod at have afhændet Gaarden, hvorhos han dog, ifølge forud passeret Contraklage til Forligelsescommissionen og Contrastævning til Retten, subsidialiter procederede til at erholde det omhandlede Kjøb kjendt uefterretteligt og som saadant ophævet, imod Tilbagebetaling til Rasmus Rasmussen af det paa Kjøbesummen erlagte Afdrag.

Ved den derefter under 20de December forrige Aar afsagte Underretsdom, blev den af Proprietair Lange nedlagte Frifindelsespaastand forkastet, hvorimod Parterne bleve frifundne for hinandens Tiltale, og Rasmus Rasmussen paalagt at betale Lange Processens Omkostninger med 12 Rbdlr. Sølv, samt at bøde til Justitskassen for unødig Trætte 4 Rbdlr. Sølv.

Denne Dom har nu Rasmus Rasmussen ved Stævning af 28de Januar dette Aar paaanket her til Retten, hvor han principaliter har paastaaet bemeldte Dom tilsidesat og derhen forandret, at Indstævnte, Proprietair Lange tilpligtes inden en vis Tid og under en daglig Mulct, imod af Citanten at erholde udbetalt 82 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn, at meddele denne lovligt Skjøde paa den omhandlede Gaard, Stempelbjerggaarden kaldet, med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, derunder indbefattet Jagtretten og Besætningen, dog med Undtagelse af saa stort et Jordsmon af Gaardens Grund, som kan udgjøre 1 Tønde Hartkorn, hvorhos Citanten subsidialiter har nedlagt Paastand om at Indstævnte bør meddele ham det paastaaede Skjøde enten paa Stempelbjerggaarden med Besætning, eller i alt Fald paa Gaarden alene uden [illegible], men iøvrigt under de ovenfor opgivne Betingelser. Endeligen har Citanten paastaaet sig i ethvert Tilfælde hos Indstævnte tilkjendt Processens Omkostninger for begge Retter.

Indstævnte har derimod nedlagt Paastand om, at den ergangne Underretsdom stadfæstes og at Citanten tilpligtes at betale ham Processens Omkostninger for Overretten med noget Tilstrækkeligt.

Hvad nu angaaer det første Spørgsmaal, som i denne Sag frembyder sig til Afgjørelse, om nemlig Indstævnte ved det omqvæstionerede Salg af Stempelbjerggaarden kan antages at have handlet paa egne eller paa sin afdøde Faders Boes Vegne, da skjønnes det ei rettere, end at Citanten ved at have for det af ham under 6te Januar forrige Aar paa Kjøbesummen erlagte Afdrag, af Incassator i Indstævntes Faders Boe uden Indsigelse modtaget en Qvittering, hvori det udtrykkeligen er anført, at Betalingen blev erlagt til salig Proprietair Langes Boe, maa, som af Indstævnte paaberaabt, ansees at have erkjendt at Kjøbslutningen var indgaaet med Indstævnte paa Boets d. e. paa egne og Medarvingers Vegne.

Betræffende dernæst Spørgsmaalet om Omfanget og Beskaffenheden af de Citanten med Gaarden overdragne Rettigheder, da bliver herved at mærke, at det efter Parternes Procedure for Underretten maa sammesteds ansees indrømmet af Indstævnte, at Gaarden er solgt til Citanten med alt sammes Tilliggende og Tilhørende som Fæstegaard betragtet blot med Undtagelse af 1 Tønde Hartkorn af dens Jorder, saa at Hovedsagens Udfald her ved Retten følgeligen alene vil beroe paa, om det efter den Maade,

paa hvilken Salget saaledes har fundet Sted, kan statueres, at saavel Jagtret, som Besætning og Inventarium, skjøndt ikke udtrykkeligen afhændede til Citanten, kunde antages *implicite* at være indbefattede under det Solgte.

Vel har nu Citanten i denne Henseende erindret, at det, naar en Fæstegaard sælges med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, maatte i Almindelighed antages, at alle de Rettigheder, der følge en saadan Gaard, naar denne afhændes med fuldkommen Eiendomsret, nødvendigen, forsaavidt ingen speciel Undtagelse havde fundet Sted, vare overdragne Kjøberen, hvoraf han har infereret, at ogsaa i nærværende Tilfælde Jagtretten paa Fæstegaardens indhegnede Grund, der, som det er in confesso, ikke ved Salget udtrykkeligen af Indstævnte er reserveret, maatte være at henregne blandt de ham tilligemed Gaarden overdragne Rettigheder, i Særdeleshed da Indstævnte, til hvem Jagtretten ved hans Faders til ham under 24de September 1806 udstedte og derefter betimeligen tinglæste Skjøde var overdragen, ikke kunde være uvidende om, at det ved Kongelig Resolution af 4de Juni 1800 var tilladt bemeldte hans Fader at afhænde alt eller en Deel af Bondergodset med fuldkommen Eiendomsret, følgeligen siden denne Tilladelse efter Faderens Død ogsaa maatte være gjeldende for hans Boe eller Arvinger, var herved opfordret til, naar han ved Afhændelsen vilde indskrænke Eiendomsretten

for Citanten, at gjøre denne, der ogsaa kjendte hiin Resolution og stolede paa at Gaarden, han kjøbte, blev overdraget ham med fuldkommen Eiendomsret eller med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, bekjendt med, at en saadan Indskrænkning desuagtet skulde finde Sted.

Men foruden at det saavel efter Sagens Natur, som Lovgivningens positive Bestemmelser meget vel kan bestaae med Begrebet om fuldkommen Eiendomsret over en Fæstebondegaard, at en Anden end Eieren paa sammes Grund over Jagtretten, maa det og bemærkes, at der saameget mindre i den citerte Kongelige Resolution af 4de Juni 1800 kunde indeholdes nogen Opfordring for Indstævnte til at tage en udtrykkelig Reservation med Hensyn til Jagtretten, som Citanten, efter hvad fra Indstævntes Side ved Underretten uimodsagt er avanceret, paa den Tid Afhændelsen skete, var vidende om, at Indstævntes Faders Boe ikke længere eiede Jagtretten, og altsaa ligeledes maatte kunne vide, at han ikke ved at afslutte Handel om Gaarden med Indstævnte paa Boets Vegne kunde erhverve en Rettighed, paa hvis Udøvelse Indstævnte særligen for sin Person havde tinglæst Adkomst, naar ikke saadan Rettighed tillige udtrykkeligen af Indstævnte selv var ham tilsagt, hvilket ei er skeet.

Citantens principale Paastand vil følgelig ei kunne gives Bifald.

At derimod, naar Gaarden antages at være solgt Citanten med Tilliggende og Tilhørende som Fæstegaard betragtet, saavel Besætning som Inventarium maa ansees indbefattet under Salget, formener Overretten ei alene at finde Medhold i Forskjelligheden af de 2 Udtryk Tilliggende og Tilhørende, af hvilke det sidste skjønnes at maatte være brugt for at betegne de til Gaarden henhørende rørlige Ting i Modsætning af Ordet Tilliggende, hvormed ene kan være sigtet til de Gaarden tillagte urørlige Ting, men endogsaa at sættes udenfor al Tvivl ved Udtrykkene, "som Fæstegaard betragtet," efterdi disse Udtryk, om end samme maatte antages nærmest at være brugte for at tilkjendegive, at Kjøberen skulde respectere det udgivne Fæstebrev, dog paa det bestemteste antyde, at hvad der nødvendigen hører til at følge Gaarden som Fæstegaard, er blevet solgt tilligemed denne, altsaa baade Besætning og Inventarium, der saavel i Almindelighed af vedkommende Eiere skulde overleveres Fæsteren og ved dennes Dødsfald eller Fratrædelse igjen tilbageleveres Eieren for stedse at følge Gaarden, som ogsaa i nærværende Tilfælde efter Indholdet af den 7de Post af Fæstebrevet til Citantens Fader ere i sin Tid blevne denne overleverede og igjen ved Fæstecontractens Ophør skulde afleveres af Fæsteren til at følge Gaarden.

I Henhold til Foranførte vil Indstævnte, der efter Proceduren maa antages nu at have efter sin

afdøde Fader erholdt Udlæg i den omhandlede Gaard, som henhørende under Rødkilde Gods, altsaa overeensstemmende med Citantens derom nedlagte subsidiaire Paastand, blive pligtig under en passende daglig Mulct imod Betaling af den resterende Kjøbesum 82 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn, at meddele Citanten lovligt Skjøde paa bemeldte Gaard med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, derunder indbefattet Besætningen, dog med Undtagelse af saa stort et Jordsmon af Gaardens Grund, som kan udgjøre en Tønde Hartkorn.

Hvad angaaer Processens Omkostninger for Underretten og Mulcten til Justitskassen, som Citanten ved Underretsdommen er tilpligtet at udrede, da findes det vel ikke at Indstævnte, saaledes som Pl. 30te October 1798 forudsætter, har under Sagen opfordret Citanten til at bevise, at han ved lovligt Forfald var forhindret fra personligt Møde ved Forligelsescommissionen den 13de Marts forrige Aar, paa hvilken Dag Sagen efter den passerede Hovedklage til Rettergang blev henviist, men da Citanten som Undskyldning for sin personlige Udeblivelse alene har paaberaabt sig, at han efter Indstævntes Ytringer ved Sagens første Foretagelse i Commissionen ikke ventede at Indstævnte vilde møde personlig, hvilket naturligviis ikke kunde berettige Citanten til heller ei at møde personlig, saa maa Citanten, som aldeles ikke har paaberaabt lovligt Forfald, antages at have erkjendt, at han intet saadant Forfald har havt, og han maa derfor finde sig i at hans personlige Udebli-

(Afsagt den 8de August 1831.)

Nærværende i første Instants inden Salling Herredsret behandlede og paakjendte Sag har sin Oprindelse fra en af Ungkarl Rasmus Rasmussen i Aaret 1829 med den nærværende Eier af Rødkilde, Proprietair E. H. Lange, indgaaet mundtlig Accord om Kjøbet af en paa Ullebølle Mark beliggende, af bemeldte Rasmus Rasmussens Fader, Gaarmand Rasmus Nielsen, i Fæste havende Gaard Stempelbjerggaard kaldet.

Da Rasmus Rasmussen nemlig paa Kjøbesummen for denne Gaard, der stod for Hartkorn Ager og Eng 6 Tdr. 4 Skpr., men hvorfra Proprietair Lange dog havde undtaget et saadant Stykke Jord, som kunde udgjøre en Tønde Hartkorn, den 27de December 1829 havde betalt i Afdrag 1000 Rbdlr. Sedler og den 6te Januar forrige Aar endvidere 515 Rbdlr. 60 ß. Sedler og Tegn, saa at der ikkun resterede 82 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn, lod Rasmus Rasmussen den 25de Februar forrige Aar Proprietair Lange denne Restsum notarialiter tilbyde, mod af ham at erholde et lovligt Skjøde paa Eiendommen med Besætning og Inventarium, samt uden nogen anden Forbeholdenhed end bemeldte Stykke Jord af 1 Tønde Hartkorn. Proprietair Lange erklærede da strax for Notarius publicus, at han ikke for egen Regning, men derimod paa egne og Medarvinger efter hans afdøde Fader, deres Vegne havde underhandlet

med Rasmus Rasmussen angaaende Salget af Stempelbjerggaarden, idet han forøvrigt lovede at forskaffe Rasmus Rasmussen Skjøde paa denne Eiendom, dog uden at enten Jagtrettighed paa sammes Enemærker, eller den paa Gaarden værende Besætning, som formeentlig ikke havde været Gjenstand for Salget, kunde følge med i Kjøbet. Herved fandt Rasmus Rasmussen sig foranlediget til, efterat Forligsmægling forgjeves var forsøgt, ved Stævning til Underretten af 18de April forrige Aar at sagsøge Proprietair Lange til under en daglig Mulct at meddele sig Skjøde paa bemeldte Eiendom med alt Tilhørende og Tilliggende som Fæstegaard betragtet, uden anden Undtagelse, end det forommeldte Jordsmon, alt imod at udbetales Kjøbesummens Restbeløb 82 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn.

Proprietair Lange procederede herimod principaliter til Hovedsagens Afviisning eller til Frifindelse for Rasmus Rasmussens Tiltale paa Grund af, at dennes Søgsmaal formeentlig uretteligen var anlagt imod ham, istedetfor imod hans afdøde Faders Boe, paa hvis Vegne han paastod at have afhændet Gaarden, hvorhos han dog, ifølge forud passeret Contraklage til Forligelsescommissionen og Contrastævning til Retten, subsidialiter procederede til at erholde det omhandlede Kjøb kjendt uefterretteligt og som saadant ophævet, imod Tilbagebetaling til Rasmus Rasmussen af det paa Kjøbesummen erlagte Afdrag.

Ved den derefter under 20de December forrige Aar afsagte Underretsdom, blev den af Proprietair Lange nedlagte Afvisningspaastand forkastet, hvorimod Parterne bleve frifundne for hinandens Tiltale, og Rasmus Rasmussen paalagt at betale Lange Processens Omkostninger med 12 Rbdlr. Sølv, samt at bøde til Justitskassen for unødig Trætte 4 Rbdlr. Sølv.

Denne Dom har nu Rasmus Rasmussen ved Stævning af 28de Januar dette Aar paaanket her til Retten, hvor han principaliter har paastaaet bemeldte Dom tilsidesat og derhen forandret, at Indstævnte, Proprietair Lange tilpligtes inden en vis Tid og under en daglig Mulct, imod af Citanten at erholde udbetalt 82 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn, at meddele denne lovligt Skjøde paa den omhandlede Gaard, Stempelbjerggaarden kaldet, med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, derunder indbefattet Jagtretten og Besætningen, dog med Undtagelse af saa stort et Jordsmon af Gaardens Grund, som kan udgjøre 1 Tønde Hartkorn, hvorhos Citanten subsidialiter har nedlagt Paastand om at Indstævnte bør meddele ham det paastaaede Skjøde enten paa Stempelbjerggaarden med Besætning, eller i alt Fald paa Gaarden alene uden samme, men iøvrigt under de ovenfor opgivne Betingelser. Endeligen har Citanten paastaaet sig i ethvert Tilfælde hos Indstævnte tilkjendt Processens Omkostningen for begge Retter.

Indstævnte har derimod nedlagt Paastand om, at den ergangne Underretsdom stadfæstes og at Citanten tilpligtes at betale ham Processens Omkostninger for Overretten med noget Tilstrækkeligt.

Hvad nu angaaer det første Spørgsmaal, som i denne Sag frembyder sig til Afgjørelse, om nemlig Indstævnte ved det omqvæstionerede Salg af Stempelbjerggaarden kan antages at have handlet paa egne eller paa sin afdøde Faders Boes Vegne, da skjønnes det ei rettere, end at Citanten ved at have for det af ham under 6te Januar forrige Aar paa Kjøbesummen erlagte Afdrag, af Incassator i Indstævntes Faders Boe uden Indsigelse modtaget en Qvittering, hvori det udtrykkeligen er anført, at Betalingen blev erlagt til salig Proprietair Langes Boe, maa, som af Indstævnte paaberaabt, ansees at have erkjendt at Kjøbslutningen var indgaaet med Indstævnte paa Boets d. e. paa egne og Medarvingers Vegne.

Betræffende dernæst Spørgsmaalet om Omfanget og Beskaffenheden af de Citanten med Gaarden overdragne Rettigheder, da bliver herved at mærke, at det efter Parternes Procedure for Underretten maa sammesteds ansees indrømmet af Indstævnte, at Gaarden er solgt til Citanten med alt sammes Tilliggende og Tilhørende som Fæstegaard betragtet blot med Undtagelse af 1 Tønde Hartkorn af dens Jorder, saa at Hovedsagens Udfald her ved Retten følgeligen alene vil beroe paa, om det efter den Maade,

paa hvilken Salget saaledes har fundet Sted, kan statueres, at saavel Jagtret, som Besætning og Inventarium, skjøndt ikke udtrykkeligen afhændede til Citanten, kunde antages *implicite* at være indbefattede under det Solgte.

Vel har nu Citanten i denne Henseende erindret, at det, naar en Fæstegaard sælges med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, maatte i Almindelighed antages, at alle de Rettigheder, der følge en saadan Gaard, naar denne afhændes med fuldkommen Eiendomsret, nødvendigen, forsaavidt ingen speciel Undtagelse havde fundet Sted, vare overdragne Kjøberen, hvoraf han har infereret, at ogsaa i nærværende Tilfælde Jagtretten paa Fæstegaardens indhegnede Grund, der, som det er in confesso, ikke ved Salget udtrykkeligen af Indstævnte er reserveret, maatte være at henregne blandt de ham tilligemed Gaarden overdragne Rettigheder, i Særdeleshed da Indstævnte, til hvem Jagtretten ved hans Faders til ham under 24de September 1806 udstedte og derefter betimeligen tinglæste Skjøde var overdragen, ikke kunde være uvidende om, at det ved Kongelig Resolution af 4de Juni 1800 var tilladt bemeldte hans Fader at afhænde alt eller en Deel af Bondergodset med fuldkommen Eiendomsret, følgeligen siden denne Tilladelse efter Faderens Død ogsaa maatte være gjeldende for hans Boe eller Arvinger, var herved opfordret til, naar han ved Afhændelsen vilde indskrænke Eiendomsretten

for Citanten, at gjøre denne, der ogsaa kjendte hiin Resolution og stolede paa at Gaarden, han kjøbte, blev overdraget ham med fuldkommen Eiendomsret eller med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, bekjendt med, at en saadan Indskrænkning desuagtet skulde finde Sted.

Men foruden at det saavel efter Sagens Natur, som Lovgivningens positive Bestemmelser meget vel kan bestaae med Begrebet om fuldkommen Eiendomsret over en Fæstebondegaard, at en Anden end Eieren paa sammes Grund over Jagtretten, maa det og bemærkes, at der saameget mindre i den citerte Kongelige Resolution af 4de Juni 1800 kunde indeholdes nogen Opfordring for Indstævnte til at tage en udtrykkelig Reservation med Hensyn til Jagtretten, som Citanten, efter hvad fra Indstævntes Side ved Underretten uimodsagt er avanceret, paa den Tid Afhændelsen skete, var vidende om, at Indstævntes Faders Boe ikke længere eiede Jagtretten, og altsaa ligeledes maatte kunne vide, at han ikke ved at afslutte Handel om Gaarden med Indstævnte paa Boets Vegne kunde erhverve en Rettighed, paa hvis Udøvelse Indstævnte særligen for sin Person havde tinglæst Adkomst, naar ikke saadan Rettighed tillige udtrykkeligen af Indstævnte selv var ham tilsagt, hvilket ei er skeet.

Citantens principale Paastand vil følgeligen ei kunne gives Bifald.

veise tillægges samme Virkning, som om han havde været specielt opfordret til at bevise lovligt Forfald og dette Beviis var bristet ham.

Den paaankede Dom, imod hvis Bestemmelser angaaende Størrelsen af de Citanten idømte Omkostninger ingen speciel Indsigelse er fremsat, vil følgeligen, forsaavidt bemeldte Omkostninger saavelsom Mulcten til Justitskassen betræffer, blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten ville efter Omstændighederne være at ophæve.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir har rigtigen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Proprietair E. H. Lange til Rødkilde, bør under en daglig Mulct af 2 Rbdlr. Sølv til Svendborg Amts Fattigkasse for hver Dag han sidder denne Dom overhørig, imod af Citanten, Ungkarl Rasmus Rasmussen, at erholde udbetalt 82 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn, at meddele denne lovligt Skjøde paa den omhandlede Gaard, Stempelbjerggaarden kaldet, med alt sammes Tilliggende og Tilhørende, derunder indbefattet Besætningen, dog med Undtagelse af saa stort et Jordsmon af Gaardens Grund som kan udgjøre en Tønde Hartkorn.

I Henseende til Processens Omkostninger for Underretten, samt den Citanten idømte Mulct til Justitskassen for unødig Trætte, bør Herredstingsdommen ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 21.

Spørgsmaal, om en af en dansk Undersaat under et temporairt Ophold i Udlandet contraheret Gjeld kunde ansees uforbindende for ham, paa Grund af, at han ikke havde naaet den efter vor Lovgivning bestemte Myndighedsalder, uagtet han efter Contractstedets Love var myndig, og det paastodes, at han havde forbundet sig til at betale sin Gjeld, inden han forlod bemeldte Sted *).

I Sagen:

Procurator Nygaard, som Mandatarius for Etatsraad C. H. Donner, Ridder af Dannebrogen, i Altona,

contra:

Silke- og Klædekræmmer L. G. Anrich.

(Afsagt den 8de August 1831.)

Citanten, Procurator Nygaard, som Mandatarius for Etatsraad C. H. Donner, Ridder af Dannebrogen, i Altona, søger under nærværende Sag Indstævnte, Silke- og Klædekræmmer L. G. Anrich, tilpligtet at betale efter Conto-Courant formeentligen skyl-

*) Cfr. Dom i nærværende Bds. 1ste H. S. 65—68.

dige 5,188 Mk. 5 ß. Hamb. Bc. med Renter fra 15de Juli forrige Aar til Betaling skeer, samt Processens Omkostninger, for hvilket Søgsmaal derimod Indstævnte har paastaaet sig frifunden og sig tillagt Processens Omkostninger, paa Grund af at han paa den Tid den ommeldte Gjeld er stiftet ikke var 25 Aar gammel, hvorhos det er in confesso, at han ikke er i Besiddelse af nogen Berettigelse til at drive Handel.

Vel har nu Citanten formeent, at den fremsatte Mindreaarigheds-Exception maatte være uden Virkning, fordi Indstævnte har stiftet Gjelden under sit Ophold i Hamburg, efter hvilket Steds Love han dengang var fuldmyndig, og fordi han skal have forbunden sig til at betale inden han afreiste fra bemeldte Sted. Men saavel efter Sagens Natur som Bestemmelserne i Lovens 1—23—12 maa det antages, at Indstævnte, om hvem det var Citantens Mandant bekjendt, at han var dansk Undersaat og ikkun for en Tid opholdt sig i Hamburg, ikke af Domstolene her i Landet kan tilpligtes at opfylde en Forpligtelse, som han efter de her gjeldende Love har været inhabil til at paadrage sig, og om det end heri maatte kunne gjøre nogen Forandring, hvis hans Forpligtelse tillige var gaaet ud paa, at Gjelden skulde være betalt inden hans Afreise fra Hamburg, saa maa det dog i alt Fald ifølge de af Indstævnte fremlagte Breve fra Citantens Mandant af 23de April og 13de Juli 1830 antages, at et saadant Vilkaar ikke in casu har været forbundet med den givne Credit.

Indstævnte vil derfor for Citantens Tiltalte være at frifinde, hvorhos efter Omstændighederne Processens Omkostninger blive at ophæve.

Citanten vil være at forelægge en passende Frist til at lade de med hans Indlæg af 30te Mai sidstleden fremlagte 15 Stkr. Anviisninger afskrive paa stemplet Papiir og Afskrifterne vedhæfte Originalerne. Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir rigtigen her ved Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Silke- og Klædekræmmer L. G. Anrich, bør for Tiltale af Citanten, Procurator Nygaard, som Mandatarius for Etatsraad C. H. Donner, Ridder af Dannebrogen, i Altona, i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

Citanten forelægges inden 8 Dage fra Dato at foranstalte de med hans Indlæg af 30te Mai sidstleden fremlagte 15 Stkr. Anviisninger afskrevne paa stemplet Papiir og Afskrifterne vedhæftede Originalerne.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Lands-Overrets-Procurator Lars Nygaard, som Mandatarius for Etatsraad Conrad Hinrich Donner,

contra:

Silke- og Klædekræmmer L. G. Anrich.

(Afsagt den 8de Januar 1832.)

Indstævnte bør til Citanten betale 5,188 Mark 5 ß. Hamborger Banco med Renter, 4 pCt., deraf fra den 2den September 1830 indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger for begge Retter med 150 Rbdlr. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

No. 22.

Naar i en beneficeret Sag Justitiens Ret mod Dommeren og Sagføreren for Underretten for deres Behandling af Sagen bliver af Overretten forbeholdt, kan Tiltale mod dem i den Anledning institueres ved Overretten. Den Omstændighed, at en beneficeret Sag efter Parternes Begjering hæves, men igjen indlades til Doms i Henhold til den forrige Procedure, kan ikke fritage Dommer og Sagfører for Ansvar.

I Sagen:

Procurator Benzon, som Actor,

contra:

Justitsraad og Birkedommer Rimestad og Procurator Eltong.

(Afsagt den 9de August 1831.)

I Anledning af at det Offentliges Ret ved denne Rets Dom af 5te Juli forrige Aar er bleven reserveret mod Vedkommende, forsaavidt der maatte findes at være begaaet nogen Forsømmelse i Behandlingen og den befa-

lede Sagførelse i første Instants fra den 6te Februar 1822 og indtil den 17de December 1828 af en her til Overretten indanket og ved Kjøbenhavns Amts nordre Birketing paadømt Sag, imellem forhenværende Brændevinsbrænder Ole Sørensen her af Staden og Georg Sophus Preisler af Lyngbye, actioneres Justitsraad og Birkedommer Rimestad under nærværende Sag for sin Behandling, og den for Preisler befalede Sagfører, Procurator Eltong, for sin Førelse af bemeldte Sag.

De Tiltalte have begge principaliter paastaaet Sagen afviist paa Grund af, at nærværende Action formeentlig burde have været anlagt ved den Underret, hvorunder de henhøre, nemlig Kjøbenhavns Amts nordre Birketing. Men da her, hvad Justitsraad og Birkedommer Rimestad angaaer, er Spørgsmaal om hans Embedshandlinger som Dommer, i hvilken Egenskab han saavel efter Lovens almindelige Regel i 1ste Bogs 5te og 6te Cap., som efter de med Hensyn til det paatalte Embedsforhold i Frd. af 3die Juni 1796 §. 39 jevnført med §. 35 givne særegne Bestemmelser har at svare for vedkommende Overret, vil denne Paastand ikke kunne gives Medhold.

Hvad Procurator Eltong betræffer, da er det vel en Følge af, at en befalet Sagførers Forhold efter de foran citerte Paragrapher i Frd. 3die Juni 1796, skal paadømmes i Forbindelse med den Sag, hvori han er beskikket, at Udførelsen af en beneficeret Sag i første

Instants ikke i Regelen kan blive Gjenstand for Overrettens umiddelbare Bedømmelse, men at samme alene kommer [illegible] være anstjendt af Underdommeren; men forudsat at Underdommeren ogsaa ved Paakjendelsen af den for ansvarlige Sag har ytret sin Mening, betreffende Sagens Førelse af Procurator E[illegible], saa vilde i at Fald den Omstændighed, at Underdommeren maatte have undladt ved Bedømmelsen af Procurator E[illegible]s Forhold at tage Hensyn til det fra 6te Februar [illegible] til 17de December [illegible] forløbne Tidsrum, ikke kunne medføre, at nogen ny Paatale af Sagføreren i forbemeldte Henseende kunde anstilles i første Instants; thi foruden at her kun handles om et Tilsyn, der fra det Offentliges Side skal holdes med Udførelsen saavel af criminelle som af beneficerede Sager, og hvilket Overdommerne have at føre ei blot med Hensyn til Sagførelsen for den Ret, de selv beklæde, men ogsaa for de dem underordnede Jurisdictioner, saa viser og Frd. 3die Juni 1796 §. 35, at den Underdommer, der endog aldeles forsømmer at afgive den befalede Attestation om Sagførerens Forhold, alene bør ansees med Mulct, men fastsætter derimod ikke, at Sagen bør hjemvises for at Underdommeren kunde tilkjendegive sin Mening om Sagførelsen, ligesom dens 35te §. jevnført med §. 39 derhos udtrykkelig tilkjendegiver til Efterretning for Dommere og Sagførere, at deres Forhold i criminelle og beneficerede Sager vil blive paakjendt under Hovedsagen uden foregaaende Stævnemaal og

Proces, og at de til saadan Ende maae sørge for i Acterne at anføre og oplyse det, som de ansee nødvendigt til deres Undskyldning og Forsvar, saa at Overretten ikke uden de Paagjeldendes egen Forsømmelse kan mangle den Oplysning, der er fornøden for ved Hovedsagens Paadømmelse tillige at paakjende, hvorvidt nogen Forseelse maatte være begaaet enten fra Dommerens eller Sagførernes Side.

At saadant imidlertid ikke er skeet i den her omhandlede Sag havde netop sin Grund deri, at bemeldte Sag, efterat den først havde været procederet mellem Parterne fra 6te Februar 1822 og indtil 17de December 1828, er paa Parternes Begjering sidstnævnte Dag bleven hævet og derpaa samme Dag paany incamineret og indladt til Doms i Henhold til den forhen førte Procedure, uden at der i den for Overretten fremlagte Underretsact var bleven indlemmet noget om, hvad der i hiint Tidsrum var foretaget fra Parternes eller Dommerens Side; thi da Undladelsen heraf dog muligen kunde have sin Grund deri, at Underdommeren havde staaet i den Formening, at der intet Spørgsmaal kunde blive om Behandlingen og Sagførelsen af den første Sag, naar denne var bleven hævet, saa fandtes det ikke, at Bestemmelserne i den foran citerte §. 35 ligefrem kunde komme til Anvendelse, men at der derimod burde gives saavel Underdommeren som Procurator Eltong Leilighed til under en særskilt Sag at oplyse deres Forhold.

Naar Procurator Elvong dernæst til Styrke for den af ham nedlagte Afviisnings-Paastand har anført, at nærværende Sag formeentligen burde været anlagt ved et civilt Søgsmaal, saa kan denne Formening heller ikke billiges, siden der under samme bliver at afgjøre om Underdommeren og den befalede Sagfører maatte have oversiddet de dem paaliggende Embedspligter og hvad Ansvar deraf maatte flyde, og saaledes er Spørgsmaal om et Forhold, hvilket efter Lovgivningens Grundsætninger netop egner sig til Paatale af Justitien.

Efter det Foranførte vil den af de Tiltalte nedlagte Afviisnings-Paastand ikke kunne tages til Følge, hvorimod Sagen bliver at tage under Paakjendelse i Realiteten.

Under denne have de Tiltalte først fremført en almindelig Frifindelsesgrund, nemlig at den ældre den 6te Februar 1822 anlagte og den 17de December 1828 hævede Sag, formeentlig ved at vorde hævet er bleven en res plane transacta, saa at alt hvad derunder er passeret ikke kan blive Gjenstand for videre Paatale; men at en Sag efter Parternes Begjering bliver hævet, kan dog alene medføre, at der ordentligviis intet Spørgsmaal vil blive om dens Behandling og Førelse, der efter de foreskrevne Regler først skulde tages under Bedømmelse i Forbindelse med Hovedsagens Paakjendelse.

Derimod kunde den paaberaabte Omstændighed ei have samme Virkning in casu, hvor Parterne den samme Dag, hvorpaa de begjerede Sagen hævet, have

incamineret den paany og indladt den til Doms, henholdende sig til de ældre Stævninger, Indlægge og dermed fremlagte Bilage, og hvorved saavel den beneficerede Part som hans Sagfører have benyttet de udstedte beneficia og Ordres; thi da Sagen, som Følge heraf, for Preislers Vedkommende maatte ansees som beneficeret og som udført af en befalet Sagfører, saa maatte Overretten i Overeensstemmelse med Frd. 3die Juni 1796 §. 39 ex officio have at paaskjønne, hvorvidt saavel Underdommeren som den befalede Sagfører havde opfyldt de dem i Henseende til Sagens Behandling og Førelse paaliggende Pligter, hvortil udfordres, at den maatte have Kundskab om Sagens Gang fra den Tid Sagen i Medfør af de producerede beneficia havde været under Behandling, og hvad deri var foretaget af den befalede Sagfører, siden han modtog sin Ordre. Herom maatte Overretten desuden finde sig saameget mere opfordret til at skaffe sig Oplysning, som der, naar Parterne intet nyt vilde indbringe eller anføre under Sagen, men blot indlade den til Doms i dens daværende Tilstand, ikke kunde være nogen Anledning til at fordre Sagen hævet og derpaa atter lade den incaminere, men den brugte Fremgangsmaade derimod gav Formodning om en Collusion, der var foretagen for at unddrage Dommerens og Sagførerens Forhold fra den anordnede Bedømmelse.

Imidlertid finder Retten dog, efterat have gjennemgaaet de af Actor fremførte Ankeposter i Forbindelse

med hvad der, saavel i de der ommeldte Anledninger som ellers i det Hele har været foretaget af Procurator Eltong, ikke, at der efter Omstændighederne kan være tilstrækkelig Grund til at paalægge ham noget Ansvar for sit Forhold ved Sagens Førelse; thi forsaavidt det in specie er lagt ham til Last, at han ikke ved Protester har søgt at afskjære Modparten flere af de Udsættelser, hvilke denne har begjert og erholdt, samt søgt at sætte en Grændse for Sagens Henstand paa Grund af den af ham indgivne og til Dommerens Erklæring indleverede Begjering til det Kongelige Danske Cancellie om fri Proces for Preisler til Continuations-Contrasøgsmaal, hvis de allerede forevíste beneficia ikke medførte saadant, da maa det, efter den af ham her for Retten fremlagte Erklæring af Preisler, saavelsom efter hvad der er tilført Justitsprotocollen, betreffende dennes Møder ved Underretten, medens Sagen henstod paa Grund af fornævnte Begjering, antages, at han i saa Henseende har handlet med Preislers Samtykke og efter dennes eget Ønske, uden at det forøvrigt kan antages at Sagens Forhaling eller anden lovstridig Hensigt dermed har været tilsigtet.

Som Følge heraf vil Procurator Eltong for Actors Tiltale blive at frifinde.

Hvad derimod Underdommeren, Justitsraad Rimestad, angaaer, da maa det fornemmelig falde ham til Last, at den ommeldte af Preisler til Underdommerens Erklæring indgivne Begjering om fri Proces

til Continuations-Contrasøgsmaal, maa efter hvad der med Hensyn hertil er tilført Justitsprotocollen og da Underdommeren intet har anført til sin Undskyldning i saa Henseende, antages at være indleveret til ham den 10de October 1826, men ikke af ham at være bleven sendt videre, og at han paa Grund af manglende Resolution paa denne Begjering har bevilget Sagen udsat indtil den 16de Januar 1828, samt at han derefter paa sidstnævnte Dag, uden nogen derom af Parterne for Retten gjort Begjering og uden at han dertil beviislig har havt Brændeviinsbrænder Sørensens Samtykke, har udsat Sagen i 8 Dage paa Grund af, at han af Parterne var anmodet om at see Forlig tilveiebragt, og siden fremdeles paa denne Grund har ladet Sagen henstaae indtil den 17de December s. A. paa hvilken Dag den, som forommeldt, af Parterne blev begjert hævet og paany incamineret.

For dette lovstridige Forhold vil Underdommeren blive at ansee efter Frd. 3die Juni 1796 §. 39 jevnført med §. 35 med Mulct til Kjøbenhavs Amts Fattigkasse, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til 50 Rbdlr. Sølv.

Actionens Omkostninger ville de Tiltalte efter Omstændighederne have at tilsvare in solidum med Undtagelse af det Actor, Procurator Benzon, tillæggende Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 12 Rbdlr. Sølv, hvoraf Procurator Eltang vil have at udrede ½ Deel og Justitsraad Rimestad ½ Deel.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Procurator Eltong bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være, derimod bør Justitsraad og Birkedommer Rimestad til Kjøbenhavns Amts Fattigkasse bøde 50 Rbdlr. Sølv.

Saa bør de Tiltalte og in solidum betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, med Undtagelse af Actor, Procurator Benzons Salair, der bestemmes til 12 Rbdlr. Sølv, hvoraf Procurator Eltong udreder ¼ Deel og Justitsraad Rimestad ¾ Dele.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 23.

Med Hensyn til de Gaver, som under et Samfrændestifte af den Længstlevende tillægges Børnene, paaligger der Samfrænderne de samme Pligter for at sikkre de Umyndige samme som med Hensyn til den egentlige Arv.

I Sagen:

Hattemagerfrimester J. J. Thorup, som beskikket Værge for sine Stifbørn Carl, Johanne Christine og Caroline Andersen,

contra:

Berider Nicolai Johansen.

(Afsagt den 15de August 1831.)

Citanten, Hattemagerfrimester J. J. Thorup, som beskikket Værge for sine Stifbørn Carl, Johanne

Christine og Caroline Andersen, søger under nærværende Sag Indstævnte, Berider Nicolai Johansen, tilpligtet, under en daglig Mulct at indlevere til Kjøbenhavns Overformynderie en Kongelig Depositokasse-Obligation, betegnet No. 22,818 og dateret 11te September 1811, stor 200 Rbdlr. Sølv og lydende paa Ihændehaveren, eller i alt Fald Kongelige Depositokasse-Obligationer til samme Beløb, tilligemed Renter deraf, 4 pCt., fra 11te December 1819 indtil Betaling skeer. Saa har Citanten og paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale Processens Omkostninger.

Dette Søgsmaal grunder Citanten derpaa, at fornævnte hans Myndlingers Moder, Citantens nuhavende Hustrue, da det under Skiftet efter hendes første Mand, Qvarteermand Svend Andersen, befandtes, at der intet for hendes Børn var at arve, erklærede sig villig til, ikke alene efter Evne at underholde og opdrage sine Børn, men endog at tilstaae dem hver især en Gave, nemlig Sønnen 100 Rbdlr. Sølv og hver af Døttrene 50 Rbdlr. Sølv og for denne Capital, ialt 200 Rbdlr. Sølv, at indlevere til Sikkerhed i Kjøbenhavns Overformynderie den forannævnte Depositokasse-Obligation; men at denne, efterat være udleveret til Lands-Overrets- samt Hof- og Stadsrets-Procurator Koefoed og Indstævnte, der som Samfrænder forestode bemeldte Skifte, for af dem at forsynes med Paategning om det Passerede og derefter at indlevere i Overformynderiet, desuagtet ikke siden er indkommen paa bemeldte Sted,

Instants ikke i Reglen kan blive Gjenstand for Overrettens umiddelbare Bedømmelse, men at samme allerede forinden maa være paakjendt af Underdommeren; men foruden at Underdommeren ogsaa ved Paadømmelsen af den her omhandlede Sag har yttret sin Mening, betræffende Sagens Førelse af Procurator Eltong, saa vilde i alt Fald den Omstændighed, at Underdommeren maatte have undladt ved Bedømmelsen af Procurator Eltongs Forhold at tage Hensyn til det fra 6te Februar 1822 til 17de December 1828 forløbne Tidsrum, ikke kunne medføre, at nogen ny Prøvelse af Sagførelsen i forbemeldte Henseende burde anstilles i første Instants; thi foruden at her kun handles om et Tilsyn, der fra det Offentliges Side skal holdes med Udførelsen saavel af criminelle som af beneficerede Sager, og hvilket Overdommerne have at føre ei blot med Hensyn til Sagførelsen for den Ret, de selv beklæde, men ogsaa for de dem underordnede Instantser, saa viser og Frd. 3die Juni 1796 §. 35, at den Underdommer, der endog aldeles forsømmer at afgive den befalede Attestation om Sagførerens Forhold, alene bør ansees med Mulct, men fastsætter derimod ikke, at Sagen bør hjemvises for at Underdommeren kunde tilkjendegive sin Mening om Sagførelsen, ligesom dens 35te §. jevnført med §. 39 derhos udtrykkelig tilkjendegiver til Efterretning for Dommere og Sagførere, at deres Forhold i criminelle og beneficerede Sager vil blive paakjendt under Hovedsagen uden foregaaende Stævnemaal og

Proces, og at de til saadan Ende maae sørge for i Acterne at anføre og oplyse det, som de ansee nødvendigt til deres Undskyldning og Forsvar, saa at Overretten ikke uden de Paagjeldendes egen Forsømmelse kan mangle den Oplysning, der er fornøden for ved Hovedsagens Paadømmelse tillige at paakjende, hvorvidt nogen Forseelse maatte være begaaet enten fra Dommerens eller Sagførernes Side.

At saadant imidlertid ikke er skeet i den her omhandlede Sag havde netop sin Grund deri, at bemeldte Sag, efterat den først havde været procederet mellem Parterne fra 6te Februar 1822 og indtil 17de December 1828, er paa Parternes Begjering sidstnævnte Dag bleven hævet og derpaa samme Dag paany incamineret og indladt til Doms i Henhold til den forhen førte Procedure, uden at der i den for Overretten fremlagte Underretsact var bleven indlemmet noget om, hvad der i hiint Tidsrum var foretaget fra Parternes eller Dommerens Side; thi da Udladelsen heraf dog muligen kunde have sin Grund deri, at Underdommeren havde staaet i den Formening, at der intet Spørgsmaal kunde blive om Behandlingen og Sagførelsen af den første Sag, naar denne var bleven hævet, saa fandtes det ikke, at Bestemmelserne i den foran citerte §. 35 ligefrem kunde komme til Anvendelse, men at der derimod burde gives saavel Underdommeren som Procurator Eltong Leilighed til under en særskilt Sag at oplyse deres Forhold.

Naar Procurator Eltong dernæst til Styrke for den af ham nedlagte Afviisnings-Paastand har anført, at nærværende Sag formeentligen burde været anlagt ved et civilt Søgsmaal, saa kan denne Formening heller ikke billiges, siden der under samme bliver at afgjøre om Underdommeren og den befalede Sagfører maatte have overseet de dem paaliggende Embedspligter og hvad Ansvar deraf maatte flyde, og saaledes er Spørgsmaal om et Forhold, hvilket efter Lovgivningens Grundsætninger netop egner sig til Paatale af Justitien.

Efter det Foranførte vil den af de Tiltalte nedlagte Afviisnings-Paastand ikke kunne tages til Følge, hvorimod Sagen bliver at tage under Paakjendelse i Realiteten.

Under denne have de Tiltalte først fremført en almindelig Frifindelsesgrund, nemlig at den ældre den 6te Februar 1822 anlagte og den 17de December 1828 hævede Sag, formeentlig ved at vorde hævet er bleven en res plane transacta, saa at alt hvad derunder er passeret ikke kan blive Gjenstand for videre Paatale; men at en Sag efter Parternes Begjering bliver hævet, kan dog alene medføre, at der ordentligviis intet Spørgsmaal vil blive om dens Behandling og Førelse, der efter de foreskrevne Regler først skulde tages under Bedømmelse i Forbindelse med Hovedsagens Paakjendelse.

Derimod kunde den paaberaabte Omstændighed ei have samme Virkning in casu, hvor Parterne den samme Dag, hvorpaa de begjerede Sagen hævet, have

incamineret den paany og indladt den til Doms, henholdende sig til de ældre Stævninger, Indlægge og dermed fremlagte Bilage, og hvorved saavel den beneficerede Part som hans Sagfører have benyttet de udstedte beneficia og Ordres; thi da Sagen, som Følge heraf, for Preislers Vedkommende maatte ansees som beneficeret og som udført af en befalet Sagfører, saa maatte Overretten i Overeensstemmelse med Frd. 3die Juni 1796 §. 39 ex officio have at paaskjønne, hvorvidt saavel Underdommeren som den befalede Sagfører havde opfyldt de dem i Henseende til Sagens Behandling og Førelse paaliggende Pligter, hvortil udfordres, at den maatte have Kundskab om Sagens Gang fra den Tid Sagen i Medfør af de producerede beneficia havde været under Behandling, og hvad deri var foretaget af den befalede Sagfører, siden han modtog sin Ordre. Herom maatte Overretten desuden finde sig saameget mere opfordret til at skaffe sig Oplysning, som der, naar Parterne intet nyt vilde indbringe eller anføre under Sagen, men blot indlade den til Doms i dens daværende Tilstand, ikke kunde være nogen Anledning til at fordre Sagen hævet og derpaa atter lade den incaminere, men den brugte Fremgangsmaade derimod gav Formodning om en Collusion, der var foretagen for at unddrage Dommerens og Sagførerens Forhold fra den anordnede Bedømmelse.

Imidlertid finder Retten dog, efterat have gjennemgaaet de af Actor fremsatte Ankeposter i Forbindelse

med hvad der, saavel i de der ommeldte Anledninger som ellers i det Hele har været foretaget af Procurator Eltong, ikke, at der efter Omstændighederne kan være tilstrækkelig Grund til at paalægge ham noget Ansvar for sit Forhold ved Sagens Førelse; thi forsaavidt det in specie er lagt ham til Last, at han ikke ved Protester har søgt at afskjære Modparten flere af de Udsættelser, hvilke denne har begjert og erholdt, samt søgt at sætte en Grændse for Sagens Henstand paa Grund af den af ham indgivne og til Dommerens Erklæring indleverede Begjering til det Kongelige Danske Cancellie om fri Proces for Preisler til Continuations-Contrasøgsmaal, hvis de allerede forevifte beneficia ikke medførte saadant, da maa det, efter den af ham her for Retten fremlagte Erklæring af Preisler, saavelsom efter hvad der er tilført Justitsprotocollen, betræffende dennes Møder ved Underretten, medens Sagen henstod paa Grund af fornævnte Begjering, antages, at han i saa Henseende har handlet med Preislers Samtykke og efter dennes eget Ønske, uden at det forøvrigt kan antages, at Sagens Forhaling eller anden lovstridig Hensigt dermed har været tilsigtet.

Som Følge heraf vil Procurator Eltong for Actors Tiltale blive at frifinde.

Hvad derimod Underdommeren, Justitsraad Rimestad, angaaer, da maa det fornemmelig falde ham til Last, at den ommeldte af Preisler til Underdommerens Erklæring indgivne Begjering om fri Proces

til Continuations-Contrasøgsmaal, maa efter hvad der med Hensyn hertil er tilført Justitsprotocollen og da Underdommeren intet har anført til sin Undskyldning i saa Henseende, antages at være indleveret til ham den 10de October 1826, men ikke af ham at være bleven sendt videre, og at han paa Grund af manglende Resolution paa denne Begjering har beviliget Sagen udsat indtil den 16de Januar 1828, samt at han derefter paa sidstnævnte Dag, uden nogen derom af Parterne for Retten gjort Begjering og uden at han dertil beviislig har havt Brændeviinsbrænder Sørensens Samtykke, har udsat Sagen i 8 Dage paa Grund af, at han af Parterne var anmodet om at see Forlig tilveiebragt, og siden fremdeles paa denne Grund har ladet Sagen henstaae indtil den 17de December s. A. paa hvilken Dag den, som forommeldt, af Parterne blev begjert hævet og paany incamineret.

For dette lovstridige Forhold vil Underdommeren blive at ansee efter Frd. 3die Juni 1796 §. 39 jevnført med §. 35 med Mulct til Kjøbenhavs Amts Fattigkasse, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til 50 Rbdlr. Sølv.

Actionens Omkostninger ville de Tiltalte efter Omstændighederne have at tilsvare in solidum med Undtagelse af det Actor, Procurator Benzon, tillæggende Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 12 Rbdlr. Sølv, hvoraf Procurator Eltang vil have at udrede ¼ Deel og Justitsraad Rimestad ¾ Dele.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Procurator Eltong bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være, derimod bør Justitsraad og Birkedommer Rimestad til Kjøbenhavns Amts Fattigkasse bøde 50 Rbdlr. Sølv.

Saa bør de Tiltalte og in solidum betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, med Undtagelse af Actor, Procurator Benzons Salair, der bestemmes til 12 Rbdlr. Sølv, hvoraf Procurator Eltong udreder ¼ Deel og Justitsraad Rimestad ¾ Dele.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 23.

Med Hensyn til de Gaver, som under et Samfrændeskifte af den Længstlevende tillægges Børnene, paaligger der Samfrænderne de samme Pligter for at sikkre de Umyndige samme som med Hensyn til den egentlige Arv.

I Sagen:

Hattemagerfrimester J. J. Thorup, som beskikket Værge for sine Stifbørn Carl, Johanne Christine og Caroline Andersen,

contra:

Berider Nicolai Johansen.

(Afsagt den 15de August 1831.)

Citanten, Hattemagerfrimester J. J. Thorup, som beskikket Værge for sine Stifbørn Carl, Johanne

Christine og Caroline Andersen, søger under nærværende Sag Indstævnte, Berider Nicolai Johansen, tilpligtet, under en daglig Mulct at indlevere til Kjøbenhavns Overformynderie en Kongelig Depositokasse-Obligation, betegnet No. 22,818 og dateret 11te September 1811, stor 200 Rbdlr. Sølv og lydende paa Ihændehaveren, eller i alt Fald Kongelige Depositokasse-Obligationer til samme Beløb, tilligemed Renter deraf, 4 pCt., fra 11te December 1819 indtil Betaling skeer. Saa har Citanten og paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale Processens Omkostninger.

Dette Søgsmaal grunder Citanten derpaa, at fornævnte hans Myndlingers Moder, Citantens nuhavende Hustrue, da det under Skiftet efter hendes første Mand, Qvarteermand Svend Andersen, befandtes, at der intet for hendes Børn var at arve, erklærede sig villig til, ikke alene efter Evne at underholde og opdrage sine Børn, men endog at tilstaae dem hver især en Gave, nemlig Sønnen 100 Rbdlr. Sølv og hver af Døttrene 50 Rbdlr. Sølv og for denne Capital, ialt 200 Rbdlr. Sølv, at indlevere til Sikkerhed i Kjøbenhavns Overformynderie den forannævnte Depositokasse-Obligation; men at denne, efteråt være udleveret til Lands-Overrets- samt Hof- og Stadsrets-Procurator Koefoed og Indstævnte, der som Samfrænder forestode bemeldte Skifte, for af dem at forsynes med Paategning om det Passerede og derefter at indlevere i Overformynderiet, desuagtet ikke siden er indkommen paa bemeldte Sted,

hvorimod den, efter hvad der er oplyst ved en under Sagen fremlagt Skrivelse fra Directionen for Statsgjelden og den synkende Fond, efterat være paategnet af Koefoed og N. Johansen at være den 23de December 1819 ved Samfrændeskiftet efter afgangne Svend Andersen og dennes efterlevende Enke, Hanne Christiane Rohde, som Gave tillagt Carl Andersen med 100 Rbdlr. og Johanne Christine samt Caroline Andersen, hver med 50 Rbdlr., igjen af bemeldte Koefoed og N. Johansen den 18de Februar 1820 er transporteret til Ihændehaveren, samt under 28de samme Maaned af dem, med Hensyn til Transporten, forsynet med den Bemærkning, at da Kjøbenhavns Magistrat ei havde antaget Obligationen, fordi den var udlagt samtlige 3 Myndlinger, saa tilhørte samme ei længere disse, hvorimod der for Gaven 200 Rbdlr. vilde blive at indlevere til Overformynderiet anden Valuta for enhver af Myndlingerne, ligesom bemeldte Directions Skrivelse og oplyser, at den omhandlede Obligation alt i Aaret 1820 er indfriet og beroer der i casseret Tilstand.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og ham tilpligtet at betale Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Vel kan nu den af Indstævnte til Styrke for denne Paastand anførte Grund, at der paa det ommeldte Skifte ikke blev noget for Børnene at arve, hvorimod den omhandlede Obligation alene blev dem

overladt som Gave, samt at Fuldbyrdelsen heraf formeentlig maatte være Samfrænderne uvedkommende, ikke billiges.

Ligesom det nemlig med Hensyn til, at der ved et Samfrændeskifte ikke saameget tilsigtes en med streng Nøiagtighed beregnet, som paa Billighed og samtlige Paagjeldendes Tarv grundet Fordeling af et Boes Eiendele, ikke i Almindelighed lader sig antage, at Samfrænderne, i Henseende til slige paa et Samfrændeskifte forefaldende Gaver, i Betragtning af hvilke det vel som oftest kun er, at Skiftet kan ansees som billigt og forsvarligt, ei skulde have de samme Pligter, som med Hensyn til hvad der tillægges Børnene under den udtrykkelige Benævnelse af Arv, saaledes giver det, som er forhandlet paa det her omhandlede Skifte ikke heller nogen Anledning til at antage, at enten Enken eller Samfrænderne skulde have betragtet Sagen fra nogen anden Synspunct, hvorimod den Omstændighed, at Børnene ikke tilkom nogen Arv efter deres Fader, men at der derimod tilfaldt enhver af dem en Gave, nemlig Sønnen 100 Rbdlr. og hver af Døttrene 50 Rbdlr. paa de af Enken foreslagne og af Værgen antagne Vilkaar, samt at Samfrænderne derefter have forsynet den til Børnene skjænkede Obligation med en Paategning om at være dem tillagt som Gave paa Samfrændeskiftet efter deres Fader, meget mere vidner om, at man har anseet denne Gave som henhørende under Skiftebehand-

lingen og at det paalaae Samfrænderne at drage Omsorg for dens Fuldbyrdelse. Da det imidlertid ikke er oplyst, at Indstævnte eller den anden Samfrænde skulde have forsømt at gjøre den i Frd. af 23de August 1793 §. 2, jevnført med Frd. af 31te Marts 1719 §. 1 samt Frd. af 28de August 1816 §. 3, befalede Anmeldelse, betræffende de Midler, der paa Skiftet vare tillagte de Umyndige, og fornævnte Obligation ved at gives den ommeldte Paategning allerede var saaledes betegnet som de Umyndiges Eiendom, at den ikke uden Indstævntes Minde igjen kunde frahændes dem, førend den var bleven indleveret i Overformynderiet, med mindre der maatte begaaes et falsum, saa vil Sagens Udfald beroe paa om Indstævnte, der har benegtet enten selv eller ved Andre paa sine Vegne at have taget nogen Deel i den paa Obligationen værende Transport og den i Forbindelse dermed givne Paategning, maatte trøste sig til med Eed at bekræfte saadant, i hvilket Fald han vil blive at frifinde for Citantens Tiltale, hvorimod han, saafremt Eden ikke aflægges, vil blive at dømme i Overeensstemmelse med Citantens Paastand.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve, dog at Indstævnte for det Tilfælde at Eden ikke aflægges, vil have at betale Citantens befalede Sagfører, Procurator Jydtmann, Salair, der bestemmes til 10 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Naar Indstævnte, Berider Nicolai Johansen, efter foregaaende lovlig Omgang inden sit Værneting med sin corporlige Eed bekræfter, at han hverken selv har skrevet, eller tilladt Andre paa sine Vegne at skrive sit Navn under den Transport af 18de Februar 1820, eller under den i Forbindelse dermed givne Paategning af 28de samme Maaned, der findes paa den under Sagen omhandlede Depositokasse-Obligation No. 22,818, dateret 11te September 1811, stor 200 Rbdlr., bør han for Citanten, Hattemagerfrimester J. J. Thorup, som beskikket Værge for sine Stifbørn Carl, Johanne Christine og Caroline Andersen, hans Tiltale i denne Sag fri at værende.

Trøster Indstævnte sig derimod ikke til saadan Eed at aflægge, bør han under en Mulct af 5 Rbdlr. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, for hver Dag han sidder denne Dom overhørig, til Kjøbenhavns Overformynderie at indlevere enten forbemeldte Obligation eller Kongelige Depositokasse-Obligationer til samme Beløb, tilligemed Renter deraf, 4 pCt., fra 11te December 1819 indtil Indlevering skeer, alt til Opfyldelse af den Citantens forannævnte Myndlinger tillagte Gave paa det den 23de December 1819 afholdte Samfrændeskifte efter deres afdøde Fader, Qvarteermand Svend Andersen.

Processens Omkostninger ophæves, dog at Indstævnte, saafremt Eden ikke aflægges, betaler Procurator Jydtmann 10 Rbdlr. Sølv i Salair.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Hattemagerfrimester Jens Jørgensen Thorup, som beskikket Værge for Carl, Johanne Christine og Caroline Andersen,

contra:

Berider Nicolai Johansen.

(Afsagt den 27de November 1832.)

Indstævnte bør inden 8 Uger efter denne Høiesterets-Doms lovlige Forkyndelse, under Mulct af 5 Rbd. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse for hver Dag, han derefter sidder Dommen overhørig, til Kjøbenhavns Overformynderie indlevere Kongelige 4 pCt. rentebærende Depositokasse-Obligationer til Beløb 200 Rbd. Sølv, samt til bemeldte Overformynderie betale 4 pCt. aarlig af den nævnte Sum fra 11te December 1819, indtil Obligationerne ere indleverede. I Salarium til Procurator Jydtmann betaler Indstævnte 10 Rbd. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen 5 Rbd. Sølv.

No. 24.

Tyve Aars Hævd er tilstrækkelig til at erhverve Ret til at have Vandløb igjennem en Andens Gaard, naar saadan Servitut forkynder sig ved en synbar Indretning.

I Sagen:

Urtekræmmer D. P. Møller,

contra:

Jernstøber Bendsen.

(Afsagt den 15de August 1831).

Citanten, Urtekræmmer D. P. Møller, der under nærværende Sag søger Indstævnte, Jernstøber Bendsen, tilpligtet til under en daglig Mulct at forskaffe Vandet fra hans Gaard No. 58 paa Stadens Vesterbroe frit og ubehindret Afløb igjennem Indstævntes under No. 59 beliggende Gaard og dens Port ud til Gadens Rendesteen, maa ved de fra hans Side førte Vidner, i Forbindelse med det af ham fremlagte af Stadsconducteuren optagne Situationskort, samt den samme vedføiede Forklaring, ansees at have tilveiebragt Beviis for, at Spildevandet fra hans Gaard i et længere Tidsrum, end der udfordres for at vinde Adkomst ved Hævd, har havt det omhandlede Afløb.

Forsaavidt Indstævnte imod Vidnernes Forklaringer har bemærket, at disse ere eenlige, ikke støtte sig paa en uafbrudt Erfaring og derhos omhandle forskjellige Tidsrum, vil hans Erindring nemlig saameget mindre

være at tillægge Indflydelse, som Indstævnte i Indlæg af 25de April sidstleden selv maa antages at have erkjendt, at det, for at Vandet fra Citantens Gaard skulde gives et andet Afløb, vilde være nødvendigt, hvad ogsaa den af Indstævnte fremlagte Attest fra Broleggermester Krause gaaer ud paa, at Citanten lod omlægge Steenbroen i sin Gaard, for at tilveiebringe det fornødne Fald for Vandet, ligesom hans Bemærkning om, at han ikkun har været kaldet til at overvære et Situationskorts Optagelse, men ikke til et factisk Skjøns Afgivelse af Stadsconducteuren, maa bortfalde med Hensyn til at denne Embedsmands yttrede Formening om, at det ikke kan antages, at Vandet fra Citantens Bygning hidtil har havt noget andet Udløb end igjennem Indstævntes Gaard, ligefrem følger af de Oplysninger, han har meddeelt angaaende de locale Forhold, hvoraf Vandløbets Retning var afhængig, saasom om Grundens forskjellige Høide og Dybde m. m., i hvilken Henseende hans afgivne Erklæring maa tillægges fuld Troværdighed.

I Betragtning af at det saaledes maa ansees oplyst, at det omhandlede Vand over i Hævdstid fra Citantens Gaard har havt sit Afløb igjennem Indstævntes Gaardsplads, hvilket ifølge hvad Citanten uimodsagt har bemærket, er skeet ved Hjelp af en synbar Indretning (i hvilken Henseende det og kan bemærkes, at Indstævnte selv har assereret, at der paa det Sted, hvor Vandet havde sit Afløb ind til hans Gaard, var

anbragt en Jernrist), maa Sidstnævnte ansees at have været uberettiget til saaledes som han har gjort at standse bemeldte Afløb; thi at der ikke i Adkomstdocumenterne paa Citantens og Indstævntes Eiendomme indeholdes noget, hvoraf det kan sees, at det skulde være en Ret for den Første, at have det omhandlede Afløb og en Pligt for den Sidste at taale samme, kan ikke komme i Betragtning, da Citanten ikke bygger sin Paastand om at Vandet beholder sit hidtil havte Løb paa Adkomstbrevenes Indhold, men ene paa den Omstændighed, at han og foregaaende Eier af Stedet No. 58 over i Hævdstid have havt dette Afløb for Spildevandet, hvilket Indstævnte ikke har godtgjort at have været grundet i nogen temporair Tilladelse fra hans eller hans Formands Side, og at Indstævnte ikke i 20 Aar har været Eier af Stedet No. 59 kan ikke heller bevirke hans Frifindelse, da det ifølge Lovgivningen ikke kan antages at være en Betingelse for Erhvervelsen af en Servitut, at den dermed betyngede Eiendom i hele Hævdstiden har været i en og samme Persons Besiddelse.

At Indstævnte forøvrigt tilføies Skade ved Tilværelsen af det omhandlede Vandløb, samt at Citanten uden synderlig Bekostning skal kunne aflede dette over sin egen Grund, ere Omstændigheder, der, om de end ikke vare benegtede af Citanten, dog ikke vilde kunne tilveiebringe et forandret Resultat, naar det først, som foranført, antages, at Citanten er berettiget til at paa-

saae, at Afløbet som hidtil skal finde Sted over Jndstævntes Grund.

Skjøndt Citantens Paastand indeels at maatte tages til Følge, forsaavidt samme gaaer ud paa at faae Jndstævnte under en daglig Mulct tilpligtet at forskaffe det omhandlede Vand samme Løb igjennem Jndstævntes Gaard og Port, maa hans Paastand om at tilkjendes Erstatning for den Skade ham er tilføiet ved Vandets Standsning forkastes, da Jndstævnte ei er stævnet til i denne Henseende at lide Dom, samt paa Grund af denne Omstændighed har protesteret imod at Paastanden tages til Følge, hvisaarsag Sagen forsaavidt vil være at afvise.

Processens Omkostninger blive mellem Parterne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir er rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Jndstævnte, Jernstøber Bendsen, bør under en daglig Mulct af 2 Rbdlr. Sølv til denne Stads Fattigvæsens Hovedkasse, forskaffe Vandet fra Citanten, Urtekræmmer D. P. Møllers Gaard No. 58 paa Vesterbroe frit Løb igjennem Jndstævntes Gaard og Port No. 59 paa bemeldte Broe i den Flugt det under Sagen fremlagte Situationskort udviser. Med Hensyn til den af Citanten paastaaede Erstatning afvises Sagen.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 25.

Den Omstændighed, at Eieren, Tyven uafvidende, bemærker Apprehensionen, ophæver ikke Begrebet om Tyverie.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Beyer, som Actor,

contra:

Arrestantinderne Ane Sørensdatter og Jacobæa Elisabeth Jensdatter.

(Afsagt den 10de September 1831.)

Arrestantinderne, Ane Sørensdatter og Jacobæa Elisabeth Jensdatter, der begge forhen have været ansete for anden Gang begaaet Tyverie efter Frd. 20de Februar 1789 §. 2 sammenholdt med Placaten 15de Januar 1790, ere under nærværende Sag ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder overbeviste paany at have gjort sig skyldige i samme Forbrydelse, ved at frastjele Skomager Jens Jørgensen i Slagelse et Par Sko, der ere komne tilstede og vurderede til 1 Rbdlr. Seddel.

Forsaavidt nemlig Defensor har paaberaabt sig, at de omhandlede Sko bleve tagne efterat Skomager Jørgensen var bleven opmærksom paa, at Arrestantin-

derne, til hvem han havde Mistanke, befandt sig i Nærheden af hans Boutik, og han paa Grund heraf havde paalagt sine Boutikfolk at passe paa Varerne, og at Apprehensionen med Hensyn hertil formeentlig ikke kan siges at være skeet hemmeligen, maa det bemærkes, at det er den Egenskab ved Handlingen, at den røber Hensigt til at skjules, der constituerer Begrebet af Tyverie, uden at den Omstændighed, at Eieren muligen, Gjerningsmanden ubekjendt, paaseer Apprehensionen, kan forandre Forbrydelsens Væsen.

For det omhandlede Forhold ere Arrestantinderne ved den paaankede inden Slagelse Byetings Extraret den 10de August d. A. afsagte Dom retteligen ansete efter Frd. 20de Februar 1789 §. 3, og da bemeldte Dom, hvad dens Bestemmelse i Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattet de Actor og Defensor for Underretten tillagte Salarier, angaaer, ligeledes billiges, vil samme i det Hele være at stadfæste.

I Salarium til Actor her for Retten, Cancellieraad og Procurator Beyer, ville Arrestantinderne være pligtige een for begge og begge for een at betale 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande. I Salarium til Actor her for Retten, Cancellieraad og Procurator Beyer, betale Arrestantinderne, Ane Sørensdatter og Jacobæa

Elisabeth Jensdatter, een for begge og begge for een, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 21de Octbr. 1831.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Blechingberg for Høiesteret betale de Tiltalte Een for Begge og Begge for Een 10 Rbdlr. Sølv.

No. 26.

Meddomsmænd maae medtages, naar Paastand om Æresstraf nedlægges. Naar Underdommeren eengang har afsagt Dom uden Meddomsmænd, kan han ikke igjen foretage Sagen og lade Meddomsmændene ratihabere Dommen.

I Sagen:

Secretair og Procurator Stahlfest, som Actor,

contra:

Arrestantinderne Anne Margrethe Nielsdatter, Huusmand Niels Rasmussens Hustrue, og Ackoline Hansdatter.

(Afsagt den 17de September 1831.)

Under nærværende inden Sunds Gudme Herreders Extraret mod Arrestantinderne, Anne Margrethe

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1) at nærmere Oplysning tilveiebringes angaaende Beskaffenheden og Beliggenheden af Gaardmand Anders Madsens saakaldte Overstestue og sammes Forbindelse med Husets øvrige beboede Leiligheder, hvorhos Arrestantinden Anne Margrethe Nielsdatter bør underkastes nærmere Examination angaaende hendes Udsagn, at hun den samme Morgen som Tyveriet var begaaet om Natten, allerede, da hun gik til Svendborg, havde hørt om Tyveriet, uagtet hun var gaaet hjemme fra førend det var Dag;

2) at de hos bemeldte Arrestantinde forefundne Stykker af den lyseblaae Agehynde, det grønne Tæppe og den Dreiels Dug særskilt vurderes;

3) at oftnævnte Arrestantindes vita anteacta nærmere oplyses i Overeensstemmelse med hendes under Forhøret den 19de Marts afgivne Forklaring;

4) at nærmere Undersøgelser anstilles angaaende hvorvidt Arrestantinden Ackoline Hansdatter virkelig, saaledes som Mads Larsens Datter under Sagen har udsagt, har solgt Fjer, efterat Tyveriet var begaaet, til bemeldte Deponentindes Moder, der bør afgive Forklaring saavel herom, som om Arrestantinden ved denne Leilighed har foregivet at disse Fjer vare af Dyner, som i sin Tid vare kjøbte paa Boltinggaard, hvilket sidste ogsaa nærmere bør søges oplyst;

5) at samtlige Acter, henhørende til de sidstnævnte Arrestantinde overgangne Domme, fremskaffes og foreholdes hende til Vedgaaelse;

6) at Bestjaalne, Gaardmand Anders Madsen paa Høie Mark, opfordres til efterat Identiteten af de hos Arrestantinden Ackoline Hansdatter forefundne Koster er godtgjort, med Vidner at bevise sin Eiendomsret til samme;

7) at en særskilt Defensor beskikkes for sidstmeldte Arrestantinde.

Forøvrigt er det en Selvfølge, at samtlige yderligere Oplysninger, hvortil fornævnte Undersøgelse maatte give Anledning, tilveiebringes.

Actor her for Retten, Secretair og Procurator Stahlfest, tillægges i Salarium 5 Rbdlr. Sølv, der udredes af Underdommeren, Cancelliesecretair og Herredsfoged Bruun.

Sagens Behandling for Overretten har været forsvarlig; derimod kan Sagens Behandling og Førelse ved Underretten ikke for Tiden tages under Paakjendelse.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør uefterrettelig at være, hvorimod Sagen hjemvises til ny Foretagelse og Paakjendelse ved Underretten efterat de foranførte yderligere Oplysninger ere tilveiebragte.

Actor her for Retten, Secretair og Procurator Stahlfest, tillægges i Salarium 5 Rbdlr. Sølv, som udredes af Underdommeren, Cancelliesecretair og Herredsfoged Bruun.

No. 27.

Arbitrair Straf for Besiddelsestyverie.

I Sagen:

Procurator Baastrup, som Actor,

contra:

Arrestantinden Anne Margrethe Grønbek.

(Afsagt den 24de September 1831.)

Arrestantinden, Anne Margrethe Grønbek, der to Gange er straffet for Tyverie, er vel under nærværende Sag overbeviist om at have været i uhjemlet Besiddelse af et Forklæde, som hun erkjender at have været Johanne Johnsdatters, og med Hensyn til hvilket sidstnævnte har aflagt Tilhjemlingseed. Men da Arrestantinden foregiver, at hun har afkjøbt Johanne Johnsdatter Forklædet, og der i Særdeleshed fordi Johanne Johnsdatter selv er straffet for Tyverie, ikke kan fæstes Liid til den af hende aflagte Eed, saa vil Arrestantinden ikke kunne ansees skyldig i Proprietets Tyverie.

Da imidlertid hendes egen Forklaring gaaer ud paa, at hun, efterat have kjøbt Forklædet, men forinden hele Kjøbesummen var betalt eller Forklædet hende overleveret, har frataget Johanne Johnsdatter det imedens denne laae og sov, saa vil Arrestantinden for det af hende saaledes tilstaaede Besiddelsestyverie, blive at ansee med en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne

staae, at Afløbet som hidtil skal finde Sted over Indstævntes Grund.

Skjøndt Citantens Paastand findes at maatte tages til Følge, forsaavidt samme gaaer ud paa at faae Indstævnte under en daglig Mulct tilpligtet at forskaffe det omhandlede Vand paany Afløb igjennem Indstævntes Gaard og Port, maa hans Paastand om at tilkjendes Erstatning for den Skade ham er tilføiet ved Vandets Standsning forkastes, da Indstævnte ei er stævnet til i denne Henseende at lide Dom, samt paa Grund af denne Omstændighed har protesteret imod at Paastanden tages til Følge, hvisaarsag Sagen forsaavidt vil være at afvise.

Processens Omkostninger blive mellem Parterne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir er rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Jernstøber Bendsen, bør under en daglig Mulct af 2 Rbdlr. Sølv til denne Stads Fattigvæsens Hovedkasse, forskaffe Vandet fra Citanten, Urtekræmmer D. P. Møllers Gaard No. 58 paa Vesterbroe frit Løb igjennem Indstævntes Gaard og Port No. 59 paa bemeldte Broe i den Flugt det under Sagen fremlagte Situationskort udviser. Med Hensyn til den af Citanten paastaaede Erstatning afvises Sagen.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 25.

Den Omstændighed, at Eieren, Tyven uafvidende, bemærker Apprehensionen, ophæver ikke Begrebet om Tyverie.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Beyer, som Actor,

contra:

Arrestantinderne Ane Sørensdatter og Jacobæa Elisabeth Jensdatter.

(Afsagt den 10de September 1831.)

Arrestantinderne, Ane Sørensdatter og Jacobæa Elisabeth Jensdatter, der begge forhen have været ansete for anden Gang begaaet Tyverie efter Frd. 20de Februar 1789 §. 2 sammenholdt med Placaten 15de Januar 1790, ere under nærværende Sag ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder overbeviste paany at have gjort sig skyldige i samme Forbrydelse, ved at frastjele Skomager Jens Jørgensen i Slagelse et Par Sko, der ere komne tilstede og vurderede til 1 Rbdlr. Seddel.

Forsaavidt nemlig Defensor har paaberaabt sig, at de omhandlede Sko bleve tagne efterat Skomager Jørgensen var bleven opmærksom paa, at Arrestantin-

derne, til hvem han havde Mistanke, befandt sig i Nærheden af hans Boutik, og han paa Grund heraf havde paalagt sine Boutikfolk at passe paa Varerne, og at Apprehensionen med Hensyn hertil formeentlig ikke kan siges at være skeet hemmeligen, maa det bemærkes, at det er den Egenskab ved Handlingen, at den røber Hensigt til at skjules, der constituerer Begrebet af Tyverie, uden at den Omstændighed, at Eieren muligen, Gjerningsmanden ubekjendt, paaseer Apprehensionen, kan forandre Forbrydelsens Væsen.

For det omhandlede Forhold ere Arrestantinderne ved den paaankede inden Slagelse Byetings Extraret den 10de August d. A. afsagte Dom retteligen ansete efter Frd. 20de Februar 1789 §. 3, og da bemeldte Dom, hvad dens Bestemmelse i Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattet de Actor og Defensor for Underretten tillagte Salarier, angaaer, ligeledes billiges, vil samme i det Hele være at stadfæste.

I Salarium til Actor her for Retten, Cancellieraad og Procurator Beyer, ville Arrestantinderne være pligtige een for begge og begge for een at betale 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande. I Salarium til Actor her for Retten, Cancellieraad og Procurator Beyer, betale Arrestantinderne, Ane Sørensdatter og Jacobæa

Elisabeth Jensdatter, een for begge og begge for een, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 21de Octbr. 1831.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Blechingberg for Høiesteret betale de Tiltalte Een for Begge og Begge for Een 10 Rbdlr. Sølv.

No. 26.

Meddomsmænd maae medtages, naar Paastand om Vresstraf nedlægges. Naar Underdommeren eengang har afsagt Dom uden Meddomsmænd, kan han ikke igjen foretage Sagen og lade Meddomsmændene ratihabere Dommen.

I Sagen:

Secretair og Procurator Stahlfest, som Actor,

contra:

Arrestantinderne Anne Margrethe Nielsdatter, Huusmand Niels Rasmussens Hustrue, og Ackoline Hansdatter.

(Afsagt den 17de September 1831.)

Under nærværende inden Sunds Gudme Herreders Extraret mod Arrestantinderne, Anne Margrethe

Nielsdatter, Huusmand Niels Rasmussens Hustrue, og Ackoline Hansdatter, for begaaet Tyverie anlagte Justitssag har Actor ved Underretten paastaaet dem begge ansete efter Frd. 20de Februar 1789 §. 4, men desuagtet er den den 21de Juli sidstleden i Sagen ergangne Dom, hvorved den førstnævnte Arrestantinde er tilkjendt Straf efter bemeldte Lovsted, men den sidstnævnte anseet med 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, afsagt af Underdommeren alene, uden i Overeensstemmelse med Lovens 1—5—19 og Frd. 3die Juni 1796 §. 37 at tilkalde Meddomsmænd, hvilken Mangel ikke kan ansees afhjulpen derved, at Underdommeren den 5te August næstefter paa Nye har foretaget Sagen og tilkaldt Rettens sædvanlige Vidner som Meddomsmænd, hvilke have erklæret dem enige i den Anne Margrethe Nielsdatter tilkjendte Straf; thi foruden at Meddomsmændene ikke have ratihaberet Dommen med Hensyn til Ackoline Nielsdatter, uagtet de ogsaa for hendes Vedkommende, med Hensyn til den af Actor nedlagte Paastand, burde efter 1—5—19 have været tilkaldte, saa kan heller ikke efterat Dom i Sagen engang er afsagt, Meddomsmændenes Erklæring over samme tillægges nogen Gyldighed.

Som Følge heraf vil den paaankede Dom være at kjende uefterrettelig og Sagen derimod blive at hjemvise til ny Foretagelse og Paakjendelse ved Underretten.

Forinden Sagen imidlertid paany paakjendes anseer Overretten det nødvendigt:

1) at nærmere Oplysning tilveiebringes angaaende Beskaffenheden og Beliggenheden af Gaardmand Anders Madsens saakaldte Overstestue og sammes Forbindelse med Husets øvrige beboede Leiligheder, hvorhos Arrestantinden Anne Margrethe Nielsdatter bør underkastes nærmere Examination angaaende hendes Udsagn, at hun den samme Morgen som Tyveriet var begaaet om Natten, allerede, da hun gik til Svendborg, havde hørt om Tyveriet, uagtet hun var gaaet hjemme fra førend det var Dag;

2) at de hos bemeldte Arrestantinde forefundne Stykker af den lyseblaae Agehynde, det grønne Tæppe og den Dreiels Dug særskilt vurderes;

3) at oftnævnte Arrestantindes vita anteacta nærmere oplyses i Overeensstemmelse med hendes under Forhøret den 19de Marts afgivne Forklaring;

4) at nærmere Undersøgelser anstilles angaaende hvorvidt Arrestantinden Ackoline Hansdatter virkelig, saaledes som Mads Larsens Datter under Sagen har udsagt, har solgt Fjer, efterat Tyveriet var begaaet, til bemeldte Deponentindes Moder, der bør afgive Forklaring saavel herom, som om Arrestantinden ved denne Leilighed har foregivet at disse Fjer vare af Dyner, som i sin Tid vare kjøbte paa Bolsinggaard, hvilket sidste ogsaa nærmere bør søges oplyst;

5) at samtlige Acter, henhørende til de sidstnævnte Arrestantinde overgangne Domme, fremskaffes og foreholdes hende til Vedgaaelse;

6) at Bestjaalne, Gaardmand Anders Madsen paa Høie Mark, opfordres til efterat Identiteten af de hos Arrestantinden Ackoline Hansdatter forefundne Koster er godtgjort, med Vidner at bevise sin Eiendomsret til samme;

7) at en særskilt Defensor beskikkes for sidstmeldte Arrestantinde.

Forøvrigt er det en Selvfølge, at samtlige yderligere Oplysninger, hvortil førnævnte Undersøgelse maatte give Anledning, tilveiebringes.

Actor her for Retten, Secretair og Procurator Stahlfest, tillægges i Salarium 5 Rbdlr. Sølv, der udredes af Underdommeren, Cancelliesecretair og Herredsfoged Bruun.

Sagens Behandling for Overretten har været forsvarlig; derimod kan Sagens Behandling og Førelse ved Underretten ikke for Tiden tages under Paakjendelse.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør uefterrettelig at være, hvorimod Sagen hjemvises til ny Foretagelse og Paakjendelse ved Underretten efterat de foranførte yderligere Oplysninger ere tilveiebragte.

Actor her for Retten, Secretair og Procurator Stahlfest, tillægges i Salarium 5 Rbdlr. Sølv, som udredes af Underdommeren, Cancelliesecretair og Herredsfoged Bruun.

No. 27.

Arbitrair Straf for Besiddelsestyverie.

I Sagen:

Procurator Baastrup, som Actor,

contra:

Arrestantinden Anne Margrethe Grønbek.

(Afsagt den 24de September 1831.)

Arrestantinden, Anne Margrethe Grønbek, der to Gange er straffet for Tyverie, er vel under nærværende Sag overbeviist om at have været i uhjemlet Besiddelse af et Forklæde, som hun erkjender at have været Johanne Johnsdatters, og med Hensyn til hvilket sidstnævnte har aflagt Tilhjemlingseed. Men da Arrestantinden foregiver, at hun har afkjøbt Johanne Johnsdatter Forklædet, og der i Særdeleshed fordi Johanne Johnsdatter selv er straffet for Tyverie, ikke kan fæstes Liid til den af hende aflagte Eed, saa vil Arrestantinden ikke kunne ansees skyldig i Proprietets Tyverie.

Da imidlertid hendes egen Forklaring gaaer ud paa, at hun, efterat have kjøbt Forklædet, men forinden hele Kjøbesummen var betalt eller Forklædet hende overleveret, har frataget Johanne Johnsdatter det imedens denne laae og sov, saa vil Arrestantinden for det af hende saaledes tilstaaede Besiddelsestyverie, blive at ansee med en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne

fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage. Hun bliver derhos pligtig at udrede alle af Actionen lovligen flydende Omkostninger og deriblandt Salair til Actor med 5 Rbdlr. Sølv.

Sagførelsen har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinden, Anne Margrethe Grønbek, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage og udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvoriblandt 5 Rbdlr. Sølv i Salair til Actor, Procurator Baastrup.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 28.

Arbitrair Straf for at spaae i Kort, uden anden Betaling, end hvad Folk derfor vilde give.

I Sagen:

Procurator Jydtmann, som Actor,

contra:

Tiltalte Anne Kirstine Engelbrecht, afgangne Skibstømmermand Eliasens Enke.

(Afsagt den 27de September 1831.)

Det er under nærværende Sag ved Tiltalte, Anne Kirstine Engelbrecht, afgangne Skibstømmermand Eliasens Enkes egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder tilstrækkelig beviist, at Tiltalte

har befattet sig med at spaae i Kort, samt at hun, uden at fordre nogen Betaling, har taget imod hvad man derfor vilde give hende.

For dette Forhold vil Tiltalte være at ansee med en arbitrair Straf i Analogie af 6—1—12 og Frd. 30te Marts 1827 §. 4, hvilken Straf efter Omstændighederne skjønnes at kunne passende bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, hvorhos hun vil være pligtig at udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder Salair til Actor, Procurator Jydtmann, 5 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Anne Kirstine Engelbrecht, afgangne Skibstømmermand Eliasens Enke, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, samt udrede alle af denne Action lovlig flydende Omkostninger, hvorunder i Salair til Actor, Procurator Jydtmann, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 3die Novbr. 1831.

Anne Kirstine Engelbrecht, Eliasens Enke, bør for Actors videre Tiltale i denne Sag fri at være. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Dreier for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 29.

Overtrædelse af Quarantaine-Lovgivningen, begaaet af en Matros, ved at fordølge giftfængende Vare, anseet med arbitrair Straf. En Quarantaine-Opsynsmand anseet for Forsømmelse af sine Pligter paa lige Maade.

I Sagen:

Procurator Lange, som Actor,

contra:

Arrestanterne Skipper Johan Carl Jonas, Matros Carl Frederik Wilcke, Jungmand Johan Carl Christian Freytag og forhenværende Skipper Jesper Tagholm Landboe.

(Afsagt den 4de October 1831).

Under nærværende Sag tiltales Arrestanterne, Skipper Johan Carl Jonas, Matros Carl Frederik Wilcke og Jungmand Johan Carl Christian Freytag, for at have overtraadt Lovgivningen om Quarantainevæsenet, og Arrestanten, forhenværende Skipper Jesper Tagholm Landboe, for at have overtraadt sine Pligter som Quarantaine-Opsynsmand.

Hvad nu den førstnævnte Arrestant betræffer, da er det vel under Sagen oplyst, at der i det af ham førte Skib Oscar, der er ankommen her til Staden med en Ladning Rug, som var indtagen i Riga, hvilket Sted forinden hans Afreise var befængt med smitsom Syge, og som ifølge Quarantaine-Commissionens For-

anstaltning var henlagt under Observations-Quarantaine, er ved Toldopsynet den 25de Juli dette Aar, da Skibet efter Quarantaine-Tidens Udløb var lagt igjennem Bommen, forefundet 53 Pd. uheglet Hør, der var indpakket i en Matte og derefter indlagt i en Sæk, samt henlagt i et af Køierummene i Kahytten, hvorom han ikke ved sin Ankomst har gjort Anmeldelse for vedkommende Quarantaine-Autoritet; men da det imidlertid af Arrestanten er benegtet, at han havde havt Kundskab om Hørrens Tilstedeværelse i Skibet, hvilket bestyrkes derved, at Arrestanten, Matros Carl Frederik Wilcke, har tilstaaet at have, Skipperen uafvidende, tilforhandlet sig det omhandlede Hør og henlagt samme paa det ommeldte Sted, bag nogle ledige Ankere, som der vare hensatte, saa findes der ikke i denne Henseende at kunne paakastes Arrestanten Jonas noget Ansvar, og da dette ogsaa gjelder forsaavidt det er oplyst, at Arrestanten Jungmand Freytag paany har anvendt nogle Matter af de flere, hvormed Ladningen havde været garneret, og som, efterat denne for endeel var udlosset, vare opbragte paa Skibet for at tilintetgjøres, til at tilstoppe nogle i Skibskjelderen værende Huller for at forhindre, at den der henlagte Rug ikke skulde trænge ind i Pompen, eftersom han ifølge hvad der er oplyst, ligeledes herom har været uvidende, saa vil han i det Hele for Actors Tiltale være at frifinde.

Derimod bliver Arrestanten Matros Carl Frederik Wilcke for hans ovennævnte lovstridige Forhold

at ansee med Mulct, i hvilken Henseende det maa bemærkes, at han ifølge sin Forklaring har tilforhandlet sig det ommeldte Hør af en Matros paa et hollandsk Skib, som ligeledes laae i Riga Havn, at dette er skeet efterat Cholera-Sygdommen sammesteds er udbrudt, samt at han ikke alene ved Ankomsten hertil, da der af vedkommende Quarantaine-Officiantere blev gjort Skipperen Spørgsmaal om Ladningens Beskaffenhed og om der paa Skibet var giftfængende Vare, har fordulgt at han var i Besiddelse af den ommeldte Pakke Hør, som han, paa Grund af at der ikke var Plads i Folkenes Lukaf, havde henlagt i det ommeldte Køierum, men at han endogsaa senere paa Spørgsmaal af Arrestanten Jesper Tagholm Landboe, der af Quarantaine-Commissionen var ansat som Opsynsmand paa Skibet, om ingen af Mandskabet havde slige Vare, saasom Hamp og Hør ombord, ikke har gjort Anmeldelse om Hørren, hvortil han har angivet som Grund, at han frygtede for at miste samme, ligesom og at han med Hensyn til Partiets Ubetydelighed og da han ikke agtede at bringe Hørren iland her i Staden, men vilde lade den blive ombord i Skibet, for at bringe den til sit Hjemsted i Nærheden af Stettin, ikke troede at det kunde mensøre nogen Skade.

Forsaavidt Actor imidlertid for dette Arrestantens Forhold har paastaaet ham dømt fra Livet, kan saadan Paastand dog ikke gives Medhold.

Vel fastsætter Frd. af 8de Februar 1805 §. 39 No. 7, at den Skibsførende, naar han under den af Sundhedscommissionen afholdende nærmere Examination lægger Dølgsmaal paa Vare, som ere komne fra smittede Steder, bør, saafremt paa Grund heraf mildere Quarantaine eller Samqvem med Landet tillades, have sit Liv forbrudt; men ligesom denne Straffesanction, ifølge Paragraphens Indhold, ikkun angaaer det Tilfælde hvor Skipperen, under den Undersøgelse vedkommende Sundhedscommission, som har modtaget den foreløbige Anmeldelse, nærmere anstiller angaaende Rigtigheden af denne ved at lade sig Skibspapirerne forelægge, fordølger nogen af de der anførte Omstændigheder og derved tilsniger sig en mildere Quarantaine eller Tilladelse til Samqvem med Landet, som ellers ikke vilde kunne være erholdt, saa maa et saadant Forhold fra den Skibsførendes Side ogsaa ansees langt mere graverende, end det, hvori Arrestanten har gjort sig skyldig ved for Opsynsmanden paa Skibet at fordølge Tilværelsen af et Varepartie, hvorom denne dog ved et nøiagtigt Eftersyn, hvortil han var pligtig, selv kunde have forskaffet sig Kundskab.

Paa den anden Side findes det dog ikke heller, at Arrestanten kan affone sin Brøde med en saadan Mulct, som findes foreskreven i Anordningens 39te §. No. 7 1ste Membrum, for at aflægge en urigtig Forklaring ved den første efter §. 10 foretagne Undersøgelse, da Arrestantens Forhold graveres derved, at han senere

paa specielt Spørgsmaal fra vedkommende Opsynsmands Side har fordulgt at han var i Besiddelse af giftfængende Vare.

Arrestanten vil derfor være at belægge med en arbitrair Straf, hvilken dog, efter de i det Foregaaende recenserede Omstændigheder, ikke findes at burde fastsættes lavere end til 1 Aars Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus.

Betræffende dernæst Arrestanten Jungmand Freytag, da har han med Hensyn til hans i det Foregaaende nævnte Forhold forklaret, at han ikke troede derved at gjøre sig skyldig i noget ulovligt, ligesom det og maa antages at han, da Skibet atter var lagt under Quarantaine, selv har gjort Arrestanten Jónas bekjendt med den af ham brugte Fremgangsmaade.

Men skjøndt Sagens Omstændigheder ei give Anledning til at tillægge Arrestantens Forhold nogen lovstridig Bevæggrund, maa han dog derved ansees at have gjort sig skyldig i en Skjødesløshed og Mangel paa Eftertanke, at han ikke vil kunne undgaae Straf, hvilken dog ikke skjønnes at burde fastsættes høiere end til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brønd.

Med Hensyn endeligen til Arrestanten Skipper Jesper Tagholm Landboe, da falder det ham til Last, at han har undladt i Overeensstemmelse med den ham meddeelte Instrux, hvori det var gjort ham til Pligt dagligen gjentagne Gange at afvadske og røge Skibets Aflukker, vedbørligen at behandle det i Kahytten

værende Køierum, hvori det omhandlede Partie Hør var henlagt, hvis Fordølgelse saaledes for en Deel maa tilskrives Mangel i Pligtopfyldelse fra hans Side, eftersom den af ham til sin Undskyldning i denne Henseende anførte Grund, at saadant var undladt for at Vandet ikke skulde løbe ned i Lasten og fordærve de der henlagte Varer, ikke efter sin Beskaffenhed kan komme i Betragtning.

Forsaavidt det endvidere er oplyst, at der i Skibet, efterat samme var løst fra sin første Quarantaine, er forefundet 11 Sække, maa det endvidere falde ham til Last, at han ikke har draget Omsorg for, at disse, som giftfængende Artikler, ere tilligemed de i Skibet forefundne Matter blevne tilintetgjorte, eller i alt Fald har gjort Indberetning til Quarantaine-Commissionen angaaende deres Tilstedeværelse.

Derimod vil der ikke kunne imputeres ham noget med Hensyn til de ligeledes efter den første Quarantaine forefundne 2 Seil og et Stykke Seildug, eftersom disse Ting, som henhørende til Skibsredskabet, ikke kunde ansees egnede til at underkastes en strengere Quarantaine, end den som var foreskrevet for Skibet selv, ligesom det ikke heller findes, at der fra den Omstændighed, at der af de indehavende Matter ere blevne 27 Stkr. unddragne fra Tilintetgjørelse, kan med Hensyn til hans Uvidenhed herom, der maa betragtes som utilregnelig, udledes noget imod ham.

For den Forsømmelse, hvori han saaledes har gjort sig skyldig, vil han være at belægge med en arbitrair Straf, hvilken formenes passende at kunne bestemmes til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, for hvilket, med Hensyn til Arrestantens Forklaring angaaende hans Alder, dog bliver at substituere simpelt Fængsel i 4 Gange saa langt Tidsrum.

Alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger have derhos samtlige Tiltalte at udrede enhver for sit Vedkommende, samt derunder i Salair til Actor, Procurator Lange, 8 Rbdlr. Sølv, der tilsvares af de Tiltalte in solidum.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanterne, Matros Carl Frederik Wilcke, Jungmand Johan Carl Christian Freytag og Skipper Jesper Tagholm Landboe, bør hensættes den Førstnævnte til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 1 Aar og den Anden i Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, samt den Sidstnævnte i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 32 Dage.

Arrestanten Skipper Johan Carl Jonas bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være.

Alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger udrede samtlige Tiltalte enhver for sit Vedkommende og derunder i Salair til Actor, Procurator Lange,

8 Rbdlr. Sølv, der tilsvares af de Tiltalte in solidum.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

*　　　*　　　*

Høiesterets-Dom, afsagt den 2den Novbr. 1831.

Carl Frederik Wilcke bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i fire Gange fem Dage. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

Høiesterets-Dom i Sagen (vide foran Pag. 234).

Kammeradvocaten paa Embeds Vegne,

contra:

Geheimeconferentsraad, Staldmester v. Roepstorff.

(Afsagt den 31te Juli 1832.)

Indstævnte bør for Kammeradvocatens Tiltale i denne Sag fri at være. I Henseende til det Kammeradvocaten tillagte Salarium bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande.

Om det deciderende Moment i Kollisionen imellem tvende Adkomst- eller Pantebreve, af hvilke det ene er tinglæst i rette, det andet i urette Tid.

(Af C. Nyholm, juridisk Kandidat.)

Den danske Lovgivning har som bekjendt allerede fra den ældste Tid til Erhvervelse af Eiendomsret over urørlige Ting, forsaavidt denne grundes paa Overdragelse fra en tidligere Eier, fordret et udvortes konstaterende Faktum, en Skjødning; jfr. Etatsraad Kolderup-Rosenvinges danske Retshistorie I. S. 193—196. Allerede tidligen, efter som Omsætningerne ved Folkets sukcessiv tiltagende Kultur bleve hyppigere, fandt Man, at den Publicitet, hiint Faktum (Skjødningen) kunde bevirke i den nærmeste Omgivelse, ikke var betryggende nok for Retssikkerheden i Almindelighed. Det blev derfor paabudet, at denne Skjødning skulde foretages paa Tingene, hvis Forhandlinger Mængden besøgte og opbevarede i Erindringen. Atter senere indførtes ordentlig Optegnelse af Det, der passerede paa Tingene, og ved Christian den Tredies og Frederik den Andens Lovgivning blev endelig Grunden

lagt til det fuldstændige Tinglæsnings- og Protokollations-System, som Christian den Femtes Lov og den yngre Lovgivning saa omhyggelig have søgt at uddanne og efterhaanden have udstrakt til alle reelle Behæftelser paa en Persons enkelte Formuesgjenstande eller Formue i det Hele*).

Hovedstedet i Christian den Femtes Lov angaaende denne Materie, nemlig *5—3—28, 29, 30,* har givet Juristerne Anledning til endeel Tvivl, af hvilke dog de fleste atter ere udjevnede deels ved positiv Lovgivning, deels ved fastslaaende Praxis. Om den vigtigste af de opkastede Tvivl, den nemlig, der har reist sig om Artiklernes Bestemmelser angaaende Kollisionen imellem flere til forskjellige Personer udstedte Adkomst- eller Pantebreve paa een og samme Eiendom, turde det imidlertid maaskee paastaaes, at den vel kan være opstaaet ved en Utydelighed**) fra Lovgiverens Side, men at det dog meest bør tilskrives Miskjendelse af Forholdets Natur og Tilsidesættelse af Lovgiverens Ord, at den først i den nyere Tid er bleven bragt saavidt i det Rene, som den er. Hvad angaaer Forholdets Natur, synes det nem-

*) At de særegne Bestemmelser i 5 - 3—28 om Tinglæsningstiden ikke ere udvidede i samme Grad som Tinglæsningens Nødvendighed, erindres ikkun for at forekomme Mistydning.

**) Eller rettere ved et vilkaarligt og med Forholdets Natur lidet stemmende Bud, hvis Grændser Man har fundet det vanskeligt at fastsætte.

lig, at Man ikke tilstrækkelig har holdt fast ved den Betragtning, at, da Retfærdigheden fordrer, at den Ret, der gjør Paastand paa Anerkjendelse af enhver Trediemand, ogsaa maa være gjort udvortes kjendelig for denne, saa bør Formodningen være for, at den Lovgivning, der igjennem flere Aarhundreder har vedkjendt sig og stedse mere stræbt at uddanne Publicitetsprincipet, ikke afviger mere fra denne Grundsætning, end dens Ord uomtvisteligen medføre. Og hvad Lovgivningens Ord betræffer, da synes det, at Man ved 5—3—28 har lagt Mere ind i Ordene end tilbørligt, ved den 29de Artikel derimod overseet de tydeligste Tilkjendegivelser.

Siden den danske Retskyndigheds egentlige Opkomst har Man fornemmelig seet to Meninger fremsatte om disse Artiklers Betydning i den ovennævnte Henseende. Den ene af disse Meninger er udviklet af Justitsraad, Dr. juris Seidelin i juridisk Arkiv No. 8 især S. 176 og No. 9 S. 178—223 og synes i sin Tid at have vundet Anseelse; (navnlig udtales den i Etatsraad Hansens systematiske Fremstilling af det danske Skiftevæsen, 2den Udgave, blandt andre Steder S. 230). Efter denne Mening skulde i Kollisions-Tilfælde det Adkomstdokument, det er tinglæst i rette Tid, d. e. inden den Frist, 5—3—28 foreskriver, altid retraheres til dets Udstedelsesdag; det derimod, hvormed denne Frist er oversiddet, ikkun komme i Betragtning fra dets Tinglæsning. Hvad der

tilsyneladende anbefaler denne Theori, er fornemmelig den store Lethed, den frembyder Domstolene, der skulle skille de kolliderende Parter imellem, thi den afgiver aldeles ligefrem følgende Regler, der ville omfatte ethvert mødende Tilfælde:

1) i Kollision mellem flere Adkomstbreve, der alle ere tinglæste i rette Tid, foretrækkes det først daterede,
2) mellem flere i urette Tid tinglæste Breve det først tinglæste,
3) mellem et i rette og et i urette Tid tinglæst Dokument beroer Udfaldet paa, om det førstnævntes Datering eller det sidstnævntes Tinglæsning falder først, og
4) hvor ingen af disse Regler kan decidere, forbi de nævnte Skille-Momenter ere samtidige, der maae Adkomstbrevene konkurrere, og de Skadelidende have Regres imod Udstederen.

Konferentsraad Ørsted har imidlertid seet sig istand til paa det meest indlysende at gjendrive Dr. Seidelins Theori med Hensyn til den 1ste Regel. Blandt hans Grunde til at forkaste denne skulle vi alene udhæve den Betragtning, at efter hiin Lære kan det — ifølge de ulige Terminer, 5—3—28 foreskriver for Tinglæsningens Iværksættelse — let hænde, at et Dokument, der er tinglæst inden den lovbestemte Frist og saaledes allerede har erhvervet fuld Retskraft, siden efter maa tabe denne derved, at der senere bliver

tinglæst et Dokument, der ikke lader sig forene med hiint, og som blot har det (efter Forholdets Natur intetsigende) Fortrin, at det er først udstedt. Forøvrigt henvises til Konferentsraad Ørsteds Afhandling om Grundsætningerne for vort Hypothekvæsen i juridisk Tidsskrift 16, 2, fornemmelig S. 344—56, saavelsom til Haandbogen 5te Bind S. 209, 210.

Den selvstændige Lære, Konferentsraad Ørsted paa disse Steder har udviklet, gaaer i Overeensstemmelse med det nys Anførte ud paa, at det er Lovgivningens Hovedregel, at det af flere kolliderende Dokumenter, der først er bleven tinglæst, bliver at foretrække, men at herfra dog gjøres de tvende Undtagelser, 1) at, hvor det ene af de kolliderende Dokumenter er læst til Tinge i rette, det andet i urette Tid, der henføres det førstnævnte til sin Udstedelse, det andet derimod til sin Tinglæsning, og imellem disse forskjellige Momenter gjør derefter Prioriteten Udslaget, samt 2) at Dateringens Prioritet maa decidere Striden, naar begge Dokumenter ere tinglæste i rette Tid men paa een og samme Dag. Sammenholdes Resultaterne af denne Theori med de foran refererede 4 Regler, saa ville de falde sammen med disse med Undtagelse af No. 1, idet Kollisionen imellem flere i rette Tid tinglæste Dokumenter efter Seidelin bedømmes efter deres respektive Udstedelsesdage, efter Ørsted derimod efter Tinglæsningsdagene, med mindre Tinglæsningen er samtidig.

Den Ørstedske Theories Princip saavelsom dens Resultater under No. 1, 2 og 4 maae vi aldeles vedkjende os; men det synes os derimod, at denne Theori i Reglen No. 3 — om Kollisionen imellem Dokumenter, hvoraf eet er tinglæst i rette, et andet i urette Tid — ikke følger Grundprincipet saa strengt, som baade Konsequentsen og Forholdets Natur samt Lovgiverens Tilkjendegivelser tilsige. Grundene til denne Afvigelse have vi ingensteds funden angivne, hvorimod Regelen overalt findes fremsat som i sig selv utvivlsom, f. Ex. i juridisk Tidsskrift I. o. S. 347—348 ff., Haandbogen 5, S. 209, 210, Arkiv for Retsvidenskaben 6, S. 484 i Noten. Vor Paastand skulle vi imidlertid korteligt forsøge at godtgjøre.

Da Retfærdigheden uimodsigelig fordrer, at den Ret, der efter sin Natur er udelukkende, ɔ: ikke paa eengang kan tilkomme Flere, saa at ethvert Forsøg paa ogsaa at tiltage sig den er en Retskrænkelse, bør være gjort udvortes kjendelig (i alt Fald i det Øieblik, den erhverves), saa er det ogsaa indlysende, at en Ret ikke kan være erhvervet som tinglig, ɔ: med exklusiv Virkning imod Trediemand, førend i det mindste Erhvervelseshandlingen er bragt til Trediemands Kundskab, eller — hvad der alene er muligt — Trediemand er sat istand til at skaffe sig Kundskab om, at den er foregaaet. Efter Forholdets Natur er det følgelig Tinglæsningen og ene Tinglæsningen, der i enhversomhelst Kollision af det her omhandlede Slags

har gjort Udslaget. Om Stifteren eller Overdrageren af den tinglige Ret virkelig har været kompetent til at stifte eller overdrage denne, eller ikke, gjør Intet til Sagen, saalænge der ikkun er Kollision imellem den Erhverver, der allerede har sat Trediemand istand til at kjende hans Ret, og Dem, der blot have personlige Krav eller saadanne (intenderede) tinglige Rettigheder, der ikke have været gjort udvortes kjendelige paa den Tid, hiin erhvervede sin Ret; forudsat naturligviis, at hiin ikke har gjort sig skyldig i noget svigefuldt Forhold. Denne Paastand kommer ingenlunde i Strid med hiin bekjendte Sætning, at "Ingen kan overdrage en Anden større Ret, end han selv besidder", thi*), da den tinglige Rettighed, som anført, kun kan erhverves ved et Faktum, der gjør den udvortes kjendelig, saa maa den selvfølgelig [om end hiint Problem var et Axiom] i Relation til Trediemand vedblive at tilkomme Den, der er dens faktiske Indhaver, saa, længe intet Faktum har gjort det kundbart for Trediemand, at den er gaaet over til en Anden; og al den Ret, hiin saaledes er i Besiddelse af, maa Trediemand følgelig uhindret kunne erhverve, alene med den (i alt Fald i vor Ret gjeldende) Indskrænkning, at Den, hvis tidligere udvortes kjendelige Ret er

*) Jfr. her Arkiv for Retsvidenskaben 1, S. 515, Note, ved hvilket Sted det bemærkes, at Citatet af 5—14—28, 29, 30 efter al Rimelighed er en Feiltryk for 5—3—28, 29, 30.

krænket af Overdrageren eller hans Formand, ligesaa lidet kan tabe sin Ret ved den nye Overdragelse som ved det Forhold, hvorpaa denne støtter sig.

Det staaer nu blot tilbage at undersøge, om vor Lovgivning har gjort nogen Forandring i dette naturlige Princip. Den ældre Lovgivning kunde allerede af den Grund ikke omhandle Spørgsmaalet, at Skjødningen efter samme ikke, som i vore Tider, deelte sig i to Akter men alene bestod i den ene solenne Form, Anders Sunesen beskriver i sin Paraphrase til Skaanske Lov (IV. 13), hvilken Eenhed i Skjødningshandlingen vedblev uagtet de Forandringer, den sukcessiv undergik, lige indtil Man paa Christian den Tredies Tid fandt paa at anordne Tinglæsning af forud oprettede skriftlige Kjøbebreve eller Skjøder. Imidlertid maa allerede den ældste Lovgivning have betragtet Skjødningen selv (ɔ: det udvortes konstaterende Faktum), ikke de præliminaire Forhandlinger om Afhændelsen, som det Afgjørende saavel i Relation til Tredjemand som til Parterne selv, da det Modsatte vilde have været en Absurditet (see ogsaa Valdemars sjellandske Lov III. c. 9(?), i Ankers Lovhistorie I. S. 587). Endog D. L. 5—3—28 siger: "Paa Tinge skal Man Huus og Jord skjøde" — og synes derved ifølge sit øvrige Indhold (jfr. *1—25—16*), at vise, at den alene betragter Det, der passerer til Tinge, nemlig Tinglæsningen, som den egentlige Skjødning, saa at det altsaa er denne Akt alene, der stifter den intenderede Eiendomsret.

Det er forøvrigt netop 5—3—28, der er Roden til alle Tvivl om det her omhandlede Spørgsmaal, der saa let og simpelt vilde været opløst ved Sagens Natur. Efterat nemlig Lovgiveren i Artikelens Begyndelse har fastsat de Tidsrum, inden hvilke Tinglæsningen skal være iværksat, hedder det i Artikelen: "*Thi ellers kunne de* (ɔ: Adkomstbrevene) *ikke gjelde imod lovligen tinglyste Breve* — —, *endog de for dem ere daterede*", og om Forstaaelsen heraf er det, at Tvisten i Særdeleshed dreier sig. Ved Interpretationen af denne Passus har Man Valget imellem to Alternativer, *enten* at antage, at Lovgiveren har villet sige, at de Dokumenter, der ikke læses inden den lovbefalede Tid, *ubetinget* skulle staae tilbage for dem, der blive lovligen ɔ: i rette Tid tinglæste, og da ikkun har villet tilføie, at det *naturligviis* ikke i saa Henseende skal kunne give hine nogen Prævalents, at de ere daterede tidligere end disse, *eller ogsaa* at forstaae Lovstedet saaledes, at det alene indeholder en Tilkjendegivelse af, at den tidligere Datering ikke skal kunne give det Dokument, der er tinglæst i urette Tid, noget Fortrin for det, der er læst i rette Tid, uden at det forøvrigt giver sig af med at gjøre nogen almindelig Bestemmelse om Kollisionen imellem disse to Arter af Dokumenter. For den første Mening taler fornemmelig den Betragtning, at Den, der ved at lade sit Dokument læse inden den foreskrevne Frist, har iagttaget Alt, hvad Loven paalægger ham, heller ikke burde kunne præjudi-

ceres ved nogen Tinglæsning, ved hvilken Dette ikke er iagttaget, da ellers Lovens Overtræder blev bedre faren end Den, som efterlever samme. Endvidere taler det herfor at Bestemmelsen om de lovbefalede Tinglæsningstider i saa Fald faaer den meest udstrakte Betydning, idet derimod dens Virksomhed under den modsatte Fortolkning bliver temmelig indskrænket. Vi holde os imidlertid overbeviste om, at enhver Læser vil dele vor Mening, naar vi paastaae, at den af flere lige mulige Fortolkninger af et Lovsted bør foretrækkes, som bedst harmonerer med det, den uhildede almindelige Forstand tilsiger, og at følgelig (jfr. S. 345) det andet af de nævnte Alternativer her bør vælges. Men vi behøve end ikke at appellere til hiin høieste Instants for alle juridiske Debatter, thi Loven selv gjør det endog, som vi mene, ligefrem nødvendigt at antage denne Fortolkning. Hvortil skulde vel ellers det Tillæg "endog de for dem ere daterede" have været nødvendigt? — Det maatte vissellg erklæres ganske overflødigt, hvis det ikke skulde sige Andet, end hvad der vil forstaae sig ligefrem af sig selv, naar Lovgiveren forud havde sagt, at de omhandlede, efter den legale Frist tinglæste, Dokumenter ubetinget skulle staae tilbage for dem, der læses i rette Tid. Vil Man lægge mindste Mening i dette Tillæg, saa synes det at maatte være den, at det Dokument, der er tinglæst i urette Tid, rigtignok ikke af den Grund skal kunne præfereres for det, der læses i rette Tid, at det muligen er dateret tidligere end dette.

men at det derimod gjerne af *andre Grunde* kan komme til at nyde et saadant Fortrin. Man kom ellers til det høist synderlige Resultat, at en Mand, der maaskee i mange Aar havde eiet en fast Eiendom efter et Skjøde, der vel var tinglæst og altsaa kundbart for Alle, men ikke tinglæst netop respektive andet eller fjerde Ting efter dets Udstedelse, skulde være nødt til at vige sin Eiendom til Fordeel for den, der kom frem med et nyt og relativ til dets Udstedelse lovligen tinglæst Skjøde fra Den, af hvem hiin Eier havde kjøbt Eiendommen. Dette indrømmer Ingen Muligheden af, men billigen spørge vi: hvor er da Grændsen? — Man vil svare, at det lovlig eller i rette Tid tinglæste Dokuments Præferabilitet naturligviis ikke kan strække sig videre, end at det dog maa have existeret, d. e. *været udstedt*, paa den Tid, da det, der kun er læst i urette Tid, blev læst til Tinge, eller med andre Ord, at det førstnævntes *Datering* og det sidstnævntes *Tinglæsning* blive de Momenter, der skulle give ethvert af dem sin Gyldighed, og hvis respektive Prioritet altsaa skal decidere Striden, saa at altsaa intet af vore to Alternativer bliver at antage men derimod et Tertium, der ligger midt imellem dem begge. Men idet vi i dette Svar erkjende *den* fornuftmæssige Approximation til vor Mening, som vi i alt Fald maatte give vort Bifald, hvis vi ikke troede at burde nære en endnu rettere Tro, maae vi atter her spørge: hvorfra denne Indskrænkning i Lovgiverens (formeentlige) Tilkjendegivelse? — Visselig ikke fra den 28de Artikel,

visselig heller ikke fra den 29de (see nedenfor). — Vil Man sige os, at den hentes fra Sagens Natur, saa erindre vi, at Sagens Natur aldrig kan tillade Forandringer i den positive Lov, naar denne er utvivlsom, og, vil Man atter hertil indvende, at Loven her ikke er utvivlsom, saa har Man givet, hvad vi ønske, og vi spørge da vistnok med Føie, hvorfor vi da ikke skulle følge Sagens Natur i sin fulde Udstrækning og erkjende Tinglæsningen som det ene Deciderende. Tænke vi os, hvorledes det vil gaae til i det praktiske Liv, saa er det jo dog saaledes, at Den, der senest kommer til Tinge med et Dokument, der skal læses, ikke vil kunne faae dette tinglæst, uden at Retsskriveren meddeler det Note om det tidligere læste Dokument, hvad enten saa dette sidstnævnte er læst til andet, fjerde eller endog maaskee først til det tyvende Ting, efter at det er udstedt. Den, som har faaet en saadan Note, vil følgelig aldrig kunne klage over Uvidenhed om den tidligere Adkomst, hvorimod Den, der er i Besiddelse af denne, naturligviis aldrig vil kunne ane eller prækavere sig imod, at Adkomstens Udsteder muligen kan have udstedt Dokumenter, der kunne blive læste til Tinge til en saadan Tid, at de efter Juristernes almindelige Anskuelse i det her omhandlede Punkt ville præjudicere ham. Man fik da paa den ene Side en Tinglæsning, d. e. en Bekjendtgjørelse, med Virkning tilbage og paa den anden Side en Tinglæsning uden Virkning fremad, men begge Dele synes lige unaturlige.

Vilde Man end med Tilsidesættelse af det nys Anbrugte misforstaaede indvende: "Den, der ikke har ladet sit Document betimeligen tinglæse, har giort sig skyldig i ett Feil i en Culpa, der maaskee netop har bevirket, at hans Medcontrahent, ved Intet at finde tinglæst paa den vedkommende Eiendom, har været uden Midler at kunne erholde Adkomst til eller Pant i denne; — det er altsaa ikke mere end billigt, at hans Skiøde intet Tab skal lide ved hiin Forseelses Skade," — saa overseer Man dog, at Dette alene kan lade sig høre i de Tilfælde, hvor det senere Document er udstedt efter den Tid, da det tidligere allerede burde været tinglæst (respective 2det eller 4de Ting fra dets Udstedelse), ikke derimod i de Tilfælde, hvor det sidste Document er dateret ei alene tidligere end det førstes Tinglæsning men ogsaa tidligere end den Tid, dette efter 5—3—28 burde været læst. I dette sidste Tilfælde kan det nemlig ikke siges, at nogen Culpa fra Dens Side, der har erhvervet det tidligere Document, kan have foranlediget hans Rival til ikke at afholde sig fra den senere Transaction. Var Lovgivningen gaaet ud fra det nys anførte Raisonnement, saa burde den følgelig have distingueret imellem de nævnte forskjellige Tilfælde, men dertil findes ikke mindste Spor; det blev derfor ei mindre vilkaarligt af Lovfortolkeren at statuere denne Mening som Lovgiverens. Den 28de Artikel kunde endog, idet den erklærer, at det Document, der ikke tinglæses i betimelig Tid, ikke skal gielde imod de lovligen tinglæste

Afkomster o. s. v., endog det for dem er dateret, synes *per antithesin* at medføre, at, naar det ei alene er dateret men ogsaa tinglæst forend hine, saa kan det gjelde imod dem. Men i ethvert Fald tør der vistnok ikke lægges Mere i Stemningen af 5—3—28: "endog de for dem ere daterede" end en Tilkjendegivelse af, at et vist Fortrin, den tidligere Datering (undertiden) i Kollisionstilfælde kan give, ikke skal kunne blive det Dokument til Deel, med hvis Læsning til Tinge den legale Frist er oversiddet. Hvilket dette Fortrin er, lader Artiklen ubestemt, men den maa i saa Henseende suppleres ved den 29de Artikel, som efter sit Indhold og sin Stilling til den foregaaende Artikel netop synes at gaae ud paa at give de almindelige Regler for Kollisionen imellem flere tinglæste Dokumenter.

Ved denne Artikel er det strax paafaldende, at den aldeles forbigaaer det Tilfælde, at de Dokumenter, der ere i Strid med hinanden, ere tinglæste til forskjellige Tider, og derimod umiddelbart iler til at træffe Regelen for det Tilfælde, at begges Tinglæsning er samtidig. Denne Taushed om et Punkt, som det netop først maa falde Lovens Anvendere ind at spørge om, kan ikke have sin Grund i Andet, end at enten Regelen maa findes et andet Sted, eller at det maa være overflødigt udtrykkeligen at udtale den, eftersom det Omspurgte findes utvivlsomt. Da Regelen nu ikke findes noget andet Sted i Loven, saa maa det antages, at Lovgiveren har fundet det Resultat, der

følger af Forholdets Natur, saa simpelt og let forstaaeligt, at han ikke har kunnet tilsidesætte fra Anerkjendelse af samme paa nogen bedre Maade, end ved aldeles at tie om det hele Tilfælde. Det vilde ikkun slet stemme med Lovgiverens forøvrige Omhyggelighed for at ordne de forskjellige Tilfælde, der kunne møde, naar samtlige kolliderende Dokumenters Tinglæsningstid falder sammen (jfr. Art. 29), at han skulde have ladet sig nøie med om et langt vigtigere Punkt at give den afgjørende Regel blot ved en (meget tvetydig) Henpegning; thi en saadan er dog nok Alt, hvad der paa nogen Maade kunde udbringes af den 28de Artikel.

Det Kollisionstilfælde, der saaledes er det eneste, Lovgiveren indlader sig paa at fastsætte Reglerne for — rimeligviis fordi han finder, at det er det eneste, hvori nogen egentlig Kollision kan finde Sted, eftersom ellers ubetinget det først tinglæste Dokument gaaer af med Seiren — bliver efter Artikel 29 at afgjøre efter det eneste Moment, der er tilbage, naar det principale *momentum decisionis*, Tinglæsningens Prioritet, mangler; og dette er naturligviis Dateringens eller Udstedelsens Prioritet. Denne subsidiaire Regel, der temmelig let frembød sig for den lovgivende Vilkaarlighed, har Artiklen imidlertid, i Forbindelse med den foregaaende Artikels Bestemmelser om en vis legal Frist for Tinglæsningen, nærmere fastsat saaledes, at det Fortrin, der efter denne *in subsidium* kan blive tillagt eet af to Dokumenter, der blive tinglæste paa een

og samme Dag, fremfor det andet, fordi hünt er tidligere udstedt end dette, (altsaa uden Hensyn til, om det yngre Dokument bliver tinglæst i rette eller i urette Tid) skal være afhængigt af, om bemeldte først udstedte Dokument er bleven tinglæst inden den lovbestemte Frist. At dette Fortrin endog skulde kunne tillægges det sidst udstedte Dokument, naar det blot er tinglæst i rette Tid, derom indeholder Lovstedet derimod Intet, og Dokumenterne maae derfor i saa Fald konkurere. Hvis det havde været Lovstedets Mening at statuere et Fortrin for det betimelig tinglæste og ikke for det tidligere daterede Dokument, saa maatte dets Konstruktion have været ganske anderledes. At det overhovedet ikke har været Lovgiverens Villie at statuere noget saadant Fortrin, bliver endnu tydeligere ved Artiklens 2det Membrum. Dette, der omhandler det Tilfælde, at endog det subsidiaire Afgjørelsesmoment, Dateringens Prioritet, mangler, fordi begge de kolliderende Dokumenter ogsaa i denne Henseende falde sammen, erklærer, at i saa Fald er al Afgjørelse umulig, men Dokumenterne maae ubetinget konkurrere: Her tages ikke, saaledes som i det 1ste Membrum, noget Hensyn til, om det ene af Dokumenterne er kommen til Tinge i rette Tid, det andet derimod ikke, eller om de i saa Henseende ere hinanden lige. Deraf, at Loven for dette Tilfælde fastsætter en ubetinget Konkurrence, flyder det evident, at

denne, saa meget mere maa blive Resultatet naar det Dokument, der er tinglæst i urette Tid, endog har Prioritet fremfor det betimelig læste i Henseende til Udstedelsen.

Det synes ikke muligt at bringe 5—3—29, for: nemmelig dens 2det Membrum, i Harmoni med den før berørte og formeentligen gjendrevne Opfattelse af 5—3—28, med mindre Man vil paatvinge den Forudsætninger og Moderationer m. v., der lige meget stride imod dens udtrykkelige Tilkjendegivelser og imod Det, der efter almindelige Retsgrundsætninger synes at være det eneste Antagelige. Vi maae derfor mene, at, da Sagens Natur i høieste Maade taler for at Tinglæsningen alene og ubetinget skal gjøre Udslaget i den opstaaede Kollision, da Loven ikke modsiger denne naturlige Sætning men tvertimod i 5—3—29 deels indirekte billiger den ved ikkun at statuere en enkelt (strengt begrændset) Undtagelse fra den Konkurrence, den ellers vilde medføre, deels (i sit sidste Membrum) er aldeles uforenelig med den modsatte Regel, der efter Nogles Mening skulde ligge i 5—3—28, — saa bør den ovenfor under No. 3 omtalte Sætning, at det Dokument, der er tinglæst i rette Tid, i Kollision med et andet, der er tinglæst i urette Tid, skal gives Fortrin, saafremt det blot er dateret tidligere, end dette er tinglæst; — forkastes, hvorimod Tinglæsningen saavel i dette som i alle andre Tilfælde bør gjøre Udslaget, saa at der ingen Kollision men alene Konkurrence kan finde

Sted, naar begge Dokumenter ere tinglæste paa een Dag, alene med den Undtagelse, at i sidstnævnte Tilfælde deciderer Udstedelsens Prioritet, saafremt det Dokument, der er i Besiddelse af denne, er tinglæst i rette Tid.

Paa dette Resultat kan det naturligviis ingen Indflydelse have, at Pl. 8de Junii 1787 i Kollision imellem et Skjøde eller et Pantebrev o. s. v. paa den ene Side og et saadant Faktum, som sætter hiints Udsteder ud af Stand til at disponere over sit Gods, paa den anden Side, retraherer Dokumentet, naar det bliver tinglæst inden den lovbestemte Frist, til dets Udstedelse. Deels have vi nemlig i det Ovenstaaende, i alt Fald ikkun omhandlet, hvad der er Lovens oprindelige Mening, ikke hvorledes den senere er bleven forstaaet; deels er det heller ingenlunde antageligt, at denne Plakat skulde indeholde en autentisk Fortolkning af 5—3—28 og 29, hvorved det her afhandlede Spørgsmaal vilde tabe sin praktiske Interesse. For det Første handler Plakaten nemlig om en ganske anden Kollision end den, vi her have beskjeftiget os med*), og dernæst bærer den heller ikke mindste Spoer af at være grundet paa nogen Fortolkning af 5—3—28 men citerer kun denne Artikel i Anledning af, at den omtaler den Frist for Tinglæsningen, bemeldte Artikel statuerer; endelig tager Plakaten en udtrykkelig Reservation af

*) Jfr. Ørsteds Haandbog 5te Bd., S. 212.

enhver Rettighedsmands lovlige Indsigelser imod saadanne Skjøder eller Pantebreve o. s. v. af andre Aarsager.

Tydeligere kan Frd. af 24de April 1833 angaaende Skjøde- og Pantevæsenet paa Island, dens 4de Paragraf, sammenholdes med det, der er antaget i nærværende Linier. Det hedder vel i bemeldte Lovbud: "Udenfor Reikevig, hvor" (nemlig i Reikevig, ikke udenfor Reikevig, som Instructionen vel kunde medføre, men som vilde stride med Indholdet af denne og foregaaende Paragrapher) "der i Henseende til Læsningen bliver at forholde efter de almindelige Regler i danske Lov og tilhørende Anordninger, bliver et Dokuments Virkning med tredie Mand først regnet fra Tinglæsningens Datum" — —; og det kunde maaskee heraf synes at fremgaae, at det efter de almindelige Regler i danske Lov og Anordninger maatte være noget Andet end Tinglæsningen, der gav Dokumentet Retskraft imod Trediemand. Men for det Første er denne Slutning formaliter urigtig, thi Alt, hvad der ved rigtig Logik kommer ud af det citerede Sted, er, at Tinglæsningen efter den almindelige danske Lovgivning ikke er det ubetinget Eneste, hvorfra Dokumentets Almeengyldighed kan beregnes. Og at dette er rigtigt, have vi ovenfor noksom indrømmet, i det vi have tillagt den blotte Udstedelses Prioritet et relativt Fortrin, nemlig med alle senere daterede Dokumenter, der læses samtidig med bemeldte prioriterede Dokumenter, hvilket dog efter Loven maa være tinglæst i

rette Tid for at kunne nyde dette Fortrin. Dernæst antyder den citerede Paragraf paa det uomtvisteligste, hvad det er for en Afvigelse fra det almindelig Gjeldende, den indeholder, idet den in continenti med nysciterede Passus indfører: "saa at, hvis tvende saadanne Dokumenter skulle blive læste til samme Tingtid, det ene ikke paa Grund af dets ældre Udstedelse kan — — have Fortrin for det andet" d. e. saa at altsaa endog det her ovenfor indrømmede relative Fortrin for det i rette Tid tinglæste Dokument bortfalder. Disse Udtryk mene vi saaledes endog at kunne benytte for vor ovenfremsatte Paastand. Endelig bør det ei forbigaaes, at Anordningens Motiver, saaledes som de findes meddeelte i Collegialtidende for 1833, Side 331, begrunde den i berørte §. 4 etablerede partikulaire Regel for de islandske Jurisdiktioner udenfor Reikevig derved, at det, paa Grund af, at Tinglæsning sammesteds ikkun kan skee eengang om Aaret, vilde være misligt, "om et sligt Dokuments Udstedelses Datum uden videre kunde give det Fortrin endog blot for andre samme Dag tinglæste Dokumenter, saaledes som Lovens 5—3—28, 29 og 30 hjemlede." Det synes jo her paa det tydeligste indiceret, at den Gyldighed, Loven indrømmer et tinglæst Dokument fra dets Udstedelsesdag, ikkun er relativ til de samme Dag tinglæste Dokumenter.

Frd. 15de Mai 1834 §. 2 ("tinglyst Skjøde") synes at indeholde endnu et Bidrag til Forsvaret for den i disse Linier fremsatte Mening.

Vilde Man end med Tilsidesættelse af det nys Anbragte raisonnere saaledes: "Den, der ikke har ladet sit Dokument betimeligen tinglæse, har gjort sig skyldig i alt Fald i en Culpa, der maaskee netop har bevirket, at den Medkolliderende, ved Intet at finde tinglæst paa den vedkommende Eiendom, har troet uden Risiko at kunne modtage Adkomst til eller Pant i denne; — det er altsaa ikke meer end billigt, at denne Sidste intet Tab skal lide ved hiin Førstes Brøde," — saa overseer Man dog, at Dette alene kan lade sig høre i de Tilfælde, hvor det senere Dokument er udstedt efter den Tid, da det tidligere allerede burde været tinglæst (respektive 2det eller 4de Ting fra dets Udstedelse), ikke derimod i de Tilfælde, hvor det sidste Dokument er dateret ei alene tidligere end det førstes Tinglæsning men ogsaa tidligere end den Tid, dette efter 5—3—28 burde været læst. I dette sidste Tilfælde kan det nemlig ikke siges, at nogen Culpa fra Dens Side, der har erhvervet det tidligere Dokument, kan have foranlediget hans Rival til ikke at afholde sig fra den senere Transaktion. Var Lovgivningen gaaet ud fra det nys anførte Raisonnement, saa burde den følgelig have distingveret imellem de nævnte forskjellige Tilfælde, men dertil findes ikke mindste Spoer; det blev derfor ei mindre vilkaarligt af Lovfortolkeren at statuere denne Mening som Lovgiverens. Den 28de Artikel kunde endog, idet den erklærer, at det Dokument, der ikke tinglæses i betimelig Tid, ikke skal gjelde imod de lovligen tinglæste

Afkomster o. s. v., endog det for dem er dateret, synes *per antithesin* at medføre, at, naar det ei alene er dateret men ogsaa tinglæst førend hine, saa kan det gjelde imod dem. Men i ethvert Fald tør der vistnok ikke lægges Mere i Slutningen af 5—3—28: "endog de for dem ere daterede" end en Tilkjendegivelse af, at et vist Fortrin, den tidligere Datering (undertiden) i Kollisionstilfælde kan give, ikke skal kunne blive det Dokument til Deel, med hvis Læsning til Tinge den legale Frist er oversiddet. Hvilket dette Fortrin er, lader Artiklen ubestemt, men den maa i saa Henseende suppleres ved den 29de Artikel, som efter sit Indhold og sin Stilling til den foregaaende Artikel netop synes at gaae ud paa at give de almindelige Regler for Kollisionen imellem flere tinglæste Dokumenter.

Ved denne Artikel er det strax paafaldende, at den aldeles forbigaaer det Tilfælde, at de Dokumenter, der ere i Strid med hinanden, ere tinglæste til forskjellige Tider, og derimod umiddelbart iler til at træffe Regelen for det Tilfælde, at begges Tinglæsning er samtidig. Denne Taushed om et Punkt, som det netop først maa falde Lovens Anvendere ind at spørge om, kan ikke have sin Grund i Andet, end at enten Regelen maa findes et andet Sted, eller at det maa være overflødigt udtrykkeligen at udtale den, efterdi som det Omspurgte findes utvivlsomt. Da Regelen nu ikke findes noget andet Sted i Loven, saa maa det antages, at Lovgiveren har fundet det Resultat, der

følger af Forholdets Natur, saa simpelt og let forstaaeligt, at han ikke har kunnet tilkjendegive sin Anerkjendelse af samme paa nogen bedre Maade, end ved aldeles at tie om det hele Tilfælde. Det vilde ikkun slet stemme med Lovgiverens særdeles Omhyggelighed for at anordne de forskjellige Tilfælde, der kunne møde, naar samtlige kolliderende Dokumenters Tinglæsningstid falder sammen (jfr. Art. 29), at han skulde have ladet sig nøie med om et langt vigtigere Punkt at give den afgjørende Regel blot ved en (meget tvetydig) Hentydning; thi en saadan er dog nok Alt, hvad der paa nogen Maade kunde udbringes af den 28de Artikel.

Det Kollisionstilfælde, der saaledes er det eneste, Lovgiveren indlader sig paa at fastsætte Reglerne for — rimeligviis fordi han finder, at det er det eneste, hvori nogen egentlig Kollision kan finde Sted, eftersom ellers ubetinget det først tinglæste Dokument gaaer af med Seiren — bliver efter Artikel 29 at afgjøre efter det eneste Moment, der er tilbage, naar det principale momentum decisionis, Tinglæsningens Prioritet, mangler; og dette er naturligviis Dateringens eller Udstedelsens Prioritet. Denne subsidiaire Regel, der temmelig let frembød sig for den lovgivende Vilkaarlighed, har Artiklen imidlertid, i Forbindelse med den foregaaende Artikels Bestemmelser om en vis legal Frist for Tinglæsningen, nærmere fastsat saaledes, at det Fortrin, der efter denne *in subsidium* kan blive tillagt eet af to Dokumenter, der blive tinglæste paa een

og samme Dag, fremfor det andet, fordi hiint er tidligere udstedt end dette, (altsaa uden Hensyn til, om det yngre Dokument bliver tinglæst i rette eller i urette Tid) skal være afhængigt af, om bemeldte først udstedte Dokument er bleven tinglæst inden den lovbestemte Frist. At dette Fortrin endog skulde kunne tillægges det sidst udstedte Dokument, naar det blot er tinglæst i rette Tid, derom indeholder Lovstedet derimod Intet, og Dokumenterne maae derfor i saa Fald konkurrere. Hvis det havde været Lovstedets Mening at statuere et Fortrin for det betimelig tinglæste og ikke for det tidligere daterede Dokument, saa maatte dets Konstruktion have været ganske anderledes. At det overhovedet ikke har været Lovgiverens Villie at statuere noget saadant Fortrin, bliver endnu tydeligere ved Artiklens 2det Membrum. Dette, der omhandler det Tilfælde, at endog det subsidiaire Afgjørelsesmoment, Dateringens Prioritet, mangler, fordi begge de kolliderende Dokumenter ogsaa i denne Henseende falde sammen, erklærer, at i saa Fald er al Afgjørelse umulig, men Dokumenterne maae ubetinget konkurrere. Her tages ikke, saaledes som i det 1ste Membrum, noget Hensyn til, om det ene af Dokumenterne er kommen til Tinge i rette Tid, det andet derimod ikke, eller om de i saa Henseende ere hinanden lige. Deraf, at Loven for dette Tilfælde fastsætter en ubetinget Konkurrence, flyder det evident, at

denne, saa meget mere maa blive Resultatet naar det Dokument, der er tinglæst i urette Tid, endog har Prioritet fremfor det betimelig læste i Henseende til Udstedelsen.

Det synes ikke muligt at bringe 5—3—29, fornemmelig dens 2det Membrum, i Harmoni med den før berørte og formeentligen gjendrevne Opfattelse af 5—3—28, med mindre Man vil paatvinge den Forudsætninger og Moderationer m. v., der lige meget stride imod dens udtrykkelige Tilkjendegivelser og imod Det, der efter almindelige Retsgrundsætninger synes at være det eneste Antagelige. Vi maae derfor mene, at, da Sagens Natur i høieste Maade taler for at Tinglæsningen alene og ubetinget skal gjøre Udslaget i den opstaaede Kollision, da Loven ikke modsiger denne naturlige Sætning men tvertimod i 5—3—29 deels indirekte billiger den ved ikkun at statuere en enkelt (strengt begrændset) Undtagelse fra den Konkurrence, den ellers vilde medføre, deels (i sit sidste Membrum) er aldeles uforenelig med den modsatte Regel, der efter Nogles Mening skulde ligge i 5—3—28, — saa bør den ovenfor under No. 3 omtalte Sætning, at det Dokument, der er tinglæst i rette Tid, i Kollision med et andet, der er tinglæst i urette Tid, skal gives Fortrin, saafremt det blot er dateret tidligere, end dette er tinglæst, — forkastes, hvorimod Tinglæsningen saavel i dette som i alle andre Tilfælde bør gjøre Udslaget, saa at der ingen Kollision men alene Konkurrence kan finde

Sted, naar begge Dokumenter ere tinglæste paa een Dag, alene med den Undtagelse, at i sidstnævnte Tilfælde deciderer Udstedelsens Prioritet, saa fremt det Dokument, der er i Besiddelse af denne, er tinglæst i rette Tid.

Paa dette Resultat kan det naturligviis ingen Indflydelse have, at Pl. 8de Junii 1787 i Kollision imellem et Skjøde eller et Pantebrev o. s. v. paa den ene Side og et saadant Faktum, som sætter hiints Udsteder ud af Stand til at disponere over sit Gods, paa den anden Side, retraherer Dokumentet, naar det bliver tinglæst inden den lovbestemte Frist, til dets Udstedelse. Deels have vi nemlig i det Ovenstaaende, i alt Fald ikkun omhandlet, hvad der er Lovens oprindelige Mening, ikke hvorledes den senere er bleven forstaaet; deels er det heller ingenlunde antageligt, at denne Plakat skulde indeholde en autentisk Fortolkning af 5—3—28 og 29, hvorved det her afhandlede Spørgsmaal vilde tabe sin praktiske Interesse. For det Første handler Plakaten nemlig om en ganske anden Kollision end den, vi her have beskjeftiget os med*), og dernæst bærer den heller ikke mindste Spor af at være grundet paa nogen Fortolkning af 5—3—28 men citerer kun denne Artikel i Anledning af, at den omtaler den Frist for Tinglæsningen, bemeldte Artikel statuerer; endelig tager Plakaten en udtrykkelig Reservation af

*) Jfr. Ørsteds Haandbog 5te Bd., S. 212.

enhver Vedkommendes lovlige Indsigelser imod saadanne Skjøder eller Pantebreve o. s. v. af andre Aarsager.

Ligesaalidet kan Frd. af 24de April 1833 angaaende Skjøde- og Pantevæsenet paa Island, dens 4de Paragraf, paaberaabes imod det, der er antaget i nærværende Linier. Det hedder vel i bemeldte Lovbud: "Udenfor Reikevig, hvor" (sc. i Reikevig, ikke udenfor Reikevig, som Konstruktionen vel kunde medføre, men som vilde stride mod Indholdet af denne og foregaaende Paragrafer) "der i Henseende til Læsningen bliver at forholde efter de almindelige Regler i danske Lov og tilhørende Anordninger, bliver et Dokuments Virkning mod tredie Mand først regnet fra Tinglæsningens Datum" — —; og det kunde maaskee heraf synes at fremgaae, at det efter de almindelige Regler i danske Lov og Anordninger maatte være noget Andet end Tinglæsningen, der gav Dokumentet Retskraft imod Tredieman. Men for det Første er denne Slutning formaliter urigtig, thi Alt, hvad der ved rigtig Logik kommer ud af det citerede Sted, er, at Tinglæsningen efter den almindelige danske Lovgivning ikke er det ubetinget Eneste, hvorfra Dokumentets Almeengyldighed kan beregnes. Og at dette er rigtigt, have vi ovenfor nokſom indrømmet, i det vi have tillagt den blotte Udstedelses Prioritet et relativt Fortrin, nemlig mod alle senere daterede Dokumenter, der læses samtidig med bemeldte prioriterede Dokumenter, hvilket dog efter Loven maa være tinglæst i

rette Tid for at kunne nyde dette Fortrin. Dernæst antyder den citerede Paragraf paa det uomtvisteligste, hvad det er for en Afvigelse fra det almindelig Gjeldende, den indeholder, idet den in continenti med nysciterede Passus indfører: "saa at, hvis tvende saadanne Dokumenter skulle blive læste til samme Tingtid, det ene ikke paa Grund af dets ældre Udstedelse kan — — have Fortrin for det andet" d. e. saa at altsaa endog det her ovenfor indrømmede relative Fortrin for det i rette Tid tinglæste Dokument bortfalder. Disse Udtryk mene vi saaledes endog at kunne benytte for vor ovenfremsatte Paastand. Endelig bør det ei forbigaaes, at Anordningens Motiver, saaledes som de findes meddeelte i Collegialtidende for 1833, Side 331, begrunde den i berørte §. 4 etablerede partikulaire Regel for de islandske Jurisdiktioner udenfor Reikevig derved, at det, paa Grund af, at Tinglæsning sammesteds ikkun kan skee eengang om Aaret, vilde være misligt, "om et sligt Dokuments Udstedelses Datum uden videre kunde give det Fortrin endog blot for andre samme Dag tinglæste Dokumenter, saaledes som Lovens 5—3—28, 29 og 30 hjemlede." Det synes jo her paa det tydeligste indiceret, at den Gyldighed, Loven indrømmer et tinglæst Dokument fra dets Udstedelsesdag, ikkun er relativ til de samme Dag tinglæste Dokumenter.

Frd. 15de Mai 1834 §. 2 ("tinglyst Skjøde") synes at indeholde endnu et Bidrag til Forsvaret for den i disse Linier fremsatte Mening.

Academiske Efterretninger.

(See 24de Bind Side 349.)

Til den fuldstændige juridiske Examen i Foraaret 1835 havde meldt sig 38 Studerende, af hvilke 4 forlode den skriftlige Prøve og 9 ikke indstillede sig til den mundtlige. De øvrige fik følgende Charakterer:

Favin Behagen Holten (cfr. April 1834). Laudabilis.

Hack Kampmann. Laudabilis.

Johan Anton Frederik Wilhelm Petersen. Laudabilis.

Johan Edvard Julius Elmqvist. Haud illaudabilis.

Christian Henrik Wildenradt (cfr. April 1834). Laudabilis.

Johannes Frederik Schrøder. Haud illaudabilis.

Johan Andersen Gad (cfr. April 1834). Laudabilis.

Johannes Andreas Hasselberg. Laudabilis.

Andreas Hjort Grove (cfr. October 1834). Laudabilis.

Thord Gudmundsen. Haud illaudabilis.

Wilhelm Villeskov Hjort. Laudabilis.

Ludvig Victor Serene d'Acqueria. Haud illaudabilis.

Christian Overgaard (cfr. November 1834). Haud illaudabilis.

Edvard Christian Møller. Laudabilis.

Johannes Wolfgang Oehlenschläger. Haud illaudabilis.

August Wilhelm Schouboe. Haud illaudabilis.

Julius Maag (cfr. April 1834). Laudabilis.

Ludvig Peter Christian Reiersen. Laudabilis.

Jens Frederik Løve. Haud illaudabilis.

Wilhelm Christoffer Crone. Laudabilis.

Carl Ludvig Bull. Haud illaudabilis.

Bernt Adolph Castenskjold. Haud illaudabilis.

Georg Waldemar Aagaard. Laudabilis.

Harald Hother Edvard Holstein. Haud illaudabilis.

Christian Alfred Holm. Haud illaudabilis.

Til den juridiske Examen for Ustuderede havde meldt sig 30, hvoraf 5 udebleve fra den mundtlige Prøve. De Øvrige erholdt følgende Charakterer:

Otto Frederik Kralund. Beqvem.
Hans Jørgen Müller. Beqvem.
Jacob Bartholdy. Beqvem.
Laurits Aagaard Hass. Beqvem.
Peter Lauesen. Beqvem.
Nicolai Bartholdy. Beqvem.
Peter Sørensen Wilmann. Beqvem.
Carl Gustav Tersling. Ei ubeqvem.
Frederik Ludvig Mynster. Beqvem.
Andreas Andresen. Beqvem.
Hans Jørgen Sand. Beqvem.
Christen Christensen Købke. Beqvem.
Peter Erik Ravn. Ei ubeqvem.
Johannes Ludvig Boie Schrøder. Beqvem.
Las Lassen. Beqvem.
Hans Henrik Thomsen. Ei ubeqvem.
Hans Budtz. Ei ubeqvem.
Johan Georg Leinfelder. Ei ubeqvem.
Søren Møller. Beqvem.
Georg Graah. Ei ubeqvem.
Adolph Julius Hammer. Ei ubeqvem.
Johan Casper Jørgensen. Ei ubeqvem.
Carl Christian Povelsen. Ei ubeqvem.
To ere blevne afviste.

Til den practiske Prøve meldte sig 34 Studerende, af hvilke 3 intet Specimen indleverede og af de indgivne Specimina bleve to befundne uantagelige. De øvrige bleve saaledes censurerede:

Hans Christian Hersom. (Exam. theor. 21 April 1831. Haud illaud.) Non contemnendum.

Peter Martin Orla Lehmann. (Exam. theor. 15 April 1833. Laud.) Laudabilis.

Søde Laurits Købke. (Exam. theor. 29 Octbr. 1833. Laud.) Haud illaudabilis.

Adolph Schouby Stender. (Exam. theor. 31 Octbr. 1833. Haud illaud.) Haud illaudabilis.

Niels Secher. (Exam. theor. 12 April 1834. Haud illaud.) Haud illaudabilis.

Carl Ludvig Holten. (Exam. theor. 14 April 1834. Laud.) Haud illaudabilis.

Anton Holger Jacobæus. (Exam. theor. 16 April 1834. Laud.) Haud illaudabilis.

Otto Jespersen. (Exam. theor. 24 April 1834. Laud.) Haud illaudabilis.

Simon Jørgen Bie. (Exam. theor. 1 Mai 1834. Haud. illaud.) Haud illaudabilis.

Henrik Ludvig Greve Holck. (Exam. theor. 30 Octbr. 1834. Laud.) Laudabilis.

Wilhelm Samuel Skeel. (Exam. theor. 23 Octbr. 1834. Laud.) Laudabilis.

Frants Johan Hansen. (Exam. theor. 25 Octbr. 1834. Laud.) Laudabilis.

Frederik Christoffer Jessen. (Exam. theor. 27 Octbr. 1834. Laud.) Laudabilis.

Favin Behagen Holten. Laudabilis.

Hack Kampmann. Laudabilis.

Johannes Anton Frederik Wilhelm Petersen. Haud illaudabilis.

Johannes Frederik Schrøder. Non contemnendum.

Johannes Andreas Hasselberg. Laudabilis.

Andreas Hjort Grove. Haud illaudabilis.

Wilhelm Billeskov Hjort. Laudabilis.

Ludvig Victor Serene d'Acqueria. Haud illaudabilis.

August Wilhelm Schouboe. Non contemn.

Ludvig Peter Christian Reiersen. Laudabilis.

Jens Frederik Løve. Haud illaudabilis.

Wilhelm Christoffer Crone. Laudabilis.

Bernt Adolph Castenskjold. Haud illaudabilis.

Georg Waldemar Aagaard. Haud illaudabilis.

Harald Hother Edvard Holstein. Haud illaudabilis.

Christian Alfred Holm. Haud illaudabilis.

Til den practiske Prøve for ustuderede Jurister havde meldt sig 26, men 4 af de indgivne Specimina bleve befundne uantagelige. De øvrige bleve censurerede saaledes:

Carl Christian Fischer (theor. Exam. 25 Octbr. 1831. Beqvem.) Vel.

Claus Frederik Bloch (theor. Exam. 8 Novbr. 1833. Beqvem.) Temmelig vel.

Peter Carl Zacharias Hansen (theor. Exam. 5 Mai 1834. Beqvem.) Temmelig vel.

Lars Niels Pagh (theor. Exam. 6 Mai 1834. Beqvem.) Temmelig vel.

Carl August Richter (theor. Exam. 6 Novbr. 1834. Ei ubeqvem.) Temmelig vel.

Carl Thomas Nyssum (theor. Exam. 7 Novbr. 1834. Beqvem.) Temmelig vel.

Otto Frederik Kralund. Vel.

Hans Jørgen Müller. Temmelig vel.

Jacob Bartholdy. Vel.

Lauritz Aagaard Hass. Temmelig vel.

Peter Lauesen. Temmelig vel.

Nicolai Bartholdy. Temmelig vel.

Peter Sørensen Wilmann. Temmelig vel.

Andreas Andresen. Vel.

Hans Jørgen Sand. Vel.

Christen Christensen Købke. Temmelig vel.

Johannes Ludvig Boie Schrøder. Temmelig vel.

Lars Larsen. Vel.
Johan Georg Leinfelder. Temmelig vel.
Søren Møller. Vel.
Georg Graah. Temmelig vel.
Johan Casper Jørgensen. Temmelig vel.

De til den fuldstændige juridiske Examens theoretiske Prøve opgivne Spørgsmaal vare:

1) Quinam sunt ex lege juris universalis limites juris defensionis sensu stricto?

2) Quomodo differunt delicta dolosa et culposa, tum fundamenti imputationis ipsorum, tum pænarum, quæ iis applicari debent, respectu?

3) Hvorledes bør Lovens 2—5—20 fortolkes?

4) Exposito jure accrescendi inter plures hæredes, testamento institutos, ex principiis juris Romani, demonstretur, quomodo jus patrium ab his discrepet?

5) Hvilke Retsvirkninger indtræde efter vor Lovgivning, naar et Ægteskab kjendes ugyldigt af en Nullitets-Aarsag?

6) Hvorledes ere de stiltiende Panterettigheder og de privilegerede Fortrinsrettigheder forskjellige?

7) Hvorvidt kan Uvidenhed om en Handlings lovstridige Beskaffenhed medføre, at Handlingen er utilregnelig til Straf?

8) Kan efter vor Lovgivning et Beviis ved Judicier i andre end de lovbestemte Tilfælde være tilstrækkeligt til at fælde den Tiltalte?

Til den juridiske Examen for Ustuderende vare følgende Spørgsmaal opgivne:

1) Kan et aftvunget Løfte være retligt forbindende?

2) Er Værgen efter vor nyere Lovgivning berettiget til Værgepenge af Capitaler?

3) Er den længstlevende Ægtefælle berettiget til for sin Deel af Boet at erholde Udlæg i Boets Eiendomme, naar intet fra Creditorernes Side derfor er til Hinder?

4) Er den i Lovens 5—14—4 bestemte Præscriptionstid af 20 Aar anvendelig paa Erstatningsfordringer?

5) Har Placaten af 12te Juni 1812 medført nogen Forandring i Straffebestemmelserne for qvalificeret Leiermaal?

6) Hvilket er efter vor Proceslovgivning Begrebet om private-criminelle Sager, og efter hvilke Kjendemærker kan det skjønnes, om en Sag bør behandles som privat?

Det til Examen practicum for de studerede Jurister opgivne Thema lød saaledes:

Kjøbmand Johan Nielsen laaner af sin Fader, Proprietair Nielsen, med simpel Obligation 6000 Rbd. Sølv. Faderen døer og kort efter ogsaa Sønnen, som efterlader betydelig Gjeld. Paa Skiftet efter Faderen paastaae dennes tvende Sønner, at de laante 2000 Rbd. skulle affortes i deres afdøde Broders Arvelod, hvorimod Curator bonorum i dennes Boe formener, at bemeldte Arvinger lige med de øvrige Creditorer i Johan Nielsens Boe bør concurrere for denne Gjeld, og paastaaer, at hans Arvelod uden Affortning bør indbetales i hans Boe.

Til den practiske Prøve for de ustuderede Jurister var Opgaven følgende:

I et Brev, foranlediget ved en sluttet Qvæghandel, med hvilken Kjøberen, Slagter Jensen, efterat have modtaget Qvæget, var utilfreds, udskjelder denne Sælgeren, Bonden Lars Pedersen, for en Bedrager. Under den i Anledning heraf af Lars Pedersen mod Slagter Jensen anlagte Injuriesag erklærer denne, at han ikke kan bevise, at noget Bedragerie er foregaaet ved Handelen, men han beviser derimod, at Lars Pedersen 8 Aar tilforn er bleven straffet for Tyverie med 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Til den fuldstændige juridiske Examen i Efteraaret 1835 meldte sig 34 Studerende, af hvilke een udeblev fra den skriftlige Prøve, een forlod denne og 14 udebleve fra den mundtlige Prøve. De øvrige erholdt følgende Charakterer:

Harald August Hoppe. Laudabilis.

Frederik Christian Emil Dahlstrøm. Laudabilis.

Andreas Conrad Putscher Linde. Laudabilis.

Ole Lund. Haud illaudabilis.

Frederik Paludan Müller. Haud illaudabilis.

Niels Anton Bahneberg. Haud illaudabilis.

Johannes Edvard Julius Elmqvist (cfr. April 1835). Laudabilis.

Johannes Frederik Otto Edvard Meyer. Haud illaudabilis.

Carl Diderik Meinig. Laudabilis.

Frands Christoffer Bruun. Laudabilis.

Peter Munthe Brun. Laudabilis.

Christian Frederik Julius Hegelund Liebe. Laudabilis.

Frands Andreas Færch. Haud illaudabilis.

Georg Ludvig Schmidt. Haud illaudabilis.

Niels Edvard Waldemar Hansen. Laudabilis.

Anton Peter Henrik Birch. Laudabilis.

Baron Wilhelm Joseph Henrich Schaffelitzky de Muckadell. Haud illaudabilis.
Severin Hastrup. Haund illaudabilis.

Til den juridiske Examen for Ustuderede havde 29 meldt sig, af hvilke 7 udebleve fra den mundtlige Prøve, der for de Øvrige havde følgende Udfald:

Christian Ludvig Scharling. Beqvem.
Ludvig August Lund. Beqvem.
Peter Johannes Poulsen. Beqvem.
Anders Bentzen. Beqvem.
Claus Thommerup Henrichsen. Beqvem.
Niels Ahrner Møller. Beqvem.
Peter Møller. Beqvem.
Carl Severin Luplau. Ei ubeqvem.
Adam Heinrich Gleerup. Ei ubeqvem.
Johan Caspar Jørgensen. Ei ubeqvem.
Otto Carsten Ludvig Ottesen. Ei ubeqvem.
Hans Peter Teilmann. Beqvem.
Ludvig Peter Sørensen. Beqvem.
Hans Frederik Carl Buchholtz. Beqvem.
Johan Peter Hoff. Beqvem.
William Tüchsen. Beqvem.
William Henry Hartmann Prom. Ei ubeqvem.
Niels Benzon Biering. Ei ubeqvem.

Christian Frederik Julius Risom. Ei ubeqvem.
Anton Valdemar Reess. Ei ubeqvem.
Peter Erik Ravn. Beqvem.
Jens Peter Møller. Beqvem.

Til den practiske Prøve for de studerede Jurister meldte sig 26, som erholdt følgende Charakterer:

Jens Frederik August Clementsen. (Exam. theor. 21 Octbr. 1834. Laud.) Laudabilis.
Thord Gudmundsen. (Exam. theor. 21 April 1831. Haud. illaud.) Haud illaudabilis.
Johannes Christian Hersom. (Exam. theor. 21 April 1831. Haud. illaud.) Haud illaudabilis.
Søde Laurentius Købke. (Exam. theor. 29 Octbr. 1833. Laud.) Laudabilis.
Edvard Christian Møller. (Exam. theor. 28 April 1835. Laud.) Haud illaudabilis.
Christian Overgaard. (Exam. theor. 28 April 1835. Haud illaud.) Non contemnendus.
Johannes Frederik Schrøder. (Exam. theor. 23 April 1835. Haud illaud.) Haud illaudabilis.
Nicolai Secher. (Exam. theor. 12 April 1834. Haud illaud.) Haud illaudabilis.

Julius Ferdinand Thomsen. (Exam. theor. 28 Octbr. 1833. Haud illaud.) Non contemnendus.

Johan Peter Theodor Thonning. (Exam. theor. 23 Octbr. 1834. Haud illaud.). Laudabilis.

Nicolai Zimmer. (Exam. theor. 29 Octbr. 1834. Haud illaud.) Haud illaudabilis.

Anton Peter Henrik Birch. Laudabilis.

Peter Munthe Brun. Laudabilis.

Frands Christoffer Bruun. Laudabilis.

Frederik Christian Emil Dahlstrøm. Laudabilis.

Johan Edvard Julius Elmqvist. Haud illaudabilis.

Nikolai Edvard Valdemar Hansen. Haud illaudabilis.

Severin Haftrup. Haud illaudabilis.

Harald August Hoppe. Laudabilis.

Christian Frederik Julius Hegelund Liebe. Laudabilis.

Andreas Conrad Putscher Linde. Laudabilis.

Carl Diderik Meinig. Laudabilis.

Johan Frederik Otto Edvard Meyer. Haud illaudabilis.

Frederik Paludan Møller. Haud illaudabilis.

Georg Ludvig Schmidt. Laudabilis.
Frands Andreas Førch. Haud illaudabilis.

Den practiske Prøve for ustuderede Jurister undersastede sig 24; af de indleverede Specimina bleve 4 befundne uantagelige, de øvrige bleve censurerede saaledes:

Nicolai Bartholdy (theor. Exam. 8 Mai 1835. Beqvem.) Vel.

Johannes Møller Erichsen (theor. Exam. 10 Novbr. 1829. Beqvem.) Temmelig vel.

Lauritz Aagaard Hass (theor. Exam. 7 Mai 1835. Beqvem.) Temmelig vel.

Anders Bentzen. Temmelig vel.

Hans Frederik Carl Buchholtz. Vel.

Claus Thommerup Henrichsen. Vel.

Johan Peter Hoff. Vel.

Ludvig August Lund. Vel.

Carl Severin Luplau. Temmelig vel.

Jens Peter Møller. Temmelig vel.

Niels Ahrner Møller. Vel.

Peter Møller. Vel.

Anton Valdemar Neess. Temmelig vel.

Peter Johan Poulsen. Vel.

Peter Erik Ravn. Temmelig vel.

Christian Frederik Julius Risom. Temmelig vel.

Christian Ludvig Scharling. Temmelig vel.

Ludvig Peter Sørensen. Vel.
Hans Peter Teilmann. Temmelig vel.
William Tüchsen. Temmelig vel.

De til den fuldstændige juridiske Examens theoretiske Prøve opgivne Spørgsmaal vare:

1) Disquiratur, num vis coactiva juri sensu subjectivo tanquam qualitas essentialis insit?

2) Quænam in poenis statuendis vis morali reatui delinquentis ex lege juris universalis tribuenda est?

3) Hvorledes er Befalingen i Pl. 16 Septbr. 1778 at fortolke i Forhold til L. 1—13—16 og i Henseende til Udtrykket: "private og borgerlige Sager"?

4) Quænam sunt præcepta juris Romani de pignore juste distrahendo et quomodo differunt a jure patrio?

5) Hvorvidt kan en Husbonde for et Skudsmaal, som han meddeler sit Tyende, drages til Ansvar enten af Tyendet eller af Andre?

6) Hvilken Ret kan Kjøberen af en fast Eiendom, hvorpaa han har modtaget Skjøde, gjøre gjeldende i Sælgerens Fallitboe, naar de i L. 5—3—28 bestemte Tidsfrister ere forløbne, uden at Skjødet er blevet tinglæst?

7) Kan Tyveri udøves ved Borttagelse af Gjeldsbreve?

8) Hvorledes er egen Tilstaaelses Beviiskraft forskjellig i civile og criminelle Sager?

De ustuderede Jurister fik følgende skriftlige Opgaver:

1) Medfører efter Naturretten Ægteskabsløftet Retsvirkninger?

2) Er D. L. 6—13—4 forandret ved Frd. 5 Marts 1734?

3) Bør Kostbarheder, som findes skjulte i rørligt Gods og hvis Eier ikke vides, henregnes til Danefæ?

4) Hvorvidt kunne Fordringer, der ikke grunde sig paa Contract, præskriberes?

5) Hvad forstaaes ved symboliske Injurier og hvorledes straffes de?

6) Hvilke ere Grændserne for Lehnsbesidderes Skiftejurisdiction?

Til den practiske Prøve for de studerede Jurister var Opgaven følgende:

Den 3 Juni 1790 oprettede Grosserer Henrichsen med sin Hustru Marie Henrichsen et reciprokt Testament, hvori bestemtes: "at den Længstlevende skal beholde det hele Boe, som sit eget uden Skifte og Deling med den først Afdødes Arvinger; skulde den Længstlevende indgaae nyt Ægteskab, udbetales til den først Afdødes Ar-

vinger 100 Rdlr. D. C. til Deling efter Arvelovene; dersom derimod den Længstlevende afgaaer ved Døden i ugift Stand, deles Boet efter Loven mellem begge Ægtefællers Arvinger." Efterat Grosserer Henrichsen ved Døden var afgaaet i Aaret 1820 og hans Enke var død i Foraaret 1835 uden at have indladt sig i nyt Ægteskab, tages Boet under Skiftebehandling. I Boet forefindes et Testament, dateret 12 Mai 1830, hvorved Madam Henrichsen skjænker til sin Brodersøn Kammerraad Jensen en Gaard i Kjøbenhavn, som i Aaret 1825 var tilfaldet hende som Arv efter en afdød Søster. Paa Skiftet paastaaer Kammerraad Jensen, som er den eneste Arving efter Madam Henrichsen, at denne Gaard bør forlods udlægges til ham, mod hvilken Paastand Arvingerne efter Grosserer Henrichsen, hans Brodersønner Peter og Jørgen Henrichsen, gjøre Indsigelse.

Til den practiske Prøve for de ustuderede Jurister var følgende Thema opgivet:

Brygger Knudsen bortleier i December Maaned 1834 den første Salsetage i sin Gaard til Secretair Jensen saaledes, at Leiligheden skal tiltrædes til Paaske-Flyttetid 1835. Efterat Secretair Jensen har beboet Værelserne i nogle Uger, flytter han paa Landet og bortleier dem til Instrumentmager Nielsen, som strax tager Værelserne i Besiddelse. Et Par Dage efter Indflytningen erklærer Brygger Knudsen ham, at han

uopholdelig maa flytte ud, og da Nielsen ikke hertil er villig, sagsøgtes han af Knudsen.

Til den fuldstændige juridiske Examen i Foraaret 1836 meldte sig 25 Studerende, af hvilke to forlode den skriftlige Prøve og 5 ikke indstillede sig til den mundtlige, der for de Øvrige havde følgende Udfald:

Greve August Sophus Ferdinand Trampe (cfr. April 1834). Laudabilis.

Mathias Johannes Rosenørn. Laud.

Peter Ivar Julius Lunn. Laudabilis.

Carl Emil Dahlerup. Laudabilis.

Andreas Christian Anton Kjerulf (cfr. April 1834). Haud illaudabilis.

Georg Wilhelm Ludvig Drechsel. Haud illaudabilis.

Peter Frederik Constantin Brun. Haud illaudabilis.

Nicolai Secher (cfr. April 1834). Haud illaud.

Knud Randropp. Haud illaudabilis.

Daniel Andreas Benedict Svendsen. Haud illaudabilis.

Ludvig Heckscher. Haud illaudabilis.

Severin Hastrup (cfr. Novbr. 1835). Laud.

Frederik Wilhelm Winther. Non contemn.

Baron Ivar Christian Rosenkrantz. Haud illaudabilis.

Georg Qvaade. Laudabilis.
Adolph Ludvig Carl de Coninck. Land.
Ludvig August Kramer (cfr. April 1833). Laudabilis.
Johan Wolfgang Oehlenschläger (cfr. April 1835). Haud illaudabilis.

Til den juridiske Examen for Ustuderede havde meldt sig 34, af hvilke een forlod den skriftlige Prøve og de af 6 indleverede Udarbeidelser bleve befundne uantagelige. To udebleve fra den mundtlige Prøve. De Øvrige fik følgende Charakterer:

Peter Petersen Geipel. Beqvem.
Stephan Peter Hansen. Beqvem.
Christian Carl Marzetta. Beqvem.
Christian Walsøe. Beqvem.
Carl Antonius Fritz Lavard Deichmann. Beqvem.
From Lassen. Ei ubeqvem.
Hans Frandsen Bech. Ei ubeqvem.
Anders Leerbech Mathiasen. Ei ubeqvem.
Lauritz Christian Frederik Michael Brandstrup. Ei ubeqvem.
Falch Frederik Carl Heilbuth. Ei ubeqvem.
Andreas Bredstrup. Ei ubeqvem.
Georg Ludvig Nyeholm. Ei ubeqvem.

Otto Carsten Ludvig Ottesen (cfr. Novbr. 1835). Beqvem.

Wilhelm Ernst Mantzius. Beqvem.

Christian Henrik Edvard Müller. Ei ubeqvem.

Thierry Peter Tutein. Ei ubeqvem.

Just Magnus Wilhelm Draskau. Beqvem.

Niels Ammitzbøll. Beqvem.

Carl Christian Nielsen. Beqvem.

Anton Waldemar Neess (cfr. Novbr. 1835). Ei ubeqvem.

Hans Frederik Lauritz Larsen. Ei ubeqvem.

Hans Jørgen Hermann Kraglund. Beqvem.

Carl Emil Lindorff. Ei ubeqvem.

To bleve afviiste.

Til den practiske Prøve for de studerede Jurister indstillede sig 15, som erholdt følgende Charakterer:

Peter Christian Harald Hornbech. (Exam. theor. 27 Octbr. 1834. Haud. illaud.) Laud.

Johan Christian Westen Berg. (Exam. theor. 28 Octbr. 1834. Laud.) Haud illaud.

Mathias Johannes Rosenørn. Laud.

Peter Ivar Julius Lunn. Laudabilis.

Carl Emil Dahlerup. Laudabilis.

Peter Frederik Constantin Brun. Haud illaudabilis.

Knud Randropp. Haud illaudabilis.

Daniel Andreas Benedict Svendsen. Haud illaudabilis.

Ludvig Heckscher. Laudabilis.

Severin Hastrup. Laudabilis.

Baron Ivar Christian Rosenkrantz. Haud illaudabilis.

Georg Qvaade. Haud illaudabilis.

Adolph Ludvig Carl de Coninck. Laud.

Ludvig August Kramer. Haud illaudabilis.

Johannes Wolfgang Oehlenschäger. Haud illaudabilis.

Til den practiske Prøve for ustuderede Jurister havde meldt sig 24; hvoraf een forlod den skriftlige Prøve og det af een indleverede Specimen blev befundet uantageligt. De øvrige Specimina bleve censurerede saaledes:

Hans Budtz (theor. Exam. 12 Mai 1835. Ei ubeqvem.) Temmelig vel.

Anders Bentzen (theor. Exam. 6 Novbr. 1835. Beqvem.) Temmelig vel.

Peter Petersen Geipel. Vel.

Stephan Peter Hansen. Vel.

Christian Carl Marzetta. Vel.

Christian Walsøe. Temmelig vel.
From Lassen. Temmelig vel.
Hans Frandsen Bech. Temmelig vel.
Anders Leerbech Mathiasen. Temmelig vel.
Lauritz Christian Frederik Michael Brandstrup. Temmelig vel.
Falch Frederik Carl Heilbuth. Temmelig vel.
Andreas Bredstrup. Temmelig vel.
Georg Ludvig Nyeholm. Temmelig vel.
Otto Carsten Ludvig Ottesen. Temmelig vel.
Wilhelm Ernst Mantzius. Temmelig vel.
Christian Henrik Edvard Müller. Temmelig vel.
Thierry Peter Tutein. Vel.
Just Magnus Wilhelm Draskau. Temmelig vel.
Niels Ammitzbøll. Vel.
Carl Christian Nielsen. Temmelig vel.
Hans Frederik Lauritz Larsen. Temmelig vel.
Hans Jørgen Hermann Kraglund. Temmelig vel.

De til den fuldstændige juridiske Examens theoretiske Prøve opgivne Spørgsmaal vare følgende:

1) Exposita notione existimationis externæ disquiratur, num ex lege juris universalis jus circa existimationem obtineat?

2) Disquiratur, num ex jure universali consuetudines in mutua gentium relatione vim obligandi habere possint?

3) Hvorledes bør Lovens 5—8—13 fortolkes?

4) Comparentur præcepta juris Romani et patrii de notione et vi moræ in contractibus?

5) Hvad bør der efter den danske Lovgivning antages om Grændserne for Faderens Forpligtelse til at sørge for sit uægte Barn?

6) Hvorvidt medfører den danske Lovgivning en Begrændsning af Parternes Ret til at vedtage Gaardsfæstets Forbrydelse som Følge af Misligholdelse af Fæsterens Forpligtelse udenfor de lovbestemte Tilfælde?

7) Kan en ved en underordnet Ret afsagt exeqveret Straffedom blive Gjenstand for Appel, naar der senere fremkomne Oplysninger, hvorefter den Tiltaltes Strafskyld maa ansees større end der, efter de tidligere tilveiebragte Oplysninger, er antaget i den afsagte Dom?

8) Hvilke Regler gjelde efter vor Lovgivning om exceptio actoris et rei incompetentis?

Til den theoretiske Prøve for de ustuderede Jurister vare følgende Spørgsmaal opgivne:

1) Hvorvidt medfører Mangel af et Forbunds Opfyldelse Ret for Medcontrahenten til dets Ophævelse?

2) Kan den mindreaarige Mandsperson legitimere sit Slegfredbarn ved Tinglysning?

3) Hvilke Rettigheder tilfees ved Udlæg til Forauctionering i en fast Eiendom?

4) Hvilke Regler gjelde med Hensyn til Collision mellem den Kongelige Kasses reelle Ret hos de Kongelige Oppebørselsbetjente og de af disse udstedte Skjøder og Pantebreve?

5) Hvorvidt ophæves Begrebet om Nødværge derved, at den, som vil værge sig, selv ved et uretligt Angreb har givet Anledning til den Vold, som nu udøves imod ham?

6) Kunne Parterne renoncere paa den Exception, at fatalia appellationis ere udløbne?

Det til Examen practicum for de studerede Jurister opgivne Thema lød saaledes:

Kjøbmand Carstensen i Støge udsteder under 25 Februar 1829 en Panteobligation til sin Svoger, Grosserer Simonsen i Kjøbenhavn, for 5000 Rbdlr. r. S. med 1ste Prioritet i hans Kjøbmandsgaard i bemeldte Bye med tilhørende Brændeviinsværk og tilhørende Jorder. Under 6 Januar 1832 giver han Handelshuset Lübbers i Altona anden Prioritets Panteret i samme Eiendom næstefter 5000 Rbdlr. r. S. for 9000 Hamb. Mk. Be. eller 6000 Rbdlr. r. S., som han efter opgjort Contocourant er bleven Handelshuset skyldig. Den 5 Marts 1834 døer Kjøbmand Carstensen og i hans Stervboe, som er fallit, findes den til Grosserer Simonsen udstedte Panteobligation, samt en Declaration af denne, dateret 16 April 1833, hvori han erklærer, at han har eftergivet sin Svoger hans Gjeld til ham i

det Øiemed, at han ved at optage et nyt Pantelaan af 5000 Rbdlr. r. S. i sin Gaard skulde kunne gjenoprette sin Credit og fortsætte sin Handel. Paa Skiftet lader Grosserer Simonsen erklære, at han erkjender, at han intet Krav kan gjøre gjeldende uagtet den til ham udstedte Panteobligation ei endnu er udslettet af Pantebogen og at han overlader det til Rettens Afgjørelse, hvem denne Eftergivelse fra hans Side skal komme tilgode. Den pantsatte Eiendom udbringes til 8000 Rbdlr. r. S., af hvilken Sum Handelshuset Lübbers lader paastaae forlods Betaling af deres Panteforbring, medens de øvrige Creditorer paastaae, at de 5000 Rbdlr. af Kjøbesummen bør indgaae i den fælleds Masse.

Det til den practiske Prøve for de ustuderede Jurister opgivne Thema lød saaledes:

Odense Communitet, der efter et gammelt af Kong Christian IV. udstedt Kongebrev har Ret til en aarlig Afgift af 16 Tdr. Rug af Hvedstrup Sognekald i Fyen, søger under 5 Febr. 1835 Sognepræsten Hjorth til at betale den resterende Afgift for 25 Aar fra 1810 til 1835, begge inclusive, hvilken Afgift har været udredet af Formanden i Kaldet, men ved en Forsømmelse af vedkommende Regnskabsfører ei er bleven opkrævet siden Indstævnte i December 1809 beskikkedes til Sognepræst for bemeldte Kald. Denne formener, at Communitetets Fordring, i det mindste forsaavidt hans Embedstid vedkommer, maa ansees præskriberet og nedlægger i Henhold hertil sin Paastand.

Juridisk Tidsskrift.

Udgivet

af

Kolderup-Rosenvinge, Professor, R. af D.
P. Bang, Professor, R. af D.
L. J. Holm, Justitsraad.

Otte og tyvende Bind.

Kjøbenhavn 1837.

Trykt og forlagt af Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Rec. March 7, 1905

Da Meddelelsen i juridisk Tidsskrift af Lands-Over- samt Hof- og Stads-Rets-Domme allerede ved Tidsskriftets Overtagelse af den nærværende Redaction refererede sig til et ældre Tidsrum end ønskeligt var, og da det har viist sig, at man ved, som hidtil, at udgive omtrent 2 Bind om Aaret ei kunde afhjelpe denne Mangel uden at udelade Domme, som maatte antages at have Interesse, har jeg som Forlægger foranlediget, at nærværende Bind extra ordinem maatte bestemmes alene til Optagelse af Domme, medens jeg haaber, at der desuagtet endnu i Aar vil udkomme tvende Bind af Tidsskriftet af sædvanligt Indhold. Som Følge heraf leveres dette Bind for Subscribenterne til nedsat Priis.

Kjøbenhavn i Mai 1837.

A. Seidelin.

Staden, den første med Sluppen Morian, ført af Skipper Johan Andersen, og den anden med Dæksbaaden Enigheden, ført af Skipper Ole Olsen, hvilke Fartøier vare ladede med Granbrænde, tilhørende Grosserer Hambro her i Staden og beliggende ved den saakaldte "østersøiske Compagnies Plads", have efter fælleds Aftale bortsolgt endeel af bemeldte Ladninger, hvilken de til den Ende havde ladet blive tilbage i Rummet, samt at de derefter en Morgen have henbragt det solgte Brænde i Baaden til Wilders Plads, hvor det blev anholdt og ved Eftermaaling er befunden at have udgjort 1¼ Favn fra Sluppen Morian og 1½ Favn fra Dæksbaaden Enigheden. Ligeledes er det beviist, at Arrestanten, Matros Isack Olsen, har været Styrmand Sandberg behjelpelig i at bortføre det forsvegne Brænde fra sidstnævnte Fartøi, samt at Arrestanten, Skipper Johan Andersen, uagtet han var Øievidne til at hans Styrmand, bemeldte Anders Nielsen, mod hans Forbud og Advarsel lod Brænde bortføre fra Sluppen Morian ved Hjelp af en til dets Mandskab hørende Matros, samt at han dertil brugte Fartøiets egen Baad, dog ikke har truffet nogen Foranstaltning til at forhindre denne ulovlige Handling.

Hvad nu Straffen angaaer hvormed Arrestanterne for ovennævnte deres Forhold ville blive at ansee, da vil samme, siden ingen af bemeldte Fartøier har været udreedet fra nogen dansk Havn og Frd. af 5te Febr. 1751 altsaa ikke kan blive at anvende i nærværende Tilfælde,

blive at bestemme efter Lovgivningens almindelige Bestemmelser om ulovligt Indgreb i Eiendomsretten.

Som Følge heraf ville Arrestanterne, Styrmand Samuel Sandberg og Matros Isack Olsen, der have bortført det ommeldte Brænde fra Dæksbaaden Enigheden uden Skipperens Vidende og Villie, blive at ansee for Tyverie efter Frd. 20de Februar 1789 §. 1, hvorhos Straffen efter Omstændighederne og i Medfør af Frd. 12te Juni 1816 skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage for den Første, og 2 Gange 5 Dage for den Sidste.

Hvad derimod Arrestanten, Styrmand Anders Nielsen, angaaer, da skjønnes hans Forhold ei at kunne henføres til Tyverie, eftersom Skipper Johan Andersen, til hvem Ladningen var betroet, har været vidende om den deraf skete Bortførelse, hvorimod saavel han, som Arrestanten, bemeldte Skipper Johan Andersen, hvilken Sidste ved ganske at undlade de Foranstaltninger, der, da Anders Nielsen ei vilde adlyde hans Forbud, stode i hans Magt til at forhindre den ham betroede Ladnings Forvanskelse, in specie ved at forbyde den til hans Mandskab hørende Matros, der var uvidende om at Brændet bortførtes i en ulovlig Hensigt, at være Styrmanden behjelpelig i denne Handling, har lagt for Dagen, at det ikke var hans alvorlige Villie at forhindre Anders Nielsen i Udførelsen af hans ulovlige Forsæt, og saaledes selv har gjort sig til Medvider i denne Gjerning, vil blive at ansee

med en efter Analogien af Lovgivningen om Bedragerie lempet arbitrair Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage for hver.

I Henseende til Erstatningen bliver intet at paakjende, da det bortførte Brænde er tilhændekommet dets Eier; derimod vil samtlige Arrestantere in solidum have at udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Hansen, tillægges 5 Rbdlr. Sølv i Salair, ligesom de og i Overeensstemmelse med Pl. af 19de April 1805, jfr. med Cancellie-Brev af 13de Januar 1818, efter udstanden Straf ved Politiets Foranstaltning vil være at bringe ud af Landet.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanterne, Skipper Johan Andersen, Styrmændene Anders Nielsen og Samuel Sandberg, samt Matros Isack Olsen, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, den Tredie i 3 Gange 5 Dage, og de Øvrige hver i 2 Gange 5 Dage, samt efter udstanden Straf ved Politiets Foranstaltning bringes ud af Landet.

Saa bør de og, een for alle og alle for een, udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Procurator Hansen, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 2.

Naar i en Justitssag den Sigtede eengang er bleven frifunden ved en Overrets-Dom, kan han, uagtet der siden erholdes Beviis imod ham, ikke for samme Forbrydelse tiltales eller dømmes enten ved samme eller nogen underordnet Ret. Spørgsmaal om Tyverie kunde ansees forbundet med Indbrud. Arbitrair Straf for at forlede til falsk Vidnesbyrd. 1—13—9 anvendt.

I Sagen:

Procurator Haagen, som Actor,

contra:

Arrestanten Gjærkræmmer Anders Hansen og dennes Hustrue Arrestantinden Christiane Hansdatter af Everdrup.

(Afsagt den 18de October 1831.)

Forsaavidt Arrestanten, Gjærkræmmer Anders Hansen, der er langt over criminel Lavalder, under nærværende i første Instants ved Wordingborgs nordre Birks Extraret behandlede og af Underdommeren med tiltagne Meddomsmænd paakjendte Sag har vedgaaet, at have Natten imellem den 27de og 28de Mai forrige Aar, som han foregiver i Følge med afdøde Gaardmand Niels Hansen af Størlinge, begivet sig ned i Huusmand Thorkild Nielsens Huus paa Aaside Mark og fravendt denne Mand endeel Penge m. m., maa det billiges, at Arrestanten for dette sit Forhold, for hvilket han tidligere har været actioneret, men ved denne Rets

eftersat af bemeldte Enkes Søn, og først fandt Leilighed til at undvige, efterat have tilføiet denne, som greb ham i Kjolen og vilde anholde ham, tvende Saar over Haanden med en Lommekniv.

Paa Grund af de saaledes med bemeldte Arrestants Forbrydelse forbundne graverende Omstændigheder, der dog ikke kunne qvalificere samme til at betragtes som Indbrud, vil han være at ansee med maximum af den i Frd. 20de Februar 1789 §. 1, jfr. med Pl. 30te November 1792, fastsatte Straf, ved hvilken Straf det hos Arrestantens Brøde med at have samme Nat tilsigtet at begaae Indbrud i Mads Jørgensens Enkes Udflyttergaard fra Vaarse, samt med ei behørigen at have oplyst 4 Kornsække, af hvilke 3 ere komne tilstede og vurderede til 5 Mk., hvilke Sække han vedgaaer at have fundet i Slutningen af Aaret 1827 paa Veien fra Kjøbenhavn til Roeskilde, findes at maatte ansees absorberet.

Endeligen er Arrestanten ved sin egen Tilstaaelse og de øvrige Oplysninger tilstrækkelig overbeviist, at have forledet sin Hustrue, Arrestantinden Christiane Hansdatter, til Meeneed, idet han om Morgenen den 2den Marts, efterat være undkommen fra Rasmus Pedersens Enkes Gaard, har underrettet bemeldte sin Hustrue om, hvad han den afvigte Nat havde gjort, men derhos formaaet hende til, saafremt der paa Grund af en Sæk og et Par Vanter, han ved Flugten fra sidstnævnte Sted havde efterladt, skulde

opstaae Mistanke imod ham, at benægte at vide Noget om, hvad han havde foretaget den omhandlede Nat, samt at nægte at Pækken og Vanterne vare hans, men foregive, at han længe tilforn havde tabt sine Vanter paa en Reise til Faster, ligesom han og, da Arrestantinden under Forhørene havde afgivet en saadan Forklaring, men yttrede, at hun ikke kunde gjøre Eed paa saadant Noget, i hendes Overværelse har erklæret, at hun med god Samvittighed kunde beedige sin Forklaring, hvortil hun da og strax erklærede sig beredvillig, uden at dog Dommeren dengang modtog Eden, hvilket derimod skete den paafølgende Retsdag, efterat hendes Forklaringer paany vare blevne hende forelæste og Vigtigheden af Eden, hvis Forklaring den foregaaende Retsdag var bleven hende og de øvrige indstævnte Vidner forelæst, paa det alvorligste var bleven hende betydet.

For dette Forhold, i hvis Følge Arrestanten saaledes har formaaet og tilskyndet sin Hustrue til Meeneed, vil han ikke kunne undgaae at ansees med en arbitrair Straf, der findes efter Omstændighederne at kunne fastsættes til 1 Aars Forbedringshuusarbeide, og bliver saaledes Arrestantens Straf i det Hele at bestemme i Medhold af Pl. 5te Juni 1822 til 3 Aars Arbeide som Forbedringshuusfange i Møens Tugt- og Forbedringshuus.

Hvad dernæst Arrestantinden, Christiane Hansdatter, angaaer, der ligeledes er langt over criminel Lavalder og ei befindes forhen tiltalt eller straffet, da har hun tilstaaet at have, som foranført, gjort sig skyldig i

Kitteraad Sporon tillægges i Salarium for Høiesteret 20 Rbdlr. Sølv, som udredes af de Tiltalte efter det fornævnte Forhold.

No. 3.

Naar nogen, som beviislig Mandatarius for en Anden, har opkrævet Penge, hvorved tredie Mand anseer sig præjudiceret, kan denne ikke holde sig til den, som har opkrævet Pengene, men maa søge den, paa hvis Vegne de bleve opkrævede.

I Sagen:

Forpagter Jensen paa Løvenborg,

contra:

Forvalter Torst sammesteds.

(Afsagt den 24de October 1831.)

Da Indstævnte, Forvalter Torst paa Løvenborg, der under nærværende Sag af Citanten, Forpagter Jensen sammesteds, søges til at betale 96 Rbdlr. 24 ß., som han har opkrævet hos de hoveriegjørende Bønder under Baroniet Løvenborg som en Afgift, der paahvilede dem istedetfor Vedligeholdelsen af adskilligt Hegn, ved den af ham for Underretten fremlagte af Baron Løvenskjold den 1ste Marts sidstleden udstedte Attest har godtgjort, at Opkrævelsen af denne Sum af ham er foretaget i hans Egenskab som Godsforvalter paa Baronens Vegne, samt at den af Sidstnævnte er ratihaberet, idet han har

tillagt Indstævnte Ordre til at tilbageholde Beløbet, saa maa det som en Følge af Sagens Natur og Grundsætningen i Lovens 3—19—2 antages, at Citanten, saafremt han ansaae sig berettiget til over denne Handling at føre Anke, maatte herom henvende sig til Besidderen af Baroniet, uden at han i denne Henseende kunde have nogen Tiltale til Indstævnte, som ikke paa egne Vegne har oppebaaret Beløbet, og det maa derfor, eftersom Bestemmelsen i 1—11—1 ikke kunde medføre at Indstævnte, som ikke ved hiin Opkrævning kan ansees at have paadraget sig noget personligt Ansvar til Citanten, skulde lide Dom i en ham saaledes uvedkommende Sag, billiges, at Underdommeren, overeensstemmende med hans Paastand, har afviist samme, hvisaarsag den paaankede Kjendelse ogsaa efter Indstævntes Paastand vil være at stadfæste, ligesom og Citanten at tilpligte til ham at udrede dette Søgsmaals Omkostninger, der bestemmes til 12 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir findes rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Kjendelse bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten betaler Citanten, Forpagter Jensen paa Løvenborg, til Indstævnte, Forvalter Torst sammesteds, med 12 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 4.

Det kan ikke, efter Laugs-Artiklerne af 10de Marts 1685, antages at være Andre udenfor Hattemagerlauget forment at forfærdige de saakaldte Silkehatte.

I Sagen:

Modehandler Mathow af Odense,

contra:

Hattemagerlauget sammesteds.

(Afsagt den 31te October 1831.)

Under nærværende Sag paaanker Citanten, Modehandler Mathow af Odense, en i første Instants ved bemeldte Kjøbstads Politieret den 3die Mai d. A. afsagt Dom i en Sag mellem Citanten paa den ene og det indstævnte Laug paa den anden Side, betræffende hvorvidt Citanten ved at forfærdige og falholde Hatte, betrukne med Silkefløs, har gjort Indgreb i Laugets Privilegier, ved hvilken Dom Citanten er anseet med en Mulct af 5 Rbdlr. Sølv til lige Deling imellem Kæmnerkassen og Hattemagerlauget, samt tilpligtet at betale Processens Omkostninger med 5 Rbdlr. Sølv.

Forsaavidt nu Citanten her for Retten har fremsat den Exception mod Søgsmaalet, at de Indstævnte formeentlig ikke have beviist, at Hattemagerne i Odense udgjøre noget Laug, maa det bemærkes, at denne Exception ikke imod de Indstævntes Protest kan tillægges nogen Virkning, eftersom den strider mod den af Parterne i første Instants brugte Procedure, ifølge hvilken

det er in confesso mellem dem, at Hattemagerne i Odense udgjøre et Laug, hvorhos det tillige foreløbigen maa bemærkes, at Parterne efter Proceduren maa antages at være enige i, at de Hattemagerlauget i Kjøbenhavn den 10de Marts 1685 forundte Laugs-Artikler ere gjeldende ogsaa for Hattemagerlauget i Odense.

For dernæst at kunne afgjøre hvorvidt Citanten ved at have forfærdiget af de saakaldte Silkehatte, kan antages at have handlet til Præjudice for de Indstævnte med Hensyn til at de citerede Laugsartiklers §. 1 bestemmer, at ingen maa sig af Hattemagerhaandværket ernære, førend han tager sit Borgerskab og er i Hattemagerlauget indskreven, vil det være nødvendigt først at undersøge, hvorvidt det henhørte til Hattemagerhaandværket at forfærdige saadanne Hatte; thi at det ikke kan være nok, at en Hovedbedækning gives Navn af en Hat for at Hattemagernes Privilegier paa samme kan blive anvendelige, indsees let.

Hensees nu til, at de ommeldte Artiklers §. 5 bestemmer, at ingen Hatte, af hvad Slags det end er, enten Castor eller Uld maa indføres fra fremmede udenlands Stæder, og at sammes 6te §. ved at opregne de Materialier, hvoraf Negotianter maa lade forfærdige Hatte ved Hattemagere i Lauget, kun nævner Bævers, Kameels, Kanin-Haar, Uld eller andet deslige, maa det antages at kun saadanne Hovedbedækningers eller Hattes Forfærdigelse henhører til Hattemagerhaandværket, hvortil Hovedsubstantsen, hvoraf de forfærdiges, er

Castor, Uld eller deslige, under hvilken Cathegorie de saakaldte Silkehatte, forsaavidt de forfærdiges af Pap eller Straae og kun overtrækkes med Silkefloes, ikke skjønnes at kunne henføres.

Vel har nu Citanten vedgaaet ogsaa at have forfærdiget nogle Silkehatte paa Filt, men da han efter den af ham givne ydderligere Forklaring af disse Ord, kun kan antages at have vedgaaet, at have overtrukket nogle Filthatte med Silkefloes, og det iøvrigt ikke imod hans Benægtelse er godtgjort, at han har befattet sig med selv at tilberede Filten, skjønnes han saa meget mindre herved at have gjort noget Indgreb i Hattemagerlaugets Rettigheder, som det efter Sagens Natur maa være Hattemagerne aldeles uvedkommende, hvormed de af dem solgte Hatte senere blive overtrukne.

Da det saaledes ikke kan antages, at Citanten ved at forfærdige og falholde de ommeldte Hatte har gjort Indgreb i de Indstævntes Rettigheder, vil han blive at frifinde for deres Tiltale i denne Sag, uden at det under denne private Sag kan blive at paakjende, hvorvidt han iøvrigt i det ham meddeelte Borgerskab som Modehandler har havt tilstrækkelig Hjemmel til at forfærdige og falholde bemeldte Hatte eller ei.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Citanten vil være at forelægge en passende Frist til at foranstalte den af ham den 12te September d. A. fremlagte Skrivelse afskreven paa det til Indlæg her for

Retten anordnede stemplede Papiir. Iøvrigt har det behørige stemplede Papiir under Sagen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Modehandler Mathow af Odense, bør for de Indstævnte, Hattemagerlauget sammesteds, deres Tiltale i denne Sag fri at være. Processens Omkostninger ophæves.

Derimod forelægges Citanten en Frist af 8 Dage efter denne Doms Afsigelse til at foranstalte den af ham den 12te September d. A. fremlagte Skrivelse afskreven paa det til Indlæg her for Retten anordne stemplede Papiir.

No. 5.

Spørgsmaal om, til hvad Tid en contractmæssig Leverance burde finde Sted, da Contracten ei havde fastsat samme.

I Sagen:

Kammerherre, Hofjægermester, Baron v. Løvenskjold til Løvenborg,

contra:

Forpagter Jensen paa Løvenborg.

(Afsagt den 7de November 1831.)

Nærværende i første Instants af Indstævnte, Forpagter Jensen paa Løvenborg, mod Citanten, Kammerherre, Hofjægermester, Baron Løvenskjold til Løvenborg, inden Baroniet Løvenborgs Birketing anlagte

Sag, har sin Oprindelse af en mellem Parterne indgaaet Forpagtningscontract om Hovedgaarden Løvenborg og Afbyggergaarden Severinsminde, ved hvis 18de §., der handler om det Brændsel og gavngjørende Træ, som aarligen er tilstaaet Forpagteren, det blandt andet er vedtaget, at der fra Ulkestrup Mose skulde leveres ham frit 168 Læs Tørv, nemlig 64 Læs til Severinsminde og Resten til Løvenborg.

Da nemlig Citanten i Aaret 1829 endnu ikke havde leveret dette Qvantum Tørv indtil den 17de November, lod Indstævnte ham samme Dag underrette om, at han agtede, ved en til 1ste December næstefter berammet Licitations-Forretning, at anskaffe samme for Citantens Regning, hvorpaa han, efterat denne Forretning var afholdt og Tørven derunder var bortliciteret for mindste Bud til 372 Rbdlr. 2 Mk. Sedler og Tegn, saggav Citanten til at betale denne Sum tilligemed Omkostningerne i Anledning af Licitationen 44 Rbdlr. 4 Mk. 5 ß. tilsammen 417 Rbdlr. 5 ß. Sedler og Tegn med Renter fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen den 13de Marts 1830, samt desforuden 29 Rbdlr. 3 Mk. Sedler og Tegn, hvilken Sum Indstævnte formeente at komme tilgode for leveret Fourage og Smør.

Ved Dom af 9de November forrige Aar blev Citanten tilpligtet at betale Indstævnte fornævnte 417 Rbdlr. 5 ß. Sedler og Tegn, med Renter deraf 4 pCt., fra 13de Marts næstforhen indtil Betaling skeer, hvor-

imod han iøvrigt blev frifunden for Indstævntes Tiltale og Processens Omkostninger ophævede.

Denne Dom har Citanten nu indanket her for Retten og paastaaet samme deels stadfæstet, deels underkjendt og saaledes forandret, at Citanten frifindes for Indstævntes Tiltale og at Indstævnte tilpligtes at betale Processens Omkostninger for begge Retter med noget Tilstrækkeligt.

Indstævnte har derimod paastaaet Underretsdommen stadfæstet og sig tilkjendt Processens Omkostninger for Overretten hos Citanten.

Da Underretsdommen saaledes er upaaanket fra Indstævntes Side, bliver det følgelig blot at paakjende, hvorvidt Citanten kan være pligtig at tilsvare Indstævnte hvad Tørvenes Anskaffelse ved Licitation har kostet.

Hvad nu dette Spørgsmaal angaaer, da har Citanten til Styrke for den af ham nedlagte Paastand, anført, at da den foranciterede §. i Forpagtningscontracten ikke fastsætter nogen vis Tid, til hvilken det aarlige Qvantum Tørv skal leveres, saa maa det antages at være betimeligen leveret, naar saadant ikkun skeer inden Udløbet af Forpagtningsaaret, eller i alt Fald inden Udløbet af det Calenderaar, for hvilket Leverancen kan fordres. Paa Grund heraf formener Citanten at Indstævnte ikke paa den Tid, Licitations-Forretningen blev afholdt, har havt nogen Ret til at fordre og følgelig

ikke heller til for Citantens Regning at anskaffe det tilhandlede Qvantum Tørv.

Derimod formener Indstævnte, at det i Mangel af nogen bestemt Tid i Forpagtningscontracten for Tørvens Levering, maa antages at have været Contrahenternes Mening, at Tørven skulde leveres paa den Tid, paa hvilken det ellers var sædvanligt at hjemføre Tørv og indsætte samme i Husene. Da nu saadant i Almindelighed skeer imellem Høe- og Kornhøsten, til hvilken Tid Citanten ikke i det ommeldte Aar havde opfyldt, hvad der efter Forpagtningscontracten paalaae ham, formener Indstævnte, at Citanten maa være pligtig at erstatte hvad Tørvens Anskaffelse paa anden Maade har kostet.

Det skjønnes imidlertid ikke, at nogen af disse Meninger kan bifaldes.

Da nemlig Contracten ingen bestemt Leveringstid fastsætter, saa maa man i at afgjøre, naar Leveringen burde skee, tage Hensyn til, hvad der fornuftigviis kan have været Contrahenternes Mening.

Men ligesom det nu umiskjendeligen flyder af den Hensigt, hvori den aarlige Ydelse af Brændsel for Forpagteren maa antages at være betinget, at dette maatte ydes ham paa en saadan Tid af Aaret, at han kunde føre sig det betingede Brændsel til Nytte i det Aar, hvorfor det skulde leveres ham, hvilken Hensigt aabenbar vilde forfeiles, naar den af Citanten antagne Fortolkning skulde lægges til Grund, saaledes kan det

ikke heller paa den anden Side formodes, at Yderen har villet paatage sig at opfylde eller indestaae for det umulige, hvilket, da her ikke er Spørgsmaal om Leverancen af et vist Qvantum Tørv overhovedet, men om et saadant, der skulde leveres fra en bestemt Mose, vilde blive Tilfældet, naar han skulde have forpligtet sig til ubetinget at levere samme paa den Tid, paa hvilken Tørv sædvanligen hjemføres, uden Hensyn til de Hindringer, der i et enkelt Aar formedelst Veirligets Beskaffenhed og andre ham utilregnelige Omstændigheder herfor maatte være i Veien.

At der i Forpagtningscontracten ikke er bestemt nogen vis Tid, paa hvilken de omhandlede Tørv skulde leveres, kan derfor alene antages at have sin Grund deri, at saadant ikke i Almindelighed lod sig bestemme, hvorimod dette maatte beroe paa de særegne Omstændigheder, hvoraf Præstationens Mulighed i hvert Aar var betinget. Vel har Indstævnte til Styrke for den af ham antagne Fortolkning af Forpagtningscontracten endnu paaberaabt sig, at det ved det med Fæstebønderne paa Løvenborg tidligere oprettede Hoveriereglement, var paalagt disse hver at hjemføre 8 Læs Tørv fra Ulkestrup Tørvelyng og sætte dem i Tørvehusene, hvoraf han, da det var ved Hoverie af Bønderne, at det i Contracten bestemte Qvantum Tørv skulde leveres Forpagteren fra Ulkestrup Mose, igjen udleder, at der i Forpagtningscontracten maa antages at være taget Hensyn til en saadan Tid, paa hvilken Tørven med Nytte

kunde sættes i Husene, ligesom han og har bemærket, at man med Føie har maattet ansee enhver Bestemmelse i Contracten om Tiden til Tørvenes Levering til Forpagteren for saameget mere overflødig, som der var en tidligere Bestemmelse for de Bønder, som skulde hjemføre den, om denne Tid; men da det er aabenbart, at Hoverieforeningen, der iøvrigt ligesaalidet som Forpagtningscontracten, har fastsat nogen vis Tid for Tørvens Hjemførsel, alene har havt Hensyn til det Sædvanlige ved at bestemme at Tørvene skulde sættes i Husene, og man følgelig af denne Forening ikke kan udlede nogen Forpligtelse for Bønderne til at hjemføre Tørvene paa en Tid, da dette formedelst Veirligets Beskaffenhed i et enkelt Aar endnu ikke lod sig gjøre, saa er det klart, at man ei heller af den Forbindelse, hvori Forpagtningscontracten staaer med Hoverieforeningen, kan udlede nogen Forpligtelse for Godseieren til at levere Forpagteren den Tørv, Bønderne skulde hjemføre, tidligere, end Omstændighederne tillode og han af Bønderne kunde fordre.

Som Følge heraf vil det ikke kunne antages, at Citanten har taget nogen Forsømmelse, der kunde berettige Indstævnte til at anskaffe den omhandlede Tørv for hans Regning, saafremt det fra Citantens Side maatte være beviist, at han i det Aar, hvorom her er Spørgsmaal, ikke har været istand til at levere Indstævnte det betingede Qvantum Tørv fra Ulkestrup Mose, forinden Licitations-Forretningen blev afholdt.

Men et saadant Beviis maa ansees præsteret ved det af Citanten under Sagens Drift her for Retten efter erhvervet Bevilling optagne Tingsvidne, efterdi det herved tilstrækkeligen er godtgjort, at det Qvantum Tørv, som efter Forpagtningscontracten skulde leveres Indstævnte fra Ulkestrup Mose i Aaret 1829, har været betimeligen skaaret og opsat paa Mosen, samt at der i Efteraaret er bleven gjort et Forsøg paa at hjemføre Tørven, men at det maatte opgives fordi Mosen formedelst Vand og Dynd var utilgjængelig for Heste og Vogne, og endelig at Citanten, saasnart det formedelst indtruffen Frostveir blev muligt at komme ud paa Mosen, har, forinden nogen anden erholdt Tørv fra samme, ladet det Qvantum, der tilkom Indstævnte, henføre og opsætte paa Løvenborg og Severinsminde.

Paa Grund heraf kan det Ophold, som Leverancen i det ommeldte Aar har lidt formedelst Hindringer, som det ikke stod i Citantens Magt at overvinde, alene ansees som et tilfældigt Uheld, hvorfor Indstævnte ikke paa nogen Retsgrund kunde kræve Erstatning af Citanten, og det saameget mindre som Citanten, efterat han var bleven underrettet om, at Indstævnte agtede at lade bemeldte Licitationsforretning afholde, har tilbudt Indstævnte at levere ham Brænde istedetfor Tørv efter et saadant Forhold, som af uvillige Mænd i Anledning af den mellem Parterne i saa Henseende værende Meningsforskjel maatte skjønnes at være passende, uden at Indstævnte herpaa har villet indlade sig, og Citanten saa-

ledes har viist sig villig til at gjøre, hvad der stod i hans Magt, for at Hensigten med den contractmæssige Leverance, forsaavidt denne ikke lod sig præstere, kunde opnaaes.

Vel har nu Indstævnte formeent, at Citanten i alt Fald maatte være pligtig at erstatte ham den Sum, som Licitationsbudet og Forretningens Omkostninger beløbe, af den Grund, at de leverede Tørv i større eller mindre Grad have været vaade og frosne og saaledes ubrugelige, men om det endog kunde antages, at Indstævnte kunde være berettiget til at fordre Tørv af bedre Qvalitet, end der efter Veirligets Beskaffenhed og andre Citanten utilregnelige Omstændigheder i det ommeldte Aar kunde leveres ham fra Ulkestrup Mose, eller at den leverede Tørvs Beskaffenhed i alt Fald maatte tilskrives nogen uforsvarlig Behandling, saa maa dog Spørgsmaalet om, hvad Erstatning Indstævnte af forncevnte Grund kunde tilkomme, antages at ligge udenfor nærværende Sag, siden denne efter Indholdet af den til Forligelsescommissionen indgivne Klage af 13de Marts forrige Aar ikke er grundet paa nogen formeentlig uforsvarlig Leverance, men ligesom den i Klagen paaberaabte Licitationsforretning ikkun gaaer ud paa Mangel af Levering i rette Tid, og Citanten altsaa, naar denne sidste Grund, som foran viist, ikke kan billiges, maa blive at frifinde for Indstævntes Tiltale.

I Henseende til Processens Omkostninger i første Instants vil Underretsdommen være at stadfæste; der-

nod vil Indstævnte efter Omstændighederne have at betale Citanten Processens Omkostninger her for Retten med 25 Rbdlr. Sølv.

Kongens Kasses Ret bliver at forbeholde, saavel med Hensyn til det i Underretsacten Pag. 29—37 indførte Tingsvidne, der ikke er særligen beskrevet paa stemplet Papiir, som til den af Indstævnte ved Indlæg af 18de Juli d. A. fremlagte, mellem Parterne den 12te Mai 1826 indgaaede Tillægscontract, saafremt det maatte findes, at samme ikke er skreven paa det behørige stemplede Papiir.

Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papir her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Kammerherre, Hofjægermester, Baron v. Løvenskjold til Løvenborg, bør for Indstævnte, Forpagter paa Løvenborg Jensens Tiltale i denne Sag fri at være.

I Henseende til Processens Omkostninger bør Birketingsdommen ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten betaler Indstævnte til Citanten med 25 Rbdlr. Sølv.

Kongens Kasses Ret forbeholdes med Hensyn saavel til det i Underretsacten Pag. 29—37 indførte Tingsvidne, der ikke er særligen beskrevet paa stemplet Papiir, som til den af Indstævnte ved Indlæg af 18de Juli d. A. fremlagte, mellem Parterne den 12te Mai 1826 oprettede Tillægscontract, saafremt det

den paaberaabte Grund maatte ansees uberettiget til at paaanke Dommen, ikke kunne tages til Følge og Sagen bliver følgelig at paakjende i Realiteten.

Hvad nu først den Uovereensstemmelse angaaer, der formeentligen finder Sted mellem Citantens Stævning og Paastand ved Underretten paa den ene, og de af ham udtagne Klager paa den anden Side, da har Citanten vel i Hovedklagen af 7de September forrige Aar alene begjert de Indstævnte indkaldte til Forligelsescommissionen paa Grund af, at de, uagtet han havde advaret dem om ikke at sætte andet Aalestade end det, som ved Udskiftningen var dem tildeelt og de i Mands Minde og Hævdstid havde havt, dog havde udenfor de 8 Aalegaarde, hvortil de havde Rettighed, udsat 2 Aalegaarde med Hamme, østen for hans Aalestade paa Refsnæs, uden at han navnligen har tilkjendegivet, hvad det var han i den opgivne Anledning forlangte af de Indstævnte, men ligesom det dog af Klagens Indhold var aabenbart, at Citanten ansaae de Indstævnte uberettigede til den af dem foretagne Udvidelse af det ommeldte Aalestade, hvilket han desuden udtrykkeligen har tilkjendegivet i den af ham udtagne Continuationsklage af 18de November forrige Aar med Tilføiende, at saadant nu var beviist ved det af ham erhvervede Tingsvidne saavelsom at han ved den paaankede Udvidelse leed betydeligt Tab, saaledes faldt det og af sig selv, at hans Hensigt med Klagen nærmest maatte være den, at faae det formeentlige lovstridige Foretagende, hvorover han

førte Anke, hævet; saa at der ikke kan være nogen fornuftig Grund til at antage, at der ikke herom skulde være søgt Forlig mellem Parterne; og det saameget mindre, som Continuationsklagen ikke blot er indgivet for at prøve Forlig betræffende den ham formeentlig tilkommende Skadeserstatning, men og for at faae Sagen i det Hele mindeligen afgjort.

Som Følge heraf skjønnes det ikke, at den af Citanten siden udtagne Stævning, forsaavidt de Indstævnte derved ere indvarslede til at lide Dom til Ophævelsen af fornævnte deres formeentlig egenraadige og lovstridige Handling, saalidet som den af ham nedlagte Paastand, forsaavidt denne gaaer ud paa, at de Indstævnte skulde ansees uberettigede til at gjøre nogen Udbygning eller Tilbygning til fornævnte deres Aalestade, videre end hvad der fra Udskiftningen havde været antaget, kan antages at indeholde noget, der ikke allerede havde været Gjenstand for Paaklage til Forligelsescommissionen; thi vel have de Indstævnte ved denne Paastand bemærket, at den i alt Fald ikke har nogen allerede foretagen Udvidelse af Aalestadet, men kun en saadan, der i Fremtiden maatte gjøres, til Gjenstand, men om Citantens Paastand end maatte tages i denne Mening, ihvorvel det af Sagens Paaklage og Paastævning var klart, at det netop var den allerede gjorte Udvidelse, der havde foranlediget ham til at anlægge Sag, og det i sig selv vilde være uantageligt, at Citanten, idet han paastod de Indstævnte kjendte uberettigede til for Fremtiden

Paakjendelse i Realiteten i den Tilstand, hvori den var, da den den 12te Marts dette Aar optoges til Doms; thi vel er den i første Instants nedlagte Afviisningspaastand ikke blot bygget paa de forannævnte Grunde, men da Indstævnte, Gaardmand Jørgen Jensen, efter Beskaffenheden af hans Procedure her for Retten, maa antages at have deserteret de øvrige, og den af Indstævnte, Gaardmand Mads Hansen, for hvis Vedkommende Sagen efter Lovens 1—4—30 her ved Retten maa blive at paakjende efter den fremlagte Underretsact, afgivne og i bemeldte Act indførte Erklæring, viser at han selv ansaae den skete Udvidelse af bemeldte Aalestade for ulovlig og derfor ikke agtede at tage nogen Deel i nærværende Tvist, saa vil bemeldte til Styrke for den ved Underretten nedlagte Afviisningspaastand anførte yderligere Grunde ikke blive Gjenstand for Paakjendelse af Overretten.

Processens Omkostninger vil Indstævnte, Gaardmand Jørgen Jensen, efter Omstændighederne have at betale Citanten med 25 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør uefterrettelig at være, hvorimod Sagen hjemvises til Paakjendelse af Underdommeren i Realiteten i den Tilstand, hvori den var, da den den 12te Marts dette Aar optoges til Doms.

Processens Omkostninger betaler Indstævnte, Gaardmand Jørgen Jensen, til Citanten, Gaardmand Rasmus Larsen af Bjørnstrup, med 25 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 7.

En exceptio minorennitatis forkastet paa Grund af, at Excipienten med sin Curators Samtykke efter erholdt Bevilling havde etableret en Næringsvei, hvorfra den paastævnte Handel havde sin Oprindelse. En Dommer kan ei drages til Ansvar, fordi hans Mening ikke bifaldes af Overretten.

I Sagen:

Grosserer Søren Jacobsen,

contra:

Bager With i Nærum og Justitsraad og Birkedommer Rimestad.

(Afsagt den 14de November 1831.)

Citanten, Grosserer Søren Jacobsen, paaanker under nærværenge Sag en af Indstævnte, Justitsraad og Birkedommer Rimestad, i Egenskab af Kongens Foged, den 29de Juli sidstleden afsagt Kjendelse, hvorved en af Førstmeldte hos Indstævnte, Bager With i Nærum, for hans Tilgodehavende hos denne efter Forlig

af 27de Februar dette Aar, stort 340 Rbdlr. 5 Mk. Sedler og Tegn, foruden Forligets Tinglæsnings Omkostninger, reqvireret Execution blev negtet Fremme paa Grund af, at denne Indstævnte, næst at fremsætte Mindreaarigheds-Exception, protesterede imod Executionsforretningens Afholdelse.

Hvad nu først angaaer Bager Withs Paastand om Sagens Afviisning, da maa den af ham til Styrke herfor anførte Grund, at hans beskikkede Curator, skjøndt hans Mindreaarighed har været Citanten bekjendt, ikke under Sagen er indvarslet, antages at henhøre til Realiteten og kan saaledes ikke bevirke Sagens Afviisning her fra Retten, men vil nedenfor blive Gjenstand for nærmere Undersøgelse.

I Henseende til Sagens Realitet, der altsaa nu bliver at tage under Paakjendelse, bemærkes, at det vel er oplyst, at Indstævnte, eftersom han er født den 3die Juni 1809, ikke havde opnaaet Myndighedsalderen paa den Tid, han indgik det under Sagen omhandlede Forlig uden at hans Curator dertil var kaldet, ligesom det ikke heller imod Indstævntes Benegtelse er godtgjort, at Sidstnævnte skulde have meddeelt Indstævnte noget specielt Samtykke til at afslutte den Handel, til hvis Opfyldelse han ved Forliget har forpligtet sig; men det findes dog ikke, at herpaa med Føie kan bygges nogen Indsigelse mod det omhandlede Forligs Gyldighed, da det med Hensyn til at Indstævnte med sin Curators Samtykke har kjøbt en Bagergaard, samt

at han i 2 Aar i Overeensstemmelse med en ham af Amtet dertil forundt Bevilling har udøvet Bagerprofessionen, maa antages, hvad ikke heller fra Indstævntes Side er modsagt, at hans Curator, overeensstemmende med Lovens 3—17—35, har samtykket i at han udøvede saadant Næringsbrug, hvoraf følger, at han ogsaa maa ansees af Curator i Almindelighed at være bemyndiget til at indgaae alle de Contracter, som udfordres til det af ham etablerede Næringsbrugs Fremme.

Da nu Bager With hverken har modsagt, at Citantens Fordring efter Forliget virkelig skulde, saaledes som deri ommeldes, hidrøre fra Indkjøb af Kornvarer, eller at disse skulde være indkjøbte til hans Haandterings Drift, saa er det en Selvfølge, at han, da han maa ansees at have været competent til paa egen Haand at indgaae den Contract, der ligger til Grund for Forliget, ogsaa maa være forpligtet ved dette, uden at hans Curator har været tilstede ved dets Indgaaelse, hvoraf atter følger, at Curators Indvarsling under nærværende Sag har været ufornøden.

Efter det saaledes Anførte vil den paaankede Kjendelse blive at kjende uefterrettelig, ligesom den ved samme standsede og sluttede Forretning bliver at ophæve og hjemvise til ny Foretagelse efter Citantens nærmere Requisition.

Forsaavidt imidlertid Citanten har paastaaet, at Fogden, om hvem det maa bemærkes, at han, skjøndt under Sagen stævnet til for sin Kjendelse og Forretning

at staade til Rette, hverken har mødt eller ladet møde, skulde tilpligtes deels in solidum med Indstævnte, With, at betale Omkostningerne ved den requirerede Executionsforretning med 18 Rbdlr. 4 Mk. 4 ß., og deels at erstatte ham, hvad han af sit Tilgodehavende efter Forliget ei maatte kunne erholde Fyldestgjørelse for, da kan denne Paastand ei komme i Betragtning, thi foruden at det ikke er oplyst, at Citanten virkelig har lidt noget Tab derved, at Executionsforretningen blev paa Grund af den indankede Kjendelse standset og sluttet, saa kan det ei heller billiges, at en Dommer, som befinder sig i den Nødvendighed at skulle bestemme sig for een af tvende Meninger, skulde kunne drages til Ansvar fordi Overretten maatte antage et andet Resultat end han, naar hans Decret dog ikke røber Uforstand eller Mangel paa retsindig Villie.

Derimod vil Indstævnte blive pligtig, overeensstemmende med Citantens Paastand, at tilsvare ham, foruden Omkostningerne ved den indankede Forretning med foranførte 18 Rbdlr. 4 Mk. 4 ß., endvidere dette Søgsmaals Bekostning med 20 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir findes rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Kjendelse bør uefterrettelig at være, og bør den ligeledes indankede paa Grund af samme standsede og sluttede Fogedforretning være ophævet, samt Fogden være pligtig til paany at foretage samme efter Citanten, Grosserer

Søren Jacobsens Requisition; saa bør Indstævnte, Bager With i Nærum, ogsaa til Citanten betale bemeldte Forretnings Bekostning med 18 Rbdlr. 4 Mk. 4 ß. Sedler og Tegn, samt endvidere dette Søgsmaals Omkostninger med 20 Rbdlr. Sølv, hvorimod Indstævnte, Justitsraad og Birkedommer Rimestad, bør for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 8.

Den Omstændighed, at en Person, der efter Fuldmagt har udstedt en Obligation for en Anden, desuden er givet en generel Bemyndigelse til at bestyre dennes Anliggender, af hvad Navn nævnes kan, kan ikke bevirke, at han for saadan Obligation kan sagsøges for sin Mandant.

I Sagen:

Kammeradvocaten paa Embeds Vegne,

contra:

Lands-Overrets samt Hof- og Stadsrets-Procurator Haagen, som Fuldmægtig for Mechanicus Ami Heinrich v. Pløtz.

(Afsagt den 14de November 1831.)

Indstævnte, Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets-Procurator Haagen, der ifølge fremlagt Ordre fra den

Kongelige Direction for Statsgjelden og den synkende Fond af 9de August d. A., under nærværende Sag søges af Kammeradvocaten paa Embeds Vegne til som Fuldmægtig for Mechanicus Ami Heinrich v. Pløtz, der for Tiden opholder sig paa Kysten Guinea, at indfrie en i bemeldte Pløtz's Navn til den Kongelige Kasse den 17de November 1827 udstedt og af Indstævnte efter fremlagt Fuldmagt af 19de Juni næstforhen underskreven Panteobligation, samt betale dennes paalydende Beløb 5000 Rbdlr. Sølv med Renter fra Stævningens Dato, den 13de August sidstleden, og Sagens Omkostninger m. v. skadesløs, har under Reservation af Tilsvar i Sagens Realitet, foreløbigen paastaaet Sagen afviist og sig tillagt Kost og Tæring.

Sin Ret til i nærværende Sag at holde sig til Indstævnte, støtter Citanten fornemmeligen paa den ovennævnte under 24de December 1827 tinglæste Fuldmagt, der foruden at berettige Indstævnte til paa Debitors Vegne at underskrive den paastævnte Obligation, i Almindelighed bemyndiger ham til i Pløtz's Fraværelse at bestyre alle dennes Anliggender af hvad Navn nævnes kan, og saaledes formeentlig paa den anden Side maatte forpligte Indstævnte til paa sin Mandants Vegne at lade sig sagsøge af 3die Mand.

Da imidlertid Fuldmagt efter sin Natur blot medfører, at Mandanten forbindes ved Fuldmægtigens Handlinger, men ikke paalægger denne nogen Forpligtelse imod tredie Mand, og da det ikke skjønnes at Ind-

stævnte ellers har foretaget sig noget, hvorved han kunde have paadraget sig Forbindtlighed til at lade sig i denne Sag sagsøge paa Pløtz's Vegne, saa vil Indstævntes Paastand være at tage til Følge. Den Kost og Tæring som bliver ham at tillægge, bestemmes til 10 Rbd. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har rigtig været brugt.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afviises.

I Kost og Tæring betaler den Kongelige Direction for Statsgjelden og den synkende Fond til Indstævnte, Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets-Procurator Haagen, 10 Rbdlr. Sølv.

No. 9.

Præscribtio immemorialis anvendt i en Tvist om, hvilken af tvende Communer Forpligtelsen til at vedligeholde en Vei paahvilede.

I Sagen:

Kjøbenhavns Magistrat,

contra:

Stiftamtmanden over Sjellands Stift, Kammerherre von Lowzow, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmand, som Amtmand over Kjøbenhavns Amt.

(Afsagt den 21de November 1831.)

Under nærværende Sag paastaae Citanterne, Kjøbenhavns Magistrat, Indstævnte, Stiftamtmand over

Sjællands Stift, Kammerherre v. Lowzow, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmand, som Amtmand over Kjøbenhavns Amt, tilpligtet af Amtsrepartitionsfonden at refundere til Stadens Kasse den Amtet, efter forfattet Regulation formeentlig paahvilende Andeel, i Omkostningerne ved den i Sommeren 1829 efter allerhøieste Approbation foretagne Anlægning paa Mac-Adams Maade af den Strækning af Strandveien, som gaaer fra Gammel Barton til Slukefter, med 1648 Rbdlr. 2 Mk. 3 ß. Repræsentativer tilligemed Renter deraf fra Dato af den til Forligelsescommissionen indgivne Klage indtil Betaling skeer, samt for Fremtiden at vedligeholde 190 Favne af bemeldte Veistrækning, hvorhos Citanterne have paastaaet sig tilkjendte Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Derimod har Indstævnte paastaaet sig frifunden for Citanternes Tiltale i denne Sag og sig tilkjendt Processens Omkostninger, samt Procurator Haagen, som hans befalede Sagfører, tillagt et passende Salarium.

Citanterne have støttet deres Paastand paa den Omstændighed, at Strandveien ifølge sin Beskaffenhed, da den tjener en heel Landstrækning til Vei til Hovedstaden, henhører efter Frd. af 13de Decbr. 1793 §. 1 til de mindre Landeveie, hvis Istandsættelse og Vedligeholdelse efter samme Forordnings §. 25 paaligger dem, som have Nytten deraf og for hvis Skyld de ere til, hvoraf formeentlig følger, at det maa paaligge Kjøben-

havns Amt, at udrede Bekostningerne ved det ommeldte Veistykke efter det Forhold, hvori de Grunde som støde til Veien, høre enten til Amtet eller til Staden; i hvilken Henseende det iøvrigt er in confesso mellem Parterne, at det omhandlede Veistykke begrændses paa den ene Side ganske af Amtets Grund og paa den anden Side tildeels af Amtets og tildeels af Kjøbenhavns Grund, samt at der, naar Amtet paadrages at concurrere med Staden Kjøbenhavn til bemeldte Veistykkes Vedligeholdelse i Forhold til som Veien begrændses af dets Grund, vilde tilkomme Amtet 190 Favne og Staden 116 Favne, ligesom det og er in confesso mellem Parterne, at det ommeldte Arbeide er foretaget under Reservation af Ret til Udgifternes Erstatning, hvis det maatte bevises, at Veistykket er Staden uvedkommende.

Skjøndt nu Indstævnte har indrømmet, at den Deel af Strandveien, som ligger udenfor Slukefter, maa ansees at henhøre til de mindre Landeveie, har Indstævnte dog ei villet indrømme, at det samme er Tilfældet med den Deel af Veien, som ligger indenfor Slukefter, efterdi denne Deel af Veien formeentlig henhører til Kjøbenhavns Grund, og Lovgiveren ved i den citerede Forordnings §. 1 at definere mindre Landeveie at være de, som føre enten fra en Kjøbstad til en anden, eller til almindelige Færge- og Ladesteder, eller og tjene en heel Landstrækning som Vei til nogen betydelig Kjøbstad, ikke har under Begrebet af Landevei indbefattet

Kjøbstadens Grund, der maa betragtes som en Deel af Byen og følgelig efter samme Forordnings §. 24 være Landboernes Veipligt uvedkommende, i hvilken Henseende Indstævnte har avanceret, at Staden Kjøbenhavn tilforn har eiet de tilgrændsende Jorder paa begge Sider af Veien lige til Slukefter, og at de af disse Jorder, som nu tilhøre Amtet, ere mageløgte, saa at ingen Deel af bemeldte Veistykke kan antages anlagt paa Amtets Grund.

Men denne Indstævntes Indsigelse kan ikke tillægges nogen Virkning, eftersom Citanterne have benegtet, at Staden nogensinde har eiet samtlige de det omtvistede Veistykke tilgrændsende Jordlodder, som nu tilhøre Amtet, og Indstævnte ikke har afbeviist denne Benegtelse.

Vel har Indstævnte anført, at Citanterne i alt Fald selv have tilkjendegivet, at de ansee det omhandlede Veistykke for at være Staden tilhørende, idet de have indtaget en Deel af sammes hele Længde til Gangstie og ladet samme beplante med Træer, men om endog Citanterne, forsaavidt de negte, at den ommeldte Veistrækning henhører til Stadens Grund, maatte antages at have været uberettigede til paa saadan Maade at disponere over samme, kan deraf dog ikke udledes nogen Forpligtelse for dem til at vedligeholde den øvrige Deel af bemeldte Veistykke.

Imidlertid skjønnes ikke rettere, end at Indstævnte maa blive at frifinde for Citanternes Tiltale i denne Sag, eftersom det ikke mod Indstævntes Benegtelse er

beviist, at Amtet nogensinde har deeltaget i det omhandlede Veistykkes Vedligeholdelse, men det endog paa den anden Side er af Indstævnte avanceret, at Staden Kjøbenhavn fra umindelige Tider har besørget Veireparationen paa det omhandlede Stykke, uden i denne Henseende nogensinde at forlange Bidrag af Amtet, og hvilket Assertum ikke af Citanterne er blevet specielt modsagt. For den status, der er fortsat gjennem umindelige Tider, maa der nemlig præsumeres at existere en Retsgrund, om det endogsaa nu er umuligt at oplyse samme, og den maa følgelig respecteres som retlig, indtil dens Uretmæssighed godtgjøres. Vel have Citanterne paaberaabt sig, at den omhandlede Vei er en offentlig Vei og at der følgelig ligesaa lidet ved Præscription som ved privat Overeenskomst kan gjøres nogen Forandring i den vedkommende Commune paaliggende Veipligt, men denne Argumentation kan ikke komme i Betragtning her, hvor ikke det Offentlige fordrer Veien istandsat, men to Communer stride om, hvem af dem der skal bekoste Istandsættelsen, hvilken Strid maa afgjøres efter de samme Regler, som enhver anden privat Sag.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve, dog at Citanterne betale Indstævntes beskikkede Sagfører, Procurator Haagen 12 Rbdlr. Sølv i Salair.

Under Sagen, der fra Indstævntes Side har været beneficeret, har det behørige stemplede Papiir været forbrugt.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Stiftamtmand over Sjellands Stift, Kammerherre v. Lowzow, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmand, som Amtmand over Kjøbenhavns Amt, bør for Citanterne, Kjøbenhavns Magistrat, deres Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves, dog at Citanterne betale det Indstævntes befalede Sagfører, Procurator Haagen, tilkommende Salair med 12 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Kjøbenhavns Magistrat,

contra:

Stiftamtmanden over Sjellands Stift, og Amtmanden over Kjøbenhavns Amt, Kammerherre Frederik Julius Greve af Knuth.

(Afsagt den 23de Mai 1832.)

Indstævnte bør for Citanternes Tiltale i denne Sag fri at være. I Salarium til Procurator Haagen og Justitsraad Salicath betale Citanterne, til den Første 12 Rbdlr. Sølv og til den Sidste 60 Rbdlr. Sølv; saa betale de og til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

No. 10.

Undersøgelse af det Spørgsmaal, om det, naar en Fæstegaard afbrænder, paaligger Jorddrotten eller Fæstebonden igjen at opbygge Gaarden. Den Omstændighed, at en Fæstebonde for sine Restancer efter Fæstebrev udsteder Obligation til Godseieren, kan ikke fritage ham for, naar Gaarden senere kommer i en anden Jorddrots Eie, til denne at betale Restancerne, forsaavidt disse ikke ere blevne afskrevne i Kassebogen og hans Qvitteringsbog, som indfriede ved Obligationen.

I Sagen:

Fæstegaardmand Ole Carlsen af Næsbye,

contra:

Hofjægermester, Baron Knuth til Rudbjerggaard.

(Afsagt den 12te December 1831.)

Nærværende Sag har i første Instants været anlagt ved Lollands Sønder-Herredsting af Indstævnte, Hofjægermester, Baron Knuth til Rudbjerggaard, mod Citanten, Fæstegaardmand Ole Carlsen af Næsbye, til Betaling af 215 Rbdlr. 78 ß. Sedler og Tegn i resterende Skatter og Afgifter for Aarene 1826 til 1829 samt første Halvaar 1830, saavelsom af Omkostningerne med en, til Sikkerhed for denne Fordring den 13de Juli 1830 i et Citanten tilhørende Stykke Rapsæd effectueret Arrestforretning, til Beløb 7 Rbdlr. 1 Mk. 15 ß., hvorhos Indstævnte paastod bemeldte Forretning stadfæstet og Citanten tilpligtet at betale Processens Omkostninger.

I denne Anledning fremkom Citanten med et Contrasøgsmaal, under hvis 1ste til 7de Post han formeente at komme 492 Rbdlr. tilgode hos Indstævnte i Erstatning for det Tab, han formeentligen havde lidt derved, at Indstævnte ei betimeligen havde opført Citantens Gaard, efterat denne i Juli Maaned 1826 ved ulykkelig Hændelse var afbrændt, ligesom han og under Contrasøgsmaalets 8de Post gjorde Fordring paa Tibagebetaling af en Sum af 268 Rbdlr. 23½ ß. Sedler og Tegn, hvilke Indstævnte formeentligen uretteligen havde oppebaaret af Citanten for nogle ældre Skatter, Afgifter og Laanekorn, hvorfor Citanten under 13de September 1819 havde udstedt Obligation til Rudbjerggaards daværende Eier, Etatsraad Dons, og hvilken Obligation Citanten, efterat den var solgt ved offentlig Auction i Etatsraad Dons's Boe, siden havde maattet tilkjøbe sig.

Da nu Citanten, som Følge heraf formeente at komme 760 Rbdlr. 23½ ß. tilgode hos Indstævnte, men derimod antog, at der i Indstævntes Fordring paa ham af 223 Rbdlr. 13 ß. burde afgaae 19 Rbdlr. 91 ß. for beregnet Landgilde og Arrestomkostninger, paastod han sig frifunden for Indstævntes Tiltale og ham derimod tilpligtet at betale Citanten 557 Rbdlr. 5½ ß. Sedler og Tegn, eller i alt Fald hvad Contrasøgsmaalets 1ste til 7de Post angik, Erstatning efter uvillige Mænds Skjøn. Saa nedlagde Citanten og Paastand om at tilkjendes Erstatning hos Indstævnte for den ham

ved den effectuerede Arrestforretning tilføiede Skade, Tort og Creditspilde med 500 Rbdlr. Sølv, eller efter uvillige Mænds Skjøn, samt at Indstævnte under et passende Tvangsmiddel burde tilpligtes at lade opføre den ved Citantens Fæstegaard endnu manglende fjerde Længde og derefter ved lovligt Syn at overlevere Citanten sin Fæstegaards Bygninger, samt endelig at betale Citanten saavel Hoved- som Contrasøgsmaalets Omkostninger skadesløst.

Ved Dom af 2den December forrige Aar blev Indstævnte frifunden for Citantens Tiltale, hvorimod den hos Sidstnævnte effectuerede Arrestforretning blev stadfæstet, og Citanten tilpligtet at betale Indstævnte fornævnte 223 Rbdlr. 13 ß. Sedler og Tegn, men Processens Omkostninger ophævede.

Denne Dom har nu Citanten, efter meddeelt beneficium paupertatis, indanket her for Retten, hvorhos han i Overeensstemmelse med en af ham erhvervet Bevilling til at det mellem Parterne omventilerede Spørgsmaal, detræffende Indstævntes Forpligtelse til at opføre den afbrændte Fæstegaards manglende Bygninger, maa tages under Paakjendelse a prima instantia her ved Overretten, saafremt det ved Sagens Paadømmelse skulde findes at Underdommeren uretteligen havde undladt at paadømme samme, har paastaaet Underretsdommen saavelsom den ved bemeldte Dom stadfæstede Arrestforretning underkjendte, tilsidesatte og forandrede saaledes, at Citanten aldeles frifindes for Ind-

stævntes Tiltale, samt at den af Indstævnte hos Citantens effectuerede Arrestforretning vorder ophævet, at Indstævnte derimod tilpligtes at betale Citanten saavel Reparation for den ham formeentligen ulovligen paaførte Arrest med 500 Rbdlr. Sølv eller, in subsidium efter uvillige Mænds Skjøn, som endvidere 557 Rbdlr. 5½ ß. Sedler og Tegn, eller in subsidium Erstatning for det ham formedelst Mangel af Huusrum paaførte Tab efter uvillige Mænds Skjøn, samt at tilbagebetale Citanten den i Aarene 1827 til 1829 uretteligen oppebaarne Landgilde og saavel heraf, som af de 557 Rbdlr. 5½ ß. Sedler og Tegn at udrede Renter fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen den 7de August 1830 indtil Betaling skeer. Saa har Citanten og nedlagt Paastand om at Indstævnte inden en vis passende Tid og under en daglig Mulct tilpligtes at opføre det ved Citantens Fæstegaard manglende 4de Huus og derefter ved lovligt Syn at overlevere Citanten Fæstegaardens Bygninger, samt endelig at betale Processens Omkostninger.

Indstævnte har derimod paastaaet Underretsdommen stadfæstet og sig tilkjendt Processens Omkostninger for Overretten hos Citanten med noget Tilstrækkeligt.

Hvad nu den af Citanten her for Retten nedlagte Paastand angaaer, da bliver det foreløbig at bemærke, at samme, forsaavidt den gaaer ud paa Tilbagebetaling af den i Aarene 1827 til 1829 formentlig uretteligen oppebaarne Landgilde samt at tilkjendes Renter af hvad

Citanten maatte komme tilgode hos Indstævnte, er udenfor hans Paastand i første Instants, forsaavidt bemeldte Landgilde maatte ansees indbefattet under de 19 Rbdlr. 91 ß., som Citanten har formeent at burde afgaae i Hovedsagsmaalet. Fornævnte Deel af Citantens Paastand maa altsaa bortfalde.

Hvad dernæst den øvrige Deel af Citantens Paastand angaaer, da bliver det først at paakjende, hvorvidt Indstævnte kan være pligtig at erstatte Citanten det Tab, hvilket denne formener at have lidt som Følge af, at hans Gaards afbrændte Bygninger ei betimeligen skal være blevne opførte.

Citanten har nemlig i denne Henseende paaberaabt sig, at uagtet hans Gaard afbrændte i Juli Maaned 1826, saa blev dog Staldhuset først opført i November Maaned 1827, samt siden i Løbet af samme Maaned Lade og Stuehuset, hvorimod det 4de Huus ei endnu er opført, samt at han, ved at hans Fæstegaards Bygninger saaledes ikke ere blevne opførte og ham i brugbar Stand betimeligen overleverede, skal have lidt et betydeligt Tab i de siden Gaardens Afbrændelse forløbne Aar, deels paa Foder og Korn, som han af Mangel paa Huusrum har maattet lade henstaae under aaben Himmel, deels paa hans Vintersæd, der af Mangel paa Tærskerloe først kunde lægges langt ud paa Efteraaret, deels paa hans Heste og Qvægbesætning, som han af Mangel paa Foder har maattet slaaet alt for tidlig paa Græs, ligesom han og formener, at Indstævnte, ved

ikke at sætte ham i Besiddelse af de behørige Bygninger til Gaarden, har været uberettiget til at affordre ham Hoverie, og at han derfor bør yde ham Godtgjørilse.

Forsaavidt nu Indstævnte har gaaet Citantens Contrapætentioner i Møde med den almindelige Indsigelse, at Citanten maa antages eengang at have frafaldet disse derved, at han under Arrestforretningen har erkjendt sig som Debitor for de i resterende Skatter og Afgifter derunder æskede 215 Rbdlr. 78 ß. Sedler og Tegn, da skjønnes denne Indsigelse ikke at kunne gives Medhold, siden Citanten, naar han ikke fandt noget at erindre mod denne Fordring, meget vel kunde vedgaae at være den æskede Sum skyldig, uagtet han antog at Indstævnte skyldte en større Sum til ham og at denne saaledes, naar der toges Hensyn til deres gjensidige Mellemværende, maatte blive hans Debitor, og det naturligviis maatte beroe paa Citantens eget Godtbefindende naar og hvorvidt han vilde gjøre sit formeentlige Krav paa Indstævnte gjeldende, saa at der af hans Forhold med ei at benytte samme under Arrestforretningen alene kunde flyde, at Fogden intet Hensyn dertil kunde tage i at afgjøre Arrestens Lovlighed.

Men det skjønnes ikke at Citantens Formening, at det ei kunde paaligge ham som Fæstebonde at opføre sin afbrændte Gaards Bygninger, men at saadant derimod burde foranstaltes af Indstævnte som Godseier, kan billiges; thi skjøndt det vel efter Lovens 3—13—10 maa antages, at en afbrændt Fæstegaards Opbyggelse

ikke kan skee uden Byrde for Jorddrotten, saa viser Artiklen dog tillige, ved at fastsætte at Bonden ei maa forlade et saadant Sted, men at han bør med Huusbondens og Byemændenes Hjelp, om han selv ei haver Middel dertil, at opbygge Gaarden eller Huset, at det egentlig er Fæstebonden, hvem Forpligtelsen til Gaardens Gjenopførelse paaligger, kun at han er berettiget til at fordre, at Huusbonden og Byemændene i saa Henseende bør komme ham til Hjelp, cfr. Frd. 28de Januar 1682 §. 13 og Frd. 29de Juli 1778; thi at han nogensinde skulde komme i det Tilfælde alene at bestride Gaardens Opførelse, kan paa den anden Side neppe udledes af Artiklen, da den Sætning: "om han selv ei haver Middel dertil", dog ikkun kan medføre, at det i modsat Fald ei kan fordres at Gaardens Opførelse udelukkende burde skee ved den Hjelp, Huusbonden og Byemændene have at yde ham, hvilket, naar Bonden manglede al Evne til at deeltage i Omkostningerne, dog maatte blive Tilfældet, kun at han i ethvert Tilfælde maatte forblive ved Gaarden og føre Opsynet med dens Gjenopførelse, samt i Mangel af anden Evne præstere det Arbeide, hvortil han ved sine Folk og sin Besætning er istand. Saavel Frd. af 28de Januar 1682 §. 13, der er gjentaget ved Frd. 20de Juli 1778, som sidstnævnte Anordning bestyrke og denne Fortolkning, idet de paalægge Byemændene, hvis Forpligtelse til at bistaae den brandlidte Fæstebonde i Lovens 3—13—10 er sat ved Siden af Huusbondens, at komme Bonden til

Hjelp, uden Hensyn til hans Evne, hvilket endog efter Placaten af 24de December 1802 bør finde Sted i det Tilfælde, at Gaarden er forsikkret, kun at der i saa Fald hvor det er venteligt, at Gaardens Opførelse kan skee uden Udgift for Bonden, bør tillægges dem billig Betaling for deres Arbeide.

Den af Citanten paaberaabte Cancellieskrivelse af 23de August 1794, cfr. Cancellieskrivelse af 17de Februar samme Aar samt Cancellieskrivelse af 15de October 1822, kan heller ikke antages at være grundet paa en modsat Fortolkning, da heri kun indeholdes den af Eiendoms Natur og Bestemmelserne i Brandforsikkrings-Anordningen for Landet af 29de Februar 1792 §. 2. 17 og 18 flydende Sætning, at Fæstebonden ei, uden særdeles Overeenskomst, kan være pligtig at udrede Brandcontingenten af hans Gaards forsikkrede Bygninger; men ligesom det, nagtet Forpligtelsen til at opføre Gaarden i Tilfælde af Ildebrand, fornemmelig paalaae Fæstebonden, dog maatte overlades til hans eget Godtbefindende, hvorvidt han, naar han ei ved Fæstecontracten selv havde forbundet sig til at bære de med Gaardens Forsikkring forbundne Udgifter, vilde føre sig den Hjelp til Nytte, hvortil Brandforsikkringen aabnede ham Adgang, saaledes er det og klart, at Jorddrotten, skjøndt Gaardens Gjenopbyggelse ikke i det Hele kunde falde ham til Last, dog i flere Henseender kunde finde det tjenligt for sig for egen Regning at holde sine Fæstegaards-Bygninger forsikkrede.

Det synes ogsaa, at den i Lovens 3—13—10 givne Bestemmelse, at Fæstebonden med sin Huusbonds Hjelp er pligtig igjen at opføre sin afbrændte Gaards Bygninger, ikke er uden Grund i Beskaffenheden af det Retsforhold, hvori de staae til hinanden; det er nemlig naturligt, at den, der ei kan benytte sin Eiendom paa anden Maade, end ved at overlade Brugen af samme til Andre paa en ubestemt lang Tid, ikke bør bære alle en Eiers sædvanlige Byrder, og Lovens 3—13—1 viser ogsaa ved at paalægge Fæstebonden, at holde sin Gaards Bygninger vedlige, at han har større Forpligtelse, end de, der i Almindelighed paaligge en Leier. Men hertil maatte da og tages Hensyn i at afgjøre det Spørgsmaal, hvorledes der skulde forholdes, naar Gaarden ved Ildebrand eller anden ulykkelig Hendelse tog Skade, i hvilket Tilfælde Bonden aabenbart med Hensyn til den ham paaliggende Forpligtelse, at holde Gaarden vedlige, vilde staae sig bedre end forhen, saafremt Huusbonden var pligtig paa egen Bekostning at forskaffe ham nye Bygninger istedetfor de ældre, hvorimod Huusbonden paa den anden Side fornemmelig med Hensyn til den Nødvendighed, hvori han dog i Tiden, naar Gaardens Bygninger ikke længere lode sig reparere, kunde komme, at maatte forsyne den med nye Bygninger, vilde gjøre sig en ubillig Fordeel paa Bondens Bekostning, saafremt denne udelukkende skulde bestride Gaardens Opførelse. Efter Grundsætningerne i den yngre Lovgivning vil Fæstebonden ogsaa nu ved Gaar-

dens Fratrædelse tildeels komme til at nyde Godtgjørelse for sine Bekostninger med dens Opførelse, nemlig forsaavidt Gaardens Tilstand ved Fratrædelsen i Sammenligning med den afbrændte Gaards Tilstand ved Modtagelsen, maatte, dog med behørigt Hensyn til den ham af Huusbonden og Byemændene ydede Hielp, kunde ansees som en af ham bekostet Forbedring og Istandsættelse af denne; thi om Fæstebonden end ikke efter Lovens 3—13 kunde, med Undtagelse af det i 3die Artikel ommeldede Tilfælde, fordre Erstatning ved Gaardens Fratrædelse for den Forbedring, han havde givet samme i sin Besiddelsestid, saa er en saadan Ret dog hjemlet ham ved Frd. af 8de Juni 1787, og denne Grundsætning, ifølge hvilken Fæstebonden ved at aflevere sin Gaard i en bedre Tilstand end han har modtaget den, er berettiget til at fordre Godtgjørelse, kan da ikke blive uden Indflydelse paa Fortolkningen af L. 3—13—10, betræffende den ham paaliggende Forpligtelse til igjen at opføre sin afbrændte Gaards Bygninger, idet nemlig samme nu maa ansees fyldestgjort forsaavidt Bonden blot afleverer en Gaard, der i Henseende til Bygning er ligesaa god som den han modtog.

Det vilde desuden være et med Hensyn til dets mulige Følger betænkeligt Princip, at give Fæstebonden, til hvis Varetægt og Omsorg Gaardens Bygninger ere betroede, og af hvem de skulde vedligeholdes, en Ret til paa Huusbondens Bekostning og uden nogen Opoffrelse fra sin egen Side at fordre sig forsynet med nye Byg-

-ninger, naar de ældre afbrændte; hvorimod den behørige Betryggelse for mulige Misligheder fra Bondens Side synes ved en billig Forening af begge Parters Tarv at opnaaes derved, at det paalægges ham efter Evne at foranstalte Gaarden igjen opført, mod at Huusbonden deltager i Byrden med ham, ligesom det og, med Hensyn til den naturlige Følelse, der i Ulykkestilfælde bør lede Enhver og fornemmelig de, der staae i et nøiere Forhold til hinanden, til at bistaae hinanden efter Evne, med Føie kunde gjøres Byemændene, hvilke i lignende Tilfælde vilde komme til at nyde lige Skjel, til Pligt, at komme den brandlidte Byemand til Hjelp.

Vel har Citanten formeent, at Indstævnte selv skulde have erkjendt, at det paalaae ham at foranstalte den afbrændte Gaard opført, idet han nemlig har paaberaabt sig en mellem Parterne indgaaet Forening, ved hvilken Citanten skulde have paataget sig at bestride Gaardens Opførelse, imod at hans bevilgede Bygnings-omkostninger bleve afskrevne paa hans Restancer, men skjøndt man paa den ene Side ikke kan billige den af Indstævnte her for Retten yttrede Formening, at den Benegtelse, Citanten i første Instants har gjort af en saadan Forenings Tilværelse, alene skulde have havt Hensyn til Opførelsen af det manglende Ladehuus, især da Indstævnte ved for Underretten at erklære, at han ei for Tiden saae sig istand til at afbevise Citantens Negtelse af den paaberaabte Forening, betræffende de afbrændte Bygningers Opførelse, selv har tilkjende-

givet, at han ansaae den nedlagte Benegtelse for at være almindelig, saa kan man dog paa den anden Side heller ingenlunde bifalde den Slutning, Citanten har villet udlede af Indstævntes Procedure, efterdi Indstævnte, forinden han fremkom med den af Citanten velevrerede Indsigelse, udtrykkelig havde paaberaabt sig, at Citanten, der havde modtaget sin Fæstegaard efter anordnet Syn, maatte være pligtig at holde den vedlige, og efter Ildebrand paa Grund af L. 3—13—10 at opbygge Gaarden med Husbondens og Byemændenes Hjelp, saa at den ommeldte Forening ikkun kan antages at være paaberaabt af Indstævnte som et yderligere Beviis paa, at det paalaae Citanten selv at foranstalte Gaardens Bygninger opførte.

Men naar det saaledes maa antages at have paaligget Citanten med Indstævntes og Byemændenes Hjelp at opbygge Gaarden, saa kan Indstævnte naturligviis ikke staae Citanten til Ansvar for det Tab, han maatte have lidt derved, at Gaarden ei er bleven opført tidligere og anderledes end skeet er, med mindre Indstævnte ved at vægre sig ved at yde Citanten den Hjelp, hvortil han var pligtig, maatte have lagt Hindringer i Veien for Gaardens betimelige Opførelse og Forsinkelsen heraf saaledes kunde tilskrives Jorddrottens ubeføiede Forhold. Men ligesom Citanten ikke har støttet sit formeentlige Krav paa Erstatning paa nogen saadan Vægring fra Indstævntes Side, hvorimod han grunder sanme paa den Formening, at Gaardens Opførelse maatte være

ham uvedkommende, saaledes er der ei heller nogen Anledning til at antage at slig Vægring har fundet Sted; thi foruden at den Henstand, Citanten har havt med Skatters og Afgifters Betaling i de siden Gaardens Afbrændelse forløbne Aar, vidner om, at han ei har været uden Understøttelse fra Hunsbondens Side, har Indstævnte og uden at Citanten, hvem Beviisbyrden i saa Henseende maatte paaligge, har godtgjort det Modsatte, paaberaabt sig at det fornødne Bygningstømmer forlængst har været Citanten anviist og at det tildeels endnu henligger i Skoven uden at være afhentet, ligesom Citanten og stiltiende har vedgaaet, at han end ikke har gjort nogen Fordring paa den Hjelp af Byemændene, hvortil han efter Lovens 3—13—10 var berettiget, saa at Aarsagen til, at Citantens Gaard ei er bleven tidligere opført, maa søges i hans eget Forhold.

Efter alt Foranførte maa det billiges, at Indstævnte, hvad de første 7 Poster af Citantens Contrasøgsmaal angaaer, er bleven frifunden for hans Tiltale, og det bliver saaledes overflødigt at undersøge, hvorvidt Citanten i alt Fald maatte have ført saadanne Beviser for Beskaffenheden og Størrelsen af det ham formeentligen paaførte Tab, at der med Hensyn dertil kunde tilkjendes ham nogen Erstatning efter uvillige Mænds Skjøn, hvilke naturligviis ikke selv kunde supponere de Omstændigheder in facto, hvorpaa Skjønnet skulde grundes, men derimod i saa Henseende maatte have at søge Veiledning i Vidnernes Forklaringer eller andre

under Sagen førte Beviser, ligesom det og er klart, at de Data, hvorefter et Skjøn skal kunne afgives, alle rede maae være beviste forend Dom til Erstatning efter uvillige Mænds Skjøn kan afsiges, da denne ellers imod Lovens 1—5—12 vilde blive uendelig, idet den kom til at hvile paa den Forudsætning, at saadanne Beviser kunde skaffes tilstede, hvorpaa et Skjøn kunde grundes.

Hvad dernæst de under Contrasøgsmaalets 8de Post omhandlede 268 Rbdlr. 23½ ß. angaaer, da har Citanten vel formeent, at denne Restance, der skyldtes for Skatter og Afgifter i Aarene 1818 og 1819, samt for noget Laanekorn og Landgilde, maatte ansees betalt ved den af ham for denne Gjeld, foruden 20 Rbdlr. for laante Penge, til Rudbjerggaards daværende Eier, Etatsraad Dons, under 13de September 1819 udstedte Obligation paa 288 Rbdlr. 23½ ß. og at Indstevnte, som Følge heraf, har været uberettiget til at afforde Citanten bemeldte Restance, hvilken han formeentlig alene kunde have at betale til Obligationens Eier; men da den af Indstevnte fremlagte Extract af det af Etatsraad Dons til ham udstedte Skjøde viser, at Kjøberen ifølge samme skulde indtræde i Sælgerens Rettigheder i Henseende til den paa Godset udestaaende Restance, i Overeensstemmelse med de erhvervede Domme og Kassebogen samt Bøndernes Qvitteringsbøger, og det ved den af Indstevnte producerede Extract af Godsets Kassebog, betræffende Citantens Conto for

Aarene 1818 og 1819, er godtgjort, at forommeldte Restance ikke har været afskreven i Kassebogen som betalt ved den af Citanten til Etatsraad Dons udstedte Obligation, saa kan det ikke antages, at Indstævnte, der benegter at have været vidende om en saadan Obligations Tilværelse, i det Hele skulde have været uberettiget til at affordre Citanten bemeldte Restances Beløb, da Citanten i det mindste med Hensyn til de Præstationer, til hvis Udredelse han ved sit Fæstebrev havde forpligtet sig, burde for det mulige Tilfælde, at Rudbjerggaard kunde komme i en Andens Eie, uden at den af Citanten udstedte Obligation blev cederet til den nye Eier, efter Grundsætningerne i Frd. 9de Februar 1798, have draget Omsorg for, at Restancens Indfrielse ved den af ham udstedte Obligation blev noteret i Godsets Kassebog, i hvilken Henseende det i alt Fald ikke kan falde Indstævnte, som senere Eier af Godset, til Last, at Citanten paa den Tid Obligationen blev udstedt, ei endnu var bleven forsynet med nogen Qvitteringsbog.

Forsaavidt Citanten dernæst har yttret, at Indstævnte i alt Fald maatte være uberettiget til at oppebære Landgilde for Aaret 1819, der er indbefattet under Obligationens paalydende Sum med 30 Rbdlr., paa Grund af, at den fremlagte Extract af Kassebogen viser, at dette Landgilde er betalt og som saadan afskreven i Kassebogen, da skjønnes denne Indsigelse ikke heller at kunne billiges, eftersom bemeldte Extract intet udviser om, naar saadan Afskrivning er skeet, og den

følgelig ikke kan godtgjøre, at saadant allerede skulde være skeet, da Indstævnte blev Eier af Rudbjerggaard; derimod skjønnes det ikke rettere, end at Citanten maa være berettiget til at fordre de 100 Rbdlr., der i fornævnte Obligation findes anførte for modtaget Laanekorn, tilbagebetalte, siden meerbemeldte Extract af Kassebogen viser, at denne Fordring ikke har været anført i Kassebogen, og den følgelig, da Citanten ei heller ved Kornets Udlaan endnu var bleven forsynet med nogen Qvitteringsbog, hvori hans Skyld i saa Henseende kunde noteres, ikke kan henføres til de Restancer, hvori Indstævnte, efter det til ham udstedte Skjøde paa Godset, var berettiget til at indtræde i Sælgerens Sted. Vel har Indstævnte formeent, at Citanten i alt Fald ved at betale Restancen til ham, maa antages at have erkjendt Indstævntes Berettigelse til at modtage Beløbet, men om end den af Citanten herimod gjorte Erindring, at han, der hverken kan læse Skrift eller skrive, var uvidende om, at man afskrev hvad han betalte, efterat Indstævnte var bleven Eier af Rudbjerggaard, paa den ommeldte ældre Restance, ikke, med Hensyn til den Oplysning, Citanten i alt Fald ved Andres Hjelp kunde have erholdt af sin Qvitteringsbog, efter saa lang Tids Forløb maatte kunne tages til Følge, saa skjønnes det dog ikke, at der af hans Forhold med ikke at modsætte sig den Maade, hvorpaa Afskrivningen skete, kan udledes noget Samtykke fra hans Side i at ville betale Restancen til Indstævnte under nogen anden Betingelse,

end at der ikke siden maatte blive Spørgsmaal om Indfrielsen af den af ham til Etatsraad Dons udstedte Obligation.

Derimod er det en Følge af hvad foran er anført med Hensyn til de 7 første Poster af Citantens Contrasøgsmaal, at Indstævnte, forsaavidt dette endvidere gaaer ud paa, at han under et passende Tvangsmiddel burde tilpligtes, at opføre det manglende 4de Huus ved Citantens Gaard, maa blive at frifinde for hans Tiltale.

Hvad dernæst endelig det af Indstævnte anlagte Hovedsøgsmaal betræffer, da vil Citantens Formening, at der i det paastævnte Beløb burde afgaae de for Aarene 1827 til 1829 under Navn af herskabelige Afgifter beregnede 12 Rbdlr. 60 ß., ikke kunne billiges, eftersom den Grund, hvorpaa Citanten støtter denne Formening, nemlig at Indstævnte var pligtig at opføre hans afbrændte Gaard, hvoraf Citanten igjen udleder, at han, saalænge saadant ikke var skeet, maatte være uberettiget til at affræve Citanten Landgilde og andre Afgifter til Herskabet, som foran viist er urigtig, og hvad de øvrige i Omkostninger med Arresten beregnede 7 Rbdlr. 31 ß. angaae, da kan disse efter nærværende Sags Udfald, der og maa have til Følge, at Indstævnte maa blive at frifinde for Citantens Tiltale, forsaavidt denne gaaer ud paa at erholde Reparation for den hos ham foretagne Arrest, ikke bortfalde.

Efter alt Foranførte vil Underretsdommen være at stadfæste, dog saaledes, at der efter Contrasøgsmaalets

8de Post bør afgaae 100 Rbdlr. i Hovedfordringen, saa at Citanten ikkun kan være pligtig at betale Indstævnte 123 Rbdlr. 13 ß. S. og T. ligesom den passerede Arrestforretning og ikkun med Hensyn til dette Beløb kan blive at stadfæste, hvorimod den iøvrigt vil være at ophæve.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Den befalede Sagførelse her for Retten har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir, har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes at Citanten, Færgegaardmand Ole Carlsen af Næsbye, ikkun betaler Indstævnte, Hofjægermester, Baron Knuth til Rudbjerggaard, 123 Rbdlr. 13 ß. Sedler og Tegn, samt at den hos Citanten effectuerede Arrestforretning ikkun for dette Beløb stadfæstes, hvorimod den iøvrigt bør være ophævet.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 11.

Naar genus causæ i Klagen til Forligelsescommissionen angives at være Paastand om en Contracts Opfyldelse, kan ikke derefter procederes om Erstatning for Contractens Ikkeopfyldelse.

I Sagen:

Kjøbmand Eliesar Roeschilde af Roeskilde,

contra:

Kjøbmand Fischer Philip i Rudkjøbing.

(Afsagt den 19de December 1831.)

Citanten, Kjøbmand Eliesar Roeschilde af Roeskilde, har under nærværende Sag principaliter paastaaet den paaankede Kjendelse af 21de Juli dette Aar, ved hvilken hans i første Instants nedlagte Paastand om Sagens Afviisning er forkastet, tilsidesat og den derefter i Realiteten afsagte Dom af 25de August næstefter, hvorved han er tilpligtet at betale Indstævnte, Kjøbmand Fischer Philip i Rudkjøbing, 60 Rbdlr. rede Sølv og 121 Rbdlr. 76 ß. Repræsentativer, med Renter 4 pCt. af begge Summer fra 25de Mai d. A. indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger skadesløst, kjendt uefterrettelig at være, hvilken Paastand han støtter paa den Omstændighed, at der formeentlig ikke forinden Stævningens Udtagelse og Sagens Incamination ved Underretten har været prøvet Forlig om Sagens Gjenstand, idet der nemlig ved Forligelsescommissionen, overeensstemmende med Hovedkla-

gens Indhold formeentlig kun har været Tale om Opfyldelse af den mellem Parterne indgaaede Handel, hvorimod Stævningen gaaer ud paa Tilbagetaling af det, der paa Handelen er erlagt til Citanten, og Erstatning for Handelens formeentlige Misligholdelse, altsaa ikke paa Contractens Opfyldelse, men paa den retlige Følge af, at den ikke er opfyldt og nu ikke paastaaes opfyldt.

Forsaavidt nu Underdommeren i den paaankede Kjendelse, ved hvilken han forkastede Citantens paa den ommeldte formeentlige Mangel ved Hovedklagen grundede Afviisningspaastand, har antaget, at den ommeldte Hovedklage, skjøndt den ikke udtrykkeligen har omtalt Tilbagebetaling og Erstatning, dog maa antages at være affattet saaledes, at Paastand herom kan være Gjenstand for Søgsmaalet, efterdi en Part formeentlig ikke behøver i Klagen til Forligelsescommissionen at opgive hvad Paastand han vil nedlægge, men kun at angive genus causæ, og Erstatning deels er en lovlig Følge af en Handels Misligholdelse, deels efter Underdommerens Formening kan forstaaes derunder, at Indstævnte, som det i Klagen hedder, har søgt at faae Afgjørelse med Citanten, kan dette ikke billiges.

Hovedklagen skjønnes nemlig ingenlunde at være affattet saaledes, at der haves Vished om, at der specielt har fundet Forligsprøve Sted, betræffende Erstatning og Tilbagebetaling, hvilket ligesaa lidet kan sluttes deraf, at det i Klagen hedder, at Indstævnte forgjeves

har søgt at faae Afgjørelse, naar hensees til den Forbindelse, hvori dette Udtryk forekommer, som deraf, at det i Klagen hedder, at Citanten bedes indkaldt for Commissionen, da han har viist sig grov og negtet at ville levere de omcontraherede Skind; og fordi en Part, der vil indtale Erstatning for en Handels Misligholdelse, ikke i Klagen til Forligelsescommissionen behøver at opgive Erstatningens Størrelse, derfor kan man ikke antage, at han i Klagen blot behøver at anføre, at Modparten ikke har villet opfylde Handelen uden tillige at anføre, at han vil paastaae Erstatning hos Modparten; thi Contractens Opfyldelse og Erstatning for dens Misligholdelse ere to forskjellige genera causæ, og for at en Sag kan siges at være retlig paaklaget, er det ikke nok, at den i Retten nedlagte Paastand er hjemlet i Lovgivningen, men dertil udfordres nødvendigviis, at det, der er Gjenstand for Søgsmaalet har været Gjenstanden for Forligsprøven. Da nu, saaledes som Underdommeren rigtigen har antaget, de Mangler, der findes ved Hovedklagen, ikke kunne afhjelpes ved en efter Sagens Anlæg udtagen Continuationsklage, med mindre Modparten, som ifølge Sagens Natur og Bestemmelsen i 1—4—1 kan renuncere paa Stævning, deri samtykker, saa burde nærværende Sag, overeensstemmende med Citantens Paastand været afviist fra Underretten.

Den ommeldte Kjendelse, ved hvilken Sagen er tillagt Fremme, vil følgeligen være at tilsidesætte, og den derefter afsagte Dom, at kjende uefterrettelig.

Processens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte være pligtig at betale Citanten med 30 Rbdlr. Sølv.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Kjendelse tilsidesættes og bør den ligeledes paaankede Byetingsdom uefterrettelig at være.

Processens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Kjøbmand Fischer Philip i Rudkjøbing, til Citanten, Kjøbmand Eliesar Roeschilde af Roeskilde, med 30 Rbdlr. Sølv, der udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 12.

Naar den efter passeret Forligsmægling anlagte Sag vorder afviist, kan nyt Søgsmaal gyldigen institueres, uden at ny Forligsmægling er fornøden.

I Sagen:

Procurator Petersen, som curator bonorum i Capitain og Urtekræmmer Niels Jensen Nørragers Stervboe,

contra:

Tobaksfabrikør og Theehandler L. M. Friedlænder.

(Afsagt den 19de December 1831.)

Forsaavidt Indstævnte, Tobaksfabrikør og Theehandler L. M. Friedlænder, principaliter har paastaaet nærværende Søgsmaal afviist og sig tillagt Kost og Tæring, fordi der formeentlig ikke er prøvet Forlig om Sagen, maa dette antages at være bygget paa den Formening, at den Forligsprøve, der har fundet Sted forinden Sagen blev afviist, ikke kan ansees tilstrækkelig under det Søgsmaal, som paany er instituеret mellem Parterne, betræffende samme Gjenstand. Da nu denne Formening hverken findes at være grundet i Sagens Natur, eller at have nogen Hjemmel i Lovgivningen, vil den derpaa støttede Afviisningspaastand være at forkaste. Derimod vil Indstævnte, overeensstemmende med sin subsidiaire Paastand være at bevilge 14 Dages Anstand for at give Tilsvar i Sagen.

Thi eragtes: Indstævnte, Tobaksfabrikør og Theehandler L. M. Friedlænders Paastand om at nærværende Sag afvises og ham tillægges Kost og Tæring, kan ikke tages til Følge. Derimod bevilges ham Anstand til Mandagen den 2den Januar 1832 for at give Tilsvar i Sagen.

No. 13.

Den, der har Eiendomsret til Effecter, som findes blandt et Boes Masse, kan ikke, ved Mangel af Anmeldelse inden Udløbet af Proclama, præcluderes.

I Sagen:

Handelsmand Bendix Cantor,

contra:

Kammerherre, Generalmajor og Deputeret i det Kongelige General-Commissariats-Collegium Harthausen, Kammerraad Birch og Bogholder Treville, som Executores testamenti i afdøde Kammertjener Bossums Sterbboe.

(Afsagt den 19de December 1831.)

Forsaavidt de Indstævnte, Kammerherre, Generalmajor og Deputeret i det Kongelige General-Commissariats-Collegium Harthausen, Kammerraad Birch og Bogholder Treville, der under nærværende Sag, som Executores testamenti i afdøde Kammertjener Bossums Sterbboe, søges til under en daglig Mulct at udlevere Citanten et ham tilhørende og i bemeldte Sterbboe beroende transportabelt Statsfondsbeviis, lydende paa 800 Rbdlr. Species, og forsynet med Paategning om at være Citantens Eiendom, imod at Citanten erlægger 700 Rbdlr. Sedler til Boet, foruden at erstatte Citanten Processens Omkostninger skadesløst, ved Sagens Incamination den 22de sidstleden foreløbigen have nedlagt Paastand om dens Afviisning, maa saadan Paastand ifølge deres Procedure ansees senere at være frafalden.

Da det forøvrigt af de Indstævnte i Indlæg af 26de September sidstleden er indrømmet, at der i det omhandlede Boe er fundet et Statsfondsbeviis, lydende paa den af Citanten opgivne Sum og paategnet at tilhøre A. & B. Cantor, og Citanten derhos med den af ham fremlagte Udskrift af Slutningssessionen i afgangne Handelsmand Alexander Cantors Boe, hvorunder han som testamentarisk Universalarving har erholdt dette extraderet, maa ansees at have godtgjort, at han forsaavidt A. Cantor i Paategningen paa det ommeldte Beviis er nævnt som Medeier af samme, er berettiget til dennes Andeel i Obligationen, eftersom det ikke er modsagt, at bemeldte Paategning angaaer ovennævnte Alexander Cantor, saa vil Spørgsmaalet angaaende hvorvidt Citantens Paastand kan være at tage til Følge, ene beroe paa, om Citanten for at gjøre sin Fordring paa Bevisets Udlevering gjeldende, kan ansees at have været pligtig til at anmelde denne i Boet, forinden det i samme udstedte Proclama exspirerede, efterdi de Indstævnte, næst at paastaae Frifindelse for Søgsmaalet, have indskrænket sig til at fremlægge det i Boet udstedte Proclama.

Hvad nu hiint Spørgsmaal betræffer, da skjønnes det ikke at Citanten, der maa ansees at have indrømmet at Fordringen ikke er bleven anmeldt forinden den i Proclamaet nævnte Frist, ved denne Undladelse kan ansees at have forspildt sin Ret til at erholde det omhandlede Beviis udleveret under det af ham anførte Vil-

laar; thi at Boet skulde have nogen anden Adkomst til Beviset end den af Citanten opgivne, hidrørende derfra, at han til den Afdøde har pantsat samme for et modtaget Laan, er ikke avanceret, og naar dette forudsættes er det en Selvfølge, at Citanten, da Proclamaet ifølge sin Natur ene kan ansees præclusivt med Hensyn til Boets Creditorer, der søge Betaling i Massen af Boets Eiendele, men derimod ikke kan tillægges en saadan Virkning med Hensyn til de Personer, der paastaae Udlevering af Effecter, til hvilke Boet ingen Eiendomsret besidder og som derfor ikke kunne indbefattes under hiin Masse, maa ansees berettiget til, uanseet at Proclamaet er exspireret, at fordre sig bemeldte Beviis extraderet imod at indbetale det Beløb, som han af den Afdøde har modtaget til Laan paa samme.

Da nu de Indstævnte derhos end ikke have avanceret, at den Sum, der saaledes er udlaant paa Beviset, skulde overskride det af Citanten opgivne Beløb, maa følgeligen hans Paastand gives Medhold, dog saaledes, at Processens Omkostninger tillægges ham hos de Indstævnte med 18 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir findes rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte, Kammerherre, Generalmajor og Deputeret i det Kongelige Gener.-Commissariats-Collegium, Harthausen, Kammerraad Birch og Bogholder Treville, som Executores testamenti i afdøde Kammertjener Bossums

Stervboe, bør paa nysnævnte Stervboes Vegne under en daglig Mulct af 5 Rbdlr. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, til Citanten, Handelsmand Bendix Cantor, extradere det under Sagen omhandlede transportable Statsfondsbeviis imod at Citanten til bemeldte Stervboe erlægger 700 Rbdlr. Sedler; saa bør de og paa bemeldte Boes Vegne til ham betale dette Søgsmaals Omkostninger med 18 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 14.

En 12 Aars gammel Dreng anseet med arbitrair Straf af eet Aars Forbedringshuusarbeide for attenteret Mordbrand.

I Sagen:

Procurator Høyer, som Actor,

contra:

Arrestanten Niels Andreasen af Hyllerup.

(Affagt den 20de December 1831.)

Arrestanten, Niels Andreasen af Hyllerup, er under nærværende Sag ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder tilstrækkeligen overbeviist at have en Aften stukket nogle Pinde, hvortil endeel brændende Svovlstikker vare fastgjorte, ind under Taget paa Huus-

mand Lars Hendrichsens Huus paa Hyllerup Mark, i den Hensigt at sætte Ild paa bemeldte Huus. De saaledes indstukne Svovlstikker ere imidlertid gaaede ud, uden at antænde Huset, hvis Tag blot er blevet sveet paa de Steder, hvor de vare anbragte.

Arrestanten, der efter de fremkomne Oplysninger ikke kan antages at have nogen saadan Mangel paa Forstandens Brug, der udelukker Tilregnelighed, men efter fremlagt Daabsattest kun er 12 Aar gammel og ikke tilforn har været straffet, vil for saaledes at have gjort sig skyldig i attenteret Mordbrand, blive at belægge med en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne skjønnes passende at kunne bestemmes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i eet Aar.

Den paaankede inden Antvorskovs Birks Extraret den 24de September sidstleden afsagte Dom, hvorved det er antaget, at Arrestanten ikke kan tilfindes nogen Straf, men derimod bør sættes i Forvaring af Øvrigheden, vil altsaa forsaavidt være at forandre.

I Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattede de Actor og Defensor for Underretten tillagte Salarier, der findes at være passende bestemte, vil bemeldte Dom derimod være at stadfæste.

I Salarium til Actor her for Retten vil Arrestanten være pligtig at betale 6 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Niels Andreasen af Hyllerup, bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i eet Aar.

I Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattede de Actor og Defensor for Underretten tillagte Salarier, bør Underretsdommen ved Magt at stande.

I Salarium til Actor her for Retten, Procurator Høyer, betaler Arrestanten 6 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 7de Februar 1832.

Niels Andreasen bør for Actors videre Tiltale i denne Sag fri at være. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Blechingberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 15.

Lovens 6—6—10 sidste Membrum anvendt paa et Fruentimmer, der henlagde sit hemmelig fødte Barn, umiddelbar efter Fødselen, nøgent paa en Mødding, hvor det efter 7 Timers Forløb blev fundet, og strax efter døde.

I Sagen:

Procurator Borup, som Actor,

contra:

Arrestantinden Laurine Jensine Struer.

(Afsagt den 20de December 1831.)

Arrestantinden, Laurine Jensine Struer, der efter fremlagt Døbeattest er noget over 20 Aar gammel og ei befindes forhen tiltalt eller straffet, actioneres ifølge Sorøe Amtmandskabs Ordre af 17de September dette Aar, under nærværende i første Instants ved Skjelskjør Kjøbstads Extraret behandlede og af Underdommeren med tiltagne Meddomsmænd paakjendte Sag, for at have Natten mellem den 9de og 10de September sidstleden født et Barn i Dølgsmaal og ved at henlægge det paa en Mødding at have bevirket dets senere paafulgte Død.

Det er i saa Henseende ved Arrestantindens egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder tilstrækkelig oplyst, at hun, efter at have den 9de September saavel om Formiddagen som om Eftermiddagen lidt af Mavesmerter, hvorfor hun om Aftenen begjerede af sin Tante, i hvis Tjeneste hun stod, Lægehjelp, Vaagekone og Lys, hvilken Begjering imidlertid ei blev opfyldt, har den paafølgende Nat, Klokken mellem 11 og 12 i Sengen og uden at bemeldte hendes Tante, der laae i et tilstødende Værelse, hvortil Døren stod aaben, mærkede det, født et levende Drengebarn, som hun da sieblikkeligen besluttede at aflive, hvorfor hun, efterat have overskaaret Navlestrengen, bar det nøgent igjennem sin

Tantes Sovekammer og Kjøkken ud i Gaarden og nedlagde det i en derværende Mødding samt tildækkede det med Halm, i hvilken Henseende hun har forklaret, deels at hun ei ansaae det for muligt, at Barnet kunde udholde Nattekulden, men antog at det ved saaledes at henligge maatte omkomme, og deels at hun tildækkede det med Halm, ikke i den Hensigt at det skulde qvæles, men for derved at skjule det, da hun agtede senere at begrave det andetsteds; Arrestantinden har derhos udsagt, at hun ikke formodede, at det var Fødselsveer, hvoraf hun leed den foregaaende Dag, samt at hun, efter igjen at have lagt sig til Sengs, faldt, udmattet af de udstandne Lidelser og den foregaaende Vaagen, i Søvn.

Barnet blev Natten over, under hvilken det, efter hvad der under Sagen er oplyst, stormede med afvexlende Regn, skjøndt det iøvrigt, ifølge Arrestantindens Erklæring, ikke regnede paa den Tid, da hun bragte Barnet ud, liggende paa Møddingen til næste Morgen mellem Kl. 6 og 7, da Arbeidsmand Peder Hansen, der boede i samme Huus, blev tilligemed sin Kone opmærksom paa Barnets Skrig, hvilket han allerede om Natten Kl. 2 havde hørt, uden dog dengang, da han ikke formodede at Skriget kom fra et Barn, at bekymre sig derom, hvorefter de ved at undersøge Møddingen fandt Barnet, som uagtet en Jordemoder strax blev tilkaldt og anvendte Midler, der efter vedkommende Læges Udsagn maa antages at have været hensigtsmæssige for

Barnets Pleie og Frelse, ikkun forblev i Live til den paafølgende Middag den 10de September Kl. 12.

Arrestantinden har endvidere forklaret, at hun vel mærkede at Barnet havde Liv saavel da hun bar det ud og lagde det paa Møddingen, som da hun derefter tildækkede det, ihvorvel det ikke gav nogen Lyd fra sig, men at hun, paa Grund af at det var saa lidet, ikke havde ventet at det kunde beholde Livet. Endelig har hun udsagt, at hun deels af Frygt for Bebreidelser, deels af Skamfuldhed ikke havde vækket sin Tante under Fødselen, hvorfor hun ogsaa den paafølgende Morgen søgte at skjule Forbrydelsen, ligesom hun og tidligere, uagtet saavel hendes Forlovede, Snedkersvend Schrøder, der har indrømmet at være Barnefaderen, som forbenævnte hendes Tante og hendes Moder, paa Grund af hendes tiltagende Førlighed, foreholdt hende, om hun ikke var frugtsommelig, stedse havde negtet det, og som Grund hertil angivet, at hun antog den tiltagende Førlighed som en Følge af, at hendes Menstruation var standset. Det var efter hendes Forklaring nogle Uger førend Fødselen skete, at hun først troede at være frugtsommelig, hvorom hun især Dagen iforveien følte sig overbeviist, men deels var hun paa den Tid forhindret i at aabenbare sig for sin Moder, der, hvad ogsaa under Sagen er oplyst, laae syg, deels formodede hun ikke, at Fødselen var saa nær, hvorfor hun heller ikke havde forsynet sig med Børnetøi.

Ved den af Landphysikus Leth og Districtschirurg Søllerich den 13de September næstefter foretagne Obductionsforretning er det ogsaa oplyst, at Barnet er født for tidligt, nemlig i Svangerskabets 8de Maaned og rimeligviis i sammes første Halvdeel. Bemeldte Læger have herunder erklæret, at Barnet vel maa antages at have været istand til at fortsætte Livet udenfor Moderen, men at det paa den anden Side kun er sjeldent, at Børn, der fødes i den 8de Maaned, selv ved den omhyggeligste Pleie blive i Live, og at saaledes Barnets Død, der ei heller findes at være fremkaldt ved nogen Barnet tilføiet Beskadigelse, ikke ubetinget kan tilskrives Arrestantinden, men at det er antageligt, at Døden er bevirket alene ved Svækkelse, skjøndt rimeligviis fremskyndet ved Barnets Henliggen paa den ovenanførte Maade i 7 Timer.

Hvad nu Arrestantindens Strafskyld angaaer, da maa det vel med særdeles Hensyn til, at det maa antages, at hun er bleven overrasket af Fødselen, samt da Barnet er fundet levende og Obducenterne have anseet det rimeligt, at dets senere indtrufne Død kan være bevirket alene ved Svækkelse, paa den ene Side billiges, at Underdommeren ikke har anseet hende skyldig til Straf efter Lovens 6—6—7, sammenholdt med Artikel 8, men forsaavidt hun paa den anden Side er ved Underretten for sit udviste Forhold anseet efter Lovens 6—6—22 med Livsstraf, kan Overretten ikke give den paaankede Dom Medhold, efterdi det sidstmeldte Lovsted

contra:

De Tiltalte Forbedringshuusfangerne Hans Steffensen og Anders Nielsen.

(Afsagt den 24de December 1831.)

Det er under nærværende i første Instants inden Stege Kjøbstads Extraret paakjendte Sag ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder beviist, at de Tiltalte, Forbedringshuusfangerne Hans Steffensen og Anders Nielsen, der ved Domme respective af 14de December 1830 og 18de April indeværende Aar, af hvilke den sidste under 24de Mai næstefter er stadfæstet her ved Retten, for Tyverie ere inddømte paa 2 Aar i Møens Tugt- og Forbedringshuus, om Morgenen den 19de Juni sidstleden i Forening med en tredie senere afdød Forbedringshuusfange, Hendrik Svendborg Arildsen, efter en indbyrdes forud lagt Plan, ere undvigte af Straffeanstalten, idet de have skaffet sig Udgang fra Soveloftet ved med en Kniv at overskære en Liste, som sammenholdt Dækselet fra Lugen til Loftsbeklædningen, lette et af Dækselets Brædter og derefter bryde en Aabning i Taget, hvorfra de ved Hjelp af et Lagen lode sig glide ned i en tilstødende Hauge, og bemægtigede sig dernæst en ved Stranden liggende Baad, med hvilken de roede over til Kysten af Sjelland, hvor de, efterat have fastgjort Baaden, fortsatte Veien ind i Landet, men bleve endnu samme Dag paagrebne i Nærheden af Præstøe.

For den saaledes af de Tiltalte efter en foregaaende Sammenrottelse iværksatte Undvigelse, ville de i Medfør af Frd. 11te Marts 1818 §. 1, jfr. med Placaten 31te August 1813 §. 12, ikke kunne undgaae at ansees med Straf, hvilken, naar hensees til at de ei ved Undvigelsen have brugt nogen Voldsomhed, og heller ikke, med Undtagelse af, at de have benyttet den ovennævnte Baad for at sætte over til Sjelland, ere overbeviste efter Undvigelsen at have begaaet noget Ulovligt, skjønnes efter Omstændighederne at kunne fastsættes til en corporlig Revselse af 27 Slag Tamp for hver, samt desforuden en Forlængelse af deres Straffetid for hver i 6 Maaneder.

Hvad dernæst de Tiltaltes Forhold angaaer med at borttage den ommeldte Baad med Tilbehør, der iøvrigt er kommen tilstede og tilbageleveret Eieren, da maa Overretten med Underdommeren være enig i, at dette Forhold, hvorved de Tiltalte ei kunne antages at have havt til Hensigt at tilegne sig Baaden, men alene at benytte samme til Overfarten, kun kan være at ansee som et Brugstyverie, hvisaarsag de, da denne Forbrydelse ei er Gjenstand for offentlig Forfølgning, forsaavidt ville i denne Sag være at frifinde for Justitiens Tiltale.

I Henseende til den Straffeanstalten tillagte Erstatning for de ved de Tiltaltes Paagribelse og Transport foranledigede Udgifter, saavelsom med Hensyn til Actionens Omkostninger, hvorunder de Actor og De-

fensor i første Instants tilkjendte Salarier billiges, vil den paaankede Underretsdom være at stadfæste, hvorhos de Tiltalte ville være pligtige at betale Salarium til Actor her for Retten, der bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Under Sagens Behandling for Underretten har intet saadant Ophold, som kan virke Ansvar, fundet Sted, og den befalede Sagførelse har for begge Retter været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Forbedrilugshuusfangerne Hans Steffensen og Anders Nielsen af Møens Tugt- og Forbedringshuus, bør hver for sig at straffes med 27 Slag Tamp, samt efter Udløbet af den dem idømte Straffetid, endvidere arbeide som Forbedringshuusfanger i bemeldte Straffeanstalt, hver i 6 Maaneder, men iøvrigt for Justitiens Tiltale i denne Sag frie at være. I Henseende til den de Tiltalte idømte Erstatning for de ved deres Undvigelse og Paagribelse foraarsagede Udgifter saavelsom Actionens Omkostninger, derunder indbefattede de Actor og Defensor ved Underretten tilkjendte Salarier, bør Byetingsdommen ved Magt at stande. I Salarium til Actor her for Retten, Procurator Borup, betale de Tiltalte in solidum 5 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Erstatning at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

*   *   *

Høiesterets-Dom, afsagt den 8de Februar 1832.

Lands Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Salicath for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 10 Rbdlr. Sølv.

No. 17.

En Sag fra Overretten afviist, fordi Stævningen, efter Indstævntes Død, var forkyndt for hans Enke, uden at det var oplyst, at hun hensad i uskiftet Boe, og der fra Indstævntes Side ikke blev givet Møde.

I Sagen:

Bødkersvend Johan Henrik Goldschmidt,

contra:

Gaardmand Jens Christensen af Løitved.

(Afsagt den 2de Januar 1832).

Da Ingen paa Indstævnte, Gaardmand Jens Christensen af Løitved, hans Vegne har givet Møde ved Overretten og det derhos af den Paategning, der af Stævningsmændene er meddeelt Overretsstævningen i nærværende Sag erfares, at Indstævnte ved Døden er afgaaet, og det ikke er oplyst, at hans Enke, for hvem Stævningen er bleven forkyndt, hensidder i uskiftet Boe eller paa anden Maade har overtaget Boets Forpligtelser, hvorfor det ikke kan skjønnes, om der er givet rette

No. 20.

Anvendelse af Frd. 18de Mai 1825 §. 25 med Hensyn til en af en Trassatus, ved Accepten af en Vexel, tilføiet Forlængelse i Betalingsfristen.

I Sagen:

Handelshuset Jacob & Comp. i Reims,

contra:

Grosserer G. Fridrici.

(Afsagt den 30te Januar 1832.)

Citanterne, Handelshuset Jacob & Comp. i Reims, søge under nærværende Sag Indstævnte, Grosserer G. Fridrici, til at indfrie en af Citanterne den 13de Mai forrige Aar paa ham trasseret Vexel, for 1410 Mk. Hamb. Bc., betalbar 6 Maaneder a dato, hvilken Vexel af Indstævnte er accepteret til Betaling ultimo Februar dette Aar hos J. C. Donner i Altona, samt under 21de November forrige Aar sammesteds protesteret de non solutione, og til Citanterne at betale sammes paalydende Sum tilligemed lovlige Vexelrenter og Protestomkostninger samt nærværende Sags skadesløse Omkostninger.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citanternes Tiltale og sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløs.

Denne Paastand grunder Indstævnte derpaa, at han ved sin Accept ikkun har antaget Vexlen betalbar

til ultimo Februar dette Aar, og at Præsentanten, der ei var tilfreds med denne Acceptation, derpaa under 29de Juli forrige Aar har ladet Vexlen ved Notarius publicus her i Staden protestere for Indstævnte de non acceptatione, hvoraf formeentligen maa følge, at Indstævntes Vexlen paategnede Accept maa betragtes som uskrevet og at han altsaa ikke staaer i nogen Forpligtelse efter Vexelret til Trassanterne, hvorhos Indstævnte har bemærket, at hans Forpligtelse til, i Følge Accept, at betale den paastævnte Vexels Beløb, i alt Fald først kan indtræde ultimo Februar dette Aar, saa at nærværende Sag med Hensyn hertil dog ansees for tidligt anlagt.

Men da det ingenlunde er Accepten der for det Tilfælde, at Trassatus tilføier noget Vilkaar uden Præsentantens Samtykke, i Følge Frd. 18de Mai 1825 §. 25 skal betragtes som uskrevet, men ikkun saadant tilføiet Vilkaar, og Præsentanten af den paastævnte Vexel ved at lade samme, i Anledning af den Indstævntes Vægring ved at acceptere den i Overeensstemmelse med dens Indhold, protestere, har paa den i bemeldte Anordning foreskrevne Maade tilkjendegivet, at han ikke samtykkede i det af Indstævnte i Henseende til Betalingstiden tilføiede Vilkaar, saa vil Indstævntes Formening, at den af ham paategnede Accept maatte ansees som uskrevet, ikke kunne billiges, hvorimod denne meget mere maa betragtes som meddeelt uden Betingelse eller Afvigelse fra Vexlens Indhold; thi forsaavidt

Indstævnte synes at ville have lagt Vægt paa den Omstændighed, at Præsentanten i Anledning af Indstævntes Vægring ved at meddele Vexlen anden Accept end den af ham paategnede, har ladet Vexlen protestere de non acceptatione, da skjønnes heraf intet at kunne udledes til Fordeel for Indstævntes Formening, at Vexlen maatte ansees som ikke accepteret, efterdi det er klart, at Præsentanten ved den skete Protest blot har villet efterkomme hvad der ifølge Frd. 18de Mai 1825 §. 25 paalaae ham for det Tilfælde, at han ikke vilde samtykke i den med Accepten tilføiede Forlængelse af Betalingsfristen og der med det af Notarius ved Protestens Affattelse brugte Udtryk de non acceptatione ikkun kan antages at være taget Hensyn til, at Protesten var begjert paa Grund af den ubeføiede Maade, hvorpaa Vexlen var bleven accepteret.

Da nu de Grunde, formedelst hvilke Indstævntes Formening, at den paastævnte Vexel maatte betragtes som uaccepteret, ei kan tages til Følge, tillige maa medføre at nærværende Søgsmaal ikke heller kan ansees for tidligt anlagt, vil Indstævnte blive at dømme i Overeensstemmelse med den af Citanterne nedlagte Paastand.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Grosserer G. Fridrici, bør indfrie den paastævnte af Citanterne, Handelshuset Jacob & Comp. i Reims, den 13de Mai f. A. trasserede, af ham accepterede og de

non solutione protesterede Vexel, stor 1410 Mk. Hamb. Bc., og til Citanterne betale sammes paalydende Sum med Renter deraf 1 pCt. om Maaneden i de første 6 Maaneder fra Forfaldsdagen den 13de November f. A. og siden ½ pCt. om Maaneden, indtil Betaling skeer.

Saa betaler Indstævnte og ½ pCt. af den paastævnte Vexels Beløb for Provision og Courtage, samt de skete Protesters, saavelsom Processens Omkostninger skadesløst.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 21.

Den Disposition, som nogen gjør med Hensyn til sin eventuelle Arv, kan ei være forbindende for hans Børn, som, efter hans Død førend Arveladeren, i hans Sted træde til Arven.

I Sagen:

Manning Rogers Wilson af Hirschholm,

contra:

Bataillonschirurg Kildal Lund.

(Afsagt den 30te Januar 1832.)

Ved et inden Helsingørs Byes Forligelsescommission indgaaet Forlig af 16de Marts 1827 samtykkede Citanten, Manning Rogers Wilson af Hirschholm

og hans Hustrue Elisabet Wilson, fød Fenwich, fra hvem han iforveien var separeret fra Bord og Seng, gjensidigen i deres Ægteskabs fuldkomne Ophævelse og vedtoge, at Procurator Qvistgaard, der under Forliget mødte som Lavværge for Citantens Hustrue, skulde være bemyndiget til at indsende en med de fornødne Attester forsynet allerunderdanigst Ansøgning om Bevilling til den vedtagne Skilsmisse. I bemeldte Forligs 6te Post hedder det: "Som Vederlag for hvad Hr. Wilson muligen kunde have Haab om ved Fortsættelsen af hans Ægteskab med Frue Wilson i Fremtiden at erhverve, samt for den ifølge dette Forligs 3die Post til Frue Wilson overdragne Deel af Parternes Indboe tilstaaer Frue Hestea Fenwich og Frue Wilson, hver for sit Vedkommende og uden at den ene tillige er ansvarlig for den andens Forpligtelser, Hr. Wilson saadan Godtgjørelse, som i det Følgende indeholdes:

a) Frue Hestea Fenwich betaler Hr. Wilson 1000 Rbdlr. Sølv, som Vederlag for den til Frue Wilson ifølge dette Forligs 3die Post overdragne Deel af Indboet;

b) Frue Hestea Fenwich tilstaaer endvidere Hr. Wilson for hans Livstid aarligen fra 1ste Januar d. A. (1827) at regne 300 Rbdlr. r. S.;

c) Frue Wilson, der ikke deeltager i nogensomhelst Forpligtelse mod Hr. Wilson med Hensyn til de under a og b forommeldte Udbetalinger, forbinder herved sig og sine Arvinger til, dersom Totalbeløbet

af de Summer hendes Moder, Frue Hestea Fenwich, ifølge det under a og b Vedtagne inden sin Død skal betale Hr. Wilson udgjør mindre end 5000 Rbdlr. Sølv, da af den Arv, der maatte tilfalde hende eller hendes Arvinger efter hendes Moder, Frue Hestea Fenwich, at afstaae Hr. Wilson en saadan Sum, som ved at lægges til hvad hendes Moder, Frue Hestea Fenwich, inden sin Død ifølge Litra a og b har skullet udbetale Wilson, udgjør 5000 Rbdlr.

Da nu Citantens Hustrue, Elisabeth Wilson, fød Fenwich, er død i Aaret 1827 og hendes Moder, Hestea Fenwich, senere ligeledes er afgaaet ved Døden, nemlig i Aaret 1829, har Citanten anlagt nærværende Søgsmaal mod Indstævnte, Bataillonschirurg Kildal Lund, der er gift med Citantens og Elisabeth Wilsons Datter, Rebecca Emilie, og i Henhold til den anførte Forligets 6te Post Litr. c paastaaet Indstævnte paa sin Hustrues og egne samt deres fælles Boes Vegne tilpligtet at taale, at der af den Arv, der tilfalder hans Hustrue i hendes Bedstemoder, Hestea Fenwichs Boe, udbetales Citanten 554 Rbdlr. 1 Mk. Sølv med Renter fra Datum af Klagen til Forligelsescommissionen, samt denne Processes Omkostninger, eller forsaavidt han allerede maatte have erholdt saameget af sin Kones Arv udbetalt, at det Hele ikke kan erholdes i Boet, tilpligtet at udrede det Manglende, men subsidialiter, nemlig for det Tilfælde, at

Transactionen, betragtes som Mobilier-Effecter, ikke er en dispositio inter vivos, men en dispositio mortis causa over deres Formue, som ligefrem strider med Lovens Bestemmelser i 5—4—15 og 16.

Forsaavidt Citanten dernæst har paaberaabt sig, at hans Svigerfader, Generalconsul Fenwichs Boe ikke ved hans Død er bleven skiftet, skjøndt hans Enke ikke har erholdt Bevilling af den danske Regjering til at hensidde i uskiftet Boe, og at Indstævntes Svigermoder følgelig i alt Fald har været berettiget til at disponere over den Deel af Boet, som tilkom hende som Fædrenearv, har Indstævnte anført, at Generalconsul Fenwich ved Testament af 5te April 1774 og Codicil af 18de December 1797, der af Erkebiskoppen af Canterbury, som Primat af hele Engelland, ere, efterat samme vare befundne at være udfærdigede i lovlig Form efter de engelske Love, confirmerede den 27de April 1801, har indsat sin Enke til eneste Executrix af hans Boe og til eneste Arving og Eierinde til Alt, hvad der maatte blive tilovers efterat Gjelden var betalt, samt at bemeldte Fenwich ifølge sin Stilling som engelsk Generalconsul i Danmark, formeentlig har som engelsk Undersaat, in specie efter Tractaten imellem Danmark og Storbrittanien af 11te Juli 1670 §. 15 og Rescr. af 24de Februar 1747 været berettiget til at disponere over sin efterladte Formue overeensstemmende med de engelske Love.

Vel har nu Citanten benegtet, at Generalconsul Fenwich var engelsk Undersaat, eller at det ommeldte Testament var gyldigt efter de engelske Love, men disse Benegtelser kunne, om det endog iøvrigt antages, at det paalaae Indstævnte at afbevise dem, ikke relevere noget in casu, efterdi det af Indstævnte uimodsagt er avanceret, at den ordinaire Skifteret har i sin Tid paa Grund af det omhandlede Testament anseet Generalconsul Fenwichs Stervboe for at være sig uvedkommende, og senere ved hans Enkes Død taget hendes Efterladenskaber under Behandling som hendes særskilte Boe, og denne Skiftebehandling ikke er paaanket af Citanten, følgelig usvækket.

Ifølge alt Foranførte vil Indstævnte være at frifinde for Citantens Tiltale i denne Sag.

Processens Omkostninger vil Citanten være pligtig at betale til Indstævnte med 12 Rbdlr. Sølv.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Bataillonschirurg Kildal Lund, bør for Citanten, Manning Rogers Wilson af Hirschholm, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstævnte med 12 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Krigsrets-Dom i Sagen:

Manning Rogers Wilson,

contra:

Handelsbetjening Michael Lund.

(Afsagt den 11te October 1833.)

Indstævnte bør for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være. Processens Omkostninger for begge Retter ophæves. Til Justitskassen betaler Citanten 5 Rbdlr. Sølv.

No. 22.

Gjeldsbrevene kunne ikke ansees at være Gjenstand for Underpant saaledes, at det skulde være 3die Mand formeent at gjøre Udlæg i samme, saalænge de ei ere forsynede med nogen Paategning, der viser, at de ere givne til Underpant*).

I Sagen:

Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, paa Embeds Vegne,

*) Cfr. Conferentsraad Ørsteds Haandbog 4de Bind, S. 407—408 og nærværende Tidsskrifts 16de Binds 2det Hefte, S. 219—228.

contra:

Juveleer Falck Wilhelm Henriques.

(Afsagt den 30te Januar 1832.)

Indstævnte, Juveleer Falck Wilhelm Henriques, der under en den 7de Juni forrige Aar hos Materialforvalter Christopher Jensen her i Staden foretagen Executionsforretning ifølge et den 18de Februar næstforhen indgaaet Forlig, betræffende en Fordring paa 724 Rbdlr. 12 ß. Sedler og Tegn, har erholdt Udlæg i en af Forpagteren af Græse Mølle under Frederiksborg District, Jens Nielsen, den 19de Marts 1825 til fornævnte Materialforvalter Jensen udstedt og den 19de Juni 1828 tinglæst Obligation, stor 1000 Rbdlr. Sedler, hvorved er givet første Prioritets Panteret i alle Debitors daværende og tilkommende Eiendele, søges under nærværende Sag af Citanten, Kammeradvocaten, Justitsraad Schack, paa Embeds Vegne, til under en daglig Mulct at besørge den afholdte Executionsforretning relaxeret og til det Kongelige Rentekammer at udlevere forbemeldte til ham udlagte Panteobligation, samt derhos betale Sagens Omkostninger skadesløst og derunder Salarium til Citanten.

Foranførte Paastand er bygget paa den Omstændighed, at Materialforvalter Jensen under 28de April 1830 til det Kongelige Rentekammer har udstedt et Cautionsbeviis for Møllerforpagter Jens Nielsen, ved hvilket Beviis, der er tinglæst den 14de Juni næst-

maatte finde Anvendelse med Hensyn til saadanne Indsigelser, der grunde sig paa en tidligere af Gjeldsbrevets daværende Eier foretagen Pantsættelse, somve er læst til Tinge, men om hvilken Intet paa Gjeldsbrevet er antegnet; thi Forordningens Hensigt vilde kun heelt ufuldkommen opnaaes, naar Man før med Sikkerhed at kunne modtage en Gjeldsforskrivning til Eiendom eller Pant, maatte lade anstille Undersøgelse saavel ved den oprindelige Creditors Værneting, som ved alle de Personers, der senere maatte have eiet Gjeldsbrevet, om hvorvidt nogen Pantsættelse tidligere havde fundet Sted, der kunde være til Hinder for Erhvervelsen af den tilsigtede Rettighed, i hvilken Henseende det in specie maa komme i Betragtning, at det, saafremt Gjeldsbrevet flere Gange havde været transporteret, end ikke vilde være aldeles betryggende at anstille den omtalte Undersøgelse ved de Jurisdictioner, hvorunder de forskjellige foregaaende Eiere af Gjeldsbrevet sorterede paa den Tid, saadan Undersøgelse skulde foretages, hvorimod det blev nødvendigt at gaae tilbage til den Tid, da de successive Transporter vare foregaaede, hvilket, i Særdeleshed naar Gjeldsbrevets forrige Eiere imidlertid havde skiftet domicilium, vilde medføre saadanne Vidtløftigheder og Vanskeligheder, at den ved oftmeldte Forordning tilsigtede Lethed i at kunne borttransportere Gjeldsbreve og give dem til haandfaaet Pant, derved vilde lide et meget betydeligt Afbræk, ligesom det og fortjener at bemærkes, at endogsaa selve Udstederen af et

Gjeldsbrev, naar den ommeldte Regel ei toges til Følge, ikke med Sikkerhed kunde betale sin Gjeld til Creditor mod at erholde Gjeldsbrevet extraderet i qvitteret Stand, men forsaavidt han ikke fandt tilstrækkelig Betryggelse i Vedkommendes Stilling eller ham bekjendte personlige Caracteer, tillige ved den forbetørte Undersøgelse maatte forvisse sig om, at Gjeldsbrevet ei af Creditor eller (hvis det ved Transport er gaaet gjennem flere Hænder) af nogen af dennes Formænd var pantsat ved et tinglæst Document.

Naar det nu efter alt det Foranførte antages, at en Panthaver, i Medhold af Grundsætningerne i Frd. af 9de Februar 1798 ikke ved et blot tinglæst Document kan have erhvervet en saadan Rettighed over et Pantsætteren tilhørende Gjeldsbrev, at han kunde gjøre denne Rettighed gjeldende imod den 3die Mand, der uden at have havt særlig Underretning om bemeldte tinglæste Document, er med lovlig Adkomst bleven retmæssig Ihændehaver af Gjeldsbrevet, saa vil det heraf være en Følge, at Indstævnte ikke paa Grund af den af Materialforvalter Jensen foretagne Pantsætning til den Kongelige Kasse, hvorom der under den hos ham afholdte Executionsforretning Intet er bleven meldt, hverken af Reqvisitus eller fra det Kongelige Rentekammers Side, hvilket Collegium ei sees under Forretningen at have ladet give Møde, kan antages at være pligtig til bemeldte Collegium at udlevere det omhandlede ved Udlægget til ham overdragne Gjeldsbrev.

Det er iøvrigt en Selvfølge, at der imod det saaledes antagne Resultat ei kan hentes nogen Indvending fra Bestemmelsen i Lovens 1—24—26, saalidet som fra den Reservation af Enhvers lovlige Ret, hvormed Udlægsforretningen er effectueret, hvilken Clausul ingenlunde kan hjemle nogen Rettighed, der ikke ellers har tilstrækkelige Grunde for sig, men kun kan paaberaabes som Grund for at en, tredie Mand tilkommende, Rettighed, naar den beviisligen engang er stiftet, ei ved Udlægget kan ansees tilintetgjort.

Da Indstævnte allerede paa Grund af det Ovenanførte vil være at frifinde, bliver det ufornødent at prøve de øvrige Indsigelser, som han i Realiteten har fremsat mod Søgsmaalet.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve, dog at Indstævnte vil have at udrede Salarium til Kammeradvocaten i Overeensstemmelse med dennes Instrux af 26de October 1785 §. 12, hvilket bestemmes til 15 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har rigtigen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Juveleer Falck Wilhelm Henriques, bør for Citantens, Kammeradvocaten, Justitsraad Schacks Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves, dog at Indstævnte betaler Salarium til Kammeradvocaten 15 Rbd.

Sølv, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 23.

Straf for Overfald mod en Skildvagt paa sin Post.

I Sagen:

Procurator Abrahamson, som Actor,

contra:

Arrestanten, Hjulmand Christian Frederik Petersen eller Oberg.

(Afsagt den 31te Januar 1832.)

Arrestanten, Hjulmand Christian Frederik Petersen eller Oberg, der er over criminel Lavalder og ikke forhen har været tiltalt eller straffet, sigtes under nærværende Sag for at have injurieret Jæger Hans Christian Petersen Fodstedt, medens denne som Skildvagt havde Post ved den saakaldte Svingelsport i Helsingøer.

Det maa ogsaa ved bemeldte Skildvagts edelige Vidnesbyrd og de afhørte Vidners Forklaringer ansees tilstrækkeligen godtgjort, at Arrestanten, der Natten mellem den 24de og 25de October sidstleden havde for en af de frivillige Tilsynsmænd ved den civile Kystbevogtning paataget sig at visitere de civile Patrouiller paa Helsingøers Kyststrækning, og som under denne For-

uændig havde nydt for meget Brændeviin, at han var bleven beskjænket, har, da han ved sin Tilbagekomst fandt Tværgaarden lukket, anmodet Skildvagten om at aabne den, og at han, da Skildvagten ikke efterkom denne Anmodning, men derimod Toldbetjenten, hvem denne Pligt paaligger, strax efter oplukkede Porten, er redet ind paa Skildvagten, idet han brugte Skjeldsord imod denne og trak sin Sabel, hvormed han truede at ville nedhugge Skildvagten, ligesom han ogsaa flere Gange huggede efter ham, men hvilke Hug Skildvagten deels undveeg og deels afbødede med sit Gevær.

Da det nu efter de fremkomne Oplysninger ikke kan antages, at Arrestanten i den Grad har været beskjænket, at det af ham saaledes udviste Forhold ei skulde kunne tilregnes ham, maa det bifaldes, at han herfor i Medfør af Placaten af 17de Marts 1818 er ved den paaankede Dom anseet med Straf, som i Analogie af Frd. af 1ste Februar 1797 §§. 90 og 94 og Frd. af 10de Februar 1820 §. 27 passende findes bestemt til otte Aars Fæstningsarbeide og bemeldte Dom, hvis Bestemmelser om Actionens Omkostninger og de derunder Actor og Defensor tillagte Salarier billiges, vil derfor være at stadfæste, hvorhos Arrestanten i Salarium til Actor her for Retten bliver pligtig at udrede 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling ved Underretten og den befalede Sagførelse ved begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Bytingsdommen bør ved Magt at stande.

I Salarium til Actor her for Retten, Procurator Abrahamson, betaler Arrestanten, Hjulmand Christian Frederik Petersen eller Oberg, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 5te April 1832.

Christian Frederik Petersen eller Oberg bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Hoegh-Guldberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 24.

Analogisk Anvendelse af Tyvslovgivningen for at stige over et tre Alens høit Gjerde i en Have i den Hensigt at stjele Frugt.

I Sagen:

Procurator Haagen, som Actor,

contra:

De Tiltalte, Skomagersvendene Niels Jensen og Johannes Larsen.

(Afsagt den 14de Februar 1832.)

Da de Tiltalte, Skomagersvendene Niels Jensen og Johannes Larsen, under nærværende i første Instants inden Kallundborg Byeting paadømte Sag ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder, ere overbeviste at have steget ind i Procurator Herbst's Have, der er omgiven af en Muur af over 3 Alens Høide, i den Hensigt der at stjele Frugt, ville de Tiltalte, der ikke ere befundne forhen at være straffede, blive at ansee med en efter Analogien af Frd. af 20de Februar 1789 §. 1 læmpet arbitrair Straf, der efter Omstændighederne og i Medfør af Frd. af 12te Juni 1816 skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 2 Dage for hver; thi den af Defensor yttrede Formening, at de Tiltaltes Forhold ei kunde blive at afstraffe efter Tyvslovgivningen, efterdi de ikke saaledes som Lovens 6—17—23 udfordrer, beviisligen have gjort noget Brud paa den Muur, der omgav Haven, skjønnes ikke at kunne billiges, da de Tiltaltes Forhold efter Sagens Natur ikke kan ansees for mindre strafbart, end om Haven havde været omgiven af et saadant Hegn, der maatte brydes for at erholde Adgang til samme.

I Henseende til Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere i første Instants, billiges, vil Underretsdommen blive at stadfæste.

Saa ville de Tiltalte og in solidum have at betale Actor her for Retten, Procurator Haagen, Salair, der bliver at fastsætte til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Skomagersvendene Niels Jensen og Johannes Larsen, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød hver i 2 Dage.

I Henseende til Actionens Omkostninger bør Byetingsdommen ved Magt at stande.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Haagen, betale de Tiltalte Een for Begge og Begge for Een 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 3die April 1832.

Niels Jensen og Johannes Larsen bør hver bøde 2 Rbdlr. Sølv til Kallundborg Byes Fattigkasse. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Dreier for Høiesteret betale de Tiltalte, Een for Begge og Begge for Een, 10 Rbdlr. Sølv.

No. 25.

Ulovlig Bemægtigelse af nogle Gadelamper ikke anseet for Tyverie, men straffet arbitrairt, paa Grund af, at den Tiltalte ikke havde den Hensigt at tilegne sig samme, men strax tilintetgjorde dem af Hævnlyst.

I Sagen:

Procurator Hansteen, som Actor,

contra:

Arrestanten Rasmus Olsen Herlufslille.

(Afsagt den 18de Februar 1832.)

Det er under nærværende Sag ved Arrestanten, Rasmus Olsen Herlufslilles egen Tilstaaelse i Forbindelse med de iøvrigt tilveiebragte Oplysninger beviist, at han siden August Maaned f. A. har til forskjellige Tider borttaget 12 Stykker til Gadelygterne i Nyboder henhørende Lamper, hvilke han forklarer at have, efterhaanden som han tog dem, henkastet deels i Grønningen ved Nyboder, deels i Slusen ved Hjørnet af Hoppens Længe og Store Kongensgade, paa hvilket sidste Sted der og ved den i den Anledning anstillede Undersøgelse er fundet 2de af disse Lamper, ved hvilken Undersøgelse det ogsaa er oplyst, at der her er et saa stærkt Vandløb, at om flere ere henkastede der, ere de rimeligviis ved dette skyllede bort, ligesom det maa bemærkes, at Arrestanten har forklaret, at han ligeledes her vilde henkaste den af ham sidst tagne Lampe, hvormed han blev anholdt, men at han deri blev forhindret derved, at nogle

Folk vare tilstede der, saa at han ikke kunde gjøre det ubemærket.

Som Motiv til dette Forhold har Arrestanten angivet, at han, der forhen har været Lygtevægter i Nyboder, derved vilde hævne sig paa den nuværende Lygtevægter, Andreas Behrent, som han antog at være Aarsag til at han havde mistet sin Tjeneste.

Efter hvad der er oplyst, maa det ogsaa antages, at den af Arrestanten saaledes afgivne Forklaring forholder sig rigtig, men under Forudsætning heraf skjønnes det ikke, saaledes som Actor har formeent, at hans Forhold kan henføres under Begrebet af Tyverie; thi om end ei Hensigten til egen Fordeel kan ansees som noget nødvendigt Criterium paa denne Forbrydelse, saa udfordres der dog, efter den herskende Forestilling om samme, at Tyven ikke alene vil fravende en Anden Tingen, men ogsaa, at han vil tilegne sig den selv, hvilket i nærværende Tilfælde ei kan siges om Arrestanten, hvis Hensigt egentlig gik ud paa at ødelægge de ommeldte Lamper og hvis Besiddelse af samme ikkun kan betragtes som momentan og i alt Fald ikkun continueret saalænge som nødvendigt, for ubemærket at udføre hans egentlige Hensigt.

Arrestanten, hvis Forbrydelse saaledes maa ansees som et ulovbestemt delictum, vil derfor være at ansee med en arbitrair Straf, der findes at kunne bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 4 Dage, ligesom han og vil have at udrede de af Actionen lovlig

flydende Omkostninger, derunder indbefattet i Salarium til Actor, Procurator Hansteen, 5 Rbdlr. Sølv, hvorhos han tillige vil være at tilpligte at give fornævnte Andreas Behrent i Erstatning for de bortkagne Lamper 3 Rbdlr. Sedler, mod hvilken Sums Størrelse Arrestanten intet har havt at erindre.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Rasmus Olsen Herlæflille, bør hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 4 Dage, samt udrede i Erstatning til Vægter Andreas Behrendt 3 Rbdlr. Sedler; saa bør han og tilsvare de af Actionen lovlig flydende Omkostninger, derunder indbefattet i Salarium til Actor, Procurator Hansteen, 5 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 26.

Debitor kan ikke paa Grund af mora være pligtig til, foruden lovlige Renter, at erstatte det Tab, som Creditor lider ved, formedelst hiin mora, ikke at kunne opfylde sine indgangne Forpligtelser *). Undersøgelse om et Tilbud af Betaling fra Debitors Side kunde ansees lovligt.

*) Cfr. Conferentsraad Ørsteds Haandbog 3te Bind Side 147—148.

I Sagen:

Lands-Overrets-Procurator Payngk, som Mandatarius for Etatsraad og Landcommissair Otte i Schlesvig,

contra:

Generalkrigscommissair Louis Joseph Bruno Seréne d'Acquerla.

(Afsagt den 20de Februar 1832.)

Nærværende Sag har sin Oprindelse af en af Indstævnte, Generalkrigscommissair Louis Joseph Bruno Seréne d'Acqueria, til Justitsraad, nu Etatsraad og Landcommissair Otte i Schlesvig under 11te September 1829 udstedt Obligation paa 10,000 Rbdlr. Sølv, hvorved Indstævnte har forpligtet sig til at svare lovlige Renter af Capitalen, 4 pCt., fra 11te Juni samme Aar prompte og skadesløst til enhver af de aarlige Terminer, samt lige prompte og skadesløst i alle Maader at betale Capitalen i hvilken af bemeldte aarlige Terminer, den i Overeensstemmelse med de derom i Obligationen fastsatte Bestemmelser maatte vorde ham opsagt til Udbetaling, hvorhos han til Sikkerhed for saadan prompte og skadesløs Betaling af Capital og Renter og alle paagaaende Omkostninger, har givet Creditor første Prioritets Panteret, næstefter Hæftelsen til Nationalbanken, i den ham tilhørende Gaard og Landeiendom, Bakkegaarden kaldet, i Valdbye, samt for-

pligtet sig til, i Tilfælde af Søgsmaal, at svare for nærværende Ret som rette forum.

Da nemlig Indstævnte, hvem det som Besidder af det Usinggaardske eller Gerdsdorffske Fideicommis af det Kongelige danske Cancellie var bleven tilladt at omsætte en Deel af Fideicommissets Kapital, blandt andet saaledes at 10,000 Rbdlr. Sølv af bemeldte Kapital maatte prioriteres i Indstævntes Eiendom, Bakkegaarden, i Anledning heraf havde gjort Citanten, Lands-Overrets-Procurator Payngk, som Etatsraad og Landcommissair Ottes Befuldmægtigede, det Forslag, uden Opsigelse at modtage den hans Mandant tilhørende og i bemeldte Eiendom prioriterede Kapital i 11te Juni Termin forrige Aar, men Indstævnte, efterat dette Forslag var antaget, ikke siden præsterede Betaling til den belovede Tid, har Citanten i fornævnte Egenskab, ved Stævning af 29de October næstefter, saggivet ham til at indfrie bemeldte sin Panteobligation og til Citanten at betale sammes paalydende Sum 10,000 Rbdlr. Sølv med lovlige Renter deraf, 4 pCt., fra 11te Juni forrige Aar indtil Betaling skeer, samt Erstatning for den Creditor ved mislig Betaling forvoldte Skade m. v. tilligemed Processens Omkostninger, alt skadesløst.

Forsaavidt dette Søgsmaal gaaer ud paa Erstatning for den, Creditor ved mislig Betaling forvoldte Skade, har Citanten bemærket, at hans Mandant formedelst Indstævntes Forsømmelse med at betale i rette Tid, ei alene er bleven forhindret i at indfrie en Pante-

gjeld paa 3,200 Rbdlr. rede Sølv, om hvis Modtagelse uden foregaaende Opsigelse han, i Forventning af at erholde sit eget Tilgodehavende, havde forenet sig med sin Creditor, og hvoraf han nu, da den først lovligen kan opsiges til Octavum trium regum 1833, indtil den Tid maa svare 5 pCt. i Rente, men at han desuden, for at fyldestgjøre andre ham paaliggende Forbindelser, og for ei i denne eller andre Henseender ved sin Debitors Uefterrettelighed at vorde sat i større Forlegenhed, har maattet optage flere Laan, saasom under 24de Juli forrige Aar, 160 Rbdlr. r. S. til 6 pCt. Rente og under 9de samme Maaned 3,000 Rbdlr. r. S. til 5 pCt. Rente, ligesom han og har maattet undlade at indløse et ældre Laan af 400 Rbdlr. r. S. til samme Rente, hvortil kommer, at han, hvis hans Tilgodehavende Kapital var bleven ham betalt i 11te Juni Termin forrige Aar, kunde have omsat det Seddelbeløb, hvormed den skulde været erlagt, til rede Sølv efter en Cours af 209 Rbdlr. Sedler pr. 100 Species, samt for det Beløb af det indkjøbte Sølv, der efterat de ham paaliggende Forpligtelser vare opfyldte, blev tilovers, have betinget sig ved Udlaan og erholdt den i Schleswig gjeldende almindelige Rente, 5 pCt.

Da nu Indstævnte saavel efter Sagens Natur og Lovgivningens almindelige Grundsætninger om Skadeserstatning, som ved i den paastævnte Obligation speciatim at have forbundet sig til at betale Gjelden skadesløst i alle Maader, formeentlig maa være pligtig at

erstatte Citantens Mandant det hum i fornævnte Henseender paaførte Tab, foruden Omkostningerne med det stemplede Papiir til en Vexelobligation for 4,400 Rbdlr. rede Sølv og sammes Fornyelse, en under Sagen fremlagt Notarialact, Brevporto m. v. saavelsom nærværende Sags Omkostninger skadesløst, saa har Citanten nedlagt Paastand om, at Indstævnte tilpligtes skadesløst at indfrie hans under 11te September 1829 til Etatsraad og Landcommissair Otte udstedte Panteobligation stor 10,000 Rbdlr. Sølv og til Citanten paa Creditors Vegne at betale sammes paaløbende Kapital, enten reduceret til rede Sølv efter Cours 209 pr. 100 Species, eller med Tillæg af den Forskjel som Beløbet i Sedler, reduceret efter den paa Betalingsdagen noterede Bankcours paa rede Sølv, udgjør mindre i denne Mynt end den efter hiin Cours vilde have udgjort, tilligemed Renter, 5 pCt. pro anno, af 3,200 Rbdlr. r. S. fra 11te Juni f. A. og indtil Octavis trium regum 1838 eller in subsidium indtil Betaling skeer, fremdeles af 4,400 Rbdlr. r. S. à 5 pCt. pro anno fra samme Tid indtil Betaling skeer, af 160 Rbdlr. r. S. à 6 pCt. pro anno fra samme Tid indtil Betaling skeer, og af Resten af Kapitalen à 5 pCt. pro anno fra 11te Juni forrige Aar indtil næste Kieler Omslag efterat Betaling er bleven erlagt, eller in subsidium indtil Betalingsdagen. Saa har Citanten og paastaaet, at Indstævnte tilpligtes at betale det til Vexelobligationen paa 4,400 Rbdlr. r. S. og dens Fornyelser indtil Betaling

flere, udfordrende stemplede Papiir efter Frd. 3die December 1828 §. 3 og endelig Processens Omkostninger, samt Bekostningen af den under Sagen fremlagte Notarialact, Brevporto m. v. alt skadesløst.

Derimod har Indstævnte med en Notarialforretning af 13de October forrige Aar ladet Citanten tilbyde den skyldige Kapital 10,000 Rbdlr. Sølv med Renter, 4 pCt., fra 11te Juni næstforhen og indtil forommeldte Dag, til Beløb 135 Rbdlr. 54 ß. Sølv, ialt 10,135 Rbdlr. 54 ß. Sølv eller efter Qvartalscoursen den Summa 10,452 Rbdlr. 29 ß. Sedler og Tegn, saavelsom 30 Rbdlr. Sedler, hvortil Omkostningerne, derunder indbefattet Citantens Salair for Indkaldelsen til Forligelsescommissionen og hans der havte Møde, efter Citantens Opgivende for Indstævnte, skal have beløbet, alt imod at Citanten, som indfriet extraderede den forannævnte Panteobligation, forsynet med en saadan Qvittering, at den af Pantebogen kunde udslettes, og derhos udleverede den ham af Etatsraad Otte meddeelte Fuldmagt, samt med Tilkjendegivende, at de tilbudte Summer, for det Tilfælde, at Citanten skulde vægre sig ved at modtage Betaling, vilde af Indstævnte for Etatsraad Ottes Regning blive deponerede i Banken; og da Citanten formeentligen uden Føie har vægret sig ved at antage dette Tilbud, saa har Indstævnte paastaaet sig mod ved Extraditionen af den paaskrevne Obligation med fuldkommen og uforbeholden Qvittering til Udslettelse af Pantebogen, at betale de ommeldte Nota-

ciliforretning tilbudte Summer ialt 10,482 Rbdlr. 29 ß. Sedler og Tegn, aldeles frifunden for Citantens Tiltale og sig hos ham tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst.

Hvad nu det Spørgsmaal angaaer, hvorvidt Indstævnte maatte være pligtig at erstatte Citantens Mandant det Tab, hvilket denne i foranførte Henseender skal have lidt formedelst Betalingstidens Misligholdelse, da har Citanten, som foran bemærket, støttet sin Paastand herom deels paa Sagens Natur og Lovgivningens almindelige Grundsætninger om Skadeserstatning, og deels paa det paastævnte Gjeldsbrevs særegne Indhold.

Men hvorvel det vistnok maa indrømmes Citanten at være en i Sagens Natur saavelsom i Lovgivningen grundet Sætning, at den, der enten forsætligen eller af Uagtsomhed eller ved en tilregnelig Efterladelse af sine Pligter handler til Fornærmelse for Andre, bør erstatte den Skade, som han ved dette sit Forhold beviisligen har forvoldet, saa er det dog netop Spørgsmaalet om denne Sætning kan komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde eller om der ikke meget mere maa antages at være gjort en Undtagelse fra samme med Hensyn til mislig Betaling af Pengelaan.

Det maa nemlig bemærkes, at Lovgivningen indeholder en særegen Regel for Creditors Ret til Erstatning, i Følge hvilken han bør nyde Renter af sit Tilgodehavende fra den Tid lovlig Paatale skeer, confr. 5—5—4, Forordningen 26de November 1731 in fine,

Frd. 9de Marts 1813 §. 1 og 2 m. fl., hvilket med Hensyn til Pengelaan, hvoraf Renter ere betingede, naturligviis og maa gjelde om den ved Kravets lovlige Paatale paaløbne Rente.

Saafremt det nu skulde antages, at Creditor desuagtet maatte kunne fordre Erstatningen bestemt efter Størrelsen af det Tab, han i et givet Tilfælde og formedelst de særegne Forhold, hvori han befandt sig, havde lidt ved Debitors Forsømmelse med at betale i rette Tid, saa maatte saadant, hvad Citanten ogsaa har formeent, da være grundet derpaa, at hiin almindelige Regel blot maatte ansees indført til Fordeel for Creditor, saaledes at den hjemlede ham en Erstatning, hvorpaa han under alle Omstændigheder kunde gjøre Fordring, men at det dog maatte staae ham frit for at frafalde dens Anvendelse og derimod lade Erstatningen bestemme efter Størrelsen af hans beviislige Tab.

Men at en saadan Ret i Almindelighed skulde tilkomme Creditor, skjønnes ikke at kunne antages.

For det første indsees det ikke, hvorfor Debitor, saafremt hans Creditor vilde have Erstatningen bestemt efter Størrelsen af hans virkelig lidte Tab, da ikke ligesaavel maatte slippe med at udrede mindre, end hvad Lovens almindelige Regel hjemlede Creditor, naar det kunde godtgjøres, at dennes Tab udgjorde et saadant Beløb, som han i det modsatte Tilfælde maatte finde sig i at tilsvare mere. Et modsat Princip vilde aabenbar indeholde en reen Begunstigelse for den ene Contra-

hent,; da altsaa havde Fordeelen paa sin Side; hvilken endnu vilde forøges derved, at Debitor, efter Lovgivningens Bestemmelser angaaende Virkningerne af mislig Betaling, ikke kan unddrage sig fra disse, om han endog maatte være istand til at godtgjøre, at han ved Omstændigheder, der vare ham aldeles utilregnelige, var bleven sat ud af Stand til at udrede Betaling paa den bestemte Tid, i hvilket Tilfælde han dog, naar hans Forpligtelser skulde bedømmes efter Lovgivningens almindelige Grundsætninger om Skadeserstatning, maatte være aldeles fri for at udrede en saadan.

Derimod udvíser dette meget mere om, at det har været Lovgiverens Hensigt at fastsætte en almindelig Maalestok for Størrelsen af den Erstatning, hvorpaa Creditor i Tilfælde af mislig Betaling kunde gjøre Fordring, uden at de concrete Omstændigheder burde komme i Betragtning, saa at Debitor ligesaalidet paa den ene Side kunde undslaae sig for at udrede samme, om han end kunde godtgjøre, at han efter Lovens almindelige Grundsætninger slet ingen Erstatning kunde have at præstere, som Creditor paa den anden Side kunde fordre mere, end hvad Lovens almindelige Regel hjemlede ham, fordi han kunde bevise, at han i det givne Tilfælde havde lidt et større Tab.

Det er ogsaa klart, dersom Debitor skulde være pligtig, naar Creditor derom nedlagde Paastand, at erstatte ham sit beviislige Tab formedelst Betalingens Udeblivelse til den bestemte Tid, at da enhver, som

optog et Pengelaan, maatte [illegible] at han i paakommende Tilfælde vilde være istand til at føre et fyldestgjørende Beviis for, at Contractens Misligholdelse ikke kunde tilregnes ham, lade sin Skjebne i Fremtiden være afhængig af Omstændigheder og Forhold, der ei alene vare aldeles uberegnelige paa den Tid, Laanet blev optaget, men desuden laae ganske udenfor hans Indflydelse eller Paavirkning, saa at han muligen formedelst Mangel af Betaling til den ved Contracten bestemte Tid kunde komme til at tilsvare et Beløb, der langt oversteg den laante Kapital.

Men ligesom dette Princip, især da der ved Erstatningens Bestemmelse ikke blot maatte tages Hensyn til den Skade Creditor umiddelbar havde lidt, men og til den, der var ham tilføiet middelbar, forsaavidt han nemlig ved sin Debitors Forsømmelse var sat ud af Stand til at fyldestgjøre egne Gjeldsforpligtelser, hvoraf et Krav paa Erstatning igjen kunde opstaae imod ham, vilde medføre en Mængde Vanskeligheder og Forviklinger i Anvendelsen, saaledes maatte det og nødvendigviis yttre en lammende Indflydelse paa alle Næringsveies Opkomst og Drivt og derhos nedsætte alle Eiendommes Værdie formedelst den Usikkerhed, hvori de secundaire Panthavere, hvem Frd. af 12te Marts 1790, der kun har den contractmæssige Rente til Gjenstand, ei i dette Tilfælde kunde yde nogen Beskyttelse, bleve satte.

Fremdeles maa det tages i Betragtning, at den contractmæssige Rente, hvor Lovgivningen har overladt

dens Bestemmelse til Contrahenternes selv, efter sin Natur dog ingenlunde kan beroe paa et enkelt Individs særegne Forhold og de Fordele, dette Individ muligen kunde gjøre sig af sine Penge, men at den nødvendigvis maa være afhængig af visse almindelige Forhold og Omstændigheder, hvorpaa den Indtægt, Kapitalerne kunde afgive, beroer, og som derfor til enhver Tid bestemme Kapitalernes Værdie som saadanne.

Med Hensyn til den, der ikke har sat sine Midler i en Næringsvei, faste Eiendomme eller andre Realiteter, men nu engang har besluttet sig til at gjøre dem frugtbringende ved Udlaan, maa det følgelig i Almindelighed antages, at han, hvis Debitor ikke betaler i rette Tid, bliver skadesløs, naar han erholder Erstatning efter hine Hensyn.

Det synes altsaa naturligt, at den saakaldte Erstatningsrente bestemmes efter samme Maalestok som den contractmæssige, og skulde Creditor end i et givet Tilfælde ikke herved vorde skadesløs, saa maa dog Grunden dertil søges i særegne Omstændigheder, der ofte ikke uden Ubillighed kunde falde hans Skyldner til Last, og hvortil der ikke uden Skade for det almene Vel kunde tages Hensyn. Men at Lovgiveren eengang for alle har bestemt Renten til en vis Størrelse, kan ikke heri bevirke nogen Forandring, da den lovbestemte Rente i saa Fald maa træde istedetfor den Contrahenterne selv kunde have bestemt og have samme Virkninger som denne.

Ikke heller skjønnes det, at de specielle Bestemmelser i Lovgivningen, der tillægge Creditor, i Tilfælde af mislig Betaling, en høiere Rente end den sædvanlige, saasom 4—6—8 og 5—14—22, cfr. Frd. 18de Mai 1825 §. 45, kunde afgive nogen Bestyrkelse for den af Citanten nedlagte Paastand; thi ligesom disse særegne Bestemmelser maae antages at være grundede paa den Forudsætning, at Creditor efter de omhandlede Tilfældes Natur skulde lide et større Tab ved ei betimeligen at erholde sit Tilgodehavende, end den Fordeel, der ved sædvanlige Pengelaan kunde gjøres, saaledes bestemme de og den Erstatning, hvorpaa Creditor kan gjøre Fordring efter en almindelig Maalestok, uden at de indeholde noget Spor til at han formedest concrete Omstændigheder kunde gjøre et større Krav, end den ham ved Lovgivningen, i Erstatning for Kapitalens Affavn, tillagte Rente.

Paa Grund af Foranførte skjønnes det ikke, at Creditor i Almindelighed kan ansees berettiget til, istedetfor den Erstatning Lovgivningen tillægger ham formedelst mislig Betaling, at formere sin Debitor en Tabsregning over den ham i det concrete Tilfælde forvoldte Skade, hvorimod der i alt Fald hertil maatte udfordres, at Debitor udtrykkeligen i Gjeldsbrevet havde underkastet sig en saadan Forpligtelse.

Vel har Citanten nu ogsaa formeent, at dette skulde være Tilfældet med den paastævnte Panteobliga-

tion, forsaavidt nemlig Indstævnte derl har forpligtet sig til skadesløs Betaling.

Men dette Udtryk har alleréde forlængst ved en almindelig bekjendt og ved Rescr. af 18de November 1718 sanctioneret Sedvægt modtaget en bestemt Fortolkning, i Følge hvilken den Debitor, der har forbundet sig til skadesløs Betaling, ansees pligtig til foruden Renter at erlægge Rentes Rente og at erstatte sin Creditor al den Bekostning, han har maattet anvende paa at erholde Betaling.

Da der altsaa i det borgerlige Liv forbindes et bestemt Begreb med det paaberaabte Udtryk, saa maa dette naturligviis tages til Følge i at bestemme Contrahenternes Rettigheder og Forpligtelser.

Vel har Citanten til Styrke for sin Paastand endnu bemærket, at Indstævnte i det paastævnte Gjeldsbrev har forpligtet sig til skadesløs Betaling i alle Maader, men det skjønnes ikke, at denne Modification i Udtrykket kan medføre nogen Forandring i Henseende til den Forpligtelses Natur, hvilken den, der har forbunden sig til skadesløs Betaling, i Almindelighed maa antages at have villet paadrage sig.

Da de af Citanten til Styrke for den paastaaede Skadeserstatning anførte Grunde efter det Foranførte ikke kan billiges, saa bliver det overflødigt at tage de specielle Indsigelser, hvilke Indstævnte har fremført mod den af Citanten gjorte Tabsberegning, under Paakjendelse, hvorimod det staaer tilbage at undersøge, hvorvidt

Indstævnte paa den anden Side kan blive at frifinde for Citantens Tiltale mod til ham at betale den ved Notarialforretningen af 13de October forrige Aar tilbudte Sum af 10,482 Rbdl. 29 ß. S. og T.

Citanten har nemlig herved erindret, at Indstævnte under enhver Omstændighed maatte være pligtig at tilsvare de paastævnte Renter og Omkostninger skadesløst, deels fordi Indstævnte ved den ommeldte Notarialrequisition hverken har tilbudt skadesløs Betaling af de til den Tid havte Omkostninger, eller tilbudt Betalingen paa en ubetinget Maade, idet han som Betingelse har fordret Extraditionen af den Citanten af hans Mandant meddeelte generelle Fuldmagt, til hvilken Paastand Indstævnte formeentligen har været aldeles ubeføiet; deels fordi Indstævnte ikke har villet antage det af Citanten saavel under Forligsmæglingen som under nærværende Sags Drift gjorte Tilbud af Kapitalens Modtagelse mod at quittere Panteobligationen til Udslettelse af Pantebogen under udtrykkelig Reservation af Citantens Ret til den ham, formedelst mislig Betaling, formeentlig tilkommende Skadeserstatning.

Sees der imidlertid hen til det Svar, Citanten har meddeelt paa den ham insinuerede Requisition, da indeholdes heri intet om, at den i Erstatning for Omkostningerne tilbudte Sum af 30 Rbdlr. skulde være utilstrækkelig, saatidet som Citanten i bemeldte Svar har vægret sig ved at modtage den tilbudte Kapital af den Grund, at Indstævnte formeentlig var ubeføiet til

at fordre, den ommeldte Fuldmagt extraderet, hvorimod han alene har støttet sin Vægring paa den Formening, at Indstævnte burde erstatte den Skade, hvilken han ved at udeblive med Betalingen i rette Tid, i flere Henseender havde paaført Citantens Mandant.

Da nu denne Formening, som foran viist, maa antages at have været ugrundet, og de øvrige af Citanten nu paaberaabte Grunde, formedelst hvilke han formener, at han ikke var pligtig at antage det gjorte Tilbud, om de end ikke paa Grund af det paa Requisitionen meddeelte Svar, maatte ansees desererede, dog i alt Fald er af saadan Beskaffenhed, at Indstævnte ikke forud kunde vide, at der med Hensyn dertil vilde møde Hindringer for Tilbuddets Antagelse, hvorimod han, saafremt han var bleven underrettet om, at Omkostningerne udgjorde et større Beløb, og Citanten derhos havde anviist en anden Maade, hvorpaa en betryggende Qvittering for Obligationens Indfrielse kunde erholdes end ved Extraditionen af den Fuldmagt, som af Indstævntes Creditor var bleven Citanten meddeelt, kunde have modificeret sit Tilbud i Overeensstemmelse dermed, saa skjønnes det ikke, at Indstævnte, hvem der ikke af Citanten er givet nogen Anledning til slige Modificationer, i Henseende til hvilke der ei er nogen Grund til at antage, at der vilde have mødt ham nogen Hindring fra Indstævntes Side, kan betragtes som den, der ved det gjorte Tilbud har foreskrevet Betingelser, hvis Opfyldelse han var uberettiget til at fordre, eller har tilbudt et

mindre Beløb, end han var pligtig at betale, og dette Sidste saa meget mindre, som Citanten, uagtet han af Indstævnte har været provoceret til at fremkomme med en Specefication over Omkostningerne til den Tid, Tilbuddet skete, ikke har oplyst, at disse have udgjort et større Beløb end den af Indstævnte i saa Henseende tilbudte Sum.

At Indstævnte ikke har villet indlade sig paa at modtage en saadan limiteret Qvittering, som den af Citanten tilbudne, kan ikke heller falde ham til Last, da han, efter hvad foran er viist, var berettiget til at fordre, at Obligationen, mod Udbetaling af den tilbudne Sum, blev forsynet med en uforbeholden Qvittering.

Da nu det af Indstævnte ved fornævnte Notarialforretning gjorte Tilbud, efter det Foranførte ifølge Sagens Natur og Bestemmelserne i Frd. af 9de Februar 1798 §. 1 maa medføre, at han ikke kan være pligtig at tilsvare Renter af den laante Sum for en længere Tid, end der var forløben paa den Tid Tilbuddet skete, og det i alt Fald intet vilde relevere med Hensyn til Virkningerne af Indstævntes Forsømmelse med at betale til rette Tid, om den af ham tilbudne Sum end ikke kunde antages at være deponeret i Banken, vil Indstævnte alene kunne ansees pligtig til, mod at extraderes den paastævnte Obligation med fuldkommen og uforbeholden Qvittering til Udslettelse af Pantebogen, til Citanten at betale fornævnte 10,482 Rbdlr. 29 ß. S. og T.,

hvorimod han iøvrigt for Citantens Tiltale vil blive at frifinde.

Processens Omkostninger vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Kongens Kasses Ret bliver at forbeholde med Hensyn til det af Citanten under Litr. F fremlagte og i Schlesvig under 4de November fortige Aar udstedte Notarialdocument, saafremt det maatte findes, at de deri i Gjenpart indførte Forskrivninger ei have været udstedte paa det behørige stemplede Papiir.

Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Generalkrigscommissair Louis Joseph Bruno Seréne d'Acqueria, bør mod at extraderes den paastævnte af ham til Justitsraad, nu Etatsraad, og Landcommissair Otte i Schlesvig under 11te September 1829 udstedte Obligation, stor 10,000 Rbdlr. Sølv, forsynet med fuldkommen og uforbeholden Qvittering til Udslettelse af Pantebogen, til Citanten, Lands-Overrets-Procurator Paysgk, som Mandatarius for Etatsraad og Landcommissair Otte i Schlesvig, betale 10,482 Rbdlr. 29 ß. Sedler og Tegn, men iøvrigt for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten i forbenævnte Egenskab til Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Kongens Kasses Ret forbeholdes med Hensyn til det af Citanten under Litr. F fremlagte og i Schleswig den 4de November forrige Aar udstedte Notarialdocument, saafremt det maatte findes, at de deri i Gjenpart indførte Forskrivninger ei have været udstedte paa det behørige stemplede Papiir.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 27.

Et af en gift Kone udstedt Gjeldsbrev maa, naar det ei af særegne Grunde kan ansees forpligtende for det fælles Boe, bedømmes efter Lovgivningens almindelige Regler om Umyndiges Contracter.

I Sagen:

Procurator Clausen af Nestved,

contra:

Kirstine Tranto, Bager Trantos separerede Hustrue.

(Afsagt den 27de Februar 1832.)

Efter Hovedstævning af 23de April forrige Aar søger Citanten, Procurator Clausen af Nestved, under nærværende Sag Indstævnte, Kirstine Tranto, Bager Trantos separerede Hustrue, til at betale 323 Rbdlr. 3 Mk. Sedler og Tegn, som resterende

Renter fra den 30te December 1817 til 11te December 1830 af en af hende til Kjøbmand H. Flindt i Restsved under 30te Decemcer 1817 udstedt og af denne til Citanten under 12te Januar forrige Aar transporteret Obligation, stor 500 Rbdlr. Sedler, ligesom han og ved Continuationsstævning af 24de September næstefter har saggivet Indstævnte til at betale bemeldte Obligations paalydende Sum med resterende og paaløbende Renter fra 11te December 1830. Saa har han og paastaaet sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og ham tilpligtet at betale hende Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Denne Paastand støtter Indstævnte derpaa, at hun hverken skal have laant eller modtaget den i det paastævnte Gjeldsbrev omhandlede Sum, saalidet som hun enten selv skal have skrevet eller tilladt Andre paa sine Vegne at skrive sit Navn under dette Gjeldsbrev, hvorhos hun har bemærket, at Forskrivningen, selv om den var rigtig, dog i alt Fald vilde være udstedt paa en Tid, da hun ei med Retsvirkning kunde forpligte sig, eftersom Separationen fra hendes Mand først fandt Sted den 27de April 1818.

Hvad nu denne sidste Grund angaaer, da har Citanten vel derved erindret, at Gjelden ikke er stiftet ved den paastævnte Obligations Udstedelse, men at den hidrørte fra et tidligere Indstævntes Mand fourneret og paa hans og hendes fælles Boe hvilende Laan, hvorfor

Vexelobligation af ham var udstedt og som var forfalden til Betaling paa den Tid, det paastævnte Gjeldsbrev udstedtes. Da nemlig Indstævntes Mand paa denne Tid formeentlig var fraværende i Udlandet og endog antoges for at være død, formener Citanten, at Indstævnte med Retsvirkning maatte kunne udstede en ny Obligation og ved samme indfrie den ældre Vexelobligation, for hvilken han ellers kunde og maatte have holdt sig til hendes og Mands fælles Boe, da Vexelobligationen ellers vilde have tabt sin Kraft.

Men ligesom den paastævnte Obligation intet indeholder om, at den skulde være udstedt til Indfrielse af en ældre Vexelobligation, hvorimod dens paalydende Sum udtrykkeligen deri angives at være laant og forstrakt Indstævnte i rede Penge, saaledes er det heller ikke mod Indstævntes Benegtelse beviist, at bemeldte Obligation er bleven udstedt i det af Citanten opgivne Øiemeed; thi hvad det af Kjøbmand Flindt i Nestved i saa Henseende aflagte Vidnesbyrd angaaer, da vil dette, formedelst det ham, som Obligationens Cedent paahvilende Ansvar, paa Grund af hvilket han tildeels maa ansees som Part i nærværende Sag, efter Sagens Natur og Lovens Grundsætninger ikke kunne komme i Betragtning.

Som Følge heraf bliver det overflødigt at undersøge, hvorvidt Indstævnte, saafremt det paastævnte Gjeldsbrev var bleven udstedt til Indfrielse af en af hendes Mand udstedt Vexelobligation, maatte paa

Grund af, at han formeentlig endnu ikke var kommen tilbage fra Udlandet, ansees bemyndiget til med Retsvirkning at foretage en saadan Transaction, og da Indstævnte, naar en saadan Forudsætning ei kan lægges til Grund, ifølge hendes Stilling som gift Kone maa antages at have været inhabil til at optage Laan og derfor udstede Gjeldsbrev paa egen Haand, saa vil det intet relevere, om det end ved de af Citanten erhvervede Tingsvidner kunde ansees beviist, at det paastævnte Gjeldsbrev var udstedt af hende, eller at hun, efterat være separeret i Henseende til Bord og Seng fra hendes Mand, havde vedtaget Gjelden som forpligtende for sig, da en saadan Ratihabition efter Bestemmelserne i Frd. 14de Mai 1754 §. 3 ei kunde tillægges nogen Gyldighed.

Vel har Citanten endnu bemærket, at Indstævnte, saaledes som den af hende fremlagte Separationsbevilling udviser, selv beholdt det hele fælles Boe, hvoraf formeentligen maa følge, at enhver der havde Krav paa dette Boe, maa være berettiget til endnu at holde sig til samme, eller Indstævnte som dets Besidder; men da det, som foran bemærket, ikke er beviist, at den omtvistede Gjeld har sin Oprindelse fra nogen ældre paa det fælles Boe hvilende Forpligtelse, vil denne Erindring ikke kunne tages til Følge.

Efter det Foranførte og da den af Citanten releverede Omstændighed, at Indstævnte i den af hende til Kjøbenhavns Magistrat indgivne Begjering om Sepa-

ration af 6te Februar 1818 selv har anført, at hun i hendes Mands Fraværelse hat drevet en liden Næringsvei her i Staden, ikke kan medføre, at det omhandlede Gjeldsbrev, om dets Ægthed end kunde ansees beviist, skulde være forpligtende for hende, eftersom det ikke er oplyst, hvori denne Næringsvei har bestaaet, og hvad Bemyndigelse Indstævnte dertil har havt, hvortil kommer, at det omtvistede Laan, efter den af Citanten opgivne Anledning til den paastævnte Forskrivnings Udstedelse, i alt Fald ikke kunde antages at være contraheret til den ommeldte Næringsveis Fremme, vil Indstævnte blive at frifinde for Citantens Tiltale.

Processens Omkostninger vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 18 Rbd. Sølv.

Kongens Kasses Ret bliver at forbeholde med Hensyn til det paastævnte Gjeldsbrev af 30te December 1817, der ikke er skrevet paa det behørige stemplede Papiir. Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Kristine Tranto, Bager Trantos separerede Hustrue, bør for Tiltale af Citanten, Procurator Clausen i Næstved, i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstævnte med 18 Rbdlr. Sølv.

Kongens Kasses Ret forbeholdes med Hensyn til det paastævnte Gjeldsbrev, der ikke er skrevet paa det behørige stemplede Papiir.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 28.

At forsikkre Vare over deres Værdie kan ikke medføre Straf, med mindre beviislig Svig dermed har været forbunden.

I Sagen:

Procurator Borup, som Actor,

contra:

Arrestanten Svend Larsen.

(Afsagt den 3die Marts 1832.)

I Anledning af en Natten imellem den 15de og 16de August forrige Aar i Huset Nr. 231 i Adelgaden opkommen Ildebrand, hvorved et Loft, hvor Arrestanten Svend Larsen havde et Oplag af Sæbevarer henliggende, afbrændte, er det beviist, at Arrestanten den 20de Juli næstforhen har ladet diverse Kjøbmandsvarer, bestaaende af Rug, Byg, Hvede, Meel og Gryn, der angaves at forefindes i bemeldte Eiendom, forsikkre ved det Kongelige kjøbenhavnske Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effecter for et halvt Aar for den Summa 5,000 Rbdlr. rede Sølv, uagtet Arrestanten, efter sin egen Vedgaaelse, hverken da havde eller selv under en tilsigtet Udvidelse af hans Næringsvei vilde kunne have

Skadevarer der beliggende til en større Værdie end 3,000 Rbdlr.

Vel har nu Arrestanten til Undskyldning for dette Forhold paaberaabt sig, at det var skeet ved en Feiltagelse, at han havde ladet assurere Varer for ovennævnte Sum, da det ikkun havde været hans Agt at forsikkre for 3,000 Rbdlr., men at vedkommende Betjent paa Assurancecontoiret, hvem Arrestanten i den Anledning overleverede en Seddel, maa have antaget Tretallet, hvilket Arrestanten formoder at have været utydeligen skrevet, for et Femtal, og som Følge deraf, ved at udfylde den trykte Blanquet til Begjering om Assurance, maa have anført den Sum, hvortil Varerne forlangtes forsikkrede, med 5,000 Rbdlr. istedetfor 3,000 Rbdlr., samt at Arrestanten, ved at underskrive den udfyldte Blanquet, ikke maa have bemærket denne Feiltagelse; men ligesom der intet er oplyst til Bestyrkelse for, at den Sum, hvilken Arrestanten havde anført paa den af ham indleverede Seddel, skulde være utydeligen skreven, hvorimod Arrestanten meget mere, ved at foreholdes vedkommende Contoirbetjents Udsagn om, at han var fuldkommen overbeviist om, at Seddelen maa have været saa tydeligen skreven, at han bestemt kunde see, at det var 5,000 Rbdlr. og ikke 3,000 Rbdlr., hvortil Varerne forlangtes forsikkrede, da han i modsat Fald upaatvivleligen vilde have begjert nærmere Forklaring af Arrestanten i saa Henseende, har erklæret, at han ikke kunde benegte, at Værdien af hans Varelager i den

Seddel, som han medbragte til Assurancecontoiret, kunne have været opgivet til 5,000 Rbdlr., men at dette i sin Fald maa have været foranlediget ved en Feil fra hans Side, saaledes svækkes hans Foregivende om en saadan Feiltagelse ved den Omstændighed, at Arrestanten, skiøndt han efter sin egen Vedgaaelse, et Par Dage efter Policens Modtagelse bemærkede, at den forsikkrede Sum deri var anført med 5,000 Rbdlr. dog ikke har gjort nogen Anmeldelse om den indløbne Urigtighed til Assurancecontoiret, hvortil kommer, at Arrestantens Forhold med at efterlade hvad han, efterat være bleven gjort opmærksom paa den foregivne Feiltagelse, burde have gjort, for at samme kunde vorde berigtiget, i alt Fald vækker en høi Grad af Formodning om, at han har villet føre sig samme til Nytte, forsaavidt han derved erholdt sit Vareoplag forsikkret for en Sum, der betydeligen oversteeg dets Værdie.

Da det imidlertid ikke er beviist, at Arrestanten har havt nogen bedragelig Hensigt, eller forbunden nogen anden Svig med dette Forhold, saa vil han, efter Lovgivningens Grundsætninger i 4—6—5 og 6, der, skiøndt Lovgiverens Forsigtighed er gaaet saa vidt, at det er paalagt den Forsikkrende at beholde i det mindste $\frac{1}{10}$ Deel af det forsikkrede Gods paa sin egen Fare, dog ikke har forbundet nogen Straf med Overtrædelsen heraf, men kun bestemt, at Assurancen skulde være ude af Kraft og den Forsikkrende miste sin Præmie, i Forbindelse med Octroi af 11te Mai 1778 §. 13, der,

forsaavidt den omtaler det som strafbart, at have tilsneget sig Assurance paa mere end der befandtes, cfr. Octroi af 1ste Juli 1746 §. 6 og Octroi af 4de April 1798 §. 13, efter Forbindelsen maa forstaaes om dermed forbunden Bedragerie, for Actors videre Tiltale blive at frifinde, hvorhos han dog efter Omstændighederne vil have at betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Borup, vil blive at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

Hvad derimod det Spørgsmaal angaaer, hvorvidt Arrestanten i Medfør af Assurancecompagniets Octroi af 11te Mai 1778 §. 13 maatte have forbrudt sin Ret til Erstatning af Compagniet, da vil saadant, hvorom der ingen Paastand fra Compagniets Side har været nedlagt, ei for Tiden kunne blive at paakjende.

Sagens Behandling, forsaavidt den efter Resc. af 12te Juni 1807 hører under Rettens Paakjendelse, saavelsom den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Svend Larsen, bør for Actors videre Tiltale i denne Sag fri at være, dog at han udreder alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder til Actor, Procurator Borup, 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 29.

Arbitrair Straf for reelle Injurier.

I Sagen:

Vægter Christen Christensen,

contra:

Trine Larsen, Arbeidsmand Peter Larsen Weirums Hustrue.

(Afsagt den 12te Marts 1832.)

Under nærværende af Klageren, Vægter Christen Christensen, imod Indklagte, Trine Larsen, Arbeidsmand Peter Larsen Weirums Hustrue, anlagte Injuriesag, som under 21de December f. A. var berammet at foretages, men, da Indklagte udeblev, ifølge Klagerens Begjering blev optaget til Doms, er det ved Indklagtes egen Tilstaaelse beviist, at hun Søndag Aften den 3die Juli f. A. har udgydt Urin m. v. som indeholdtes i en Kammerpotte, ud over Klageren idet denne vilde træde ind af sin Dør, ligesom hun og har forklaret, at da bemeldte Kammerpotte var skrøbelig, gik den imod hendes Villie itu, saa at Stykkerne af denne Potte, der var af Leer, ligeledes faldt ned paa Klageren.

Vel har Indstævnte til Undskyldning herfor anført, at hun var forbittret over at Klageren den foregaaende Dag havde paa Gaden slaaet hende blodig i Ansigtet, men da hun har paatalt denne Fornærmelse for Kjøben-

havns Politieret, ved hvis Dom af 27de August f. A. Klageren af Mangel paa Beviis imod ham er frifunden for hendes Tiltale, vil der til dette hendes Foregivende intet Hensyn kunne tages.

For det ovennævnte Forhold vil Indklagte desaarsag være at ansee med en arbitrair Straf, der findes at kunne fastsættes til en Mulct af 5 Rbdlr. Sølv til Stadens Fattigvæsens Hovedkasse, ligesom hun og vil blive pligtig at erstatte Klageren den hans Klædningsstykker tilføiede Skade, hvis Størrelse efter hvad Parterne under Sagen have vedtaget, ved Klagerens aflagte Ed er ansat til 8 Rbdlr. Sedler.

Hvad angaaer det endvidere paaklagede Forhold, at Indklagte skulde have slaaet Klageren i Ansigtet med en Træøffel, saa at hans Næse kom til at bløde, da er der imod Indklagtes Benegtelse intet Beviis eller nogen Formodning herfor tilveiebragt, og hun vil altsaa forsaavidt være for Klagerens Tiltale at frifinde.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

For stemplet Papiir har ikke under Sagen været Brug.

Thi kjendes for Ret: Indklagte, Trine Larsen, Arbeidsmand Peter Larsen Weirums Hustrue, bør bøde til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse 5 Rbdlr. Sølv, samt udrede i Erstatning til Vægter Christen Christensen den hans Klædningsstykker af Indklagte tilføiede Skade 8 Rbdlr. Sedler.

Iøvrigt bør Indklagte for Klagerens Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 30.

Den, der har gjort sig skyldig i Landprang kan ikke, foruden Confiskationen af de medhavende Varer, paalægges, tillige at udrede Værdien af de Varer, han maatte have solgt.

I Sagen:

Procurator Payngk, som Actor,

contra:

Tiltalte Kjøbmand Moses Jacobsen af Slagelse.

(Afsagt den 20de Marts 1832.)

Tiltalte, Kjøbmand Moses Jacobsen af Slagelse, actioneres under nærværende, i første Instants inden Slagelse Kjøbstads Politieret paadømte, Sag for at have solgt nogle Kramvarer paa Gaarden Frederikslund til en derværende Tjenestekarl.

Det er tilstrækkelig beviist, at Tiltalte har indfundet sig paa Gaarden Frederikslund med en Deel Kramvarer, samt at han deraf har solgt 2de Pibehoveder, et Stykke Sirts, et Stykke Bomuldstøi og 2de Halstørklæder til Tjenestekarlen Lars Jensen.

Da Tiltalte imidlertid ikke er bleven anholdt med de Varer, han førte med sig, hvorimod hans Forhold først er bleven Gjenstand for Undersøgelse efter at han var kommen tilbage til sit Hjem, i Anledning af, at Lars Jensen var bleven mistænkt for et Pengetyverie, saa vil den i Frd. af 25de August 1741, jevnført med Frd. af 13de Februar 1775 §. 4, fastsatte Straf af de anholdte Varers Confiskation ikke kunne blive at anvende, og da fornævnte Anordninger iøvrigt ikke give nogen Anledning til at antage, at den Paagjeldende foruden at forbryde de medhavende Varer, skulde erlægge Værdien af de Varer, han forinden Anholdelsen maatte have solgt, hvorimod den sidstnævnte Anordnings §. 5 ikkun fritager Kjøberen for at betale, hvad Omløberen har crediteret ham, saa vil den af Actor nedlagte Paastand om, at Tiltalte burde udrede de til bemeldte Lars Jensen solgte Varers Værdie, ikke heller kunne billiges.

Derimod vil Tiltalte, hvis Forhold maa henføres under det legale Begreb af Landprang, i Overeensstemmelse med Frd. af 25de August 1741 blive at ansee med en passende Mulct, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv og i Medfør af Placaten af 19de Februar 1819 bliver at tillægge Løve Herreds Politiekasse.

Saa vil Tiltalte og have at betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor her for Retten, Procurator Payngk, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

Sagens Behandling i første Instants og den besa=lede Sagførelse her for Retten har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Kjøbmand Moses Jacobsen af Slagelse, bør til Løve Herreds Politiekasse bøde 10 Rbdlr. Sølv.

Saa bør han og udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder til Actor her for Retten, Procurator Payngk, 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

Den idømte Mulct at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 31.

En Toldbetjents edelige Vidnesbyrd, skjøndt det angaaer Fornærmelser mod ham selv, maa, i Forbindelse med et lovligt Vidnes dermed overeensstemmende Forklaring, afgive fuldt Beviis.

I Sagen:

Procurator Ring, som Actor,

contra:

Tiltalte Kjøbmand Hans Clausen af Nyested.

(Afsagt den 20de Marts 1832.)

Forsaavidt Tiltalte, Kjøbmand Hans Clausen i Nyested, under nærværende Sag er sigtet for at have udøvet reelle Injurier mod Toldbetjent Frandsen paa

dennes Post ved Nyested Kjøbstads nordre Bom den 14de Januar sidstleden om Aftenen, kan det ikke antages, at der imod hans Benegtelse er tilveiebragt et aldeles fuldstændigt Beviis imod ham, efterdi den af bemeldte Toldbetjent i denne Henseende afgivne Forklaring, skjøndt sammes Rigtighed tildeels bestyrkes ved den under Sagen fremkomne Lægeattest, som eenlig ikke kan tillægges fuld Beviiskraft, og det maa derfor billiges, at Tiltalte med Hensyn til dette Punct af Sagen ved Underretsdommen er frifunden for Actors videre Tiltale.

Derimod maa der ved den af bemeldte Frandsen afgivne Forklaring, der in casu paa Grund af Bestemmelsen i §. 97 i Frd. 1ste Februar 1797 maa tillægges samme Troværdighed som et lovbestemt Vidnes Udsagn, i Forbindelse med Indholdet af den af Vidnet Henriette Margrethe Jørgensen afgivne Forklaring, hvilken med Hensyn til Sagens Beskaffenhed og Slutningsbestemmelsen i Lovens 1—13—16 maa tages til Følge, uanseet det Forhold, der under Sagen er opgivet at finde Sted imellem hende og Toldbetjent Frandsen, ansees at være tilveiebragt et fuldstændigt Beviis for at Tiltalte den ommeldte Aften ved den Leilighed, at Betjent Frandsen, da Tiltalte passerede den forommeldte Bom, trak denne ned efter ham, hvilket, efter hvad Tiltalte har udsagt, skal være skeet saaledes, at den kom til at berøre hans Ryg, men som imidlertid af

maatte det, saafremt denne Artikel ikke engang analogisk skulde være anvendelig i Henseende til Injuriesøgsmaal, være klart, at de Grunde, der maae ansees at have motiveret ovennævnte Forbud, vare uanvendelige med Hensyn til det sidstnævnte Slags Sager; men dette skjønnes ikke at være Tilfældet; thi naar det først forud sættes, at Arvingerne maae være berettigede til at paatale ærerørige Paasagn, der vare fremførte imod Arveladeren enten i dennes levende Live, men hvorom han maa antages at være forbleven uvidende, eller efter hans Død, maa det ligesaavel med Hensyn til en Sag af denne Beskaffenhed, som med Hensyn til andre, der angaae en til Formuen henhørende Gjenstand, ansees hensigtsmæssigt, at Arvingerne tilstedes at fortsætte den alt af Arveladeren paabegyndte Sag istedetfor at reise en ny i denne Anledning, hvorved det endelige Resultat vilde forhales, og de paa det førstnævnte Søgsmaal anvendte Omkostninger vilde spildes.

At nu et Søgsmaal fra Arvingernes Side, hvorved disse, under den ovenanførte Betingelse, paatale ærerørige Beskyldninger, der vare fremførte mod Arveladeren, maa ansees lovhjemlet, skjønnes ikke at kunne drages i Tvivl; thi foruden at Lovgivningen dog paa flere Steder, navnligen forsaavidt den frembyder Exempler paa Cumulationer af Livs- og Æresstraffe, har tilkjendegivet, at den ansaae Æren for en Retsgjenstand, hvis uantastede Besiddelse selv efter Døden maatte være af Vigtighed for Statens Borgere, saa

maa det derhos tages i Betragtning, at uforskyldte Angreb paa en Afdøds Caracter for dennes Familie og især for de nærmest Beslægtede, ikke alene maa have noget særdeles Krænkende ved sig, men at Lovgiveren ogsaa, hvorom Bestemmelsen i Kirkeritualet 25de Juli 1685 Cap. 9 bærer Vidne, forsaavidt det deri siges, at Præsten skal vogte sig for i Liigtalen at melde noget Usømmeligt om den Afdøde, de Paarørende til Beskjemmelse, har anseet dem derved personligen fornærmede, hvilket nødvendigen medfører, at de maae være berettigede til at tilbagedrive slige Angreb, hvortil endnu maa føies den Betragtning, at det vilde stride imod almindelige Retsgrunde, at lade den tilfældige Omstændighed, at den Person, der har været Gjenstand for saadanne Angreb, døer forinden Sagen bringes til Ende, bevirke Straffrihed for Injurianten, der ellers ved sit Forhold maatte ansees at have forskyldt Straf, ligesom den Leilighed, der herved vilde aabnes til aldeles straffri at kunne paaføre Eens Medborgere de værste Krænkelser, og vilde formindske Straffetrudslens Virksomhed og derhos i andre Henseender kunde ansees saare betænkelig.

Forsaavidt Indstævnte har bemærket, at Afviisningen i alt Fald maatte være en Følge af at Sagen, der nu kan forliges, ikke er bleven Gjenstand for Forligsprøve efter Citantens Død, maa det ansees tilstrækkeligt til Forkastelse af Paastanden endnu at bemærke, at naar Arvingerne, overeensstemmende med Lovgivningen ansees

berettigede til at fortsætte det af den Afdøde anlagte Søgsmaal, bør det, forsaavidt Spørgsmaalet om hvorvidt Sagen retteligen er undtaget fra Behandling ved Forligelsescommissionen angaaer, ene sees hen til Omstændighederne paa den Tid, Sagen blev anlagt, uden at en senere i disse indtraadt Forandring kan tillægges Virkning, i hvilken Henseende det og kan bemærkes, at den ovennævnte Artikel i Loven, ved udtrykkeligen at bestemme "at Arvingerne maae blive ved at udføre den, som den Afgangne slap", synes at tilkjendegive, at Sagen af dem kan fortsættes i den Tilstand, hvori samme befindes.

I Betragtning af alt Foranførte vil den fremkomne Paastand om at Sagen hæves eller afviises, ikke være at tage til Følge, men da Indstævnte for dette Tilfælde har forbeholdt sig at give Tilsvar i Realiteten, og der ikke findes aldeles tilstrækkelig Grund til overeensstemmende med Citantens Sagførers Paastand at afskjære ham Adgang hertil, saa vil Sagen endnu ikke være endeligen at paakjende.

Thi eragtes: Den af Indstævnte, afskediget Esqvadronschirurg Mathias Winther, nedlagte Paastand om at nærværende Sag hæves eller afviises kan ikke tages til Følge.

No. 33.

En Eedssag afviist i Analogie af Frd. 3die Juni 1796, §. 5 paa Grund af, at Citanten ei ved Stævningens Incamination havde Udskriften af den Dom tilstede, hvorefter Eden skulde aflægges.

I Sagen:

Forrige Tobaksfabrikør, nu Thee- og Porcellainshandler L. M. Friedlænder,

contra:

Procurator Petersen, som curator bonorum i afgangne Capitain og Urtekræmmer Niels Jensen Nøragers Boe.

(Afsagt den 2den April 1832.)

Efterat nærværende Sag, hvorunder Citanten, forrige Tobaksfabrikør, nu Thee- og Porcellainshandler L. M. Friedlænder, ved Stævning af 2den Marts d. A. har indvaslet Indstævnte, Procurator Petersen, som curator bonorum i afgangne Capitain og Urtekræmmer Niels Jensen Nøragers Boe, til at paahøre Citanten aflægge en ham ved denne Rets Dom af 13de Februar næstforhen paalagt Eed, var berammet til Foretagelse i en mosaisk Synagoge den 15de Marts sidstleden og Retten sammesteds havde indfundet sig, har Citanten ved sit der givne Møde begjert 8 Dages Anstand for at fremskaffe Udskrift af den ergangne Dom, hvilken han har angivet at være bleven bestilt paa

Justitscontoiret af ham selv og derfra afhentet af hans Sagførers Fuldmægtig.

Da det imidlertid maa antages, at Citanten har havt tilstrækkelig Leilighed til at kunne have den omhandlede Udskrift tilstede, og der imod den begjerte Anstands Meddelelse er protesteret af Indstævnte, saa vil denne af Indstævnte nedlagte Protest være at give Medhold, dog saaledes at Sagen ei efter Indstævntes Paastand hæves, hvortil der ikke skjønnes at være tilstrækkelig Lovhjemmel, hvorimod den fra Citantens Side udtagne Stævning, som ikke lovligen forfulgt, i Analogie af Frd. 3die Juni 1796 §. 5, cfr. Frd. af 16de Januar 1828 §. 6, afvises.

Om Kost og Tæring bliver intet Spørgsmaal, da derom ei er nedlagt Paastand af Indstævnte.

Det Sagen tilhørende stemplede Papir har rigtigen været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den i nærværende Sag af Citanten, forrige Tobaksfabrikør, nu Thee- og Porcellainshandler L. M. Friedlænder, udtagne Edsstævning afvises.

No. 34.

Naar Penge-Effecter, der tilhøre en offentlig Stiftelse, ere pantsatte med dens Bestyreres Samtykke, kan Pantsætningen ikke tabe sin Gyldighed, fordi Laanet er skeet i et Stiftelsen uvedkommende Øiemed.

I Sagen:

Procurator Payngk, som befalet Mandatarius for Stiftsøvrigheden over Aalborg Stift paa bemeldte Stifts offentlige Midlers Vegne,

contra:

Directionen for Nationalbanken i Kjøbenhavn.

(Afsagt den 2den April 1832.)

Forsaavidt Citanten, Procurator Payngk, som befalet Mandatarius for Stiftsøvrigheden over Aalborg Stift, paa bemeldte Stifts offentlige Midlers Vegne, søger de Indstævnte, Directionen for Nationalbanken i Kjøbenhavn, til at extradere en af Proprietair Stadel under 22de Juni 1799 til Inspecteurerne for de publiqve Stiftelser i Aalborg udstedt Obligation med Pant i Ullerup og Søe Hovedgaard med Til- og Underliggende, stor til Rest 20,000 Rbdlr. Sølv, hvilken Obligation under 24de November 1815 af Aalborgs Byes Magistrat er pantsat til den daværende Rigsbank for et hos samme optaget Laan af 25,000 Rbdlr. Navneværdie, vil Paastanden ikke være at give Medhold, da det af de Indstævnte er oplyst, at saavel Stiftamtmanden som Bisskoppen over Aalborg Stift have samtykket i at bemeldte Obligation af Magistraten blev overgivet til Sikkerhed for det omhandlede Laan, og Bestyrelsen for Rigsbanken paa Grund deraf i Henhold til Bestemmelserne i Pl. 10de April 1795 maa antages at have havt Hjemmel til at modtage Obligationen som

et lovgyldigt Pant; thi hvad den Omstændighed betræffer, at Laanet agtedes afbenyttet til et, de specielle Stiftelser, hvem Obligationen tilhørte, uvedkommende Diemeed, da, foruden at det ikke imod de Indstævntes Benegtelse kan ansees tilstrækkeligen beviist, at Rigsbankdirectionen herom skulde have havt Kundskab, maatte dette i alt Fald ogsaa blive uden Indflydelse, da det maatte være bemeldte Direction uvedkommende, hvorledes Laanet anvendtes. Heller ikke skjønnes den Omstændighed, at Laanet er optaget og Pantsætningen skeet af Aalborg Magistrat istedetfor af Inspecteurerne for de offentlige Stiftelser, til hvilke den pantsatte Obligation var udstedt, at kunne begrunde Citantens Paastand, eftersom Rigsbankbestyrelsen dog havde saameget mere Anledning til at antage, at Magistraten, der ifølge Rescript af 17de Februar 1683 ere Inspecteurer for de offentlige Stiftelser, i saadan Egenskab optog Laanet, som dette udtrykkeligen er sagt i den skriftlige Tilladelse, som Stiftsøvrigheden har meddeelt Magistraten til for Laanet at pantsætte bemeldte Obligation, hvortil kommer, at Stiftsøvrighedens Samtykke til Pantsætningen med Hensyn til den bemeldte Authoritet tillagte Overbestyrelse af offentlige Midler, i alt Fald maatte ansees at afgive tilstrækkelig Hjemmel for samme.

Med Hensyn til hvad der saaledes er anført, vil den af Citanten endvidere nedlagte Paastand om, at de Indstævnte skulde tilpligtes at tilbagebetale en Sum af 6,206 Rbdlr. 2 Mk. 6 ß. Sedler og Tegn, hvilke

Stiftsøvrigheden for Aalborg Stift Tid efter anden har under Reservation indbetalt til dem som en Deel af Kjøbesummen for Gaarden Hvanstrup, der ved en af Capitain Jelstrup under 16de Juni 1807 til forannævnte Inspecteurer udstedt Obligation er stillet til Pant for et Laan af offentlige Stiftelsers Midler, ei heller være at tage til Følge, da bemeldte Obligation ligeledes med Stiftsøvrighedens Samtykke af Magistraten i Aalborg er bleven Rigsbanken overleveret som Pant for Laanet af 24de November 1815, og ikkun af Bankens Bestyrelse er bleven extraderet paa det Vilkaar, at Samme erholdt den nye Obligation, der af Kjøberen af Pantet vilde blive udstedt til Indfrielse af den ældre, hvilket senere, da Kjøberen contant udbetalte endeel af Kjøbesummen, er modificeret derhen, at det saaledes betalte Afdrag skulde afleveres til Banken, hvilket som meldt ogsaa af Stiftsøvrigheden er foranstaltet.

Hvad dernæst angaaer Citantens Paastand om at hans Mandantere kjendes berettigede til at erholde udleverede af de Indstævnte en af Hans Majestæt Kongen under 28de September 1824 til Inspecteurerne for Aalborg Byes offentlige Stiftelser for 20,000 Rbdlr. Sølv udstedt Obligation, forsynet med Pant i Katholm Gaard og Gods m. v. beliggende i Randers Amt, hvilken Obligation er overleveret de Indstævnte istedetfor en af Pantets tidligere Eier til bemeldte Inspecteurer for en Capital af offentlige Stiftelsers Midler, til Beløb 25,000 Rbdlr. Dansk Courant, under 23de Juni 1804

udgivet Obligation, som af Magistraten er pantsat til Rigsbanken for det Laan den har optaget under 11te Juni 1816, da skjønnes ligesaalidet denne Paastand at være velgrundet; thi vel er den til bemeldte Panteobligations Hypotheccering meddeelte Bemyndigelse skeet af Stiftamtmand Moltke i eget og Bispoppens Navn og ikke underskrevet af dem begge, og Directionen for Rigsbanken kunde af den angaaende Laanet indkomne Begjering see, at dette ikke attraaedes til vedkommende Stiftelsers eget Brug, men søgtes for at fremme et disse uvedkommende Øiemeed, saa at Præsumtionen ikke i og for sig kunde være for, at Stiftsøvrighedens Medlemmer vare enige i den Anvendelse, der skete af Stiftelsens Midler, men foruden at det, som ovenfor bemærket, maatte være Rigsbankdirectionen uvedkommende, til hvilket Brug Laanet anvendtes, og at det saa meget mindre kunde falde bemeldte Direction ind at tvivle paa Bispoppens Consens, naar blandt andet hensaaes til at Sidstnævnte Aaret forud havde, da der hos Banken optoges et langt større Laan, erklæret sig in optima forma enig i at sidstmeldte Laans Indfrielse sikkredes ved Hypothek af Obligationer, der tilhørte offentlige Instituter, for hvis Tarv det maatte være ligegyldigt, hvad enten det attraaede Laan erholdtes eller ikke, og Banken saaledes vidste, at Bispoppen ligesaalidet som den anden Directeur fandt Betænkelighed ved at antage det Princip, at et vist Instituts activa kunde anvendes til Garantie for Laan, som var det specielle

Institut uvedkommende, maa det bemærkes, deels at Bisskoppen, ved at forholde sig passiv i en lang Række af Aar, uagtet Pantsætningen ikke kan være bleven ubekjendt for ham, maa antages i alt Fald at have ratihaberet samme, deels at den første Directeurs Underskrift paa en Expedition i Almindelighed og hvor ikke anderledes udtrykkeligen er foreskrevet, maa være forbindende for en Authoritet, som kun bestaaer af 2 Medlemmer. At nu Placaten af 10de April 1795 §. 1 ved at befale, at Stiftamtmanden og Bisskoppen skulle tegne paa de offentlige Stiftelsers Obligationer, at de ei kan overdrages eller afhændes uden deres Samtykke, skulde have fastsat en anden Norm for Gyldigheden af de Dispositioner, der af Stiftsøvrigheden foretages med de under dens Bestyrelse staaende Stiftelsers Midler, skjønnes der ikke at være tilstrækkelig Grund til at antage.

Med Hensyn endeligen til den af Citanten nedlagte Paastand om Udlevering af en af Christen Neergaard til Momtofte den 25de Juni 1805 til den geistlige og verdslige Enkekasse i Aalborg for den Capital 14,000 Rdlr. Dansk Courant udstedt Obligation, hvilken af Etatsraad Hornsyld er pantsat til Rigsbanken ved et af ham den 25de Juni 1818 optaget privat Laan, da er det vel af de Indstævnte oplyst, at Etatsraad Hornsyld, der var Directeur for Enkekassen, af Stiftsprovst Schierup og Cancellieraad og Raadmand Olerup, som Meddirecteurer for bemeldte Enke-

kasse, er meddeelt Samtykke til at pantsætte ommeldte Obligation ved Laan, paa Grund af at han derfor havde stillet dem paa Kassens Vegne fuldkommen Sikkerhed, hvorhos de Indstævnte have bemærket, at Directionens Tilladelse til Pantsætningen maatte ansees betryggende for Banken, da bemeldte Enkekasse, ifølge den for samme under 2 April 1735 udgivne og den 13 Januar 1736 confirmerede Fundats ikke er underlagt Stiftsøvrighedens Control eller Overbestyrelse. Men skjøndt nu den af Stiftsøvrigheden, forommeldte Obligation under 18de December 1805 meddeelte Paategning, udviser, at denne selv har antaget, at Kassen ikke henhørte under dens Bestyrelse, og at der desaarsag ikke af den burde meddeles Obligationen nogen Paategning, overeensstemmende med Placaten af 10de April 1795, saa skjønnes det dog ei, naar der hensees til Indholdet af Fundatsens 33de Artikel, at det af Stiftsprovst Schierup og afgangne Cancelliraad Glerup til Pantsætningen givne Samtykke kunde ansees bindende for Kassen; thi bemeldte Artikel viser at Stiftsdirectionen, saafremt der mellem fornævnte Directionens Medlemmer opstod forskjellige Meninger i Henseende til Bestyrelsen, ved sin Resolution skulde afgjøre Sagen, hvilken Bestemmelse skjønnes ogsaa at maatte komme til Anvendelse i et Tilfælde som nærværende, hvor den ene af bemeldte Kasses Directeurer, Etatsraad Hornsyld, efter Reglen: nemo in rem suam auctor esse potest, ikke kunde give Samtykke til den omhandlede Pantsætning.

Vel have de Indstævnte tillige paaberaabt sig Bestemmelsen i den 46de §. af Nationalbankens Octroi af 4de Juli 1818, i hvis Følge alt hvad Bankens Debitorer til den have overgivet som haandfaaet Pant, og er taget under dens Lukkelse, skal fra det Øieblik af ikke kunde den fravindes for Mangel af Hjemmel, men skal være og blive den til ufeilbar Sikkerhed for sin Fordring. Men det herfra hentede Argument kan saameget mindre relevere noget in casu, som Rigsbanken, med hvem den omhandlede Transaction var indgaaet, ikke havde samme Privilegium, som ved den nævnte §. af Octroien af 4de Juli 1818 er tilstaaet Nationalbanken, og bemeldte Paragraphs Bestemmelse, der hverken kan udledes af Sagens Natur eller den almindelige Lovgivning, ikke skjønnes at kunne udvides til det i sin Tid af Rigsbanken modtagede og senere til Nationalbanken overgaaede Pant.

Efter alt Foranførte vil saaledes Citantens Paastand forsaavidt angaaer den forannævnte af Christen Neergaard til Momtofte under 25de Juni 1805 udstedte og i Klagen til Forligelsescommissionen under Litr. d benævnte Obligation, være at tage til Følge, hvorimod de Indstævnte forøvrigt for Citantens Tiltale ville være at frifinde, hvorhos Processens Omkostninger mellem Parterne ville være at ophæve.

Forsaavidt Sagførelsen har været befalet har samme været forsvarlig, og vil Procurator Jensen, der under det inden Aalborg Byeting den 8 Aug. 1831

optagne Tingsvidne efter Stiftets Ordre har givet Møde for Citanten, ifølge sin derom nedlagte Paastand, være at tillægge Salarium hos det Offentlige, der bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir findes rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte, Directionen for Nationalbanken i Kjøbenhavn bør være uberettigede til for det af Etatsraad Hornsyld i sin Tid af Rigsbanken her i Staden gjorte og i Klagen til Forligelsescommissionen under Litr. d ommeldte Laan at holde sig til den derfor pantsatte i Klagen nævnte Obligation, og bør de Indstævnte derhos extradere bemeldte Obligation til Nørrejyllands geistlige og verdslige Enkekasse, hvorimod de iøvrigt bør for Citanten, Procurator Payngk, som befalet Mandatarius for Stiftsøvrigheden over Aalborg Stift, paa bemeldte Stifts offentlige Midlers Vegne, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

I Salarium tillægges den for Citantens Mandanter under det inden Aalborg Byeting den 8de August forrige Aar optagne Tingsvidne beskikkede Sagfører, Procurator Jensen, 5 Rbdlr. Sølv, der tilsvares af det Offentlige.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Directionen for Nationalbanken

contra:

Stiftsøvrigheden over Aalborg-Stift, paa bemeldte Stifts offentlige Midlers Vegne.

(Afsagt den 19de April 1833.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret ophæves. Til Justitskassen betale Citanterne 5 Rbdlr. Sølv, og Contracitanterne 1 Rbdlr. Sølv.

No. 35.

Brud paa Hegnsfreden kan ikke ansees som Gjenstand for offentlig Paatale.

I Sagen:

Procurator Jydtmann som Actor,

contra:

Arrestanten Rasmus Andersen

(Afsagt den 7de April 1832.)

Vel maa det ved Arrestanten Rasmus Andersens egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder ansees for tilstrækkelig beviist, at han flere Gange i afvigte Februar Maaned om Aftenen har afbrukket og borttaget en Deel Lægter af et Stakit,

som er anbragt om en, Secretair Feilberg tilhørende Jordlod udenfor Nørreport.

Da imidlertid Arrestanten ikke for denne Forseelse, der skjønnes at maatte henføres under Bestemmelsen i Forordningen af 29de October 1794 §. 22, kan være at belægge med sædvanlig Tyvsstraf; men i Medfør af bemeldte Lovbud alene vil kunne ansees som den, der forsætligen har villet skaffe Ufred, hvilket Forhold efter ovsnævnte Forordnings §. 50 ei er Gjenstand for offentlig Paatale, vil han følgeligen under nærværende af Justitien anlagde Sag blive at frifinde, hvorhos Actionens Omkostninger, derunder indbefattet det Actor, Procurator Jydtmann tilkommende Salair, der bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv, bliver at udrede af det Offentlige.

Under den befalede Sagførelse har intet ulovligt Ophold fundet Sted.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten Rasmus Andersen bør for Justitiens Tiltale i denne Sag fri at være.

Actionens Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Jydtmann tillægges i Salarinm 5 Rbdlr. Sølv, udredes af det Offentlige.

No. 36.

5—14—46 sidste membrum kan ikke anvendes paa Pantebreve.

I Sagen:

Sognepræsten til Korup Menighed i Fyen, Hr. Steenfeldt,

contra:

Odense Byes Magistrat som Skiftecommission i Kjøbmand Damianus Dall Steenfeldts Fallitboe sammesteds.

(Afsagt den 9de April 1832).

Ved Stævning af 29de November forrige Aar paaanker Citanten Sognepræsten til Korup Menighed i Fyen, Hr. Steenfeldt, en af de Indstævnte, Odense Byes Magistrat som Skiftecommission i Kjøbmand Damianus Dall Steenfeldt's Fallitboe sammesteds, under 11te samme Maaned afsagt Decision i en mellem Citanten paa den ene og nogle af Crediterne i bemeldte Fallitboe paa den anden Side opstaaet Tvist, betræffende en af Citanten i Boet anmeldt Fordring stor 11,691 Rbdlr. 37 ß. Sedler og Tegn efter Obligation af 12te October 1829, tinglæst den 19de samme Maaned, med Panteret i samtlige Debitors Eiendele og udestaaende Fordringer, ved hvilken Decision er eragtet, at Citanten, naar han og hans Søn bemeldte fallerede Kjøbmand Damianus Dall Steenfeldt enhver for sig efter foregaaende lovlig Omgang med Eed bekræfte, at de af Citanten den 16de Juli forrige Aar paa Skiftet fremlagte 7 Stykker Afregninger ere forfattede og underskrevne til den Tid, enhver især er

dateret, at Damianus Dall Steenfeldt virkelig har faaet Valuta af sin Fader efter Afregningernes Udvisende, samt at forøvrigt ingen svigagtig Hensigt med dem har været forbunden, bør nyde Udlæg i Fallitboet som for en simpel chirographarisk Fordring af 11,691 Rbdlr. 37 ß. S. og T., uden at den for bemeldte Gjeld af Fallenten under 12te October 1829 udstedte Panteobligation er gyldig som saadan til Præjudice for Boets øvrige Creditorer; men at den af Citanten i Fallitboet anmeldte Fordring, saafremt han og hans Søn ikke maatte trøste sig til saadan Eed at aflægge, bør være afviist.

Denne Decision har Citanten paastaaet underkjendt og forandret i Overeensstemmelse med hans paa Skiftet nedlagde Paastand om, som lovlig Panthaver at vorde tilkjendt Betaling af sit Pant, saavidt tilstrække kan, i Følge den irettelagte Forskrivning af 12te October 1829, hvorhos han in subsidium har paastaaet, at han i alt Fald, imod at aflægge den ved Lovens 5—14—46 første Membrum foreskrevne Eed, bliver anerkjendt som lovlig og legitim Panthaver i Boet efter den i samme anmeldte Obligation og som saadan vorder kjendt berettiget til at nyde Betaling af det ham stillede Pant, saavidt tilstrække kan, uden at denne Citantens Retsstilling bliver gjort afhængig af den Besværgelse fra Debitors Side, som Lovens 5—14—46 betingelsesviis foreskriver. — Saa har Citanten og nedlagt Paastand om at

vorde tilkjendt Processens Omkostninger hos de Indstævnte.

De Indstævnte have derimod hverken mødt eller ladet møde her for Overretten; Sagen bliver følgelig at paakjende efter den af Citanten fremlagde Skifteact.

Da den af Citanten i Boet anmeldte Panteobligation er grundet paa flere, Aar efter andet, mellem Citanten og hans Søn skete, og af Sidstnævnte ved hans Underskrift vedtagne Afregninger, ifølge hvilke Citanten kom den Sum, hvorfor Panteobligationen er bleven udstedt af Debitor indenfor det i Forordningen af 28de October 1702 §. 4 omhandlede Tidsrum førend hans Fallit, har Skifteretten formeent, at der maatte destingueres imellem Citantens Krav som Pantefordring og som simpel chirographarisk Gjeld, hvorhos den, forsaavidt Citantens Stilling som Panthaver angaaer, har antaget, at, da det i Medfør af fornævnte Anordning, jevnført med 5—14—46 sidste Membrum, formeentligen ikke kunde tillades Contrahenterne at fralægge sig den mod Panterettighedens Lovlighed som Følge af det Tidspunkt, hvorpaa Obligationen er bleven udstedt, værende Formodning med Eed, og der ellers ikke var tilveiebragt noget Beviis for Debitors Solvents paa den ovenmeldte Tid, saa kunde Panteobligationen ei tilkjendes nogen Gyldighed til Præjudice for Boets øvrige Creditorer, hvorimod Skifteretten med Hensyn til at Citanten dog paa Grund af de fremlagte Afregninger, naar det forøvrigt forudsættes, at disse ere udfærdigede og for-

synede med Vedkommendes Underskrift paa de Tider, som paa dem fandtes angivne, og at der ellers ingen svigagtig Hensigt dermed har været forbundet, maatte ansees som chirographarisk Creditor, har under Betingelse af de i Eragtningen bestemte Eders Aflæggelse anseet ham berettiget til at nyde Udlæg i fornævnte Egenskab for den af ham anmeldte Fordrings Beløb.

Det skjønnes imidlertid ikke at de Bestemmelser, der indeholdes i 5—14—46 sidste Membrum kan blive at anvende i nærværende Tilfælde; thi ligesom Pantebreve ikke udtrykkelig indbefattes under Udtrykkene i det sidste Membrum af dette Lovsted, skjøndt de ere nævnte i det første, saaledes findes der heller ikke nogen afgjørende Grund til at sætte dem i Klasse med de i Lovstedet omtalte Afhændelser, eftersom der, naar Gjelden er virkelig, hvilket maa godtgjøres med Creditors Eed efter Lovstedets første Membrum, ikke af den Beslægtede vindes anden Fordeel, end at faae Sikkerhed for at erholde tilbage, hvad han engang har laant ud, hvorimod han, naar der, som Lovstedet taler om, er foregaaet Gave eller Kjøb til Creditorernes Præjudice, ikke blot har undgaaet Tab, men gjort sig en positiv Fordeel, idet han nemlig i første Tilfælde har erhvervet noget, Fallenten tilhørende, for intet, og i sidste, mod en ringere end tilbørlig Betaling; thi naar Betalingen svarer til Tingenes Værdie, kan Boet ingen Interesse have i at gjøre Paastand paa, at Kjøbet skal gaae tilbage.

Som Følge heraf og da de mellem Citanten og

hans Søn skete Afregninger i alt Fald ei kunde legitimere Lovligheden af den i Boet anmeldte Panteobligation, vil Citanten, der er fremtraadt i Boet i Egenskab af Panthaver, have at aflægge den i Lovens 5—14—46 første Membrum foreskrevne Eed, i hvilket Tilfælde han vil være at kjende berettiget til at nyde Udlæg i Boet efter den af ham anmeldte Panteobligation, hvorimod Boet i modsat Fald vil blive at frifinde for hans Tiltale.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Naar Citanten Sognepræsten til Korup Menighed i Fyen, Hr. Steenfeldt, efter foregaaende lovlig Omgang inden sit Værneting med sin corporlige Eed bekræfter, at der ikke er nogen Bedragelighed under den af ham i Kjøbmand Damianus Dall Steenfeldts Fallitboe anmeldte Panteobligation af 12te October 1829, stor 11,691 Rbdlr. 37 ß. Sedler og Tegn, bør han være berettiget til at nyde Betaling i bemeldte Boe af det ham stillede Pant, saavidt tilstrække kan. Trøster han sig derimod ikke til saadan Eed at aflægge, bør Boet for hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

*   *   *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Communitetskasserer Kofoed, Handelshusene J. Erasmi & Søn og J. C. C. Mertelmeyer, Kirketerp & Sønner, Joh. Chr. Wedekind, David Faye, Viceconsul Fugleberg og Tobaksfabriqueur Kastrup,

contra:

Hr. P. A. Steenfeldt, Sognepræst til Korup Menighed i Fyen.

(Afsagt den 26de November 1832).

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret betale Citanterne, een for alle og alle for een, til Indstævnte skadesløs. Saa betale de og paa lige Maade til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

No. 37.

Tvende Personer, der vare grebne med stjaalne Koster i Hænde og som gjensidigen paastode, at have faaet disse af hinanden, begge dømte som Tyve i Medfør af 6—17—10 og 11 og 6—17—3.

I Sagen:

Procurator Lange som Actor,

contra:

Arrestanterne Thomas Andersen Antrup og Carl Frederik Birk.

(Afsagt den 21de April 1832.)

Arrestanterne Thomas Andersen Autrup og Carl Frederik Birk ere under nærværende Sag befundne i Besiddelse af en Deel Sølvtøi, hvortil Kammerherre og Oberst Rømeling, der har aflagt Tilhjemlingseden, med Vidner har godtgjort sin Eiendomsret.

Vel paaskyder nu enhver af Arrestanterne, at han i den Gaard, hvor Tyveriet er begaaet, har modtaget de Koster, af hvilke han har været i Besiddelse, af sin Medtiltalte, men da ingen af Arrestanterne har kunnet skaffe Hjemmel tilstede og de derhos begge ere blevne forfulgte med Kosterne i Hænde og grebne, saa ville de, i Overeensstemmelse med Lovens 6—17—10 og 11 jævnført med 6—17—3, begge blive at ansee som Tyve.

Som Følge heraf vil Arrestanten Autrup, der forhen ved Kjøbenhavns Politirets Dom af 4de Marts 1829 og denne Rets Dom af 1ste Juni 1830 har været straffet for Tyverie, medens han var under Lavalder, efter Forordningen 20de Februar 1789 §. 6 jævnført med Forordningen 12te Juni 1816, og, efterat have opnaaet Lavalder, ligeledes for Tyverie ved denne Rets Dom af 25de August forrige Aar efter Forordningen af 20de Februar 1789 §. 1 sammenholdt med Forordningen 12te Juni 1816, nu blive at ansee efter førstnævnte Anordnings 2den §. og Placaten af 27de Februar 1827 med at hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus, hvorhos Straffetiden efter

Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til 3 Aar, hvorimod Arrestanten Birk, der ligeledes ved denne Rets Dom af 1ste Juni 1830 og Kjøbenhavns Politiretsdom af 15de Juni f. A. tvende Gange tilforn har været straffet for Tyverie under Lavalder, men nu har opnaaet Lavalder, vil blive at ansee efter Forordningen af 20de Februar 1789 §. 1, og Straffen efter Omstændighederne og i Medfør af Placaten af 15de Januar 1790 for hans Vedkommende blive at bestemme til et Aars Arbeide i forommeldte Strafanstalt, hvor Arrestanterne, der begge ere nonconfirmerede, ville kunne forvente at nyde den behørige Underviisning i Religionen.

I Henseende til Erstatningen bliver intet at paakjende, da de stjaalne Koster ere komne tilstede; derimod ville Arrestanterne een for begge og begge for een, have at udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Lange, bliver at tillægge 8 Rbdlr. Sølv i Salair.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanterne Thomas Andersen Autrup og Carl Frederik Birk bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus, den Første i tre og den Sidste i et Aar. Saa bør de og, een for begge og begge for een, udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Procurator Lange, 8 Rbdlr. Sølv.

At efterkomme under Adfærd efter Loven.

*   *   *

Høiesterets-Dom, afsagt den 19de Juni 1832.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Høegh-Guldberg for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 10 Rbdlr. Sølv.

No. 38.

Udstedelsen af en pro forma Obligation kan ikke i og for sig medføre Straf. En Inqvisit kan ei straffes blot fordi han under sin Afhørelse har tilbageholdt Sandheden. Det kan ei ansees nødvendigt, at et Vidne, der underskriver til Vitterlighed, netop skal være tilstede ved Documentets Udstedelse eller Underskrift; ikke heller er det fornødent, at der, naar et Vitterlighedsvidne har ladet sit Navn skrive ved en anden, derom gjøres nogen Bemærkning paa Documentet.

I Sagen:

Justitsraad og Procurator Weidemann som Actor,

contra:

Tiltalte Huusmand, Johan Kuffner Jørgensen, Huusmand Lars Jørgensen af Lindeskov, Slagter Salomon Isaak og Kjeldermand Christopher Irr af Slagelse.

(Afsagt den 28de April 1832.)

Tiltalte Huusmand Johan Kuffner Jørgensen actioneres under nærværende i første Instants inden Antvorskovs Birketing paadømte Sag, for i formeentlig svigagtig Hensigt at have udstedt en pro forma Obligation med Pant i hans Eiendele til hans Broder, Tiltalte Huusmand Lars Jørgensen af Lindeskov, og Sidstnævnte for, som angiventlig Creditor at have modtaget bemeldte Obligation, uagtet det var ham bekjendt at samme var pro forma, og han desforuden maatte formode en svigagtig Hensigt med dens Udstedelse.

Det er af de Tiltalte vedgaaet, at Johan Kuffner Jørgensen under 8de April forrige Aar har udstedt en Obligation paa 100 Rbdlr. Sølv til bemeldte sin Broder med Panteret i Udstederens Indboe, samt at Lars Jørgensen har modtaget denne Obligation og ladet samme tinglæse den 24de Mai næstefter.

Derimod benægter Tiltalte Johan Kuffner Jørgensen, at denne Obligation er pro forma, eller udstedt i nogen svigagtig Hensigt, hvorimod han paastaaer at have været sin Broder dens paalydende Sum skyldig for smaa Summer, som han Tid efter anden havde erholdt tillaans af ham.

Vel har nu Tiltalte Lars Jørgensen vedgaaet, at han ikke havde Penge tilgode hos sin Broder, men at han ikkun modtog Obligationen efter dennes Anmodning, men om det endog paa Grund heraf kunde ansees

Sidstnævnte overbeviist, at den omhandlede Obligation var udstedt pro forma, saa kunde denne Omstændighed dog ikke i og for sig paadrage ham noget Ansvar, naar det ellers ikke var godtgjort, at han havde forbundet nogen svigagtig Hensigt med Obligationens Udstedelse.

Men at saadant skulde være Tilfældet er ikke mod Tiltaltes Benægtelse beviist; thi vel havde Kjøbmand Vollhorn paa Antvorskov, efter hvis Anmeldelse nærværende Sag er begyndt, en Sum af 20 Rbdlr. 5 Mk. 5 ß., S. T. tilgode hos ham efter Dom af 28de September 1830, men at Tiltalte ved at udgive den ommeldte Obligation skulde havt til Hensigt at hindre denne Creditor i at nyde Fyldestgjørelse for sin Fordring, lader sig saa meget mindre antage som Vollhorn, naar hensees til, at Dommen allerede var tinglæst den 5te October næstefter, altsaa førend den ommeldte Panteobligation, der og ved Tinglæsning er givet Paategning om den Udstederen overgaaede Namsdom, blev udstedt, efter Bestemmelserne i Lovens 1—24—26, jevnført med Placaten af 18de Januar 1788, ikke kunde præjudiceres ved Panteobligationen, og forøvrigt er det ikke oplyst, at Tiltalte har havt nogen Creditor, der kunde lide Tab ved Obligationens Udstedelse, naar undtages en Gjeld af 5 Rbdlr. til Gaardmand Niels Andersen af Sonderup, der dog ikke er fremkommen med nogen Anke i saa Henseende.

Hvad dernæst Tiltalte Lars Jørgensen angaaer, da er det vel af ham under hans første Afhørelse

vedgaaet, at hans Broder havde sagt ham at Obligationen blev udstedt, for at ingen skulde gjøre ham noget, uden at Tiltalte dog forbandt noget egentligt Begreb med hvad hans Broders Hensigt var, men foruden at Tiltalte senere har inhæreret, at han ved de Yttringer, der foranledigede den ommeldte Tilførsel, ikkun havde villet tilkjendegive, at det var ham bevidst af hans Broder, at ingen kunde gjøre ham noget, fordi han udstedte den omhandlede Panteobligation, skjønnes der heller ikke, at der, naar hensees til, at Tiltalte saavel udenfor Retten for Kjøbmand Bollhorn, som strax ved sin første Fremstilling i Retten har erklæret, at han intet havde at fordre efter denne Obligation, kan være nogen Grund til at antage, at Tiltalte skulde have havt til Hensigt at benytte den Ret, Obligationen gav ham, til Skade for 3die Mand.

Forsaavidt Tiltalte Johan Kuffner Jørgensen endvidere actioneres for at have lagt Skjul paa, at det var ham bekjendt, hvorledes Christopher Jrx's Navn var bleven skreven til Vitterlighed paa Panteobligationen, og benægtet selv at have været tilstede derved, da er der vel en Modsigelse i de af Tiltalte afgivne Forklaringer, forsaavidt han først har forklaret, at han ikke vidste hvem der anden Gang underskrev Christopher Jrx's Navn, efterat det Navn, som af Salomon Isaak først var skrevet, var bleven overstreget som ulæseligt, da han ei hiin Gang var tilstede hos Christopher Jrx, men derimod senere har vedgaaet,

at saadant var skeet efter hans egen Foranstaltning af Frederik Christophersen paa Christopher Irx's Bopæl; imidlertid er det dog, i Betragtning af at Tiltalte ikke kunde have nogen Interesse i at fordølge Sandheden i fornævnte Henseende, eftersom Christopher Irx havde været enig i, at Frederik Christophersen skrev hans Navn under Obligationen som Vitterlighedsvidne og der altsaa ingen ulovlig Omgang i saa Henseende har fundet Sted, ikke uantageligt, at Grunden til den ovenmeldte Modsigelse i Tiltaltes Forklaring blot har ligget deri, at han ikke strax erindrede sig hvorledes det var tilgaaet med den anden Underskrift af Christopher Irx's Navn, men at saadant først er kommet ham i Minde ved at foreholdes, hvad der herom af Andre var bleven forklaret; men i alt Fald ligger det i Sagens Natur, at en Inqvisit ei kan paalægges nogen særlig Straf, fordi han under sin Afhørelse har tilbageholdt Sandheden, hvorimod dette Forhold, naar det siden bevises, at han har begaaet den Forbrydelse, hvorfor han sigtes, alene kan komme i Betragtning som et skjærpende Moment ved Straffens Bestemmelse.

Fremdeles actioneres de Tiltalte Slagter Salomon Isaak og Kjeldermand Christopher Irx af Slagelse for at have underskrevet den omhandlede Obligation til Vitterlighed, uden at have seet paa eller været tilstede, da Obligationen af den angiventlige Debitor blev udstedt og med Underskrivt forsynet.

Det skjønnes imidlertid ikke at dette de Tiltaltes Forhold kan have noget Ansvar til Følge. Det kan nemlig ikke ansees for nødvendigt, at et Vidne, der underskriver til Vitterlighed, netop skulde være tilstede ved Documentets Udstedelse eller dets Underskrivelse af de contraherende Personer, hvorimod det er tilstrækkeligt at Vidnet har hørt den eller de Paagjeldende vedtage deres Underskrift, siden det i saa Fald vil kunne opfylde den Erklæring, der ligger i en Underskrift til Vitterlighed, nemlig i sin Tid at kunne beedige Documentets Ægthed.

Men at de Tiltalte ikke skulde have været istand til i paakommende Tilfælde at aflægge saadan Eed kan der, efter hvad der er foregaaet ved Meddelelsen af deres Underskrift som Vitterligheds-Vidner, ikke være nogen Anledning til at antage.

Naar Slagter Salomon Isaak endvidere tiltales for, at han skal have lagt Skjul paa at have skrevet det under Obligationen værende Navn, der skulde betyde Christopher Irx, men hvilket siden, efter den Anledning, som dertil blev given ved Obligationens Indlevering til Tinglæsning, blev overstrøget som ulæseligt, da skjønnes det heller ikke, at Tiltalte kan antages at have gjort sig skyldig i nogen saadan Forseelse; thi foruden at det ikke indsees, at Tiltalte kunde have nogen Grund til at fordølge at han havde skrevet bemeldte Navn, eftersom saadant var skeet med Christoper Irx's eget Samtykke, saa kan det

heller ikke af Forhøret skjønnes, at der har været givet Tiltalte nogen særdeles Anledning til at yttre sig i foranførte Henseende, eller at det speciatim har været ham foreholdt, at Christopher Jrx's Navn tvende Gange var skrevet paa Obligationen, hvorom han mueligen har været uvidende, siden det, efter hvad der er oplyst om Anledningen til at Navnet Christopher Jrx blev overstrøget og hvad i Forbindelse dermed foregik, maa antages at saadant er skeet uden at Tiltalte derved var tilstede.

Hvad endelig den Deel af Actionen angaaer, der gaaer ud paa, at Salomon Isaak og Christopher Jrx have ladet Obligationen udgaae med deres Navne underskrevet som Vitterligheds-vidner, uden enten selv at have underskrevet disse Navne eller at have tilføiet nogen Bemærkning om at saadant af Andre var skrevet paa deres Vegne, og at de ved Navnenes Underskrift havde holdt paa Pennen, da maa denne Sigtelse, hvad Tiltalte Salomon Isaak angaaer, bortfalde, eftersom han efter sin Forklaring, hvis Rigtighed ikke i mindste Maade er svækket, selv har skrevet sit eget Navn under Obligationen, og hvad Tiltalte Christopher Jrx betræffer, da har han, der ikke selv kan skrive, vel ladet sit Navn skrive ved Andre, uden at der er bleven gjort nogen Bemærkning herom paa Obligationen, men dette skjønnes heller ikke at have været nødvendigt, siden Hensigten med Vitterligheds-Vidners Underskrift, nemlig at vise ved hvilke Personers Vidnesbyrd Docu-

mentets Vished i paakommende Tilfælde ville kunne bevises, som ommeldt, hvad enten det Vidne, som lader sit Navn underskrive til Vitterlighed ved en Anden, derom lader gjøre nogen Bemærkning paa Documentet eller ikke, og det, som Vitterligheds-Vidnet i sin Tid kan komme til at bevidne, ikke gaaer ud paa, at det er dets egen men de contraherende Parters Underskrift, som findes paa Documentet.

Efter alt Foranførte vil samtlige de Tiltalte for Actors Tiltale blive at frifinde, hvorhos Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de beskikkede Sagførere i første Instants, billiges og Actor her for Retten, Justitsraad og Procurator Weidemann, endvidere bliver at tillægge 8 Rbdlr. Sølv i Salair, efter Omstændighederne ville være at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants og den beskikkede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Huusmand Johan Kuffner Jørgensen, Huusmand Lars Jørgensen af Lindeskov, Slagter Salomon Isaak og Kjeldermand Christopher Irx af Slagelse bør for Actors Tiltale i denne Sag frie at være.

Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de beskikkede Sagførere i første Instants billiges, og Actor her for Retten, Justitsraad og Procurator Weidemann, tillægges 8 Rbdlr. Sølv i Salair, udredes af det Offentlige.

No. 39.

Straf for falske Banksedlers og falske Rigsbankdaleres Forfærdigelse.

I Sagen:

Procurator Dahl som Actor,

contra:

Arrestanten Anders Larsen og Tiltalte Huusmand Jens Andersens Enke, Kirsten Christensdatter af Braabye.

(Afsagt den 1ste Mai 1832.)

Det er under nærværende i første Instants inden Sorøe Birketing af Underdommeren med tiltagne Meddomsmænd paadømte Sag, af Arrestanten Anders Larsen af Braabye vedgaaet, at han har forfærdiget og deels selv, deels ved Tiltalte Huusmand Jens Andersens Enke, Kirsten Christensdatter, udgivet falske Rigsbanksedler, hvoraf 2 have lydt paa een og 6 paa fem Rigsbankdaler, samt at han ligeledes har slaaet en Deel falske Rigsbankdalere i Tin, af hvilke dog kun een, der af Børnene i det Huus, hvor Arrestanten opholdt sig, blev medbragt i Skolen, er kommen i Andres Besiddelse.

Denne Tilstaaelse har vel Arrestanten siden kaldet tilbage, foregivende, at han blot for Spøg har begyndt paa at forfærdige 2 à 3 falske Fem-Rigsbankdaler-Sedler, samt ligeledes forsøgt paa at eftergjøre Sølv-

rigsbankdalere ved at afpræge dem i Tin, hvorimod han paastaaer at have tilintetgjort samtlige disse Fabricater med Undtagelse af den under Sagen fremkomne af Tin forfærdigede Rigsbankdaler, samt forsaavidt han selv har udgivet en Fem Rigsbankdaler-Seddel, der er befunden at være falsk, at have modtaget denne af Medtiltalte.

Men ligesom Arrestantens Foregivende om at have foretaget ommeldte Arbeide af Spøg, staaer i Modsigelse med den Maade, hvorpaa han har udført samme, idet han nemlig har drevet saadan Gjerning i Smug og lagt Dølgsmaal paa de Redskaber, som han til den Ende havde anskaffet sig, saaledes er Rigtigheden af den af Arrestanten afgivne Tilstaaelse i alle Dele bestyrket saavel ved den Overeensstemmelse, der finder Sted mellem samme og den Forklaring, hans Medtiltalte allerede da havde afgivet, som med de øvrige under Sagen anstillede Undersøgelser, saa at der ikke er mindste Grund til at drage Sandheden af denne Tilstaaelse, hvilken Arrestanten har afgivet af egen Tilskyndelse, i Tvivl; thi vel har Arrestantens Defensor bemærket, at den Deel af Arrestantens Forklaring, der gaaer ud paa, at han havde modtaget den falske Fem-Rigsbankdalerseddel, som han har udgivet, af Medtiltalte, dog bestyrkes derved, at Sidstnævnte, efter hendes egen Vedgaaelse, har været i Besiddelse af falske Sedler; men foruden at det, naar hensees til, at Arrestanten efter sin egen Vedgaaelse har beskjæftiget sig med at forfærdige falske

Sedler, er langt sandsynligere, at Tiltaltes Forklaring om, at have modtaget saadanne af Arrestanten, forholder sig rigtig, end at Sagen skulde forholde sig paa den modsatte Maade, saa ere og de af Arrestanten paaberaabte Omstændigheder, ved hvilke han har villet gjøre det sandsynligt, at han skulde have modtaget den ommeldte Seddel af Tiltalte, ved de i saadan Anledning anstillede Undersøgelser befundne at være urigtige.

Efter det Foranførte vil Arrestantens Fragaaelse af hvad han engang inden Retten har vedgaaet, i Overeensstemmelse med Lovens 1—15—1, ikke kunne tages til Følge, hvorimod det maa billiges, at han, der forhen ved Høiesterets-Dom af 4de December 1821 har været straffet for Qvægtyverie paa Marken, men i Følge kongelig Resolution, hvorved Kagstrygningen blev ham eftergivet, hensat til Arbeide i Tugthuset paa Livstid, hvorfra han siden er bleven løsladt, ved Underrets-Dommen er tilfunden, efter Placaten af 2den Juni 1819 §. 3 jævnført med Lovens 6—18—2 samt Forordningen af 24de September 1824, at have forbrudt Ære og Liv.

Hvad dernæst Tiltalte Huusmand, Jens Andersens Enke, Kirsten Christensdatter af Braabye, angaaer, da er der vel tilveiebragt nogen Formodning for, at hun har været Arrestanten behjelpelig i at udgive de af ham forfærdigede falske Sedler, men der er dog mod hendes Benægtelse intet tilstrækkeligt Beviis tilveiebragt for, at hun paa den Tid, hun udgav de Sedler, hvilke hun forklarer at have modtaget af

Arrestanten, skulde have været vidende om, at de vare falske; da Tiltalte imidlertid har vedgaaet, at have forsøgt paa at udgive en Fem-Rigsbankdaler-Seddel, hvortil hun har opgivet en anden Hjemmel, uagtet hun nærede Formodning om at den var falsk, vil hun, der ikke er befunden forhen at have været straffet, for dette Forhold blive at ansee med en passende arbitrair Straf, der med særdeles Hensyn til det Tidsrum, hvori hun har siddet arresteret, efter Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 8 Dage.

I Henseende til Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere i første Instants billiges, vil Underretsdommen være at stadfæste.

Saa ville de Tiltalte og have at betale Actor her for Retten, Procurator Dahl, Salair, der bestemmes til 8 Rbdl. Sølv og bliver at udrede af enhver af de Tiltalte med det Halve.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter, har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden for Tiltalte Huusmand Jens Andersens Enke, Kirsten Christensdatter bestemmes til 8 Dage.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Dahl, betaler Arrestanten Anders Larsen og fornævnte Tiltalte 8 Rbdlr. Sølv, hver med det Halve.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 29de Juni 1832.

Lands-Over- samt Hof og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Salicath for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 20 Rbdlr. Sølv.

No. 40.

Arbitrair Straf for Røverie i Analogie af 6—16—1 og 2 og For. 21de Marts 1705 §. 9.

I Sagen:

Procurator Hansteen som Actor,

contra:

Arrestanterne Peder Pallesen og Frederik Christian Pedersen.

(Afsagt den 1ste Mai 1832.)

Det er under nærværende i første Instants inden Sunds Gudme Herreders Ting paadømte Sag, ved egen Tilstaaelse, i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder beviist, at Arrestanten Peder Pallesen, i Forening med sin Søn, Arrestanten Frederik Christian Pedersen, af hvilke Sidstnævnte var i Tjeneste hos Boelsmand Jens Nielsen i Ellehavegehuset, have Natten mellem den den 15de og 16de Januar d. A. efter foregaaende Aftale om at bestjæle bemeldte

Jens Nielsen, om hvem de vidste, at han den Nat var ene med sin Søster, da Tjenestepigen havde faaet Tilladelse at være ude, indfundet sig paa hans Bopæl, hvor Arrestanten Frederik Christian Pedersen gjennem en med en sædvanlig Skaade lukket og af Gaardhunden bevogtet Dør, begav sig ind i Huggehuset, hvorfra han ved Hjelp af en derværende Stige steeg op paa Loftet, og igjen ved Hjelp af en anden dertil anbragt Stige ned i Forstuen, hvortil han aabnede Døren for Peder Pallesen, som imidlertid var bleven staaende i Gaarden. Efter at Arrestanterne derpaa ved at overskjære en Snoer paa Dørklinken ind til Jens Nielsens Stue, havde sat denne ud af Stand til at oplukke Døren, begave de dem begge ind i et Værelse, hvori Jens Nielsens Søster, Johanne Nielsdatter laae, for derfra at borttage et paa Væggen hængende Egeskab, i hvilket det var dem bekjendt, at Jens Nielsen forvarede sine Penge, men da Jens Nielsen imidlertid havde mærket Uraad og ved at raabe om Hjelp inde fra sin Stue, havde vaagnet Søsteren, sprang Peder Pallesen, efter den Aftale, som Arrestanterne herom iforveien havde gjort, hen til hendes Seng, hvor han uden at tale til hende, holdt hende fast om Hænderne, medens Arrestanten Pedersen gik bort med Egeskabet, hvem han derpaa ilede bag efter gjennem Gangdøren, som Arrestanterne udvendig fra fastgjorde for at hindre Beboerne i at forfølge dem.

I det stjaalne Skab befandtes henved 400 Rbdl.

i Sedler foruden en Deel Sølv og Kobbermynter, hvilke dog paa en ikke betydelig Sum nær, hvorfor Erstatning er frafalden, ere komne tilstede. Ligeledes er det beviist, at Arrestanten Frederik Christian Pedersen har under sin Tjeneste hos Boelsmand Jens Nielsen frastjaalet dennes Søster 2 Krandse Hør, vurderede til 2 Mk.

Hvad nu Straffen angaaer, hvormed Arrestanterne for ovennævnte Forhold ville blive at ansee, da skjønnes det ikke, at den i Forordningen 20de Februar 1789 §. 4 for Indbrud om Natten fastsatte Straf kan komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde, eftersom den Maade, hvorpaa Arrestanterne have skaffet sig Adgang til de Bestjaalnes Bopæl, hverken har været forbundet, eller i Henseende til dens Farlighed, skjønnes at kunne sættes i Klasse med Indbrud; derimod maa Arrestanterne ved at anvende personlig Magt mod Husets Beboere for at sætte sig istand til at kunne fuldføre det tilsigtede Tyverie, antages at have gjort sig skyldige i en Art af Røverie.

Som Følge heraf ville Arrestanterne blive at ansee med en efter Analogien af 6—16—1 og 2 samt Forordningen af 20de Marts 1705 §. 9 lempet arbitrair Straf, ved hvis Bestemmelse der, forsaavidt det af Arrestanten Pedersen forøvede simple Tyverie angaaer, tillige bliver at tage Hensyn til Forordningen af 20de Februar 1789 §. 1, og skjønnes Straffen, da Sagens Omstændigheder ikke give nogen Anledning til at antage, at det har været Arrestanternes Hensigt at til-

føie Beboerne, nogen Skade paa Liv eller Lemmer, at kunne fastsættes til offentligt Arbeid i 5 Aar for hver, hvilket af Arrestanten Peder Pallesen vil blive at udstaae i Fæstningen, men af Arrestanten Frederik Christian Pedersen i Medfør af Placaten af 27de Februar 1827 som Forbedringshuusfange i Odense Tugt- og Forbedringshuus.

I Henseende til Actionens Omkostninger vil Underretsdommen være at stadfæste, dog saaledes, at de Actor, Procurator la Cour og Defensor, Procurator Wilhjelm tillagte Salarier blive at nedsætte til 3 Rbdlr. Sølv for den Første og 2 Rbdlr. Sølv for den Sidste.

Saa vil Arrestanterne og in solidum have at tilsvare Actor her for Retten, Procurator Hansteen, Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 5 Rbdl. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanterne Peder Pallesen og Frederik Christian Pedersen bør hensættes, den Første til Fæstnings-Arbeide, og den Sidste som Forbedringshuusfange til Arbeide i Odense Tugt og Forbedringshuus, hver i 5 Aar.

I Henseende til Actionens Omkostninger bør Herredstingsdommen ved Magt at stande, dog saaledes, at de Actor, Procurator la Cour og Defensor, Procurator Wilhjelm tillagte Salarier blive at nedsætte til

8 Rbdlr. Sølv for den Første og 2 Rbdlr. Sølv for den Sidste.

Saa bør de og, een for begge og begge for een, betale Actor her for Retten Procurator Hansteen, 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 21de Juni 1832.

Lands Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden for Frederik Christian Pedersen bestemmes til 4 Aar. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 10 Rbdlr. Sølv.

No. 41.

6—14—9 anvendt. Naar den paaklagede Handling i og for sig afgiver en naturlig Aarsag til den Skade, hvorfor Erstatning søges, kan den blotte Mulighed, at Skaden kunde have havt en anden Aarsag, ei komme i Betragtning til at befrie Sagvolderen for Ansvar.

I Sagen:

Indroullerede Søelimitter og Fiskere af St. Jørgensbjerg, Mathias Larsen og Johan Andersen,

contra:

Jens Wittusen og Christen Nielsen af Trellerup, Christan Nielsen, Peder Jeppesen, Niels Christensen, Niels Wilhjelm, Peder Nielsen og Jens Nielsen af Herslev.

(Afsagt den 7de Mai 1832.)

Citanterne, indroullerede Søelimitter og Fiskere af St. Jørgensbjerg, Mathias Larsen og Johan Andersen, paaanke under nærværende Sag en inden Ledreborg Grevskabs Birketing den 21de November forrige Aar afsagt Dom, hvorved de Indstævnte, Jens Wittusen og Christen Nielsen af Trellerup, Christian Nielsen, Peder Jeppesen, Niels Christensen, Niels Wilhjelm, Peder Nielsen og Jens Nielsen, alle af Herslev, der i første Instants have været sagsøgte af Citanterne paa Grund af deres formeentligen lovstridige Forhold med at have optaget, sønderrevet og henkastet i en Bugt Citanternes i Isefjorden udsatte Flyndergarn, ere blevne frifundne for disses Tiltale og Processens Omkostninger ophævede.

Denne Dom have Citanterne paastaaet underkjendt og saaledes forandret, at de Indstævnte tilpligtes in solidum at bøde 3de 40 Lod Sølv, samt i Erstatning for den Citanterne tilføiede Skade at betale enten 10 Rbdlr. Sedler eller i alt Fald saameget som Citanterne under deres Eed ansætte Skaden til, tilligemed Processens Omkostninger for begge Retter.

De Indstævnte have derimod hverken mødt eller ladet møde her for Overretten; Sagen bliver følgeligen at paakjende efter den af Citanterne fremlagte Underretsact.

Det er af de Indstævnte i første Instants vedgaaet, at da de i Mai Maaned forrige Aar indfandt dem ved Borreveile Fjord, for paa de Mænds Vegne, der af Grevskabet Ledreborgs Besidder havde forpagtet Fiskeriet i bemelte Fjord, at drage Vaad, bleve de af fire Mænd, som laae paa en Baad, advarede om, at der ei maatte trækkes Vaad Vesterlands for de smaae Holme, men at de Indstævnte, da disse Mænd paa gjentagne Advarseler om at tage deres Garn op, ei vilde efterkomme saadant, udsatte og droge Vaadene efter de Mænds Ordre, for hvem de fiskede og paa det Sted, hvor saadant bestandig forhen og navnligen i de sidste 40 Aar var skeet.

Derimod benægte de Indstævnte at have optaget og sønderrevet Citanternes Fiskegarn, eller at have tilføiet samme nogen Skade, uden forsaavidt dette muligen kan være skeet derved, at de ved at trække Vaadene maatte skille dem fra Garnene, som hængte sig derved.

Forsaavidt nu de Indstævnte have paaberaabt sig, at de ved at udøve bemeldte Fiskerie, blot have handlet paa de Mænds Vegne, af hvem de vare udsendte, da have disse Mænd vel tilkjendegivet at de havde accorderet med og leiet de Indstævnte til at udøve saadant Fi-

sterie paa den Tid, da Citanternes Fiskegarn skal have lidt den omtvistede Skade, men da disse Mænd ikke have vedgaaet at de havde meddeelt de Indstævnte nogen speciel Ordre til at trække Vaad, uden Hensyn til, om de derved maatte beskadige Citanternes Fiskegarn, eller erklæret, at de vilde staae til Ansvar for den derved bevirkede Skade, saa kan den Omstændighed, at de Indstævnte have udøvet det Fiskerie, hvoraf Skaden formeentlig har sin Oprindelse, for Andre, ikke frietage dem for at staae Citanterne til Rette for det af dem i saadan Anledning udviste Forhold, og det saa meget mindre, som de Indstævnte udtrykkelig have erklæret, at de, skjøndt nærværende Sag formeentligen maatte være dem uvedkommende, dog ikke vilde undslaae dem for at indlade sig paa samme.

Naar de Indstævnte dernæst til Undskyldning for det af dem brugte Forhold, have søgt at godtgjøre, at de Mænd, hvis Ærinde de rygtede, ved Contract med Grevskabet Ledreborgs Besidder, vare udelukkende berettigede til Fiskerie i Borreveile Fjord, og at Citanterne, som Følge deraf, ingen Ret havde til at sætte Fiskegarn sammesteds, da maa det ansees ufornødent at undersøge, hvorvidt Grevskabet Ledreborgs Besidder maatte have nogen udelukkende Ret til Fiskerie i den ommeldte Fjord, eller hvorvidt denne Ret i alt Fald maatte underkastes nogen Indskrænkning paa Grund af, at Fiskerne paa St. Jørgensbjerg skulde i Mands Minde upaatalt have udøvet Fiskerie i Fjorden med Flyndergarn og andre smaae

Garn af alle Slags, efterdi disse Omstændigheder ikke skjønnes at kunne have nogen Indflydelse paa nærværende Sag; thi om det endog antages, at Citanterne vare uberettigede til at udsætte deres Fiskegarn i Borreveile Fjord, saa kunde de Indstævnte dog, efter Sagens Natur og Lovens Grundsætning i 1—1—3 confr. 6—14—9, ikke paa Grund deraf være berettigede til at borttage eller beskadige deres Garn, eller være fritagne for at tage noget Hensyn til, om de ved at trække Vaad kom til at tilføie Citanternes Garn nogen Skade eller ikke, hvorimod det havde været deres Sag, naar Citanterne ikke vare at formaae til at borttage de af dem udsatte Garn, at underrette de Mænd, af hvem de vare udsendte for at drage Vaad, om de Hindringer, der af Citanterne vare lagte dem i Veien og at overlade til deres Principaler, hvorvidt disse, saafremt de maatte ansee sig forurettede ved Citanternes Foretagende, vilde træffe Foranstaltninger derimod.

Som Følge heraf ville de Indstævnte ikke kunde undgaae at vorde ansete efter Lovens 6—14—1 sammenholdt med 6—14—9, med at bøde 3de 40 Lod Sølv, hvilken Mulct dog i Overeensstemmelse med den af Citanterne nedlagte Paastand bliver at tilsvare af de Indstævnte in solidum, ligesom de og maa ansees pligtige at erstatte Citanterne den Skade, som de have tilføiet disse paa deres Fiskergarn; thi vel have de Indstævnte formeent, at der intet tilstrækkeligt Beviis er tilveiebragt for, at Citanternes Garn ere blevne beskadigede

eller at saadant i alt Fald er bevirket af dem; men da det ene af de af Citanterne i saa Henseende førte Vidner har forklaret, at det saae Garnene, da de om Morgenen bleve tagne op af Vandet, og at da 8 af Garnene vare spolerede, saa at nogle af dem vare i 2 à 3 Stykker, andre med Huller; det andet Vidne ligeledes har forklaret, at et lige Antal af Garnene vare beskadigede, da det saae dem paa Skibsbroen ved Citanternes Hjemkomst til St. Jørgensbjerg, saa maa det dog, skjøndt Vidnerne ikke netop have modtaget deres Erfaring til samme Tid og Sted, ansees beviist, at de omhandlede Garn have været beskadigede, og da der forøvrigt intet er oplyst, hvoraf det kunde udledes, at den af Vidnerne omforklarede Beskadigelse skulde have nogen anden Aarsag end de Indstævntes Forhold med at trække Baadene over Citanternes Fiskegarn, hvilken Handling derimod i og for sig afgiver en naturlig Grund til Skaden, saa maae denne og blive at tilregne de Indstævnte, uden at den blotte Mulighed, at Skaden kan have havt en anden Aarsag, eller at Garnene kan have været beskadigede forinden de bleve udsatte, kan komme i Betragtning, hvilket sidste saa meget mindre kan formodes, som Garnene, efter den Tilstand, hvori Vidnerne have seet dem, ville have været aldeles uskikkede til at fiske med.

Hvad derimod Erstatningens Størrelse angaaer, da vil Citanternes Paastand om at tilkjendes denne med 10 Rbdlr. Sedler, ikke ligefrem kunne tages til Følge, efterdi intet lovligt Skjøn i saa Henseende er bleven

afholdt, hvorimod de Indstævnte efter Lovens Grundsætning i 5—2—88, confr. Plac. 23de Marts 1800 §. 2, maae ansees pligtige til in solidum at tilsvare Citanterne saameget, som disse under Eed tør ansætte Skaden til, dog at Erstatningen ikke maa overstige 10 Rbdlr. Sedler.

Processens Omkostninger i første Instants ville de Indstævnte efter Omstændighederne paa lige Maade have at betale Citanterne med 15 Rbdlr. Sølv, ligesom samtlige Indstævnte, med Undtagelse af Peder Jeppesen og Niels Wilhjelm, der have mødt ved Forligelses-Commissionen, men uden Fuldmagt fra de Øvrige, formedelst Udeblivelse fra Forligsmæglingen ville være at ansee med en passende Mulct til Justitskassen for unødig Trætte, hvilken efter Omstændighederne skjønnes at kunne bestemmes til 4 Rbdlr. Sølv for hver.

Saa ville de Indstævnte og in solidum have at betale til det Offentlige Retsgebyhr, Skriversalarium og det stemplede Papiir, som til Sagen, hvis den ikke her for Retten havde været beneficeret, skulde have været erlagt og forbrugt, samt til Citanternes befalede Sagførerer her for Retten, Procurator Klein, Salair, der bliver at bestemme til 10 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte Jens Wittusen og Christen Nielsen af Trellerup,

Christian Nielsen, Peder Jeppesen, Niels Christensen, Niels Wilhjelm, Peder Nielsen og Jens Nielsen af Herslev bør, een for alle og alle for een, bøde 3de 40 Lod Sølv til Deling efter Loven, samt i Erstatning for den Skade de have tilføiet Citanterne, indrouillerede Sølimitter og Fiskere af St. Jørgensbjerg, Mathias Larsen og Johan Andersen paa deres Fiskegarn betale saa meget som disse, efter foregaaende lovlig Omgang, edeligen ansætte Skaden til, dog at bemeldte Erstatning ei kommer til at overstige 10 Rbdlr. Sedler.

Saa bør de og paa lige Maade betale Citanterne Processens Omkostninger i første Instants med 15 Rbd. Sølv, samt til det Offentlige Retsgebyhr, Skriversalarium og det stemplede Papiir, som i nærværende Sag, hvis den ikke her for Retten havde været beneficeret, skulde have været erlagt og forbrugt, saavelsom i Salair til Citanternes befalede Sagfører her for Retten, Procurator Klein, 10 Rbdlr. Sølv.

I Mulct til Justitskassen for unødig Trette betale de Indstævnte Jens Wittusen og Christen Nielsen af Trellerup, Christian Nielsen, Niels Christensen, Peder Nielsen og Jens Nielsen af Herslev, hver 4 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 42.

Exceptio fori incompetentis taget til Følge, uagtet Excipienten alt førend han fremsatte denne Indsigelse havde indladt sig paa Sagens Realitet, paa Grund af, at han efter Omstændighederne maatte antages at have været uvidende om, at Sagen behandledes ved et urigtigt forum.

I Sagen:

Forvalter S. G. Beyer af Rønnebeksholm

contra:

Vognmand Jørgen Nielsen af Nestved.

(Afsagt den 7de Mai 1832.)

Citanten Forvalter S. G. Beyer af Rønnebeksholm, der under nærværende Sag paaanker til at kjendes uefterrettelig en inden Nestveds Kjøbstads Politieret under 20de Februar sidstleden afsagt Dom, hvorved han er tilfunden i Optagelses-Penge for 5 Heste til Indstævnte Vognmand Jørgen Nielsen af Nestved at betale 15 Rbdlr. S. og Sagens Omkostninger med 5 Rbdlr. Sølv, har blandt flere Grunde for denne Paastand bemærket, at Sagen i første Instants uretteligen er behandlet ved Nestved Kjøbstads Politieret, idet han nemlig sorterer under Thybjerg Herredsjurisdiction, ved hvilken Sagen derfor burde have været anlagt.

Fra Indstævntes Side er ikke givet Møde for Overretten.

Den af Citanten yttrede Formening om, at Sagen urigtigen er behandlet ved Nestved Byes Politieret, findes at maatte gives Medhold, efterdi den Omstændighed, at den Optagelse, hvorom Sagen dreier sig, skal have fundet Sted paa Byens Jorder, ikke kunde bevirke, at Sagen, hvorunder Citanten ikke er fremstaaet som Klager for at erholde Hestene udleverede, men han derimod af Indstævnte, efterat Hestenes Udlevering havde fundet Sted, er saggivet til at betale Optagelsespenge, skulde behandles ved Byens Politieret.

Vel er det af Indstævnte i første Instants bemærket, at Citanten, forinden han fremkom med Paastand om Sagens Afviisning paa den anførte Grund, flere Gange havde taget til Gjenmæle i samme, men den Omstændighed, at Citanten tidligere har indladt sig i Realiteten af Sagen findes dog ikke at kunne medføre, at den mod hans Paastand kunde fremmes ved Underretten, da Citanten nemlig har anført at have været uvidende om, at Sagen blev behandlet ved Nestved Byes Politieret, hvilket Foregivende i og for sig ikke er usandsynligt, naar der hensees til at han ved Stævningen ikkun er indkaldt til at møde "for en Politieret paa Nestved Raadstue," hvor Herredets Politieret, ifølge hvad der er in confesso, tillige holdtes, samt at de i Herredet boende Vidner ligeledes under Sagen ere afhørte ved Underretten, ligesom Citantens foregivene Uvidenhed ogsaa bestyrkes derved, at det af ham til Underretten den 5te December sidstleden fremlagte Indlæg

er stilet til Thybjerg Herreds Politieret, uden at Acten indeholder noget om at Citanten i den Anledning af Retten skulde være bleven oplyst om, at Sagen behandledes ved Byens Politieret.

Forsaavidt det specielt i Underretsdommen i den omhandlede Henseende er erindret, at Citanten af de ham meddeelte Protocol-Udskrifter maatte kunne have seet, at Sagen behandledes ved Herredets Politieret, vil der af denne Omstændighed ikke heller kunne udledes noget imod ham; thi foruden at det ikke under Sagen er oplyst, i hvilken Form Udskrifterne ere expederede, er det derhos tænkeligt at Citanten, om de end meddeelte Oplysninger om, at Sagen behandledes ved Bytinget, dog kunde have overseet saadant, og da her alene er Spørgsmaal om Citanten tidligere end Indsigelsen af ham er fremsat, virkeligen har havt hiin Kundskab om Stedet, hvor Sagen behandledes, kan den paaberaabte Omstændighed følgeligen ikke ansees for afgjørende.

Efter det saaledes Anførte vil den paaankede Dom være at kjende uefterrettelig, hvorhos Indstævnte bliver pligtig efter Citantens Paastand at tilsvare ham Processens Omkostninger for begge Retter, der bestemmes til 18 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir er rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Politieretsdom bør uefterrettelig at være, og bør Indstævnte, Vognmand Jørgen Nielsen af Næstved, til Citan-

ten, Forvalter T. G. Beyer af Rønnebæksholm, betale Processens Omkostninger for begge Retter med 18 Rbd. Sølv, der udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 43.

Naar Godseieren finder sig befriet til at nedlægge Paastand om Fæstesforbrydelse, kan han ikke tillige afforde Bonden Godtgjørelse for en ved tilfældige Omstændigheder bevirket og endnu ved hans Fratrædelse nafhjulpen Forværrelse af Gaardens Bygninger, uden i alt Fald forsaavidt Bonden inden Udsættelsen af Gaarden maatte have havt det i sin Magt at afhjelpe Manglerne, men i saa Henseende forsømt at iværksætte de fornødne Reparationer. Godseieren kan ikke ansees pligtig at beholde en Fæstebonde, der har gjort sig skyldig i grove Tilsidesættelser af sine Fæstepligter, fordi han, ved efter Fæsternes Udsættelse af Gaarden, at besørge Gaardens Drift og at realisere Afgrøden samt Bondens Eiendele, kan erholde Erstatning for de Omkostninger, der vilde medgaae til Manglernes Afhjelpning.

I Sagen:

Fæstegaardmand Peder Nielsen af Gjerdrup,

contra:

Forvalter Bülow paa Herlufsholms Stiftelses Vegne.

(Afsagt den 14de Mai 1832.)

Under nærværende i første Instants inden Tybjerg Herredsting behandlede og paakjendte Sag, er Citanten,

Fæstegaardmand Peder Nielsen af Gjerdrup, af Indstævnte Forvalter Bülow paa Herlufsholms Stiftelses Vegne, sagsøgt til at have det ham ved Fæstebrev af 5te Januar 1812 paa en Gaard i Gjerdrup Bye af Hartkorn 6 Tdr. 4 Skp. 2 Fdkr. ¾ Alb. meddeelte Fæste forbrudt; fornemmelig paa Grund af resterende kongelige Skatter og forskjellige Afgifter saavelsom for Bygningens, Besætningens, og Inventariets Forringelse, samt til endvidere at tilsvare Herlufsholms Stiftelse forskjellige Summer, i alt til Beløb, 379 Rbdlr. 38½ ß. Sedler og Tegn, med Renter deraf fra Dato af de respective Klager til Forligelsescommissionen, og dernæst ifølge Lovens 1—21—17 og Forordningen 10de August 1695, §. 32, at bøde 3de Gange 40 Lod Sølv samt at hensættes til Fæstnings-Arbeide i 6 Uger for at have slagtet nogle Creaturer, uagtet der i samme var effectueret Arrest, og formeentligen forvansket en Hest og Vogn af Gaardens Besætning. Endelig er der fra Indstævntes Side nedlagt Paastand om Stadfæstelse af 2de hos Citanten den 16de Junii og 9de Julii 1830 afholdte Arrestforretninger og en i Forbindelse dermed under sidstnævnte Dato foretagen Udkastelse, hvorved Citanten er bleven udsat af Gaardens Brug og Besiddelse, samt at Citanten paalægges at betale disse Forretningers saavelsom Processens Omkostninger.

Derimod har Citanten deels paastaaet sig friefunden for Indstævntes Tiltale, deels efter udtagen Contrastævning paastaaet denne tilpligtet i Erstatning for

den ham ved de ovenmeldte Fogedforretninger formeentligen tilføiede Skade, Tort og Creditspilde, og for under Sagens Drift at have ladet realisere Gaardens Sæd og Høstet, saavelsom en Deel Citanten tilhørende Effecter, der vare belagte med Arrest, at betale ham 500 Rbdlr. Sølv, saa og Godtgjørelse for Jord, der i sin Tid skal være frataget Gaarden og henlagt til Huuslodder, beregnet for det hele Tidsrum, han har havt Gaarden i Fæste, til i Alt 36 Rbdlr. Sedler, hvorhos han og har paastaaet sig tilkjendt Sagens Omkostninger.

Ved den i Sagen den 20de April forrige Aar afsagte Dom blev den hos Citanten den 9de Juli 1830 foretagne Arrest- og Udkastelses-Forretning stadfæstet, samt Citanten fradømt sit Fæste og tilfunden at betale Skatter og Afgifter for Januari og April Qvartaler 1830, 27 Rbdlr. 43½ ß., for resterende Landgildesæd, forfalden til Mortensdag 1829, 25 Rbdlr. 43 ß., for Bygfæld og Mangler ved Besætningen m. v. 275 Rbdlr. 5 Mk. og 15 ß., for Laanesæd, bekommet i Foraaret 1830, 27 Rbdlr. 93 ß. og i Kongetiende-Afgift for 1829, 7 Rbdlr. 20 ß., tilsammen 364 Rbdlr. 6½ ß. Sedler og Tegn, med Renter af 356 Rbdlr. 5 Mk. 2½ ß. fra den 10de Julii 1830 og af de øvrige 7 Rbdlr. 1 Mk. 4 ß. fra den 14de August samme Aar, saa og Hovedsøgsmaalets Omkostninger med 25 Rbdlr. Sølv, men iøvrigt bleve Parterne frifundne for hinandens Tiltale og Contrasøgsmaalets Omkostninger ophævede.

Denne Dom har nu Citanten paanket her for

Retten til Underkjendelse og Forandring i Overeensstemmelse med den af ham i 1ste Instants nedlagte Paastand; hvorimod Indstævnte har indskrænket sig til at paastaae Underretsdommen stadfæstet, og have derhos Parterne, der begge for Overretten have procederet ved befalede Sagførere, gjensidigen paastaaet hinanden tilpligtede at betale Appellens Omkostninger, som om Sagen ikke havde været beneficeret og deriblandt Salarium til vedkommende Sagfører.

Hvad nu for det første Hovedsøgsmaalet angaaer, da maa det billiges, at Citanten ved Underretsdommen er paalagt, overeensstemmende med den af Indstævnte producerede Udskrift af Stiftelsens Kassebog, at tilsvare de ovennævnte resterende Skatter og Afgifter for Januar og April Qvartaler 1830, saavelsom Landgildesæden for 1829, beregnet efter Capitelstaxten for bemeldte Aar, tilsammen 52 Rbdlr. 86½ ß. Sedler og Tegn; thi ligesom der ikke fra Citantens Side er i første Instants fremsat nogen speciel Indsigelse imod Beregningen af disse Restancer, der og maa antages ved Søgsmaalets Anlæg at have været forfaldne, saaledes har han eiheller ved Fremlæggelsen af sin Qvitteringsbog eller paa anden Maade godtgjort, ja end ikke bestemt asfereret, at samme af ham skulde være berigtigede.

Den væsentligste Erstatningspost er imidlertid den, hvorunder der af Indstævnte fordres et Beløb af 275 Rbdlr. 5 Mk. 15 ß. for Mangler ved Bygningen, Besætning og Inventarium samt Sæde- og Fødekorn.

Ved en under 8de Juni 1830 afholdt og den 16 samme Maaned edeligen afhjemlet Syns- og Taxations-Forretning, befandtes nemlig Bygningen at behøve en Hovedreparation; hvortil Omkostningerne calculeredes at ville udgjøre 144 Rbdlr. 4 Mk. 7 ß; Manglerne ved Gaardens Besætning og Inventarium bleve anslaaede til 97 Rbdlr. hvorhos det manglende Sæde og Fødekorn, af hvilket sidste der aldeles intet fandtes ved Gaarden, taxeredes til 34 Rbdlr. 1 Mk. 8 ß. Af bemeldte Syns- og Taxations-Forretning, hvorved det ældre Syn, som i sin Tid blev afholdt, da Citanten tiltraadte Gaarden, sees at være taget i Betragtning, maa det nu være en umiddelbar Følge, at Citanten vil have at tilsvare de 2de sidstnævnte Poster, tilsammen 131 Rbdlr. 1 Mk. 8 ß. Derimod bliver det med Hensyn til den udsatte Bygfæld at bemærke, at det, saavel ved de under Sagen afhørte Vidner som ved den fremlagte og paa lovlig Maade afhjemlede Synsforretning af 20de Marts 1830, maa ansees oplyst, at Bygningens Forringelse i det Mindste for en stor Deel er bevirket ved Sneefog i Vinteren 1829—1830, samt ved den heftige Storm, der fandt Sted i den paafølgende April Maaned. Da saaledes en væsentlig Deel af Skaden hidrører fra Naturbegivenheder, og det derhos skjønnes antageligt, at Citanten i Tidsrummet fra Aaret 1830 indtil den 8de Juni samme Aar, da det sidste Syn blev afholdt, ei har havt tilstrækkelig Leilighed til at afhjelpe de foranførte Mangler, og at han in specie ikke har

kunnet faae det til Tagenes Reparation fornødne Langhalm førend efter Høsten, saa har Underdommeren formeent, at Citanten vel ikke alene paa Grund af det ommeldte Bygfæld kunde dømmes til at have sit Fæste forbrudt; men at der i alt Fald burde være forelagt ham en passende Frist, inden hvis Udløb han under sit Fæstes Fortabelse burde have Manglerne istandsatte.

Imidlertid er det dog i Underretsdommen antaget, at Citanten, naar han af andre Aarsager maa dømmes til at have sit Fæste forbrudt, ei kan undgaae tillige at erstatte den hele paa Gaarden satte Fæld, i hvilken Henseende det er bemærket, at han, saafremt han var bleven ved Gaarden, ifølge Lovens 3—13—10 havde været pligtig til selv at afhjelpe Manglerne, saavidt han dertil havde Middel, og at der formeentligen efter den af Citanten brugte Procedure ikke under nærværende Sag kan være Spørgsmaal om at nedsætte Erstatnings-Beløbet paa Grund af den Hjelp, han, hvis han selv skulde have udbedret Bygningerne, i Medfør af forbemeldte Lovens Artikel kunde have ventet af Husbonden og Bymændene, efterdi Citanten ei har nedlagt nogen subsidiair Paastand om, at nogen Deel af hans Debet paa foranførte Grund skulde bortfalde, men blot har indskrænket sig til at paastaae sig aldeles frifunden for at tilsvare Bygfælden saavelsom de øvrige udsatte Mangler.

Men den saaledes antagne Mening finder Retten ikke at kunne billige. Lovens 3—13—10 foreskriver,

at den Fæstebonde, hvis Gaard ved et ulykkeligt Tilfælde kommer til Skade, ikke maa forflytte eller opsige Gaarden førend han igjen har opbygget samme, dog med Husbondens og Bymændenes Hjelp, forsaavidt han ikke dertil selv har Evne; og at Fæsteren, naar en blot partiel Beskadigelse er opstaaet ved tilstødende Uheld, ligeledes maa være pligtig at foretage de til sammes Afhjelpning fornødne Reparationer, kan saa meget mindre kaldes i Tvivl, som dette endog ligefrem følger af den ham efter 3—13—1 paahvilende Forpligtelse til at holde Gaarden vedlige. Men af disse Lovbestemmelser skjønnes ikke at kunne udledes, at Herskabet, naar det fra sin Side finder sig beføiet til at udsige Bonden af den ham fæstede Gaard, tillige skulde kunne afforbre ham Godtgjørelse for en ved tilfældige Omstændigheder bevirket og endnu ved hans Fratrædelse uafhjulpen Deterioration af Gaardens Bygninger, uden at der tages Hensyn til, om Fæsteren, inden han blev udsat af Gaardens Besiddelse, havde været levnet fornøden Tid og Leilighed til at afhjelpe samme, hvilket for Fæsteren ofte kunde medføre en mangefold større Byrde end den, der vilde være forbunden med Opfyldelsen af den ham efter forbemeldte Lovsteder paahvilende Pligt, hvorimod det Herskab, der ved saaledes at udsige Bonden af Gaarden, sætter ham ud af Stand til at foretage noget videre til dens Udbedring, i alt Fald alene findes at kunne paastaae Erstatning for den Gaarden uden Fæsterens Skyld overgaaede Be-

skadigelse, forsaavidt Sidstnævnte inden Udsættelsen fra Gaarden havde havt det i sin Magt at afhjelpe Manglerne, men i saa Henseende havde forsømt at iværksætte de fornødne Reparationer. Da det nu, som foranført, i nærværende Tilfælde maa ansees beviist, at den Gaard, Citanten har havt i Fæste, er ved Snefog og Storm tilføiet betydelig Skade, til hvis Udbedring det ikke fra Indstævntes Side er godtgjort, at Citanten, inden den under 8de Juni 1830 afholdte Synsforretning, har havt tilstrækkelig Tid, ligesom det paa den anden Side ei heller af Indstævnte findes oplyst, hvorvidt de ved bemeldte Synsforretning udsatte Mangler tildeels allerede maatte have fundet Sted førend de ovennævnte Uheld indtraf, samt hvorvidt Citanten ved nogen tidligere udviist Forsømmelse med at holde Gaarden i forsvarlig Stand, kunde antages at have været Skyld i, at den ved hine Natur-Begivenheder i saa høi Grad er bleven beskadiget, saa skjønnes Indstævnte, som Følge heraf at maatte ansees uberettiget til nu af Citanten at erholde den paa Gaarden satte Bygfæld eller nogen Deel af samme erstattet, og Underretsdommen vil altsaa, hvad denne Punct angaaer, blive at forandre i Overeensstemmelse med den af Citanten nedlagte Paastand.

Derimod vil Citanten være at tilpligte, i Medhold af den fremlagte og med vedkommende Sognefogeds Qvittering forsynede Restanceliste over Kongetiende-Afgiften for 1829, at udrede det derefter paastaaede Beløb

7 Rbdlr. 20 ß. saavelsom og den ham debiterede i Foraaret 1830 modtagne Laanesæd, beregnet efter Capitelstaxten til 27 Rbdlr. 93 ß., hvilken Citanten ei har benægtet at have modtaget, ligesom han ei heller har fremført nogen Indsigelse imod den derpaa satte Værdie.

Forsaavidt iøvrigt hans her for Retten befalede Sagfører har bemærket, at Laanesæden ei skulde være forfalden til Tilbagebetaling førend i Efteraaret 1830, naar Høsten var endt, og at Herskabet ved at forstrække Citanten med dette Laan, formeentlig maatte antages indtil fornævnte Tid at have bevilget ham Henstand med alle de øvrige under Sagen omhandlede Poster, da ville disse Indsigelser allerede af den Aarsag ei komme i Betragtning, at de ikke findes at være fremsatte under Proceduren i første Instants.

Uagtet nu det for Bygfæld ansatte Erstatnings-Beløb 144 Rbdl. 4 Mk. 7 ß. efter det Ovenanførte maa være Citanten uvedkommende, og der ligeledes, forsaavidt der spørges om Fæstets Forbrydelse, ei kan være at tage Hensyn til den for Laanesæd paadragne Gjæld, saa vil dog Citanten, paa Grund af de ovennævnte Restanceer for Skatter og herskabelige Afgifter, samt de betydelige Mangler, der ere befundne ved Besætningen og Inventariet, saavelsom i Henseende til Sæde- og Fødekorn, ei kunne undgaae i Medfør af 3—13—1 sammenholdt med hans Fæstebrev, efter den derom nedlagte Paastand, at fradømmes sit Fæste; thi den Omstændighed, at Herlufsholm Stiftelse under Sagens

Drift har i Aaret 1830 ladet bortsælge Gaardens Sæd paa Roden og Høebjergning, saavelsom endeel af de med Arrest belagte Effecter, samt at det derved udbragte Beløb overstiger de Summer, som Citanten vil være pligtig at tilsvare Stiftelsen, skjønnes, selv under Forudsætning af at Citanten kunde have noget lovligt Krav paa den realiserede Afgrøde eller nu sammes Auctionsprovenue, saameget mindre i foranførte Henseende at kunne medføre nogen Forandring, som det ved Auctionerne udkomne Beløb, efter Fradrag af de Udgifter, som Stiftelsen, ifølge en under Sagen fremlagt og uimodsagt Beregning, har havt i Anledning af Gaardens Bestyrelse, samt i Skatter og Afgivter m. v. end ikke kan antages at ville tilstrække til Stiftelsens Fyldestgjørelse, hvorhos bemærkes, at det i alt Fald ei heller findes hjemlet i Lovgivningen, at et Herskab skulde være forpligtet til at beholde en Fæster, der havde gjort sig skyldig i saadan Tilsidesættelse af sine Forpligtelser, som den, der maa ansees Citanten overbeviist, fordi Herskabet, ved, efter Fæsterens Udsættelse af Gaarden, paa anden Maade at besørge dennes Drift og realisere Afgrøden m. v., kunde erholde Dækning for de Omkostninger, der vilde medgaae til Manglernes Afhjelpning.

Som Følge af det Forestaaende maa det ligeledes billiges, at den under 9de Juli 1830 afholdte Arrest- og Udkastelsesforretning, som lovligen foretaget og forfulgt er af Underdommeren stadfæstet. Vel har Citanten paastaaet bemeldte Forretning annulleret paa Grund af, at

den for ham i første Instants beskikkede Sagfører ikke, inden Forretningen afholdtes, derom har været meddeelt Underretning og saaledes ei har havt Anledning til derunder at give Møde for at paasee Citantens Tarv, men denne Indsigelse skjønnes ei at være velgrundet, eftersom det ikke i Lovens 1—21 findes foreskrevet at Reqvirenten af en Arrestforretning i Forveien derom skal underrette Requisitus eller nogen Anden paa dennes Vegne, hvilket og aabenbart vilde komme i Strid med selve Arrestens Hensigt, og det ligesaalidet ifølge Forordningen af 8de Juni 1787 §. 12 kan ansees fornødent, at der under en i Medfør af bemeldte Lovsted afholdt Udkastelsesforretning skal møde et Forsvar for Fæsteren, saameget mindre som Forordningen §. 13 udtrykkeligen viser, at Bondens under Forretningen afgivne Erklæring om at være tilfreds med at udsættes fra Gaarden, ikkun skal være være forbindende for ham, naar han bekræfter og gjentager den til Tinge.

Betræffende de øvrige af Indstævnte i første Instants gjorte Paastande, der ikke af Underdommeren ere givne Medhold, vil det have sit Forblivende ved det herom i Underretsdommen antagne Resultat, uden at det forsaavidt bliver fornødent, at underkaste samme nogen nærmere Prøvelse, eftersom bemeldte Dom ikke fra Indstævntes Side er contrapaaanket.

Hvad nu dernæst Contrasøgsmaalet angaaer, da maa det, siden den under 9de Juli 1830 afholdte Arrest- og Udkastelsesforretning kjendes lovlig, heraf være en

umiddelbar Følge, at den af Citanten fremsatte Paastand om Erstatning for den ham derved formeentligen tilføiede Skade, Tort og Creditspilde maa som ugrundet bortfalde, ligesom Citanten ei heller vil kunne tillægges nogen Godtgjørelse i Anledning af den hos ham under 16de Juni 1830 foretagne Arrestforretning, der vel af Mangel paa lovlig Forfølgning maa efter L. 1—21—20 være at ansee som ophævet, hvisaarsag og Arrest i Citantens Gods paany blev effectueret ved den ovennævnte senere Forretning af 9de Juli samme Aar, men uden at det efter Omstændighederne skjønnes, at Citanten ved hiin igjen ophævede Forretning kan antages at være tilføiet nogen Skade.

Forsaavidt Citanten endvidere har paastaaet Erstatning for det Tab, han skal have lidt derved, at Indstævnte ved de ovenberørte under 3die og 9de August 1830 afholdte Auctioner, efterat Citanten var sat ud af Gaardens Brug og Besiddelse, formeentligen uberettiget har ladet bortsælge den paa Gaardens Marker staaende Sæd m. m. og ligeledes under 10de December s. A. realiseret nogle Citanten tilhørende Kreaturer, der tillige med en Deel andre Effecter vare belagte med Arrest, men hvortil der, efter hvad der under Sagen er in confesso, paa den Tid, da Auctionen blev afholdt, ikke længere havdes Foder paa Gaarden, findes og bemeldte Paastand, endog uden Hensyn til at fornævnte Auctionsforretninger og de derunder afsagte Eragtninger, hvorved Auctionen, mod den af Citantens befalede

Sagfører gjorte Protest, blev tillagt Fremme, ikke af Citanten ere paaankede, at maatte forkastes, da Herskabet, hvad in specie den førstnævnte Auction angaaer, maa, som Bestyrer af Gaarden, ansees at have været competent til at raade over sammes Afgrøde, ligesom det efter det Udfald Sagen iøvrigt faaer, ei skjønnes at kunne antages, og i alt Fald ikke under Sagen er oplyst, at Citanten ved bemeldte Auctioner har været skadelidende. Hvorvidt iøvrigt Citanten kan ansees berettiget til at fordre, at det ved ofnævnte Auctioner udbragte Provenue liqvideres i de Summer, han er Stiftelsen skyldig, er et Spørgsmaal, der ei under nærværende Sag kan blive at afgjøre, da der under Contrasøgsmaalet ikke i saa Henseende fra Citantens Side er nedlagt nogen speciel Paastand.

Hvad endelig angaaer den af Citanten under Contrasøgsmaalets sidste Post fordrede Godtgjørelse af 18 Rbdlr. for Jord, der i sin Tid er frataget den omhandlede Gaard og henlagt til Huuslodder, uden at han derfor har faaet nogen Afkortning i sit Hartkorn, da vil og denne Godtgjørelse saameget mindre kunne tilkjendes ham, som han ved den 8de Post i sit Fæstebrev maa antages derpaa at have renunceret.

Processens Omkostninger ville efter Omstændighederne for begge Retter være at ophæve, hvorhos det Citantens beskikkede Sagfører for Underretten tillagte Salarium af 15 Rbdlr. Sølv, der billiges, bliver,

som og i Underretsdommen er antaget, at udrede af det Offentlige.

Forsaavidt Citantens her for Retten befalede Sagfører, Procurator Lange, har nedlagt Paastand om, uden Hensyn til Sagens Udfald, at tilkjendes Erstatning for Udlæg, han har havt til Porto for adskillige ham i fornævnte Egenskab tilstillede Documenter, da vil denne Paastand ikke under nærværende Sag kunne tages til Følge.

Det behørige stemplede Papiir findes under Sagen rigtigen forbrugt. Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede hos Citanten, Fæstegaardmand Peder Nielsen af Gjerdrup, under 9 Juli 1830 foretagne Arrest- og Udkastelsesforretning stadfæstes. Saa bør og Citanten have det ham under 5te Januar 1812 paa en under Herlufsholms Stiftelse henhørende Gaard i Gjerdrup meddeelte Fæste forbrudt, samt til Indstævnte, Forvalter Bülow paa bemeldte Stiftelses Vegne, betale 219 Rbdlr. 1 Mk. 15½ ß. Sedler og Tegn, med Renter, 4 pCt., af 212 Rbdlr. 11¼ ß. fra den 10de Juli 1830 og af de øvrige 7 Rbdlr. 1 Mk. 4 ß. fra den 14de August s. A. indtil Betaling skeer. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale frie at være.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves. Citantens befalede Sagfører for Underretten,

Procurator Henriksen, tillægges i Salarium 15 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Forvalter Bülow, paa Herlufsholms Stiftelses Vegne,

contra:

Forhenværende Fæstegaardmand Peder Nielsen.

(Afsagt den 22de November 1833.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Contracitanten bør betale i Salarium til Procurator Borup 20 Rbd. Sølv. Saa betaler han og i Salarium til Justitsraad Salicath for Høiesteret 60 Rbd. Sølv. Til Justitskassen erlægger enhver af Parterne 1 Rbd. Sølv.

No. 44.

Arbitrair Straf for en ulovbestemt Art af Røverie.

I Sagen:

Procurator Jydtmann, som Actor,

contra:

Arrestanten Lars Pedersen af Annise.

(Afsagt den 15de Mai 1832.)

Ved Arrestanten, Lars Pedersen af Annise, hans egen Tilstaaelse, der bestyrkes af Sagens Omstændigheder, er det oplyst, at han paa en Vandring til Hillerød med Drengen Christen Nielsen, der førte 3 Mk. hos sig, har, efterat have udforsket denne Omstændighed, gjentagne Gange opfordret denne til at give ham Pengene, samt endeligen, efterat hiin havde leveret ham de 2 Mk., ved Trudsel om at ville drukne ham, hvis han ikke gav ham flere, aftvunget ham den tredie Mark, ligesom han og under samme Trudsel har paalagt ham at vende hjem og ei videre at følge ham.

For dette Forhold, der maa henføres under Begrebet af Røverie, men hvilket, da det ikke er forbundet med de i Lovens 6—16—1 omhandlende qvalificerende Omstændigheder, vil være at belægge med en arbitrair Straf, findes Arrestanten, der er over criminel Lavalder, men om hvem det ei er oplyst, at han forhen skulde være straffet, at maatte, saaledes som af Underdommeren er antaget, hendømmes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus, hvilket dog i Betragtning af de under Sagen oplyste Omstændigheder, der ei caracterisere Arrestanten som nogen farlig Forbryder, skjønnes at kunne bestemmes til 8 Maaneder, i hvilken Henseende Underretsdommen vil være at forandre, hvorimod samme med Hensyn til den idømte Erstatning og det Arrestanten givne Paalæg i Henseende til Udredelsen af Actionens Omkostninger, samt Bestemmelsen af de de

befalede Sagførere for Underretten tilkommende Salarier maa gives Medhold.

Endeligen vil Arrestanten blive at tilpligte at udrede Salair til Actor her for Retten med 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden bestemmes til 8 Maaneder.

I Salarium til Actor her for Retten, Procurator Jydemann, udreder Arrestanten Lars Pedersen af Annise, 5 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 45.

Ihændehavelsen af en af Sparekassen udstedt Contrabog maa, forsaavidt der ikke er nogen særegen Anledning til at formode at denne skulde være kommen i urette Hænder, ansees som tilstrækkelig Legitimation for at erholde den indskudte Sum udbetalt.

I Sagen:

Secretair og Procurator Stahlfest, som Værge for Elisabeth Cathrine Bærens,

contra:

Directionen for Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn.

(Afsagt den 21de Mai 1832.)

Den 26de April 1830 blev i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn under Conto-Nummer 5148 indsat en Kapital af 400 Rbdlr Sedler, der i Kassens Hovedbog blev anført paa Elisabeth Cathrine Bærens's Navn. Af den saaledes indsatte Sum blev der den 2den Juni s. A. uddragen 200 Rbdlr. og Restkapitalen blev med Renter til 11te Juni 1830 uddragen den paafølgende 12te Juli med 201 Rbdlr. 32 ß. Repræsentativer; hvorhos det udbetalte Beløb hver Gang blev afskrevet i den foreviste Contrabog, der ved den sidste Udbetaling blev Sparekassen overleveret, ligesom der og ved begge Udbetalinger blev under Elisabeth Cathrine Bærens's Navn meddeelt Qvittering for de modtagne Summer, Alt i Overeensstemmelse med de Vedtægter, der findes aftrykte i Kassens Contrabøger.

Da imidlertid Udbetalingen skal være skeet til en uberettiget Person, som uden Eierindens Vidende og Villie var kommen i Besiddelse af Contrabogen, har nu Citanten, Secretair og Procurator Stahlfest, som Værge for bemeldte Elisabeth Cathrine Bærens, under nærværende Sag paastaaet Directionen for Sparekassen tilpligtet at betale den for hende indskudte Kapital med Renter og Rentes Renter fra April Maaned 1830 indtil Betaling skeer, i alt Fald imod at hun med sin Eed bekræfter, at hun hverken selv har modtaget eller bemyndiget nogen Anden til at modtage og qvittere for det paastævnte Beløb. Derimod har Directionen

for Sparekassen paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale; og have derhos begge Parterne hver for sig nedlagt Paastand om at tilkjendes Processens Omkostninger.

Det ligger allerede i Sagens Natur, at der ved en Indretning som foranførte Sparekasse, ikke, uden at afstedkomme en Vidtløftighed og Bekostelighed, som vilde være i Strid med selve Indretningens Formaal, kan af Enhver, der af Kassen begjerer en Udbetaling, fordres et strengt Beviis for, at han virkeligen er den Person, han udgiver sig for at være; men at derimod Ihændehavelsen af den for en indskudt Sum meddelte Contrabog, naar den Paagjeldende gerer sig som dennes retmæssige Eier, i Almindelighed maa ansees som tilstrækkelig Legitimation for at kunne erholde dens paalydende Summa eller en Deel deraf udbetalt, forsaavidt der ikke paa Grund af skeet Anmeldelse eller af andre Aarsager er nogen speciel Anledning til at formode, at Contrabogen kunde være kommen i urette Hænder.

At det ordentligviis ikke kan ansees fornødent at kræve noget yderligere Beviis for Personernes Identitet, bestyrkes og ved de ovenberørte i Contrabøgerne indførte og af enhver Interessent ved Modtagelsen af hans Contrabog stiltiende erkjendte Vedtægter, hvilke desaarsag i Medfør af Bestemmelsen i sammes §. 1 Litr. c, maa antages at indeholde de Regler, som nærmest blive at lægge til Grund ved Bedømmelsen af Retsforholdet mellem Sparekassen og dens Interes-

senter. Bemeldte Vedtægters 3die §., der omhandler hvad der ved Tilbagebetalingen af de i Kassen indskudte Summer bør iagttages, indeholder nemlig blot som en almindelig Regel, at Summen skal afskrives i Vedkommendes Contrabog og Qvittering derfor meddeles Kassen i en dertil indrettet Protocol, samt at Contrabogen, naar den hele paa et Conto staaende Sum udbetales, skal tilbageleveres Kassen, hvorhos det dog i Forbindelse hermed under Litr. d fastsættes, at det skal staae Enhver frit for, til sin Betryggelse at bestemme, om der ved Pengenes Tilbagebetaling skal foruden Contrabogen forevises nogen anden Beviislighed, saasom Skudsmaal, en navngiven Mands Attest, e. desl., hvilket sidste og tydeligen forudsætter, at Contrabogens Ihændehavelse i Almindelighed skal ansees for tilstrækkeligt Beviis for den Paagjeldendes Competence, saafremt intet Modsat af vedkommende Interessent er stipuleret ved Summens Indbetaling. At nu nogen saadan Bestemmelse skulde være gjort med Hensyn til den under nærværende Sag omhandlede Kapital, er imidlertid ikke oplyst; thi vel viser den af de Indstævnte fremlagte Udskrift af Sparekassens Hovedbog, at Elisabeth Cathrine Bærens's Conto er givet den Vedtegning, at Summen er indbetalt af Etatsraad, Borgemester Schæffer, hvilket, efter Citantens Formening, maatte medføre, at Sparekassens Bestyrelse ei burde udbetale Pengene, uden fra Etatsraad Schæffer at have indhentet nærmere Oplysning om den paagjeldende Persons Bemyn-

digelse til at hæve samme; men denne Mening skjønnes saa meget mindre at kunne gives Medhold, som den ligeledes under Sagen fremlagte skriftlige Begjering, der i sin Tid blev indgivet om den paastævnte Kapitals Modtagelse i Sparekassen, Intet indeholder om, at bemeldte Vedtegning ved Indbetalingen er bleven forlangt indført i Hovedbogen; hvorimod det er antageligt, at den, saaledes som af de Indstævnte er asseveret, uden nogen derom skeet Begjering er bleven tilføiet til vedkommende Embedsmænds egen Efterretning, for i paakommende Tilfælde at kunne tjene til Veiledning, naar Omstændighederne maatte opvække Tvivl om, hvorvidt den, der forlangte den indskudte Sum udbetalt, var berettiget til at modtage samme. Iøvrigt viser og den ovenberørte Udskrift af Sparekassens Hovedbog, hvis Rigtighed ikke af Vederparten er modsagt, at foranførte Vedtegning er væsentligen forskjellig fra dem, der ere skete efter Interessenternes Forlangende i de Tilfælde, hvori disse agtede at benytte det i Vedtægternes §. 3 Litr. d hjemlede Betryggelsesmiddel, i det der i saa Fald under de Vedkommendes Conto udtrykkeligen er gjort Bemærkning om, at Pengene ei maatte udbetales, uden en vis navngiven Persons Tilladelse e. desl.

Da det nu er in confesso, at der ikke førend Udbetalingerne allerede havde fundet Sted, er for Sparekassen skeet nogen Anmeldelse om, at den paa Elisabeth Cathrine Bærens's Conto lydende Contrabog var kommen ud af hendes Værge, og det derhos ikke

er oplyst, at Bestyrelsen ellers har havt nogen speciel Anledning til at fatte Mistanke om at Contrabogens Ihændehaver var incompetent til at hæve dens paalydende Beløb, i hvilken Henseende det ei skjønnes at kunne være afgjørende, at den Paagjeldende var uskrivkyndig og Qvitteringerne desaarsag ere meddeelte med paaholden Pen, saa finder Retten i Henhold til alt det Ovenanførte ikke at kunne antage, at der, efterat nu den omhandlede Contrabog engang af Sparekassen er indfriet, kan i den Anledning haves noget yderligere Krav paa bemeldte Kasse, selv om det imod de Indstævntes Benegtelse kunde ansees godtgjort, at Udbetalingen er skeet til en Person, som var i uretmæssig Besiddelse af Contrabogen, hvilket forøvrigt ikke findes bestyrket ved noget under Sagen fremkommet Datum.

Som Følge heraf ville altsaa de Indstævnte for Citantens Tiltale blive at frifinde, uden at Sidstnævntes Myndling, efter hans subsidiaire Paastand, vil kunne stedes til at beedige, at hverken hun selv, eller nogen af hende dertil bemyndiget Person har modtaget og qvitteret for den paastævnte Sum, hvilket efter det Foranførte maa være uden Indflydelse paa Sagens Udfald.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir findes rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte, Directionen for Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn, bør for Citanten, Secretair og Procurator Stahlfest, som Værge for Elisabeth Cathrine Bærens, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

*　*　*

Høiesterets-Dom i Sagen:

Krigscancelliesecretair og Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets Procurator F. P. Stahlfest, som Værge for Elisabeth Cathrine Bærens,

contra:

Directionen for Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn.

(Afsagt den 10de Mai 1833.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret betaler Citanten til de Indstævnte med 100 Rbdlr. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

No. 46.

En Person af den mosaiske Troesbekjendelse, der var tagen i Eed som Vidne uden at have aflagt den anordnede Prøve paa sine Religionskundskaber, men siden, efter

afsagt Prøve, paa ny blev edsfæstet, anseet som lovgyldigt Vidne.

I Sagen:

Procurator Borup, som Actor,

contra:

Arrestanten Hans Peter Thorup.

(Afsagt den 26de Mai 1832.)

Under nærværende Sag er det beviist, at Arrestanten, Hans Peter Thorup, den 3die October f. A. er anholdt i Pilestræde strax efterat han havde kastet en Sølv Potageske og 5 dito Spiseskeer fra sig, idet han kom ud fra et Huus i samme Gade, hvor Guldsmed Lackmann boer, der har vedkjendt sig disse Skeer som ham til samme Tid frastjaalne. Vel har Arrestanten foregivet, at disse Skeer bleve ham leverede af en af ham navngiven Dreng, der havde anmodet ham om at følge sig hen i bemeldte Huus, hvor han skulde hente noget, og at denne, efterat være gaaet ind i Huset, strax efter i Forstuen leverede ham disse Skeer, som han bad ham holde, medens han hentede mere, men da Mellemdøren i det samme blev oplukket stødte ham ud paa Gaden, hvorved han tabte Skeerne og tog Flugten, da der blev raabt man skulde stoppe ham, hvorhos Arrestanten har paastaaet, at han ikke gjorde sig nogen Tanke om, at Skeerne vare stjaalne.

Imidlertid er den af Arrestanten saaledes afgivne Forklaring om Maaden, hvorpaa han skulde have erholdt

bemeldte Skeer, foruden i og for sig at være kun lidet sandsynlig, heller ikke bestyrket ved hvad der er oplyst, og da han saaledes maa antages at have været i uhjemlet Besiddelse af disse Skeer, som Guldsmed Lackmann edeligen har tilhjemlet sig og til hvilke han med 2de Vidner har beviist sin Eiendomsret, vil Arrestanten i Overeensstemmelse med Lovens 6—17—10 være at fælde som Tyv, i hvilken Henseende det bemærkes, at det ene af bemeldte Vidner, nemlig Pigen Mariane Michaelsen, der er af den mosaiske Troesbekjendelse og 22 Aar gammel, vel ikke havde aflagt den ved Anordningen af 29de Marts 1814 befalede offentlige Prøve paa sine Religionskundskaber inden hun først afgav sin Forklaring og med sin Eed bekræftede samme, men da hun senere efter Rettens Foranstaltning har aflagt den ovenmeldte Religionsprøve og derefter paa ny under Eed bekræftet sin i Sagen forhen afgivne Forklaring, skjønnes det ikke rettere, end at hendes Forklaring maa tillægges fuld Troværdighed.

Arrestanten, der efter fremlagt Døbeattest er født den 2den Mai 1816 og saaledes har opnaaet criminel Lavalder, vil følgelig være at ansee efter Frd. 20de Februar 1789 §. 1 og findes Straffen for ham at kunne bestemmes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i eet Aar, med specielt Hensyn til at han allerede 3 Gange forhen er dømt efter bemeldte Forordnings §. 6, senest ved Høiesterets-Dom af 1ste October 1829 til Arbeide i samme Straffeanstalt i 8 Maaneder.

I Henseende til Erstatningen bliver Intet at paakjende, da de stjaalne Skeer, som ere vurderede til 23 Rbdlr. Sedler, ere komne tilstede.

Arrestanten bliver derhos pligtig at betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder Salair til Actor, Procurator Borup, der bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Hans Peter Thorup, bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i eet Aar, samt betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Procurator Borup, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 19de Juni 1832.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbd. Sølv.

No. 33.

En Huusvært, der ved Vagten havde arresteret en Leier, fordi denne havde forsøgt at bortflytte sit Gods uden at have betalt Huusleien, tilpligtet at udrede Reparation for den Leieren derved tilføiede Tort.

I Sagen:

Tømmermester Johan Henrik Keysen,

contra:

Major Fogh.

(Afsagt den 28de Mai 1832.)

Citanten, Tømmermester Johan Henrik Keysen, søger under nærværende Sag Indstævnte, Major Fogh, til at betale 200 Rbdlr. Sedler i Reparation for den Tort og Creditspilde, hvilken Indstævnte skal have tilføiet Citanten ved at lade ham, medens han boede til Leie i Indstævntes Huus No. 166 i Borgegaden, afhente fra sin Bopæl og arrestere ved Nyeboders Vagt, saavelsom i Erstatning for den Sygdom, som denne Indstævntes formeentligen ulovlige Adfærd skal have paadraget Citanten. Saa har Citanten og paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale Processens Omkostninger skadesløst.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og sig tilkjendt Processens Omkostninger hos Citanten.

Denne Paastand grunder Indstævnte derpaa, at nærværende Sag formeentligen maa være ham uvedkommende, da den Arrest, hvorover Citanten fører Anke, ikke skal være foranstaltet efter Indstævntes Requisition, hvorimod det var den for Indstævnte fungerende Vicevært i det ommeldte Huus, Berggreen, der hentede Nyeboders Vagt og lod Citanten anholde.

Indstævnte har derhos bemærket, at Sagen i alt Fald maa ansees som endeligen afgjort derved, at Citanten, efterat han af Politiet var afhentet fra Nyeboders Vagt og henbragt paa Vicepolitiedirecteurens Bopæl, har har indgaaet et Forlig med Berggreen, hvorved han, uden nogen Forbeholdelse af formeentlig Ret til Erstatning, har vedtaget at fraflytte den i Indstævntes Huus beboede Leilighed og at betale en Uges Leie med 5 Mk., ligesom Indstævnte for det Tilfælde, at fornævnte Indsigelser ikke maatte billiges, ogsaa har formeent, at Citanten dog maatte være ubeføiet til at besvære sig over den omhandlede Arrest, efterdi han formeentligen selv har givet Anledning til samme, ved at bortføre sit Bohave under det Foregivende, at det tilhørte en med ham i Fællig boende Enke, samt ved at give Vicerværten, Berggreen, haarde og uhøflige Ord, da denne i Anledning af saadan Bortflytning indfandt sig paa det af Citanten leiede Værelse.

Men da Indstævnte ei alene ved at overlevere Berrgreen sit Skjøde paa Huset No. 166 i Borgegaden til Brug og Afbenyttelse for at erholde Nyeboders Vagt til Assistance ved forefaldne Uordener i Huset, eengang for alle har sat denne istand til at kunne benytte Indstævntes Navn og borgerlige Stilling til slige Foranstaltninger mod Husets Beboere, men han desuden maa antages speciatim at have samtykket i, at Berggreen gjorde Brug af denne Fuldmagt i det Tilfælde, hvorom her er Spørgsmaal, idet han nemlig

selv har vedgaaet, at han, da Berggreen underrettede ham om at Citanten vilde bortflytte, og forestillede ham, at det vilde være nødvendigt at lade Citanten arrestere, har svaret Berggreen, at han overlod til ham, at foretage i denne Sag hvad han fandt for godt, saa vil den af Indstævnte yttrede Formening, at nærværende Sag skulde være ham uvedkommende, men at Citanten derimod vilde have at søge Erstatning hos Berggreen for den ham formeentligen tilføiede Ulempe, ikke kunne billiges, siden det følger af Sagens Natur og Lovens Grundsætning i 3—19—2, at Indstævnte maa staae Citanten til Ansvar for den Tort og Skade, der maatte være ham tilføiet ved de af Berggreen, efter den ham dertil af Indstævnte givne Bemyndigelse og paa dennes Vegne mod Citanten trufne Foranstaltninger, saafremt disse maatte befindes at have været ulovlige.

Ligesaalidet kan det billiges, at nærværende Sag skulde være afgjort ved det mellem Citanten og Berggreen paa Indstævntes Vegne indgaaede Forlig, thi da den Arrest, hvorover Citanten fører Anke, ikke var grundet paa den mellem ham og Indstævnte indgaaede Leiecontract, hvorimod det Retsforhold, som herved var opstaaet mellem Parterne, ikkun har givet Anledning til Citantens personlige Anholdelse, saa kunde denne meget vel være willig til at indgaae Forlig angaaende Parternes formeentlige Rettigheder og Pligter mod hinanden efter Leiecontracten, uden derfor at ville frafalde

sin Ret til Erstatning for den ham ved hans Arrestation tilføiede Tort og Skade.

Hvad endeligen de Grunde angaae, med hvilke Indstævnte har villet godtgjøre Lovligheden af den mod Citanten brugte Adfærd, da kan disse heller ikke gives Medhold; thi om Citanten end, hvad der dog ikke mod hans Benegtelse kan ansees beviist, havde brugt Ukvemsord mod Berggreen, efterat denne havde indfundet sig paa det af Citanten leiede Værelse i den Hensigt at forhindre den paabegyndte Bortflytning af det Citanten formeentligen tilhørende Gods, saa kunde dette Forhold dog ikke betragtes som noget Brud paa Huusfreden, og allermindst som et saadant, der kunde berettige Indstævnte til at lade Citanten afhente fra sin Bopæl ved Vagt, og hvad angaaer, at Citanten havde forsøgt paa at bortflytte sit Gods, da kunde Indstævnte — selv om dette Forhold kunde ansees Citanten overvunden — dog ingenlunde være berettiget til at forhindre ham heri, ved under Paaskud af Huusfredens Forstyrrelse at forskaffe sig Vagtens Assistence til at arrestere Citantens Person, hvorimod han i fornævnte Henseende maatte have at henvende sig til Rettens Mindet og at gaae frem paa den i Loven foreskrevne Maade.

Efter alt Foranførte maa Indstævnte ansees pligtig at give Citanten en passende Erstatning for den ham ved hans Anholdelse tilføiede Tort; derimod skjønnes det ikke, at der kan tilkjendes Citanten nogen Erstatning for Creditspilde, Sygdom og det formeentlig bev

ved bevirkede Tab paa hans Næringsvei, eftersom den omhandlede Arrestation ikke har været grundet paa nogen ham formeentligen paaliggende Gjeldsforpligtelse, og det mod Indstævntes Benegtelse ikke kan ansees beviist, at den Sygdom, hvori Citanten siden faldt, skulde have været en Virkning af den imod ham brugte lovstridige Adfærd.

Paa Grund heraf vil Citantens Paastand med Hensyn til Erstatningens Størrelse ikke kunne tages til Følge, hvorimod samme skjønnes at kunne fastsættes til 50 Rbdlr. Sølv.

Da den Attest ved hvilken Indstævnte efter den af Citanten dertil givne Anledning har søgt at godtgjøre, at han ved Sygdom skulde være forhindret i at give personligt Møde ved Forligelsescommissionen, ikke kan ansees udstedt af en saadan Person, der efter Lovgivningen er berettiget til at øve mediciinsk eller chirurgisk Praxis, og bemeldte Attest, som Følge deraf, ikke imod Citantens Benegtelse kan afgive tilstrækkeligt Beviis for det af Indstævnte paaskudte Forfald, vil Indstævnte i Overeensstemmelse med Forskrifterne i Pl. af 30te October 1798, jfr. med Pl. af 11te August 1819 §. 1, til det Offentlige have at betale Retsgebyhr, Skriverssalarium og det stemplede Papiir, som i nærværende Sag, hvis den ikke for Citantens Vedkommende havde været beneficeret, skulde have været erlagt eller forbrugt, samt til Justitskassen Mulct for unødig Trætte, der skjønnes at kunne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv.

Saa vil Indstævnte og have at betale Citantens befalede Sagfører, Justitsraad og Procurator Weidemann, Salair, der bliver at bestemme til 15 Rbd. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Major Fogh, bør til Citanten, Tømmermester Johan Henrik Keysen, i Erstatning for den ham ved den paaankede Arrestation tilføiede Tort betale 50 Rbdlr. Sølv.

Til det Offentlige betaler Indstævnte Retsgebyhr, Skriversalarium og det stemplede Papiir, som til nærværende Sag, hvis den ikke for Citantens Vedkommende havde været beneficeret, skulde have været erlagt og forbrugt; saa betaler han og til Justitskassen i Mulct for unødig Trætte 10 Rbdlr. Sølv, samt i Salarium til Citantens befalede Sagfører, Justitsraad og Procurator Weidemann, 15 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 48.

Paastud om Trang kan ikke tjene til Undskyldning for et Tyverie, naar Aarsagen til, at den Paagjeldende ei tidligere end skeet er har nydt Understøttelse af Fattig-

væsenet, maa søges i dennes egen Forsømmelse med at søge Hjelp.

I Sagen:

Secretair og Procurator Schønberg, som Actor,

contra:

Tiltalte Christiane Mikkelsdatter af Magtenbølle.

(Afsagt den 29de Mai 1832.)

Det er under nærværende Sag ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder tilstrækkeligt beviist, at Tiltalte, Christiane Mikkelsdatter af Magtenbølle, Natten mellem den 15de og 16de December f. A. har i Forening med Constance Christophersdatter, der ligeledes har været inddraget under Actionen, men for hvis Vedkommende Underretsdommen ei er indanket her for Retten, frastjaalet Gaardmand Rasmus Larsen omtrent 4 Skjepper af en i en Kule paa dennes Mark nedlagt Beholdning Kartofler, ligesom hun og har tilstaaet ved samme Leilighed at have stjaalet et Anne Jacobsdatter tilhørende Bistade, som stod i en Hauge, hvortil hun banede sig Adgang ved at stige over Gjerdet. Kosterne, af hvilke Kartoflerne ere vurderede til 1 Rbdlr og Bistadet til 4 Rbdlr., ere komne tilstede, det sidste dog kun i beskadiget Tilstand, hvisaarsag Anne Jacobsdatter har paastaaet sig tilkjendt Erstatning for det hende derved tilføiede Tab, der er anslaaet til 3 Rbdlr.

Da Tiltalte forhen ved Odense Herredsthingsdom af 8de September 1831, for at have afskaaret Axene af en Deel paa Marken staaende Kornneeg, er tilfunden Straf efter Frd. 20de Februar 1789 §. 1, jfr. med Frd. af 12te Juni 1816 §. 5, maa det bifaldes, at hun ved den paaankede inden samme Ret den 9de Februar dette Aar afsagte Dom, er for de hende nu overbeviste Tyverier anseet efter førstnævnte Forordnings §. 2; thi forsaavidt hun under Forhørene har forklaret, at hun ved Trang er bleven motiveret til Udførelsen af samtlige ovennævnte Tyverier, skjønnes dette Foregivende saameget mindre at kunne komme hende tilgode, som det, efter hvad der under Sagen er oplyst, maa antages, at hun, ved ikke at efterkomme det hende givne Tilhold om i Overeensstemmelse med Reglementet for Fattigvæsenet paa Landet af 5te Juli 1803 §. 15 cfr. §. 16 personligen at henvende sig til vedkommende Sognepræst, naar hun trængte til offentlig Understøttelse, selv har været Skyld i, at der ikke tidligere end skeet er, blev ydet hende Hjelp af Fattigvæsenet, og hvad den Omstændighed betræffer, at den hende under 8de September forrige Aar overgaaede Dom, hvorved hun i sin Tid har acqviesceret, endnu ikke er fuldbyrdet paa Grund af, at hun har havt et Barn ved Brystet, da kan dette ligesaa lidet medføre, at Straffebestemmelsen i Frd. af 20de Februar 1789 §. 2 skulde være uanvendelig paa de sidstforøvede Tyverier, efterdi bemeldte §. alene forudsætter, at den Skyldige forhen har været

dømt efter Forordningens §. 1, men ikke gjør det til en Betingelse, at den saaledes idømte Straf er bleven exeqveret forinden den Paagjeldende atter har gjort sig skyldig i samme Forbrydelse.

Da nu derhos den af Underdommeren valgte Straffegrad af 3 Aars Forbedringshuusarbeide, efter Omstændighederne findes passende, og ligeledes de Bestemmelser billiges, som den paaankede Dom for Tiltaltes Vedkommende indeholder, saavel angaaende den Anne Jacobsdatter tilkjendte Erstatning, som i Henseende til Actionsomkostningerne, vil følgeligen bemeldte Dom, forsaavidt samme er paaanket her til Retten, blive at stadfæste, hvorhos Tiltalte endvidere vil være pligtig i Salarium til Actor for Overretten, Secretair og Procurator Schønberg, at udrede 5 Rbdlr. Sølv.

Behandlingen i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande.

I Salarium til Actor her for Retten, Secretair og Procurator Schønberg, betaler Tiltalte, Christiane Mikkelsdatter, 5 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Erstatning at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets Dom, afsagt den 27de August 1832.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbd. Sølv.

No. 49.

Det kan ikke staae i Parternes Magt under en Executionsforretning at frafalde Domsactens Tilstedeværelse.

I Sagen:

Proprietair Rasmussen paa Bøgeskovsgaard,

contra:

Hr. Amtsprovst Wedel i Skaarup.

(Afsagt den 4de Juni 1832.)

Da Lovens 1—24—34, jfr. med Frd. 19de August 1735 §. 7, i Almindelighed gjør det til Pligt for den, der forlanger en Dom exeqveret, at have Domsacten tilstede under Executionsforretningen, men den af Indstævnte, Hr. Amtsprovst Wedel i Skaarup, hos Citanten, Proprietair Rasmussen paa Bøgeskovsgaard, effectuerede og af Sidstnævnte nu her til Retten paaankede Executionsforretning er afholdt efter en Udskrift af den mellem Indstævnte paa den ene, og Citanten med Flere paa den anden Side, her ved Retten under 22de Februar 1830 afsagte Dom, betræffende de Sidstes Forpligtelse til enhver efter sin Skovskyld at deeltage i

en, Slaarup Præstekald tilkommende aarlig Brændeudviisning af de Klingstrup forhen underliggende Skove, saa vil bemeldte Executionsforretning i Overeensstemmelse med den af Citanten derom nedlagte Paastand, være at kjende uefterrettelig; thi vel har Citanten ikke under Forretningen selv modsat sig dens Fremme af den omhandlede Grund, men saadant skjønnes ikke at kunne medføre, at han nu skulde være uberettiget til at fremkomme med denne Indsigelse, da det, saavel efter Lovens almindelige Forskrift, som med Hensyn til de specielle Anordninger, der i enkelte Tilfælde, hvorunder det nærværende ikke kan henføres, tillades, at Execution maa skee efter en Udskrift af Dommen eller Domsslutningen, saasom Frd. af 6te December 1743 §. 2, Pl. 4de Januar 1800, Pl. 28de Januar 1803, Pl. 6te Juni 1788 §. 4, Pl. 15de October 1822 m. fl., maa antages, hvad der og følger af Executionens Natur, som en Fuldbyrdelse af Dommen, at det ligesaalidet kan staae i Parternes Magt at frafalde Domsactens Tilstedeværelse, som Fogden kan være berettiget til, paa Grund af deres Samtykke, at gjøre Execution for mere end Dommen hjemler.

Det vil derfor Intet relevere om Citanten, uagtet Overrettens Dom blot stadfæstede Underretsdommen, formedelst førstnævnte Doms Præmisser end maatte have været istand til at fremføre de specielle Grunde, hvorpaa han støttede sin under Forretningen yttrede Formening om, at den af Indstævnte fremlagte Beregning over

den formeentlig tilgodehavende Brændeudviisnings Fordeling ikke var rigtig, og det saameget mindre, som den af Indstævnte forfattede Beregning ikke blot refererede sig til den af ham under Forretningen producerede Attest fra Nyborg Amtstue, betræffende det Skovskylds Hartkorn, der forhen skulde have henhørt under Klingstrup, men tillige for en Deel af Ydernes Vedkommende var grundet paa ældre Dom og Forlig, der ikke, saalidet som den Syns- og Skjønsforretning, hvortil der i bemeldte Dom og Forlig var taget Hensyn, under Forretningen have været tilstede, men hvorom det dog var nødvendigt for Citanten at have Kundskab for at kunne bedømme, hvorvidt Beregningen var affattet i Overeensstemmelse med de ved Overrettens Dom fastsatte Regler.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Den befalede Sagførelse har været lovlig. Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her ved Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Executionsforretning bør uefterrettelig at være.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

No. 50.

Spørgsmaal, hvorvidt Overdragelsen af den ved et Skjøde solgte Eiendom kunde antages at være betinget af Sælgerens Død, og som Følge deraf ugyldigt som stridende mod et reciproque Testament. Naar det er betinget, at Kjøberen ei kan være berettiget til at bruge og afbenytte Eiendommen førend efter Sælgerens Død, kan det heller ikke antages, at dens Afhændelse i Henseende til Eiendomsretten skulde være tidligere fuldbyrdet. Fordring paa Løn forkastet paa Grund af, at Tyendet paa anden Maade maatte antages at have nydt Vederlag for sin Tjeneste. Ed paalagt Kjøberen for at kunne, ved Kjøbets Ophævelse, fordre Kjøbesummen tilbage, med Hensyn til den Formodning, der var for at Salget var indgaaet paa Skrømt, og den Ulempe, der efter Omstændighederne kunde flyde af, at Kjøbesummen uden videre skulde være at refundere.

I Sagen:

Arvefæster Peder Jespersen af Taarnmark under Sorøe Amt, paa egne Vegne og som Værge for de umyndige Arvinger efter Arvefæstegaardmand Niels Jespersen og ligeledes afdøde Hustrue Bodil Nielsdatter af Menstrup,

contra:

Anders Nielsen af Menstrup.

(Afsagt den 18de Juni 1832.)

Nærværende mellem Hovedcitanten, Arvefæster Peder Jespersen af Taarnmark, under Sorøe Amt paa

egne Vegne og som Værge for de umyndige Arvinger efter Arvefæstegaardmand Niels Jespersen og ligeledes afdøde Hustrue Bodil Nielsdatter af Menstrup, og Contracitanten, Anders Nielsen af Menstrup, verserende Sag har sin Oprindelse af et af fornævnte Arvefæstegaardmand Niels Jespersens Enke, Bodil Nielsdatter, under 4de Juli 1828 til Contracitanten udstedt Skjøde, hvorved hun for en Kjøbesum af 200 Rbdlr. Sedler har solgt og overdraget Contracitanten en i Menstrup Bye beliggende Arvefæstegaard, Truegaard kaldet, hvilken hun besad efter et af det Kongelige Universitet til hendes Mand under 27de August 1808 udstedt Arvefæsteskjøde.

Fornævnte Skjøde, hvormed Contracitanten, efter at Bodil Nielsdatter den 14de April 1830 var afgaaet ved Døden, er fremkommen i hendes og forhen afdøde Mands fælles Sterveboe, med Paastand om, at den deri omhandlede Gaard med dens rette Tilliggende, saavelsom dens Besætning og Inventarium og øvrige i Skjødet nævnte Ting, strax burde udgaae fra Boets Masse og blive Boet uvedkommende, formener nemlig Hovedcitanten at være ugyldigt.

Til Styrke for denne Paastand har Hovedcitanten paaberaabt sig, at Bodil Nielsdatter i Skjødets 1ste Post udtrykkelig har forbeholdt sig, saalænge hun fandt for godt, at vedblive Gaardens Besiddelse og Bestyrelse med fri Raadighed over Alt, hvad der ved denne Overdragelse var Contracitanten tilsagt, hvoraf

formeentligen maa følge, at Sælgeren er vedbleven at være Eier af de i Skjødet nævnte Ting og at altsaa Skjødet ingen Eiendomsret kan hjemle, hvorhos han har bemærket, at da Skjødet i dets 2den og 5te Post formeentligen fastsætter som Betingelse for Eiendomsrettens Erhvervelse, at Contracitanten skulde indsættes i de solgte Tings Besiddelse, men en saadan Indsættelse ikke siden er skeet, eftersom Bodil Nielsdatter har besiddet og er vedbleven at drive Gaarden for sin egen Regning indtil hendes Død, saa maa Skjødet i alt Fald af denne Grund være ude af Kraft.

Fremdeles har Hovedcitanten erindret, at om Skjødet end ikke maatte være ugyldigt paa Grund af dets eget Indhold, saa maatte saadant dog af andre Grunde blive Tilfældet, i hvilken Henseende han fornemmeligen har støttet sin Formening paa Bestemmelserne i Lovens 5—3—32 samt paa et mellem Bodil Nielsdatter og Mand oprettet og med Kongelig Confirmation forsynet Testament.

Vel har nu Contracitanten erindret, at Skjødets 1ste Post alene kan være at forstaae om den Raadighed over de solgte Ting, der nødvendigviis maatte følge af den i Skjødet tagne Reservation af Sælgerens Ret til at besidde og bestyre Eiendommen, altsaa ikkun med Hensyn til Gaardens Besætning og Inventarium samt de øvrige i Skjødet nævnte rørlige Ting, over hvilke det var nødvendigt, at Sælgeren maatte have Disposition, naar hun skulde kunne afbenytte Eiendommen,

samt at Eiendomsretten allerede ved Skjødet selv udtrykkeligen var ham overdragen, hvorimod det ikkun var Besiddelsen af det Solgte, hvortil han ikke strax var berettiget, i hvilken Henseende han dog formener, at Skjødet er gaaet i Opfyldelse medens Bodil Nielsdatter levede, efterdi han forestod Gaardens Bestyrelse for hende som Avlskarl og saaledes havde Alt under Hænder.

Men om de af Hovedcitanten paa Skjødets eget Indhold grundede Indsigelser mod sammes Gyldighed end formedelst de af Contracitanten derimod gjorte Bemærkninger maatte bortfalde, saa kan Contracitanten dog ingenlunde, paa den af ham anførte Grund, antages at have havt Gaarden i sin Besiddelse forend Sælgerens Død, efterdi det kun var paa dennes Vegne at han bestyrede Gaarden og Bodil Nielsdatter altsaa ikke havde opgivet Besiddelsen, hvorfor ogsaa de i Skjødets 2den og 3die Post fastsatte Bestemmelser om den Underholdning og Aftægt, der skulde ydes hende for det Tilfælde, at hun afstraadte Gaardens Besiddelse, ei vare gaaede i Opfyldelse forend hendes Død. Imidlertid vil der dog, skjøndt Sælgeren saaledes er vedbleven at beholde den ved Skjødet overdragne Eiendom i sin Besiddelse, ei blive Spørgsmaal om, hvorvidt Salget paa Grund heraf maatte efter Lovens Bestemmelser i 5—3—32 vare ugyldigt; thi ihvorvel det ikke udtrykkelig i Skjødet er bestemt, at Eiendomsrettens Erhvervelse over det Solgte først skulde fuldbyrdes ved

Sælgerens Død, saa kan samme dog ikke betragtes som indeholdende Gaardens Overdragelse paa andet Vilkaar, hvoraf følger, at den i fornævnte Artikel gjorte Undtagelse: "med mindre det er Testament", her finder Sted.

Vel har Contracitanten ikke villet erkjende dette, paaberaabende sig, at *Bodil Nielsdatter* dog ei kunde sælge eller pantsætte Eiendommen, formedelst det til Contracitanten udstedte Skjøde; men dette skjønnes intet at kunne bevise, efterdi hun dog maatte være uberettiget til saadan Disposition, om hun end blot havde overdraget Contracitanten Gaarden for den i Skjødet fastsatte Kjøbesum under Betingelse af hendes Død; ligesaalidet kan det relevere, at hun dog *kunde* have sat Contracitanten i Besiddelse af Gaarden medens hun levede, samt at Skjødet indeholder Bestemmelser om hvorledes der for dette Tilfælde skulde forholdes, siden det, selv om hun havde solgt Gaarden paa det ommeldte Vilkaar, ei kunde være hende formeent, at lade Kjøbet gaae i Opfyldelse tidligere end Skjødet bestemte, men det dog beroede paa hendes egen Villie, hvorvidt saadant skulde skee, og de deraf afhængige Bestemmelser altsaa træde i Kraft; derimod er det Hovedsagen, at Contracitanten ingen Ret havde til at tiltræde Gaardens Besiddelse og Afbenyttelse, saalænge hun levede; thi dette viser dog kjendeligen, at Kjøbet, som Retsforhold betragtet, ei kan ansees for andet end et saadant, der først skulde gaae i Opfyldelse ved Sælgerens Død.

Herom vidner og Skjødets 5te Post, der hjemler Bodil Nielsdatter, hvis Contracitanten, efterat hun havde sat ham i Besiddelse af Gaarden, skulde døe førend hun, Ret til at overtage Gaarden med alt hvad Contracitanten af hende havde modtaget, samt frakjender Contracitantens og hans Kones Arvinger, saalænge Sælgeren levede, enhver Arvefordring paa det Skjødte, efterdi det dog heraf sees, at Eiendomsretten først fuldstændigen kunde erhverves for Contracitanten og hans Slægt ved Sælgerens Død, ligesom Contracitantens Forhold med at undlade Skjødets Tinglæsning afgiver et bestyrkende Datum for, at han selv ikke har anseet Kjøbet som opfyldt, saalænge Sælgeren levede eller hun dog ei endnu havde sat ham i Besiddelse af det Solgte.

Contracitantens Formening, at han strax skulde have erhvervet Eiendomsretten over Gaarden ved Skjødet, men at det ikkun var dens Besiddelse og Afbenyttelse, hvortil han først blev berettiget ved Sælgerens Død, kan heller ikke billiges; thi Rettigheden til at kunne føre sig Tingen til Nytte er en saa væsentlig Deel af Eierens Ret, at Gaardens Afhændelse i Henseende til Eiendomsretten ei kunde ansees som fuldbyrdet, saalænge Contracitanten maatte finde sig i at savne en saadan Raadighed over den.

Vel kan en Eier for en Tid overdrage Brugen af sin Eiendom til Andre, uden at han derfor ophører at være Eier, men Grunden hertil ligger ogsaa deri, at han netop ved saadan Overdragelse udøver sin Eiendomsret;

i dette Tilfælde har Contracitanten derimod ikke været, eftersom den Brugsret, der tilkom Bodil Nielsdatter over Gaarden, saalænge hun fandt forgodt, ikke var afstaaet hende af Contracitanten som dens Eier, men derimod var forbleven hos hende, som Følge af hendes Eiendomsret over Gaarden, og først ved hendes Død, saafremt hun ikke tidligere vilde opgive den, skulde tilfalde Contracitanten.

Men forsaavidt det er Spørgsmaal om, hvorvidt det omhandlede Salg maatte kunne bestaae med 3die Mands lovlige Rettigheder, maa det være ligegyldigt, hvad enten Skjødet ligefrem fastsætter, at Salget først skulde gaae i Opfyldelse ved Sælgerens Død, eller det af dets Bestemmelser kan sees, at denne ei har villet indrømme Kjøberen andre og større Rettigheder end dem, der vilde have tilkommet ham, hvis saadant udtrykkelig var fastsat i Skjødet.

Tages der nu Hensyn til, at det i det mellem Bodil Nielsdatter og hendes Mand under 25de September 1817 oprettede, og med kongelig Konfirmation forsynede Testament, udtrykkelig var vedtaget mellem dem, at dersom begge, uden nyt Ægteskab ved Døden afgik, da skulde deres fælles Arvinger paa begge Sider arve, hvad den Længstlevende ved sin Død maatte efterlade sig, efter Loven, saa er det klart, at Bodil Nielsdatter, paa Grund af de Rettigheder, der ved fornævnte af hende indgaaede Forening eengang vare stiftede for hendes og Mands Arvinger til deres fælles

Boe, maatte være uberettiget til at tage nogen Bestemmelse om, hvorledes der skulde forholdes med dette efter hendes Død, og at hun som Følge deraf ligesaalidet kunde sælge som skjænke Contracitanten den af hendes Mand efterladte Arvefæstegaard paa Vilkaar, at Afstaaelsen først skulde gaae i Opfyldelse ved hendes Død.

Efter det Foranførte vil Hovedcitantens Paastand, forsaavidt den gaaer ud paa at det omhandlede, af Bodil Nielsdatter til Contracitanten under 4de Juli 1828 udstedte Skjøde bør være upræjudicerligt for hendes og forhen afdøde Mands fælles Stervboe og at, som Følge deraf, saavel den i Skjødet nævnte Gaard med Besætning, som de øvrige deri ommeldte Ting bør inddrages under fornævnte Boe til lovlig Skifte og Deling, være at give Medhold.

Hvad dernæst den af Contracitanten gjorte Fordring paa tilgodehavende Løn for sig og Hustrue angaaer, da skjønnes det heller ikke, at samme kan blive ham at tilkjende; thi vel kan Formodningen ikke være for, at et Tyende skulde have tjent uden Løn, men denne Formodning kan ikke komme Contracitanten tilgode, der ikke er bleven fæstet som Tyende, men har været opfostret som Pleiesøn i den Afdødes Huus og om hvem det følgeligen ingenlunde er uantageligt, at han fra den Tid, han kunde være sine Pleieforældre til nogen Gavn, paa anden Maade end ved contractmæssig Løn har nydt Vederlag for den Tjeneste, han har gjort dem. At dette har været Tilfældet bestyrkes og derved, at Contracitanten

ikke grunder sin Fordring paa nogen bestemt Accord, men ikkun derpaa, at den Løn, som han i sin Regning har anført, nemlig 18 Rbdlr. aarlig fra hans 16de Aar indtil Niels Jespersens Død, og siden 30 Rbdlr. aarligen, formeentligen ikke overstiger Størrelsen af den sædvanlige Løn for et Tyende eller Avlskarl, ligesom Contracitantens Forhold med, først nu efter sine Pleieforældres Død at fremkomme med en Fordring paa henved 10 Aars Løn, vidner om, at han ikke medens de levede har anseet sig berettiget til at affordre dem nogen Løn.

Vel har Contracitanten formeent, at Hovedcitanten selv skulde have erkjendt, at der var accorderet ham aarlig Løn, ved nemlig at benægte, at han havde nogen Løn tilgode, samt ved at indrømme ham 30 Rbdlr. for det sidste Aar, men da Hovedcitanten netop støtter denne Benægtelse derpaa, at Contracitanten, medens han levede i sine Pleieforældres Huus, har nydt Vederlag for sin Tjeneste ved at faae sine Fornødenheder i Henseende til Føde, Klæder og Penge tilfredsstillede, saa kan der ikke af hiin Yttring udledes nogen Erkjendelse af, at der skulde være tilstaaet Contracitanten nogen contractmæssig Løn, og det saameget mindre, som Hovedcitanten udtrykkelig har opfordret Contracitanten til at bevise, at nogen saadan Accord har funden Sted, og at Hovedcitanten, med Hensyn til, at Contracitanten muligen ikke havde nydt fuldt Vederlag indtil den Skiftetid, der nærmest fulgte paa Bodil Nielsdatters

Død, har været villig til at indrømme den begjærte Løn for 1 Aar, kan naturligviis ikke medføre nogen Forpligtelse for ham til at lade Contracitantens øvrige Fordring være gjeldende.

Som Følge heraf og da det Foranførte ogsaa maa være anvendeligt paa Contracitantens Hustrue, forsaavidt hun har levet i Fællig med ham hos hans Pleiemoder, vil der ikke kunne blive at tilkjende Contracitanten anden eller større Løn af Sterboet, end hvad Hovedcitanten har indrømmet.

Derimod vil Contracitantens Paastand om at nyde Udlæg i Sterboet for de paa hans Regning anførte 19 Rbdlr. 4 Mk. 7 ß, der af ham ere udbetalte for en paa Gaarden hvilende Skatte-Restance, saavelsom for de i Doctor- og Dyrlæge-Løn udbetalte 6 Rbdlr., være at tage til Følge, da den første af disse Summer, hvorfor Godseieren efter den af vedkommende Herredsfoged afgivne Eragtning tilkom forlods Betaling af Sterboet, beviisligen af Contracitanten er bleven betalt paa Sterboets Vegne, og der mod de tvende sidste Summer ingen speciel Indsigelse er gjort, dog at heri afgaae 4 Rbdlr. 3 Mk, hvilke Contracitanten alt har oppebaaret for solgte Lam; hvorvidt Contracitanten derimod maatte kunne gjøre Fordring paa, at nyde noget fortrinligt Udlæg for ovennævnte Tilgodehavende, kan for Tiden, hvor der blot tvistes mellem Contracitanten og Arvingerne, ikke blive at afgjøre, hvorimod saadant maa beroe paa Fordringens Natur og Boets Beskaffenhed.

Hvad endelig den af Contracitanten i Indlæg for Skifteretten af 30te November 1830 subsidialiter nedlagte Paastand om, at tilkjendes de i Kjøbesum for Arvefæstegaarden erlagte 200 Rbdlr. Sedler angaaer, da vil denne, naar hensees til at Skjødet indeholder den Afdødes Qvittering for bemeldte Sums Betaling, samt at hendes Arvinger, naar Salget, som foranviist, ei kan ansees forbindende for dem, maa være pligtige at give Kjøbesummen tilbage, være at give Medhold, men da der dog er nogen Formodning for, at det ommeldte Salg ikkun har været indgaaet paa Skromt, og det desuden, saafremt den Kjøbesum, som i et saadant af den længstlevende Ægtefælle udstedt Skjøde blev anført, uden videre skulde være at refundere af begges Arvinger, naar Salget ei kunde ansees for gyldigt med Hensyn til disse, vilde staae i den Længstlevendes Magt at unddrage sig fra de af et reciproque Testament flydende Indskrænkninger i Henseende til dennes Raadighed over det fælles Boe, ved at bestemme en saadan Kjøbesum i Skjødet, som oversteg den solgte Eiendoms Værdie og som Arvingerne derfor ei kunde være tjente med at udrede, vil Contracitanten dog med Eed have at bekræfte, at han virkelig har erlagt den i det ommeldte Skjøde anførte Kjøbesum af 200 Rbdlr. Sedler, hvoraf der i saa Fald og vil blive at tillægge ham Renter, 4 Procent, fra den 13de November 1830 indtil Udlæg skeer.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Den befalede Sagførelse har været lovlig. Da Sagen for begge Parters Vedkommende har været beneficeret her for Retten, har stemplet Papiir ikke ved denne Ret været at forbruge.

Thi kjendes for Ret: Det under Sagen omhandlede af Bodil Nielsdatter under 4de Julii 1828 til Contracitanten, Anders Nielsen af Menstrup, paa Arvefæstegaarden Truegaard kaldet udstedte Skjøde, bør ikke komme hendes og forhen afdøde Mands fælles Stervboe til Præjudice, hvorimod saavel bemeldte Gaard med Besætning, som de øvrige i Skjødet nævnte Ting bør inddrages under forbemeldte Stervboe til lovlig Skifte og Deling.

Derimod bør Contracitanten være berettiget til, efter Fordringens Natur og Boets Beskaffenhed, at nyde Udlæg i samme for et Aars tilgodehavende Løn med 30 Rbdlr. Sedler, saavelsom for de paa den af ham i Stervboet fremlagte Regning anførte 19 Rbdlr. 4 Mk. 7 ß. for en udbetalt Skatte-Restance, samt 6 Rbdlr i Doctor- og Dyrlæge-Løn, dog at heri afgaae de paa samme Regning Boet crediterede 4 Rbdlr. 3 Mk. Sedler og Tegn. Saa bør Contracitanten og, saafremt han, efter foregaaende lovlig Omgang inden sit Værneting, med sin corporlige Eed bekræfter, at han virkelig har betalt den i fornævnte Skjøde anførte Kjøbesum af 200 Rbdlr. Sedler, paa lige Maade være berettiget til at nyde Udlæg for bemeldte Sum med Renter deraf, 4 Procent, fra den 13de November 1830 og indtil Udlæg

skeer, hvorimod han, saafremt han ikke trøster sig til at aflægge denne Eed, til saadant Udlæg bør være uberettiget.

Processens Omkostninger ophæves.

*　　　*
*

Høiesterets-Dom i Sagen:

Anders Nielsen,

contra:

Gaardmand Peder Jespersen, deels paa egne Vegne deels som Værge for de umyndige Arvinger efter Arvefæstegaardmand Niels Jespersen og ligeledes afdøde Hustrue Bodil Nielsdatter, Gaardmand Lars Olsen eller nu hans Enke og Arvinger, Gaardmand Poul Nielsen, Gaardmand Peder Iversen eller nu hans Enke og Arvinger, Huusmand Hans Olsen, Gaardmændene Peder Frandsen, Mads Jensen og Ole Hemmingsen.

(Afsagt den 10de December 1833).

Lands Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Til Justitskassen betaler Citanten 1 Rbdlr. Sølv.

No. 41.

Tvist under en Eedssag, om hvilken af Parterne der maatte have at skaffe det Document, som var Gjenstand for Eden, tilstede.

I Sagen:

Smedemester Niels Knudsen,

contra:

forhenværende Secondlieutenant ved det borgerlige Infanterie Peter Olivarius Clausen og Herbergerer Niels Jacobsen.

(Afsagt den 18de Juni 1832.)

Efterat Citanten, Smedemester Niels Knudsen, der ved denne Rets Dom af 30te April sidstleden i en af Indstævnte Clausen mod ham anlagt Sag var tilpligtet med sin corporlige Eed at bekræfte, at han hverken selv havde skrevet, eller tilladt Andre paa sine Vegne at skrive Navnet N. Knudsen, som findes under et under hiin Sag fremlagt Beviis af 11te Marts forrige Aar, eller i manglende Fald at betale til Indstævnte Herbergerer Niels Jacobsen, til hvem det omspurgte Beviis senere var transporteret, 300 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pCto. deraf fra Forligsklagens Dato, den 22de Juni forrige Aar at regne, under 28de forrige Maaned havde, efter udtagen lovlig Stævning af 19de næstforhen, fremstillet sig i Retten for at aflægge den ham paalagte Eed, samt i denne Anledning provoceret de Ind-

stævnte til at fremlægge det omtvistede Beviis, har Indstævnte Jacobsen, næst at excipere mod Citantens Provocation paa Grund af at denne formeentlig selv var pligtig at fremskaffe de nødvendige Documenter, in specie det paagjeldende Beviis, som de Indstævnte ei havde erholdt tilbage fra Justitscontoiret, principaliter paastaaet Sagen afviist og de Indstævnte tillagte Kost og Tæring, og in subsidium protesteret mod at Citanten admitteres til at aflægge den tilstævnte Eed, uden at det paagjeldende Beviis haves tilstede i Retten.

Da imidlertid den fra Citantens Side i Udskrift producerede Domsconclusion af 30te April sidstleden udviser, at det omspurgte Beviis i sin Tid er blevet produceret fra de Indstævntes Side, og Citanten saaledes endog var aldeles uberettiget til at fordre sig samme udleveret fra Justitscontoiret, hvor det ifølge hvad der under Proceduren er avanceret, maa antages at beroe, skjønnes ligesaalidet den af Indstævnte Jacobsen nedlagte Afviisnings Paastand, som hans subsidiaire Protest mod den paastævnte Eeds Aflæggelse at kunne tages til Følge, hvorimod det vil være de Indstævntes Sag, saafremt de maatte attraae at det omhandlede Beviis foreholdes Citanten under Eedsfæstelsen, selv i saa Henseende at foranstalte det Fornødne.

Thi eragtes: Den af Indstævnte Herbergerer Jacobsen paastaaede Afviisning samt hans in subsidium nedlagte Protest mod den af Citanten, Smede-

mester Niels Knudsen, tilstævnte Eeds Afleggelse kan ikke tages til Følge.

No. 42.

En Leier, hvem Huusværten i Anledning af en forehavende Flytning egenmægtig havde sat ud af Besiddelsen af sit indflyttede Gods, kjendt berettiget til i Analogie af 5—2—88 at beedige saavel Rigtigheden af den af ham fremlagte Fortegnelse over hvad Gods, der paa den ommeldte Tid havde været tilstede paa hans Boepæl, som den af ham derpaa satte Værdie.

I Sagen:

Skrædermester Johan Georg Praeger,

contra:

Major Fogh.

(Afsagt den 25de Juni 1832.)

Citanten, Skrædermester Johan Georg Praeger, søger under nærværende Sag Indstævnte, Major Fogh, til enten at udlevere samtlige Effecter, hvoraf han Paaske Flyttedag den 19de April forrige Aar paa en formeentlig voldelig Maade har sat sig i Besiddelse, og som deels vare Citantens egne, deels ham anbetroede, eller og at betale disse Effecters Værdie med 184 Rbdlr. 2 Mk. 12 ß. Sedler og Tegn, saa og til at erstatte Citanten Afsavnet af dennes egne Effecter og den Ulempe,

han i sin Profession og paa anden Maade har lidt ved at være sat ud af Besiddelse af de øvrige Effecter, med 100 Rbdlr. Sedler, tilligemed Renter af begge disse Summer fra Dato af Klagen til Forligelses-Commissionen den 6te Juni forrige Aar, indtil Betaling skeer, samt endelig at bøde Voldsbøder paa den ved Loven anordnede Maade og at betale Processens Omkostninger.

Dette Søgsmaal grunder Citanten derpaa, at Indstævnte, hos hvem Citanten boede tilleie i Huset No. 165 i Borgergaden, skal da Citanten den ommeldte Dag vilde flytte, mod at betale den Huusleie han var skyldig, ved personlig Vold have standset Flytningen, ladet Citanten arrestere i Holmens Vagt, samt dennes Hustrue og Børn udjage af det af dem beboede Locale, hvilket Indstævnte, efter at de Effecter med hvis Bortflytning der var begyndt, igjen deri vare indsatte, forsynede med en Hængelaas, hvortil han selv beholdt Nøglen.

Vel har nu Indstævnte herved erindret, at Citanten var uberettiget til at bortflytte sit Gods, efterdi han, foruden at skylde en Sum af 2 Rbdlr. 5 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn paa Leien indtil Paaske-Flyttedag, ei havde opsagt den af ham beboede Leilighed, hvoraf formeentligen maatte følge, at Indstævnte, hvem det indflyttede Huusgeraad efter Placaten af 7de October 1771 §. 3 tjente til Betryggelse for hans Huusleie, maatte være berettiget til at forhindre dets Bortflytning, indtil Citanten, foruden fornævnte 2 Rbdlr. 5 Mk. 14 ß., hvis

Erlæggelse han dog først tilbød, efterat Flytningen var begyndt, havde betalt Leien for det paafølgende Halvaar, eller dog, efter Indstævntes Tilbud, ville have friegjort sig for denne Forpligtelse ved strax at erlægge en Maaneds Leie.

Men om Citantens Paastand, at det mellem Parterne afsluttede Leiemaal ikkun var indgaaet ugeviis, end ikke maatte ansees beviist ved den af ham producerede Gjelds-Commissions-Dom af 13de December forrige Aar, ved hvilken Citanten ikkun er tilfunden at betale Indstævnte forbemeldte 2 Rbdlr. 5 Mk. 14 ß. men iøvrigt frifunden for hans Tiltale, saa skjønnes det i alt Fald ikke, at Besvarelsen af det Spørgsmaal, om Contracten var afslutret ugeviis eller halvaarsviis, kan have nogen Indflydelse paa nærværende Sag; thi foruden at Indstævnte dog i ethvert Tilfælde var ubeføiet til den af ham brugte Adfærd med egenmægtigen at sætte sig i Besiddelse af Citantens Gods, hvilket aabenbar indeholdt en Tilsidesættelse af Lovens Bestemmelser i 1—1—3, ifølge hvilke ingen maa tage sig selv tilrette, saa er det og klart, at Indstævnte, naar han antog at Leiemaalet, formedelst Mangel af behørig Opsigelse, var stiltiende fornyet for det paafølgende Halvaar, og som Følge heraf vilde, at Citantens Huusgeraad burde blive uforrykket til Betryggelse for ham, da maatte være yberettiget til at udsætte Citanten med Familie af det leiede Locale og lade dette med deres deri værende Indboe afspærre for dem. Vel har Indstævnte benægtet at have udsat

Citantens Hustrue af Værelserne, hvorimod han paastaaer, at han efterat Citanten var bortført af Nybodens Vagt, selv frivillig forlod dem, og at dette var Anledningen til at han lod sætte en Hængelaas for Døren; men da det ved det af Citanten erhvervede Tingsvidne er beviist, at den for Indstævnte fungerende Vicevært tog Citantens Hustrue ved Armen og satte hende tillige med Børnene ud af Værelserne, saa kan det ingenlunde antages, at de frivilligen skulde have forladt dem, hvorimod saadant alene kan antages at være skeet som Følge af den imod dem anvendte Magt.

Da Indstævnte saaledes paa en ulovlig Maade har sat sig i Besiddelse af de omtvistede Effecter, saa maa han og være pligtig at levere Citanten samme tilbage, eller og give ham Erstatning efter de Grundsætninger, som Lovens 5—2—88, confr. Placaten af 28de Marts 1800 §. 2, for slige Tilfælde har bestemt; thi vel har Indstævnte endnu bemærket, at Citanten i alt Fald maatte tilskrive sig selv, om han havde lidt noget Tab, da han endnu samme Dag kom paa fri Fod og derfor kunde have vendt tilbage med sin Familie til det af ham leiede Locale; men foruden at Citanten, efter den Behandling, der var ham vederfaret, ikke havde nogen synderlig Anledning til at antage, at en Anmodning om at gives Adgang til de aflukkede Værelser vilde finde en velvillig Optagelse af Indstævnte, saa er det ogsaa klart, at Citanten ingenlunde kunde være forpligtet til at vende tilbage, men at det maatte staae ham frit for at

indtale sin Ret paa anden Maade, hvorimod det havde været Indstævntes egen Sag, naar han vilde have undgaaet Følgerne af hans egenmægtige Tilbageholdelse af Citantens Gods, da selv at sætte ham i Besiddelse af samme.

Hvad nu først Indstævntes Forpligtelse til at udlevere Citanten det omhandlede Gods, eller at erstatte sammes Værdie, angaaer, da har Citanten vel ikke mod Indstævntes Benægtelse beviist, at alle de Effecter, der findes specificerede paa den af ham fremlagte, og Klagen til Forligelses-Commissionen vedhæftede Fortegnelse, have været tilstede paa hans Bopæl paa den ommeldte Tid, men et nøiagtigt Beviis i saa Henseende kan efter de foranførte Lovsteder heller ikke fordres i nærværende Tilfælde, hvorimod Citanten maa være berettiget til med Eed at bekræfte saavel Fortegnelsens Rigtighed, som de deri specificerede Tings Værdie, dog at denne ei kommer til at overstige den af ham derpaa satte Taxt, hvorefter Indstævnte, forsaavidt han ikke maatte tilbagelevere de Effecter, hvis Tilstedeværelse Citanten edelig bekræfter, in natura og i samme Stand, hvori de vare ved dennes Udsættelse, maa være pligtig at erstatte samme efter den af Citanten beedigede Værdie.

Da det imidlertid efter den af Citanten fremlagte Udskrift af Kjøbenhavns Politierets-Protocol maa antages, at det paa den ommeldte Fortegnelse blandt Fruentimmers tilhørende Tøi under No. 1 anførte Par sorte tilskaarne Buxer er udleveret til vedkommende Eier af

[illegible] Forhold med at henlægge sig Citantens Gods, lade hans Person arrestere ved Politiets Vagt, samt udlevere hans Hustrue og Børn af det kiøbte [illegible], om deres end i slige Omstændigheder maatte indeholde [illegible], dog efter Lovens Grundsætninger i 5—5—[illegible], 9de og 12te Artikel, er han medskyldig [illegible] Examination af Politiets Betiente, saa kan Citanten, der under en særskilt Sag har søgt Indstævnte [illegible] at udrede Erstatning paa Grund af Citantens ulovlige Arrestation, hvilket Indstævnte og ved forommeldte Dom af 28de September f. A. er tilpligtet at udrede, ei i de øvrige Omstændigheder, hvori Indstævntes lovstridige Forhold er gaaet til Gienstand for Paastand under nærværende Sag, være berettiget til atter at bestemme med Paastand om [illegible] Erstatning.

Procuratorernes Indlæringer ville efter Omstændighederne blive at ophæve.

Den befalede Sagførsle har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, henhørende stemplede Papir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Major Fogh, bør erstatte til Citanten, Skræddermester Johan Georg Praeger, i uforringet Tilstand udlevere saa mange af de paa den af Citanten under Sagen fremlagte Fortegnelse specificerede Effecter, som denne, efter foregaaende lovlig Omgang, inden sit Værneting, med sin corporlige Eed bekræfter at have været tilstede paa hans [illegible] i Indstævntes Huus i Borgergaden den 19de April f. A., dog med Undtagelse af det paa bemeldte

Fortegnelse blandt Fremmede tilhørende Ting under No. 1 anførte Par sorte tilskaarne Buxer, eller og til Citanten betale bemeldte Effecters Værdie med saameget som Citanten, ligeledes under Eed, ansætter deres Værdie til, dog at denne ei kommer til at overstige den paa meerbenævnte Fortegnelse anførte Taxt.

Saa bør Indstævnte og give Citanten en saadan Erstatning saavel for Affavnet af dennes egne Effecter, som for det Tab og den Ulempe, Citanten har lidt i sin Profession ved at være sat ud af Besiddelsen af de øvrige Effecter, fra den 19de April f. A., som uvillige af Retten udmeldte Mænd skjønne billig at være, dog at denne Erstatning ei kommer til at overstige 100 Rbdlr Sedler, samt af den saaledes ansættende Erstatningssum betale Citanten Renter, 4 pCto., fra Dato af Klagen til Forligelses-Commissionen den 6te Juni f. A. indtil Betaling skeer.

Iøvrigt bør Indstævnte for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 53.

Den Fortrinsret, 5—14—37 hjemler Forstrækninger til Bondens Avlings Fortsættelse, maa være anvendelig, hvad enten slige Forstrækninger ere gjorte af Herskabet eller andre. 5—14—46 sidste membrum anvendt.

I Sagen:

Indfødder Jeppe Sørensen af Heietestrup,

contra:

Forvalter ved Grevskabet Ledreborg, Herman Borgen, som committeret Skifteforvalter i Sterboet efter afgangne Gaardfæster Jacob Olsens ligeledes afdøde Enke, Kirsten Hansdatter, paa egne og samtlige øvrige i Boet Interesseredes Vegne.

(Afsagt den 25de Juni 1832.)

Under nærværende Sag paanker Citanten, Indfødder Jeppe Sørensen af Høietostrup, den i Sterboet efter afgangne Gaardmand Jacob Olsens ligeledes afdøde Enke, Kirsten Hansdatter af Svogerslev, under Grevskabet Ledreborgs Skiftejurisdiction foretagne Skiftebehandling, in specie en derunder af Birkedommer og Landvæsens-Commissair Nørgaard, i Medfør af Frd. af 8de Juni 1787 §. 15, den 13de Februar sidstleden afsagt Kjendelse, hvorved Herskabet for en af samme anmeldt Fordring, til Beløb 175 Rbdlr. 3 Mk. 15 ß. Sedler og Tegn, er kjendt berettiget til fortrinligt Udlæg af Boet, samt den derefter af Indstævnte Forvalter Herman Borgen, som committeret Skifteforvalter for det ovennævnte Grevskab, under samme Dato affattede Repartition, ved hvilken der, fremfor en af Citanten i Boet anmeldt Fordring, stor 138 Rbdlr. 5 Mk. 14 ß.

Sedler og Tegn, som formeentligen komme ham tilgode for Forstrækninger, han har ydet fornævnte Kirsten Hansdatter til hendes Avlings Fortsættelse, er givet Udlæg, deels for den ovenmeldte herskabelige Fordring og deels for en Sum af 216 Rbdlr., hvortil en Deel Effecter ere anslaaede, som Kirsten Hansdatter paa Skiftet efter hendes forhen afdøde Mand har tilstaaet nogle af Arvingerne som Gave, hvilket Alt, da Boet var fallit, vilde have til Følge, at Citanten aldeles ingen Betaling erholdt for sit Tilgodehavende.

Foranførte Kjendelse tilligemed Skiftebehandlingen i det Hele, og navnligen den ovennævnte i Boet forfattede Repartition, har nemlig Citanten, der her for Retten procederer ved befalet Sagfører, ifølge Stævning af 31te Marts dette Aar paastaaet underkjendt og derhen forandret, at det paalægges Skifteforvalteren paa ny at foretage og behandle Boet, og derunder give Citanten for hans Tilgodehavende Udlæg ligemed Herskabets Fordring, samt fremfor den vedkommende Arvinger i sin Tid af Kirsten Hansdatter tillagte Gave. Saa er der og fra Citantens Side nedlagt Paastand om, at Indstævnte tilpligtes at betale Appellens Omkostninger, som om Sagen ikke havde været beneficeret, og deriblandt Salarium til Citantens befalede Sagfører.

Indstævnte, der, foruden at han som committeret Skifteforvalter har behandlet Boet, tillige under Skiftet har givet Møde for Herskabet, forsaavidt angaaer dettes i Boet anmeldte Fordring, og som af Citanten er ind-

Hensigt, som maa ansees at ligge til Grund for den ommeldte Forskrift, nemlig, at opmuntre til at forhjelpe Bønderne til de fornødne Midler, hvorved de kunde sættes i Stand til vedbørligen at drive deres Avling, ingenlunde uantageligt, at Lovgiveren under forannførte Bestemmelse ogsaa har villet indbefatte de Bønderne af Andre end deres Herskaber i saadant Øiemeed tilstaaede Forstrækninger, hvilket og ydermere bestyrkes ved Analogien af Lovens 1—24—24, som blandt andet indeholder, at der i en Bondes Boe ikke maa tages Nam, forinden der er givet Udlæg for al beviislig Forstrækning, som er ydet Bonden til hans Avls Fortsættelse enten af Husbonden eller Andre.

Forsaavidt iøvrigt den ovenfor under No. 1 nævnte Deel af Herskabets Fordring med 1 Rbdlr. Repræsentativer overstiger Bygfælden, hvilket Overskud er beregnet for Mangler ved Besætning m. m. findes det ei heller, at Herskabet for dette overskydende Beløb kan paa Grund af Forordningen af 8de Juni 1787 §. 6 gives Udlæg fremfor Citanten, efterdi Beskaffenheden af hine Mangler, der sees ikke udelukkende at have angaaet Besætningen, ei nærmere i Skifteacten er opgivet, saalidet som den i Boet forevisté Synsforretning er fremlagt her for Retten.

Som Følge heraf vil altsaa Citanten, efter hans derom gjorte Paastand, være at kjende berettiget til for sit Tilgodehavende at nyde Udlæg ligemed den hele af Herskabet anmeldte Fordring.

Betræffende dernæst de nogle af Arvingerne tillagte Gaver, for hvilke der ligeledes ved den paaankede Repartition er givet Udlæg fremfor Citantens Krav, da er der til Legitimation herfor fremlagt 4 paa Skiftet efter Gaardfæster Jacob Olsen udstedte Lodsedler indeholdende, at Enken Kirsten Hansdatter, skjøndt der intet efter den Afdøde blev at arve, havde som en Gave tilstaaet de ovennævnte Arvinger en Deel nærmere specificerede Effecter, hvilke skulde tilsvares af Enken og udleveres til den umyndige Søn, naar han blev myndig, og til Døttrene, naar de bleve gifte, hvorhos det endvidere bestemtes, at Enkens hele registrerede og vurderede Boe skulde tjene til Sikkerhed for bemeldte Gaver, til hvilken Ende og Lodsedlerne ere foranstaltede tinglæste. De nævnte Effecter ere paa Skiftet efter Kirsten Hansdatter med alle Vedkommendes Samtykke ansatte til en Værdie af 54 Rbdlr. Sedler. for hvert af Arvingerne, altsaa i det Hele til 216 Rbd. Sedler.

Af det, der i det Foregaaende er anført om Citantens Fortrinsret efter Lovens 5—14—37 og Placaten af 23de Juli 1819, er det en umiddelbar Følge, at hans Fordring paa Grund af Bestemmelserne i nysnævnte Placat maa gaae forud for de omhandlede Gaver, uanseet at der for disse er givet Pant i den Afdødes Boe.

Men iøvrigt maatte og dette samme Resultat antages endog uden Hensyn til den ommeldte Citanten tilkommende Fortrinsret; thi om end ikke de af Citantens

befalede Sagfører paaberaabte Bestemmelser i Lovens 5—4—8 og 9 kunde ansees anvendelige i nærværende Tilfælde, saa maatte dog i alt Fald Reglen i Lovens 5—14—46, der, saavel efter sit bogstavelige Indhold, som efter de Grunde, hvorpaa samme er bygget, maa antages at have Hensyn til alle Gaver, der ved Giverens Død endnu ere ufuldbyrdede, skjøndt det just ikke havde ligget i selve Giverens Hensigt, at Gaverne først efter hans Død skulde træde i Virksomhed, have til Følge, at al den Afdødes efterladte Gjeld maatte berigtiges, forinden der kunde gives Udlæg for de ommeldte Gaver, i hvilken Henseende den med disse forbundne Pantsætning ei skjønnes at kunne medføre nogen Forandring, efterdi en Gave ikke herved omskifter sin Natur som saadan, men ligefuldt maa blive at bedømme efter de almindelige om dette Slags Overdragelser gjeldende Forskrifter.

Den af Citanten nedlagte Paastand vil saaledes i det Væsentlige være at give Medhold, dog at det ikke bliver fornødent at kjende Skiftebehandlingen i det Hele ugyldig, hvorimod det alene vil blive at paalægge Skifteforvalteren igjen at foretage Boet, og derunder forfatte en nye Repartition, hvorved Citanten gives det ham efter det Foranførte tilkommende Udlæg.

I Salarium til Citantens befalede Sagfører for Overretten, Landvæsens=Commissair og Procurator Knudsen, vil Indstævnte paa Boets Vegne have at udrede 8 Rbdlr. Sølv, men iøvrigt blive Processens Omkostninger efter Omstændighederne at ophæve.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Under Sagen har her for Retten intet stemplet Papiir været at forbruge.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Forvalter Herman Borgen, bør som committeret Skifteforvalter for Grevskabet Ledreborg, paa ny foretage Stervboet efter afgangne Gaardfæster Jacob Olsens ligeledes afdøde Enke, Kirsten Hansdatter af Svogerslev, og derunder forfatte en ny Repartition, hvorved Citanten, Indsiddet Jeppe Sørensen af Hvietosstrup, gives Udlæg for den af ham i Boet anmeldte Fordring, stor 138 Rbdlr. 5 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn, ligemed Herskabets Fordring paa 175 Rbdlr. 3 Mk. 15 ß. Sedler og Tegn, og fremfor de ovennævnte Gaver, som af Kirsten Hansdatter paa Skiftet efter hendes forhen afdøde Mand ere tilstaaede vedkommende Arvinger.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves, dog at Indstævnte paa Boets Vegne betaler i Salarium til Citantens befalede Sagfører, Landvæsens-Commissair og Procurator Knudsen, 8 Rbdlr. Sølv, der udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 54.

Straf for Skovforbrydelse, som med Hensyn til Tiden, hvorpaa den var begaaet, maatte ansees qualificeret,

funden nanvendelig paa Grund af den Paagjeldendes Sindsbeskaffenhed.

I Sagen:

Procurator Dahl som Actor,

contra:

Tiltalte Peder Johnsen af Sletten.

(Afsagt den 7de Juli 1832.)

Tiltalte, Peder Johnsen af Sletten, der under nærværende i første Instants inden Cronborg Districts Birketing paadømte Sag actioneres for Tyverie, maa vel ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder ansees overbeviist, at have Søndagen den 10de April f. A. hugget 5 Stkr. Elletræer i den saakaldte Lavskov, men da det ved den af vedkommende Skolelærer afgivne Attest saavelsom de øvrige under Sagen aflagte Vidnesbyrd angaaende Tiltaltes Sindsbeskaffenhed er oplyst, at han, foruden at befinde sig i en til Døvstumhed grændsende Tilstand, er af saa svage Sjæleevner, at han ei kan bruges til noget Arbeide uden i Selskab med Andre, der kjende ham og vide hvorledes han skal omgaaes, samt ikkun kan udføre de simpleste Forretninger, som ved Fiskerie og Søefart kunde forefalde, saa skjønnes det ikke, at den omhandlede qvalificerede Skovforbrydelse efter Lovgivningens Grundsætninger kan blive at tilregne Tiltalte, hvisaarsag han for Actors Tiltale vil blive at frifinde.

Derimod vil Tiltalte i Overeensstemmelse med Lovens 1—24—9, jævnført med 6—6—17 og 18 samt 6—9—10, i Erstatning til det Kongelige Forstvæsen have at betale 5 Rbmk. Tegn.

I Henseende til Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere, billiges, vil Underrets-Dommen efter Omstændighederne blive at stadfæste; ligesom Tiltalte og vil have at betale Actor her for Retten, Procurator Dahl, Salair, der bliver at bestemme til 5 Rbdlr. Sølv.

Under Sagens Behandling i 1ste Instants har intet saadant Ophold, der efter Omstændighederne kunde virke Ansvar, fundet Sted. Den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte Peder Johnsen af Sletten bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være.

I Erstatning til det Kongelige Forstvæsen betaler Tiltalte 5 Rbmk. Tegn.

I Henseende til Actionens Omkostninger bør Birketingsdommen ved Magt at stande.

Saa betaler Tiltalte og i Salair til Actor her for Retten, Procurator Dahl, 5 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

No. 55.

Naar der stiftes mellem den længstlevende af Forældrene og Børnene, kan den førstnævnte ikke være pligtig at lade sine Gangklæder, Linned, Pynt og deslige inddrage under Skiftet, naar der ikke er anvendt en større Deel af det fælles Boe til slige Tings Anskaffelse, end der efter Boets Tilstand og Ægtefolkenes Stand og borgerlige Stilling kunde ansees fornødent eller passende.

I Sagen:

Kjøbmand Bentzen i Middelfarth, samt Kjøbmand J. B. Fahnøe og den mindreaarige Wilhelm Fahnøe med Curator, Consul Iversen af Bogense, som Arvinger i afdøde Kjøbmand i Bogense, Iver Peder Fahnøes Boe,

contra:

afdøde Kjøbmand Iver Peter Fahnøes Enke med Lavværge, Inspecteur Heiberg, samt Kjøbmand Holger Fahnøe og fornævnte Inspecteur Heiberg, som Tilsynsværge for de umyndige Arvinger i Boet, alle af Bogense.

(Afsagt den 9de Julii 1832.)

Under nærværende Sag tvistes mellem Citanterne Kjøbmand Bentzen i Middelfarth, samt Kjøbmand J. B. Fahnøe og den mindreaarige Wilhelm Fahnøe med Curator, Consul Iversen i Bogense, som Arvinger i afdøde Kjøbmand i Bogense, Iver

Peter Fahnøes Boe paa den ene, og de Indstævnte, afdøde Kjøbmand Iver Peter Fahnøes Enke med Lavværge, Inspecteur Heiberg, samt Kjøbmand Holger Fahnøe og fornævnte Inspecteur Heiberg, som Tilsynsværge for de umyndige Arvinger i Boet, alle af Bogense, paa den anden Side om bemeldte Kjøbmand Fahnøes Enke er pligtig til, at lade sin Garderobe, derunder indbefattet Linned, Gangklæder, Pretiosa og Pynt, registrere og inddrage under Fællesboet, som samme tilhørende.

Citanterne formene nemlig, at da disse Ting maa ansees anskaffede for det fælles Boes Midler, saa bør de og som Følge af Bestemmelserne i Lovens 5—2—19 inddrages under Skiftet som Stervboet tilhørende.

Det skjønnes imidlertid ikke rettere, end at den længstlevende Ægtefælle, forsaavidt der er Spørgsmaal om at skifte med den Afdødes Arvinger, i Almindelighed maa være berettiget til, i Henseende til disse, at ansee de Ting, der ere anskaffede til dens egen Paaklædning, Pynt o. s. v. derunder indbefattet, som sine, der først kunde blive Gjenstand for Arv ved den Længstlevendes Død. Skjøndt nemlig Børnene, saalænge Forældrene leve, ingen Lod have i det fælles Boe, 5—2—58, saa tilsiger dog Sagens Natur, at man i Almindelighed maa betragte de Ting, der, saasom Linned og Gangklæder, ere anskaffede til Børnenes Paaklædning som deres egne, om hvis Inddragelse under Skiftet af Forældrenes fælles Boe der ligesaalidet kunde blive Spørgsmaal, som om, at de Børn, der allerede vare dragne ud af

være kjendeligt, at der var anvendt en større Deel af det fælles Boe til disse Tings Anskaffelse, end der efter Boets Tilstand og Ægtefællernes Stand og borgerlige Stilling kunde ansees fornødent eller passende; men at saadant skulde være Tilfældet i nærværende Sag er mod de Indstævntes Benægtelse ikke beviist, og kan, selv om de omtvistede Effecter maatte have den af Citanterne opgivne Værdie, heller ikke ligefrem deraf udledes, naar hensees til den ikke ubetydelige Formue, som den Afdøde, efter den om Boets Tilstand tilveiebragte Oplysning, maa antages at have efterladt sig.

Endeligen taler og den Omstændighed mod Citanterne, at de myndige Arvinger have deelt den Afdødes Gangklæder og Pretiosa imellem sig, efterdi de dog ved dette Forhold, om hvis Lovlighed der iøvrigt under nærværende Sag ei kan blive Spørgsmaal, stiltiende have lagt for Dagen, at de vare sindede at indrømme deres Moder en lige Ret med Hensyn til de til hendes Fornødenhed og Brug anskaffede Ting af samme Slags.

Efter alt Foranførte vil den paaankede Skifte-Decision, hvorved Indstævntes Garderobe er undtagen fra at inddrages under Boets Masse, blive at stadfæste.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Skiftedecision bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger ophæves.

No. 56.

Paastand om et Injuriesøgsmaals Afviisning, paa Grund af at samme ei havde været Gjenstand for Forligsmægling, forkastet med Hensyn til, at Citantens Formening om, at der i de paaankede Udladelser indeholdtes saadanne Beskyldninger mod ham, som han efter Frd. 27de Septbr. 1799 §. 10 og 11 var pligtig at fralægge sig, efter Sagens nærværende Stilling ei kunde ansees for ugrundet.

I Sagen:

Chefen for fyenske Regiment lette Dragoner, Oberst Christian de Høeg Guldberg, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmand, paa egen og bemeldte Regiments Vegne,

contra:

Afskediget Esqvadronschirurg Mathias Winther.

(Afsagt den 9de Juli 1832.)

Indstævnte afskediget Esqvadronschirurg, Mathias Winther, der under nærværende Sag søges af Citanten, Chefen for fyenske Regiment lette Dragoner, Oberst Christian de Høeg Guldberg, Comman-

deur af Dannebrogen og Dannebrogsmand, paa egne og bemeldte Regiments Vegne, i Anledning af nogle af Indstævnte i Ugebladet "Raketten" No. 10 Pag. 157 for dette Aar, under Annonce, betitlet: "Randglose til et Spørgsmaal i No. 9 af dette Blad," indførte mod Citanten og Regimentet formeentligen fornærmelige Beskyldninger, har paastaaet Sagen afviist, paa Grund af, at samme ikke førend dens Paastævning har været gjort til Gjenstand for Mægling ved Forligelses-Commissionen.

Men da de paankede Udladelser ere af den Beskaffenhed, at Citantens Formening om, at deri indeholdes saadanne Beskyldninger mod ham og Regimentet, som omhandles i Forordningen af 27de September 1799 §. 10 og 11, efter Sagens nærværende Stilling ei kan ansees for ugrundet, og nærværende Sag, som Følge deraf i Overeensstemmelse med Placaten 4de Januar 1800 maa ansees undtagen fra at behandles ved Forligelsescommissionen, saa vil den af Citanten nedlagte Paastand ikke kunne gives Medhold, men da han for dette Tilfælde har forbeholdt sig at give Tilsvar i Sagens Realitet, vil denne dog ei for Tiden kunne komme under Paakjendelse.

Thi eragtes: Den af Indstævnte, afskediget Esqvadronschirurg, Mathias Winther, nedlagte Paastand om nærværende Sags Afviisning, kan ikke gives Medhold.

* * *

Efterat denne Kjendelse tilligemed den senere i Sagen den 5te November 1832 afsagte Dom, hvorved afskediget Esquadronschirurg Mathias Winther blev tilpligtet at bøde 60 Rbdlr. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, af ham var bleven indanket for Høiesteret, blev af bemeldte Ret under 5te Juni 1833 afsagt saadan Dom:

Lands Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Blechinberg for Høiesteret betaler Citanten 60 Rbd. Sølv. Saa betaler han og til det Offentlige det Retsgebyhr og Skriversalarium, som skulde have været erlagt, eller endnu erlægges, og Godtgjørelse for det stemplede Papiir, som skulde have været brugt eller endnu bruges, hvis Sagen ikke for Høiesteret havde været beneficeret. Endelig betaler han til Justitskassen 5 Rblr. Sølv.

No. 57.

Den i Frd. 1ste Februar 1797 §. 229 bestemte Mulct antages at ophøre fra den Tid, at betryggende Sikkerhed stilles for Afgiftens Betaling.

I Sagen:

Kammeradvocaten, Etatsraad Schack paa Embeds Vegne,

contra:

Grosserer Fridrici.

(Afsagt den 16de Julii 1832.)

Ved Stævning af 18de Februar dette Aar søger Citanten, Kammeradvocaten Etatsraad Schack, paa Embedsvegne, under nærværende Sag Indstævnte, Grosserer Fridrici til at betale skadesløst til den kongelige Creditoplags-Kasse 1859 Rbdlr. 58 ß. r. S., foruden Mulct efter Forordningen 1ste Februar 1797 §. 229, 1 Procent daglig af fornævnte Sum fra den 31te Mai f. A. indtil Betaling skeer, saavelsom Processens Omkostninger og Citantens Salair, hvilken Paastand han dog, paa Grund af at der under Sagens Drift er bleven afbetalt 225 Rbdlr. 81 ß. r. S. paa den paastævnte Gjeld, har forandret derhen, at Indstævnte ikkun tilpligtes at betale 1633 Rbdlr. 73 ß. r. S. samt i Mulct 1 Procent af den paastævnte Fordring, 1859 Rbdlr. 58 ß. r. S., fra den 31te Mai f. A. indtil den 5te Mai d. A., og desuden i Mulct en Procent af 1633 Rbdlr. 73 ß. r. S. fra d. 5te Mai d. A. indtil Betaling skeer.

Mod dette Søgsmaal er fra Indstævntes Side erindret, at han formeentligen ikke kan have at udrede den omhandlede Mulct, eftersom han allerede under 21de Mai f. A. havde stillet Creditoplagskassen Sikkerhed for sin Gjeld i en til ham af Centralkassen over et Partie fine Vine udstedt Recipisse, hvorhos han in subsidium har bemærket, at bemeldte Mulct i alt Fald først kunde blive at regne fra den 8de Dag efter Generaltoldkammerets Ordre til Citanten af 14de Februar d. A.;

men da fornævnte Recipisse ikke kan ansees modtagen i Betalings Sted, og der ved Realisationen af de deri ommeldte Varer heller intet er udkommet til Betaling af Indstævntes Skyld til Creditoplagets Kasse, vil den paastaaede Mulct hverken i det Hele eller for nogen Deel kunne bortfalde paa Grund af den ved Recipissen stillede Sikkerhed, ligesom den af Indstævnte subsidialiter gjorte Erindring ei heller vil kunne billiges, da Citantens Paastand, forsaavidt det Tidspunct angaaer, hvorfra Mulcten bør beregnes, er overeensstemmende med den 229de §. i Forordn. af 1ste Februar 1797 jævnført med §. 222.

Da det imidlertid med Hensyn til det Tidspunct, hvortil Mulcten bør regnes, maa ansees overeensstemmende med det Øiemeed, hvori Mulcten er paabuden, nemlig at tvinge den Paagjeldende til Betaling af sin Skyld, at Mulcten maa ophøre fra den Tid, at han stiller betryggende Sikkerhed for Betalingen, hvilket maa antages at have været Tilfældet, forsaavidt Betaling paa Grund af saadan Sikkerhed har været at erholde, og det ved den under Sagen fremlagte Afregning af 20de Januar dette Aar fra Centralkassen er oplyst, at der af Indstævnte da var indleveret 2de Vexler til Centralkassen, af hvis Beløb de siden inkomne 225 Rbdlr. 81 ß. r. S. skulde tjene til Dækning for Creditoplagets Fordring, saa vil Indstævnte dog ikkun have at tilsvare den i fornævnte §. bestemte Dagmulct af det hele paastævnte Beløb indtil den 20de Januar

dette Aar, hvorimod Mulcten fra denne Tid og indtil Betaling skeer, blot kan blive at beregne af de øvrige 1633 Rbdlr. 73 ß. rede Sølv.

Det til Sagen forbrugte stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Grosserer Fridrici bør til den fængelige Creditoplagskasse betale 1633 Rbdlr. 73 ß. rede Sølv, samt i Mulct 1 Procent daglig af 1859 Rbdlr. 58 ß. rede Sølv fra den 31 Mai forrige Aar indtil den 20de Januar dette Aar og af 1633 Rbdlr. 73 ß. rede Sølv fra sidstnævnte Dato indtil Betaling skeer.

Saa bør Indstævnte og betale Processens Omkostninger skadesløst og derunder i Salair til Kammeradvocaten Etatsraad Schack 15 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Domslovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 58.

Spørgsmaal, om en Sædegaards Hovedgaardsjorder kunde ansees tiendepligtige.

I Sagen:

Sognepræsten for Fodbye Menighed i Sjelland
Hr. Johannes Nyboe,
contra:
Proprietair N. Lund til Fodbyegaard.

(Affagt den 16de Julii 1832.)

Ved Stævning af 20de Januar dette Aar paaanker Hovedcitanten, Sognepræsten for Fodbye Menighed i Sjelland, Hr. Johannes Nyboe, en inden Øster Flakkebjerg Herredsting den 17de August forrige Aar afsagt Dom i en mellem Hovedcitanten paa den ene, og Contracitanten, Proprietair N. Lund til Fodbyegaard, paa den anden Side opstaaet Tvist, betræffende Sidstnævntes formeentlige Forpligtelse til for den Tid, hvori han har været Eier af Fodbyegaard, og fremdeles at svare Præstetiende eller Vederlag derfor af bemeldte Gaards Hovedgaardsjorder, Ager og Engs Hartkorn 25 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb.

Denne Dom, hvorved Contracitanten er tilpligtet at svare Hovedcitanten Præstetiende af 6 Tdr. 7 Skpr. 2 Alb. af fornævnte Hartkorn fra 15de October 1829 og indtil Dommens Afsigelse efter uvillige Mænds Skjøn, og for Fremtiden efter Tiende-Anordningen, samt at betale Hovedcitantens befalede Sagfører, Procurator Thuesen 30 Rbdlr. Sølv i Salair foruden hans Udlæg efter fremlagt Regning, dog efter Amtets Revision, hvorimod Processens Omkostninger forøvrigt ere ophævede, har Hovedcitanten principaliter paastaaet underkjendt og derhen forandret, at Contracitanten tilpligtes at svare Præstetiende af Fodbyegaards hele Hovedgaardstaxtes Ager og Engs Hartkorn, fornævnte 25 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb., hvorhos han subsidialiter har nedlagt Paastand om at saadan Tiende bør

svares af 9 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdk. 2½ Alb. eller i alt Fald af 6 Tdr. 7 Skpr. 2 Alb. af fornævnte Hovedgaardsjorders Hartkorn. Saa har Hovedcitanten og paastaaet, at Tienden i samtlige 3 Tilfælde bør erlægges fra den 15de October 1829 og til Dato efter uvillige Mænds Skjøn, og i Fremtiden efter Tiendeanordningerne, samt at Contracitanten i ethvert Tilfælde tilpligtes at betale Processens Omkostninger for begge Retter skadesløs.

Contracitanten har derimod paastaaet Underrets-Dommen deels stadfæstet, deels underkjendt og saaledes forandret, at han frifindes for Hovedcitantens Tiltale, samt at Sidstnævnte bør betale ham Processens Omkostninger for begge Retter.

Hovedcitanten støtter sin principale Paastand derpaa, at Fodbyegaards Hovedgaardsjorder formeentligen oprindeligen som Bondejord have været tiendepligtige, og at der i en under Sagen fremlagt Kongelig Bevilling af 7de Februar 1731, hvorved Fodbyegaards daværende Eier, Geheimeraad og Overkammerherre C. A. v. Plessen formeentligen først blev tilstaaet Sædegaardstaxts Frihed for dens Hovedgaardsjorder, saavelsom for en Deel Bondejord, der hidtil som ufrit havde tilligget de ham tilhørende Hovedgaarde Førsløv, Fuglebjerg, Gundersløvholm og Castrup, udtrykkeligen er tilføiet den Clausul, at Kirken, Præsten, Degnen, Retsbetjent og Andre, som til nogen Indkomst af de i Bevillingen nævnte Jordegodser var berettiget, intet burde

afgaae i deres Rettighed, men at dermed i alle Maader efter Loven burde forholdes.

At Fodbyegaards Hovedgaardsjorder i sin Tid skulde være oprettede ved Inddragelse af Bøndergods, er der imidlertid mod Contracitantens Benægtelse intet umiddelbart Beviis tilveiebragt for; derimod har Hovedcitanten af den paaberaabte Bevilling middelbar villet godtgjøre bemeldte Jorders Tiendepligt, deels fordi Fodbyegaard ingen andre Hovedgaardsjorder har end det i Bevillingen nævnte Hartkorn og dette udtrykkeligen deri siges forhen at have været ufrit, deels fordi det i sig selv vilde været hensigtsløst at erhverve Sædegaardstaxts Frihed for Jorder, der allerede nøde en saadan Frihed i Forveien.

Den første af disse Grunde beroer imidlertid paa den Forudsætning, at Benævnelsen ufrit Hartkorn alene kunde betegne saadanne Jorder, der ikke allerede henhørte under en Sædegaards Hovedgaardstaxt.

Nu er det vel saa, at Sædegaarde i Loven benævnes som frit Jordegods, confr. 5—3—20 og 28, men foruden at Benævnelsen ufrie dog bruges i Forordningen af 2den October 1694 om saadanne Sædegaarde, som ei endnu vare forsynede med det til Skattefrihedens Udøvelse efter Forordningen af 16de December 1682 fornødne Qvantum Hartkorn af Bøndergods, saa er det og at mærke at Ordet "ufrit" i den ommeldte Bevilling ikke refererer sig til Fodbyegaard, som derimod i Bevillingens Intimation, lige med de øvrige deri nævnet

Gaarde, kaldes en Hovedgaard, men til dens Hoved-gaardsjorders Hartkorn, hvilket og under det i Sagen fremlagte Skjøde af 18de December 1723 fra Witken Horneman, Borger og Handelsmand i Næstved til Geheimeraad v. Plessen siges at være uftit, saa at det ikke er usandsynligt, at man ved det paaberaabte Udtryk ikkun har villet tilkjendegive, at det ommeldte Hartkorn, som Følge af at Fodbyegaard var ucomplet, var skattepligtigt.

Bevillingen bliver derfor heller ikke hensigtsløs fordi det antages, at Fodbyegaard førend dens Meddelelse allerede var en Sædegaard, efterdi den dog, hvad Fodbyegaard angik, hjemlede den Skattefrihed for dens Hovedgaardsjorder, hvoraf Gaarden ei tilforn var i Besiddelse; thi at saadan Frihed, uanseet Gaarden vedblev at være ucomplet, for Fremtiden maatte tilkomme den, var en Følge af Bevillingens egne Bestemmelser, hvori det udtrykkelig fastsættes, at det deri nævnte Hartkorn skulde forblive under de Hovedgaarde, hvortil det hørte med lige Privilegier, Friheder og Benaadninger, som andre completterede Sædegaardes Eiere i Danmark efter Loven og udgangne Anordninger nød og besad, ligesom disse Udtryk og bestyrke, at Skattefrihedens og øvrige complette Sædegaards Rettigheders Erhvervelse specialiter har været tilsigtet med Hensyn til Fodbyegaard, hvis Eier, saalænge den var ucomplet, ellers ingen saadanne Friheder kunde nyde.

Endelig vidner og det ommeldte Skjøde af 18de

December 1723 om at Fodbyegaard allerede da maa have været en Sædegaard.

Foruden at nemlig dette Skjøde er læst ved Landsthinget, hvor efter Lovens 5—3—28 Skjøder paa frit Jordegods skulde læses, saa er Gaarden og ved samme overdraget Geheimeraad v. Plessen med Sagefald; thi skjøndt denne Rettigheds Udøvelse efter den Forbindelse, hvori Lovens 5—3—21 staaer med den foregaaende Artikel, maa ansees betinget af en complet Sædegaard, og derhos ved sidstnævnte Artikel udelukkende er tillagt adelige eller lige med Adelen privilegerede Sædegaards-Eiere, saa kunde den dog end ikke eventualiter være overdragen Fodbyegaard, saafremt denne ikke havde været en Sædegaard, ligesom den af Contracitanten producerede Attest fra Corsøer Amtstue, der gaaer ud paa, at 18 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. Ager og Engs Hartkorn, som efter Matriculen henhørte under Fodbyegaard, ligesom andre de anførte Hovedgaardsjorder ere ved Affattelsen af Oppebørsels-Registret for Afgiften efter Forordningen af 1ste October 1802 ikke ansete som tiendepligtige, men at derimod dens øvrige i Bevillingen nævnte Hartkorn, om hvilket det i samme Anledning er antaget, at den først ved den er bleven henlagt under Hovedgaarden, skjøndt skattefrit, er bleven anseet som tiendepligtigt, og taler for, at Fodbyegaard fra det Offentliges Side er bleven anseet for at have været Sædegaard, forinden Bevillingen blev meddeelt, efterdi der i modsat Fald ingen Grund havde været til

at gjøre Forskjel paa den Deel af dens Hovedgaardstakt, som i Matriculen stod anført som saadan og den, der siden var bleven tilføiet samme.

Men ligesom det efter det Foranførte ikke skjønnes at der af Udtrykket "ufrit Hartkorn" i den ommeldte Bevilling kan udledes noget Beviis for, at Fodbyegaards Hovedgaards Jorder forhen skulde have været tiendepligtige, eftersom Tiendefrihed ei, saaledes som Skattefrihed, kan henføres til de reelle Sædegaards-Rettigheder, der ved Loven ere bundne til de Gaarde, som ere complette, saaledes findes det heller ikke, at den paaberaabte Clausul i Bevillingen kan afgive nogen posetiv Hjemmel for vedkommende Præsts Ret til at kræve Tiende af bemeldte Jorder; thi denne Clausul gaaer ingenlunde ud paa at stifte nye Rettigheder for de deri nævnte Embedsmænd, men indeholder alene en Reservation af de Rettigheder, hvoraf de tilforn vare i Besiddelse, i hvilke den derfor fastsætter at Intet bør afgaae, men at, dermed i alle Maader efter Loven bør forholdes; men i denne Henseende kan den meget vel forstaaes om de i Bevillingen nævnte Bønderjorder, som tilforn vare tiendepligtige, uden at der er nogen Nødvendighed i at hentyde den paa Fodbyegaards Hovedgaardsjorder.

Hvad dernæst de Beviser angaae, ved hvilke Hovedcitanten har villet godtgjøre, at der forhen har været svaret Tiende af Fodbyegaard, da skjønnes saadant ikke mod Contracitantens Benægtelse at være beviist.

Vel vise de af Hovedcitanten producerede Udskrifter

af vedkommende Auctionsprotocoller, at der i Aarene 1741, 1758 og 1760 have været afholdte Auctioner over Præstetienden af Fodbye Bye og Gaard; men foruden at bemeldte Udskrifter intet oplyse om, hvorvidt Tienden af Fodbyegaards hele Hartkorn er opbuden til Salg, samt at de Conditioner, hvorefter Auctionerne ere afholdte, bære Vidne om, at man har anseet det for muligt, at der vilde møde Indsigelser fra Tiendeyndernes Side, saa er det ikke heller mod Contracitantens Benegtelse beviist, at Kjøberne af de bortsolgte Tiender nogensinde have hævet Tiende af Fodbyegaard, hvilket og bliver saa meget mindre antageligt, naar hensees til, at 3de under Sagen førte Vidner, der alle ere i en høi Alder og stedse have opholdt sig i Fodbye, have forklaret, at de ingensinde have erfaret, at der foruden Tienden af Fodbye Sogn tillige er bleven opkrævet Tiende af Hovedgaardens underliggende Jorder, samt at Hovedcitanten, uagtet han speciatim dertil har været opfordret af Contracitanten, ei har kunnet godtgjøre, at Kongetienden af Fodbye Sogn, der tilhører Helsingøers lærde Skole, nogensinde er bleven oppebaaret af Fodbyegaards Hovedgaards Jorder.

Det fortjener og i denne Henseende at bemærkes, at der stedse har været svaret Tiende eller Tiendevederlag af de i Bevillingen af 7de Februar 1731 nævnte Bønderjorder, som ved denne bleve indlemmede med Sædegaardstaxtsfrihed under de øvrige deri ommeldte Hovedgaarde, efterdi det dog er usandsynligt, at vedkommende

Sognepræst ikke ligesaavel skulde have havet Tiende af Fodbyegaards Hartkorn, som de andre Præster af de øvrige Jorder, saafremt han havde været berettiget til Tiende af Fodbyegaard, ligesom den ommeldte Attest fra Korsøer Amtstue yderligere bestyrker, at Gaardens Jorder i det mindste for den største Deel ei have været tiendepligtige.

Forsaavidt Hovedcitanten dernæst har paaberaabt sig, at Fodbyegaards forrige Eiere have svaret Refusion for Tienden til Degnen i Fodbye, da vise vel de Vidnesforklaringer, som herom haves, at der aarligen er bleven ydet 1½ Td. Byg til bemeldte Degn, men om denne Præstation har været leveret som Vederlag for Degnetraven eller hvilken anden Oprindelse den har havt, har, skjøndt den efter det under Sagen fremkomne Forslag, der i Medfør af Skoleanordningen af 29de Juli 1814 §. 3 i sin Tid har været gjort til Skolevæsenets Organisation i Fodbye, er bleven anseet som en pligtmæssig Afgift, dog ikke været at oplyse, ligesaalidet som de Underhandlinger, der formeentligen have fundet Sted mellem Hovedcitanten og Fodbyegaards forrige Eiere, angaaende Præstetienden, kan lede til noget Resultat i Henseende til Jordernes Tiendepligt, da disse, forsaavidt de have været at oplyse, vel lade formode, at der i det mindste for en Deel af Gaardens Hartkorn har været givet Sognepræsten en Godtgjørelse, men dog tillige vidne om, at denne blot er bleven præsteret som en frivillig Ydelse. Da Hovedcitantens principale Paa-

stand, efter det Foranførte, ikke vil kunne tages til Følge, blive de af ham subsidialiter nedlagte Paastande at tage under Paakjendelse.

Til Styrke for den første af disse Paastande har Hovedcitanten produceret Amtsskoledirectionens Udsættelser ved de for Fodbye Sogn aflagte Skoleregnskaber, forsaavidt angaaer, at den ved Forordningen om Almueskolevæsenet paa Landet af 29de Juli 1814 §. 66 paabudne Afgift af Konge- og Kirketienden er befunden at være beregnet af 9 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdkr. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn for lidet.

Da nemlig dette manglende Hartkorn formeentligen henhører under Fodbyegaards Hovedgaardsjorder, hvilket Eieren og skal have erkjendt ved at indbetale Afgiften af samme, saa formener Hovedcitanten at Contracitanten ogsaa bør svare Præstetiende af dette Hartkorn, der saaledes eengang er erkjendt som tiendepligtigt.

Men ligesom det ikke er beviist, at fornævnte Afgift er bleven erlagt af Fodbyegaards Eier ifølge nogen fra hans Side skeet Erkjendelse af, at Hovedgaardens Jorder enten i det Hele eller for nogen Deel vare tiendepligtige, saaledes kan man heller ikke af den Omstændighed, at han har været villig til at udrede det ommeldte Bidrag til Skolevæsenet, udlede nogen Forpligtelse for ham til i andre Henseender at lade Rettigheder gjelde, der alene kunde udøves under Forudsætning af, at den ommeldte Deel af hans Hovedgaardsjorders Hartkorn beviislig var tiendepligtig.

Hvad endelig den anden af Hovedcitantens subsidiaire Paastande angaaer, da giver vel fornævnte Attest fra Korsøer Amtstue Anledning til at antage, at der for de 6 Tdr. 7 Skpr. 2 Alb. Ager og Engs Hartkorn af Fodbyegaards Hovedgaardsjorder, der forhen have henhørt til Ebbedegaard og Mølle, samt en Kirkejord, først ved den Kongelige Bevilling af 7de Februar 1731 er erhvervet Sædegaardstaxtsfrihed, idet nemlig de øvrige 18 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. i Amtstuens Attest ikkun omtales som det Hartkorn, som efter Matriculen henhørte under Gaarden, hvorimod fornævnte 6 Tdr. 7 Skpr. 2 Alb. deri anførtes som henlagte under samme ved Bevilling af 7de Februar 1731, hvorfor og sidstmeldte Hartkorn fra det Offentliges Side er betragtet som tiendepligtigt; men disse Grunde tabe dog for en stor Deel deres Styrke naar hensees til, at Ebbedegaards og Mølles Hartkorn dog allerede ommeldes i Skjødet af 18de December 1723 som indbegreben under Hovedgaardens Jorder, og ligeledes nævnes i oftnævnte Bevilling som allerede henhørende til disse, samt i Modsætning til 8 Bøndergaarde i Førsløv Bye, som det tillodes at inddrage under Hovedgaarden, og da det ellers ikke er beviist, at de ommeldte Jorder forhen have været tiendepligtige, saa kan Hovedcitanten ikke nu ansees berettiget til at kræve Tiende af samme.

Efter alt Foranførte vil Contracitanten for Hovedcitantens Tiltale blive at frifinde.

I Henseende til Processens Omkostninger, hvorunder det Salair, der er tillagt Hovedcitantens befalede Sagfører i første Instants, Procurator Thuesen, billiges, vil Underretsdommen være at stadfæste, dog at bemeldte Salair, saavelsom hans Udlæg, sidstnævnte efter Amtets Revision, bliver at udrede af det Offentlige.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Contracitanten, Proprietair N. Lund til Fodbyegaard, bør for Hovedcitanten, Sognepræsten for Fodbye Menighed i Sjelland, Hr. Johannes Nyboes Tiltale i denne Sag fri at være.

I Henseende til Processens Omkostninger bør Herredstingsdommen ved Magt at stande, dog saaledes at det Procurator Thuesen tillagte Salair saavelsom hans Udlæg, sidstnævnte efter Amtets Revision, bliver at udrede af det Offentlige.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

* * *

Høiesterets Dom i Sagen:

Proprietair Lund,

contra:

Sognepræsten for Fodbye Menighed, Hr. Johannes Nyboe.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret ophæves. Til Justitskassen betaler Contracitanten 1 Rbd. Sølv.

No. 59.

Naar Skriveren i Forligelsescommissionen selv er Part i Sagen, kan Protocollen føres af et af Commissionens Medlemmer, uden at denne dertil behøver nogen særegen Authorisation.

I Sagen:

Gaardbruger C. F. Hansen,

contra:

Procurator Hviid og Underdommeren, Cancelliesecretair, Byfoged Hammerich i Nakskov.

(Affagt den 16de Juli 1832.)

Citanten, Gaardbruger C. F. Hansen, der i første Instants ved Nakskov Byting har sagsøgt Indstævnte, Procurator Hviid, til at gjøre Rede og Rigtighed for

adskillige ham anbetroede Pengeanliggendet, paaanker under nærværende Sag den inden bemeldte Ret den 6te Februar sidstleden afsagte Dom, eller som den af Underdommeren er benævnt, Kjendelse, hvorved Sagen er bleven afviist paa Grund af at der formeentligen ikke i samme har paa lovlig Maade været prøvet Forlig.

Denne Dom har nemlig Citanten paastaaet tilsidesat saaledes, at det paalægges Underdommeren, Cancelliesecretair og Byfoged Hammerich, paa egen Bekostning atter at foretage Sagen og efter nærmere Proceduræ at paakjende samme i Realiteten, hvorhos han endvidere har paastaaet, at Indstævnte, Procurator Hviid og Underdommeren tilpligtes in solidum at betale ham Appellens Omkostninger skadesløs, samt at Førstnævnte desuden ansees med Mulct for unødig Trætte. Da hverken Procurator Hviid eller Underdommeren, der begge findes lovligen indvarslede, har mødt eller ladet møde her for Retten, vil Sagen blive at paakjende efter den af Citanten fremlagte Underretsact.

Som Grund for den i første Instants nedlagte Afviisningspaastand, der af Underdommeren er givet Medhold, har Indstævnte, Procurator Hviid, paaberaabt sig, at han paa den Tid, da nærværende Sag blev foretagen ved Forligelsescommissionen, var constitueret By- og Raadstueskriver i Nakskov og som saadan ifølge Frd. 10de Juni 1795 §. 14 pligtig at føre Forligelsescommissionens Protocol, hvilket formeentligen,

da han ikke i een og samme Sag kunde baade være Part og tillige fungere som Skriver, maa have til Følge, at den anstillede Forligsprøve maa ansees som ugyldig, og forsaavidt Citanten i Anledning heraf har under Sagen fremlagt en af Byens Forligelsescommissarier udstedt Attest, indeholdende, at Indstævnte den 17de August forrige Aar, da nærværende Sag blev foretagen og efter forgjeves tenteret Forlig henviist til Rettergang, ikke førte Forligelsescommissionens Protocol, men at dette blev besørget af et af Commissionens Medlemmer, har Indstævnte benegtet Rigtigheden af denne Attest med den Bemærkning, at Commissionen i alt Fald, saa-fremt han ikke i Egenskab af Skriver havde overværet samme, maatte ansees som ufuldstændig og at Forligelsescommissarierne formeentligen uden dertil at være meddeelt særlig Constitution, vare uberettigede til selv at føre Protocollen.

Men ligesom det skjønnes ved den fremlagte Attest at maatte antages tilstrækkeligen beviist, at Indstævnte ikke den ommeldte Dag har fungeret som Skriver i Forligelsescommissionen, saaledes er det og paa den anden Side uden Hjemmel i de gjeldende Anordninger, at det, for at Forligelsescommissionen kunde ansees fuldstændigen constitueret, og dens Forhandlinger tillægges Gyldighed, ubetinget skulde være fornødent, at en særskilt Skriver derved var tilstede, eller at navnligen Commissionens Medlemmer, for selv at kunne føre Protocollen, hertil skulde behøve en speciel Constitution;

hvilket sidste ei heller er antaget i den af Underdommeren paaberaabte Skrivelse fra det Kongelige Danske Cancellie til Amtmanden over Ribe Amt af 15de Februar 1825, der alene indeholder, at Skriveren i de Sager, hvori han selv er Part, og en Anden attraaes constitueret i hans Sted, bør gjennem Amtet bevirke saadant, og i Forbindelse hermed tilføier, at der dog ikke kan være Noget imod at Protocollen i slige Tilfælde føres af Commissionens Medlemmer selv, men uden at det derhos ommeldes, at ogsaa nogen særskilt Autorisation skulde gjøres fornøden, naar disse vare villige til at paatage dem saadant Arbeide.

At den passerede Forligsmægling paa de foranførte Grunde skulde være at ansee som ugyldig, og Sagen desaarsag være at afvise, findes og saa meget mindre at kunne antages, som der i nærværende Sag intet Forlig er bleven opnaaet og altsaa intet af hvad der under Forligsprøven er forefaldet har været at tilføre Protocollen eller at give beskrevet, men der alene, angaaende Sagens Foretagelse og Henviisning, har været at gjøre Tilførsel, overeensstemmende med den af Forligelsescommissionen paa Klagen meddeelte Henviisningspaategning.

Efter alt Foranførte bliver Sagen at hjemvise til ny Foretagelse og endelig Paakjendelse, efterat den er udprocederet i Realiteten, hvorimod der ikke findes tilstrækkelig Anledning til, efter den af Citanten nedlagte Paastand, at hjemvise Sagen paa Underdommerens Bekostning. Ligesaalidet vil Citantens Paastand om at

Indstævnte, Procurator Hviid, bør ansees med Mulct for unødig Trætte kunne tages til Følge, hvorhos Processens Omkostninger her for Retten, efter Omstændighederne, blive at ophæve.

Det Sagen tilhørende stemplede Papir findes rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag hjemvises til ny Foretagelse og endelig Paakjendelse, efterat den nærmere er procederet i Realiteten.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

No. 60.

En Underretsdom kjendt ugyldig paa Grund af, at een af de brugte Meddomsmænd havde været Vidne i Sagen.

I Sagen:

Procurator Baastrup, som Actor,

contra:

Arrestanten Jens Nielsen af Strøe.

(Afsagt den 17de Juli 1832.)

Da det ved det ifølge denne Rets Kjendelse af 26de Mai d. A. optagne Reassumtionsforhør er oplyst, at Arrestforvarer Miland, der som Meddomsmand har deeltaget i Sagens Paakjendelse i første Instants, er den samme Person, der under samme Navn tidligere havde afgivet edelig Forklaring som Vidne i Sagen,

vil som Følge heraf den cupangne Birketingsdom blive at kjende uefterrettelig at være.

Actor her for Retten, Procurator Baastrup, vil være at tillægge i Salarium 8 Rbdlr. Sølv, der udredes af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants bliver ei for Tiden endelig at paakjende.

Den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør uefterrettelig at være.

Actor her for Retten, Procurator Baastrup, tillægges i Salarium 8 Rbdlr. Sølv, der udredes af det Offentlige.

No. 61.

En Fæster, der ved sit Fæstebrev havde paataget sig at svare visse Tønder Brødmeel i aarlig Landgilde, tilfunden at udrede disse efter Vægt og ikke efter Maal.

I Sagen:

Enkefrue Sehested til Broholm,

contra:

Fæsteren af Tangaae Mølle Niels Nielsen.

(Afsagt den 23de Juli 1832.)

Under nærværende i første Instants ved Sunds Gudme Herredsting behandlede og paakjendte Sag, er der

Spørgsmaal om Indstævnte, Fæsteren af Tangaard Mølle Niels Nielsen, kan ansees pligtig at tilsvare de 10 Tdr. forsvarligt godt Brødmeel, som det ifølge det ham under 8de August 1810 meddeelte Fæstebrev aarligen paaligger ham at levere til Besidderinden af Godset Broeholm, efter Vægt, eller om det er tilstrækkeligt, at han præsterer dem efter Maal.

Citantinden, Enkefrue Sehested til Broeholm, der er gaaet ud fra den første Forudsætning, har, som Følge heraf, saggivet Indstævnte til at levere den for Aarene 1830 og 1831 resterende Landgilde 10 Tdr. 5½ Skpr. Meel med 128 Lspd. 4 Pd., og da denne hendes Paastand ikke af Underdommeren er givet Medhold, men Indstævnte derimod ved den afsagte Dom er bleven frifunden for hendes Tiltale, imod til hende at levere 10 Tdr. 5½ Skp., efter uvillige Mænds Skjøn, forsvarligt godt Brødmeel, har hun paastaaet denne Dom underkjendt og forandret i Overeensstemmelse med hendes for Underretten nedlagte Paastand, og Indstævnte tilpligtet at betale Processens Omkostninger for begge Retter skadesløst.

Indstævnte, der, medens Sagen har henstaaet her ved Retten, er bleven meddeelt fri Proces, har derimod paastaaet den ergangne Dom stadfæstet, og Citantinden tilpligtet at betale Processens Omkostninger og derunder Salair til hans befalede Sagfører.

I den 3die Post af det forommeldte under 8de August 1810 udfærdigede Fæstebrev hedder det blot, at

Forpagteren aarligen i rette Tid skal paa Gaarden levere 10 Tdr. forsvarligt godt Brødmeel. Det er imidlertid af Citantinden herved bemærket, at en Tønde Meel maa ifølge Lovgivningens Bestemmelser, navnligen efter Forordningerne 1ste Mai 1683 §. 4, 10de Januar 1698 §. 12, Pl. 10de Marts 1819, ansees eensbetydende med 12 Lspd. Meel, og at denne Vægt er at betragte som det legale Beviis for Melets forsvarlige Godhed.

Den første af de citerede Anordninger fastsætter, at det skal være den, der er pligtig at yde Meel i Landgilde, tilladt for Tønden at yde 12 Lspd. reent Meel og ei mere.

Skjøndt det nu vistnok maa erkjendes, at denne Lovbestemmelse, saaledes som Indstævnte ogsaa har anført, i sin Form ikkun er tilladende, viser dog Tillægsordene: "og ikke mere", at en Tønde Meel i det Mindste bør veie 12 Lspd. Dette fremgaaer endnu tydeligere af Forskrifterne i Anordningen af 10de Januar 1698 Cap. 4. Ligesom nemlig bemeldte Capitels 9de og 10de §. ikke nævner Meel blandt de Varer, der skulle maales med Korntønden, saaledes er det endvidere i §. 12 udtrykkeligen fastsat, at Meel ei skal sælges efter Skjeppe, men efter Vægt, og i Forbindelse hermed hedder det: at i Landgilde er 12 Lspd. Meel en Tønde. Idet derfor den nævnte Anordning paabyder, at Melet skal forhandles ikke efter Maal men efter Vægt, og saaledes i daglig Handel og Vandel aldeles afskaffer Brugen

af Maal ved Melets Forhandling, indeholder den tillige for det Tilfælde, at der i Landgilde er betinget at skulle erlægges Meel i tøndeviis, den Norm, hvorefter dette Meel skal reduceres til Vægt. I Overeensstemmelse med denne Norm maa altsaa Citantinden være berettiget til at fordre det Meel, der skal ydes hende i Landgilde, leveret efter Vægt, og da der imod den af hende nedlagte Paastand, hvorefter de resterende 10 Tdr. 5½ Skp. Meel fordres under en daglig Mulct erlagt med 128 Lspd. 4 Pd. Meel, ikke er skeet nogen subsidiair Indsigelse, vil denne Paastand være at tage til Følge; thi forsaavidt Indstævnte har yttret, at det betingede Meel siden Fæstecontractens Oprettelse er bleven tilsvaret efter Maal og ikke efter Vægt, vil denne Erindring allerede af den Grund ikke kunne komme i Betragtning, at der herfor mod Citantindens Benegtelse ikke er tilveiebragt noget Beviis.

Processens Omkostninger her for Retten ville efter Omstændighederne være at ophæve.

Det til Sagen henhørende stemplede Papiir har her for Retten rigtigt været forbrugt, og forsaavidt Sagen har været beneficeret har Sagførelsen været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Fæster af Tangaae Mølle, Niels Nielsen, bør under en Mulct af 1 Rbdlr. Sølv til Svendborg Amts Fattigkasse for hver Dag, han sidder nærværende Dom overhørig, til Citantinden, Enkefrue Sehested til Bro-

holm, erlægge den paastævnte Restance af Landgilde med 128 Lspd. 4 Pd. forsvarligt godt Brødmeel. Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 62.

Sager angaaende uberettiget Næringsbrug maa kunne indbringes for Overretten, skjøndt den idømte Mulct ei udgjør summa appellabilis.

I Sagen:

Skovfoged Peter Hansen,

contra:

Oldermanden for Snedkerlauget i Svendborg, Heidemand, paa Laugets Vegne.

(Afsagt den 23de Juli 1832.)

Under nærværende Sag paaanker Citanten, Skovfoged Peter Hansen, en af Svendborg Byes Politieret den 2den Marts d. A. afsagt Dom, hvorved han, for at have gjort Indgreb i det indstævnte Laugs Rettighed, ved at forfærdige 3 Ligkister, er tilpligtet at bøde 5 Rbdlr. Sølv, Halvdelen til Svendborg Byes Kæmnerkasse og Halvdelen til Oldermanden for Snedkerlauget, samt paalagt at udrede Sagens Omkostninger med 4 Rbdlr. Vel udgjør nu den Citanten idømte

Mulct ikke summa appellabilis efter Frd. 25de Januar 1805 §. 18, cfr. Canc. Skr. 26de December s. A., men foruden at Mulcten i Gjentagelsestilfælde medfører en Skjerpelse i Straffen, og Citanten saaledes allerede fra denne Synspunct har en af Mulctens Størrelse uafhængig Interesse i at erholde den afsagte Dom underkastet en yderligere Prøvelse, maa det fremdeles bemærkes, at Citanten under sin Procedure her for Retten væsentligen er gaaet ud fra den Forudsætning, at han er berettiget til at drive det omhandlede Næringsbrug, og da der saaledes er Spørgsmaal om den Paagjeldende er i Besiddelse af Egenskaber, der hjemle ham en slig Rettighed, findes det at Sagen er af en saadan Beskaffenhed, at den qvalificerer sig til at tages under Paakjendelse af Overretten.

Citanten har foreløbigen paastaaet denne Dom kjendt uefterrettelig, deels fordi Politiedommeren formeentligen ikke skal have iagttaget den ham ved Frd. af 8de Mai 1799 paalagte Pligt, selv at examinere Parterne og omhyggeligen søge al mulig Oplysning tilveiebragt om Sagens sande Sammenhæng, og deels fordi Sagen er behandlet ved Svendborg Byes Politieret, uagtet det i selve Klagen til Politieretten er anført, at Citanten boer ikke i Svendborg men paa Tvede Grund.

Det maa imidlertid herved bemærkes, at Citanten ved den udtagne Overretsstævning ikke har paaanket den afsagte Politieretsdom til at kjendes uefterrettelig, men til Underkjendelse, Tilsidesættelse og Forandring. Lige-

som derfor Indstævnte, der, skjøndt Stævningen lovligen er ham forkyndt, ikke har givet Møde her for Retten, havde grundet Anledning til at antage, at Citanten ikke havde noget at erindre med Hensyn til Sagens formelle Behandling ved Politieretten, saaledes kan Citanten ei heller under den efter saadan Stævning anlagte Sag erholde en Retshandling annulleret, som han efter den udtagne Stævnings Indhold maa antages at have paaanket i et ganske andet Øiemeed.

Der kan følgeligen intet Hensyn tages til de Grunde, som Citanten har paaberaabt sig til Styrke for den af ham nedlagte Paastand om at den paaankede Dom skulde kjendes uefterrettelig, men da han under Forudsætning af, at denne Paastand ei gives Medhold, har forbeholdt sig Ret til nærmere at deducere Sagen, vil Realiteten endnu ikke kunne komme under Paakjendelse.

Thi eragtes: Den af Citanten, Skovfoged Peter Hansen, nedlagte Paastand om, at den paaankede Politieretsdom bør kjendes uefterrettelig, kan ikke tages til Følge.

No. 63.

Straf for at have foraarsaget Ild ved at hensætte et Lys i Nærheden af et Sengested.

I Sagen:

Procurator Borup, som Actor,

[illegible]:

Arrestantinden Anne Sophie Qvist.

([illegible] den [illegible] Juli [illegible])

Arrestantinden, Anne Sophie Qvist, er under nærværende Sag ved egen Tilstaaelse, i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder, overbeviist at have foranlediget, at der gik Ild i en Sopha, paa hvilken hun pleiede at have Natteleie, saavelsom i de paa Sophaen liggende Sengeklæder, derved, at Arrestantinden havde sat et tændt Lys i Nærheden af Sophaen for at lede efter et Nøgle Garn, der var faldet ind under samme, samt at hun strax efter forlod Værelset uden at bortlægge Lyset, for at gaae ud i et hende paalagt nødvendigt Ærinde, ligesom det og er godtgjort, at Arrestantinden, som ved sin Tilbagekomst i Værelset mærkede, at der var gaaet Ild i Sengeklæderne og Sophaen, har, efter at have slukket Lyset, begivet sig bort, uden at underrette hendes Huusbond og Madmoder, der tillige med deres Børn laae og sov i et tilstødende Værelse, om Ilden, eller at foretage noget til Ildens Slukning, der tilfældigviis blev opdaget og undertrykt, samt at hun ved sin Bortgang har medtaget 3 Rbdlr. i Sedler, hvilke hun vidste at være henliggende i en i Værelset staaende Kommode, hvortil Skuffen, hvori Pengene laae, var aaben.

Da Arrestantinden imidlertid stadigen har benægtet, at have borttaget bemeldte 3 Rbdlr. i den Hensigt at

tilegne sig samme, hvorimod hun forsikkrer at saadant ikkun er skeet for at redde Pengene for at brændes, og det ikke er usandsynligt, at, saavel dette, som Arrestantindens øvrige Forhold med at gaae bort uden at underrette nogen om Ilden, har havt sin Grund deels i den Forvirring og Skræk, hvori hun, der er af en ung Alder og af sløvede Forstandsevner, er kommet ved at see Ilden, deels i den Frygt hun nærede for at blive afstraffet, naar hun aabenbarede hvad der var skeet, saa vil hun, der er over criminel Lavalder, men hvis Forstandsevner dog paa den anden Side ei kan antages i den Grad indskrænkede, at hun skulde kunne sættes i Klasse med Børn eller Taaber, alene kunne blive at ansee efter Frd. 1ste November 1805 §. 2, hvorhos Straffen, efter Omstændighederne og i Medfør af Frd. 12te Juni 1816 §. 7, skjønnes at kunne fastsættes til simpelt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

I Henseende til Erstatningen bliver intet at paakjende, da Paastand derom er frafalden; derimod vil Arrestantinden have at betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Borup, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinden, Anne Sophie Qvist, bør hensættes i simpelt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, samt udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder

i Salair til Actor, Procurator Borup, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 64.

Straf for Forfærdigelsen og Udgivelsen af falske Rigsbanktegn.

I Sagen:

Procurator Hansen, som Actor,

contra:

Arrestanterne Johan Frederik Goette og Georg Pump, samt Arrestantinden Bertha Henriette Juliane Mariane Breuning.

(Afsagt den 28de Juli 1832.)

Det er under nærværende Sag ved Arrestanten Johan Frederik Goettes Tilstaaelse, der bestyrkes af de fremkomne Oplysninger, godtgjort, at han, der allerede tidligere under sit Ophold i Hamborg, hvor han har sit Hjemsted, havde eftergjort dansk Skillemynt, har, efterat være kommen her til Staden, befattet sig med at slaae falske Rigsbanktegn, hvoraf han, ifølge hvad han har udsagt, har afsat et Antal af 200 Stkr. eller muligen derover, hvormed Arrestanten Pump har været ham behjelpelig.

Arrestanten, der er over criminel Lavalder, men om hvem det ikke er oplyst, at han forhen skulde være

straffet, vil for sit ovennævnte Forhold være at dømme i Overeensstemmelse med Pl. af 11te August 1814 §. 3, sammenholdt med Frd. af 24de September 1824 §. 4, hvorhos han bliver pligtig i Erstatning til Thee- og Porcellainshandler Rothenborg at udrede 5 Rbmk. Tegn.

Betræffende dernæst Arrestanten Georg Pump, da er det af ham vedgaaet, at han havde Kundskab om det af Arrestanten Goette forøvede falsum, samt har ydet ham Bistand med at afsætte en Deel af de falske Markstykker, hvis Tal han har opgivet fra 80 til 90 Stykker, hvoraf han ene skal have udgivet omtrent 20 til 30 Stykker, men de øvrige i Forening med Arrestanten Goette, idet denne skal have opholdt sig udenfor, medens Arrestanten Pump i forskjellige Boutikker afsatte disse.

For sit i denne Henseende udviste Forhold vil denne Arrestant, der er over criminel Lavalder, blive at tilfinde Straf i Overeensstemmelse med L. 6—18—1, eftersom den Omstændighed, at han befandt sig i Lære hos Goette, saameget mindre findes at kunne bevirke, at bemeldte Artikel skulde ansees uanvendelig paa ham, som han, ifølge sit eget Udsagn, strax har været villig til, paa Arrestanten Goettes Begjering, at yde denne forommeldte Bistand ved de falske Markstykkers Afhændelse, hvorhos han in solidum med Arrestanten Goette har at udrede den Thee- og Porcellainshandler Rothenborg tillagte Erstatning.

Med Hensyn endeligen til Arrestantinden Bertha Henriette Juliane Mariane Breuning, der lever i Fælleig med Arrestanten Johan Frederik Goette, da har hun vel ved sin Afhørelse for Politiretten vedgaaet at have havt Kundskab om det af Sidstnævnte foretagne falsum, samt at have antaget, at de Ting, som begge Arrestanterne om Aftenen hjembragte fra deres Bopæl og senere af Arrestanten Goette overleveredes hende til Forbrug i Husholdningen, vare indkjøbte for de af Goette forfærdigede falske Markstykker; men det kan imidlertid ikke ansees oplyst, at hun paa nogen Maade har deeltaget i Udførelsen af den af Goette begaaede Forbrydelse, eller at hun har understøttet samme ved selv at afsætte af de falske Penge, og hun vil derfor, da hendes Forhold med at have brugt til Husets Fornødenhed Ting, der vare anskaffede ved Hjelp af disse, uagtet den Formodning hun nærede om disses ulovlige Erhvervelse, ikke findes, i Særdeleshed naar der tages Hensyn til det Afhængighedsforhold, hvori hun maa antages at have staaet til Arrestanten Goette, at burde paadrage hende Straf, for Actors Tiltale i denne Sag være at frifinde.

De af Actionen lovlig flydende Omkostninger ville Arrestanterne have at udrede enhver for sit Vedkommende, samt derunder i Salair til Actor, Procurator Hansen, 6 Rbdlr. Sølv, der udredes af enhver af dem med det Halve.

Sagførelsen har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanterne Johan Frederik Goette og Georg Pump, bør den Førstnævnte have sit Liv og sin Ære, og den Sidstnævnte sin Haand forbrudt.

Arrestantinden Bertha Henriette Juliane Mariane Breuning bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være.

I Erstatning til Thee- og Porcellainshandler Rothenborg udrede Arrestanterne in solidum 5 Rbdlr. Tegn; saa tilsvare de og, enhver for sit Vedkommende, de af Actionen lovlig flydende Omkostninger, samt derunder hver med det Halve det Actor, Procurator Hansen, tilkommende Salair, 6 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 8de October 1832.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Høegh-Guldberg for Høiesteret betale de Tiltalte, Een for Begge og Begge for Een, 10 Rbdlr. Sølv. *)

*) For Mariane Breunings Vedkommende var Dommen ikke paaanket.

No. 65.

En ved et greveligt Birketing paadømt Justitssag, der af Lehnsbesidderen var indanket for Overretten, afviist paa Grund af 1—6—11. *)

I Sagen:

Justitsraad og Procurator Weidemann, som Actor,

contra:

Arrestantinden Gjertrud Marie Olsdatter.

(Afsagt den 28de Juli 1832.)

Da de ved Grevskabernes Birketing afsagte Domme ifølge den 5te §. i Grevernes Privilegier af 25de Mai 1671, jfr. med 1—6—11, umiddelbar bør indankes for Høiesteret, og der fra denne almindelige Regel ikke skjønnes at kunne gjøres nogen Undtagelse i nærværende i første Instants inden Grevskabet Wedelsborgs Birke-

*) Det fandtes ikke, at Canc. Skr. 21de September 1805 kunde lede til at antage Sagen til Paakjendelse ved Overretten, thi foruden at man ikke af denne Skrivelse kunde udlede, at Cancelliet antog det blotte Samtykke af Lehnsbesidderen for at vilde være tilstrækkeligt til for Fremtiden at ansee Lehnets Birketingsdomme appellable til Overretten, men blot, at man intet i saa Henseende vilde foretage uden Lehnsbesiddernes Samtykke, saa kunde man ei heller slutte fra en saadan eengang for alle meddeelt Renunciation til en Ret for Lehnsbesidderen til efter Godtbefindende at indanke Domme i Justitssager, der vare afsagte ved Lehnets Birketing, for Overretten.

ting paadømte Sag, paa Grund af den af vedkommende Lehnsbesidder yttrede Formening, at nemlig Rescr. af 12te Mai 1686 synes at afgjøre, at Sager, der ei ere Lehnsbesidderne paagjeldende, burde indstævnes for Landets Overret, eftersom bemeldte Rescript, hvis Bestemmelser ere gjentagne i Lovens 1—5—20, blot angaae de ved Grevernes og Friherrernes Birker førte Vidner, men ei de sammesteds afsagte Domme, hvorom derimod handles i 1—6—11, og de Sager, hvori Lehnsbesidderne selv ere Parter, enten ifølge Lovens 1—2—12 umiddelbar bør anlægges ved Høiesteret, eller og, forsaavidt de anlægges af Lehnsbesidderne, følge Sagvoldernes sædvanlige Værneting, saa at der i Henseende til disse ei kan blive Spørgsmaal om Appel fra de grevelige og friherlige Birketing uden forsaavidt Sagvolderen selv derunder maatte henhøre, i hvilket Tilfælde Lovens 1—6—11, dog med de i Rescripterne af 19de Januar 1686 og 4de November 1690 bestemte Indskrænkninger, hvilke forøvrigt ei i nærværende Sag skjønnes at være anvendelige, maa tages til Følge, vil Sagen her fra Overretten blive at afvise.

Actor for Overretten, Justitsraad og Procurator Weidemann, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair, som vil være at udrede af det Offentlige.

Den befalede Sagførelse her for Retten har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

rende Effecter og dermed at have skaltet og valtet paa egen Haand.

Vel er det nu af Tiltalte vedgaaet, at han, der i et den 20de Februar dette Aar afholdt Skiftemøde havde paataget sig at føre Opsyn med bemeldte Stervboes Midler, som siden den 6te samme Maaned havde staaet uregistrerede, indtil et lovligt Skifte, hvilket hidtil ikke var bleven afholdt paa Grund af formeentlig smitsom Sygdom i Huset, kunde foretages, har den 8de Marts næstefter bortflyttet Boets Effecter til sin egen Bopæl i Slagelse Byeskov; men ligesom Tiltalte som Grund hertil har anført, at han var kommen i Forlegenhed med Udøvelsen af det ham paaliggende Tilsyn formedelst hans Moders, den afdøde Huusmand Jens Jensens Hustrues vedvarende Sygdom, der gjorde det nødvendigt for ham, som boede i en Miils Afstand fra Stervboehuset, og derfor ikke uden Tab i sin egen Næringsvei kunde vedblive at yde hende den fornødne Pleie, at bortflytte hende til sit eget Hjem, i hvilken Anledning han, da der ellers ingen opholdt sig i Stervboehuset og Forvalter Copmann, der paa Taarnholm Godses Eiers Vegne skulde foretage Skiftet efter afgangne Jens Jensen, ei vilde fritage ham for det af ham overtagne Tilsyn med Stervboet, ansaae det for rigtigst tillige at flytte Boets Eiendele, saaledes er der heller intet oplyst, hvoraf det kunde udledes, at Tiltalte, der ved den ommeldte Flytning er gaaet ganske aabenlyst tilværks, skulde have havt nogen svigagtig Hensigt med

samme, eller at der ved denne Leilighed skulde være forkommet noget af Boets Effecter.

At Tiltalte har foretaget denne Flytning, uden at han dertil har havt nogen udtrykkelig Tilladelse af Forvalter Copmann, skjønnes ikke at kunne lægges ham til Last; thi foruden at det ikke er uantageligt, at Tiltalte har, saaledes som han foregiver, staaet i den Formening, at der, da Arvingerne vare enige om hvorledes med Sterboet skulde forholdes, intet Skifte vilde blive at foretage, hvilket, skjøndt denne Formening med Hensyn til at nogle af Arvingerne vare umyndige, var feilagtig, dog af ham, som Almuesmand, var undskyldeligt, saa havde han og forinden Flytningen underrettet Forvalter Copmann om Nødvendigheden af at maatte flytte sin syge Moder til sin egen Bopæl, samt, efter hvad Forvalter Copmann selv har vedgaaet, betydet denne Vanskeligheden i at han fremdeles kunde vedblive at føre Tilsyn med Sterboet, uden at denne, hvem Tiltalte dog paastaaer udtrykkelig at have tilkjendegivet, at han for Fremtiden selv maatte drage Omsorg for Boets Bevaring, har fundet sig foranlediget til at dispensere Tiltalte fra den af ham overtagne Forpligtelse, uagtet det dog maatte være indlysende, at Tiltalte i en Miils Afstand ikke længere kunde føre Tilsyn med Sterboets Eiendele i det ledig staaende Huus.

Hvad dernæst angaaer, at Tiltalte skal have afhændet en Qvie og en Kakkelovn, der vare Sterboet tilhørende, da skjønnes det heller ikke, at der med Hensyn

havde den vedlagte Attest nogen Indflydelse. Da det maa antages, at disse Ting ere solgte med hans Moders Samtykke for at kunne bestride Omkostningerne med Husmand Jens Jensens og hans først efter afdøde Datters Begravelser, af hvilke den første foregik paa en Tid, da Skifteforvalteren ej endnu havde indfundet sig i Sterbhuset, saa at de Paagjeldende selv maatte gjøre Udveie til Omkostningernes Bestridelse, og den sidste vel er foregaaet senere, men uden at Skifteforvalteren endnu havde befattet sig med Sterbhuset, hvilket han derimod havde udsat i den Formening, at Enken kunde blive hensiddende i uskiftet Bo, og siden paa Grund af den i Huset værende Sygdom, ligesom de vedkommende Kjøbere, af hvilke den ene har erklæret sig villig til at levere Qvien tilbage mod Kjøbesummens Tilbagebetaling og Godtgjørelse af Fodergjeld, og den anden har frafaldet al Fordring paa Kalvekoen med at melde sig i Boet med sit Udlæg til Begravelsesomkostninger, have været vidende om i hvad Øiemeed Salget skete og selv kunde bedømme, hvorvidt de Sælgende dertil havde nogen Adkomst.

Da der saaledes ikke er nogen Anledning til at tilskrive Tiltalte nogen svigagtig Hensigt med de af ham foretagne Handlinger, hvorimod han maa antages at have foretaget disse, efter hvad han som Almuesmand under de Omstændigheder, i hvilke han befandt sig, kunde skjønne at være rigtigst, medens Skifteforvalteren i et Tidsrum af over en Maaned formedelst den befrygtede

[illegible] ganske afholdt sig fra Boets Registrering og videre Behandling, findes det ikke at hans Forhold kan have nogen Straf til Følge, og han vil derfor for Actors Tiltale blive at frifinde.

Actionens Omkostninger, hvorunder det Procurator Baadh, som Defensor i første Instants, tillagte Salair billiges, og Actor her for Retten, Procurator Lange, endvidere bliver at tillægge 6 Rbdlr. Sølv i Salair, ville efter Omstændighederne blive at udrede af det Offentlige.

Fra Actors Side i begge Instantser skjønnes intet saadant Ophold, der efter Omstændighederne kunde afgive tilstrækkelig Anledning til at paalægge Ansvar, at have fundet Sted. Forøvrigt har den befalede Sagførelse saavelsom Sagens Behandling i første Instants været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Huusmand Jørgen Frederiksen af Slagelse Byeskov, bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være.

Actionens Omkostninger, hvorunder det Procurator Baadh tillagte Salair billiges og Actor her for Retten, Procurator Lange, tillægges 6 Rbdlr. Sølv i Salair, udredes af det Offentlige.

No. 68.

Spørgsmaal, hvorvidt en Person, der havde udviist en støiende og opsætsig Adfærd inden Retten under Assi-

gelsen af nogle ham vedkommende Domme, kunde antages at have været ved Fornuftens Brug.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Beyer, som Actor,

contra:

Urtekræmmer Søren Frederik Bøggild.

(Afsagt den 14de August 1832.)

Under nærværende Sag sigtes Tiltalte, Urtekræmmer Søren Frederik Bøggild, for Mandagen den 9de April sidstleden at have udviist en støiende og opsætsig Adfærd i denne Rets Locale, hvor han havde indfundet sig for at paahøre Doms Afsigelse i tvende ham vedkommende inden Rettens 2det Vidnekammer behandlede Sager.

Det maa ved de afhørte Vidner ansees beviist, at Tiltalte, efterat Dommene vare aflæste i de tvende ommeldte Sager, der begge fik et for ham ufordeelagtigt Udfald, da nemlig Modparten i den ene Sag, hvori Bøggild var Klager, blev frifunden, og Sidstnævnte i den anden Sag, hvori han var Indklagte, blev idømt forskjellige Mulcter, paa en voldsom Maade aabnede den i Skranken anbragte Dør, og, efterat være kommen indenfor samme, trak sin Frakke af, hvilken han tilligemed sit Lommeuhr kastede i Gulvet, idet han med Heftighed og i usømmelige Udtryk erklærede sig misfornøiet med Dommene og forlangte disse endnu engang

oplæste, hvormed han vedblev, uagtet det gjentagne Gange blev ham betydet, at saadant ikke kunde finde Sted, ligesom han og brugte en Mængde andre, tildeels usammenhængende Udladelser, saasom, at han vilde arresteres, at man skulde føre ham til Bidstrup o. desl. Da de tilstedeværende Betjente traadte til for at bringe ham udenfor Skranken, raabte han: "rør mig ikke, eller jeg slaaer!" idet han ledsagede denne Yttring med en truende Armbevægelse; og skjøndt han kort efter forføiede sig udenfor Skranken, vedblev han dog endnu under de øvrige Dommes Afslæsning og tildeels under Rettens paafølgende Forhandlinger, af og til at støie og larme, hvorunder han blandt andet brugte Udtrykkene: "Morder" og "Tyveknægt", og truede med at ville slaae Nogen ihjel inden Aften, hvilke Udladelser maa formodes at have sigtet til Sadelmager Culmsee, der var hans Modpart i de 2de ovennævnte Sager, og som paa samme Tid skal have været tilstede i Retten.

Tiltalte har under de optagne Forhører forklaret, at han var fuldkommen rolig, da han indfandt sig i Rettens Forsamlingsstue, hvor han vel, ved at træffe Sadelmager Culmsee og ved i den Anledning at tænke paa den Behandling, han formeentligen havde lidt af denne, kom i nogen Sindsbevægelse, men dog forholdt sig stille, indtil Dommene i de 2de ham vedkommende Sager bleve oplæste, da han, ved at høre disse og fornemmelig den Dom, hvorved der var paalagt ham flere forskjellige Bøder, blev bragt i en saadan

Sindstilstand, at han ei var sig bevidst hvad han under samme yttrede eller foretog sig, og han negter desaarsag at kunne gjøre Rede for, hvorvidt han har gjort sig skyldig i det ham under nærværende Sag imputerede Forhold. Han har derhos bemærket, at han vel ikke nogensinde har været under Kuur for Afsindighed, men at han gjentagne Gange har maattet søge Lægehjelp i Anledning af Contusioner i Hovedet, som vare ham bibragte under Slagsmaal, samt at han siden den Tid jevnligen er plaget af Smerter i Hovedet, og stundom, især naar der gaaer ham noget imod, føler Blodet stige til Hovedet og fornemmer Klemmen for Brystet, hvilket først gaaer over, naar han faaer givet sig Luft ved heftige Udbrud, eller naar han løber Hovedet mod Væggen e. desl. Ogsaa fortjener den af hans Hustrue, Dalmine Frederikke, fød Back, afgivne Forklaring at erindres, hvilken gaaer ud paa, at Tiltalte vel stedse har været af en heftig Caracteer, men at han siden den Tid, han fik de ovenberørte Slag i Hovedet, ofte er ude af sig selv, endog uden nogen dertil given udvortes Anledning, saa at han undertiden farer op, løber Hovedet mod Væggen, slaaer sig for Brystet og i Hovedet, river sine Klæder itu og bryder ud i Skjeldsord og usammenhængende Tale.

Fremdeles har Cand. med. Wendt, der i de senere Aar flere Gange har havt Tiltalte under Behandling, i en under Sagen afgiven Erklæring yttret den Formening, at Tiltalte lider af en sygelig Disposition,

der let kan frembringe en momentan Sindsforvirring med Lidenskabelighed (iracundia morbosa) naar hans Underliv, in specie Leversystemet, er i en syglig Tilstand paa samme Tid, som tilstødende ubehagelige Omstændigheder indvirke paa hans Gemyt, ligesom og det Kongelige Sundheds-Collegium, hvem Sagens samtlige Acter have været tilstillede, i sin under 13de forrige Maaned meddeelte Betænkning er kommet til det Resultat, at Tiltalte maa antages at have udøvet de paatalte Handlinger i en til Vanvid grændsende lidenskabelig Sindsstemning, som han, af Naturen heftig og uden Øvelse i at beherske sine Lidenskaber og hvis Hoved tillige efter foregaaende Mishandlinger ofte lider af Smerter og habituelle Congestioner, ikke er istand til at betvinge, samt at desaarsag den under Sagen omhandlede Adfærd formeentligen mindre kan tilregnes ham, hvorhos bemeldte Collegium har tilføiet, at Samme ikke finder det sandsynligt, at Tiltalte ved Mulcter, temporair Arrest e. desl. vil kunne hindres fra i Fremtiden under lignende Omstændigheder at udvise lignende Forhold, som det, der har givet Anledning til nærværende Sag.

Efter de saaledes fremkomne Oplysninger og med særdeles Hensyn til det Kongelige Sundheds-Collegii ovenbemeldte Betænkning, skjønnes det ikke at man kan være beføiet til at forkaste Tiltaltes Forklaring om paa den Tid, da den omhandlede Begivenhed foregik, at have befundet sig i en saadan Sindsforfatning, at han ikke var sig de ham imputerede Handlinger bevidst,

hvoraf da igjen maa følge, at han ikke under nærværende Sag kan blive at ansee med Straf.

Derimod kan Retten saavel ifølge hans under nærværende Sag paaankede Forhold, som hvad der iøvrigt er oplyst angaaende hans subjective Forfatning, ei andet end tiltræde den af det Kongelige Sundhedscollegium yttrede Formening, at hans til Vanvid grændsende og ustyrlige Lidenskabelighed maa medføre, at han for den offentlige Sikkerheds Skyld bør i Overeensstemmelse med Forskrifterne i 1—19—7 sættes under Bevaring af Øvrigheden, hvorved tillige det behørige Hensyn kan tages til at forskaffe ham den Lægehjelp, som han ifølge bemeldte Collegii Erklæring bør være undergivet.

Actionens Omkostninger, hvorunder Actor, Cancellieraad og Procurator Beyer, tillægges i Salarium 5 Rbdlr. Sølv, blive efter Omstændighederne at udrede af det Offentlige.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Urtekræmmer Søren Frederik Bøggild, bør af Øvrigheden sættes under Bevaring. De af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salarium til Actor, Cancellieraad og Procurator Beyer, 5 Rbdlr. Sølv, udredes af det Offentlige.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 19de October 1832.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Justitsraad Sporon tillægges i Salarium for Høiesteret 10 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

No. 69.

1—23—1 under en Justitssag funden uanvendelig paa Grund af, at de brugte Trudsler efter Omstændighederne ikke skjønnedes at afgive saadan Formodning for Fare for de Paagjeldende, at det Offentlige kunde være opfordret til at skaffe dem Betryggelse; derimod ansees den Truende med en arbitrair Straf.

I Sagen:

Procurator Jydtmann, som Actor,

contra:

Arrestanten Jørgen Nielsen Loes.

(Afsagt den 18de August 1832.)

Det maa under nærværende i 1ste Instants inden Baag Herredsting paadømte Sag ansees tilstrækkelig beviist, at Arrestanten, Jørgen Nielsen Loes, ved flere Leiligheder har truet med at ville paasætte Ild, in specie paa Skydeberg Præstegaard og Mads Christian Madsens Gaard i Frøberg, samt at han ligeledes har udladt sig med at ville passe Sidstnævnte op, naar denne kom paa Veien og stikke en Kniv i ham eller

hans Hest; thi at de 3 Personer, der have aflagt edelig Forklaring om de af Arrestanten brugte Udladelser til deels selv have været Gjenstand for hans Undsigelser, skjønnes ikke, efter Grundsætningerne i L. 1—13—1, 16 og 17 i en Sag af nærværende Beskaffenhed at kunne svække deres Vidnesbyrd, forsaavidt dette gaaer ud paa Trudsler, som af Arrestanten ere udstødte mod andre Personer.

Sees der imidlertid hen til, at Arrestanten efter Vidnernes Forklaringer i et Tidsrum af et Par Aar flere Gange har brugt disse Undsigelser, uden hidindtil at udføre dem, eller foretage noget, hvoraf det kunde sluttes, at det var hans Alvor at sætte dem i Udøvelse, saa skjønnes det ikke, at der kan antages at være en saadan Formodning om Fare for de Individuer, om hvilke Arrestanten, i Anledning af ham formeentligen tilføiede Forurettelser, har brugt de ommeldte Trudsler, at det Offentlige i nærværende Tilfælde kunde ansees opfordret til at forskaffe dem Betryggelse paa den i Lovens 1—23—1 anordnede Maade, men da slige Udbrud af Hævnelyst, hvorved saavel enkelte Personer, som de omliggende Beboere, om det end ikke kan ansees for vist at være den Undsigendes Alvor at sætte dem i Værk, saa at de i Loven bestemte Betryggelsesmidler som Følge deraf kunde komme til Anvendelse, dog vedvarende holdes i Frygt og Uroe for deres personlige Sikkerhed og Velfærd, maa ansees for en utilladelig Selvtægt, der efter det borgerlige Samfunds Diemeed maa

modvirkes ved Straffelovene, vil Arrestanten for det af ham udviiste Forhold blive at tilfinde en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage.

I Henseende til Actionens Omkostninger, hvorunder de Salariet, der ere tillagte de befalede Sagførere i første Instants billiges, vil Underretsdommen være at stadfæste.

Saa vil Arrestanten og have at betale Actor her ved Retten, Procurator Jydtmann, Salair, der bliver at bestemme til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Jørgen Nielsen Loes, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage.

I Henseende til Actionens Omkostninger bør Herredstingsdommen ved Magt at stande.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Jydtmann, betaler Arrestanten 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 70.

Mordbrand, fremkaldt ved en fix Idee, anseet efter Lovens 1—19—7. *)

*) Cfr. Dom i nærværende Tidsskr. 25 Bd. p. 190-199, hvor et lignende Tilfælde er paadømt.

I Sagen:

Procurator Benzon, som Actor,

contra:

Arrestanten, Ungkarl Hans Jensen af Ore.

(Afsagt den 21de August 1832.)

Arrestanten, Ungkarl Hans Jensen af Ore, maa under nærværende i første Instants inden Bjerge Aasum Herreders Ting paadømte Sag, ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder ansees overbeviist, at han Natten mellem den 1ste og 2den Marts sidstleden har paasat Ild i den Seng, hvori han laae i en af ham beboet Stue i hans Broders, Selveier Lars Jensens Gaard i Ore, hvorved saavel denne Gaard, som et Niels Theisen tilhørende Huus afbrændte.

Der opstaaer imidlertid Spørgsmaal om Arrestanten under bemeldte Gjernings Udøvelse har været berøvet Fornuftens og Frihedens Brug, og Retten maa i saa Henseende med det Kongelige Sundheds-Collegium, hvis Betænkning over Sagen har været indhentet, være enig i at besvare dette Spørgsmaal bekræftende.

Det er nemlig oplyst, at Arrestanten, der i et Par Aars Tid havde besøgt en religieus Sects Forsamlinger, og jevnlig beskjeftiget sig med Læsning i den hellige Skrift samt andre Bøger af religieust Indhold, til hvilken Læsning han i den senere Tid næsten uafbrudt havde hengivet sig, havde fattet den Skrupel at være fortabt eller

fordømt, samt at han, der som Følge deraf i nogen Tid havde viist sig nedslagen og bedrøvet, in specie Aftenen førend Ildspaasættelsen skete, har befundet sig i en meget urolig og ængstet Tilstand, hvorfor han dog ved Andres Forestillinger tilsyneladende var bleven beroliget inden de forlode ham.

Ligesom det nu heraf fremgaaer, at Arrestanten i længere Tid førend Gjerningens Udøvelse har befundet sig i en overspændt, og under en fremherskende Idees Indvirkning, lidende Tilstand, saaledes er det og, naar hensees saavel til hans Forhold med, strax efter Ildspaasættelsen at opkalde Naboen og dennes Hustrue, for at de, som han udtrykte sig, skulde see Helvedes Ild, som til den Ligegyldighed, Arrestanten, uagtet han ellers ingenlunde har viist sig som noget følesløst Menneske, har udviist mod den Fare, der truede hans Frænders Liv og Eiendom, ved aldeles Intet at foretage til disses Redning under den udbrydende Ild, samt endelig til den fuldkomne Affindighedstilstand, hvori han umiddelbar derefter henfaldt, høist sandsynligt, at den af ham fattede Idee, at være fortabt eller forbømt, er, efterat Arrestanten var bleven overladt til sig selv, igjen vendt tilbage med en saadan Kraft, at han derved er bragt i en sindsforvirret Tilstand, og at Arrestanten i en saadan Forfatning har fattet den Beslutning at paasætte Ilden, bliver saa meget mere antageligt, naar hensees til den nøie Forbindelse, hvori denne Beslutning synes at have staaet med hiin Idee, idet der nemlig er Grund

til at antage, at Arrestanten er bragt paa den Tanke at sætte Ild paa sin Seng ved et Sted i Mosebøger, hvori det bydes, at den Urenes Klæder skulde opbrændes.

At Arrestanten, saaledes som Actor har bemærket, har kunnet reflectere over Midlerne, ved hvilke han havde at udføre sin Beslutning, skjønnes ikke at kunne godtgjøre, at han under sammes Iværksættelse skulde have befundet sig i en moralsk tilregnelig Tilstand; thi ligesom det er den fixe Idee egent, at den, idet den hæver den subjective Forestilling til objectiv Klarhed og Styrke, lammer Fornuften i den Sphære, hvori den hersker, saa at den partiel Afsindige ikke blot overseer Handlingens Umoralitet, forsaavidt denne ligefrem resulterer af den fremherskende Idee, men endog stundom, hvilket tildeels har været Tilfældet med Arrestanten, deri troer at see en fortjenstlig Handling, saaledes berøver den netop formedelst dens Specialitet ingenlunde den Lidende Evne til at reflectere over de Midler, hvorved han i Udenverdenen har at udføre den Beslutning, hvorpaa Ideen har bragt ham.

Som Følge heraf skjønnes det ikke, at Arrestanten kan blive at ansee med Straf for den af ham forøvede Ildspaasættelse, men da der dog, uagtet Arrestanten, efter den særegne Retning hans religieuse Anskuelser have taget, for Øieblikket synes at være beroliget for den ommeldte Skrupel, er Grund til at befrygte lignende Udbrud af Afsindighed hos ham i Fremtiden, der maa gjøre ham til en for den almindelige Sikkerhed

farlig Person, saa maa man med Underdommeren være enig i at han i Medfør at Lovens 1—19—7 af Øvrigheden bør sættes under Forvaring.

Efter det Foranførte vil Underretsdommen, hvis Bestemmelser i Henseende til Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere i første Instants, billiges, og Actor her for Retten, Procurator Benzon, endvidere bliver at tillægge 8 Rbdlr. Sølv i Salair, ligeledes maa bifaldes, i det Hele blive at stadfæste.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande.

Actor her for Retten, Procurator Benzon, tillægges 8 Rbdlr. Sølv i Salair, som udredes af det Offentlige.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 15de October 1832.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Advocat Blechinberg tillægges i Salarium for Høiesteret 20 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

No. 71.

Spørgsmaal, om den Sigtede kunde ansees skyldig i fuldbragt Tyverie, eller blot i Forsøg paa at stjele.

I Sagen:

Procurator Jensen, som Actor,

contra:

Arrestanten Johan Jacob Henrik Voight.

(Afsagt den 21de August 1832.)

Arrestanten, Johan Jacob Henrik Voigt, maa under nærværende Sag ved egen Tilstaaelse, hvis Rigtighed tildeels bestyrkes af de tilveiebragte Oplysninger, ansees overbeviist at have, i den Hensigt at begaae Tyverie, begivet sig ind i Huset No. 154 i store Helliggeiststræde i Forening med en Person, imod hvem Actionen, paa Grund af manglende Beviis, dog ikke er udvidet, samt der at have forsøgt gjennem et Vindue, der befandtes over en i Gangen værende Kjøkkendør, at udføre Tyveriet, hvori de dog bleve forhindrede derved at Folk kom til, hvilket foranledigede Arrestantens Paagribelse. Vel maa det nu tillige ansees oplyst, at en i bemeldte Vindue hensat Æske med adskillige Smaating, under forbemeldte Attentat er bleven flyttet ud i den ved Huset værende Gaard, hvor den, efter Arrestantens Paagribelse fandtes aabenlyst hensat, hvilket, ifølge Arrestantens Udsagn skal være gjort af den Person, der var i hans Følge, og som derved skal have

yttret, at de gjerne kunde beholde den, men da de tilveiebragte Oplysninger dog give Anledning til at antage, at Hensigten med denne Flytning af bemeldte Æske nærmest har været at bortrydde en Hindring for at stige ind af det foranførte Vindue, og den Besiddelse af Æsken, hvori Arrestantes Ledsager for en kort Tid har befundet sig, ikke kan henføres til nogen egentlig Beslutning af at tilvende sig samme, saa skjønnes der dog ikke af hiint Datum at kunne udledes noget tilstrækkeligt Beviis for, at et Tyverie ved den omhandlede Leilighed skulde være bleven fuldført, og Arrestanten vil saaledes ene blive at belægge med Straf for det Tyvsattentat, hvori han, efter hvad der er oplyst, har gjort sig skyldig.

Da han imidlertid ved denne Rets Dom af 8de October 1827 er tilfundet Straf i Overeensstemmelse med §. 2 i Frd. 20de Februar 1789, findes Straffen nu ikke at burde bestemmes ringere end til 4 Aars Arbeide i Rasphuset; forøvrigt er det en Selvfølge, at han maa være pligtig til at udrede Actionens Omkostninger, samt derunder Salair til Actor, der bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagførelsen har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Johan Jacob Henrik Voigt, bør hensættes til Arbeide i Rasphuset i 4 Aar, saa udreder han og alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, samt derunder Salair til Actor, Procurator Jensen, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 30te October 1832.

Johan Jacob Henrik Voigt bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 2 Aar. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Salicath for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 72.

At en Attest, hvori der formenes at indeholdes noget Fornærmeligt for en Laugsinteressent, er meddeelt af Oldermand og Bisiddere kan ikke medføre, at Sagen maa ansees som en Laugssag. Vedkommendes Competence til at meddele en saadan Attest maa kunne tages under Paakjendelse under den mod dem anlagte Injuriesag, forsaavidt dette Spørgsmaals Afgjørelse staaer i Forbindelse med Sagens Gjenstand. Undersøgelse af, hvorvidt der i de brugte Udtryk kunde antages at indeholdes nogen Ærekrænkelse.

I Sagen:

Kobbersmedmester J. Petersen,

contra:

Kobbersmedmesterne Becker, Hans Petersen og Chr. Petersen.

Forsaavidt de Indstævnte, Kobbersmedmesterne Becker, Hans Petersen og Chr. Petersen, have paa-

staaet nærværende Sag afviist paa Grund af, at den Attest, ved hvilken Citanten, Kobbersmedmester J. Petersen, anseer sig fornærmet, skal være udstedt af dem i Egenskab af Oldermand og Bisiddere ved Kobbersmedslauget, og at Sagen, som Følge deraf, maa henhøre under Politierettens Paakjendelse, vil denne Paastand ikke kunne gives Medhold, da den blotte Anledning, som Laugsvæsenet har givet til, at de paaankede Udladelser ere blevne fremførte i den Form, hvori de ere skete, ikke kan medføre, at Sagen angaaende de formeentlige Beskyldninger, som deri maatte indeholdes mod en af Laugets Interessenter, skulde ansees som en Laugssag.

Vel have de Indstævnte formeent, at det Spørgsmaal, hvorvidt de Indstævnte vare competente til i Egenskab af Oldermand og Bisiddere at meddele en saadan Attest, som den hvorom her handles, maatte ansees at vedrøre hele Laugets Interesse, men ligesom dette Spørgsmaal meget vel kunde opstaae under en Sag, der slet ikke vedkom Lauget, og i saa Fald maatte blive at afgjøre af den Ret, som havde at paakjende den Sag, hvori Attesten var fremlagt, saaledes kan der heller intet være til Hinder for, at nærværende Ret tager dette Spørgsmaal under Paakjendelse, forsaavidt dets Afgjørelse iøvrigt maatte staae i Forbindelse med det, der egentligen er Sagens Gjenstand.

Naar de Indstævnte dernæst til Styrke for den af dem nedlagte Afviisningspaastand have anført, at den omhandlede Attest blot af dem er bleven meddeelt til

Brug under Forligsmæglingen i en af Citanten med tredie Mand ved Forligelsescommissionen paaklaget Sag, samt at det, der er passeret ved Forligelsescommissionen i en Sag, hvori Forlig ei har været at opnaae, ikke maa gjøres til Gjenstand for Proces, vil denne Indsigelse ikke heller kunne billiges.

Foruden at nemlig det Forbud, der indeholdes i Frd. af 10de Juli 1795 §. 41 mod at give noget beskrevet af hvad der er bleven forhandlet under Forligsmæglingen i en Sag, hvori Forlig ei har været at opnaae, ikkun angaaer, hvad der af Parterne selv tilstaaes eller foreslaaes ved Forligelsescommissionen, men ingenlunde Attester, som til Brug under Mæglingen ere meddeelte af 3die Mand til formeentlig Fornærmelse for nogen af Parterne, cfr. Canc. Skr. af 10de October 1795, saa have de Indstævnte og selv vedgaaet, at de have udstedt den af Citanten fremlagte Gjenpart af meerbemeldte Attest til en af Laugets Interessenter, og der kan følgelig slet ikke blive Spørgsmaal om, hvorvidt Citanten paa en mod Anordningerne om Forligelsesvæsenet stridende Maade skulde være kommen i Besiddelse af samme, og Sagen som Følge deraf være qvalificeret til Afviisning.

Hvad nu Sagens Realitet angaaer, da have de Indstævnte i den ommeldte Attest bevidnet, at Citanten hverken er Opfinder af nogensomhelst Theemaskine eller kan gjøre noget Arbeide, der fortjener offentlig Roes, eller har Fortrinlighed fremfor det hans Laugsbrødre

forfærdige, samt at han ei vilde kunne producere nogen Attest fra Lauget, der betegnede ham med hine Egenskaber.

Men det skjønnes ikke, at der i denne Attest indeholdes noget, der kunde paadrage de Indstævnte Ansvar efter Injurielovene.

Det ligger nemlig i Sagens Natur, ligesom det og fremgaaer af Lovens Bestemmelser i 6—21, at det ikkun er den paa saadanne moralske eller politiske Egenskaber, der enten bør være fælles for alle Statens Borgere, eller dog for en vis Klasse af dem, grundede Agtelse, som er Gjenstand for Lovens Beskjermelse mod uforskyldte Angreb, hvorimod de Egenskaber og Talenter, ved hvilke et Individ i en eller anden Henseende formener at hæve sig over sine Jevnlige, men ved hvis Afsavn han dog ingenlunde vilde lide noget Skaar i den almindelige borgerlige Agtelse, gjerne kunde bestrides, uden at den Paagjeldende derved gjør sig skyldig i nogen Ærekrænkelse, forsaavidt slige personlige Egenskaber ellers ikke ved noget særegent Agtelsestegn fra Statens Side maatte være erkjendte og den Sigtede saaledes allerede være i Besiddelse af en speciel Æreret i denne Henseende.

Men i den omhandlede Attest negtes der kun Citanten en saadan Fortjenstlighed fremfor hans Jevnlige, ligesom det og er klart, at Citanten kunde nyde den borgerlige Agtelse i sit hele Omfang, skjøndt han ikke havde gjort nogen nye Opfindelse.

Vel mener Citanten, at de Indstævnte, skjøndt han ingensinde havde udgivet sig for at være Opfinder af nogen Theemaskine, men kun offentligen bekjendtgjort, at han som Prøve havde forfærdiget en af de i Handels- og Industrie-Tidenden omtalte russiske Theemaskiner eller Selvkogere, dog i deres Attest paa en indirecte Maade have beskyldt ham for at have udgivet sig som Opfinder, men dette kan saa meget mindre antages at have været de Indstævntes Mening, som deres Erklæring blot indeholder Besvarelse af et til dem gjort Spørgsmaal af tredie Mand, om Citanten var Opfinder af nogen Theemaskine, hvilket Spørgsmaal de, naar Citanten ikke var i dette Tilfælde, ei kunde besvare paa anden Maade end benegtende.

Ikke heller skjønnes det, at de Indstævnte have gaaet Citantens Ære for nær, forsaavidt deres Attest gaaer ud paa, at Citanten ei kunde gjøre noget Arbeide, der fortjente offentlig Roes; thi om denne Yttring end i og for sig kunde ansees for ærekrænkende, saa er der dog efter den Maade, hvorpaa Attesten er affattet, intet til Hinder for at forstaae samme i den Forbindelse, hvori de Indstævnte paastaae alene at have brugt den, nemlig med Hensyn til den paafølgende Periode: "fremfor det hans Laugsbrødre forfærdige"; og naar der ingen overveiende Grunde ere til at tillægge de Indstævnte nogen anden Mening med den omhandlede Yttring end den, de selv have angivet, maa denne tages til Følge.

Endelig vil det, naar den omhandlede Attest ikke kan antages at indeholde noget Fornærmeligt for Citanten, heller Intet relevere, om de Indstævnte, ved i meerbemeldte Attest at bevidne, at Citanten ei vilde kunne producere nogen Attest fra Lauget, der betegnede ham med de i samme ommeldte Egenskaber, maatte have attesteret noget, de ei kunde vide, efterdi det ligger i Sagens Natur, at en Handling, der ikke krænker Nogens Rettigheder, ei kan gjøres til Gjenstand for Domstolenes Paakjendelse, fordi den i en eller anden Henseende maatte indeholde noget Urigtigt.

Forsaavidt Citanten iøvrigt synes at have formeent, at han i alt Fald maatte være berettiget til at erholde den omtvistede Attest annuleret af den Grund, at de Indstævnte formeentligen have været incompetente til, i Egenskab af Laugets Oldermand og Bisiddere at udstede nogen Attest om hans Arbeidsdygtighed, da maa det herved bemærkes, at det, naar Attesten ingen Krænkelse af Citantens Ærerettigheder kan antages at indeholde, maa i nærværende Sag være ligegyldigt, hvad enten den er meddeelt i hiin Egenskab eller blot som Attestanternes private Formening, og at Sagen, saafremt man derimod aldeles abstraherer fra Attestens Indhold som formeentlig ærekrænkende og blot reducerer dens Qvæstion til en reen Competenstvist, i saa Fald burde været anlagt ved den Ret, hvorunder Laugstvistigheder henhøre.

Som Følge heraf og da forøvrigt den Omstændighed, at oftnævnte Attest er bleven benyttet af tredie Mand som Forsvarsvaaben i en mod ham af Citanten anlagt Injuriesag, ikke i og for sig kan godtgjøre, at de Indstævnte skulde have meddeelt Attesten i den Hensigt at krænke og skade Citanten, ville de Indstævnte for Citantens Tiltale blive at frifinde.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Da det af de Indstævnte den 30te April d. A. fremlagte Indlæg ikke er skrevet paa stemplet Papiir, vil der være at forelægge dem en passende Frist til at foranstalte samme omskreven; iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte, Kobbersmedmesterne Becker, Hans Petersen og Chr. Petersen, bør for Citanten, Kobbersmedmester J. Petersens Tiltale i denne Sag frie at være.

Processens Omkostninger ophæves.

De Indstævnte forelægges herved 8 Dages Frist til at foranstalte det af dem den 30te April d. A. fremlagte Indlæg afskrevet paa stemplet Papiir.

No. 73.

En Sag, hvorunder der blot søges Erstatning for en Udkastelsesforretning, men uden at Forretningen selv paaankes, kan ikke umiddelbar anlægges ved Overretten.

I Sagen:

Lieutenant Johan Adolph v. Rosenberg,

contra:

Major v. Schertiger.

(Afsagt den 3die September 1832.)

Da Citanten, Lieutenant Johan Adolph v. Rosenberg, under nærværende Sag paaanker en hos ham, efter Reqvisition af Indstævnte, Major v. Schertiger, den 2den August 1823 begyndte Udsættelsesforretning, saavelsom en derunder afsagt Kjendelse, hvorved bemeldte Forretning mod Citantens Protest er tillagt Fremme, men disse Retshandlinger forlængst have overstaaet fatalia appellationis, uden at de ved nogen Opreisning ere eller kunne ventes at ville vorde holdte i Kraft; vil Sagen i Overeensstemmelse med Indstævntes Paastand blive at afvise; thi vel har Citanten formeent, at det, naar han ikke paastaaer Kjendelsens Decret om Udsættelse hævet og sig gjenindsat i den under Sagen omhandlede Eiendoms Forpagtning, men ikkun søger Erstatning for det Tvangsmiddel, Reqvirenten formeentlig uberettiget har anvendt, ikke kan være nødvendigt, at nærværende Sag behandles som en Appellationssag; men denne Formening kan ikke billiges, eftersom Citanten, naar det ikke var hans Agt at undergive den paaankede Forretning og Kjendelse Overrettens Paadømmelse, men derimod at indtale sin formeentlige Ret til Erstatning uden Forbindelse med den Retshand-

lings Paaanke, hvorved den ham formeentligen tilføiede Skade var bevirket, burde have saggivet Indstævnte ved sit eget Værneting, Kronborg Districts Birkeret, ligesom det og er klart, at Sagen i saa Fald, forend den blev paastævnet til Retten, burde have været undergivet den anordnede Forligsmægling.

I Kost og Tæring vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte 12 Rbdlr. Sølv.

Da de af Citanten den 2den Januar, 14de Mai og 25de Juni d. A. i Sagen fremlagte Indlæg ikke ere skrevne paa stemplet Papiir, vil der være at forelægge ham en passende Frist til at foranstalte samme afskrevne paa anordnet Maade.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afviises. I Kost og Tæring betaler Citanten, Lieutenant Johan Adolph v. Rosenberg, til Indstævnte, Major v. Schertiger, 12 Rbdlr. Sølv.

Citanten forelægges herved 14 Dages Frist til at foranstalte de af ham den 2den Januar, 14de Mai og 25de Juni dette Aar fremlagte Indlæg afskrevne paa stemplet Papiir.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 74.

Et Fruentimmer, der søgte Reparation for et med Besvangrelse forbundet, men siden brudt Ægteskabsløfte,

men som tilforn havde ladet sig besvangre af samme Mandsperson uden noget for ham forbindende Løfte om Ægteskab, anseet uberettiget til at vinde Ægteskab, og som Følge deraf ligeledes til Reparation.

I Sagen:

Louise Sole,

contra:

Conditor Jøeg.

(Afsagt den 10de September 1832.)

Efter Hovedstævning af 12te November forrige Aar søger Citantinden, Louise Sole, under nærværende Sag Indstævnte, Conditor Jøeg, til at betale 216 Rbdlr. Sedler, hvormed hun formeentlig har forstrakt ham, tilligemed Renter af denne Sum fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen den 11te Januar forrige Aar indtil Betaling skeer, hvorhos hun ved Continuationsstævning af 10de Marts d. A. endvidere har saggivet Indstævnte til i Reparation for et brudt Ægteskabsløfte at betale 500 Rbdlr. Sølv med Renter fra Continuationsklagens Datum den 1ste samme Maaned, ligesom hun ogsaa har paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale saavel Hoved- som Continuationssøgsmaalets Omkostninger.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citantindens Tiltale og sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst hos hende.

Hvad nu først Hovedspørgsmaalet angaaer, saa er der imod Indstævntes Benægtelse af at skulde Citantinden uden den paastævnte Tiid eller nogensinde af hende at være bleven forlokket med Penge, intet Beviis for samme tilveiebragt, ligesom det heller ikke skjønnes, at der er opdaget nogen saadan Formodning for det anmeldte Kravs Rigtighed, at det paa Grund deraf efter Grundsætningerne i Lovens 1—14—6 kunde paalægges Indstævnte edeligen at fralægge sig samme, eftersom det eneste Vidne, hvis Udsagn bestyrker Citantindens Paastand, blot har kunnet afgive Forklaring om Udsigelser, der tilsammen ere benægte af Indstævnte, og desuden staaer medens dets Slægtskabsforhold til Citantinden som hendes Broder, efter Grundsætningerne i L. 1—13—16, ei kan ansees som et fuldgyldigt Vidne i nærværende Sag.

Betræffende dernæst det af Citantinden anlagte Continuationsspørgsmaal, da er det vel af Indstævnte vedgaaet, at han 2de Gange har beswangret hende, ligesom det og, skjøndt han har benægtet, at saadant er skeet under Ægteskabsløfte, er godtgjort, at han har begjert Citantinden til Ægte af hendes Forældre, og saaledes givet hende Løfte om Ægteskab; men ligesom Indstævnte, om det endog kunde antages, at noget saadant Løfte allerede var givet paa den Tid, han første Gang med hende fik sin Villie, dog efter Bestemmelserne i Frd. af 5te Marts 1734 §. 4 ikke paa Grund deraf kunde forpligtes til Ægteskab, eftersom han ikke

dengang havde endt sine fulde 25 Aar, saaledes kan Citantinden ei heller paa Grund af hendes senere Besvangrelse antages at have vundet nogen Ret til Ægteskab, uagtet Indstævnte dengang havde opnaaet Myndighedsalderen, naar hensees til, at hun ikke længere var i det Tilfælde, bemeldte Forordnings §. 8 forudsætter som Betingelse for det under Ægteskabsløfte besvangrede Fruentimmers Ret til at kunne paastaae Ægteskab, nemlig at være uberygtet.

Lovgiverens Hensigt med Bestemmelserne i Lovens 6—13—5 har nemlig aabenbar alene været, at ville beskjerme det uberygtede Fruentimmer, der lod sig forføre, mod de ulykkelige Følger et saadant Feiltrin kunde føre med sig, men ingenlunde at begunstige det letfærdige Fruentimmer.

Det er og saa langt fra, at et Fruentimmer, fordi hun gjentagne Gange var bleven besvangret af samme Mandfolk, kunde paa Grund af Lovens 6—13—5 vinde Ægteskab, at saadant ikke alene vilde være stridende mod Artiklens eget Indhold, ifølge hvilket hun tilforn maa have været uberygtet, men L. 6—13—3 endog viser, at Lovgivern paa Grund af den blotte Mistanke og Vanrygte om vedholdende usædelige Forbindelser har med Hensyn til den deraf flydende Forargelse fundet det passende, at anvende disciplinaire Forholdsregler mod de Paagjeldende, samt i Overtrædelsestilfælde at straffe dem.

Men den Forandring, der i førstnævnte Artikels Bestemmelser er skeet ved Frd. af 5te Marts 1734 bestaaer kun deri, at den, foruden Besvangrelsen endnu udfordrer et foregaaende Ægteskabsløfte som Vilkaar for Fruentimmerets Ret til at vinde Ægteskab, hvorimod Forordningens §. 8 ligesaa vel som L. 6—13—5 udtrykkelig fordrer, hvad der og fulgte af Forordningens Tendents, at indskrænke det besvangrede Fruentimmers Ret til at vinde Ægteskab inden snevrere Grændser, end den ældre Lovgivning hjemlede, at hun ikke maa være berygtet for noget Slags Letfærdighed, ligesom L. 6—13—3 ogsaa siden er bleven indskjerpet og nærmere bestemt ved Pl. 12te Juni 1827. Men naar Citantinden saaledes ikke kan antages at have havt nogen Ret til at fordre Ægteskab af Indstævnte, saa kan det heller ikke antages, at hun derved, at Indstævnte har indladt sig i Ægteskab med en anden Person, har lidt nogen Fornærmelse, der kunde berettige hende til at fordre Skadeserstatning.

Efter alt Foranførte vil Indstævnte blive at frifinde for Citantindens Tiltale.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Procurator Baadh, der efter Ordre har mødt for Citantinden under de 2de i Korsøer optagne Tingsvidner, bliver at tillægge 6 Rbdlr. Sølv i Salair, der ville være at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling under bemeldte Tingsvidner, saavelsom den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Conditor Iøeg, bør for Citantinden, Louise Soles Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

Procurator Baadh i Slagelse tillægges 6 Rbdlr. Sølv i Salair, der udredes af det Offentlige.

No. 75.

Spørgsmaal, hvorvidt et af en Embedsmand brugt Forhold kunde ansees som Gjenstand for Justitiens Paatale.

I Sagen:

Procurator Ring, som Actor,

contra:

Byfoged Thaulow af Kjerteminde.

(Afsagt den 11te September 1832.)

Under nærværende i første Instants ved Kjerteminde Bytingsret af Birkedommer Møller som Sættedommer behandlede og paakjendte Sag, tiltales Byfoged Thaulow i Kjerteminde

A. fordi han først efter gjentagen Paamindelse og kuns under Reservation af sin Ret til Erstatning har til

Stiftamtmanden indsendt 75 Rbdlr. 57 ß. Sedle og Tegn, som efter Tiltaltes aflagte Regnskab over hans Jurisdictions Politiekasses Indtægter og Udgifter vare medgaaede til Anskaffelse af Justits- og Politieprotocoller, samt til Contoirhold i Anledning af Politiets Anliggender, og som han i Regnskaberne havde ført bemeldte Kasse til Udgift, men som Stiftamtmanden og det Kongelige danske Cancellie, hvilke Autoriteter antage, at Tiltalte paa egen Bekostning burde anskaffe de til hans Embede hørende Protocoller og bestride Contoirholdet uden Udgift for Politiekassen, havde flere Gange forgjeves paalagt ham at tilbagebetale bemeldte Kasse;

B. fordi han, da en af Procurator C. H. Hansen, der var beordret til at tiltale ham, fordi han ikke havde tilbagebetalt bemeldte 75 Rbdlr. 57 ß. Sedler og Tegn, i den Anledning udtagen Stævning blev ham forkyndt, har paa denne Stævning, som ei siden blev forfulgt eller incamineret, men som blandt andet indeholdt, at han stævnedes til at lide Dom til Strafs Undgjeldelse for sit brugte Forhold, gjort den Paategning: "Procurator C. H. Hansens ovenanførte Yttring om Strafs Undgjeldelse skjenker jeg den dybeste Foragt."

Ved Hjemtingsdommen er Tiltalte kjendt ubetinget pligtig til den skete Tilbagebetaling af de ommeldte

75 Rbdlr. 57 ß. S. og T. og for sit Forhold med at have anmasset sig dette Beløb til sit eget private Brug, anseet med en Mulct af 50 Rbdlr. Sølv til Kjerteminde Byes Fattigkasse, hvorhos foranførte Paategning paa Stævningen er bleven mortificeret.

Med denne Dom har Tiltalte erklæret sig misfornøiet, hvorfor Sagen er bleven indanket her til Retten.

Hvad nu for det første angaaer Tiltaltes under Litr. A ommeldte Forhold, da skjønner Overretten ikke, at dette, i hvor uforsvarligt det end for Resten maatte være, kan medføre criminelt Ansvar.

Med Hensyn dernæst til den af Tiltalte paa den ei forfulgte Stævning gjorte og ovenfor under Litr. B anførte Paategning, da findes denne ikke at burde begrunde nogen selvstændig Justitssag, men snarere at maatte blot være Gjenstand for privat Forfølgning, i hvilken Henseende bemærkes, at Tiltalte i en Skrivelse af 12te October f. A. erklærede, at han kuns under Forudsætning af at Procurator C. H. Hansens Hensigt med Udladelsen: Strafs Undgjeldelse var at krænke Tiltalte, havde Grund til at værdige denne Udladelse den dybeste Foragt, og for det Tilfælde, at Hansen blot efter en anden Bedømmelse havde brugt hiin Udladelse, tilbagekalder sine Udtryk i Paategningen paa Stævningen, med hvilken Erklæring Procurator C. H. Hansen, efter hvad han tilkjendegav i en Declaration af 23de f. M., var tilfreds.

Ifølge det saaledes Anførte vil Tiltalte være a frifinde for Justitiens Tiltale i denne Sag, hvorh Actionens Omkostninger og blandt disse Actorernes Sa laier 10 Rbdlr. Sølv ved Underretten og 5 Rbdlr Sølv her ved Retten maa udredes af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants og den befa lede Sagførelse ved begge Retter har været lovlig.

Til den fremlagte Udskrift af Kjerteminde Kjøb stads Justitsprotocol er det befalede stemplede Papiir blevet forbrugt. Iøvrigt har der under Sagen ikke været Brug for stemplet Papiir.

Thi kjendes for Ret: Byfoged Thaulow bør for Justitiens Tiltale i denne Sag fri at være.

I Salair tillægges Procurator C. H. Hansen 10 Rbdlr. Sølv og Procurator Ring 5 Rbdlr. Sølv, hvilke Salarier saavelsom Actionens øvrige Omkostninger udredes af det Offentlige.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 29de November 1832.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Justitsraad Sporon tillægges i Salarium for Høiesteret 20 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

No. 76.

Det ved 6—6—8 begrundede Indicie-Beviis for Fostermord anseet uanvendeligt paa Grund af den Paagjeldendes Sindstilstand. Spørgsmaal, hvorvidt hun forøvrigt kunde være at ansee med Straf med Hensyn til, at hendes Forhold dog vidnede om, at hun havde foretaget sig noget ulovligt.

I Sagen:

Procurator Jensen, som Actor,

contra:

Arrestantinden Bodil Knudsdatter.

(Afsagt den 29de September 1832.)

Det er under nærværende i første Instants inden Kjøbenhavns Amts nordre Birketing paadømte Sag ved egen Tilstaaelse af Arrestantinden, Bodil Knudsdatter, i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder, beviist, at hun, efterat have om Natten født et udenfor Ægteskab avlet Barn, hvilket hun, da det ingen Lyd gav fra sig, antog for at være dødt, strax har nedgravet samme ved Hjelp af en i Kjøkkenet, hvori hun laae, staaende Spade, i hendes Huusbonds, Jørgen Hansens Hauge i Lidøe.

Vel kan det nu ikke ansees directe beviist, at Arrestantinden har ombragt bemeldte Barn, eftersom dette paa den Tid Gjerningen blev opdaget, befandtes at være overgaaet i saadan Grad af Forraadnelse, at der intet med Vished lod sig bestemme, om det ved Fødselen

havde havt Liv eller ikke; men da Arrestantinden, uagtet hun efter sin egen Forklaring maa antages at have været vidende om, at hun var svanger, ikke har aabenbaret denne sin Tilstand for Nogen, men meget mere paa Andres Spørgsmaal derom, negtet saadant at være Tilfældet, saa er hun dog i det i L. 6—6—8 omhandlede Tilfælde, at have omgaaet med sin Barnefødsel i Dølgsmaal og ikke at have brugt de ordentlige beskikkede Midler, som hende og Fosteret i saadan Tilstand kunne betjene; thi hvad angaaer, at Arrestantinden kort førend Fødselen har beklaget sig for sin Madmoder over Ildebefindende, da skjønnes heraf Intet at kunne udledes til Bestyrkelse for, at det ikke skulde have været hendes Agt at skjule sin forestaaende Fødsel, efterdi hun ved den ommeldte Leilighed aldeles Intet har yttret for sin Madmoder om, at hun var frugtsommelig, eller at hun ansaae sit Ildebefindende som Forbud paa en forestaaende Fødsel, hvortil hun dog maatte have fundet sig foranlediget, saafremt hun ikke havde villet lægge Skjul paa denne; og hendes Forhold, saafremt det derimod antages, at hun selv intet Begreb har havt om, at de Smerter hun følte vare Fødselsveer, maa blive aldeles indifferent i Henseende til det Spørgsmaal, om hun har villet fordølge Fødselen eller ikke.

Som Følge heraf maatte den forancitererte Artikel være anvendelig paa Arrestantinden, saafremt hun iøvrigt kunde antages at være ved sin Forstands fulde Brug.

Hvad nu dette Spørgsmaal angaaer, da er det vel oplyst, at Arrestantinden er af sløve Sjelekræfter og at hun i Almindelighed er bleven anseet som fjantet; men da de Oplysninger, der haves om Arrestantindens Sindstilstand paa den anden Side ikke give nogen Anledning til at antage, at hun aldeles skulde være berøvet Fornuftens og Frihedens Brug, saa kan hun dog ikke ansees for en saadan Person, hvis Handlinger maatte blive uden al Tilregnelighed.

Imidlertid skjønnes det dog ikke rettere end at den Svækkelse paa Sjelekræfterne, hvoraf Arrestantinden beviisligen har lidt, og den deraf nødvendigviis flydende Utydelighed i Henseende til hendes Forestillinger og Begreber, maa have til Følge, at den Præsumtion, som Lovens 6—6—8 har grundet paa Forbindelsen af de deri omhandlede Kjendsgjerninger, for at forsætlig Ombringelse af Fosteret skulde være forøvet, ikke i nærværende Tilfælde kan være tilstede i den Grad, som Lovstedet forudsætter, eftersom det ligger i Sagens Natur, at man ikke af slige sindssvage Menneskers Forhold og Handlinger med samme Sikkerhed kan slutte til skjulte Hensigter og Idrætter, som hvor der handles om Personer, der have tydelige og klare Forestillinger om, hvad de foretage sig.

Men skjøndt Arrestantinden ikke saaledes kan ansees overvunden, forsætligen at have ombragt sit Foster, saa findes det dog ikke, at hun kan undgaae Straf for hendes Forhold med at nedgrave Fosteret i

Jorden, uagtet hun, især da Fødselen foregik i Mørke, ingen Vished kunde have for at det var dødt, thi at Arrestantindens Forhold i denne Henseende skulde, som det Kongelige Sundheds-Collegium i dets Betænkning har yttret, være uvilkaarligt, skjønner Retten ikke at kunne antage; foruden at nemlig Handlingen selv kjendeligen bærer Præg af Hensigt og Plan, saa vidner i Særdeleshed den Omstændighed, at Arrestantinden siden har søgt at skjule Efterbyrden, om, at hun har været sig bevidst, at hun foretog sig noget Ulovligt, og at det har været hendes Agt at lægge Skjul paa Noget, som Andre ikke maatte vide.

Som Følge heraf vil Arrestantinden blive at ansee med en, efter Omstændighederne læmpet arbitrair Straf, der skjønnes at kunne fastsættes til et Aars Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus.

I Henseende til Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere, billiges, vil Underretsdommen være at stadfæste, ligesom Arrestantinden og vil være pligtig at betale Actor her for Retten, Procurator Jensen, Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 5 Rbdlr. Sølv.

Under Sagens Behandling i første Instants har intet ulovligt Ophold fundet Sted. Den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinden, Bodil Knudsdatter, bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i eet Aar.

I Henseende til Actionens-Omkostninger bør Birketingsdommen ved Magt at stande.

I Salarium til Actor her for Retten, Procurator Jensen, betaler Arrestantinden 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* *
*

Høiesterets-Dom, afsagt den 20de November 1832.

Bodil Knudsdatter bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være. Procurator Schæffer tillægges i Salarium for Høiesteret 10 Rbdlr. Sølv, hvilke tilligemed de ved Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom tilkjendte Salarier udredes af det Offentlige.

No. 77.

En Erkjendelse fra Indstævntes Side af, at være Citanten det paastævnte Beløb skyldig, anseet utilstrækkelig til at give Citanten Dom efter sin Paastand, paa Grund af, at det af Indstævntes Procedure var aabenbart, at hiin Ytring fra hans Side var grundet i en Feiltagelse.

I Sagen:

Kjøbmand C. E. Knudsen,

contra:

Kjøbmand Carl Jacob Kull.

(Afsagt den 1ste October 1832.)

Da Citanten, Kjøbmand C. E. Knudsen, efterat Indstævnte, Kjøbmand Carl Jacob Kull, under 20de August sidstleden havde fremlagt Indlæg i nærværende Sag, hvori han har fremsat forskjellige Erindringer imod den af Citanten til Styrke for Søgsmaalet fremlagte Contocourant med Bilage, har, næst at fremsætte et Forligstilbud, som dog ikke af Indstævnte er antaget, indskrænket sig til at paastaae Dom i Henhold til den af Indstævnte i hans sidste Indlæg nedlagte Paastand, dog saaledes, at Processens Omkostninger tillægges ham, og der saaledes fra hans Side efter hiint Indlægs Fremlæggelse ikke er fremkommet noget, som kunde gjøre et Tilsvar fra Indstævntes Side nødvendigt, saa vil den af Sidstnævnte Sagens sidste Tægtedag begjerte Anstand af 8 Dage for at svare i Sagen, ikke være at bevilge, hvorimod denne bliver at paakjende i sin nærværende Stand.

Med Hensyn til Søgsmaalets Gjenstand, der angaaer et Regningsbeløb af Hamb. Bc. Mk. 715 — 12 ß., Citanten formener at komme tilgode hos Indstævnte og hvilket udkommer naar man efter Citantens Bilag No. 5 til den af ham fremlagte Contocourants Saldo, Bc. Mk. 727 — 10 ß., føier Tolden af 62 Potter Arrak med Bc. Mk. 12 — 5 ß. og fra det samlede Beløb igjen drager Tolden af 481 Pd. Kaffe med Mk. 24 — 3 ß., har Indstævnte i Indlæg af 20de August sidstleden vel fremsat Indsigelser forsaavidt enkelte

Poster betræffer, hvis Resultat er, at Citanten formeentligen har belastet ham med 26 Rbdlr. 8 ß. og Hamb. Bc. Mk. 21 — 15 ß. formeget og derimod crediteret ham 29 Rbdlr. 1 Mk. 6 ß. for lidet, men derhos yttret, at han efter Afdrag af disse Summer vil blive Citanten Bc. Mk. 715 — 12 ß. skyldig, mod hvis Betaling han har paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale, samt sig hos ham tillagt Processens Omkostninger.

Ihvorvel nu det Beløb, Indstævnte saaledes vedgaaer at være Citanten skyldig, netop er det af denne paastævnte, skjønnes det dog ikke, at der paa Grund af hiin Anførsel i Indstævntes Indlæg kan være at give Citanten Dom efter hans Paastand, eftersom det, naar man henseer til den af Indstævnte brugte Procedure, er aldeles aabenbart, at der ligger en Feilregning eller Feilskrivning fra hans Side til Grund, forsaavidt han i Indlægget har opgivet det Beløb, som han formeente retteligen at blive Citanten skyldig, lige med det, der af Sidstnævnte er paastævnet, ligesom den Form, hvori Paastanden er nedlagt fra hans Side ogsaa nocksom giver tilkjende, at han ikke paa anden Maade end den i det Foregaaende i Indlægget nævnte, nemlig efter Afdrag af de af ham udsatte Summer, samtykker i til Citanten at udrede det af denne paastævnte Beløb.

Som Følge heraf ville de af Indstævnte fremsatte Indsigelser blive at tage under Paakjendelse med Undtagelse af den, som angaaer de af Citanten for Told af 62 Potter Arrak debiterede Mk. Hamb. Bc. 12 — 5 ß.,

med Hensyn til hvilke Sagen bliver at afvise; da der forsaavidt ikke har været prøvet Forlig mellem Parterne.

Da Citanten, der i sit tidligere fremlagte Indlæg har erkjendt at være Indstævnte for modtagne Varer et lidet Beløb skyldig, som han har indrømmet uden Contrastævning maatte komme til Liqvidation i den paastævnte Sum, naar Indstævnte i denne Henseende opgav sit Tilgodehavende og det befandtes billigt, intet har fremført under Sagen i Anledning af hine Indsigelser, skjøndt de samtlige findes at være af den Beskaffenhed, at Citanten, forsaavidt han ikke vilde ansees at være enig i at de toges til Følge, udtrykkeligen maatte erklære sig over samme, og han til at undlade dette ikke kan antages at have havt Grund i den Omstændighed, at Indstævnte, som foranført, urigtigen havde opgivet sin Skyld til Citanten lige med det af denne paastævnte Beløb, eftersom han af selve Indlægget maatte see, at saadant var grundet i en Feiltagelse, saa ville de af Indstævnte udsatte Summer blive at afdrage i det af Citanten paastævnte Beløb, hvis Overskydende Indstævnte ene vil blive at tilpligte at udrede med Renter, 4 pCt., deraf fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen den 21de Juni sidstleden, indtil Betaling skeer, hvorimod Processens Omkostninger mellem Parterne blive at ophæve.

Da den af Citanten fremlagte Contocourant ikke findes afskrevet paa behørigt stemplet Papiir, vil han ved Dommen være at forelægge en passende Frist, inden

hvilken han har at besørge en saadan Afskrivning; forøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir været rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Forsaavidt de af Citanten, Kjøbmand C. E. Knudsen, for Told af 62 Potter Arrak, Indstævnte, Kjøbmand Carl Jacob Kull, under nærværende Sag affordrede Hamb. Bc. Mk. 12 — 5 ß. angaaer, afvises Sagen; forøvrigt bør Indstævnte, efter Afdrag af Hamb. Bc. Mk. 21 — 15 ß. samt 55 Rbdlr. 1 Mk. 14 ß. Sedler og Tegn, til Citanten betale Hamb. Bc. Mk. 715 — 12 ß. med Renter, 4 pCt., af det Overskydende fra Datum af Klagen til Forligelsescommissionen den 21de Juni sidstleden indtil Betaling skeer, men forøvrigt for hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

Citanten bør inden 8 Dage fra denne Doms Afsigelse besørge den af ham fremlagte Contocourant afskrevet paa behørigt stemplet Papiir samt Afskriften vedheftet Originalen.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 78.

Naar en Fæster, efter eengang i Medfør af Frd. 8de Juni 1787 at være udsat af sin Gaard, egenmægtigen igjen sætter sig i Besiddelse af samme under Sagens Drift,

behøver den Fogedforretning, hvorved han atter udsættes, ikke at forfølges.

I Sagen:

Gaardmand gamle Niels Pedersen af Lundbye,

contra:

Grosserer Arboes Enke.

(Afsagt den 8de October 1832.)

Citanten, Gaardmand gamle Niels Pedersen af Lundbye, paaanker under nærværende Sag ved Stævning af 14de Juli sidstleden en under 7de næstforhen foretagen Fogedforretning, hvorved han ifølge Requisition af Indstævnte, Grosserer Arboes Enke, er udsat af Besiddelsen af den ham under 10de November 1819 tilskiøde Gaard i Lundbye, til Underkjendelse, Tilsidesættelse, samt at vorde kjendt uefterrettelig at være, hvorhos han paastaaer Indstævnte tilpligtet under en daglig Mulct igjen at indsætte ham i Gaardens Besiddelse, samt for den foretagne Udkastelse at betale ham en Erstatning af 1000 Rbdlr. Sølv foruden dette Sagsmaals Omkostninger. Endvidere har han paa lige Maade ved Stævning af 30te næstefter paaanket en senere Fogedforretning, der er afholdt den 23de og 24de samme Maaned, hvorved han, som den 18de næstforhen uden Tilladelse igjen var indflyttet i Gaarden, paany er udsat af samme.

At nu denne Paaanke, saaledes som Indstævnte har yttret, uretteligen er instituert, samt at Sagen

besaarsag egner sig til at afvises her fra Retten, maa antages ligefrem at følge af Bestemmelserne i Forordningen 8de Juni 1787 §. 12, sammenholdt med Lovens 1—21—20, hvorefter det ikke kan ansees Tvivl underkastet, at den Forfølgning, som af Indstævnte er institueret for at erholde Forretningen ved Dom stadfæstet, retteligen af Indstævnte er sat i Forbindelse med den Sag, som ved Underretten er anlagt imod Citanten til Forbrydelse af hans Fæste m. v.; thi at den citerede §. i Frd. af 8de Juni 1787 skulde forudsætte, at der forinden Udkastelsen lovligen kan foretages, skulde være overgaaet vedkommende Fæster Dom i det mindste ved Underretten, til at fravige Gaarden, kan ingenlunde gives Medhold, da Udtrykket i bemeldte §.: "førend endelig Dom er falden", hvilket Indstævnte i denne Henseende har paaberaabt sig, alene antyder, at Udsættelsen er et anticiperet Tvangsmiddel, hvorfor det og er foreskrevet, at samme paa lovbefalet Maade skal forfølges.

At Underdommeren derved kommer til at sentere over den af ham selv foretagne Forretnings materielle Lovlighed, indeholder ikke heller noget Anomalisk, da det flyder af Forretningens Natur, som et anticiperet Tvangsmiddel, at den ikkun er foretaget betingelsesviis, nemlig under Forudsætning af, at det senere for vedkommende Dommer godtgjøres, at Fæsteren har forbrudt sin Ret til at vedblive sit Fæste, ligesom saadant ogsaa er aldeles overeensstemmende med hvad der er foreskrevet

i Henseende til Arrestforretninger, med hvilke den her omhandlede Art af Forretninger efter sin Natur nærmest maa sættes i Klasse.

Da det som Følge heraf ikke kan antages, at den først paaankede Udsættelsesforretning er suspenderet ved den af Citanten foretagne Appel af samme, saa er det en Selvfølge, at Citanten ikke paa Grund af Appellen kan være berettiget til igjen egenmægtigen at sætte sig i Besiddelse af Gaarden, og da den senere paaankede Forretning, hvorved han, efterat dette var skeet, paany er udsat af Gaarden, saaledes ikke kan betragtes som en selvstændig Act, i det samme ikkun er foretaget for at overholde det af Fogden tidligere givne Dekret, i hvis Følge Citanten er udsat af Gaarden, saa er det en Selvfølge, at samme ikke behøvede særskilt at forfølges, og Mangelen af saadan Forfølgning vil derfor ikke heller kunne afgive nogen Grund til at betragte Forretningen som formaliter ugyldig, og til som saadan at annullere den.

Vel har Citanten tillige paaberaabt sig, at han skal have havt Indstævntes Samtykke til igjen at indflytte i Gaarden, og at Virkningen af den tidligere Forretning eo ipso skulde være tilintetgjort, men til at antage dette er aldeles ingen Grund, eftersom den af Citanten i denne Henseende paaberaabte Omstændighed, at Indstævnte, uagtet at være underrettet om hans Forsæt, igjen at ville tage Gaarden i Besiddelse, ikke har modsat sig dettes Udførelse, maae ansees uden Indflydelse, da

Indstævnte dog ikke derved kan ansees at have renunceret paa den Ret, som den stedfundne Udsættelse gav hende, eller at have afskaaret sig Adgang til paany at tvinge Citanten til at fravige Gaarden, saafremt han fuldbyrdede den af ham tilkjendegivne Beslutning.

Indstævntes Paastand findes saaledes at maatte tages til Følge, og vil Citanten overeensstemmende hermed blive at tilpligte til Indstævnte at udrede Kost og Tæring her for Retten, der bestemmes til 10 Rbdlr. rede Sølv.

Da det af Citanten den 30te Juli sidstleden fremlagte Indlæg ikke er skrevet paa stemplet Papiir, men alene forsynet med et Omslag af saadant, vil han blive at paalægge inden en passende Frist at besørge samme afskrevet paa saadant Papiir, samt Afskriften vedheftet Originalen; forøvrigt er det til Sagen hørende stemplede Papiir rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

I Kost og Tæring til Indstævnte, Grosserer Arboes Enke, udreder Citanten, Gaarmand gamle Niels Pedersen af Sundbye, 10 Rbdlr. Sølv. Saa bør han og inden 8 Dage efter denne Doms Afsigelse besørge det af ham den 30te Juli sidstleden fremlagte Indlæg afskrevet paa stemplet Papiir samt Afskriften vedheftet Originalen.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 79.

En Fordrings Liqviditet beroer i Lovgivningen om Contrasogsmaals Værneting ikke paa, om den erkjendes eller modsiges under Proceduren, men paa dens egen Beskaffenhed. Kjøbmænd maa, efter Handelscontume, mellem dem indbyrdes være berettigede til at beregne sig Renter af deres Forskud, indtil Dækning finder Sted. Naar Consignatarius til Sikkerhed for det af ham paa Varene gjorte Forskud har betinget sig Connossement, Factura og Ordre til Assurance, maa han, i Tilfælde af Varenes Forliis, være berettiget til, selv at indkræve Erstatningen hos Assurandeurerne, men han maa da og, naar disse vægre sig ved Assurancens Betaling, være uberettiget til at fordre det af ham gjorte Forskud refunderet af Vareafsenderen, med mindre han beviser, at de Indsigelser, der gjøres fra Assurandeurernes Side, ikke have deres Grund i nogen af ham begaaet Forseelse, hvoraf Ansvar kunde opstaae for ham selv.

I Sagen:

Handelshuset Thomas Hall & Søn i Hull,

contra:

Agent Suhr i Nyborg.

(Afsagt den 15de October 1832.)

Ved Stævning af 6te Mai forrige Aar paaanker Hovedcitanterne, Handelshuset Thomas Hall & Søn i Hull, en inden Nyborg Byting under 18de April næstforhen afsagt Dom i en Sag mellem Hovedcitan-

terne paa den ene, og Contracitanten, Agent Suhr i Nyborg, paa den anden Side, betræffende saavel Sidstnævntes Forpligtelse til efter Contocourant at betale Hovedcitanterne i Kapital og Renter £ 646 — 4 — 11, med 5,964 Rbdlr. 32 ß. rede Sølv, tilligemed videre paaløbende Renter fra Contocourantens Dato den 21de Februar 1829 indtil Betaling skeer, som Hovedcitanternes Forpligtelse til at tilsvare Contracitanten 6,233 Rbdlr. 6 ß. rede Sølv tilligemed Renter deraf, 6 pCt., fra Dato af Contraklagen til Forligelsescommissionen den 28de Juli 1830 indtil Betaling skeer.

Denne Dom, hvorved Contracitanten er tilpligtet at betale Hovedcitanterne £ 646 — 4 — 11 med 5,964 Rbdlr. 32 ß. rede Sølv, med Renter deraf fra den 21de Februar 1829 indtil Betaling skeer, efter den i den fremlagte Contocourant af samme Dato antagne Rentefod, dog at i dette Beløb afgaae £ 530 eller 4,950 Rbdlr. rede Sølv med Renter efter samme Rentefod, fra den 3die Marts 1826 indtil Betaling skeer, og Contracitanten, saavelsom Procurator Saxtorph, for Sagens utilbørlige Ophold, hver for sig er tilfunden en Mulct af 10 Rbdlr. Sølv til Nyborg Kjøbstads Fattigkasse, men Processens Omkostninger ophævede, have Hovedcitanterne paastaaet, forsaavidt Hovedsøgsmaalet angaaer, stadfæstet, men derimod i Henseende til Contrasøgsmaalet enten kjendt uefterrettelig at være eller underkjendt og derhen forandret, at Hovedcitanterne i ethvert Tilfælde uden al Afkortning vorder tilkjende

hele Hovedsøgsmaalets Gjenstand. Saa have de og paastaaet, at den Contracitanten for Sagens Forhaling idømte Mulct vorder skjerpet efter Rettens Skjøn, samt at Contracitanten tilpligtes at betale dem Processens Omkostninger skadesløst for begge Retter.

Derimod har Contracitanten paastaaet, at Underretsdommen deels stadfæstes, deels underkjendes og derhen forandres, at han frifindes for Hovedcitanternes Tiltale, og at disse derimod tilpligtes at betale ham 1,544 Rbdlr. 3 Mk. 2 ß. rede Sølv med Renter deraf, 6 pCt., fra den 28de Juli 1830 indtil Betaling skeer, samt Hoved- og Contrasøgsmaalets Omkostninger skadesløst.

Endelig have saavel Contracitanten, som Procurator Sartorph, hvilken Sidste har paaanket Underretsdommen for sit Vedkommende, nedlagt Paastand om, at vorde frifundne for de dem idømte Mulcter.

Hvad nu først den Deel af Hovedcitanternes Paastand angaaer, der gaaer ud paa, at Underretsdommen, forsaavidt Contrasøgsmaalet betræffer, burde kjendes uefterrettelig, da er denne grundet derpaa, at dette Søgsmaal formeentlig i første Instants burde efter Hovedcitanternes derom nedlagte Paastand have været afviist deels som illiqvid, deels som Hovedsøgsmaalet uvedkommende.

Vel kan nu Contracitantens Formening, at hans Fordring paa Hovedcitanterne, der er grundet paa disses formeentlige Forpligtelse til at tilsvare Assurance-

Erstatningen for en med Skibet "de fer Brodre" fra Nyborg til Hull affendt, men siden tilligemed Skibet i Nordsøen forliist Ladning af Byg, Ærter og Smør, maatte ansees som liqvid paa Grund af Hovedcitanternes Skrivelse af 19de December 1825, ikke billiges, efterdi denne Skrivelse blot indeholder Underretning om, at Hovedcitanterne havde udført Contracitantens Ordre i Skrivelse af 27de November næstforhen om at lade tegne Assurance paa bemeldte Ladning, men derimod ikke nogen Erkjendelse af, at de i paakommende Ulykkestilfælde vilde indestaae for Assurancens Betaling; men da Hovedsøgsmaalet paa den anden Side heller ikke er grundet i Haandskrift, og følgelig efter L. 5—14—6 ligeledes maa ansees som illiqvid, saa kan det dog efter Lovens Grundsætninger om forum reconventionis ikke være Contracitanten formeent, at faae sine formeentlige Contrapretensioner paadømte i Forbindelse med Hovedsøgsmaalet; thi vel have Hovedcitanterne herved bemærket, at Contracitanten ikke under nærværende Sag har fremsat nogen Indsigelse mod Hovedprætensionerne og at disse som Følge deraf maae ansees som liqvide, men foruden at Contracitanten dog har gjort Indsigelse mod den fremlagte Contocourant, forsaavidt den deri indeholdte Renteberegning angaaer, i Følge hvilke han har formeent, at der maatte bortfalde 1,275 Rbdlr. 4 Mk. 12 ß. rede Sølv af Hovedfordringen, saa beroer en Fordrings Liqviditet i Lovgivningen om Contrasøgsmaalets Værneting heller ikke paa, om den erkjendes eller

modsiges i Forbindelse med Contrapretensionernes Fremsættelse, men paa den Beskaffenhed den havde, forinden disse fremkom.

Det kan ikke heller negtes, at der er en saadan Forbindelse mellem Hoved- og Contrapretensionerne, at Contracitanten, selv om de ikke kunde ansees for indbyrdes liqvide, maatte paa Grund af L. 1—2—23 være berettiget til at erholde dem begge paakjendte under eet, efterdi den samme Expedition, der maa antages at ligge til Grund for Hovedsøgsmaalet, ogsaa har foranlediget Contrasøgsmaalet.

Det er nemlig i Anledning af Hovedcitanternes Tilbud i Skrivelse af 4de November 1825, at de, saafremt Contracitanten maatte sende dem nogle Consignationer af Byg, medens Havnene vare aabne, da vilde acceptere for halvt Facturabeløb, imod at erholde Connossement, Factura og Ordre til Assurance, at Contracitanten har afsendt den ommeldte Ladning med Skibet "de sex Brødre", samt givet dem Ordre til at lade samme forsikkre; men da nu de Forskud, hvilke Hovedcitanterne paa Vilkaar at erholde saadan Ordre, have avanceret Contracitanten paa den ommeldte Ladning, ere indbefattede under den Saldo, der ligger til Grund for Hovedsøgsmaalet, saa er det aabenbart, at Contrasøgsmaalet, der gaaer ud paa, at Hovedcitanterne bør tilsvare bemeldte Ladnings Forsikkringssum, staaer i Forbindelse med hiint, efterdi Hovedcitanterne, saafremt en saadan Forpligtelse maatte paaligge dem, i saa Fald ikke

kunde være berettigede til at fordre Betaling för de paa den forsikkrede Ladning gjorte Forskud, uden forsaavidt disse maatte have udgjort mere end hvad de af førnævnte Grund havde at tilsvare.

Betræffende Sagens Realitet, hvilken efter det Foranførte saavel i Henseende til Hoved- som Contrasøgsmaalet her ved Overretten vil blive at tage under Paakjendelse, da har Contracitanten imod Hovedsøgsmaalet fremsat den Erindring, at der formeentlig i det under samme paastævnte Beløb burde afgaae den af Hovedcitanterne i den fremlagte Contocourant i Rente og Rentes Rente beregnede Sum £ 138 — 12 — 11 eller 1,275 Rbdlr. 4 Mk. 12 ß. r. S., støttende denne Formening derpaa, at der ikke imellem ham og Hovedcitanterne er passeret nogen Overeenskomst, hvorefter de kunde være berettigede til at beregne sig Rente og Rentes Rente, og at der ei heller efter Fordringens Natur og Beskaffenhed kan tilkomme dem en saadan Ret.

Men foruden at Contracitanten, da den ommeldte Renteberegning ligesaavel er fulgt i Henseende til Creditss som Debetsposterne, naturligviis ikke kunde fordre, at de Renter, der vare beregnede ham til Last, skulde bortfalde, uden at det samme og maatte blive Tilfældet med dem, der vare beregnede ham tilgode, samt at Contracitanten, uagtet den samme Beregningsmaade er fulgt i de ham tidligere tilstillede Contocouranter, in specie i den, der fulgte med Hovedcitanternes Skrivelse af 1ste Februar 1828, ved ikke at fremføre nogen

Indsigelse herimod stiltiende har givet Hovedcitanterne Anledning til at antage, at han deri var enig, saa maa det og ved det af Hovedcitanterne fremlagte Responsum fra Grosserer-Societetet her i Staden ansees godtgjort, at den af Hovedcitanterne brugte Beregning er overeensstemmende med Handelscoutume, idet nemlig bemeldte Responsum gaaer ud paa, at der er Skik og Brug imellem Kjøbmænd, at beregne sig Renter af deres Forskud indtil Dækning finder Sted; og der i den fremlagte Contocourant ikke er beregnet Rente af Renten uden forsaavidt denne sidste efter Ballance af Credit og Debet er indbefattet under den Saldo, som fra det ene Aar er overført i det paafølgende Aars Contocourant, og altsaa virkelig udgjorde en Deel af det Forskud, hvori den ene af Parterne ved Aarets Slutning stod for den Anden.

Vel har Contracitanten bemærket, at Hovedcitanterne som Skibsmæglere ikke kunde sættes ved Siden af Kjøbmænd, og at, som Følge heraf, hvad der maatte være Coutume mellem Kjøbmænd ei skulde kunne anvendes paa dem, men denne Bemærkning vil Intet releivere, da det er oplyst, at Hovedcitanterne tillige drive Handelsforretninger og det naturligviis er i sidstnævnte Egenskab at de have forfattet den fremlagte Contocourant, og hvad angaaer, at den paaberaabte Handelscoutume i alt Fald ikkun kunde udstrækkes til et Mellemværende for et løbende Aar, da kan heraf saa meget mindre udledes noget til Fordeel for Contracitantens Paastand,

som denne Indsigelse ikke alene er i Strid med fornævnte af Grosserer-Societetet afgivne Responsum, i Følge hvilket Renter beregnes af Forskud indtil Dækning finder Sted, men denne desuden er upassende i nærværende Tilfælde, hvor den af Hovedcitanterne fremlagte Contocourant er afsluttet i aarviis, siden det foregaaende Aars Saldo naturligviis maa udgjøre en Deel af det løbende Aars Mellemværende.

Efter det Foranførte vil Contracitantens Paastand om, at det omhandlede Rentebeløb burde udgaae af Hovedsøgsmaalet, ikke kunne gives Medhold.

Hvad dernæst Contrasøgsmaalet angaaer, da har Contracitanten vel i første Instants under det af ham anlagte Continuations-Contrasøgsmaal paaberaabt sig, at den i Skibet "de fer Brødre" fra Nyborg til Hull oversendte Ladning var ordineret af Hovedcitanterne, og at den, som Følge deraf, maatte antages at være gaaet over Søen for deres egen Regning; men ligesom det er klart, at den af Contracitanten herpaa grundede Paastand, at Hovedcitanterne i alt Fald burde tilsvare ham bemeldte Ladnings Facturapriis, ikke kunde forenes med det, hvorpaa hans Contrasøgsmaal først gik ud, eftersom Hovedcitanterne, naar Ladningen var oversendt for deres Regning, da ikke kunde være pligtige til at creditere Contracitanten den Sum, hvortil bemeldte Ladning var assureret, hvilken derimod i saa Fald maatte tilkomme Hovedcitanterne selv, saaledes maa Contracitanten og ved ikke her ved Retten at insistere

Aa 2

den af ham under bemeldte Continuations-Contrasøgsmaal nedlagte Paastand, antages at have frafaldet samme.

Det bliver følgelig ikkun at paakjende, hvorvidt Hovedcitanterne kunne ansees pligtige at tilsvare Contracitanten den omhandlede Ladnings Assurancesum £ 550 tilligemed de af ham paastaaede Renter, 6 pCt., fra den 11te Juni 1826 til Contraklagens Dato, den 28de Juli 1830, £ 136 — 4 — 4 tilsammen £ 686 — 4 — 4, hvilke Contracitanten har paastaaet sig tilkjendt med 6,233 Rbdlr. 6 ß. rede Sølv.

Hvad nu dette Spørgsmaal angaaer, da har Contracitanten til Styrke for sin Formening anført, at Hovedcitanterne ingensinde have legitimeret, at de virkelig have udført den dem givne Ordre til at lade tegne Assurance paa den oversendte Ladning, saalidet som de have underrettet ham om, hvor saadan Assurance var tegnet, saa at han hverken har kunnet henvende sig til eller kræve vedkommende Assurandeurer, mod hvem han i alt Fald ikke nu, efter saa lang Tids Forløb, vilde kunne gjøre sin Ret gjeldende ved Søgsmaal.

Men at Hovedcitanterne have udført Contracitantens Ordre om at besørge fornævnte Assurance, maa ansees tilstrækkeligt beviist ved den af dem fremlagte, af den danske Consul i Hull verificerede Gjenpart af en af St. Patrichs Assurance-Compagnie i Irland under 10de December 1825 udstedt Police, i Forbindelse med de Forklaringer, der i saa Henseende ere afgivne af de

2de af Hovedcitanterne førte Vidner; og om det end kunde antages, at Hovedcitanterne, der i Skrivelse af 19de samme Maaned have underrettet Contracitanten om, at de havde ladet den med Skibet "de fex Brødre" oversendte Ladning forsikkre for 550 Pund Sterling, ikke senere maatte have meddeelt ham nogen Underretning om, hvor saadan Assurance var tegnet, i hvilken Henseende det dog maa bemærkes, at Contracitanten efter den Paategning, der findes paa Hovedcitanternes Skrivelse af 1ste Februar 1828, ikke vel kunde være uvidende om, at saadant var skeet ved det ovennævnte Assurance-Compagnie, saa skjønnes det dog ikke, at der heraf kunde udledes nogen Forpligtelse for dem til at tilsvare den Sum, hvortil bemeldte Ladning var forsikkret; thi foruden at det ikke sees, at Contracitanten, uagtet han i flere Skrivelser har anmodet Hovedcitanterne om, at indkræve eller i fornødent Fald ved lovlige Midler indtale hans Ret til Erstatning af Assurandeurerne, nogensinde har forlangt sig underrettet om, hvo disse vare, saa maatte det i alt Fald, saafremt den ommeldte Forpligtelse for Tiden skulde antages at paaligge Hovedcitanterne, være oplyst, at disse, ved at efterlade at underrette Contracitanten om hos hvem Assurancen var tegnet, havde foraarsaget, at Contracitanten havde fortabt sin Ret til Assurandeurerne ved ikke betimeligen at kunne affkræve disse den ham formeentligen tilkommende Erstatning; men at saadant skulde være Tilfældet kan saa meget mindre antages, som Hovedcitanterne,

hvem Assurance-Policen skulde tjene til Sikkerhed for de Forskud, de havde gjort paa den udsendte Ladning, maatte være berettigede til selv at indkræve fornævnte Erstatning, ligesom den mellem Parterne førte Correspondence og, som foran bemærket, viser, at Contracitanten har overladt til Hovedcitanterne at gjøre hans Ret mod Assurandeurerne gjeldende, samt at paasee hans Tarv i saa Henseende.

Vel har Contracitanten formeent, at Hovedcitanterne skulde have forspildt hans Ret ved ikke at anlægge Sag eller bruge lovlige Midler mod Assurandeurerne, men ligesom det efter Contracitantens under Sagen fremlagte Skrivelser til Hovedcitanterne maa antages, at han ikke har misbilliget disses Forhold med at træde i Underhandlinger med Assurandeurerne for at formaae dem til mindeligen at afgjøre Sagen, saaledes maa det og ved den af Hovedcitanterne fremlagte beedigede Attest fra Advocat James Robinson i Forbindelse med de forannævnte Vidneforklaringer ansees godtgjort, at Hovedcitanterne, efterat Contracitanten i Skrivelse af 14de Novbr. 1827 havde foreskrevet en peremtorisk Frist, efter hvis Udløb Hovedcitanterne, saafremt Assurandeurerne ei forinden havde afgjort Erstatningen, havde at gaae frem imod dem efter Loven, have saggivet disse til Assurancens Betaling, men at denne Sag endnu henstaaer upaadømt. Skulde Hovedcitanterne derfor nu for Tiden kunne ansees pligtige at erstatte Contracitanten den omhandlede Ladnings Forsikkringssum, maatte Grunden

hertil føget deri, at der allerede var begaaet saadan Forsømmelse fra Hovedcitanternes Side i at forfølge hans Ret mod vedkommende Assurandeurer, der nødvendigviis maatte drage Fortabelsen af hans Ret imod disse til Følge, men at saadant skulde være Tilfældet, er ikke imod Hovedcitanternes Benægtelse beviist.

Naar Contracitanten fremdeles med Hensyn til den i Gjenpart fremlagte Police har bemærket, at Hovedcitanterne have ladet tegne Assurance paa meerbemeldte Ladning i deres eget Navn, og at der saaledes efter denne Police slet ikke vilde tilkomme ham nogen Ret mod Assurandeurerne, maa det herved erindres, at ligesom den Maade, hvorpaa Assurancen er tegnet, maa antages at være foranlediget derved, at Hovedcitanterne, for det Tilfælde at noget Ulykkestilfælde maatte tilstøde Ladningen, vilde have Sikkerhed i Policen for de Forskud, som de havde gjort paa samme, saaledes lyder Policen heller ikke blot paa Hovedcitanternes eget, men ogsaa paa enhver Andens eller Andres Navn, hvem det maatte vedkomme, saa at Contracitanten følgelig for at erhverve Krav paa Assurandeurerne blot havde at oplyse, at den forliiste Ladning tilhørte ham.

Hvad endelig angaaer, at Hovedcitanterne i den Status, der er vedføiet den ved deres Skrivelse til Contracitanten af 1ste Februar 1828 ham tilstillede Contocourant for 1827, have blandt flere med Blyant betegnede Creditposter anført Assurancen de sex Brødre, og saaledes formeentlig selv erkjendt, at de vare pligtige at

tilsvare denne, da kan vel den af Hovedcitanterne fremførte Erindring, at saavel den ommeldte, som de øvrige ligeledes med Blyant betegnede Creditsposter alene skulde være anførte af en af deres Contoirbetjente for at give Contracitanten én Oversigt af den omtrentlige Status til den Dag, da Brevet blev skrevet, men at den derimod ikke er indført med deres Vidende og Samtykke, ikke antages at forholde sig rigtig, efterdi det ei alene i Brevet selv udtrykkelig siges, at de dermed fremsendte Contocourant over Mellemværende indtil den 31te December 1827 og omtrentlig Status til Dato, men det desuden af den Passus i Brevet, hvori Saldoen, efter Fradrag af hele Netto-Beløbet af de til Hovedcitanterne consignerede Varer, angives at andrage circa 840 Pund Sterling, hvilket netop stemmer med den ommeldte Status, naar de med Blyant noterede Creditsposter medregnes, er aabenbart at dens hele Indhold har været Hovedcitanterne bekjendt og af dem er blevet vedtaget; men paa den anden Side kan der dog, især naar hensees til, at der ved den paaberaabte Anførsel "Assurance de ser Brødre", ikke er angivet nogen Sum, som paa Grund deraf kunde blive Contracitanten at creditere, ikke deraf udledes videre, end at Hovedcitanterne derved have villet tilkjendegive, at denne Assurance i sin Tid, naar den indkom, vilde være at creditere Contracitanten i Mellemværende, men ingenlunde at de ansaae sig pligtige til selv at tilsvare samme.

Efter det Foranførte kan Hovedcitanterne ikke for Tiden ansees pligtige at creditere Contracitanten den omtvistede Assurance-Erstatning, og da de, som Følge heraf, ville blive at frifinde for Contracitantens Tiltale i denne Sag, som for tidligt anlagt, staaer det ikkun tilbage at paakjende, hvorvidt Contracitanten, i Overeensstemmelse med den af ham for dette Tilfælde subsidialiter nedlagte Paastand med Hensyn til Hovedsøgsmaalet, om ligeledes i saa Henseende at vorde frifunden ab instantia, for Tiden kan ansees pligtig til at berigtige sit Mellemværende med Hovedcitanterne.

Hvad nu dette Spørgsmaal angaaer, da er det allerede foran bemærket, at der finder en væsentlig Forbindelse Sted mellem Hoved- og Contrasøgsmaalet, idet nemlig Hovedcitanterne i deres Skrivelse af 4de November 1825, der maa antages at have foranlediget Expeditionen med Skibet "de fex Brøde", have betinget deres Løfte om, at ville acceptere indtil Ladningens halve Facturabeløb, af det Vilkaar, at der skulde gives dem Ordre til Assurance.

Hovedcitanterne have nemlig herved tilkjendegivet, at de i paakommende Ulykkestilfælde vilde have Assurancesummen at holde sig til for de af dem paa Ladningen gjorte Forskud, hvilke ellers skulde have været dækkede af den Sum, hvortil Ladningen kunde være bleven forhandlet; men ligesom nu Hovedcitanterne, som Følge heraf, maae paa Grund af Ladningens Forliis være berettigede til at tilbageholde Policen, indtil

Contracitanten har saldereт deres Mellemværende, saaledes maa han og paa den anden Side være berettiget til at undslaae sig for at berigtige sin Debet, der, saafremt Assurancesummen indkommer med det af ham under nærværende Sag beregnede Beløb, mod hvilket der ingen special Indsigelse er gjort, derved vil kunne dækkes, indtil det har viist sig, at den Sikkerhed han paa Hovedcitanternes Forlangende har stillet dem i Policen, enten i det Hele eller for en Deel maatte være utilstrækkelig til deres Fyldestgjørelse.

Dette maa saa meget mere antages, som Contracitanten, selv om Hovedcitanterne havde erklæret sig villige til at lade Dommen i nærværende Sag clausulere derhen, at Contracitanten ikkun tilpligtedes at betale den under Hovedsøgsmaalet paastævnte Sum mod Extradition af Assurance-Policen, eller endog ganske at frafalde deres Panteret i denne, dog med Føie maatte kunne modsætte sig for Tiden at lide Dom for Hovedcitanternes Fordring.

Hovedcitanterne have nemlig ved at besørge Assurancen paa Ladningen med Skibet "de fer Brødre", handlet som Commissionairer for Contracitanten, og maae som saadanne være ham ansvarlige for, at de behørigen have røgtet det dem overdragne Hverv; men ligesom nu Contracitanten paa den ene Side, saafremt Hovedcitanterne for Tiden skulde ansees pligtige at tilsvare Ladningens Assurancesum, maatte, som foran bemærket, have at godtgjøre, at der enten i denne Commissions Udførelse eller i hans Rets Forfølgelse var begaaet saadan Forseelse af Hovedcitanterne, at den maatte drage Fortabelsen af hans Fordring paa Assurandeurerne til Følge, saaledes maatte og Hovedcitanterne, saafremt Contracitanten for Tiden skulde ansees pligtig at refundere de af dem paa Ladningen gjorte Forskud, paa den anden Side have at bevise, at de Indsigelser, der nu gjøres fra Assurandeurernes Side ikke have nogen Grund i nogen af dem begaaet Forseelse, hvoraf

Ansvar kunde opstaae for dem selv, eftersom Contracitanten i modsat Fald maa ansees berettiget til at tilbageholde bemeldte Forskuds Betaling, indtil der ved Assurancesagens Paadømmelse har viist sig, at der ikke kan tilkomme ham noget Regres-Søgsmaal mod Hovedcitanterne, og det saameget mere, som han, efter de Vilkaar, hvilke Hovedcitanterne forbandt med deres Løfte om at ville gjøre Forskud paa Ladningen, har maattet lade denne assurere i et fremmed Land og overladt Policen i Hovedcitanternes Besiddelse, saa at han ikke selv har været i Stand til at indtale sin Ret efter samme, men har maattet lade sit Tarv i saa Henseende varetage af Hovedcitanterne.

Men der er saa langt fra, at Hovedcitanterne paa en fyldestgjørende Maade have disculperet sig i Henseende til det dem muligen paaliggende Ansvar, at de end ikke mod Contracitantens Benegtelse have beviist, at de have underrettet ham om, hvilke de Indsigelser ere, paa Grund af hvilke Assurandeurerne have vægret sig ved at udbetale Assurancesummen, ligesom de og under nærværende Sag have yttret sig paa en ubestemt og vaklende Maade i saa Henseende, idet de først have opgivet, at Assurandeurerne undsloge sig for at betale, fordi Mandskabet formeentligen uden Nødvendighed havde forladt Skibet, men siden, at de grundede deres Vægring paa en Clausul i Policen, i Følge hvilken de formeentligen ikkun vare pligtige at erstatte Skaden i Tilfælde af totalt Forliis eller Stranding.

Efter alt Foranførte vil Contracitanten ligesaavel blive at frifinde for Hovedcitanternes, som de Sidstnævnte for Contracitantens Tiltale i denne Sag, som fra begge Sider for tidlig anlagt.

Hvad endelig de Contracitanten og Procurator Saxtorph ved Underretten tilfundne Mulcter angaae, da ville disse, hvortil der efter Omstændighederne ikke skjønnes at være tilstrækkelig Anledning, bortfalde.

I Henseende til Processens Omkostninger vil Underretsdommen efter Omstændighederne være at stadfæste, ligesom Processens Omkostninger her for Retten og blive at ophæve.

I Overeensstemmelse med Frd. 3die December 1828 §. 44 No. 6, jfr. med §. 29, vil der være at forelægge Procurator Ring en passende Frist til at foranstalte den af ham under Litr. DD fremlagte Attest affkreven paa stemplet Papiir. Iøvrigt har det til Sagen hørende stemplede Papiir her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Hovedcitanterne, Handelshuset Thomas Hall & Søn i Hull, bør for Contracitantens, Agent Suhr i Nyborg, og Contracitanten for Hovedcitanternes Tiltale i denne Sag, som fra begge Sider for tidlig anlagt, frie at være.

De Contracitanten og Procurator Saxtorph ved Underretsdommen tilfundne Mulcter bortfalde.

I Henseende til Processens Omkostninger i første Instants bør Bytingsdommen ved Magt stande.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

Procurator Ring forelægges herved 8 Dages Frist til at foranstalte den af ham under Litr. DD fremlagte Attest affkreven paa stemplet Papiir.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.
